

အမျိုးသမီးများ သာတူညီမျှမှုဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ဆန်းစစ်ချက်

အမျိုးသမီးများ
သာတူညီမျှမှုအတွက်
ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို
အကဲဖြတ်ခြင်း

နိုင်ငံ

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ (ရန်ပုံ၊ မူကြမ်း၊ သို့မဟုတ် တည်ဆဲ)

အကဲဖြတ်ဆောင်ရွက်သော အဖွဲ့အစည်း/လူပုဂ္ဂိုလ်

အမျိုးသမီးများ သာတူညီမျှမှုဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ဆန်းစစ်ချက်

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ တည်ဆောက်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်များဆိုင်ရာ International IDEA အရင်းအမြစ်များ

© 2016 International Institute for Democracy and Electoral Assistance
ဒီမိုကရေစီနှင့် ရွေးကောက်ပွဲအကူအညီပေးရေး နိုင်ငံတကာအဖွဲ့ ၂၀၁၆ ခုနှစ် မူပိုင်ဖြစ်သည်။

International IDEA

Strömsborg
SE-103 34 Stockholm စတော့ဟုမ်းမြို့
Sweden ဆွီဒင်နိုင်ငံ
ဖုန်း - +46 8 698 37 00 ၊ ဖက်စ် - +46 8 20 24 22
Email: info@idea.int
Website: www.idea.int

International IDEA Myanmar

68 B Sayar San Raod,
11201, Bahan Township,
Yangon, Myanmar
Tel: +95 9 26312 8104
Email: info-myanmar@idea.int

ဤစာအုပ်ကို Creative Commons Attribute-NonCommercial-ShareAlike 3.0 (CC BY-NC-SA 3.0) licence ခွင့်ပြုချက်အရ အီလက်ထရောနစ်ပုံနှိပ်ဖြန့်ဖြူးရယူနိုင်ပါသည်။ စီးပွားရေးအကျိုးအမြတ်အတွက် မဟုတ်ပါက လွတ်လပ်စွာကူးယူခြင်း၊ ဖြန့်ဝေခြင်း၊ ပို့လွှတ်ခြင်း၊ အပိုင်းလိုက်ပြန်လည်စီစဉ် ပြုစုခြင်း၊ ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်းများ လုပ်ဆောင်နိုင်ပါသည်။ သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော ရည်ညွှန်းချက်ဖော်ပြပေးပြီး အလားတူခွင့်ပြုချက်ဖြင့် ဖြန့်ဝေရန်ဖြစ်ပါသည်။ ဤခွင့်ပြုချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ နောက်ထပ်သိရှိလိုပါက အင်တာနက်လိပ်စာ <<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/>> တွင် လေ့လာနိုင်ပါသည်။

International IDEA အဖွဲ့မှ စာအုပ်စာတမ်းများသည် နိုင်ငံများ၏ အကျိုးစီးပွား သို့မဟုတ် နိုင်ငံရေး အကျိုးစီးပွားတို့မှ သီးခြားလွတ်လပ်မှု ရှိပါသည်။ ဤစာအုပ်တွင် ဖော်ပြထားသော ရှုမြင်ပုံများမှာ International IDEA အဖွဲ့ ၊ ယင်းအဖွဲ့၏ ဘုတ်အဖွဲ့ သို့မဟုတ် ကောင်စီဝင်များ၏ ရှုမြင်ပုံများကို ကိုယ်စားပြုသည်ဟု ယတိပြတ် မဆိုနိုင်ပါ။

ရုပ်ပုံနှင့် မျက်နှာပုံဒီဇိုင်း - KSB Design
ခင်းကျင်းပုံ - Turbo Design
မျက်နှာပုံ - Chirag Bangdel ၏ "ညီညွတ်သော ဆန္ဒ"

စာသားအတွင်းပုံများ - (အပိုင်း ၁) - 'အလင်းရောင်' (အပိုင်း ၂) - 'တန်းတူညီမျှခြင်း' (အပိုင်း ၃) - 'ကောင်းချီးမင်္ဂလာ' (အပိုင်း ၄) - 'အပင်ပေါက်ကလေးနှင့် အမျိုးသမီး' (အပိုင်း ၅) - 'ကြာမြူ ရှာပုံတော် (အိပ်မက်)' (အပိုင်း ၆) - 'ခရီးရှည်' (အပိုင်း ၇) - 'ဆွေးနွေးခြင်း'၊ အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူခြင်း (အပိုင်း ၈) - 'စည်းလုံးညီညွတ်ထက်အာကာသပို့'၊ ပုံအားလုံးသည် Chirag Bangdel ထံမှ ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာဘာသာပြန်ဆိုသူ - သာထူး
မြန်မာစာအုပ် အတွင်းစာမျက်နှာ ဒီဇိုင်းအပြင်အဆင် - မြင့်စိုးဦး

ISBN: 978-91-7671-071-5

မာတိကာ

မေးခွန်းများစာရင်း	၆
အမှာစာ	၁၀
ကျေးဇူးတင်လွှာ	၁၂
နိဒါန်း	၁၃
၁။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများတွင် ကျား-မအခန်းကဏ္ဍသာတူညီမျှမှုကို အကဲဖြတ်ခြင်း	၁၅
၁.၁ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ကျား-မအခန်းကဏ္ဍကို စာနာနားလည်သော ချဉ်းကပ်ပုံကို	၁၆
အဘယ်ကြောင့် ထည့်သွင်းသင့်ပါသနည်း။	
၁.၂ အမျိုးသမီးများ တန်းတူညီမျှမှုကို အဘယ်ကြောင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အကဲဖြတ်ချက်	၁၇
ပြုလုပ်ရပါသနည်း။	
၁.၃ အမျိုးသမီးများ တန်းတူညီမျှမှုနှင့် ကိုယ်တိုင်ဆောင်ရွက်နိုင်မှုကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင်.....	၁၈
ထည့်သွင်းခြင်း	
၁.၄ အမျိုးသမီးများ သာတူညီမျှမှုအတွက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအကဲဖြတ်ချက်ကို အသုံးပြုပုံ.....	၂၀
၁.၅ အမျိုးသမီးများ သာတူညီမျှမှုအတွက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအကဲဖြတ်ချက်စာအုပ်ကို	
အသုံးပြုသူများအတွက် အရေးပါသော ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် အချက်များ	၂၃
၂။ ကျား-မအခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှု ဒီမိုကရေစီတို့နှင့် သက်ဆိုင်သော အဓိကသော့ချက် အယူအဆများ.....	၂၇
၂.၁ တန်းတူညီမျှမှု ပုံသနှင့် အနှစ်သာရ	၂၈
၂.၂ တန်းတူညီမျှမှုနှင့် နိုင်ငံတော်၏ အခန်းက	၃၀
၂.၃ ကိုယ်တိုင်ဆုံးဖြတ်ခြင်းနှင့် ကိုယ်တိုင်ဆောင်ရွက်ခြင်း.....	၃၂
၂.၄ ဥပဒေစနစ်အများရှိခြင်း legal pluralism	၃၂
၂.၅ နိုင်ငံတကာဥပဒေ.....	၃၂
၂.၆ အခြေခံအခွင့်အရေးများ.....	၃၄
၂.၇ တရားစီရင်ရေး ကဏ္ဍအခန်းက	၃၄
၂.၈ ဖယ်ဒရယ်စနစ်နှင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချသောစနစ်များ.....	၃၄
၃။ အမျိုးသမီးများ သာတူညီမျှမှုအတွက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အကဲဖြတ်ခြင်း	၃၇
ခတ်ဆစ်ဝေါဟာရများ.....	၂၄၉
ရည်ညွှန်းစာအုပ်များ.....	၂၅၃
ဆက်လက်ဖတ်ရှုလေ့လာရန် စာအုပ်စာတမ်းများ.....	၂၅၇
နောက်ဆက်တွဲ နိုင်ငံတကာနှင့် ဒေသအဆင့် ဥပဒေစာချုပ်စာတမ်းများ.....	၂၆၆
စာရေးသူအကြောင်း.....	၂၆၆
ပန်းချီဆွဲရေးပေးသူအကြောင်း	၂၆၆
International IDEA အကြောင်း	၂၈၇

မေးခွန်းများ စာရင်း

၁	ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ စကားအသုံးအနှုန်းမှာ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍအားဖြင့် ကြားနေသော အသုံးအနှုန်း ဖြစ်ပါသလား။ သို့မဟုတ် ကျား-မ အားလုံးအကျုံးဝင်သော အသုံးအနှုန်းဖြစ်ပါသလား။ နိုင်ငံသားများ၊ အများပြည်သူ အရာရှိများ၊ အစိုးရအရာရှိများကို ဖော်ပြသောဝေါဟာရများမှာ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ ကြားနေမှု/ ကျား-မ အားလုံးအကျုံးဝင်မှု ရှိပါသလား။	၃၉
၂	နီဒါန်းတွင် အမျိုးသမီးများကို အတိအလင်း ပါဝင်စေလျက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ ရပ်ရွာ အသိုက်အဝန်းတွင် နေထိုင်သူများကို ထည့်သွင်းဖော်ပြပါသလား။ အမျိုးသမီးများပါဝင် ဆောင်ရွက်မှုကို အသိအမှတ်ပြုပါသလား။	၄၂
၃	ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုကို အလေးအနက် ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ကြောင်း နီဒါန်းတွင် တန်ဖိုးတစ်ရပ်အနေဖြင့် ဖော်ပြထားပါသလား။	၄၅
၄	အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးများကို အတိအလင်း အသိအမှတ်ပြုလျက် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သော အပိုဒ် သို့မဟုတ် အပိုဒ်များ ရှိပါသလား။	၅၁
၅	ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြထားပါသလား။	၅၅
၆	ကျား-မဖြစ်မှု နှင့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍအပေါ် အခြေခံသည့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို တားမြစ်ထားပါသလား။	၅၈
၇	ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုရှိရေး နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် ကတိကဝတ်ပြု ဆောင်ရွက်စေသည့် ပြဋ္ဌာန်းချက် ရှိပါသလား။	၆၂
၈	ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပုံစံအမျိုးမျိုး ဖြစ်ပေါ်စေသော ကိစ္စရပ်များအပေါ်အခြေပြု၍ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုနှင့် မမျှတသော ဆက်ဆံမှုတို့ကို တားမြစ်ထားပါသလား။	၆၄
၉	တားမြစ်ထားသော ခွဲခြားဆက်ဆံမှု အကြောင်းရင်းခံ စာရင်း ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပါရှိပါသလား။ ပါရှိပါက အခြားခွဲခြားဆက်ဆံမှု အမျိုးအစားများကိုလည်း တားမြစ်ထားကြောင်း ရှင်းလင်းသိသာပါသလား။	၆၇
၁၀	အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသမီးများအကြား အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို အရှိန်အဟုန် မြှင့်တင်ရန် ရည်ရွယ်သည့် အထူးအစီအမံများကို ခွင့်ပြုကြောင်း အသိအမှတ် ပြုထားပါသလား။	၇၀
၁၁	အခြေခံ အခွင့်အရေးများ (ဥပမာ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ၊ အမျိုးသမီး အမျိုးသားဖြစ်ခြင်းကို အခွဲပြုလျက် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းမခံရရန် အခွင့်အရေး စသည်တို့) သည် အများပြည်သူနယ်ပယ်နှင့် ပုဂ္ဂလိကနယ်ပယ် နှစ်ရပ်လုံးတွင် အကျုံးဝင်ကြောင်း ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေတွင် ဖော်ပြထားပါ သလား။ အခြေခံအခွင့်အရေးများသည် နိုင်ငံတော်နှင့် လူပုဂ္ဂိုလ်များအကြားတွင်သာမက လူပုဂ္ဂိုလ် အချင်းချင်း၊ မိသားစုတွင်းနှင့် (စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ကဲ့သို့သော) ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်းများ အချင်းချင်း၊ လူပုဂ္ဂိုလ်အချင်းချင်း အကြားတွင်လည်း အကျုံးဝင်ပါသလား။	၇၆

၁၂	ခလေ့ထုံးတမ်းနှင့် အစဉ်အလာ ကျင့်သုံးမှုများ၊ ခလေ့ထုံးတမ်း ဥပဒေတို့သည် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ နှင့် အမျိုးသမီး အမျိုးသားများ တန်းတူညီမျှရေး ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမပြုရေးကို အလေးဂရုပြုရမည်ဟု ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ဖော်ပြထားပါသလား။	၇၉
၁၃	ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ဘာသာရေးဥပဒေကို အသိအမှတ်ပြုထားပါက ဘာသာရေး ဥပဒေသည် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍနှင့် အမျိုးသမီး အမျိုးသား တန်းတူညီမျှရေး၊ ခွဲခြားဆက်ဆံမှု မပြုရေးကို လေးစားရမည်ဟု ဖော်ပြထားပါသလား။	၈၃
၁၄	ခွဲခြားဆက်ဆံမှု အမျိုးမျိုးကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် အသိအမှတ်ပြုထားပါသလား။	၈၅
၁၅	နိုင်ငံရေး စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးကဲ့သို့သော နယ်ပယ်အသီးသီးတွင် အမျိုးသမီးများ တန်းတူညီမျှမှု အခွင့်အရေး ရှိကြောင်း ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် မည်သို့ ဖော်ပြထားပါသနည်း။	၉၁
၁၆	အမျိုးသမီးများအတွက် လုပ်ခလစာတူညီစွာ ရရှိရန် အခွင့်အရေး ရှိပါသလား။	၉၃
၁၇	စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၊ အလုပ်အကိုင် သို့မဟုတ် အခြားစီးပွားရေးလုပ်ဆောင်မှုများတွင် အမျိုးသမီး များ၏ အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သော ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ရှိပါသလား။	၉၆
၁၈	မြေနှင့် အခြားပိုင်ဆိုင်ပစ္စည်းများကို ပိုင်ဆိုင်ရန်နှင့် အမွေဆက်ခံရန် အမျိုးသမီးများ တန်းတူ အခွင့်အရေးရှိကြောင်း အသိအမှတ်ပြုထားပါသလား။	၉၉
၁၉	လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်းဆိုင်ရာ တန်းတူညီမျှမှုကို အသိအမှတ်ပြုထားပါသလား။	၁၀၁
၂၀	ပညာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး ရှိပါသလား။ မိန်းကလေးများနှင့် အမျိုးသမီးများ၏ ပညာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများကို အကာအကွယ်ပေးထားပါသလား။	၁၀၅
၂၁	စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုနှင့် သောက်စေ့ဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး ရှိပါသလား။	၁၀၈
၂၂	ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးနှင့် ကျန်းမာရေး ပြုစောစောင့်ရှောက်မှုရရှိရန် အခွင့်အရေးရှိပါ သလား။ မျိုးပွားကျန်းမာရေး နှင့်/သို့မဟုတ် မျိုးပွားကျန်းမာရေး ပြုစောစောင့်ရှောက်မှု အခွင့်အရေးကို အတိအလင်း ဖော်ပြထားပါသလား။ အမျိုးသမီးများသည် သားသမီးမွေးဖွားခြင်းဆိုင်ရာ ကိုယ်တိုင် ရွေးချယ်မှုများ ပြုလုပ်နိုင်သည့် အခွင့်အရေးနှင့် ၎င်းတို့၏ခန္ဓာကိုယ်ကို ကိုယ်တိုင်ထိန်းချုပ်နိုင်မှု ရှိပါသလား။	၁၁၁
၂၃	ဆေးဝါးကုသမှုနည်းလမ်းဖြင့် ကိုယ်ဝန်ဆောင်မှုကို အဆုံးသတ်ခြင်း (ကိုယ်ဝန်ဖျက်ချခြင်း)ကို ဖော်ပြထားပါသလား။	၁၁၅
၂၄	လစာဖြင့် မီးဖွားခွင့် ခံစားရန် အခွင့်အရေး ပါရှိပါသလား။	၁၁၈
၂၅	နိုင်ငံတော်၏ အကြမ်းဖက်မှုကျူးလွန်ခြင်းမှ ကင်းလွတ်ရန်နှင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုရရှိရန် အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးကို အသိအမှတ်ပြုထားပါသလား။ နိုင်ငံတော် မဟုတ်သူများ (ဥပမာ မိသားစုဝင်များ၊ အလုပ်ရှင်များ၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၊ ပုဂ္ဂလိက အဖွဲ့အစည်းများ စသည်တို့) ၏ အကြမ်းဖက်ခြင်းမှ ကင်းလွတ်ရန် အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးကို အသိအမှတ်ပြုထားပါသလား။	၁၂၂
၂၆	လူကုန်ကူးမှုကို တားမြစ်ထားပါသလား။	၁၂၅
၂၇	လိင်လုပ်ငန်း သို့မဟုတ် လိင်မှုကိစ္စ ခေါင်းပုံဖြတ်မှုကို ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပါသလား။	၁၂၇
၂၈	အမျိုးသမီးများကို ထိခိုက်စေရန် ရည်ရွယ်သောပြောဆိုမှုကို တားမြစ်ထားပါသလား။	၁၃၁

၂၉	အမျိုးသမီးများသည် အမျိုးသားများနှင့် တန်းတူ နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို ရယူခြင်း၊ ပြောင်းလဲခြင်း၊ ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းထားခြင်းများ ပြုလုပ်နိုင်ပါသလား။	၁၃၇
၃၀	နှစ်နိုင်ငံသို့မဟုတ် နိုင်ငံအများတွင် နိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်းကို ခွင့်ပြုပါသလား။	၁၄၀
၃၁	အမျိုးသမီးတစ်ဦးသည် သားသမီးများထံ ၎င်း၏ နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို သီးခြားလွတ်လပ်စွာ လက်ဆင့်ကမ်းပေးနိုင်ပါသလား။	၁၄၄
၃၂	နိုင်ငံသားအမျိုးသမီးများသည် နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို အိမ်ထောင်ဖက်ထံ နိုင်ငံသားအမျိုးသားများနှင့် တန်းတူ လက်ဆင့်ကမ်းပေးနိုင်ပါသလား။	၁၄၇
၃၃	အခြေခံအခွင့်အရေးများနှင့် အခြေခံလွတ်လပ်ခွင့်များကို နိုင်ငံသားများအတွက်သာမဟုတ်ဘဲ လူအားလုံးအတွက် အကာအကွယ်ပေးထားပါသလား။ အချို့အခွင့်အရေးများကို နိုင်ငံသားများအတွက်သာ ကန့်သတ်ထားပါက ယင်းကန့်သတ်ချက်များသည် ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံတွင် ကြောင်းကျိုးဆီလျော်မှုရှိပြီး နိုင်ငံတကာ ကတိကဝတ်များကို လေးစားမှု ရှိပါသလား။	၁၅၀
၃၄	နိုင်ငံရေးပါတီများတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ကိုယ်စားပြုခြင်းကို တိုးမြှင့်စေရန် ရည်ရွယ်သော ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ပါရှိပါသလား။	၁၅၅
၃၅	ရွေးကောက်ပွဲစနစ်သည် အမျိုးသမီးများ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်းခံရရန် အလားအလာကောင်းသည့် အခြေအနေကို ဖန်တီးပေးနိုင်ပါသလား။	၁၅၇
၃၆	လွှတ်တော်တွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ကိုယ်စားပြုပါဝင်ခြင်းကို လွယ်ကူချောမွေ့စေရေး အာမခံချက်ပေးသော ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ရှိပါသလား။	၁၆၁
၃၇	လွှတ်တော်တွင် အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ အပြည့်အဝပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေး အကာအကွယ် ပေးထားပါသလား။	၁၆၆
၃၈	နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် မူဝါဒချမှတ်ရာတွင် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍကို အဓိကလုပ်ငန်းအဖြစ် သတ်မှတ်ရန်ညွှန်ကြားသည့် ပြဋ္ဌာန်းချက် ရှိပါသလား။	၁၇၃
၃၉	အမျိုးသမီးများအား အစိုးရဝန်ထမ်း ရာထူးနေရာများနှင့် သီးခြားလွတ်လပ်သော အဖွဲ့အစည်း များတွင် ခန့်ထားရေး အာမခံချက်ပေးရန် သို့မဟုတ် လွယ်ကူချောမွေ့စေရန် ပြဋ္ဌာန်းချက်တစ်စုံ တစ်ရာ ရှိပါသလား။	၁၇၇
၄၀	နိုင်ငံတော်အစိုးရအတွင်း အမျိုးသမီးများ ပါဝင်ခြင်း၏ အရေးကြီးပုံကို အသိအမှတ်ပြုပါသလား။	၁၈၁
၄၁	လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များ (ရဲ၊ တပ်မတော်၊ ထောက်လှမ်းရေး စသည်တို့)သည် လူ့အခွင့်အရေးများကို လေးစားရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားပါသလား။	၁၈၄
၄၂	အုပ်ချုပ်ရေးကဏ္ဍ အမြင့်ဆုံးအဆင့်များသို့ အမျိုးသမီးများ ရောက်ရှိနိုင်စေရေး ပြဋ္ဌာန်းချက် ရှိပါသလား။	၁၈၈
၄၃	တရားစီရင်ရေးတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်မှု အရေးကြီးပုံကို အသိအမှတ်ပြုပါသလား။ တရားရုံး အဆင့်များအားလုံး အထူးသဖြင့် တရားလွှတ်တော်ချုပ် သို့မဟုတ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ တရားရုံးများသို့ ခန့်အပ်သည့် တရားစီရင်ရေးပိုင်း ရာထူးတာဝန်ခန့်အပ်ရေး အစီအမံများအရ အမျိုးသမီးများကို လွယ်ကူချောမွေ့စွာ ခန့်အပ်နိုင်ပါသလား။	၁၉၁

၄၄	လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များတွင် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ စုံလင်မှု၏ အရေးကြီးပုံကို အသိအမှတ်ပြုပါသလား။ လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်နိုင်စေရေး အစီအမံများ ရှိပါသလား။	၁၉၆
၄၅	လူ့အခွင့်အရေးများကို နိုင်ငံတော်အစိုးရအဆင့်အားလုံးတွင် အလေးဂရုပြုရမည်ဖြစ်ကြောင်း ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြထားပါသလား။	၁၉၉
၄၆	ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် သီးခြားလွတ်လပ်သော ကော်မရှင်များနှင့် တိုင်ကြားချက်လက်ခံသည့် အဖွဲ့အစည်းများ တည်ထောင်ရန် ပြဋ္ဌာန်းထားပါသလား။ ယင်းကော်မရှင်များတွင် အမျိုးသမီးများ ကိုယ်စားပြုပါဝင်စေရေး အစီအမံများ ရှိပါသလား။	၂၀၃
၄၇	တစ်နိုင်ငံလုံးအဆင့် အမျိုးသမီးကော်မရှင် သို့မဟုတ် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ ကော်မရှင် တည်ထောင်ရန် သို့မဟုတ် 'ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍဆိုင်ရာ အစီအမံများ' တွင် ပါဝင်သည့် အခြား အဖွဲ့အစည်းများတည်ထောင်ရန် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားပါသလား။	၂၁၁
၄၈	လူ့အသိုင်းအဝိုင်းတွင် ဖယ်ကြဉ်ခံရသူများ သို့မဟုတ် ချို့တဲ့သူများသည် တရားစီရင်ရေး ရယူအသုံးပြုနိုင်စေရေးအတွက် လူတစ်ဦးအနေဖြင့် ဥပဒေတစ်ရပ်ကို ကန့်ကွက်ရန် သို့မဟုတ် အစိုးရ၏ လုပ်ဆောင်ချက်ကို တရားရုံးတွင်တိုင်ကြားရန် သတ်မှတ်ထားသော စည်းမျဉ်းများ ('standing' အတွက် စည်းမျဉ်းများ) မှာ လုံလောက်သော ပွင့်လင်းမှုနှင့် လူအများအသုံးပြုနိုင်မှု ရှိပါသလား။	၂၁၆
၄၉	ရှေ့နေငှားရမ်းရန် မတတ်နိုင်သူများအတွက် အများပြည်သူရန်ပုံငွေဖြင့် ဥပဒေအကူအညီပေးရန် အာမခံချက် ပေးထားပါသလား။ အာမခံချက်ပေးထားလျှင် ရာဇဝတ်မှုများသာမက တရားမမှုများပါ ပါဝင်ပါသလား။	၂၂၁
၅၀	ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အကောင်အထည်ဖော်သည့် အစီအမံကို ပြဋ္ဌာန်းထားပါသလား။	၂၂၅
၅၁	ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို တိုးတက်သော အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူမှု ပြုနိုင်စေမည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုခြင်း နှင့်/သို့မဟုတ် တရားစီရင်ရေးပိုင်း ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းဆိုင်ရာ လိုက်နာရမည့် လမ်းညွှန်ချက်များ ရှိပါသလား။	၂၃၁
၅၂	ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများကို ကြောင်းကျိုးမသင့်သော ကန့်သတ်ချက်များမှ အကာအကွယ်ပေးထားပါသလား။	၂၃၅
၅၃	တရားရုံးများနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများအား လူ့အခွင့်အရေးပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆို ကျင့်သုံးရာတွင် ပြည်ပဥပဒေကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် ခွင့်ပြုထားပါသလား။	၂၄၀
၅၄	တရားရုံးများနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများသည် လူ့အခွင့်အရေး ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုခြင်းနှင့် ကျင့်သုံးခြင်းများ ပြုလုပ်ရာတွင် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် အားပေးပါသလား။ သို့မဟုတ် သတ်မှတ်ထားပါသလား။	၂၄၂
၅၅	နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေး ဥပဒေစာချုပ်များ တိုက်ရိုက်အသက်ဝင်ပါသလား။	၂၄၆

အမှာစာ

ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုသည် ဒီမိုကရေစီနည်းကျသော၊ တရားမျှတသော လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု၏ အခြေခံ အုတ်မြစ် ဖြစ်ပါသည်။ ဒီမိုကရေစီနှင့် ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာအကူအညီပေးရေး နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်း International Institute for Democracy and Electoral Assistance (International IDEA) သည် အမျိုးသမီးများ စွမ်းရည်ကို မြှင့်တင်ပေးသော ဒီမိုကရေစီလုပ်ငန်းစဉ်များကို အလေးအနက်ဆောင်ရွက်ပါသည်။ အမျိုးသမီးများသည် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များအဖြစ် သို့မဟုတ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံ အရာရှိများအဖြစ်၊ နိုင်ငံရေးပါတီများတွင် ဦးစီးဦးဆောင် နေရာများကိုရယူလျက် သို့မဟုတ် ဒေသအဆင့်နှင့် နိုင်ငံတော်အဆင့်တို့တွင် တက်ကြွသောနိုင်ငံသားများအဖြစ် နိုင်ငံရေး တွင်ပါဝင်မှုနှင့် ကိုယ်စားပြုမှု မြှင့်တက်လာစေရန် International IDEA သည် ကာလကြာမြင့်စွာကပင် ပံ့ပိုးမှုပေးခဲ့ပါသည်။

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတည်ဆောက်သောလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် အမျိုးသမီးများနှင့် ကျား-မ တန်းတူအခွင့်အရေး စည်းရုံးလှုံ့ဆော်သူများအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ ဒီမိုကရေစီအုပ်ချုပ်ရေးကို ဖော်ဆောင်ရာတွင်ပါဝင်ပြီး လက်ရှိစိန်ခေါ်မှုများကို တုံ့ပြန်ရန်နှင့် အမျိုးသမီးများ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး သာတူညီမျှရှိသော အနာဂတ်အတွက် မျှော်မှန်းချက်များကို ဖော်ဆောင်ရန် ထူးခြားသော အခွင့်အလမ်းများရရှိနေပါသည်။ International IDEA သည် ဘိုလစ်ဗီးယား၊ နီပေါနှင့် တူနီးရှားကဲ့သို့သော မတူညီသည့် ဒေသအသီးသီးတွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအတွက် အများပါဝင် သောလုပ်ငန်းစဉ်များကို တက်ကြွစွာပံ့ပိုးမှုများကိုပေးခဲ့ပါသည်။ ယင်းနိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံစီတွင် ကျား-မ တန်းတူအခွင့်အရေး စည်းရုံးလှုံ့ဆော်သူများသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတည်ဆောက်စဉ် ပေါ်ပေါက်လာသော အခွင့်အလမ်းကိုရယူလျက် မိမိတို့၏အခွင့်အရေးများအတွက် စည်းရုံးခြင်း၊ ညွှန်ပေါင်းအဖွဲ့တည်ဆောက်ခြင်း၊ အခွင့်အရေးများကို စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ခြင်း တို့ကိုဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအသစ်တွင် သိသာသောတိုးတက်မှုများ ရရှိခဲ့ပါသည်။

အမျိုးသမီးများ၏တန်းတူညီမျှမှုအတွက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအားအကဲဖြတ်ခြင်း လေ့ကျင့်ခန်းစာအုပ်သည် ယင်း နိုင်ငံများတွင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သော အတွေ့အကြုံများအပေါ် အခြေခံထားသော ကမ္ဘာတစ်ဝန်း ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ တည်ဆောက်သူများအသုံးပြုနိုင်မည့် ပံ့ပိုးမှုနည်းလမ်းကိရိယာတစ်ရပ်အဖြစ် ပြုစုထားပါသည်။ အမျိုးသမီးများ တန်းတူ အခွင့်အရေးရရှိရေး အားပေးမြှင့်တင်သော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်မှုများကို စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ခြင်းဖြင့်၊ အကဲဖြတ် ချက်မှာ ကျား-မ တန်းတူညီမျှခြင်းအတွက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများတွင် လစ်ဟာချက်များ ရှိပါက ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရေးဆွဲ သူများအနေဖြင့် ယင်းတို့ကိုဖော်ထုတ်ရေးနှင့် လက်ရှိအားသာချက်များကို ဆက်လက် တည်ဆောက်နိုင်ရေးအတွက် စဉ်းစားနိုင်ရန် အရေးပါသောမေးခွန်းများကို ပြုစုထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေကိုအကဲဖြတ်ခြင်းမှာ ခက်ခဲသည့်နည်းပညာပိုင်း လုပ်ငန်းတစ်ရပ်ဟု ထင်မြင်ယူဆရသော်လည်း အကဲဖြတ်ချက်တွင် အမျိုးသမီးများနှင့် အခွင့်အရေးများကိုကာကွယ်ရန်နှင့် အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးများ တိုးတက်အောင်မြင်နိုင်မည့် အခြေအနေများကိုဖန်တီးရန် အထူးအရေးပါသော ကိစ္စရပ်အမျိုးမျိုးကို တစ်ဆင့်ချင်းလမ်းညွှန်ထားပါသည်။ ယင်းအခွင့် အရေးများကို ကုလသမဂ္ဂ၏ ရေရှည်တည်တံ့နိုင်သော ဖွံ့ဖြိုးမှုရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင် အမှတ် ၅ - 'ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုရယူပြီး အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးများအားလုံးကို စွမ်းဆောင်နိုင်စေရေး' တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။ သို့ဖြင့် ကိစ္စရပ်များကို အခြေခံသိရှိနားလည်သော လူတစ်ဦးချင်းနှင့်အဖွဲ့အစည်းများသည် အကဲဖြတ်ချက်ကို လေ့လာခြင်းဖြင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ စာသားကိုနားလည်၊ အကဲဖြတ်ပြီး အပြောင်းအလဲများပြုလုပ်ရန် အကြံပြုနိုင်ပါမည်။

အကဲဖြတ်ချက်တွင်ပါရှိသည့် ကိစ္စရပ်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အမျိုးသမီးများကို ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းပုံစံအားလုံး ပပျောက်စေရေးကွန်ဗင်းရှင်း အပါအဝင် နိုင်ငံတကာနှင့် ဒေသအဆင့် စံနှုန်းများကိုလည်းကောင်း၊ ကမ္ဘာတစ်ဝန်း ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ လုပ်နည်းလုပ်ဟန် အမျိုးမျိုးကိုလည်းကောင်း ရယူအသုံးပြုထားပါသည်။ ဤ အကဲဖြတ်စာအုပ်တွင် International IDEA သည် တစ်ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ နှိုင်းယှဉ်ချဉ်းကပ်ပုံကို အသုံးပြုထားပြီး နိုင်ငံတကာ အုပ်ချုပ်မှုပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် လူ့အခွင့်အရေး တာဝန်များကိုလည်းကောင်း၊ ဒေသအသီးသီးရှိ ဒီမိုကရေစီလုပ်နည်း၊ လုပ်ဟန် အမျိုးမျိုးမှ လေ့လာသင်ယူခြင်းကိုလည်း အလေးထားဖော်ပြထားပါသည်။

ဤအကဲဖြတ်ချက်သည် လက်စွဲစာအုပ်တစ်အုပ်မျှထက် ပိုလွန်ပြီးရိုးရှင်းသော နည်းလမ်းကို အသုံးပြုထားသောကြောင်း ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ သို့မဟုတ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမူကြမ်း စာသားနှင့် အကျွမ်းတဝင်ရှိစေသောကြောင်း ဖတ်ရှုလေ့လာသူများအား တွန်းအားဖြစ်စေမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် သမ္မတ သို့မဟုတ် ဝန်ကြီးချုပ်အကြောင်း ဖော်ပြထားသည့် စကားအသုံးအနှုန်းမှ အစပြုလျက် တရားသူကြီးများကို ရွေးချယ်တင်မြှောက်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်၊ အခြေခံ အခွင့်အရေးများကို ချိုးဖောက်မှုများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မည်သူတို့ထံတွင် တိုင်ကြားချက်များကို တင်သွင်းခွင့်ရှိကြောင်းအထိ နားလည်သဘောပေါက်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြင့် အမျိုးသမီးများ တန်းတူညီမျှမှုရှိရေးကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေက အားပေးမြှင့်တင်ခြင်း သို့မဟုတ် ဟန့်တားနှောင့်ယှက်ခြင်း ပြုနိုင်သည့် နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးကို ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှု စည်းရုံးလှုံ့ဆော်သူများအနေဖြင့် အနုစိတ်သဲသဲကွဲကွဲ နားလည်သဘောပေါက်လျက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ တည်ဆောက်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်တွင်ပါဝင်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတည်ဆောက်ရေးမှာ ပြည်သူလူထုတစ်ရပ်လုံးနှင့်သက်ဆိုင်သည့် နိုင်ငံတော်အဆင့် လုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်ပါသည်။ အမျိုးသမီးများ၏ တန်းတူညီမျှခြင်းအတွက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအား အကဲဖြတ်ခြင်း လေ့ကျင့်ခန်းစာအုပ်သည် International IDEA အဖွဲ့က ပြုစုထားသော နည်းလမ်းများနှင့် အရင်းအမြစ်များ၊ ထပ်မံဖြည့်စွက်လိုက်သည့် တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်သော စာအုပ်တစ်အုပ်ဖြစ်ပြီး ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ တည်ဆောက်ရေးကို အများသိရှိနိုင်စေရန်၊ နားလည်လွယ်ကူပြီး နိုင်ငံသားများအတွက် လက်တွေ့အသုံးတည့် အထောက်အကူပေးရန် ဖြစ်ပါသည်။

Yves Leterme
Secretary-General အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး
International IDEA

ကျေးဇူးတင်လွှာ

အမျိုးသမီးများတန်းတူညီမျှခြင်းအတွက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအားအကဲဖြတ်ခြင်းသည် Leena Rikkila Tamang ဦးဆောင်သော International IDEA ၏ နီပေါနိုင်ငံ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်မှ အစပြုခဲ့ပါသည်။ ပထမမူကြမ်းကို Jill Cottrell Ghai က 'ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ မူကြမ်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍရှုထောင့်မှ မေးမြန်းသင့်သောမေးခွန်းများ' 'Questions to ask about the draft Constitution: from a Gender Perspective' ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ရေးသားခဲ့ပါသည်။ နီပေါနိုင်ငံ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတည်ဆောက်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ တန်းတူညီမျှမှုအတွက် စည်းရုံးလှုံ့ဆော်သူများ ပိုမိုထိရောက်စွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်စေရေး ပံ့ပိုးမှုပေးသော International IDEA ၏ လုပ်ငန်းအစီအစဉ် တစ်စိတ်တစ်ဒေသအဖြစ် ပြုစုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ယင်းစာတမ်းကို Deepti Khakurel က တည်းဖြတ်ခဲ့ပါသည်။

အမျိုးသမီးများတန်းတူညီမျှခြင်းအတွက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအားအကဲဖြတ်ခြင်းစာအုပ်သည် နီပေါနိုင်ငံ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်မှ အတွေ့အကြုံများကိုအခြေခံလျက် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းအတွေ့အကြုံများကို နှိုင်းယှဉ်ဖော်ပြသည့် အရင်းအမြစ် ဖြစ်ပါသည်။ အဓိကရေးသားပြုစုသူမှာ Melanie Allen ဖြစ်ပြီး Helen Irving ပြုစုခဲ့သည့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများဆိုင်ရာ စာအုပ်စာတမ်းများမှာ အထူးစိတ်ဓာတ်ခွန်အား ပေးစွမ်းခဲ့သည့် အရေးပါသော အရင်းအမြစ်များ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် ဤစာအုပ် အစောပိုင်း မူကြမ်းများကိုဖတ်ရှုပြီး တန်ဖိုးရှိသော အကြံပြုပြောကြားချက်များအတွက်လည်း Helen Irving ကို ကျေးဇူးတင်ပါသည်။ ထို့ပြင် ကျွမ်းကျင်အကူအညီပေးခဲ့သော Donia Ben Romdhane, Sumit Bisarya, Carolina Floru, Jenny Hedström, Nana Kalandadze နှင့် Rumbidzai Kandawasvika-Nhundu အပါအဝင် International IDEA မှ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များနှင့် စာအုပ်ကို ပုံစံတကျဖြစ်စေရန် အကူအညီပေးခဲ့သော Kimana Zulueta-Fülscher အားလည်း ကျေးဇူးတင်ပါသည်။ International IDEA မြန်မာနိုင်ငံ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်မှ Sophia Fernandes နှင့် စုစန့်သန့်တို့ထံမှ ပံ့ပိုးမှုရရှိသည့်အတွက်လည်း အထူးကျေးဇူးတင်ပါသည်။ အကဲဖြတ်ချက်စာအုပ်ကို ရန်ကုန်မြို့တွင် စမ်းသပ်အသုံးပြုသည့် အစီအစဉ်ကို ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ပေးသည့်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံမှ Local Resource Center အားလည်း ကျေးဇူးတင်ပါသည်။ အကဲဖြတ်ချက်စာအုပ်ကို တည်းဖြတ်ခြင်းနှင့် ထုတ်လုပ်ခြင်း အဆင့်များတွင် လမ်းညွှန်မှုပေးခဲ့သော David Prater ကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ပါသည်။ Christina van Kuijck နှင့် Elisa Caner တို့ကလည်း ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတည်ဆောက်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်များအစီအစဉ်တွင် အလုပ်သင်အဖြစ်ဆောင်ရွက်စဉ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို နှိုင်းယှဉ်ခြင်းဆိုင်ရာသုတေသနအတွက် ပံ့ပိုးမှုပေးခဲ့ပါသည်။

အကဲဖြတ်ချက် စာအုပ်အတွက် တန်ဖိုးရှိသော မှတ်ချက်များ ပေးခဲ့သည့်အတွက် Christie Warren အား International IDEA အနေဖြင့် ကျေးဇူးတင်ပါသည်။ Meghan M. Phillips နှင့် Abby Erin Riley တို့က သက်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ ဥပဒေ စာချုပ်စာတမ်းများကို နောက်ဆက်တွဲပြုစုပေးခဲ့ပြီး ၎င်းတို့၏လုပ်ဆောင်မှုကို Christie Warren က ကြီးကြပ်ပေးခဲ့ပါသည်။ Beatrice Duncan, Caroline Hubbard နှင့် Christina Murray တို့အားလည်း အကြံဉာဏ်များနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုဆိုင်ရာပံ့ပိုးမှုများအတွက် ကျေးဇူးတင်ပါသည်။

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ တည်ဆောက်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်များအစီအစဉ်အတွက် နော်ဝေ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာနက ဖြည့်ဆည်းပေးသော ရန်ပုံငွေဖြင့် အမျိုးသမီးများတန်းတူညီမျှခြင်းအတွက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအား အကဲဖြတ်ခြင်း စာအုပ်ကို ပြုစုထုတ်ဝေရန် ပံ့ပိုးမှုပေးခဲ့ခြင်းကြောင့် နောက်ဆုံးအနေဖြင့် နော်ဝေနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာနအား ကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်း ဖော်ပြလိုပါသည်။

နိဒါန်း

အများပါဝင်သည့် ထိရောက်သော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲရေးဖြစ်စေရန် လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ထွက်ပေါ် ရလဒ်တို့တွင် အမျိုးသမီးများ တန်းတူကိုယ်စားပြုပါဝင်ရပါမည်။ ပြည်သူ့လူထုအများစုကို ဖယ်ထုတ်ထားသော သို့မဟုတ် မဝင်ဆံ့သော မည်သည့်လုပ်ငန်းစဉ်မျှ ကိုယ်စားပြု လုပ်ငန်းစဉ်မဖြစ်နိုင်ပါ။ အမျိုးသမီးများ၏ ရှုမြင်ပုံ များနှင့် စိုးရိမ်ပူပန်မှုများကို အပြည့်အဝ ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်ပေးရန် ပျက်ကွက်သော မည်သည့် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေမျှ အပြည့်အဝ တရားဝင်ဖြစ်သည်ဟု ကာလရှည်တွင် ရှုမြင်ခြင်းခံရမည် မဟုတ်ပါ။

- Mary Robinson၊ ကုလသမဂ္ဂ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ မဟာမင်းကြီးဟောင်း (၂၀၁၀ ခုနှစ်)

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ သို့မဟုတ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကြမ်းကို အနှစ်သာရအားဖြင့် အမျိုးသမီးများ တန်းတူညီမျှ ရှိရေး ရှုထောင့်မှ ဆန်းစစ်နိုင်ရန် အမျိုးသမီးများတန်းတူညီမျှခြင်းအတွက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအား အကဲဖြတ်ခြင်းစာအုပ် က အထောက်အကူပြုမည်ဖြစ်ပါသည်။ မေးခွန်းများ၊ လိုရင်းတိုရှင်း ရှင်းလင်းဖော်ပြချက်များနှင့် ကမ္ဘာတစ်ဝန်းရှိ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေများမှ ပြဋ္ဌာန်းချက်ဥပမာများကိုအသုံးပြုလျက် အကဲဖြတ်ချက်တွင် အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးများနှင့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိသည့် အရေးပါဆုံး ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပိုင်းကိစ္စရပ်များကို လေ့လာဆန်းစစ်နိုင်ရန် လမ်းညွှန်ထားပါသည်။

အကဲဖြတ်ချက်မှာ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှရှိရေး စည်းရုံးလှုံ့ဆော်သူများသာမက အမျိုးသမီးများ၏ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပါ အခွင့်အရေးများနယ်ပယ်တွင် ပထမအကြိမ် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သူများအတွက်ပါ စီစဉ်ပြုစုထားပါသည်။ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမူကြမ်းပြုသူများ၊ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းတွင် ပါဝင်သူများ သို့မဟုတ် သက်ဆိုင်ရာလူပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုမှာ ဒီမိုကရေစီနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း တစ်ရပ်လုံး၏ အရည်အသွေးအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိသောကြောင့် အကဲဖြတ်ချက်စာအုပ်မှာ အမျိုးသမီးများအတွက်သာမက အမျိုးသားများအတွက်လည်း လေ့လာနိုင်သည့် အရင်းအမြစ်တစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ ဤစာအုပ်သည် အောက်ပါတို့ကို အထောက် အကူ ပြုပါမည်။ အကဲဖြတ်ချက်သည် အနှစ်သာရပိုင်းအားဖြင့် အမျိုးသမီးများ တန်းတူညီမျှ ရှုထောင့်မှ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ သို့မဟုတ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမူကြမ်းပါ စကားအသုံးအနှုန်းနှင့် ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို စနစ်တကျဆန်းစစ်ခြင်း၊ အခွင့်အရေး များကို ထည့်သွင်းထားရှိခြင်း၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် အသိအမှတ်ပြုခြင်းနှင့် အင်စတီကျူးရှင်းဆိုင်ရာပုံစံတို့ဖြင့် ဖြေရှင်း ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် ဆက်စပ်နေသော တန်းတူညီမျှမှုကိစ္စရပ်များကို နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း၊ အခြားနိုင်ငံများတွင် ယင်း ကိစ္စရပ်များကို ၎င်းတို့၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် မည်သို့ဆောင်ရွက်ထားသည်ကို နှိုင်းယှဉ်ခြင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် မူဝါဒ ဆိုင်ရာ တိုက်တွန်းမှုများအတွက် အရေးပါသောတန်းတူညီမျှမှု ကိစ္စရပ်များကိုဖော်ထုတ်လျက် ဦးစားပေးသတ်မှတ်ခြင်းတို့ကို အထောက်အကူပြုပေးနိုင်ပါသည်။

အကဲဖြတ်ချက်စာအုပ်တွင် အာဖရိက၊ အာရှ၊ လက်တင်အမေရိကနှင့် ကယ်ရစ်ဘီယံ၊ ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာတွင်း ကျွန်းနိုင်ငံ များနှင့် အနောက်အာရှတို့ရှိ နိုင်ငံများမှ ကောင်းမွန်သောလုပ်နည်းလုပ်ဟန်များကို ဖော်ပြထားပါသည်။ နိုင်ငံအများအပြားမှ လုပ်နည်းလုပ်ဟန်များကို လည်းကောင်း၊ ဥရောပနှင့် မြောက်အမေရိကမှ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများလောက် ကျယ်ပြန့်စွာ လေ့လာကြခြင်း သို့မဟုတ် ရယူဖတ်ရှုနိုင်ခြင်းမရှိသော အခြားနိုင်ငံများမှ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ လုပ်နည်းလုပ်ဟန် များကိုလည်းကောင်း ဥပမာများဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။ ဥပမာများကို ရွေးချယ်ရာတွင် ပြဋ္ဌာန်းချက်ကို လက်တွေ့အကောင် အထည်ဖော်ပုံထက် ပြဋ္ဌာန်းချက်စာသားကို အခြေခံလျက် ရွေးချယ်ပါသည်။

အကဲဖြတ်ချက်တွင် ပါဝင်သောမေးခွန်းများမှာ အမျိုးသမီးများကို ခွဲခြားဆက်သည့် ပုံစံအားလုံး ပပျောက်စေရေးဆိုင်ရာ ပဋိညာဉ် (CEDAW)၊ ပြည်သူ့လူထုနှင့် နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာပဋိညာဉ် (ICCPR)၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာပဋိညာဉ် (ICESCR)၊ အိမ်ထောင်ပြုထားသော အမျိုးသမီးများ နိုင်ငံသား ဖြစ်မှုဆိုင်ရာ ပဋိညာဉ်၊ လူသားနှင့် လူမျိုးအခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ အာဖရိကပဋိညာဉ်နှင့် အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများအသင်း (အာဆီယံ) ၏ လူ့အခွင့်အရေးကြေညာချက်ကဲ့သို့သော နိုင်ငံတကာနှင့် ဒေသအဆင့် စာချုပ်စာတမ်းများတွင် ပါဝင်သော စံနှုန်းများကို အသုံးပြုလျက် ပြုစုထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အကဲဖြတ်ချက်စာအုပ်ကို စီစဉ်ရေးသားပုံမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

အခန်း ၁ တွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ဆန်းစစ်လေ့လာရာ၌ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍကို စာနာနားလည်သော ချဉ်းကပ်ပုံများကို အကျဉ်းဖော်ပြလျက် အမျိုးသမီးများ တန်းတူညီမျှခြင်းအတွက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအား အကဲဖြတ်ခြင်း၏ ပုံစံနှင့် စုဖွဲ့ပုံကို ရှင်းလင်းတင်ပြထားပါသည်။ အခန်း ၂ တွင် အကဲဖြတ်ခြင်းစာအုပ်တွင်ပါဝင်သည့် အဓိကကိစ္စရပ်များနှင့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုအတွက် အရေးပါသော ဒီမိုကရေစီဆိုင်ရာ ယေဘုယျကိစ္စရပ်များကို ဆွေးနွေးဖော်ပြထားပါသည်။ ထို့နောက် အကဲဖြတ်ခြင်းစာသားကို ဖော်ပြထားပါသည်။ မေးခွန်း ၅၅ ခု ပါဝင်ပြီး တန်ဖိုးများနှင့်မူများ၊ တန်းတူညီမျှမှုနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု မပြုခြင်း၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးအခွင့်အရေးများ၊ နိုင်ငံသားဖြစ်မှု၊ ဥပဒေပြုလွှတ်တော်နှင့် ရွေးကောက်ပွဲများ၊ နိုင်ငံတော်အစိုးရ၊ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူခြင်းဟူ၍ အခန်းအသီးသီး ပိုင်းခြားထားပါသည်။ အကဲဖြတ်ချက်စာအုပ်တွင်ပါဝင်သော မေးခွန်းတစ်ခုစီအတွက် သက်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာနှင့် ဒေသအဆင့် စာချုပ်စာတမ်းများကို စာရင်းပြုလုပ်ဖော်ပြထားသည့် နောက်ဆက်တွဲလည်း ပါဝင်ပါသည်။ အမျိုးသမီးများ သာတူညီမျှမှုနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများဆိုင်ရာ ဝေါဟာရများ ခက်ဆစ်အဓိပ္ပာယ်၊ ရည်ညွှန်းစာအုပ်စာရင်း အပြည့်အစုံ၊ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်တစ်ခုချင်းနှင့် ပတ်သက်သော ဆက်လက်ဖတ်ရှု လေ့လာနိုင်မည့် စာအုပ်စာတမ်းများ၊ အရင်းအမြစ်များနှင့် အကဲဖြတ်ချက်စာအုပ်ပါ မေးခွန်း ၅၅ ခု အတွက် အညွှန်းတို့လည်း ပါဝင်ပါသည်။

၁။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများတွင်
ပါရှိသည့် ကျား-မ တန်းတူ
အခွင့်အရေးကို အကဲဖြတ်ခြင်း

၁.၁ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် အကဲဆတ်သော ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍကို ချဉ်းကပ်ပုံကို အဘယ်ကြောင့် ထည့်သွင်းသင့်ပါသနည်း။

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများတွင် အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးများ၏ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး သာတူညီမျှမှုအပေါ် နက်ရှိုင်းစွာသက်ရောက်မှုရှိနိုင်သည့် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍအမျိုးမျိုးရှိပါသည်။ အမြင်ဆုံးဥပဒေအဖြစ် နိုင်ငံတော်၏ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံကိုသတ်မှတ်ခြင်း၊ နိုင်ငံရေးအာဏာကို ဖြန့်ဝေပေးခြင်း၊ ပြည်သူလူထု၏ အခွင့်အရေးများကို အသိအမှတ်ပြုခြင်းနှင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းများလုပ်ဆောင်ပါသည်။ ယင်းအခြေခံလုပ်ငန်းတာဝန်များအပြင် နိုင်ငံတော်၏ တန်ဖိုးများနှင့် သမိုင်းကြောင်းကို ထင်ဟပ်ပေးလွင်စေသော အနာဂတ်မျှော်မှန်းချက်နှင့် စိတ်အားတက်ကြွဖွယ်ဦးတည်ချက်များလည်း ပါဝင်ရပါသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် ခိုင်မာသောဒီမိုကရေစီတည်ထောင်ရန် လမ်းပြမြေပုံဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးသည် အမျိုးသမီးအခွင့်အရေးအာမခံချက်များ၊ အများအတွက်အကျိုးဝင်သောစကားအသုံးအနှုန်းများ ပါဝင်စေခြင်း၊ အမျိုးသမီးနှင့်အမျိုးသား တန်းတူအခွင့်အရေးအား ကာကွယ်မြှင့်တင်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ဖန်တီးခြင်းဖြင့်အုပ်ချုပ်မှုအခြေခံစွဲပုံကိုအသွင်ပြောင်းလဲရန်ထူးခြားသောအခွင့်အလမ်းဖြစ်ပါသည် (Allen 2014: 16)။

ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းတွင် အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးကို နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် လေးစားရေး၊ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးနှင့် ဖြည့်ဆည်းပေးရေးတို့ကို အလေးအနက် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် နိုင်ငံသားများသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအခွင့်အလမ်းကို အရယူဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသဖြင့် အပြောင်းအလဲအလား အလာများကို ဖြစ်စေခဲ့ပါသည်။ ဖယ်ကြည့်ခံအုပ်စုများဖြစ်သည့် အမျိုးသမီးချင်း လိင်တူဆက်ဆံသူများ၊ အမျိုးသားချင်း လိင်တူဆက်ဆံသူများ၊ လိင်တူလိင်ကွဲနှစ်မျိုးလုံးဆက်ဆံသူများ၊ လိင်ပြောင်းထားသူများနှင့် ကျား-မ လိင်သတ်မှတ်ချက်နှင့် မကိုက်ညီသူများ (LGBTI)၊ လူနည်းစုများ၊ တိုင်းရင်းသားများ၊ စီးပွားရေးအရရှို့ခွဲသူများကဲ့သို့သောအုပ်စုများသည်လည်းမိမိတို့၏အခွင့်အရေးများကိုကာကွယ်စောင့်ရှောက်နိုင်ရေးအတွက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးမှ ထွက်ပေါ်လာသော အခွင့်အလမ်းကို အောင်မြင်စွာအသုံးပြုခဲ့ပါသည်။ အမျိုးသမီးများလည်း ယင်းအုပ်စုများတွင် အပါအဝင်ဖြစ်ပါသည်။

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် နိုင်ငံတော်၏ အခြေခံအုတ်မြစ်ဖြစ်သောကြောင့် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးတွင် အမျိုးသမီးဘဝများ တိုးတက်မှု ရှိစေရန် ပံ့ပိုးပေးနိုင်ပါသည်။ နိုင်ငံတော်နှင့် နိုင်ငံသားများအကြား ဆက်ဆံရေးများကိုသာမက လူတစ်ဦးချင်း၊ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လုပ်ငန်းများအကြား ဆက်ဆံရေးများကိုပါ စည်းမျဉ်းထိန်းချုပ်ပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများသည်ကျား-မ သာတူညီမျှမှုကိုအနည်းဆုံးနည်းလမ်းလေးသွယ်ဖြင့်အထောက်အကူပြုနိုင်ပါသည်။

ပထမနည်းလမ်းမှာ အခွင့်အရေးများကို ရှင်းလင်းစွာအရေးယူဆောင်ရွက်နိုင်သော နည်းလမ်းဖြင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုပေးထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြင့် နိုင်ငံများသည် ယင်းအခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပြီး ဖြည့်ဆည်းပေးရန် တာဝန်ရှိပါမည်။ နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုကို အလေးအနက်ထားကြောင်း ထင်ရှားစွာ ဖော်ပြထားခြင်းလည်း ဖြစ်ပါသည် (Lambert 2009: 338)။ ဒုတိယအနေဖြင့် အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးနှင့်တန်းတူညီမျှမှုကို အသိအမှတ်ပြုပြီး အားပေးမြှင့်တင်သော ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍသာတူညီမျှမှုကို အားပေးမြှင့်တင်သည့် မူဝါဒများကို ဆန့်ကျင်သူအုပ်စုများ အပါအဝင် ပြည်သူလူထုတစ်ရပ်လုံးသို့ နိုင်ငံတော်၏တန်ဖိုးများကို ထင်ရှားသိသာစွာ ထုတ်ဖော်ပြသလိုက်ခြင်းလည်း ဖြစ်ပါသည်။

တတိယအနေဖြင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများသည် သာမန်ဥပဒေများထက် ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲရန် ပိုမိုခက်ခဲပြီး နိုင်ငံရေးသမားများနှင့် နိုင်ငံရေးပါတီများ၏ ပြောင်းလဲနေသောမူဝါဒများအပေါ် မူမတည်သောကြောင့် အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေး

1 အမျိုးသမီးများ သာတူညီမျှမှုဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အကဲဖြတ်ချက်တွင် အမျိုးသမီး အမျိုးသားဟူ၍ ဖော်ပြသော်လည်း ကျား-မ အပြင် အခြားသော စရိုက်လက္ခဏာခံယူချက်ရှိသူများ၏ အခွင့်အရေးများကို အသိအမှတ်ပြုပြီး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်လျက် ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းမှာလည်း ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုအတွက် အထူးအရေးကြီးပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤစာအုပ်တွင် အမျိုးသား အမျိုးသမီး ကျား-မ ဟူ၍ ဖော်ပြခြင်းများသည် ထိုသူများကို ဖယ်ထုတ်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ ပါဝင်သည်သာ ဖြစ်ပါသည်။

များကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် အတိအလင်းထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းဖြင့် ဥပဒေပြုအဖွဲ့အစည်းက ပြဋ္ဌာန်းသော ဥပဒေများတွင်သာ ထည့်သွင်းထားခြင်းထက် ပိုမို၍ထိရောက်မှုရှိပါသည်။ စတုတ္ထအနေဖြင့် အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေး များကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည် အခြားဥပဒေများနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးကဏ္ဍ၏ မူဝါဒများကိုပုံဖော်ပေးနိုင်မည့် အလားအလာရှိပါသည်။ တရားရုံးများတွင် စီရင်ချက်ချရာ၌ အမျိုးသမီးများ တန်းတူညီမျှမှုကို အထောက်အကူပြုသော စီရင်ချက်များ ချမှတ်နိုင်မည့်အလားအလာ ပိုမိုများပြားလာပါသည်။

၁.၂ အမျိုးသမီးများ တန်းတူညီမျှမှုကို အဘယ်ကြောင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အကဲဖြတ်ချက် ပြုလုပ်ရပါသနည်း

ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုကို ချဉ်းကပ်ပုံအမျိုးမျိုးရှိပြီး အဓိကအားဖြင့် ကျယ်ပြန့်သော အုပ်စု ၂ စု အဖြစ် ခွဲခြား နိုင်ပါသည်။ ပုံသဏ္ဍာန်အားဖြင့် တန်းတူညီမျှမှုရှိခြင်းနှင့် အနှစ်သာရအားဖြင့် တန်းတူညီမျှမှုရှိခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းအယူ အဆများကို အဓိက အယူအဆများအပိုင်းတွင် ဆွေးနွေးထားပါသည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ပြီးနောက် ရေးဆွဲသောဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအားလုံးနီးပါးတွင် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှု နှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု မပြုရေးဆိုင်ရာအပိုဒ်များပါဝင်ပါသည် (Lucas 2009: 134)။ ယင်းတို့မှာ ပုံသဏ္ဍာန်အားဖြင့် တန်းတူညီမျှ မှုကိုဖော်ဆောင်သော အခြေခံပြဋ္ဌာန်းချက်များဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း ၂၀ အတွင်းပြုစုသော ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေများမှာ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍဆိုင်ရာ သီးခြားပြဋ္ဌာန်းချက်များ၊ ကျား-မ ပါဝင်မှုရှိစေရေး စကားအသုံးအနှုန်းဖြင့် အနှစ်သာရအားဖြင့် တန်းတူညီမျှမှုကို အသိအမှတ်ပြု ကာကွယ်စောင့်ရှောက်လျက် အားပေးမြှင့်တင်ပါသည်။ ဥပဒေတွင် ထည့်သွင်း ပြဋ္ဌာန်းပေးထားသည့် ပုံသဏ္ဍာန်အားဖြင့် တန်းတူညီမျှမှုမှာ စင်စစ်ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရန် နေရာရရှိပြီး ကိုယ်စားပြုမှု ရှိရေးအတွက် လိုအပ်သော်လည်း ထိုမျှဖြင့်မလုံလောက်ပါ။ တန်းတူညီမျှမှု ရလဒ်ထွက်ပေါ်စေရန် အမျိုးသမီးများသည် အခွင့် အလမ်းများနှင့် အရင်းအမြစ်များကို တန်းတူရယူအသုံးပြုနိုင်ရန် လိုအပ်ပါသည် (Balakrishnan 2014: 2)။ ထို့ကြောင့် ယင်း အခွင့်အလမ်းများနှင့် အရင်းအမြစ်များကို ရယူအသုံးပြုနိုင်စေရန် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း အမျိုးသမီးများတွေ့ကြုံနေရသည့် တန်းတူညီမျှခြင်းမရှိသော အနေအထားကို အသိအမှတ်ပြုလျက် ၎င်းတို့ရင်ဆိုင်နေရသော အခြေအနေများကို ကျော်လွှားနိုင် ရေး ဆောင်ရွက်ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။

မကြာသေးမီ ဆယ်စုနှစ်များအတွင်း ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးတွင် အရေးပါဆုံးဖြစ်စဉ်လမ်းကြောင်း မှာ အများပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်မှုရှိသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်များ ဖော်ဆောင်လာကြ ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးမှာ ယခင်က အုပ်ချုပ်သူလူတန်းစားကသာလုပ်ဆောင်ပြီး အခြား သူများပါဝင်နိုင်ခြင်းမရှိခဲ့ရာမှ ယခုအခါ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတည်ဆောက်သည့် ပုံသဏ္ဍာန်သို့ ပြောင်းလဲလာပါသည်။ ဒီမို ကရေစီအဖွဲ့အစည်းများဖြစ်သော တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော် သို့မဟုတ် အထူးလုပ်ပိုင်ခွင့်အပ်နှင်းထားသော လွှတ်တော်များက ဆောင်ရွက်ပေးသည့် လုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်လာပါသည်။ နိုင်ငံသားများသည်လည်း အရေးပါသောအခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်လာပါသည်။² ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးတွင် နိုင်ငံသားများပါဝင်လာနိုင်စေရန် ပြည်သူ့နီတိပညာပေးလုပ်ငန်းလည်း ထည့်သွင်းလုပ်ဆောင်ရပါသည်။ သို့ဖြင့် အဓိကကိစ္စရပ်များနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို နားလည်သဘောပေါက်မှု တိုးတက်မြင့်မား လာစေရန်ဖြစ်ပါသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ်ပါ အကြောင်းအရာများအတွက် နိုင်ငံသားများအနေဖြင့် အကြံဉာဏ် အထောက်အကူများ ပေးသွင်းရာတွင် လွယ်ကူချောမွေ့စေရန် အများပြည်သူနှင့်တိုင်ပင်ဆွေးနွေးသည့် အစီအမံများလည်း အထူးလိုအပ်ပါသည်။ အဆိုပြုထားသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမူကြမ်းကို ပြည်သူလူထုအနေဖြင့် လက်ခံခြင်း၊ ပယ်ချခြင်းများ

2 'ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတည်ဆောက်ရေးကို အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြရာတွင် ကာလရှည်သမိုင်းစဉ်တစ်လျှောက် လုပ်ဆောင်သည့်လုပ်ငန်းစဉ်အဖြစ် ကျယ်ပြန့် စွာ ဖော်ပြကြပါသည်။ ဖြစ်ရပ်တစ်ခုတည်းမဟုတ်ဘဲ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြုစုခြင်းနှင့်လည်း ထပ်တူမကျပါ။ ပြုစုခြင်းမှာ မူကြမ်းရေးဆွဲသည့် ကာလကို သာ ဆိုလိုပါသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ တည်ဆောက်ရေးတွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြုစုခြင်း သို့မဟုတ် မူကြမ်းရေးဆွဲခြင်းအတွက် အဖွဲ့အစည်း များ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် စည်းမျဉ်းများတည်ထောင်ချမှတ်ခြင်း၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အတည်ပြုလျက် အသက်ဝင်စေခြင်း၊ အကောင်အထည် ဖော်ခြင်းတို့ ပါဝင်ပါသည်။' (Wahiu, Boekenfoerde and Hedling 2011: 2)

ပြုလုပ်နိုင်ရန် လူထုဆန္ဒခံယူပွဲများကိုလည်း ကျင်းပလာကြပါသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရေးဆွဲခြင်း ပြင်ဆင်တိုးမြှင့်ရေးကို ပိုမို၍ ဒီမိုကရေစီနည်းကျဖြစ်စေရန်၊ နိုင်ငံသားများနှင့် ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ထားသော အဖွဲ့အစည်းများပါဝင်စေရန်ဆောင်ရွက်သည့် ယင်းအစီအမံများကြောင့် အမျိုးသမီးများသည် ရွေးကောက်ခံကိုယ်စားလှယ်များနှင့် နိုင်ငံရေးပါတီဝင်များအဖြစ်လည်းကောင်း၊ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းဝင်များနှင့် ပညာရှင်များအဖြစ်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံသားများနှင့် မဲဆန္ဒရှင်များအဖြစ်လည်းကောင်း ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတည်ဆောက်ရာတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်လျက်မိမိတို့၏ အကျိုးစီးပွားများကို ထုတ်ဖော်ရန် ပိုမို၍ နေရာရရှိလာပါသည်။

အမျိုးသမီးများသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ဆွေးနွေးပွဲများတွင် ပါဝင်နိုင်ခြင်းမရှိဘဲ ဖယ်ထုတ်ထားခြင်း ခံရလေ့ရှိပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ အင်အားကြီးသော အုပ်စုများက အမျိုးသမီးများအပါအဝင် အခြားသူများသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အတွေ့အကြုံ အသိပညာမရှိဟူသော အကြောင်းပြချက်ဖြင့် ၎င်းတို့ကို ဖယ်ထုတ်ထားရန်ကြိုးပမ်းလေ့ရှိပါသည်။ အမျိုးသမီးများကိုယ်တိုင်လည်း ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတည်ဆောက်ရေးအတွက် လုံလောက်သော အတွေ့အကြုံမရှိဟု ခံစားရနိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ တည်ဆောက်ရေးမှာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ ရှေ့နေများနှင့် အဆင့်မြင့်ရာထူးများရယူထားသည့် နိုင်ငံရေးသမားများသာ ဆောင်ရွက်ရမည့် ကိစ္စရပ်မဟုတ်ပါ။ မည်သို့သော တက္ကသိုလ်ဘွဲ့၊ နိုင်ငံရေးအတွေ့အကြုံ သို့မဟုတ် လူမှုရေးအဆင့်အတန်း ရှိမည်ဟု သတ်မှတ်ချက်မထားဘဲ နိုင်ငံသားအားလုံးတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် အခွင့်အရေးရှိပါသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတည်ဆောက်ရေးတွင် နိုင်ငံသားအားလုံး ပါဝင်ဆွေးနွေးခွင့် ရှိပါသည်။ အမျိုးသမီးများ၏ အမျိုးမျိုးသော ကဏ္ဍစုံလင်သည့် အကျိုးစီးပွားများကို ဖော်ထုတ်ရန် အမျိုးသမီးများသည်သာလျှင် အကောင်းဆုံးအနေအထားတွင် ရှိပါသည်။ မတူညီသော လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် အခြားအုပ်စုများမှ အမျိုးသမီးများသည် ၎င်းတို့၏ ဘဝအတွေ့အကြုံများကြောင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတည်ဆောက်ရေးအခန်းကဏ္ဍတွင်ပါဝင်ရန် အရည်အချင်း ပြည့်မီသူများဖြစ်ပါသည်။

သို့ရာတွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများနှင့် ၎င်းတို့၏ ပြည့်သူလူထု၏ ဘဝနေထိုင်မှုများ အပေါ်သက်ရောက်ပုံများသည် လူအများအတွက် နားလည်ရခက်ခဲပါသည်။ ဖတ်ရှုနားလည်ရန် မလွယ်ကူရုံမျှမက ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါပြဋ္ဌာန်းချက်များ၏ သက်ရောက်မှုနှင့် အကျိုးဆက်များမှာ မြော်မြင်ကြံဆရန် ခက်ခဲနိုင်ပါသည်။ အထူးပြုကျွမ်းကျင်သူ မဟုတ်သည့် သာမန်လူများအတွက် အထောက်အကူပြုမည့် တည်ဆဲဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အဆိုပြုထားသော မူကြမ်းများနှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲနိုင်မည့် ဖြစ်နိုင်ခြေများကိုဆန်းစစ်ရန် နည်းလမ်းကိရိယာများမရှိပါက လက်ရှိဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာနှင့် အုပ်ချုပ်မှုဆက်စပ်အခြေအနေကို နားလည်ရန်ဖြစ်စေ၊ အကြံဉာဏ်ပေးရန်ဖြစ်စေ လွယ်ကူမည်မဟုတ်ပါ။ ဤအကဲဖြတ်ခြင်းစာအုပ်ကို ပြုစုခြင်းမှာ ဤလုပ်ငန်းစဉ်တွင် အထောက်အကူပြုရန် ဖြစ်ပါသည်။

၁.၃ အမျိုးသမီးများ တန်းတူညီမျှမှုနှင့် ကိုယ်စားပြုခြင်း ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ထည့်သွင်းခြင်း

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများကို မူကြမ်းပြုစုရာတွင် စာသား၌ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုစေရေး ထည့်သွင်းနိုင်မည့် နည်းလမ်းအမျိုးမျိုး ရှိပါသည်။ အောက်တွင် အုပ်စု ၃ စုကို အကြမ်းအားဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးနယ်ပယ်များတွင် အမျိုးသမီးများတန်းတူညီမျှရေးနှင့် ကိုယ်စားပြုမှုကို ထိရောက်စွာဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ပေးနိုင်သော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဖြစ်စေရန် အုပ်စု ၃ ခု စလုံးမှ အစိတ်အပိုင်းများ ပါဝင်ရပါမည်။

- ၁။ အမျိုးသားများသာမက အမျိုးသမီးများလည်း ပါဝင်နိုင်သော ဥပဒေပြုစုပုံ။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ စကားအသုံးအနှုန်းမှာ ဥပဒေအရလည်းကောင်း သင်္ကေတအားဖြင့်လည်းကောင်း အရေးကြီးပါသည်။ ယခင်က ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများကို ပြုစုရာတွင် အမျိုးသားများသာပါဝင်သော နည်းလမ်းဖြင့် ပြုစုခဲ့ပါသည်။ စကားအသုံးအနှုန်းအားဖြင့်လည်း အမျိုးသားများကိုသာ ရည်ညွှန်းလျက် ပုလ္လိင်နာမ်နှင့် နာမ်စားများကိုသာ အသုံးပြု

ပါသည်။ စင်စစ် ပုလွင်နာမ်နှင့် နာမ်စားများကို အသုံးပြုရာတွင် အမျိုးသားများသာမက အမျိုးသမီးများကို လည်း ထည့်သွင်းရည်ညွှန်းရန် ရည်သန်သော်လည်း အမျိုးသားများသာ ပါဝင်သော ဥပဒေပြုစုပုံနည်းလမ်းမှာ သင်္ကေတအားဖြင့် အမျိုးသမီးများကို ဖယ်ထုတ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။³

အမျိုးသားများသာမက အမျိုးသမီးများပါ ပါဝင်သော စကားအသုံးအနှုန်းကို သုံးနှုန်းခြင်းဖြင့် အမျိုးသမီးများကို အတိအလင်း ပါဝင်စေလျက် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုကို အလေးအနက်ထားကြောင်း ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသားများသာ ပါဝင်လုပ်ဆောင်ကြသည်ဟူသော အယူအစွဲကို လျော့နည်း စေရန်လည်း အထောက်အကူပြုပါသည်။ ဥပမာ အမျိုးသား အမျိုးသမီး ပါဝင်နိုင်စေသော စကားအသုံးအနှုန်းဖြင့် ပြုစုထားသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ဝန်ကြီးချုပ်ကို အမျိုးသားဖြစ်သည့်အလား ပုလွင်နာမ်နှင့် နာမ်စား များကိုသာ အသုံးမပြုဘဲ ကုတ္တီလီင်နာမ်နှင့် နာမ်စားများကိုလည်း ထည့်သွင်းအသုံးပြုရန်ဖြစ်ပါသည်။ ပြဋ္ဌာန်း ချက်မှာ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍနှင့် မသက်ဆိုင်ပါက ကျား-မ ဖော်ပြခြင်းမပြုဘဲ ကြားနေသောအသုံးအနှုန်းများ ဖြင့်လည်း သုံးနှုန်းဖော်ပြနိုင်ပါသည်။

၂။ အမျိုးသမီးများအတွက် သီးသန့်ပြဋ္ဌာန်းချက်များ၊ ယင်းပြဋ္ဌာန်းချက်များသည် အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေး များကို တိုက်ရိုက်ဖော်ပြပါသည်။ အကြမ်းအားဖြင့် အုပ်စု ၅ ခု ခွဲခြားနိုင်ပါသည်။ (Lucas 2009)

- ၁။ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမပြုရေး အပိုဒ်များ
- ၂။ နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးများ
- ၃။ လူမှုရေးအခွင့်အရေးများနှင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများ
- ၄။ စီးပွားရေးအခွင့်အရေးများနှင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများ
- ၅။ အထူးအစီအမံများနှင့် ယာယီအထူးအစီအမံများ

၃။ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍကို အလေးထားခြင်း။ အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့် အရေးများကို အသိအမှတ်ပြုလျက် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သော သီးခြားပြဋ္ဌာန်းချက်များ အပြင် နိုင်ငံရေးအဖွဲ့ အစည်းများနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍကို အလေးထားခြင်းမှာ အနှစ်သာရအားဖြင့် တန်းတူ ညီမျှမှုရရှိရေးအတွက် အထူးအရေးကြီးပါသည်။ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ ကို အလေးထားရေးဆွဲစေရန် ဥပဒေပြု၊ တရားစီရင်ရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးဟူသော အစိုးရလုပ်ငန်းစဉ်များသည် အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများအပေါ် သက်ရောက်ပုံတူညီကြောင်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပါသည်။ နိုင်ငံရေး လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းရှိရေးကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းသည် အမျိုးသမီး များ၏ နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးများနှင့် ဒီမိုကရေစီစနစ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးသာမက နိုင်ငံတော်၏ ဥပဒေများ၊ မူဝါဒ များနှင့် အုပ်ချုပ်မှုတို့တွင် အမျိုးသမီးများ၏ လိုအပ်ချက်များကို အလေးထားဆောင်ရွက်ရာ ရောက်ပါမည်။

ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ အလေးပေးပုံစံကို ဥပမာများအနေဖြင့် အမျိုးသမီးများအား ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်းကို လွယ်ကူချောမွေ့စေသည့် ရွေးကောက်ပွဲစနစ်များ၊ အမျိုးသမီးများကို တရားစီရင်ရေးတွင် ပါဝင်နိုင်စေပြီး အမျိုးသမီး တရားသူကြီးများခန့်အပ်ရန် လွယ်ကူချောမွေ့စေသော တရားစီရင်ရေးပိုင်းခန့်အပ်သည့် အစီအမံများ၊ လူ့အခွင့်အရေး ကော်မရှင် သို့မဟုတ် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှု ကော်မရှင်ကဲ့သို့သော သီးခြားလွတ်လပ်သည့် စောင့်ကြည့် စစ်ဆေးရေးအဖွဲ့များ တည်ထောင်ခြင်း၊ အမျိုးသမီးများနှင့် အခြားဖယ်ကြည့်ခံအသိုက်အဝန်းများအတွက် တရားမျှတမှု ရယူ နိုင်ရေး ကျယ်ပြန့်သောစည်းမျဉ်းများ အခိုင်အမာ ချမှတ်ထားခြင်းတို့ ပါဝင်ပါသည်။

3 ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ ထင်ဟပ်ပေါ်လွင်စေသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ စကားအသုံးအနှုန်းအကြောင်းကို Irving (2008: Chapter 2) တွင် လေ့လာ နိုင်ပါသည်။

၁.၄ အမျိုးသမီးများ တန်းတူညီမျှမှုအတွက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အကဲဖြတ်ချက်ကို အသုံးပြုပုံ

စတင်ဆောင်ရွက်ခြင်း

အကဲဖြတ်ခြင်းစာအုပ်ကို တစ်ဦးချင်း သို့မဟုတ် အုပ်စုလိုက် လေ့လာနိုင်ပါသည်။ အုပ်စုလိုက်လေ့လာပါက ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်တစ်ရပ် သို့မဟုတ် ပြဋ္ဌာန်းချက် မူကြမ်းတစ်ရပ်၏ အဓိပ္ပာယ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကိစ္စရပ်တစ်ခု နှင့် စပ်လျဉ်းသည့် နယ်ပယ်အတိုင်းအတာ၊ ကိစ္စရပ်တစ်ခုသည် သာမန်ဥပဒေတွင်ပါဝင်ခြင်း ရှိ၊ မရှိ စသည့် ရှုပ်ထွေးသော သို့မဟုတ် ရောထွေးနိုင်သော ကိစ္စရပ်များကို ဆွေးနွေးရာတွင် အထောက်အကူဖြစ်ပါသည်။

အကဲဖြတ်ချက်ကို အသုံးပြုရန်အကဲဖြတ်လိုသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေစာအုပ် သို့မဟုတ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ မူကြမ်းစာအုပ် လိုအပ်ပါမည်။ အကဲဖြတ်ချက်တွင် မေးခွန်း ၅၅ ခု ပါဝင်ပါသည်။ မျက်မှောက်ခေတ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေ အများစုတွင် ဖော်ပြထားသော ကိစ္စရပ်များအပေါ်အခြေခံလျက် အပိုင်း ၈ ပိုင်း ခွဲခြားထားပါသည်။ CEDAW နှင့် အခြား ပင်မလူ့အခွင့်အရေး စာချုပ်စာတမ်းများကို အသုံးပြုပါသည်။ အကဲဖြတ်ချက်မှာ လိုအပ်သလို ပြောင်းလွယ်ပြင်လွယ် အသုံးပြုနိုင်စေရန်စီစဉ်ထားပြီး ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ သို့မဟုတ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမူကြမ်းကို ဘက်စုံအကဲဖြတ်ရန် မေးခွန်း အားလုံးကို ဖြေကြားနိုင်ပါသည်။ သို့မဟုတ် ကိစ္စရပ်တစ်ခုစီကိုလည်း အဓိကထားဆွေးနွေးနိုင်ပါသည်။ ယင်းအပိုင်း ၈ ပိုင်း မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

- ၁။ တန်ဖိုးများနှင့် မူများ
- ၂။ တန်းတူညီမျှမှုနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမပြုခြင်း
- ၃။ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးအခွင့်အရေးများ
- ၄။ နိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်း
- ၅။ လွှတ်တော်နှင့် ရွေးကောက်ပွဲများ
- ၆။ နိုင်ငံတော်အစိုးရ
- ၇။ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်း
- ၈။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူခြင်း

အကဲဖြတ်ခြင်းစာအုပ် တစ်အုပ်လုံးတွင် မည်သည့်အကြောင်းအရာများ ပါဝင်ကြောင်းသိရှိရန် ဦးစွာပထမ ဖတ်ကြည့်သင့်ကြောင်း အကြံပြုပါသည်။ စာအုပ်ပြုစုထားသောပုံစံနှင့် အပိုင်းတစ်ပိုင်းစီတွင် ပါဝင်သောမေးခွန်း အမျိုးအစားများကို နားလည်သဘောပေါက်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့နောက်မေးခွန်းအားလုံးကို အသုံးပြုမည် သို့မဟုတ် အချို့ကိုသာ အသုံးပြုမည် ဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါသည်။ အပိုင်းတစ်ပိုင်းစီအတွက် အရေးကြီးဆုံးမေးခွန်းများကို ကြိုက်ပုံစံအမှတ်အသားပြုထားပြီး ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအားလုံးတွင် ပါရှိသင့်သည့် အခြေခံအကြောင်းအချက်များ ဖြစ်ပါသည်။

အကဲဖြတ်လိုသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ သို့မဟုတ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမူကြမ်းနှင့် အကျွမ်းတဝင်မရှိပါက ဦးစွာစီစဉ်ရေးသားထားပုံနှင့် ရေးသားသုံးနှုန်းသည့်အသုံးအနှုန်းများကို အကျွမ်းတဝင်ဖြစ်စေရန် အကြမ်းဖတ်ကြည့် သင့်ကြောင်း အကြံပြုပါသည်။⁴ စီစဉ်ရေးသားထားပုံကို နားလည်သဘောပေါက်စေရန် အခန်းနှင့် အပိုင်းခေါင်းစဉ်များကို အာရုံစူးစိုက်စေလိုပါသည်။ အမျိုးသမီးများ တန်းတူညီမျှမှုနှင့် ကိုယ်တိုင်လုပ်ဆောင်နိုင်မှုဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်များမှာ အခွင့်အရေး

4 ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံအကြောင်းကို မိတ်ဆက်ဖော်ပြထားသော စာအုပ်တစ်အုပ်အဖြစ် What is a Constitution? (International IDEA Constitution-Building Primer, August 2014) ကို လေ့လာနိုင်ပါသည်။ International IDEA အဖွဲ့မှ ပြုစုထားသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ တည်ဆောက်ရေး အခြေခံဖတ်စာ Constitution-Building Primers စာအုပ်တွဲ အပြည့်အစုံကို အင်တာနက်လိပ်စာ <<http://www.constitutionnet.org/primers>> တွင် ရယူနိုင်ပါသည်။ 'ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုတာဘာလဲ' 'What is a Constitution?' ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ဗီဒီယိုအတိုတစ်ခုကိုလည်း အင်တာနက်လိပ်စာ <<http://www.constitutionnet.org/video/what-constitution>> တွင် ကြည့်ရှုလေ့လာနိုင်ပါသည်။

ဆိုင်ရာ သို့မဟုတ် အမျိုးသမီးများဆိုင်ရာ အထွေထွေ အပိုင်းများတွင်သာ ပါဝင်သည်မဟုတ်ဘဲ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ တစ်ခုလုံးတွင် ပါဝင်ပါသည်။

စီစဉ်ရေးသားထားပုံ

အကဲဖြတ်စာအုပ်တွင် မေးခွန်းများပါဝင်သော အပိုင်း ၈ ခုပါဝင်ပြီး ၎င်းမေးခွန်းများသည် ကိစ္စရပ်တစ်ခု သို့မဟုတ် အကြောင်းအရာတစ်ရပ်ကို အဓိကထားမေးမြန်းခြင်းဖြစ်ပါသည်။ မေးခွန်းအောက်တွင်ပါရှိသော လေးထောင့်ကွက်မှာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရှုထောင့်မှကြည့်ပါက မေးခွန်းသည်အမျိုးသမီးများ၏ တန်းတူညီမျှမှုနှင့်ကိုယ်စားပြုမှုတို့နှင့် မည်သို့ သက်ဆိုင်ကြောင်း ရှင်းလင်းဖော်ပြပါသည်။ ဝေါဟာရများနှင့် အကျွမ်းဝင်မှုမရှိပါက ဝေါဟာရအဘိဓာန်တွင် ကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။ ရည်ညွှန်းစာအုပ်များနှင့် ဆက်လက်ဖတ်ရှုလေ့လာနိုင်မည့် စာအုပ်များ အပိုင်းတို့တွင်လည်း အသုံးဝင်မည့် အရင်းအမြစ်များကို လည်းဖော်ပြထားပါသည်။

ရှင်းလင်းချက်တစ်ခုစီအောက်တွင် လေးထောင့်ကွက်ဖြင့် ကမ္ဘာတစ်ဝန်းရှိ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများတွင် ပါဝင်သည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်များအနက်မှ သက်ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်ကို ကိုင်တွယ်ရာတွင် ကောင်းမွန်သောလုပ်နည်းလုပ်ဟန် ဥပမာများကို စာရင်းပုံစံဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။⁵ ပထမကော်လံ (စာတိုက်) တွင် နိုင်ငံအမည်နှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အတည်ပြု ပြဋ္ဌာန်းသောခုနှစ်ကို ဖော်ပြပါသည်။⁶ ဒုတိယကော်လံတွင် ပြဋ္ဌာန်းချက်အမှတ် (အချို့နေရာများတွင် ဥပမာ ပြဋ္ဌာန်းချက်၏ အခန်း၊ အပိုဒ် သို့မဟုတ် အပိုဒ်ခွဲ) ကို ဖော်ပြထားပါသည်။ တတိယကော်လံမှာ ဥပမာ ပြဋ္ဌာန်းချက်စာသားဖြစ်ပါသည်။ အဓိကကျသော စာသားများကိုစာလုံးမဲဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။ စတုတ္ထကော်လံတွင် ဥပမာ ပြဋ္ဌာန်းချက်သည် မေးခွန်းတွင် ပါဝင်သောကိစ္စရပ်ကို မည်သို့ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ကြောင်း ဖော်ထုတ်ထားပါသည်။ အောက်ဖက်တွင် 'တွေ့ရှိချက်များ' နှင့် 'လုပ်ဆောင်ချက်များ'ဟူသော ခေါင်းစဉ်အောက်တွင် နေရာလွတ်ချန်လှပ်ထားခြင်းမှာ သတင်းအချက်အလက်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်ဖော်ပြချက် ဥပမာများကို မြန်မာနိုင်ငံအခြေအနေတွင် ကျင့်သုံးခြင်းအပေါ်အခြေခံလျက် စာရှုသူက မိမိ၏ တွေ့ရှိချက်များနှင့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်ချက်များ လိုအပ်မည်ဟူသော ရှုမြင်ပုံများ (ရှိပါက) ဖြည့်သွင်းနိုင်စေရန် ဖြစ်ပါသည်။

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ သို့မဟုတ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ မူကြမ်းကိုဖတ်ရှုခြင်း

မေးခွန်း၊ ရှင်းလင်းချက်နှင့် ဥပမာတွင် ပါဝင်သော အဓိကစကားလုံးများနှင့် စကားစုများကို အသုံးပြုလျက် အကဲဖြတ်မည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ သို့မဟုတ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမူကြမ်းမှ သက်ဆိုင်ရာအပိုင်းကို ရှာဖွေပါ။ ဥပမာ- မေးခွန်းမှာ 'အမျိုးသမီးများသည် တန်းတူလုပ်ခလစာ သို့မဟုတ် အလုပ်အကိုင်အတွက် တူညီသောအခကြေးငွေ ရရှိခွင့်ရှိပါသလား' ဟူ၍ဖြစ်ပါက 'တန်းတူ လုပ်ခလစာ'၊ 'အလုပ်အကိုင်အတွက် တူညီသောအခကြေးငွေ'၊ 'တန်ဖိုးတူညီသော အလုပ်'၊ 'တူညီသောအလုပ်အတွက် တူညီသော လုပ်ခ' နှင့် 'ခွဲခြားဆက်ဆံမှု' ဟူသော ဝေါဟာရများကို ရှာဖွေရန် ဖြစ်ပါသည်။

မေးခွန်းအများအပြားမှာ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်တစ်ခုတည်းနှင့်သာ သက်ဆိုင်ပါသည်။ သို့သော် အချို့ ဖြစ်ရပ်များတွင် ပြဋ္ဌာန်းချက်အများနှင့်လည်းသက်ဆိုင်နိုင်ပါသည်။ ဥပမာ 'ကျန်းမာရေး အခွင့်အရေးရှိပါသလား' နှင့်/ သို့မဟုတ် 'ကျန်းမာရေး ပြုစောစောင့်ရှောက်မှု အခွင့်အရေးရှိပါသလား' ဟူသော မေးခွန်းအတွက် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ အပိုင်းအသီးသီးတွင် ကျန်းမာရေး သို့မဟုတ် ကျန်းမာရေးပြုစောစောင့်ရှောက်မှုနှင့် သက်ဆိုင်သောပြဋ္ဌာန်းချက်များကို တွေ့ရှိ

5 ဤအကဲဖြတ်ချက် စာအုပ်တွင် ပါဝင်သော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်များမှာ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ တန်းတူညီမျှရေးနှင့် အမျိုးသမီးများ စွမ်းဆောင်နိုင်စေရေး တူလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်း United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women (UN Women) ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအချက်အလက်မှတ်တမ်းစု Constitutional Database အင်တာနက်လိပ်စာ <<http://constitutions.unwomen.org>> နှင့် အော်စတင်ရှိ တက္ကဆပ်တက္ကသိုလ်တွင် ဆောင်ရွက်သော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများ နှိုင်းယှဉ်ရေး စီမံချက် Comparative Constitutions Project ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေအချက်အလက်မှတ်တမ်းစု Constitutional Database အင်တာနက်လိပ်စာ <<https://www.constituteproject.org>>တို့မှ ရယူပါသည်။ လိုအပ်ပါက ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို မူရင်းဘာသာမှ အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ပြန်ဆိုထားပါသည်။

6 ဥပမာ ဘရာဇီးနိုင်ငံ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေမှာ ၁၉၈၈ ခုနှစ်တွင် စတင်အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီးနောက် အကြိမ်ကြိမ်ပြင်ဆင်ခဲ့ပြီးဖြစ်သော်လည်း အကဲဖြတ်ချက်စာအုပ်တွင် 'ဘရာဇီးလ် ၁၉၈၈ ခုနှစ်' 'Brazil 1988' ဟုသာ ဖော်ပြထားပါသည်။

ရနိုင်ပါသည်။ ဥပမာ နိုင်ငံသားများ၏ အထွေထွေအခွင့်အရေးများအပိုင်း၊ နိဒါန်းပိုင်း သို့မဟုတ် အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးများ သီးခြားအပိုင်းတို့တွင် ဖော်ပြထားနိုင်ပါသည်။ သက်ဆိုင်သော ပြဋ္ဌာန်းချက်အားလုံးကို လေ့လာရန် ဖြစ်ပါသည်။

အခြားမေးခွန်းများမှာ ပြဋ္ဌာန်းချက်တစ်ခုတည်းအပေါ် အခြေခံလျက် အကဲဖြတ်ချက်ပြုလုပ်ရန်မဟုတ်ဘဲ ပြဋ္ဌာန်းချက်အများကို အတူတကွလေ့လာလျက် သို့မဟုတ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံတစ်ခုလုံးကို စဉ်းစားလျက်ပိုမိုကျယ်ပြန့်စွာ အကဲဖြတ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာ 'ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ကျား-မ ဘက်မလိုက်ဘဲ ကြားနေသော သို့မဟုတ် အမျိုးသားများသာမက အမျိုးသမီးများပါ ပါဝင်နိုင်သော စကားအသုံးအနှုန်းကို သုံးနှုန်းပါသလား၊ နိုင်ငံသားများ၊ အများပြည်သူကဏ္ဍ အရာရှိများနှင့် အရာရှိများကို ခေါ်ဝေါ်ပုံ သို့မဟုတ် ဖော်ပြပုံမှာ အမျိုးသားများရော အမျိုးသမီးများပါ ပါဝင်နိုင်သော အသုံးအနှုန်းများ ဖြစ်ပါသလား၊' အခြေခံဥပဒေဒီဒါန်းတွင်လည်းကောင်း၊ သမ္မတနှင့် အခြားရွေးကောက်ခံအရာရှိများ၊ နိုင်ငံသားများနှင့် နိုင်ငံသား ဖြစ်ခြင်းတို့ကို ရည်ညွှန်းချက်များတွင်လည်းကောင်း၊ အခြားပြဋ္ဌာန်းချက်အများအပြားတွင်လည်းကောင်း အမျိုးသား အမျိုးသမီး ကွဲပြားသော အသုံးအနှုန်းများ ဖြစ်နေနိုင်ပါသည်။

တွေ့ရှိချက်များနှင့် လုပ်ဆောင်ချက်များ

မေးခွန်းနှင့်သက်ဆိုင်သော ပြဋ္ဌာန်းချက်(များ) ကို ဖော်ထုတ်စဉ် တွေ့ရှိချက်အပိုင်း၌ အပိုဒ်အမှတ် (များ) သို့မဟုတ် ပြဋ္ဌာန်းချက်စာသား သို့မဟုတ် နှစ်ခုစလုံးကို ထည့်သွင်းလျက် မှတ်စုရေးသားရန်ဖြစ်ပါသည်။ ရှေ့နောက်မညီညွတ်သော သို့မဟုတ် အချင်းချင်းဆန့်ကျင်နေသော ပြဋ္ဌာန်းချက်များရှိပါက ယင်းတို့ကိုတွေ့ရှိချက်အပိုင်း၌ မှတ်စုရေးသားရပါမည်။ သက်ဆိုင်သော ပြဋ္ဌာန်းချက်တစ်စုံတစ်ရာမတွေ့ရှိလျှင်လည်း မတွေ့ရှိကြောင်း မှတ်စုရေးသားပါ။

အရေးကြီးဆုံးအပိုင်းမှာ လုပ်ဆောင်ချက်အပိုင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤအပိုင်းတွင် မေးခွန်းတစ်ခုစီ၌ပါရှိသော ကိစ္စရပ် (များ) ကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် မည်သည့်အတိုင်းအတာအထိ လုံလောက်စွာဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ပေးထားကြောင်း ဆန်းစစ်ချက်ကို အသေးစိတ်ဖော်ပြရပါမည်။ သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံတွင် ဤကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အမျိုးသမီးများ ရင်ဆိုင်နေရသော စိန်ခေါ်မှုအခက်အခဲများကိုလည်း ဖော်ပြထားပါသည်။

ကိစ္စရပ်တစ်ခုစီအတွက် အောက်ပါအချက်များအပေါ် အခြေခံ၍ 'ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် ပြင်ဆင်နိုင်ပါသလား၊ သို့မဟုတ် လုံလောက်မှုရှိပါသလား' ဆုံးဖြတ်ပါ။

- မေးခွန်းနှင့် ရှင်းလင်းချက် အပိုင်းများတွင် ဖော်ပြထားသော ကိစ္စရပ်ကို နားလည်သဘောပေါက်မှု
- ဥပမာ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ
- ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ဖော်ထုတ်ခဲ့သော သက်ဆိုင်သည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်များ
- နိုင်ငံအလိုက်ဆက်စပ်အခြေအနေ နှင့်
- သက်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံအနေဖြင့် အတည်ပြုပြီးသော နိုင်ငံတကာ သဘောတူစာချုပ်များ (ပဋိညာဉ်များ၊ စာချုပ်များ၊ စသည်)

စာသားကို ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် ပြင်ဆင်နိုင်မည်ဟု ဆုံးဖြတ်ပါက ဆက်လက်ဆောင်ရွက်မည့် လုပ်ငန်းအပိုင်းတွင် အောက်ပါတို့ကို ဖော်ပြပေးပါ။

- ပိုမိုကောင်းမွန်စေရန် လုပ်ဆောင်နိုင်မည့် အကြံပြုချက်များ
- ထပ်မံဖြည့်စွက်သင့်သည့် သို့မဟုတ် ပြောင်းလဲသင့်သည့် စာသား
- ပြင်ဆင်ပြဋ္ဌာန်းချက်၏ ဦးတည်ရာဘက် သို့မဟုတ် ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်များအကြောင်း အထွေထွေဖော်ပြချက်များ

နောက်ထပ် သုတေသနပြုလုပ်နိုင်မည့် ကိစ္စရပ်များ၊ အခြားမှတ်စုများ ရှိပါက ထည့်သွင်းရန်

ဥပမာဖော်ပြထားသော ပြဋ္ဌာန်းချက်များမှာ ကိစ္စရပ်နှင့် ယင်းကိစ္စရပ်ကို အခြားနိုင်ငံများတွင် မည်သို့ ဖြေရှင်းကြောင်း နားလည်သဘောပေါက်စေရေး အထောက်အကူပြုရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ ယင်းဥပမာများမှာ စိတ်ကူးစိတ်သန်း ပေါ်ထွက်စေရန် အရင်းအမြစ်များ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ သို့သော် အကြံပြုချက်များအဖြစ် တစ်ထစ်ချမှတ်ယူစေလိုပါ။ အချို့သော ကိစ္စရပ်များ အတွက် တစ်ပြေးညီစကားအသုံးအနှုန်းများ ထွက်ပေါ်လာပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုပြုရေး ဖြစ်ပါသည်။ အချို့သော ဖြစ်ရပ်များတွင် ဖော်ပြထားသော ဥပမာများမှာ အခြေတကျ ဖြစ်ပြီးသော သို့မဟုတ် အသစ်ထွက်ပေါ်လာသော အားလုံးသဘောတူညီမှုကို ဖော်ပြပါသည်။ သို့ရာတွင် ဆက်စပ်အခြေအနေတစ်ခုစီမှာ ထူးခြားပါသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေတွင် ကိစ္စရပ်တစ်ခုကို ထည့်သွင်းခြင်း ပြုမပြု၊ ထည့်သွင်းမည့် နည်းလမ်းတို့ကို သတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်ရာတွင် သက်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံ၏ ဥပဒေမူဘောင်နှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း ဆက်စပ်အခြေအနေတို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်ပါသည်။

ထို့အပြင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတည်ဆောက်သူများသည် မိမိတို့နိုင်ငံက အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ပါဝင်သော စာချုပ်များနှင့် ပဋိညာဉ်များအပါအဝင် နိုင်ငံတကာဥပဒေအရ ဆောင်ရွက်ဖွယ်တာဝန်များကို လိုက်နာကြရပါသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေ တည်ဆောက်သူများဟုဆိုရာ၌ နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သူများနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြုပြင်ပြောင်းလဲ သည့် လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းဝင်များ ပါဝင်ပါသည်။ မူများကို ထုတ်ပြန် ကြေညာချက်များကဲ့သို့သော စည်းနှောင်ခြင်းမရှိသည့် နိုင်ငံတကာဥပဒေ ဆောင်ရွက်ဖွယ်တာဝန်များကိုလည်း လမ်းညွှန် အဖြစ် အသုံးပြုရန်ဖြစ်ပါသည်။ ဥပဒေကဲ့သို့ လိုက်နာရမည့် 'soft law' အရင်းအမြစ်များ ဖြစ်ပါသည်။ နောက်ဆက်တွဲ (က) တွင် မေးခွန်းတစ်ခုစီနှင့် သက်ဆိုင်သော အဓိက စာချုပ်စာတမ်းများကို စာရင်းပြုစုဖော်ပြထားပါသည်။

စာအုပ်ကို ဖတ်ရှုလေ့လာ အသုံးပြုသူများအနေဖြင့် မေးခွန်းနှင့် မသက်ဆိုင်သည့်တိုင် အမျိုးသမီးများကိုထိခိုက်စေ နိုင်သော ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ သို့မဟုတ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမူကြမ်းတွင်ပါဝင်ခြင်း ရှိမရှိ သတိပြုရ ပါမည်။ ယင်းသို့သော ပြဋ္ဌာန်းချက်များကိုတွေ့ရှိပါက ပြင်ဆင်ရန် သို့မဟုတ် ဖယ်ရှားရန်အကြံပြုချက်နှင့် တကွ မှတ်သား ထားပါ။

၁.၅ အမျိုးသမီးများ သာတူညီမျှမှုဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အကဲဖြတ်ချက်စာအုပ်ကို အသုံးပြုသူများအတွက် အရေးပါသော ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် အချက်များ

ကိစ္စရပ်များ၏ နယ်ပယ်အတိုင်းအတာ

အကဲဖြတ်ချက်စာအုပ်မှာ အမျိုးသမီးများ အနှစ်သာရအားဖြင့် တန်းတူညီမျှမှု ရရှိရန် အခြေခံကျသော ကိစ္စရပ်များကို အာရုံစိုက်နိုင်ရန် စီစဉ်ထားပါသည်။ 'အခြေခံမေးခွန်းများ' ဟု စာမျက်နှာ၏ထောင့်တွင် အပြာရောင်ဖြင့် ဖော်ပြထားသည့် မေးခွန်းများမှာ အသစ်ပြုစုသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အများအပြားတွင် ပါဝင်သော မေးခွန်းများ ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအများစုမှာ အကဲဖြတ်ချက်စာအုပ်တွင် ဖော်ပြထားသောကိစ္စရပ်တိုင်းကို ဖော်ပြထားခြင်းမရှိပါ။ ယင်းကိစ္စရပ်များကို သာမန်ဥပဒေဖြင့်လည်း ပြဋ္ဌာန်းထားနိုင်ပါသည်။ ကိစ္စရပ်တစ်ခုကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ဖော်ပြ သင့်သည် သို့မဟုတ် သာမန်ဥပဒေတွင် ဖော်ပြသင့်သည်ဟု သတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်ရာတွင် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံစီတွင် ကြုံတွေ့နေရ သော ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုအတွက် စိန်ခေါ်မှုအခက်အခဲများကို အဓိကရည်ညွှန်းရမည်ဖြစ်သည်။ ကိစ္စရပ် တစ်ခုသည် မိမိနိုင်ငံ ဆက်စပ်အခြေအနေနှင့် မသက်ဆိုင်ဟုလည်း ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါသည်။

အကဲဖြတ်ချက်စာအုပ်တွင် ဖော်ပြထားသော အချို့ကိစ္စရပ်များမှာ အသစ်အဆန်းဖြစ်နေနိုင်ပါသည်။ ယခင်က မစဉ်းစားဖူးခြင်း သို့မဟုတ် ယင်းသို့သော ကိစ္စရပ်ကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းနိုင်ကြောင်း မသိရှိခြင်း ကြောင့် ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးမှာ အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများအကြား အားပြိုင်မှု ဆက်ဆံရေးကို ပြောင်းလဲနိုင်ရန် ထူးခြားသောအခွင့်အလမ်းဖြစ်ပါသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြုပြင်ပြောင်းလဲသည့်

လုပ်ငန်းစဉ်တွင် နိုင်ငံ၏ ယခင်လုပ်နည်းလုပ်ဟန်များနှင့် ကွဲပြားသော ဆန်းသစ်တီထွင်သည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်များပါဝင်လာတတ်ပါသည်။ ယင်းသို့သော နယ်ပယ်သစ်တီထွင်သည့် အပြောင်းအလဲများမှာ အမျိုးသမီးအခွင့်အရေးများနှင့်သာ သက်ဆိုင်သည်မဟုတ်ဘဲ ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော လူ့အခွင့်အရေးများ၊ အစိုးရအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းပုံ၊ အစိုးရကဏ္ဍအသီးသီး၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အပေါ် ကန့်သတ်ချက်များ၊ ရွေးကောက်ပွဲများ ကဲ့သို့သော ဒီမိုကရေစီလုပ်ငန်းစဉ်များ၊ သီးခြားလွတ်လပ်သော ကော်မရှင်များကဲ့သို့သော အဖွဲ့အစည်းသစ်များ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခြင်း စသည့် ကိစ္စရပ်များစွာတို့နှင့်လည်း သက်ဆိုင်ပါသည်။

ဤအကဲဖြတ်ချက်စာအုပ်တွင် မပါဝင်သော်လည်း သက်ဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ထည့်သွင်းသင့်သည့် ကိစ္စရပ်များလည်း ရှိနိုင်ပါသည်။ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုတိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရွေးချယ်နိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို ဆန်းသစ်တီထွင်လျက်တွေးခေါ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲသူများသည် လုံးဝအသစ်အဆန်းဖြစ်သော အကြောင်းအရာများကိုလည်း ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ထည့်သွင်းရေးဆွဲတတ်ပါသည်။ ပြဋ္ဌာန်းချက်အမျိုးအစားတစ်မျိုးကို ကမ္ဘာပေါ်တွင် ပထမဆုံးထည့်သွင်းသော နိုင်ငံများလည်း ရှိမည်သာဖြစ်ပါသည်။

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတစ်ရပ်လုံးကို အပြည့်အစုံဖတ်ရှုခြင်း

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို သီးခြားပြဋ္ဌာန်းချက်များဖြင့် တည်ဆောက်ထားသော်လည်း ပြဋ္ဌာန်းချက်အားလုံးကို တစ်ပေါင်းတည်းဖတ်ရှုပြီး ပြဋ္ဌာန်းချက်အချင်းချင်း ဆက်စပ်လျက်သော်လည်းကောင်း၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတစ်ရပ်လုံးနှင့် ဆက်စပ်လျက်သော်လည်းကောင်း နားလည်ရန်လိုအပ်ကြောင်း သတိမူရပါမည်။ ဥပမာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် နိဒါန်း သို့မဟုတ် လမ်းညွှန်မှုများ ပါဝင်နိုင်ပါသည်။ နိုင်ငံတော်၏ တန်ဖိုးများနှင့် ဦးတည်ချက်များကို မူဘောင်ဖြင့်ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုအခါ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၏ အခြားအပိုင်းများအားလုံးကို ယင်းအပိုင်းများနှင့် ဆက်စပ်လျက်ဖတ်ရှုရပါမည်။ သို့မှသာ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ၏ အဆုံးစွန်ဦးတည်ချက်များကို နားလည်သဘောပေါက်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ဤအချက်မှာ ဥပဒေပြုရမည့် လွှတ်တော်အတွက် အထူးအရေးကြီးပါသည်။ (လွှတ်တော်သည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ဖြည့်ဆည်းရန်နှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် ဥပဒေများကိုပြဋ္ဌာန်းဆောင်ရွက်ပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။) တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍအတွက်လည်း အထူးအရေးကြီးပါသည်။ (ဥပဒေနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်ဆိုခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။)

အကဲဖြတ်ချက် လုပ်ဆောင်ပြီးနောက် အသုံးပြုပုံ

တွေ့ရှိချက်များကို အသုံးပြုရန် မဟာဗျူဟာရေးဆွဲဖို့ လိုအပ်ပါသည်။⁷ ဤမဟာဗျူဟာမှာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ တည်ဆောက်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း ပါဝင်ရသည့် အခန်းကဏ္ဍအပေါ် တစ်စိတ်တစ်ဒေသ မူတည်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် အဓိကဦးတည်ချက်တစ်ရပ်မှာ တွေ့ရှိချက်များကိုမျှဝေပြီး ယင်းတို့အပေါ် အခြေခံလျက် ရေးဆွဲထားသည့် အဓိကသိစေလိုရင်းအချက်များကို ဆက်သွယ်ပြောဆိုရန်ဖြစ်ပါသည်။ ဦးတည်ရည်ရွယ်သော ဝန်ထုတ် မည်သူမည်ဝါ ဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ရပါမည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် သုံးမျိုးရှိပါသည်။

- ၁။ အဓိကအရေးပါသော နိုင်ငံရေးဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သူများ - နိုင်ငံရေးပါတီ ခေါင်းဆောင်များ၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတည်ဆောက်သော အဖွဲ့အစည်းများတွင် ပါဝင်သူများ၊ ယင်းအဖွဲ့အစည်းများ၏ ကော်မတီ အကြီးအကဲများ စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။
- ၂။ စည်းရုံးလှုံ့ဆော်သူများနှင့် ဩဇာသက်ရောက်သူများ - အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် မီဒီယာတို့ ပါဝင်ပါသည်။
- ၃။ အထွေထွေ အကျိုးသက်ဆိုင်ပါဝင်သူများ - အများပြည်သူ၊ နိုင်ငံသားများနှင့် နိုင်ငံသားမဟုတ်သူများ ပါဝင်ပါသည်။

7 အသိပညာဖြန့်ဝေခြင်းအတွက် ချဉ်းကပ်ပုံဆိုင်ရာ အကြံပြုချက်များကို Beetham et al. (2008: 60-67) တွင် လေ့လာနိုင်ပါသည်။

တွေ့ရှိချက်များကို အုပ်စုများထံမှစတင်၍ အုပ်စုတစ်ခုနှင့်တစ်ခု မျှဝေသောနည်းလမ်းတူညီမည်မဟုတ်ပါ။ သို့သော် သက်ဆိုင်ရာဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကော်မရှင်နှင့် အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းထံ တင်ပြနိုင်မည့်တွေ့ရှိချက်များနှင့် အကြံပြုချက်များ အသေးစိတ်ဆန်းစစ်ချက် အစီရင်ခံစာပြုစုရန်စဉ်းစားနိုင်ပါသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ တည်ဆောက်သော အဖွဲ့၊ နိုင်ငံရေးပါတီခေါင်းဆောင်များနှင့် မီဒီယာတို့အတွက် အဓိကသိစေလိုရင်းအချက်များကို အကျဉ်းဖော်ပြထားသည့် မူဝါဒခြုံငုံဖော်ပြချက်များ ပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် မီဒီယာတို့အတွက် စားပွဲဝိုင်းဆွေးနွေးပွဲများ သို့မဟုတ် ရှင်းလင်းတင်ပြချက်များ ပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။ အများပြည်သူအတွက် ဆိုရှယ်မီဒီယာနှင့် အစဉ်အလာမီဒီယာ (ဥပမာ ရေဒီယို၊ ရုပ်မြင်သံကြားနှင့် သတင်းစာ) လှုပ်ရှားမှုများ၊ အထွေထွေအကျိုးသက်ဆိုင်ပါဝင်သူများအတွက် အများပြည်သူ ဖိရမ်ဆွေးနွေးပွဲများ ကျင်းပပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။

ထိရောက်မှုရှိစေရန် သိစေလိုရင်းအချက်များကိုဂရုတစိုက်ပြုစုရပါမည်။ ထိုသို့ပြုစုရာတွင် မိမိတို့အနေဖြင့် လက်လှမ်းမီ ဩဇာသက်ရောက်ရန် ကြိုးပမ်းလျက်ရှိသော ဦးတည်ရည်ရွယ်သူများ၏ အကျိုးစီးပွားများနှင့် ဦးစားပေးမှုများကို နားလည်သဘောပေါက်မှုအပေါ် အခြေခံလျက် လုပ်ဆောင်ရပါမည်။

စာသားကိုဆန်းစစ်ခြင်းထက် ကျော်လွန်သောကိစ္စရပ်များ

ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုရရှိရေးမှာ ဥပဒေများ ပြဋ္ဌာန်းရုံထက် များစွာပိုမိုရှုပ်ထွေးသည့် လုပ်ငန်းဖြစ်ကြောင်း ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုကို စည်းရုံးလှုံ့ဆော်သူများအနေဖြင့် သိရှိကြပါသည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများအကြား အင်အားမတူညီသော ဆက်ဆံရေးကိုပြောင်းလဲရန် လိုအပ်ပါသည်။ ယင်းသို့ပြောင်းလဲနိုင်ရန် နက်ရှိုင်းစွာအမြစ်တွယ်နေသော လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းမှ သဘောထားများနှင့် အပြုအမူ ပုံသဏ္ဍာန်များကို ကာလကြာရှည်စွာ အချိန်ယူပြီးပြောင်းလဲရပါမည်။ ဤပုံစံတိအခြေအနေကို အသိအမှတ်ပြုခြင်းမှာ ဥပဒေများနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတို့၏ အရေးပါမှုကို လျော့နည်းကျဆင်းစေခြင်း မဟုတ်ပါ။ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ ရှုထောင့်မှ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန် ဆန်းစစ်ရေးမှာ အထူးအရေးကြီးပါသည်။ သို့ရာတွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ကျင့်သုံးသည့် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးဆက်စပ်အခြေအနေ၊ အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများ ရင်ဆိုင်နေရသော စိန်ခေါ်မှုများကို အနုစိတ်နားလည်သဘောပေါက်ရန် အရေးကြီးကြောင်း ထင်ရှားသိသာစွာ ဖော်ပြခြင်းသာဖြစ်ပါသည်။ သို့မှသာဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် အမျိုးသမီးများ တန်းတူညီမျှမှုနှင့် ကိုယ်တိုင်လုပ်ဆောင်နိုင်မှုတို့ကို မည်သို့ထိရောက်စွာ ကူညီပံ့ပိုးနိုင်ကြောင်း နားလည်သဘောပေါက်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတည်ဆောက်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်

အုပ်ချုပ်မှုတွင်ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေး၊ နိုင်ငံသားများ၏အခွင့်အရေးတွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်လည်း အပါအဝင်ဖြစ်သည်ဟု ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော အခွင့်အရေးအဖြစ် နားလည်သဘောပေါက်လာကြပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ပိုမိုပွင့်လင်းပြီး အများပါဝင်နိုင်သော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်များကို ပုံမှန်ကျင့်သုံးလာကြပါသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ်တရားဝင်ဖြစ်ရေးအတွက် ယင်းလုပ်ငန်းစဉ်များမှာအရေးကြီးသည်ဟု ရှုမြင်ကြပါသည်။ ယင်းလုပ်ငန်းစဉ်များကြောင့် အမျိုးသမီးများသည် ရွေးကောက်ခံကိုယ်စားလှယ်များ၊ နိုင်ငံရေးပါတီဝင်များ၊ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းဝင်များနှင့် တက္ကသိုလ်ပညာရှင်များ၊ နိုင်ငံသားများနှင့်မိခန္ဓာရှင်များအဖြစ် ပါဝင်ရန် နေရာပွင့်လင်းလာပါသည်။

ထို့ကြောင့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုကို စည်းရုံးလှုံ့ဆော်သူများသည် ဆန်းစစ်ချက်များ ပြုလုပ်ရာတွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေစာသားကိုသာ ဆန်းစစ်ခြင်းမပြုဘဲ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတည်ဆောက်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် အမျိုးသမီးများကိုယ်စားပြုမှု ပါဝင်မှုကို စိစစ်သည့်မေးခွန်းများကို မေးမြန်းရန်ဖြစ်ပါသည်။⁸ ဥပမာ လွှတ်တော် သို့မဟုတ်

8 အမျိုးသမီးများနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ တည်ဆောက်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်များအကြောင်းကို အရင်းအမြစ်များ အပိုင်းနှင့် ဆက်လက်ဖတ်ရှုလေ့လာနိုင်မည့် စာအုပ်စာတမ်းများအပိုင်းတို့တွင် ထပ်မံ ဖော်ပြထားပါသည်။

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရန် တာဝန်ပေးထားသောအဖွဲ့တွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်ပါသလား။ ယင်းအဖွဲ့များတွင် အမျိုးသမီးများသည်ထိရောက်စွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ပြီး ဦးဆောင်မှုအခန်းကဏ္ဍများမှ ပါဝင်နိုင်ပါသလား။ မတူကွဲပြားသော နောက်ခံအသီးသီးမှ အမျိုးသမီးများ ကိုယ်စားပြုပါဝင်ကြပါသလား။ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် တက္ကသိုလ်ပညာရှင် အသိုက်အဝန်းမှ အမျိုးသမီးများသည် ဤလုပ်ငန်းစဉ်တွင် မဲဆွယ်နိုင်ရန်နှင့် နည်းပညာပိုင်းကျွမ်းကျင်မှုဖြည့်ဆည်းပေးရန် ထိရောက်စွာ လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်နိုင်ကြပါသလား။ အများပြည်သူ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှု အစီအမံများ၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ အဖြစ် ဆင်းရဲနွမ်းပါးသော အမျိုးသမီးများနှင့် ကျေးလက်မှ အမျိုးသမီးများ၏ ရှုမြင်ပုံများကို ရယူပါသလား။ ယင်းတိုင်ပင် ဆွေးနွေးမှုများမှ အခိုင်အမာ အဆိုပြုချက်များ ထွက်ပေါ်ပါသလား။ အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများသည် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍတန်းတူညီမျှမှု လုပ်ငန်းစဉ်တွင် အတူတကွ လုပ်ဆောင်ကြပါသလား။

အကဲဖြတ်ချက် စာအုပ်တွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ တည်ဆောက်သည့်လုပ်ငန်းစဉ်ကို ဖော်ပြထားသော်လည်း ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှု ဆော်ဩသူများအနေဖြင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ သို့မဟုတ် မူကြမ်းကိုပိုမို၍ ရင်းနှီး ကျွမ်းဝင်မှု ရှိစေခြင်း၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြနိုင်သော ကိစ္စရပ်အမျိုးမျိုးကို သတိမမိစေခြင်း၊ ကမ္ဘာ တစ်ဝန်း ကောင်းမွန်သော လုပ်နည်းလုပ်ဟန်များကိုသိရှိစေခြင်း၊ အပြောင်းအလဲပြုလုပ်ရန် ဦးစားပေးများကို ဖော်ထုတ်နိုင် ရန် အကူအညီပေးခြင်းတို့ဖြင့် ယင်းလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပိုမိုထိရောက်စွာပါဝင်နိုင်ရန် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ပေးပါသည်။

၂။ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ
သာတူညီမျှမှု ဒီမိုကရေစီတို့နှင့်
သက်ဆိုင်သော အဓိကသော့ချက်
အယူအဆများ

၂.၁ တန်းတူညီမျှမှု ပုံသဏ္ဍာန်နှင့် အနှစ်သာရ

ဤအခန်းတွင် အကဲဖြတ်ချက် စာအုပ်ပါအရေးပါသော အယူအဆများနှင့် ချဉ်းကပ်ပုံတို့ကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ တန်းတူညီမျှရေးအတွက် အရေးကြီးသောဒီမိုကရေစီဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များလည်း ပါဝင်ပါသည်။ ယင်းတို့မှာ ယေဘုယျသဘောဆောင်သောကြောင့် အကဲဖြတ်ချက်စာအုပ်တွင် ထည့်သွင်းထားပါ။

အထက်တွင်ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ကျား-မ တန်းတူညီမျှမှု ချဉ်းကပ်ပုံများမှာ ယေဘုယျအားဖြင့် ၂ မျိုးရှိပါသည်။ ပုံသဏ္ဍာန်ပိုင်းနှင့် အနှစ်သာရပိုင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။ ပုံသဏ္ဍာန်ပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုဆိုသည်မှာ ဥပဒေရေးရာမဟုတ်ဘဲ အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများ တန်းတူညီမျှမှုရှိရမည်ဟု ဖော်ပြသည့် အဓိကမူဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့သော တန်းတူညီမျှမှုမျိုးကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများတွင် (က) အမျိုးသား-အမျိုးသမီးဖြစ်ခြင်းနှင့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍအပေါ် အခြေခံလျက် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကိုတားမြစ်သော (ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမပြုရေး) ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် (ခ) အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများ တန်းတူဖြစ်သည်ဟုသော (တန်းတူညီမျှရေး) ပြဋ္ဌာန်းချက်များအဖြစ် တွေ့မြင်ရတတ်ပါသည်။ ပုံသဏ္ဍာန်ပိုင်းတန်းတူညီမျှမှုမှာ လွတ်လပ်စွာပြောဆိုခွင့်နှင့်ထိုက်သင့်သော လုပ်ငန်းစဉ်အတိုင်းဆောင်ရွက်မှု (မျှတပြီး တန်းတူဖြစ်သော ဥပဒေလုပ်ထုံးလုပ်နည်း) ရရှိခွင့် ကဲ့သို့သော အခွင့်အရေးအများအပြားကို လက်တွေ့ကျင့်သုံးခြင်းအတွက် အရေးကြီးပါသည်။ ဥပမာ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု စွပ်စွဲခံရသူတစ်ဦးသည် ကျား-မ မရွေး မျှတသော အမှုစစ်ဆေးစီရင်ခြင်းကို ရရှိခွင့်ရှိရပါမည်။

အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှု အယူအဆမှာ ပုံသဏ္ဍာန်ပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုထက်ကျော်လွန်ပါသည်။ ယခင်က ခွဲခြားဆက်ဆံခဲ့ခြင်းများကိုလည်းကောင်း၊ အခွင့်အလမ်းများရရှိခြင်း၊ အခွင့်အရေးများကို ကျင့်သုံးခြင်း၊ ဘဝနေထိုင်မှုအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိသော ဆုံးဖြတ်ချက်များချမှတ်ခြင်းတို့တွင် အမျိုးသမီးများရင်ဆိုင်ရသော နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးအတားအဆီးများကိုလည်းကောင်း အသိအမှတ်ပြုပါသည်။ (အချို့သော) အမျိုးသမီးများ၏ သားသမီးမွေးဖွားနိုင်စွမ်း အလားအလာကြောင့် အမျိုးသားများနှင့် ကွာခြားချက်ကိုလည်း အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုက အသိအမှတ်ပြုပါသည်။ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုမှာ အမျိုးသမီးများ၏ဘဝနေထိုင်မှုပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းအားဖြင့် အခွင့်အလမ်းများကို တန်းတူ ရရှိနိုင်ရန်နှင့် ရလဒ်များတန်းတူထွက်ပေါ်နိုင်ရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ ပိုမို၍ ပြည့်စုံသော တန်းတူညီမျှမှု အယူအဆ ဖြစ်ပါသည်။

လူအုပ်စုတစ်စုသည် အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကိုမရရှိပါက တန်းတူဆက်ဆံသည့်တိုင် တူညီသောရလဒ်များ ထွက်ပေါ်လာမည်ဟု ယတိပြတ်မဆိုနိုင်ပါ။ မူလအနေအထား မတူညီခြင်းကြောင့် အခွင့်အလမ်းများကို တန်းတူမရရှိဘဲ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ သို့မဟုတ် ရရှိသောအခွင့်အရေးများကို အသုံးချနိုင်မှု မတူညီခြင်းဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ဥပမာ တက္ကသိုလ်တွင် ဝင်ခွင့်လျှောက်ထားသူများကို ကျား-မ မခွဲခြားဘဲ တူညီသောဝင်ခွင့်စံနှုန်းများဖြင့် တန်းတူစစ်ဆေးလည်း မိန်းကလေးများသည် ယောက်ျားလေးများလောက် မူလတန်း၊ အလယ်တန်း၊ အထက်တန်း ပညာတက်ရောက်သင်ကြားနိုင်မှု မရှိပါက မိန်းကလေးများသည် တက္ကသိုလ်ဝင်ခွင့်လျှောက်ထားရာတွင် တစ်ပန်းရုံးနေမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ဝင်ခွင့်ရရှိသည့်နှုန်းမှာလည်း ယောက်ျားလေးများလောက် ရှိမည်မဟုတ်ပါ။

သို့ဖြစ်၍ အမျိုးသမီးများကို တန်းတူ ဆက်ဆံခြင်းဖြင့် ရလဒ်များတူညီမှု မရှိရုံမျှမက အမျိုးသမီးများကို ထိခိုက်စေခြင်း၊ မညီမျှမှုပိုမို တိုးမြှင့်လာခြင်းများပင်ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ အထက်ပါဥပမာကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် အမျိုးသမီးများသည် အမျိုးသားများထက် တက္ကသိုလ်ဝင်ခွင့်ရရှိသည့်နှုန်း နိမ့်ကျနေပါကရလဒ်အဖြစ် လုံခြုံမှုရှိသော အလုပ်အကိုင်များမရနိုင်ခြင်း၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးခြင်း၊ ကျန်းမာရေးနိမ့်ကျခြင်း၊ လူမှုရေးနိမ့်ကျခြင်းများ ထွက်ပေါ်လာပါမည်။ မိမိတို့ သားသမီးများ၏ ပညာရေးအတွက် ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် ငွေကြေးအရင်းအမြစ် နည်းပါးခြင်းကြောင့် သားယောက်ျားလေးများ၏ ပညာရေးကို ဦးစားပေးခြင်းများဖြစ်လာပြီး မညီမျှမှု သံသရာကို ပိုမိုဆိုးဝါးစေပါသည်။ အမျိုးသမီးများမှာ တိုက်ရိုက်နှင့် သွယ်ဝိုက် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုအကြောင်းအချက်များကြောင့် အမျိုးသားများနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် မကြာခင် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးအခြေအနေများမညီမျှဘဲ ဖြစ်နေတတ်ပါသည်။⁹ ယင်း အကြောင်းအချက်များတွင် (အများပြည်သူကဏ္ဍနှင့် ပုဂ္ဂလိကဘဝနေထိုင်မှု

9 သွယ်ဝိုက်သော ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမှာ မူဝါဒ၊ သဘောထား သို့မဟုတ် အပြုအမူမှာ အတိအလင်း ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမပြုသော်လည်း ထွက်ပေါ်ရလဒ်မှာ အမျိုး

တွင် တရားဝင်ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သူများအဖြစ် အမျိုးသမီးများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို အထင်အမြင်သေးခြင်း အပါအဝင်) အမျိုးသမီးများ၏ အခန်းကဏ္ဍများ၊ စွမ်းရည်များ၊ တာဝန်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သိလျက်ဖြစ်စေ၊ မသိလျက်ပင်ဖြစ်စေ အယူအစွဲနှင့် ပုံသေယူဆချက်များ၊ ခွဲခြားဆက်ဆံသော ဥပဒေများ၊ မူဝါဒများ၊ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များနှင့် စီမံအုပ်ချုပ်မှု စသည်ဖြင့် အဖွဲ့အစည်း စနစ်ပိုင်းဆိုင်ရာ မညီမျှမှုများ၊ မိန်းကလေးများနှင့် အမျိုးသမီးများမှာ အဆင့်အတန်းအားဖြင့် နိမ့်ကျသည်ဟူသော အစဉ်အလာနှင့် ယဉ်ကျေးမှုပိုင်းဆိုင်ရာ သဘောထားများ၊ ပုဂ္ဂလိကပိုင်း (ဥပမာ မိသားစုတွင်း)နှင့် အများပြည်သူပိုင်း (ဥပမာ တပ်မတော် သို့မဟုတ် ရဲတပ်ဖွဲ့)တွင် အမျိုးသမီးများကို အကြမ်းဖက်ပြုမူခြင်းတို့ ပါဝင်ပါသည်။

ယင်းအကြောင်းအချက်များမှာ အခြေအနေပေါ်မူတည်၍ ဆီလျော်မှုနှင့် သက်ရောက်မှုကွာခြားပါသည်။ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုပုံစံအမျိုးမျိုးပေါင်းစပ်လျက် အမျိုးသမီးများရရှိနိုင်သည့် အခွင့်အလမ်းများနှင့် အရင်းအမြစ်များကို အကန့်အသတ် ဖြစ်စေပါသည်။ အမျိုးသမီးများ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်နိုင်စွမ်းနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်အတိုင်း ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းတို့ကို ထိခိုက်ပါသည်။ အမျိုးသမီးများကို ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းသည် တိုင်းရင်းသားလူမျိုး၊ ယုံကြည်ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာ၊ အသက်အရွယ်၊ လိင်တိမ်းညွတ်မှုလားရာ၊ ကျား-မ ဝိသေသလက္ခဏာ၊ စီးပွားရေးအဆင့်အတန်း၊ မသန်စွမ်းမှုကဲ့သို့သော အခြားသွင်ပြင်လက္ခဏာများအပေါ် အခြေခံလျက် အခြားခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပုံစံများနှင့်လည်းပေါင်းစပ်လျက် အမျိုးသမီးများ ရင်ဆိုင်နေရသော စိန်ခေါ်မှုများကို နက်ရှိုင်းစေပါသည်။ တန်းတူညီမျှမှုနှင့် အခွင့်အရေးများ ရရှိ ခံစားနိုင်မှုတို့ကိုလည်း အတားအဆီးများပိုမို၍ ဖြစ်စေပါသည်။ ဤသို့သော ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများ ဆက်စပ်သက်ရောက် ခြင်းကို ခွဲခြားဆက်ဆံမှုအမျိုးမျိုး ကြုံတွေ့ ရခြင်းဟု ဆိုပါသည်။¹⁰

ဥပဒေတွင် အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများ ကွဲပြားခြားနားမှုကို အသိအမှတ်ပြုရန် ချဉ်းကပ်ပုံတစ်ရပ်မှာ မိခင်များနှင့် ပြုစုစောင့်ရှောက်သူများအဖြစ် အမျိုးသမီးများ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် မိသားစုတွင်း အမျိုးသမီးများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို အဓိကထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။(Lambert 2009: 343)။ သို့ဖြင့် အမျိုးသမီးများ၏ အခြေခံလုပ်ငန်းတာဝန်မှာ အိမ်မှုကိစ္စကွယ်ပယ်တွင် ဖြစ်သည်ဟူသော ရှုမြင်ပုံကို အခွန်ရှည်စေပါသည်။ ယင်းနှင့် ဆက်စပ်နေသော ချဉ်းကပ်ပုံတစ်ရပ်မှာ အမျိုးသမီးများ ကြုံတွေ့ ရသော အန္တရာယ်ကျရောက်လွယ်မှုများကို အခြေခံလျက် အကာအကွယ်ပေးသည့် အစီအမံများ ပြုလုပ်ပေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာ အန္တရာယ်များသည် ထိခိုက်နိုင်သည်ဟု ယူဆသော အချို့အလုပ်အကိုင်များကို လုပ်ခွင့်မပေးဘဲ တားမြစ်ပိတ်ပင်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ယင်းသို့သော ချဉ်းကပ်ပုံများကို ဥပဒေနှင့် မူဝါဒတွင် ကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် 'နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေးနယ်ပယ်များတွင် အမျိုးသမီးများ အပြည့်အဝပါဝင် ဆောင်ရွက်နိုင်မှုအတွက် လူမှုရေးနှင့် စုဖွဲ့ပုံ အတားအဆီးများကို အားကောင်းစေပါသည်။' (Lambert 2009: 343)။ အမျိုးသမီးများကို 'ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန်' အကြောင်းပြချက်ဖြင့် အမျိုးသမီးများရရှိနိုင်သည့် အခွင့်အလမ်းများနှင့် ရွေးချယ်နိုင်မှုများကို ကန့်သတ်ခြင်းလည်း ဖြစ်ပါသည်။

အနစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုမှာ အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများအကြား ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍနှင့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကွာခြားချက်များကို အသိအမှတ်ပြုလျက် ယင်းကွာခြားချက်များ ရှိနေသည့် ပကတိအခြေအနေတွင် အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အလမ်းနှင့် ရွေးချယ်နိုင်မှုများ လျော့နည်းမသွားစေဘဲ တိုးချဲ့ရန်ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ပါသည်။ ဥပမာ ကိုယ်ဝန်ဆောင် အမျိုးသမီးများအား ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းကိုတားမြစ်လျက် မီးဖွားခွင့် (နှင့် ဇနီးသည် မီးဖွားရန်ခွင့်) ပေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ယင်း

သမီးများအပေါ် ထိခိုက်သော သက်ရောက်မှုရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာ အလုပ်ရှင်သည် အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများအတွက် တူညီသောလုပ်ငန်း လိုအပ်ချက် သတ်မှတ်ထားသော်လည်း အမျိုးသမီးများမှာ ယင်းလိုအပ်ချက်နှင့် ပြည့်မီရန် ပိုမို ခက်ခဲခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့သော လုပ်ငန်းလိုအပ်ချက်ကို ခိုင်လုံသော အကြောင်း မရှိဘဲ သတ်မှတ်ထားမည်ဆိုပါက သွယ်ဝိုက်သောခွဲခြားဆက်ဆံမှုဖြစ်ပါသည်။

10 CEDAW ကော်မတီ၏ အထွေထွေအကြံပြုချက် အမှတ် ၂၈ တွင် ဆက်စပ်ပေါင်းဆုံခြင်း intersectionality ကိစ္စရပ်ကို ဖော်ပြထားပါသည်။ 'ဆက်စပ်ပေါင်းဆုံခြင်း Intersectionality ဆိုသည်မှာ CEDAW တွင်ပါဝင်သော ကွန်ဗင်းရှင်းဝင်နိုင်ငံများ၏ အထွေထွေတာဝန်များအတိုင်းအတာကို နားလည်သဘောပေါက်ရေး အခြေခံအယူအဆတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ . . . ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ၊ အမျိုးသားအမျိုးသမီးဖြစ်ခြင်း တို့အပေါ် အခြေခံလျက် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းမှာ လူမျိုး၊ တိုင်းရင်းသား၊ ယုံကြည်ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာ၊ ကျန်းမာရေး၊ အဆင့်အတန်း၊ အသက်အရွယ်၊ လူတန်းစား၊ ဇာတိ၊ လိင်တိမ်းညွတ်မှုလားရာ၊ ကျား-မ ဝိသေသလက္ခဏာကဲ့သို့သော အမျိုးသမီးများအပေါ် သက်ရောက်မှု ရှိသည့် အခြားအကြောင်းအချက်များနှင့် ခွဲထုတ်၍မရဘဲ ဆက်စပ်နေပါသည်။ ယင်းအုပ်စုအသီးသီးတွင် ပါဝင်သော အမျိုးသမီးများအပေါ် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ၊ အမျိုးသားအမျိုးသမီးဖြစ်ခြင်း တို့အပေါ် အခြေခံလျက် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုမှာ အမျိုးသားများအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုနှင့် အတိုင်းအတာ၊ နည်းလမ်းတို့ ကွာခြားပါသည်။ ယင်းသို့ ဆက်စပ်ပေါင်းဆုံနေသော ခွဲခြားဆက်ဆံမှုပုံစံများနှင့် သက်ဆိုင်ရာ အမျိုးသမီးများအပေါ် ယင်းတို့၏ စုပေါင်းထိခိုက်မှုကိုကွန်ဗင်းရှင်းဝင်နိုင်ငံများအနေဖြင့် သိမြင်နားလည်လျက် တားမြစ်ပိတ်ပင်ရပါမည်။'

မူဝါဒနှစ်မျိုးစလုံးကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအများအပြားတွင် ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ အမျိုးသမီးများ အလုပ်အကိုင်ကို မစွန့်လွှတ်ဘဲ သားဖွားနိုင်စေရန်ဖြစ်ပါသည်။ လူမှုရေး (ဤနေရာတွင် မိသားစု) နှင့် စီးပွားရေးဘဝတွင် ပါဝင်ရန် ရွေးချယ်နိုင်မှုများကို ကူညီပံ့ပိုးပေးခြင်းဖြင့် အမျိုးသမီးများသည် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုကြောင့်ထိခိုက်လွယ်မှုကိုလျော့ချပြီး ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်နှင့် ၎င်းတို့၏ မိသားစုများအတွက် ငွေကြေးအရင်းအမြစ်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးလျက် လုပ်ငန်းပိုင်း အတွေ့အကြုံနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်နိုင်ပါမည်။

အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုအတွက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက် အခြားဥပမာတစ်ရပ်မှာ ပုဂ္ဂလိကနှင့် အများပြည်သူ နယ်ပယ်နှစ်ရပ်လုံးတွင် အမျိုးသမီးများကို အကြမ်းဖက်မှုအား တားမြစ်ပိတ်ပင်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းသို့ ပြဋ္ဌာန်းခြင်းဖြင့် ကျား-မ ကွဲပြားမှု အခြေပြုအကြမ်းဖက်မှုသည် အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အလမ်းများနှင့် ရွေးချယ်နိုင်မှုများကို ကန့်သတ်သော ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပုံစံတစ်မျိုးဖြစ်ကြောင်းနှင့် အခြေခံအခွင့်အရေးများကို ချိုးဖောက်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ အမျိုးသမီးများသည် မိသားစုဝင်များနှင့် အလုပ်ရှင်များကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂလိကလူတစ်ဦးချင်းအနေဖြင့် ကျူးလွန်သော အကြမ်းဖက်မှုကို အထူးသဖြင့် တွေ့ကြုံခံစားရနိုင်ကြောင်း သိမြင်နားလည်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းမှာ ဘဝနေထိုင်မှု နယ်ပယ်အားလုံးတွင် အမျိုးသမီးများ တန်းတူညီမျှမှု ရရှိစေရေးအတွက် အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးများကို ချိုးဖောက်ခြင်းများအား တားဆီးရန် လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတော်၏ လုပ်ဆောင်မှုနှင့် လူတစ်ဦးချင်း၏ လုပ်ဆောင်မှုများကြောင့် အမျိုးသမီးများ အလားအလာကို ပိတ်ဆို့နေသော အတားအဆီးများကို ဖယ်ရှားရန်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် တန်းတူညီမျှမှုကို အနှစ်သာရပိုင်း ချဉ်းကပ်ပုံဖြစ်ပါသည်။

၂.၂ တန်းတူညီမျှမှုနှင့် နိုင်ငံတော်၏ အခန်းကဏ္ဍ

နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေး ဥပဒေအရ နိုင်ငံများသည် လူ့အခွင့်အရေးများကို လေးစားရန်၊ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန် နှင့် ဖြည့်ဆည်းပေးရန် တာဝန်ရှိပါသည် (ကုလသမဂ္ဂ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ မဟာမင်းကြီးရုံး n.d.)။ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုရရှိရန် သို့မဟုတ် တူညီသောထွက်ပေါ်ရလဒ်အဖြစ် ထင်ဟပ်သည့် တန်းတူညီမျှမှုဖြစ်စေရန် နိုင်ငံများသည် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကဲ့သို့သော အမျိုးသမီးများကို ထိခိုက်သည့် လုပ်ဆောင်မှုများကို ရှောင်ကြဉ်ရုံမျှမက အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန်နှင့် ပြည့်မီစေရန် အပြုသဘော လုပ်ဆောင်ချက်များကိုလည်း လုပ်ဆောင်ရပါမည်။ ယင်းသို့သော အပြုသဘော လုပ်ဆောင်ချက်များတွင် အမျိုးသမီးများ၏ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း မတူညီသော အနေအထားကို အသိအမှတ်ပြုပြီး ခွဲခြားဆက်ဆံသော လုပ်နည်းလုပ်ဟန်များနှင့် ယုံကြည်မှုများကို အရင်းအမြစ်မှပယ်ဖျက်ကာ ယင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ပွားသည့် ထိခိုက်သော အကျိုးဆက်များကို လက်ဦးမှုရယူ ဖြေရှင်းပေးသော ဥပဒေများ၊ မူဝါဒများနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ ပါဝင်ပါသည်။

အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှု ပိုမိုလျင်မြန်စွာရရှိရေး နိုင်ငံများအနေဖြင့် အပြုသဘော လုပ်ဆောင်နိုင်ပါသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ စကားအသုံးအနှုန်းပေါ် မူတည်လျက်ယင်းသို့ လုပ်ဆောင်ရမည်ဟု သတ်မှတ်ထားခြင်းလည်းဖြစ် နိုင်ပါသည်။ ထိုသို့သော အစီအမံများတွင် 'နိုင်ငံတော် အဖွဲ့အစည်းအဆင့်အသီးသီးရှိ ဥပဒေပြုရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေး၊ စီမံခန့်ခွဲရေး၊ ဘတ်ဂျက်နှင့် စည်းမျဉ်းထိန်းချုပ်ရေး နည်းလမ်းကိရိယာများ အလုံးစုံပါဝင်ရုံသာမက အလုပ်အကိုင် ခန့်အပ်ခြင်း၊ အိုးအိမ်၊ ပညာရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် အများပြည်သူ ကဏ္ဍတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းကဲ့သို့သော နယ်ပယ်အသီးသီးတွင် စီမံကိန်းများ၊ မူဝါဒများ၊ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များနှင့် ဦးစားပေးအစီအစဉ်များ' ပါဝင်ပါသည် (လူမျိုးရေး ခွဲခြားဆက်ဆံမှုပပျောက်စေရေး ကော်မတီ ၂၀၀၉ခုနှစ်၊ စာပိုဒ် ၁၃)။ ဤအပြုသဘော အစီအမံများမှာ အကြမ်းအားဖြင့် အုပ်စုသုံးစုတွင် ပါဝင်ပါသည်။

- ၁။ ယာယီအထူးအစီအမံများ - 'အမျိုးသားများနှင့် လက်တွေ့တွင် တန်းတူညီမျှမှု သို့မဟုတ် အနှစ်သာရအားဖြင့် တန်းတူညီမျှမှုရရှိရေး အမျိုးသမီးများ၏အနေအထား လျင်မြန်စွာတိုးတက်ကောင်းမွန်လာစေရန် လည်းကောင်း၊ အမျိုးသမီးများအား ယခင်နှင့် ယခုလက်ရှိခွဲခြားဆက်ဆံမှုပုံစံများနှင့် ယင်းတို့၏ သက်ရောက်မှုများကို ပြင်ဆင်

ကုစားရန် လိုအပ်သည့်စုဖွဲ့ပုံပိုင်း၊ လူမှုရေးပိုင်းနှင့် ယဉ်ကျေးမှုပိုင်း အပြောင်းအလဲများ ပြုလုပ်နိုင်စေရန် လည်းကောင်း၊ လျော်ကြေးရရှိနိုင်စေရန်လည်းကောင်း၊ အမျိုးသမီးများနှင့်/သို့မဟုတ် မိန်းကလေးများကို ဦးတည်ရည်ရွယ်လျက် နိုင်ငံတော်က ဆောင်ရွက်သော လုပ်ဆောင်ချက်များဖြစ်ပါသည် (အမျိုးသမီးများကို ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပပျောက်စေရေး ကော်မတီ ၂၀၀၄ ခုနှစ်)။¹¹

ယင်းသို့သော အစီအမံများမှာ အမျိုးသားများကို ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းဟု မယူဆဘဲ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူ ညီမျှမှုရှိစေရေး ဦးတည်ချက်ကို ပြည့်မီစေနိုင်သည့် နည်းလမ်းသာလျှင် ဖြစ်ပါသည်။¹² နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် ယခင်က ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သည့်သက်ရောက်မှုများကို ပပျောက်စေရန်နှင့် လက်ရှိခွဲခြား ဆက် ဆံမှုကင်းရှင်းစေရန် ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် နောင်အခါတွင် အချို့သော အထူးအစီအမံများမှာ မလိုအပ်တော့ဘဲ ရပ်ဆိုင်းနိုင်မည်ဟုယူဆပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ကာလကြာမြင့်ပြီး အချိန်ကာလအတိအကျ မသတ်မှတ်နိုင်သည့်တိုင် လိုအပ်နေနိုင်သော်လည်း ယင်းတို့ကို ယာယီအစီအမံများအဖြစ် ရည်ညွှန်းဖော်ပြပါ သည်။ ဥပမာများတွင် အောက်ပါတို့ ပါဝင်ပါသည်။

- (က) အမျိုးသမီးများ ကိုယ်စားပြုပါဝင်မှု ပိုမိုများပြားလာစေရန် လွှတ်တော်တွင် အမျိုးသမီးများအတွက် ခွဲတမ်းများ သတ်မှတ်ထားခြင်း၊
- (ခ) နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းများအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရန် အမျိုးသမီးများကို ဦးတည်ရည်ရွယ်လျက် ခေါ်ယူခန့်ထား ခြင်း၊
- (ဂ) တက္ကသိုလ်တွင် အမျိုးသမီးအရေအတွက် တိုးတက်များပြားလာစေရန် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ လုပ် ဆောင်ခြင်း၊
- (ဃ) နိုင်ငံရေးပိုင်းတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်နိုင်ရေး အမျိုးသမီးများ ဝင်ရောက်အရွေးခံနိုင်ရန် ငွေကြေးအကူ အညီပေးခြင်း

၂။ အထူးအစီအမံများ - သားဖွားခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ဇီဝဗေဒပိုင်းကွာခြားချက်ကြောင့် အမျိုးသမီးများကို ဦးတည်ရည်ရွယ်လျက် နိုင်ငံတော်က ချမှတ်ဆောင်ရွက်သော ဥပဒေများ၊ မူဝါဒများနှင့် လုပ်ငန်းများ။ ယင်း လုပ်ဆောင်ချက်များမှာ ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းလည်း မဟုတ်၊ ယာယီလည်း မဟုတ်ပါ။ ဥပမာများမှာ-သားဖွားခြင်း ဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေးပြုစောင့်ရှောက်မှုနှင့် မိခင်များအတွက် ကျန်းမာရေး ပြုစောင့်ရှောက်မှု၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင် စဉ် လုပ်ငန်းခွင်နှင့် ပညာသင်ကြားသည့် နေရာဌာနများ၌ အထူးစီစဉ်ပေးခြင်းနှင့် မီးဖွားခွင့်ပေးခြင်းတို့ ဖြစ် ကြသည်။

၃။ အထူးဦးတည်ရည်ရွယ်သော အပြုသဘော လုပ်ဆောင်ချက် - အပြုသဘောလုပ်ဆောင်ချက် တတိယအမျိုး အစားမှာ 'အမျိုးသမီးနှင့် ကလေးသူငယ် မိန်းကလေးများ၏ အခြေအနေတိုးတက်ကောင်းမွန်စေရေး ကျင့်သုံး သော အထွေထွေ လူမှုရေးမူဝါဒများ' ဖြစ်ပါသည် (အမျိုးသမီးများကို ခွဲခြားဆက်ဆံမှုပပျောက်စေရေး ကော် မတီ)။¹³ ယင်းတို့မှာ အမျိုးသားများနှင့် ယောက်ျားလေးများကို ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းဟုမယူဆဘဲ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှု ရရှိရေးနည်းလမ်းတစ်ရပ်အဖြစ် ယူဆပါသည်။ ဥပမာများမှာ-မိန်းကလေးများကို စာသင်ကျောင်း သို့ ပို့လွှတ်ပညာသင်ကြားစေရန် မိသားစုများအား ဆွဲဆောင်တိုက်တွန်းသော လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ၊ ကျေးလက်

11 ယာယီအထူးအစီအမံများနှင့် အထူးအစီအမံများ ကွာခြားပုံ ဤနေရာတွင် ဖော်ပြချက်မှာ အပိုဒ် ၄-၁ နှင့် ၄-၂ တို့မှ ထုတ်နုတ်ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

12 အချို့သော ယာယီအထူးအစီအမံအမျိုးအစားများကို အပြုသဘောခွဲခြားဆက်ဆံမှုဟု တစ်ခါတစ်ရံ ဖော်ပြလေ့ရှိပါသည်။ သို့သော် CEDAW တွင် ယင်း အသုံးအနှုန်းကို ရွေးချယ်သုံးနှုန်းခြင်း မပြုပါ။

13 CEDAW ကော်မတီ၏ အထွေထွေအကြံပြုချက်အမှတ် ၂၅ အရ 'အမျိုးသမီးများအတွက် လက်တွေ့တန်းတူညီမျှမှု သို့မဟုတ် အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူ ညီမျှမှု ရရှိရေးကို အတိအလင်းရည်မှန်းချက်ထားရှိလျက် ယင်းရည်မှန်းချက် လျင်မြန်စွာအောင်မြင်စေရန် အပိုဒ် ၄ စာပိုဒ် ၁ အရ လုပ်ဆောင်သည့် ယာယီအထူးအစီအမံများနှင့် အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးသူငယ် မိန်းကလေးများ၏ အခြေအနေ တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန် ချမှတ်သောအခြား အထွေ ထွေ လူမှုရေးမူဝါဒများကို ကွန်ပင်ရှင်းလင်း နိုင်ငံများအနေဖြင့် ရှင်းလင်းစွာခွဲခြားသတ်မှတ်ရမည်။ အမျိုးသမီးများ အကျိုးအတွက် ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော သို့မဟုတ် ဖြစ်လတ္တံ့ သော အစီအမံများအားလုံးမှာ ယာယီအထူးအစီအမံများ မဟုတ်ပါ။ အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးသူငယ် မိန်းကလေးများသည် ဂုဏ် သိက္ခာရှိစွာ ခွဲခြားဆက်ဆံမှု မခံရဘဲ နေထိုင်နိုင်ရန်အတွက် စီမံထားသည့် အရပ်ဖက် နိုင်ငံရေး စီးပွားရေး လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအခွင့်အရေးများကို အာမခံချက်အေးနိုင်ရန် အလို့ငှာ အထွေထွေအခြေအနေများ ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းကို ယာယီအထူးအစီအမံများဟု မခေါ်နိုင်ပါ။'

အမျိုးသမီးများအတွက် ကျန်းမာရေးပြုစောင့်ရှောက်မှု ပိုမိုကောင်းမွန်လာစေရန် ရန်ပုံငွေများ ခွဲဝေသတ်မှတ်ပေးခြင်း၊ အမျိုးသမီးများ အလုပ်အကိုင်ဈေးကွက်အတွင်း ဝင်ရောက်နိုင်ရေး အလုပ်နှင့်ပတ်သက်သည့် ကျွမ်းကျင်မှုများ လေ့လာသင်ယူနိုင်ရန် လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးသော အစီအစဉ်များပါဝင်ပါသည်။

၂.၃ ကိုယ်တိုင်ဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်းနှင့် ကိုယ်တိုင်ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း

အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုအယူအဆတွင် ကိုယ်တိုင်ဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်းနှင့် ကိုယ်တိုင်ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းမှာ အခြေခံဖြစ်ပါသည်။ ကိုယ်တိုင်ဆုံးဖြတ်နိုင်ရန် 'တစ်ဦးချင်းအနေဖြင့် ဥပဒေအရလည်းကောင်း၊ လက်တွေ့ပိုင်းတွင်လည်းကောင်း ဘဝအတွက် ရွေးချယ်မှုများကို ကိုယ်တိုင်လုပ်ဆောင်နိုင်ရပါမည်' (Howard-Hassman 2011: 433)။ အမျိုးသမီးများသည် ကိုယ်တိုင်ဆုံးဖြတ်နိုင်မည်ဆိုပါက မိမိတို့အကျိုးစီးပွားကို သီးခြားလွတ်လပ်စွာ သတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်နိုင်ပြီး ယင်းအကျိုးစီးပွားများအပေါ် အခြေခံလျက် ရွေးချယ်မှုများ ပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။ ရွေးချယ်သည့်အတိုင်းလည်း ထိရောက်စွာအကောင်အထည်ဖော်လုပ်ဆောင်နိုင်ပါသည်။ ကိုယ်တိုင်ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းမှာ အမျိုးသမီးများအနေဖြင့် မိမိတို့ဘဝ၊ မိမိတို့မိသားစု၊ ရပ်ရွာနှင့် နိုင်ငံအပေါ် ဩဇာသက်ရောက်မှုရှိခြင်းနှင့် ဩဇာသက်ရောက်မှုကို ကျင့်သုံးနိုင်စွမ်းရှိခြင်းကို ဆိုပါသည်။ အခြားသူများ ပြုမှုဆောင်ရွက်မှုကို လက်ခံနေရခြင်းနှင့် ဆန့်ကျင်ဖက်ဖြစ်ပါသည်။ ကိုယ်တိုင်ဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်းမှာ အခြားသူများနှင့် လုံးဝ သီးခြားလွတ်လပ်ခြင်းကို မဆိုလိုဘဲ အမျိုးသမီးများသည် မိမိတို့ဘဝလမ်းကြောင်းကို မည်သို့လျှောက်လှမ်းလိုကြောင်း ရွေးချယ်နိုင်ရန် အရင်းအမြစ်များရှိခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။ ဘဝလမ်းကြောင်းမှာ မိသားစုဆက်ဆံရေး၊ ရပ်ရွာအသိုက်အဝန်းဆက်ဆံရေးများနှင့် ယုတ်နွယ်နေခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။(Howard-Hassman 2011: 434)။

အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုရရှိရန် ရည်ရွယ်သော မူဝါဒများ၏ အဓိကဦးတည်ချက်မှာ အမျိုးသမီးများကိုယ်တိုင် ဆုံးဖြတ်နိုင်မှုနှင့် ကိုယ်တိုင်ဆောင်ရွက်နိုင်မှုကို မြှင့်တင်ရန်ဖြစ်ပါသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးများကိုလေးစားပြီး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်လျက် ဖြည့်ဆည်းပေးရပါမည်။ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမခံရစေရန် အကာအကွယ်ပေးခြင်းနှင့် ကိုယ်ဝန်ဆောင်စဉ် ကျန်းမာရေးကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုပေးခြင်းတို့ပါဝင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် အမျိုးသမီးများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သော နိုင်ငံတော်၏ မူဝါဒများသည် အမျိုးသမီးတစ်ဦးချင်း သို့မဟုတ် အမျိုးသမီးအုပ်စုကိုယ်စား နိုင်ငံတော် သို့မဟုတ် ဆွေမျိုးများ သို့မဟုတ် ရပ်ရွာတွင် နေထိုင်သူများက ရွေးချယ်မှုများ ပြုလုပ်ပေးနိုင်ရန် အနေအထားကောင်းတွင်ရှိသည်ဟု ယူဆသည့် အကာအကွယ်ပေးသော သို့မဟုတ် အုပ်ထိန်းပေးသော ချဉ်းကပ်ပုံများကို အသုံးမပြုသင့်ပါ။ အမျိုးသမီးများ၏ ၎င်းတို့ဘဝနေထိုင်မှုအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိသော ရွေးချယ်မှုများ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းကိုလည်း ထိပါးခြင်း၊ ဟန့်တားခြင်းများ မဖြစ်သင့်ပါ။ ဆိုလိုသည်မှာ အမျိုးသမီးများ၏ တစ်ဦးချင်း ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှုများတွင် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်းမပြုရန် နိုင်ငံတော်တွင် တာဝန်ရှိပါသည်။ ဥပမာ သားဖွားခြင်းဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များ သို့မဟုတ် မည်သို့သော အလုပ်အကိုင်ကို ရွေးချယ်သင့်သည်ဟူသော ဆုံးဖြတ်ချက်များဖြစ်ပါသည်။ (Irving 2008: 198)။

၂.၄ ဥပဒေစနစ်အများရှိခြင်း

ဥပဒေစနစ်အမျိုးမျိုးကို အသိအမှတ်ပြုသောနိုင်ငံ၌ ယင်းသို့ ဥပဒေစနစ်များ ရှိနေခြင်းသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးကို ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုရရှိစေရန် စိစစ်ရာတွင် ရှုပ်ထွေးမှုဖြစ်စေနိုင်သည့် အကြောင်းအချက်တစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံအများအပြားတွင် ဥပဒေစနစ်အများကို အသိအမှတ်ပြုထားပါသည်။ နိုင်ငံတော်မှ ပြဋ္ဌာန်းထားသော ဥပဒေအပြင် ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ နှင့်/သို့မဟုတ် ဘာသာရေးဥပဒေကဲ့သို့သော အခြားဥပဒေစနစ်များကို အသိအမှတ်ပြုလျက်ကျင့်သုံးပါသည်။ ဥပမာ အချို့နိုင်ငံများတွင် လက်ထပ်ခြင်း၊ ကွာရှင်းပြတ်စဲခြင်း၊ ကလေးသူငယ်အုပ်ထိန်းမှုနှင့် အမွေဆက်ခံမှု ကဲ့သို့သော မိသားစုကိစ္စရပ်များကို နိုင်ငံတော် ပြဋ္ဌာန်းဥပဒေဖြင့် စီရင်ဆုံးဖြတ်ခြင်းမပြုဘဲ ဘာသာရေး သို့မဟုတ် ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေဖြင့် စီရင်ဆုံးဖြတ်ပါသည်။ အချို့နိုင်ငံများတွင် လူတစ်ဦးချင်းအနေဖြင့် (ဥပမာ လက်ထပ်

ခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍) မည်သည့်ဥပဒေစနစ်ကို လိုက်နာလိုကြောင်း ရွေးချယ်နိုင်ပြီး အခြားနိုင်ငံများတွင်မူ ယင်းသို့ ရွေးချယ်နိုင်ခွင့်မရှိပါ။ အချို့သော အခြေအနေများတွင် ဥပဒေအများကို အသိအမှတ်ပြုခြင်းကြောင့် ဥပဒေအရင်းအမြစ်များလည်း များပြားပါသည်။ နိုင်ငံတော်က ပြဋ္ဌာန်းသော ဥပဒေအပြင် ယုံကြည်ကိုးကွယ်ရာ ဘာသာတစ်ခုစီမှလည်း ဥပဒေများ ထွက်ပေါ်နိုင်ပါသည်။ ဘာသာရေးမှာ ဥပဒေအားလုံး၏ အရင်းအမြစ်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆခြင်းလည်း ရှိပါသည်။ ထိုသို့ဖြစ်ပါက နိုင်ငံတော်ဥပဒေပြုသူများသည်ပင် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းရာ၌ ဘာသာရေးဥပဒေကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပါသည်။

အကဲဖြတ်ချက် စာအုပ်တွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၌ ဘာသာရေးဥပဒေနှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေများ ပါဝင်ခြင်းဆိုင်ရာ မေးခွန်းများမေးထားပါသည်။ ယင်းဥပဒေစနစ်အမျိုးအစားများသည် အမျိုးသမီးများ၏ ဘဝနေထိုင်မှုအပေါ် ကြီးမားသော သက်ရောက်မှုရှိခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ကျေးလက်ဒေသများတွင် အမျိုးသမီးများသည် တရားစီရင်ရေးအတွက် ယင်းဥပဒေများကိုသာ (ပထမဦးစွာ) အားထားရခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဥပဒေအများကို အသိအမှတ်ပြုသောနိုင်ငံတွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အကဲဖြတ်မည်ဆိုပါက ဘာသာရေးနှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေများ မည်သည့်နေရာတွင်ရှိကြောင်း နားလည်သဘောပေါက်ရန် အရေးကြီးပါသည်။ ဥပမာ ဥပဒေအဆင့်ဆင့်တွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် အခြားဥပဒေစနစ်များအားလုံး၏ အထက်ဦးညောင်နေရာတွင်ရှိသည် သို့မဟုတ် အခြားဥပဒေစနစ်များနှင့် ယှဉ်ပြိုင်လျက် (သို့မဟုတ် အခြားဥပဒေစနစ်၏ အောက်တွင်) ရှိသည်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် အရေးကြီးပါသည်။ အသိအမှတ်ပြုထားသော ဥပဒေစနစ်များတွင် အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မည်သည့် အနေအထားရှိကြောင်း၊ ဥပဒေစနစ်အမျိုးမျိုးက အမျိုးသမီးများ၏ ဘဝနေထိုင်မှုအပေါ် မည်သို့သက်ရောက်မှုရှိကြောင်း အခြေခံအားဖြင့် နားလည် သဘောပေါက်ရန်လည်း အရေးကြီးပါသည်။

၂.၅ နိုင်ငံတကာ ဥပဒေ

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ တည်ဆောက်ခြင်းမှာ အချုပ်အခြာအာဏာပိုင် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ် ဖြစ်သော်လည်း နိုင်ငံအားလုံး၏ဥပဒေမှာ နိုင်ငံတကာဥပဒေတွင် ပါဝင်နေပါသည်။ နိုင်ငံတကာနှင့် ဒေသအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးစာချုပ်များ၊ ၎င်းတို့နှင့် ဆက်စပ်နေသောကြီးကြပ်ရေး အဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံတကာနှင့် ဒေသအဆင့် တရားရုံးများ သို့မဟုတ် အခြားတရားစီရင်ရေး အစီအမံများမှာ ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်း လူ့အခွင့်အရေးအစီအမံများ၏ အခြေခံဖြစ်ပါသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် နိုင်ငံတော်က လက်မှတ်ရေးထိုးထားသော စာချုပ်များတွင်ပါဝင်သည့် နိုင်ငံတကာသို့ တာဝန်ခံချက်များနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိရပါမည်။ ထို့အပြင် ကုလသမဂ္ဂကြေညာချက်များနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်များ၊ ထုတ်ပြန်ချက်များ၊ မူများ၊ ကျင့်ဝတ်များ စသည်တို့တွင် လိုက်နာစောင့်ထိန်းရမည့် အချက်များ (အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် 'soft law' ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်) သို့မဟုတ် စည်းနှောင်ခြင်း မရှိသော စာချုပ်ပါမဟုတ်သည့် ကတိကဝတ်များ ပါရှိမည်ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းတို့မှာ ကမ္ဘာတစ်ဝန်း အခွင့်အရေးများ အစီအမံတွင်ပါဝင်ပြီး ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ မူကြမ်းရေးဆွဲရာတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်ပါသည်။ အကဲဖြတ်ချက်စာအုပ်တွင် ဖော်ပြထားသော ကိစ္စရပ်များမှာ နိုင်ငံတကာဥပဒေအပေါ် အခြေပြုပါသည်။

နောက်ဆက်တွဲ (က)တွင် စာအုပ်ပါ မေးခွန်းတစ်ခုစီအတွက် နိုင်ငံတကာနှင့် ဒေသအဆင့်စာချုပ်များ၏ သက်ဆိုင်ရာ အပိုင်းများနှင့် လိုက်နာစောင့်ထိန်းသင့်သောအချက်များ 'soft instruments' ကို ဖော်ပြထားသော ဇယားတစ်ခု ပါဝင်ပါသည်။ အကဲဖြတ်ချက်စာအုပ်တွင် ဖော်ပြထားသော အချို့ကိစ္စရပ်များနှင့် ကောင်းမွန်သော လုပ်နည်းလုပ်ဟန်များမှာ ယင်းနိုင်ငံတကာသို့ တာဝန်ခံချက်များထက် ကျော်လွန်ပါသည်။ သို့သော် ယင်းတို့အားလုံးမှာ နိုင်ငံတကာနှင့် ဒေသအဆင့် ဥပဒေ စာချုပ်စာတမ်းအသီးသီးတွင် ဖော်ပြထားသော တန်ဖိုးများအပေါ် အခြေခံပါသည်။

၂.၆ အခြေခံအခွင့်အရေးများ

လူမျိုးရေးခွဲခြားဆက်ဆံမှုပုံစံမျိုးစုံ တိုက်ဖျက်ရေးဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာကွန်ဗင်းရှင်း၊ ICCPR, ICESCR, CEDAW နှင့် တစ်ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးကြေညာချက် Universal Declaration of Human Rights (UDHR) စသည့် ပင်မ နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေး စာချုပ်များတွင် အခြေခံအခွင့်အရေးများကိုဖော်ပြထားပြီး ဒီမိုကရေစီစနစ်များတွင် ယင်းတို့ကို လေးစားလျက် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပြီး ပြည့်မီအောင် ဆောင်ရွက်ရပါမည်။¹⁴

အကဲဖြတ်ချက်စာအုပ်တွင် အမျိုးသမီးများအနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုရရှိရန် အထူးအရေးပါသော အခြေခံအခွင့် အရေးများ ပါဝင်ပါသည်။ မကြာခင်က သတိမမူဖြစ်တတ်သော အခွင့်အရေးများ ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် အခြေခံအခွင့် အရေးအားလုံးကို အကဲဖြတ်ချက်တွင် ထည့်သွင်းထားခြင်းမရှိပါ။ ဥပမာ လွတ်လပ်စွာ စဉ်းစားတွေးခေါ်ခွင့်၊ လွတ်လပ်စွာ ပြောဆိုခွင့်၊ လူမှုဖူလုံရေး ရရှိခွင့်တို့ကို ထည့်သွင်းထားပါ။ အကဲဖြတ်ချက်တွင် အခွင့်အရေးတစ်ရပ်ကို ထည့်သွင်းခြင်းမှာ အမျိုးသမီးများအတွက် အရေးပါမှုပေါ်မူတည်၍ ထည့်သွင်းခြင်းမဟုတ်ပါ။ စင်စစ် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု နယ်ပယ်များတွင် အမျိုးသမီးများ အပြည့်အဝပါဝင်နိုင်စွမ်းရှိစေရန် ဆက်စပ်နေသော အခြေခံအခွင့်အရေးများ အပြည့်အစုံ ရှိရပါမည်။¹⁵

၂.၇ တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍ၏ အခန်းကဏ္ဍ

တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ဥပဒေများကို အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူခြင်းကြောင့် အနှစ်သာရ ပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုရရှိရေးတွင် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍပါဝင်ပါသည်။ နိုင်ငံအများအပြားတွင် တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍသည် တန်းတူညီမျှမှုပိုမိုရရှိရေး လမ်းကြောင်းတွင် အဓိကနေရာမှ ပါဝင်ခဲ့ပါသည်။ တရားစီရင်ရေး ကဏ္ဍအနေဖြင့် ၎င်း၏အခန်း ကဏ္ဍကိုထိရောက်စွာ ဖြည့်ဆည်းဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ဘက်မလိုက်ဘဲကြားနေပြီး နိုင်ငံရေးဝင်ရောက်စွက်ဖက် ဖိအားပေးခြင်း မှ ကင်းရှင်းရပါမည်။ သို့ဖြစ်၍ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍ၏ သီးခြားလွတ်လပ်မှုကို အာမခံချက်ပေးပြီး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် တရားသူကြီးများ ခန့်အပ်ခြင်း၊ ရာထူးမှဖယ်ရှားခြင်းနှင့် ရာထူးတိုးမြှင့်ပေး ခြင်း၊ အများပြည်သူရှေ့မှောက် စစ်ဆေးစီရင်ခြင်းများ၊ တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍ၏ ဘတ်ဂျက်၊ တရားသူကြီးများ၏ပေးရန် တာဝန်၊ အုပ်ချုပ်ရေး ဥပဒေပြုရေးကဏ္ဍများနှင့် တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍ အပြန်အလှန်ထိတွေ့ဆက်သွယ်မှုတို့တွင်လည်း တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍအနေဖြင့် သီးခြားလွတ်လပ်ရပါမည်။ တန်းတူညီမျှမှု ပိုမိုရရှိစေရေးချမှတ်သော ဆုံးဖြတ်ချက်များကို လူများစု သို့မဟုတ် အားကောင်းသောလူနည်းစုက မနှစ်သက်လျှင် တရားစီရင်ရေးအပိုင်းသီးခြားလွတ်လပ်မှုရှိမှသာ တရား စီရင်ရေးအပိုင်းသည် နိုင်ငံရေး သို့မဟုတ် လူအများ၏ ဖိအားပေးမှုကို မခံရဘဲ အမျိုးသမီးအခွင့်အရေးများကို ပိုမိုကောင်းမွန် စွာ တိုးတက်ဆောင်ရွက်ပြီး အကာအကွယ်ပေးနိုင်ပါမည်။

၂.၈ ဖယ်ဒရယ်စနစ်နှင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချသော စနစ်များ

ဖယ်ဒရယ်စနစ်နှင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုနည်းသောစနစ်များတွင် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများနှင့် တာဝန်များကို နိုင်ငံတော် အဆင့်နှင့် ဒေသန္တရအဆင့်များအကြား ခွဲဝေပေးထားပါသည်။ အဆင့်တစ်ဆင့်စီတွင် မည်သည့်လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာများ ရှိကြောင်း၊ သတ်မှတ်ဖော်ပြထားခြင်းမရှိသော လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများသည် မည်သည့်အဆင့်တွင် ရှိသည်ဟု မှတ်ယူရန်ဖြစ်

14 အခြားပင်မ နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေး စာချုပ်များမှာ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းမှုနှင့် အခြားရက်စက်သော လူမဆန်သော သို့မဟုတ် လူသားဂုဏ်သိက္ခာကျဆင်း စေသောဆက်ဆံမှု သို့မဟုတ် ပြစ်ဒဏ်ပေးမှုကိုဆန့်ကျင်သည့် ကွန်ဗင်းရှင်း၊ ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာကွန်ဗင်းရှင်း၊ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ နှင့် မိသားစုများအားလုံး၏ အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာကွန်ဗင်းရှင်း၊ အင်အားသုံးပျောက်ဖျက်ခံရခြင်းမှ လူသား အားလုံးကို ကာကွယ်ပေးရေး နိုင်ငံတကာ ကွန်ဗင်းရှင်းနှင့် မသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။
15 'ထို့အပြင် အမျိုးသမီးများအနေဖြင့် စီးပွားရေး လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအခွင့်အရေးများကို အောင်မြင်စွာတောင်းဆိုရရှိနိုင်စေရန် အရပ်ဘက်နှင့် နိုင်ငံရေး အခွင့်အရေးများ မဖြစ်မနေ ရှိရမည်' ဟု Howard-Hassmann (2011: 438) တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

ကြောင်း ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ရှင်းလင်းစွာဖော်ပြထားနိုင်ပါသည်။ နိုင်ငံအတွင်း ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှု ဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များမှာ အမျိုးမျိုးဖြစ်နေသင့်ခြင်းကြောင့် အခြေခံအခွင့်အရေးများ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်သောလုပ်ပိုင်ခွင့်များကို နိုင်ငံတော်အဆင့်တွင် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းမှာ ပိုမို၍ထိရောက်မှု ရှိပါမည်။ သို့ရာတွင် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှု ရှိစေရေးဆိုင်ရာ တာဝန်များမှာ အစိုးရအဆင့်အားလုံးတွင် ရှိသင့်ပါသည်။

ယေဘုယျအားဖြင့် နိုင်ငံတော်အဆင့်အစိုးရသည် အခွန်ကောက်ခံနိုင်သောစွမ်းရည် ပိုမိုများပြားပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ကျန်းမာရေး ပြုစုစောင့်ရှောက်မှုနှင့် ပညာရေးကဲ့သို့သော ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုအတွက် အရေးပါသော ဝန်ဆောင်မှုများအပါအဝင် ဝန်ဆောင်မှုများ ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်သောအရင်းအမြစ်များလည်း ပိုမိုများပြားပါသည်။ သို့ရာတွင် ဒေသန္တရအဆင့် အစိုးရသည် သက်ဆိုင်ရာရပ်ရွာ၏ လိုအပ်ချက်များအတွက် ဝန်ဆောင်မှုပေးရာတွင် ပိုမို၍ ကောင်းမွန်စွာ တုံ့ပြန်နိုင်ပါသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမူကြမ်းရေးဆွဲသူများအနေဖြင့် မည်သည့်ကိစ္စရပ်များမှာ နိုင်ငံတော်အဆင့် သို့မဟုတ် ဒေသန္တရအဆင့်များတွင် အဓိကကိုင်တွယ် ဆောင်ရွက်သင့်ကြောင်းဆုံးဖြတ်ရာတွင် သက်ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်ကို မည်သည့်အဆင့်က အထိရောက်ဆုံး ကိုင်တွယ်ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဆိုသည်နှင့် ယင်းကိစ္စရပ်သည် တစ်နိုင်ငံလုံးနှင့် သက်ဆိုင်ကြောင်း သို့မဟုတ် နယ်မြေဒေသတစ်ခုခုနှင့် သက်ဆိုင်ကြောင်းကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် ဖြစ်ပါသည်။ အစိုးရအဆင့် အသီးသီးအကြား လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများခွဲဝေရာတွင် လမ်းညွှန်အဖြစ်အသုံးပြုနိုင်မည့် မှုများကိုလည်း ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေများတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြနိုင်ပါသည်။¹⁶ သို့မဟုတ် ဒေသန္တရအဆင့်တွင်ရှိသော အစိုးရများ၏ ဦးတည်ချက်များကို သတ်မှတ်ဖော်ပြလျက် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများနှင့် တာဝန်များဖြန့်ဝေခြင်းကို လမ်းညွှန်ပေးနိုင်ပါသည်။¹⁷ ယင်းမှုများနှင့် ဦးတည်ချက်များသည် ပြည်သူလူထု၏အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း၊ ဝန်ဆောင်မှု များ ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းတို့တွင် နိုင်ငံတော်၏အခန်းကဏ္ဍနှင့် သက်ဆိုင်နိုင်ပါသည်။

16 ဆူဒန်နိုင်ငံ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ၂၀၀၅ ခုနှစ် အပိုဒ် ၂၅ (ဂ) ကို လေ့လာနိုင်ပါသည်။ 'အစိုးရအဆင့်အားလုံးတွင် လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို ခွဲဝေချထားပေးခြင်း နှင့် ဖြန့်ဝေခြင်းတို့လုပ်ဆောင်ရာ၌ အောက်ဖော်ပြပါမှုများကို လမ်းညွှန်အဖြစ် အသုံးပြုရန် ဖြစ်ပါသည်။ . . . (ဂ) ပြည်သူလူထု၏ သာယာဝပြောရေးကို အားပေးမြှင့်တင်ခြင်းနှင့် ၎င်းတို့၏ လူ့အခွင့်အရေးများနှင့် အခြေခံအခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး အားပေးမြှင့်တင်ရာတွင် နိုင်ငံတော်၏ အခန်းကဏ္ဍကို အသိအမှတ်ပြုခြင်း'

17 တောင်အာဖရိက ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ၁၉၉၆ ခုနှစ် အပိုဒ် ၁၅၂ ကို လေ့လာနိုင်ပါသည်။ '၁။ နယ်မြေခံအစိုးရ၏ ဦးတည်ချက်များမှာ (က) နယ်မြေ ဒေသတွင်းရှိ ရပ်ရွာအသိုက်အဝန်းများအတွက် ဒီမိုကရေစီနည်းကျ တာဝန်ခံမှုရှိသော အုပ်ချုပ်မှု ဖြည့်ဆည်းပေးရန် (ခ) ရပ်ရွာအသိုက်အဝန်းများအတွက် ဝန်ဆောင်မှုများကို သင့်တော်သော နည်းလမ်းဖြင့် ဖြည့်ဆည်းပေးရန် (ဂ) လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို အားပေးမြှင့်တင်ရန် (ဃ) အန္တရာယ် ကင်းရှင်းပြီးကျန်းမာသော ပတ်ဝန်းကျင် ဖြစ်စေရေး အားပေးမြှင့်တင်ရန်နှင့် (င) နယ်မြေဒေသတွင်း အုပ်ချုပ်မှု ကိစ္စရပ်များတွင် ရပ်ရွာအသိုက်အဝန်းများနှင့် ရပ်ရွာအဖွဲ့အစည်းများ ပါဝင်လာကြစေရေး အားပေးရန် တို့ဖြစ်ပါသည်။ ၂။ စည်ပင်သာယာရေး နယ်မြေအနေဖြင့် အပိုင်းခွဲ ၁ တွင် ဖော်ပြထားသော ဦးတည်ချက်များ အောင်မြင်စေရန် မိမိတို့၏ငွေကြေးနှင့် အုပ်ချုပ်စီမံမှု စွမ်းဆောင်ရည်ရှိသရွေ့ ကြိုးပမ်းလုပ်ဆောင်ရမည်'

အမျိုးသမီးများသာတူညီမှုမှုအတွက်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကိုအကဲဖြတ်ခြင်း

တန်ဖိုးများနှင့် မူများ

မေးခွန်းများ ၁ - ၃

တန်ဖိုးများနှင့် မူများ

မေးခွန်း: ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ စကားအသုံးအနှုန်းမှာ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍအားဖြင့် ကြားနေသော အသုံးအနှုန်း ဖြစ်ပါသလား။ သို့မဟုတ် ကျား-မ အားလုံးအကျုံးဝင်သော အသုံးအနှုန်းဖြစ်ပါသလား။ နိုင်ငံသားများ၊ အများ ပြည်သူ အရာရှိများ၊ အစိုးရအရာရှိများကိုဖော်ပြသော ဝေါဟာရများမှာ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ ကြားနေမှု/ ကျား-မ အားလုံးအကျုံးဝင်မှု ရှိပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ စကားအသုံးအနှုန်းမှာ ဥပဒေအရလည်းကောင်း၊ သင်္ကေတအားဖြင့်လည်းကောင်း အရေးကြီးပါသည်။ ကျား-မ အားလုံးအကျုံးဝင်သော စကားအသုံးအနှုန်းကိုသုံးနှုန်းခြင်းဖြင့် အမျိုးသမီးများကို အတိအလင်း ထည့်သွင်းဖော်ပြပြီး ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုရှိစေရေး အလေးအနက်ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြနိုင်ပါသည်။ ကျား-မ အားလုံးအကျုံးဝင်သော စကားအသုံးအနှုန်းကို သုံးနှုန်းခြင်းဖြင့် နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သူများသည် အမျိုးသားများသာ ဖြစ်သည်ဟူသော အယူအစွဲများကိုလည်း ပယ်ဖျက်နိုင်ပါသည်။ ဥပမာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် သမ္မတ သို့မဟုတ် ဝန်ကြီးချုပ်၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များကိုဖော်ပြရာ၌ ပုလွင်နာမ်စားများဖြစ်သော he/him တို့ကိုသာမက ဣတ္ထိလိင်နာမ်စားများဖြစ်သော she/her တို့ကိုပါ ထည့်သွင်းသုံးစွဲခြင်းဖြင့် ကျား-မ အားလုံးအကျုံးဝင်သော စကားအသုံးအနှုန်းဖြစ်ပါမည်။ ယင်းရာထူးနေရာများကို အမျိုးသမီးဖြစ်စေ၊ အမျိုးသားဖြစ်စေ ရယူနိုင်ကြောင်း ရှင်းလင်းဖော်ပြရာလည်း ရောက်ပါသည်။ ပြဋ္ဌာန်းချက်အတွက် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ မသက်ဆိုင်လျှင် အမျိုးသား အမျိုးသမီး မရည်ညွှန်းဘဲ ကျား-မ ဖော်ပြခြင်း မပြုသော အသုံးအနှုန်းများကို အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍအမျိုးမျိုး ပါဝင်သော အသုံးအနှုန်းများနှင့် ကျား-မ မရည်ညွှန်းသော အသုံးအနှုန်းများ ပါဝင်နိုင်ပါသည်။

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူရာတွင် ကျား-မ အားလုံးအကျုံးဝင်သော စကားအသုံးအနှုန်းဖြစ်ရေးမှာ အရေးကြီးပါသည်။ အဓိပ္ပာယ် ဝေငါးမှုမရှိတော့ဘဲ တရားသူကြီးများ အနေဖြင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အမျိုးသမီးများ တန်းတူညီမျှမှုရှိစေရေး အားပေးသောနည်းလမ်းဖြင့် အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူနိုင်ရန် အထောက်အကူဖြစ်ပါသည်။ ကျား-မ မဖော်ပြသော အသုံးအနှုန်းများမှာ အမျိုးသမီးများမပါဝင်ဟု နောင်အခါအဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူလာနိုင်သည့် အန္တရာယ် ရှိသော်လည်း (အမျိုးသမီးများကို ဖယ်ထုတ်ထားပြီး) ပုလွင်အသုံးအနှုန်းများဖြင့်သာ သုံးနှုန်းခြင်းထက်ပိုမိုကောင်းမွန်ပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>ပေါ်တူဂီ ၁၉၇၆ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၄ - ပေါ်တူဂီ နိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်း</p>	<p>All persons whom the law or international convention consider to be Portuguese citizens shall be such citizens. ဥပဒေ သို့မဟုတ် နိုင်ငံတကာ ကွန်ဗင်းရှင်းအရ ပေါ်တူဂီနိုင်ငံသား ဖြစ်သည်ဟု ယူဆသော လူပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးသည် ပေါ်တူဂီနိုင်ငံသားဖြစ်သည်။</p>	<p>ကျား-မ မဖော်ပြသော အသုံးအနှုန်း ဖြစ်ပါသည်။ မူကြမ်းတွင် 'citizen' နိုင်ငံသား၊ 'person' လူပုဂ္ဂိုလ်၊ 'public official' အများပြည်သူ အရာရှိ၊ 'member of parliament' လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် စသည့် နာမ်များကိုသာ အသုံးပြုပြီး နာမ်စားများ (she, he, her, his စသည်တို့)ကို အသုံးမပြုပါ။</p>
--	--	--	---

<p>တောင်အာဖရိက ၁၉၉၆ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၄၊ အပိုင်း (က) အမျိုးသားလွှတ်တော်၊ ၄၆။ ဖွဲ့စည်းပုံနှင့် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်း</p>	<p>(1) The National Assembly consists of no fewer than 350 and no more than 400 women and men elected as members in terms of an electoral system (...) (၁) အမျိုးသားလွှတ်တော်တွင် ရွေးကောက်ပွဲစနစ်ဖြင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ထားသော အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသား ဦးရေမှာ ၃၅၀ ထက် မလျော့နည်း ၄၀၀ ထက် မပိုလွန်ဘဲ ပါဝင်စေရမည်။</p>	<p>အမျိုးသမီးများကို အတိအလင်း ထည့်သွင်းဖော်ပြသော အသုံးအနှုန်း ဖြစ်ပါသည်။ ကုတ္တီလိင်နာမ်စားများ (she နှင့် her) တို့ကိုလည်းအသုံးပြုပါသည်။</p>
<p>အရှေ့တီမော ၂၀၀၂ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုင်း ၄၊ အပိုင်း ၁၄၉ (၁)</p>	<p>The President of the Republic may request the Supreme Court of Justice to undertake an anticipatory review of the constitutionality of any bill submitted to him or her for promulgation. နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် သူ သို့မဟုတ် သူမထံသို့ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းရန် တင်သွင်းသော မည်သည့် ဥပဒေကြမ်းကိုမဆို ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေနှင့် ညီညွတ်မှုကို ကြိုတင်၍ ပြန်လည်သုံးသပ်ချက် ပြုလုပ်ပေးပါရန် တရားလွှတ်တော်ချုပ်အား မေတ္တာရပ်ခံနိုင်သည်။</p>	<p>အမျိုးသမီးများကို အတိအလင်း ထည့်သွင်းဖော်ပြသော အသုံးအနှုန်း ဖြစ်ပါသည်။ ကုတ္တီလိင် နာမ်စားများ (she နှင့် her) တို့ကိုလည်း အသုံးပြုပါသည်။</p>
<p>ဇီဂျီ ၂၀၁၃ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၃၊ အပိုင်း (ဂ)၊ အပိုင်း ၇၆ (၃)</p>	<p>The Supervisor of Elections must comply with any directions that the Electoral Commission gives him or her concerning the performance of his or her functions. ရွေးကောက်ပွဲ ကြီးကြပ်သူသည် သူ သို့မဟုတ် သူမ၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၏ ညွှန်ကြားချက် အတိုင်း လိုက်နာရမည်။</p>	<p>အမျိုးသမီးများကို အတိအလင်း ထည့်သွင်းဖော်ပြသော အသုံးအနှုန်း ဖြစ်ပါသည်။ ကုတ္တီလိင် နာမ်စားများ (she နှင့် her) တို့ကိုလည်း အသုံးပြုပါသည်။</p>
<p>တူရကီ ၁၉၈၂ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုင်း ၃၊ အခန်း ၂၊ ၁ (ဃ) အပိုင်း ၁၀၄</p>	<p>The President of the Republic also exercises powers of election and appointment, and perform the other duties conferred on him or her by the Constitution and laws. နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်း နှင့် ခန့်အပ်ခြင်းလုပ်ပိုင်ခွင့်များကို ကျင့်သုံးသည့် အပြင် သူ သို့မဟုတ် သူမအား အပ်နှင်းထားသော အခြားတာဝန်များကို ဆောင်ရွက်ရမည်။</p>	<p>အမျိုးသမီးများကို အတိအလင်း ထည့်သွင်းဖော်ပြသော အသုံးအနှုန်း ဖြစ်ပါသည်။ ကုတ္တီလိင် နာမ်စားများ (she နှင့် her) တို့ကိုလည်း အသုံးပြုပါသည်။</p>

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်သည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

တန်ဖိုးများနှင့် မူများ

နီဒါန်းတွင် အမျိုးသမီးများကို အတိအလင်း ပါဝင်စေလျက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ ရပ်ရွာအသိုက်အဝန်းတွင် နေထိုင်သူများကို ထည့်သွင်းဖော်ပြပါသလား။ အမျိုးသမီးများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုကို အသိအမှတ်ပြုပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

နီဒါန်းမှာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၏ မိတ်ဆက်အပိုင်းဖြစ်ပါသည်။ ပုံမှန်အားဖြင့် အောက်ပါတို့အနက်မှ အချို့ကို ဖြစ်စေ၊ အားလုံးကိုဖြစ်စေ ဖော်ပြပါသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၏ သမိုင်းကြောင်း၊ ပြည်သူလူထု၏ တန်ဖိုးများနှင့် မျှော်မှန်းချက်များ၊ နိုင်ငံတော်၏ သဘောသဘာဝနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရေးဆွဲသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာကို ဖြစ်ပါသည်။ နီဒါန်းတွင် တရားရုံးက တိုက်ရိုက်အရေးယူနိုင်သည့် လိုက်နာဆောင်ရွက်ဖွယ်ရာများ မပါရှိသော်လည်း နိုင်ငံတော်က အလေးအနက်ခံယူသည့် တန်ဖိုးများကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ဥပဒေပြုရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍများကို လမ်းညွှန်မှုပေးရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ နီဒါန်းကို နိုင်ငံတော်က အထူးသဖြင့် တရားစီရင်ရေးအပိုင်းက ရည်ညွှန်းလျက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၏ အခြားအစိတ်အပိုင်းများကို အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူရာတွင် လမ်းညွှန်အဖြစ်အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ နီဒါန်းတွင် အမျိုးသမီးများကို အတိအလင်းအသိအမှတ်ပြုခြင်းဖြင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတစ်ခုလုံးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်ကြောင်း ဖော်ပြပြီးဖြစ်ပါသည်။ တန်းတူညီမျှမှုကို ပံ့ပိုးမှုပေးသည့် နည်းလမ်းဖြင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူရန် ဆက်စပ်အခြေအနေကို ဖြည့်ဆည်းပေးပါသည်။ နိုင်ငံတော်၏ အနာဂတ်မူဝါဒအတွက် ဘောင်သတ်မှတ်ပေးပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>ဇမ်ဘီယာ ၁၉၉၁ ခုနှစ်</p>	<p>စကားချီး</p>	<p>We, the people of Zambia...recognize the equal worth of men and women in their rights to participate, and freely determine and build a political, economic and social system of their own free choice...</p> <p>ဇမ်ဘီယာနိုင်ငံ ပြည်သူလူထုဖြစ်သောကျွန်ုပ်တို့သည် အမျိုးသား အမျိုးသမီးတို့အနေဖြင့် ကိုယ်တိုင်လွတ်လပ်စွာ ရွေးချယ်ထားသော နိုင်ငံရေး စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးစနစ်တွင် ပါဝင်ရန်၊ လွတ်လပ်စွာဆုံးဖြတ်သတ်မှတ်ရန်နှင့် တည်ဆောက်ရန် တူညီသောအခွင့်အရေးရှိကြောင်း အသိအမှတ်ပြုပါသည်။</p>	<p>အမျိုးသမီးများကို အသိအမှတ်ပြုပါသည်။</p>
<p>အီရတ် ၂၀၀၅ ခုနှစ်</p>	<p>စကားချီး</p>	<p>...We, the people of Iraq, who have just risen from our stumble, and who are looking with confidence to the future through a republican, federal, democratic, pluralistic system, have resolved with the determination of our men, women, elderly, and youth to respect the rule of law, to establish justice and equality, to cast aside the politics of aggression, to pay attention to women and their rights...</p> <p>အီရတ်နိုင်ငံ ပြည်သူလူထုဖြစ်သော ကျွန်ုပ်တို့သည်အကျပ်အတည်းကာလမှ လွန်မြောက်လာခဲ့ပြီးနောက် ဖယ်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ ဗဟုဝါဒသမ္မတနိုင်ငံ စနစ်ဖြင့် အနာဂတ်ကိုယုံကြည်မှုရှိစွာ မျှော်မှန်းလျက် ရှိပါသည်။ တရားဥပဒေစိုးမိုးမှုကို လေးစားရန်၊ တရားမျှတမှုနှင့် တန်းတူညီမျှမှုကိုတည်ထောင်ရန်၊ ရန်လိုသော နိုင်ငံရေးကိုပယ်ရှားရန်နှင့် အမျိုးသမီးများ၊ ၎င်းတို့၏ အခွင့်အရေးများကို အာရုံစိုက်ရန် အမျိုးသားများ၊ အမျိုးသမီးများ၊ သက်ကြီးရွယ်အိုများနှင့် လူငယ်များကသံနို့ဋ္ဌာန်ကျဆုံးဖြတ်ထားကြပါသည်။</p>	<p>အမျိုးသမီးများကို အသိအမှတ်ပြုပါသည်။</p>

<p>တူနီးရှား ၂၀၁၄ ခုနှစ်</p>	<p>စကားချီး</p>	<p>Taking pride in the struggle of our people to gain independence and build the state, to free ourselves from tyranny, to affirm our free will and to achieve the objectives of the revolution for freedom and dignity, the revolution of December 17, 2010 through January 14, 2011, with loyalty to the blood of our virtuous martyrs, to the sacrifices of Tunisian men and women over the course of generations, and breaking with injustice, inequity, and corruption.</p> <p>လွတ်လပ်ရေးရယူပြီး နိုင်ငံကို တည်ထောင်ရန်လည်းကောင်း၊ လွတ်လပ်မှုကို အတည်ပြုလျက် လွတ်လပ်ရေးနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာရှိရေးအတွက် ၂၀၁၀ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၇ ရက်မှ ၂၀၁၁ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၄ ရက်နေ့အထိ တော်လှန်ရေးဆင်နွှဲရသည့် ဦးတည်ချက်များအောင်မြင်ရန် လည်းကောင်း၊ ပြည်သူလူထု၏ ရုန်းကန်လှုပ်ရှားမှုကို ဂုဏ်ယူလျက်၊ ထူးမြတ်သော အာဇာနည်များ၏သွေးကို သစ္စာခံလျက်၊ တူနီးရှား အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီး တို့၏ စွန့်လွှတ်အနစ်နာခံမှုများကို သစ္စာစောင့်သိရိုသေလျက်၊ မတရားမှု၊ မမျှတမှု၊ အဝတ်လိုက်စားမှုတို့ကို ဖျက်သိမ်းလျက် ...</p>	<p>အမျိုးသမီးများ၏ ဆောင်ရွက်မှုကို အသိအမှတ်ပြု ပါသည်။</p>
<p>ဒိုမီနီကန် သမ္မတနိုင်ငံ ၂၀၁၀ ခုနှစ်</p>	<p>စကားချီး</p>	<p>We, representatives of the Dominican people, free and democratically elected, gathered in [the] National Revisory Assembly ...encouraged by the selfless work of our men and women...</p> <p>လွတ်လပ်ပြီး ဒီမိုကရေစီနည်းလမ်းဖြင့် ရွေးကောက် တင်မြှောက်ထားသော ဒိုမီနီကန် ပြည်သူလူထု ကိုယ်စားလှယ်များဖြစ်သော ကျွန်ုပ်တို့သည် အမျိုးသား Revisory လွှတ်တော်တွင်စုရုံးလျက် ကျွန်ုပ်တို့နိုင်ငံ အမျိုးသား အမျိုးသမီးတို့၏ ကိုယ်ကျိုးမဖက် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုကြောင့် အားတက် လျက် ...</p>	<p>အမျိုးသမီးများ၏ ဆောင်ရွက်မှုကို အသိအမှတ်ပြု ပါသည်။</p>

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်ပါသည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

တန်ဖိုးများနှင့် မူများ

ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုကို အလေးအနက် ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ကြောင်း နိဒါန်းတွင် တန်ဖိုးတစ်ရပ် အနေဖြင့် ဖော်ပြထားပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

အချို့သော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများတွင် တစ်မျိုးသားလုံး၏ တန်ဖိုးများကို ဖော်ပြချက်ပါဝင်ပါသည်။ ယင်းတွင် နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် ကျား-မ တန်းတူညီမျှမှုကို အလေးထားကြောင်း ဖော်ပြထားနိုင်ပါသည်။ ထိုသို့သော ဖော်ပြချက်မှာ တရားရုံးက တိုက်ရိုက်အရေးယူဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း မရှိသည့်တိုင် လူအများအတွက် အဓိပ္ပာယ်ရှိမှု အားကောင်းနိုင်ပါသည်။ တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍအနေဖြင့် တစ်မျိုးသားလုံး၏ တန်ဖိုးများဖော်ပြချက်တစ်ရပ်ကို ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှု ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းလျက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ဥပဒေများကို အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူရာတွင် အနှစ်သာရပိုင်း ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှု ရှိစေရန် လမ်းညွှန်အဖြစ် အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>ရဝမ်ဒါ ၂၀၀၃ ခုနှစ်</p>	<p>စကားချီး</p>	<p>10. Committed to ensuring equal rights between Rwandans and between women and men without prejudice to the principles of gender equality and complementarity in national development... ၁၀။ ရဝမ်ဒါလူမျိုးများအကြား နှင့် အမျိုးသမီး အမျိုးသားများအကြား ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုနှင့် နိုင်ငံတော်ဖွံ့ဖြိုးရေးတွင် ဖြည့်ဖက်ဖြစ်ရေးမူများကို မထိခိုက်စေဘဲ တန်းတူအခွင့်အရေးများရရှိစေရန် အလေးအနက်ပံ့ပိုးလျက် ...</p>	<p>ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှု အတွက် နိုင်ငံတော်၏ ကတိကဝတ်ကို ဖော်ပြပါသည်။</p>
<p>ရဝမ်ဒါ ၂၀၀၃ ခုနှစ်</p>	<p>စကားချီး</p>	<p>9. Reaffirming our adherence to the principles of human rights enshrined in the United Nations Charter of 26 June 1945, the Convention on the Prevention and Punishment of the crime of Genocide of 9 December 1948, the Universal Declaration of Human Rights of 10 December 1948, the International Convention on the Elimination of All forms of Racial Discrimination of 21 December 1965, the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights of 19 December 1966, the International Covenant on Civil and Political Rights of 19 December 1966, the Convention on the Elimination of all Forms of Discrimination against Women of 1 May 1980, the African Charter of Human and Peoples' Rights of 27 June 1981 and the Convention on the Rights of the Child of 20 November 1989... ၉။ ၁၉၄၅ ခုနှစ် ကုလသမဂ္ဂ ပဋိညာဉ်တွင်ထည့်သွင်းထားသောလူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို လိုက်နာစေရန်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၉ ရက် လူမျိုးပြုတ်သတ်ဖြတ်မှု ပြစ်မှုကို တားဆီးကာကွယ်ရေးနှင့် ပြစ်ဒဏ်ပေးရေး ကွန်ဗင်းရှင်း၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၀ ရက် တစ်ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးများ ကြေညာချက်၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၀ ရက် လူမျိုးရေးခွဲခြားမှု ပုံစံအားလုံး ပပျောက်စေရေး နိုင်ငံတကာ ကွန်ဗင်းရှင်း၊ ၁၉၆၆ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၉ ရက် စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအခွင့်အရေးများဆိုင်ရာနိုင်ငံတကာ ပဋိညာဉ်၊ ၁၉၆၆ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၉ ရက် အရပ်ဘက်နှင့် နိုင်ငံရေး အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ ပဋိညာဉ်၊ ၁၉၈၀ ခုနှစ် မေလ ၁ ရက် အမျိုးသမီးများကို ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပုံစံအားလုံး ပပျောက်စေရေးကွန်ဗင်းရှင်း။ ၁၉၈၁ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၇ ရက် လူ့အခွင့်အရေးနှင့် လူမျိုးများအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အာဖရိက ပဋိညာဉ်၊ ၁၉၈၁ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၀ ရက် ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်းတို့တွင် ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းထားသော လူ့အခွင့်အရေးမူများကို ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်ကြောင်း ထပ်လောင်း အတည်ပြုလျက် ...</p>	<p>အမျိုးသမီးများအား ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို တားမြစ်သော နိုင်ငံတကာ စာချုပ် စာတမ်းများကို လိုက်နာကြောင်း ထပ်လောင်း အတည်ပြုပါသည်။</p>

<p>ဟေတီ ၁၉၈၇ ခုနှစ်</p>	<p>စကားချိုး</p>	<p>The Haitian people proclaim this constitution: To establish a governmental regime based on the fundamental liberties and the respect for human rights, the social peace, economic equity, the equity of gender, the concerted [action] and the participation of all the population in the grand decisions engaging the national life, by an effective decentralization. To assure to women a representation in the instances of power and of decision which must conform to the equality of the sexes and to equity of gender.</p> <p>အခြေခံလွတ်လပ်ခွင့်များနှင့် လူ့အခွင့်အရေးများကို လေးစားမှု၊ လူမှုရေး ငြိမ်းချမ်းမှု၊ စီးပွားရေး သာတူညီမျှမှု၊ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှု၊ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု ထိရောက်စွာလျော့ချခြင်းဖြင့် တစ်နိုင်ငံလုံး၏ ဘဝနေထိုင်မှုနှင့် သက်ဆိုင်သော ဆုံးဖြတ်ချက်ကြီးများချမှတ်ရာတွင် ပြည်သူလူထုတစ်ရပ်လုံး ပူးပေါင်းပါဝင်မှုအပေါ် အခြေပြုသော နိုင်ငံတော်အစိုးရတစ်ရပ်ကို တည်ထောင်ရန်၊ အမျိုးသား-အမျိုးသမီး တန်းတူညီမျှမှု၊ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုရှိ လျက် လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချခွင့်တို့တွင် အမျိုးသမီးများ ကိုယ်စားပြု ပါဝင်နိုင်စေရန် ဟေတီလူမျိုးများက ဤအခြေခံဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းကြပါသည်။</p>	<p>ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှု အတွက် နိုင်ငံတော်၏ ကတိကဝတ်ကို ဖော်ပြပါသည်။</p>
<p>အာဖရိက အလယ်ပိုင်း သမ္မတနိုင်ငံ ၂၀၀၄ ခုနှစ်</p>	<p>စကားချိုး</p>	<p>Reaffirms their adherence to the Charter of the Organization of the United Nations, to the Universal Declaration of the Rights of Man of 10 December 1948, to the International Pacts of 16 December 1966 concerning economic, social and cultural right on the one hand and civil and political rights on the other, Reaffirms its commitment to the African Charter of the Rights of Man and of Peoples of 27 June 1981, Reaffirms its adherence to all International Conventions duly ratified, notably those concerning the prohibition of all forms of discrimination with regard to women as well as those concerning the protection of the rights of the child.</p> <p>ကုလသမဂ္ဂ ပဋိညာဉ်၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၀ ရက် တစ်ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးများ ကြေညာစာတမ်း၊ ၁၉၆၆ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၆ ရက် စီးပွားရေး လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု အခွင့်အရေးဆိုင်ရာနှင့် အရပ်ဘက် ပြည်သူလူထုနှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ ပဋိညာဉ်များကို လိုက်နာကြောင်း ထပ်လောင်းအတည်ပြုလျက်၊ ၁၉၈၁ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၇ ရက် လူ့အခွင့်အရေးနှင့် လူမျိုးများ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အာဖရိကပဋိညာဉ်ပါ ကတိကဝတ်များကို ထပ်လောင်းအတည်ပြုလျက်၊ စနစ်တကျ အတည်ပြုထားသော နိုင်ငံတကာ ကွန်ပင်းရှင်းများ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများကို ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းပုံစံအားလုံးကို တားမြစ်ခြင်းနှင့် ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းဆိုင်ရာကွန်ပင်းရှင်းများကိုလိုက်နာကြောင်း ထပ်လောင်းအတည်ပြုလျက်...</p>	<p>အမျိုးသမီးများအား ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို တားမြစ်သော နိုင်ငံတကာ စာချုပ် စာတမ်းများကို လိုက်နာကြောင်း ထပ်လောင်း အတည်ပြုပါသည်။</p>
<p>Belize ဘယ်လီဇ ၁၉၈၁ ခုနှစ်</p>	<p>စကားချိုး (c)</p>	<p>Whereas the people of Belize... (e) require policies of state which protect and safeguard the unity, freedom, sovereignty and territorial integrity of Belize; which eliminate economic and social privilege and disparity among the citizens of Belize whether by race, ethnicity, colour, creed, disability or sex; which ensures gender equality...</p> <p>ဘယ်လီဇ ပြည်သူလူထုသည် ... (c) ဘယ်လီဇနိုင်ငံ၏ စည်းလုံးညီညွတ်မှု၊ လွတ်လပ်မှု၊ အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် နယ်မြေတည်တံ့ခိုင်မြဲမှုတို့ကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သော နိုင်ငံတော်၏ မူဝါဒများ ချမှတ်စေမည် ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းမူဝါဒများသည် ဘယ်လီဇနိုင်ငံသားများအကြား လူမျိုး၊ တိုင်းရင်းသား၊ အသားအရောင်၊ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှု၊ မသန်စွမ်းမှု သို့မဟုတ် အမျိုးသား-အမျိုးသမီး ဖြစ်ခြင်းတို့ကြောင့် စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးအခွင့်အရေးရရှိမှုနှင့် ကွာဟချက်များပြားနေမှုကို ပပျောက်စေရန် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြင့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုကို ဖြစ်စေပါမည်။</p>	<p>ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှု အတွက် နိုင်ငံတော်၏ ကတိကဝတ်ကို ဖော်ပြပါသည်။</p>

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်သည်။)

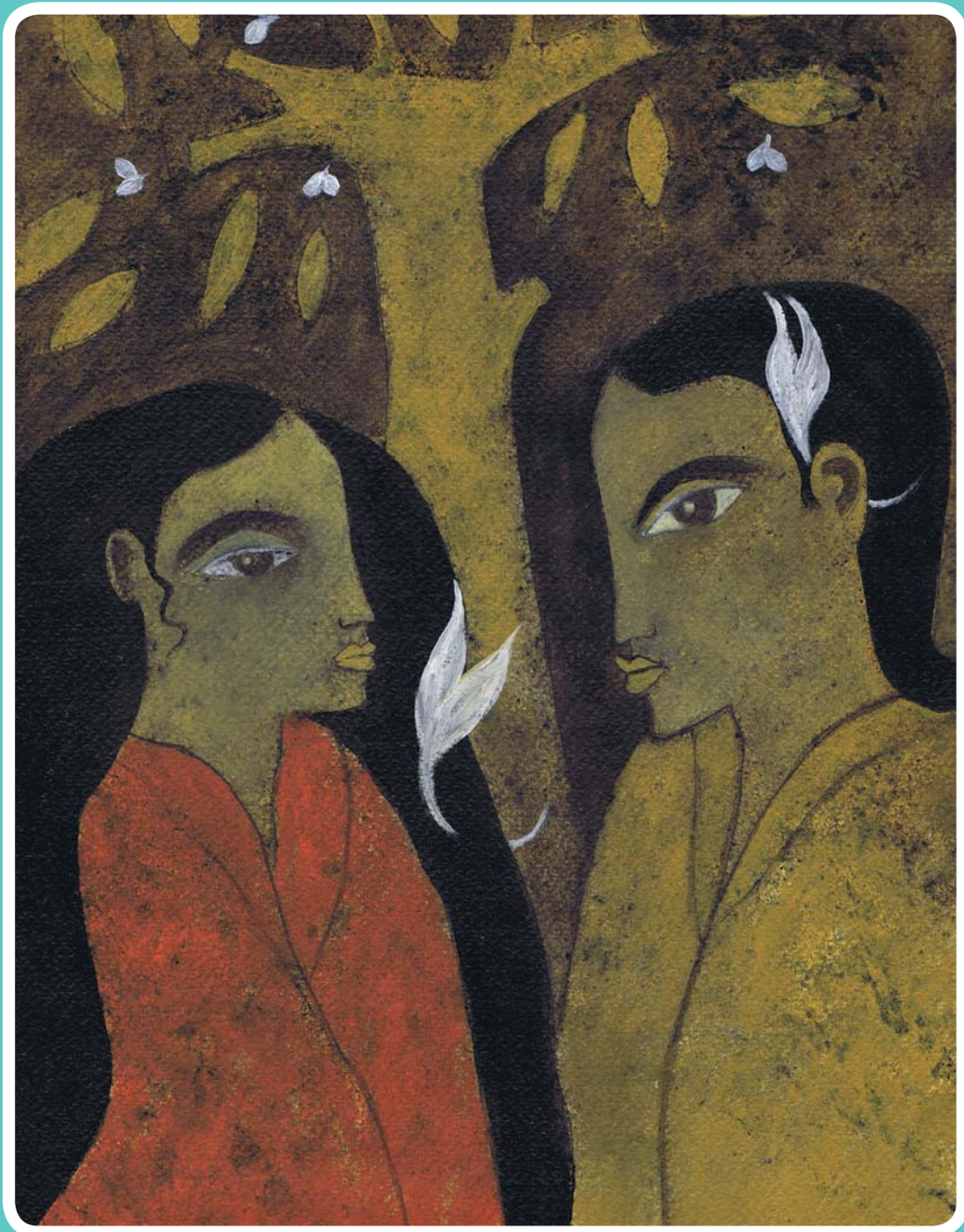
လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

အမျိုးသမီးများသာတူညီမှုမှအတွက်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကိုအကဲဖြတ်ခြင်း

တန်းတူညီမျှခြင်းနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမရှိခြင်း

မေးခွန်းများ ၄ - ၁၄

တန်းတူညီမျှခြင်းနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမရှိခြင်း

မေးခွန်း
၄

အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးများကို အတိအလင်း အသိအမှတ်ပြုလျက် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သော အပိုဒ် သို့မဟုတ် အပိုဒ်များ ရှိပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ထည့်သွင်းထားသော အခွင့်အရေးများမှာ တရားစီရင်ရေးအပိုင်းမှ အရေးယူဆောင်ရွက် နိုင်ပြီး လွှတ်တော်ကပြဋ္ဌာန်းထားသော ဥပဒေများဖြင့် အကာအကွယ်ပေးထားသည့် အခွင့်အရေးများထက် ပြောင်းလဲရန် ပိုမို ခက်ခဲပါသည်။ တန်းတူညီမျှမှု ပြဋ္ဌာန်းချက် (အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများ တန်းတူညီမျှသည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းချက်) နှင့်/ သို့မဟုတ် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမပြုရေးပြဋ္ဌာန်းချက် (အမျိုးသား အမျိုးသမီးဖြစ်ခြင်းနှင့်/သို့မဟုတ် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍကို အခြေခံ လျက် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို တားမြစ်ချက်) များရှိသော်လည်း ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးများကို ထည့်သွင်းထားခြင်းဖြင့် ယင်းအခွင့်အရေးများကို တန်းတူညီမျှမှုပြဋ္ဌာန်းချက် သို့မဟုတ် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု မပြုရေး ပြဋ္ဌာန်းချက် တွင်သာ ထည့်သွင်းထားခြင်းထက် ပိုမိုလုံခြုံစွာအာမခံချက်ပေးနိုင်ပါသည်။ အခွင့်အရေးတစ်ရပ်ကို အတိအလင်း ဖော်ပြထား ခြင်းဖြင့် ဥပဒေပြုသူများနှင့် တရားစီရင်ရေးအပိုင်းမှ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုခြင်းအပေါ် မှီခိုမှုများစွာမရှိဘဲ နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် ယင်း အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ အားပေးမြှင့်တင်ခြင်းများ လုပ်ဆောင်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>တူနီးရှား ၂၀၁၄ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၂ ပါ အခွင့် အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များ၊ အပိုဒ် ၄၆ - အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးများ</p>	<p>The state commits to protect women's accrued rights and work to strengthen and develop those rights. The state guarantees the equality of opportunities between women and men to have access to all levels of responsibility in all domains. The state works to attain parity between women and men in elected Assemblies. The state shall take all necessary measures in order to eradicate violence against women.</p> <p>နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် အမျိုးသမီးများ ရရှိထားသော အခွင့်အရေးများ ကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်လျက် ယင်းအခွင့်အရေးများကို ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်စေရန် လုပ်ဆောင်မည်ဖြစ်ကြောင်း ကတိကဝတ်ပြုပါ သည်။ အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများသည် နယ်ပယ်အားလုံး တွင် တာဝန်ယူမှုအဆင့်အားလုံးသို့ ရောက်ရှိနိုင်ရန် အခွင့်အလမ်း တန်းတူရရှိရေး နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် အာမခံချက်ပေးရန်ဖြစ်ပါသည်။ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံ လွှတ်တော်များတွင် အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများအကြား တန်းတူညီမျှမှုရရှိရေး နိုင်ငံတော်က လုပ်ဆောင်ပါသည်။ အမျိုးသမီးများကို အကြမ်းဖက်မှု ပပျောက် စေရေးအတွက် လိုအပ်သောအစီအမံများ အားလုံးကို နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် လုပ်ဆောင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။</p>	<p>အမျိုးသမီးများ အခွင့်အရေး ကို အခန်း တစ်ခန်းထည့်သွင်း ပြဋ္ဌာန်းပေးထားပါသည်။</p>
---	--	--	---

<p>သို့လင်ပီးယား ၂၀၀၉ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၂ အခြေခံ အခွင့်အရေးများ၊ အပိုဒ် ၁၅ (၂)</p>	<p>Everyone, in particular women, have the right not to suffer physical, sexual or psychological violence, in the family as well as in the society.</p> <p>အားလုံး အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများသည် မိသားစု အတွင်းနှင့် လူ့အဖွဲ့ အစည်းအတွင်းတွင် ရုပ်ပိုင်း၊ လိင်မှုကိစ္စ သို့မဟုတ် စိတ်ပိုင်း အကြမ်းဖက်မှု မခံစားရစေရန် အခွင့်အရေး ရှိသည်။</p>	<p>အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေး များကို နိုင်ငံရေးပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုနှင့် ကိုယ်စားပြုမှု (ဥပမာ လွှတ်တော်ဆိုင်ရာ အပိုင်း၊ ကော်မတီများနှင့် နိုင်ငံတော် အဖွဲ့အစည်းများ စုဖွဲ့ပုံ)၊ အလုပ်သမား/ အလုပ်အကိုင်၊ အခြေခံအခွင့်အရေးများ စသည်တို့ ကဲ့သို့သော အကြောင်းအရာ အလိုက် အပိုင်းများတွင် ထည့်သွင်း ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။</p>
<p>ကွန်ဂို ၂၀၀၁ ခုနှစ်</p>	<p>အခြေခံ အခွင့် အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များ အပိုဒ်၊ အပိုဒ် ၈</p>	<p>All citizens are equal before the law. Any discrimination founded on origin, social or material situation, racial, ethnic or departmental affiliation, gender, education, language, religion, philosophy or place of residence is prohibited, under reserve for the provisions of Articles 58 and 96. The woman has the same rights as the man. The law guarantees and assures their promotion and their representativeness in all political, elective and administrative functions.</p> <p>နိုင်ငံသားများအားလုံး ဥပဒေရှေ့ မှောက်တွင် တန်းတူညီတူဖြစ်ပါသည်။ မွေးဖွားရာဇာတိ၊ လူမှုရေး အခြေအနေ သို့မဟုတ် ရုပ်ဝတ္ထု ပိုင်းအခြေအနေ၊ လူမျိုး၊ တိုင်းရင်းသား သို့မဟုတ် ဌာနဆိုင်ရာ ဆက်စပ်မှု၊ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ၊ ပညာရေး၊ ဘာသာစကား၊ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှု၊ အတွေးအခေါ် သို့မဟုတ် နေထိုင်ရာနေရာ အပေါ် အခြေခံလျက် မည်သည့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု အဆိုကို အပိုဒ် ၅၈နှင့် ၉၆ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ အရ တားမြစ်ပါသည်။ အမျိုးသမီးသည် အမျိုးသားနှင့် တန်းတူအခွင့်အရေး ရှိပါသည်။ နိုင်ငံရေး၊ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံခြင်းနှင့် အုပ်ချုပ်စီမံမှု လုပ်ငန်းအားလုံးတွင် ၎င်းတို့ကို အားပေးမြှင့်တင်ရန်နှင့် ကိုယ်စားပြုမှုပါဝင်မှု ရှိစေရန် ဥပဒေက အာမခံချက်ပေးလျက် လုပ်ဆောင်စေပါသည်။</p>	<p>အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေး များကို အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များဆိုင်ရာ အထွေထွေ အပိုင်းတွင် ထည့်သွင်းထားပါသည်။</p>

<p>ကိုရီးယား သမ္မတနိုင်ငံ ၁၉၄၈ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၂ နိုင်ငံသားများ ၏ အခွင့်အရေးများ နှင့် တာဝန်များ၊ အပိုဒ် ၃၂</p>	<p>1. All citizens shall have the right to work. The State shall endeavour to promote the employment of workers and to guarantee optimum wages through social and economic means and shall enforce a minimum wage system as prescribed by law....4. Special protection shall be accorded to working women and they shall not be subjected to unjust discrimination in terms of employment, wages and working conditions. ၁။ နိုင်ငံသားများအားလုံး အလုပ်လုပ်ကိုင်ခွင့် ရှိသည်။ နိုင်ငံတော်သည် အလုပ်သမားများ၏ အလုပ်အကိုင် ရရှိမှုကို အားပေးမြှင့်တင်ရန်နှင့် လူမှု စီးပွားရေးနည်းလမ်းများဖြင့် အကောင်းဆုံး လုပ်ခလစာရရှိရေး အာမခံရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဥပဒေက သတ်မှတ်သည့် အနိမ့်ဆုံးလစာကိုလည်း ပေးအပ်စေရန် အရေးယူဆောင်ရွက်ရပါမည်။ ... ၄။ အလုပ်လုပ်ကိုင်နေသော အမျိုးသမီးများအား အထူးကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု ပေးရန် ဖြစ်ပါသည်။ အလုပ်အကိုင်၊ လုပ်ခ၊ လုပ်ငန်းခွင် အခြေအနေတို့နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ၎င်းတို့အား မတရားခွဲခြားဆက်ခံမှု မရှိစေရန် ဖြစ်ပါသည်။</p>	<p>အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးများကို နိုင်ငံရေး ပါဝင် ဆောင်ရွက်မှုနှင့် ကိုယ်စားပြုမှု (ဥပမာ လွှတ်တော် ဆိုင်ရာ အပိုဒ်၊ ကော်မတီများနှင့် နိုင်ငံတော် အဖွဲ့အစည်းများ စုဖွဲ့ပုံ)၊ အလုပ်သမား/ အလုပ်အကိုင်၊ အခြေခံအခွင့်အရေးများ စသည်တို့ ကဲ့သို့သော အကြောင်းအရာ အလိုက် အပိုဒ်များတွင် ထည့်သွင်း ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။</p>
<p>အီရတ် ၂၀၀၅ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၃ ဖယ်ဒရယ် လုပ်ပိုင်ခွင့်များ အခန်း ၁ ဥပဒေပြု အာဏာ ၁။ ကိုယ်စားလှယ် များ ကောင်စီ အပိုဒ် ၄၉ (စတုတ္ထ)</p>	<p>The elections law shall aim to achieve a percentage of representation for women of not less than one-quarter of the members of the Council of Representatives. ရွေးကောက်ပွဲဥပဒေတွင် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် လေးပုံတစ်ပုံထက်မနည်း အမျိုးသမီးများ ကိုယ်စားပြုပါဝင်သည့် အမျိုးအစားရှိစေရန် ရည်ရွယ်လျက် ပြဋ္ဌာန်းရမည်။</p>	<p>အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးများကို နိုင်ငံရေးပါဝင် ဆောင်ရွက်မှုနှင့် ကိုယ်စားပြုမှု (ဥပမာ လွှတ်တော်ဆိုင်ရာ အပိုဒ်၊ ကော်မတီများနှင့် နိုင်ငံတော် အဖွဲ့အစည်းများ စုဖွဲ့ပုံ)၊ အလုပ်သမား/ အလုပ်အကိုင်၊ အခြေခံအခွင့်အရေးများ စသည်တို့ ကဲ့သို့သော အကြောင်းအရာ အလိုက် အပိုဒ်များတွင် ထည့်သွင်း ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။</p>

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်သည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

တန်းတူညီမျှခြင်းနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမရှိခြင်း

မေးခွန်း ၅

ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြထားပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

CEDAW တွင် 'ခွဲခြားဆက်ဆံမှု'ကို 'နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ အရပ်ဘက် သို့မဟုတ် အခြားမည်သည့် နယ်ပယ်တွင်မဆို အမျိုးသမီးများ၏ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် အခြေခံလွတ်လပ်ခွင့်များကို အသိအမှတ်ပြုခြင်း၊ ရယူခံစားခြင်း သို့မဟုတ် ကျင့်သုံးခြင်းကို ထိခိုက်စေရန် သို့မဟုတ် ပျက်ပြားစေရန်ရည်ရွယ်သော သို့မဟုတ် ယင်းသို့သော သက်ရောက်မှု ရှိသော ကျား-မ ဖြစ်ခြင်းအပေါ် အခြေခံသည့် မည်သည့်ခွဲခြားမှု၊ ဖယ်ထုတ်မှု သို့မဟုတ် ကန့်သတ်မှုမဆို ဖြစ်သည်'ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြထားပါသည်။

'ရည်ရွယ်ခြင်း သို့မဟုတ် သက်ရောက်မှုရှိခြင်း' ဆိုသည်မှာ မရည်ရွယ်ဘဲလည်း ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ဖြစ်နိုင်သည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။ ဥပဒေတစ်ရပ်၏ ထွက်ပေါ် ရလဒ် သို့မဟုတ် သက်ရောက်မှုသည် အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်မှုများကို အသိအမှတ်ပြုခြင်း၊ ရယူခံစားခြင်း သို့မဟုတ် ကျင့်သုံးခြင်းကို ထိခိုက်မည်ဆိုပါက ယင်းဥပဒေကို ခွဲခြားဆက်ဆံသော ဥပဒေဟု ယူဆရပါမည်။ ဤအချက်မှာ အထူးအရေးကြီးပါသည်။ ဘက်မလိုက်ဘဲ ကြားနေသည်ဟု ထင်မြင်ယူဆရသော (ဆိုလိုသည်မှာ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို မမြင်သာသော်လည်း) ဥပဒေ သို့မဟုတ် မူဝါဒတစ်ရပ်သည် ခွဲခြားဆက်ဆံသော သက်ရောက်မှု ရှိနိုင်ပါသည်။ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို ကျယ်ပြန့်စွာအဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြရာတွင် အမျိုးသမီးများအနေဖြင့် တရားရုံးများ၊ တိုင်ကြားချက်လက်ခံရေး အရာရှိ၊ လူ့အခွင့်အရေး/တန်းတူညီမျှမှုကော်မတီ စသည်တို့ထံ တင်ပြတိုင်ကြားခွင့်ရှိခြင်း၊ ခွဲခြားဆက်ဆံသည့် သက်ရောက်မှု ရှိသည်ဟု သက်သေပြနိုင်သော ဥပဒေများနှင့် မူဝါဒများကို ပြောင်းလဲနိုင်ခွင့်တို့လည်း ပါဝင်ပါသည်။ ခွဲခြားဆက်ဆံရန် ရည်ရွယ်ကြောင်း သက်သေပြသရန်ခက်ခဲနိုင်ခြင်းကြောင့် ဤအချက်မှာ အရေးကြီးပါသည်။

ဥပမာများ -

ဆိုမာလီယာ ၂၀၁၂ ခုနှစ်	အပိုဒ် ၁၁ (၂)	Discrimination is deemed to occur if the effect of an action impairs or restricts a person's rights, even if the actor did not intend this effect. လုပ်ဆောင်ချက်တစ်ရပ်၏ သက်ရောက်မှုသည် လူတစ်ဦး၏ အခွင့်အရေးများကို ထိခိုက်စေသောအခါ သို့မဟုတ် အကန့်အသတ်ဖြစ်စေသောအခါ လုပ်ဆောင်သူသည် ထိုသို့ဖြစ်ရန်မရည်ရွယ်သည့်တိုင် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ဖြစ်ပွားသည်ဟု ယူဆပါသည်။	ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကိုလုပ်ဆောင်ချက်၏ သက်ရောက်မှုအားဖြင့် အဓိပ္ပာယ် သတ်မှတ်ပါသည်။
--------------------------	---------------	--	--

<p>ဗင်နီဇွဲလား ၁၉၉၉ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၂၁ (၁)</p>	<p>All persons are equal before the law, and, consequently: 1. No discrimination based on race, sex, creed or social standing shall be permitted, nor, in general, any discrimination with the intent or effect of nullifying or encroaching upon the recognition, enjoyment or exercise, on equal terms, of the rights and liberties of every individual.</p> <p>ဥပဒေရှေ့မှောက်တွင် လူအားလုံး တန်းတူဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ၁။ လူမျိုး၊ ကျား-မ၊ ယုံကြည်မှု သို့မဟုတ် လူမှုရေးအဆင့်အတန်း ပေါ် အခြေခံလျက် မည်သည့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကိုမဆို ခွင့်ပြုမည် မဟုတ်ပါ။ ယေဘုယျအားဖြင့် လူတစ်ဦးချင်း တန်းတူရည်တူ အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို အသိအမှတ်ပြုခြင်း၊ ခံစားခြင်း သို့မဟုတ် ကျင့်သုံးခြင်းကို ရည်ရွယ်လျက်ဖြစ်စေ၊ သက်ရောက်မှုအားဖြင့် ဖြစ်စေ ပျက်ပြားစေသည့် သို့မဟုတ် ထိပါးသည့် မည်သည့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကိုမဆို ခွင့်မပြုပါ။</p>	<p>ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို လုပ်ဆောင်ချက်၏ ရည်ရွယ်ချက် သို့မဟုတ် သက်ရောက်မှု အားဖြင့် အဓိပ္ပာယ် သတ်မှတ်ပါသည်။</p>
<p>တန်ဇမ်နီးယား ၁၉၇၇ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၃ (၅)</p>	<p>For the purposes of this Article the expression 'discriminate' means to satisfy the needs, rights or other requirements of different persons on the basis of their nationality, tribe, place of origin, political opinion, colour, religion, sex or station in life such that certain categories of people are regarded as weak or inferior and are subjected to restrictions or conditions whereas persons of other categories are treated differently or are accorded opportunities or advantage outside the specified conditions or the prescribed necessary qualifications except that the word 'discrimination' shall not be construed in a manner that will prohibit the Government from taking purposeful steps aimed at rectifying disabilities in the society...</p> <p>ဤအပိုဒ်တွင် 'ခွဲခြားဆက်ဆံမှု' ဆိုသည်မှာ မတူညီသော လူပုဂ္ဂိုလ်များ၏လူမျိုး၊ လူမျိုးစု၊ ဇာတိနယ်မြေ၊ နိုင်ငံရေးထင်မြင်ချက်၊ အသားအရောင်၊ ဘာသာရေး၊ ကျား-မ သို့မဟုတ် ဘဝအခြေအနေပေါ် အခြေခံလျက်လိုအပ်ချက်များ၊ အခွင့်အရေးများ သို့မဟုတ် အခြားသတ်မှတ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းဖြင့် အချို့သော လူအုပ်စုများကို အားနည်းသည် သို့မဟုတ် နိမ့်ကျသည်ဟု ယူဆပြီး ကန့်သတ်ချက် သို့မဟုတ် သတ်မှတ်ချက်များ ပြုလုပ်ထားခြင်း၊ အခြားအုပ်စုများကိုမူ မတူကွဲပြားစွာ ဆက်ဆံခြင်း သို့မဟုတ် သတ်မှတ်ချက်များ သို့မဟုတ် လိုအပ်သော အရည်အချင်းများ မပြည့်မီသည့်တိုင် အခွင့်အလမ်းများ သို့မဟုတ် အားသာချက်များ ရရှိစေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ခြွင်းချက်အားဖြင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရက လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း မသန်စွမ်းမှုများကို ကုစားပြင်ဆင်ရန် ရည်ရွယ်လုပ်ဆောင်ခြင်းကို အဟန့်အတား ဖြစ်စေမည့်အသွင်ဖြင့် 'ခွဲခြားဆက်ဆံမှု' ကို အဓိပ္ပာယ်မကောက်ယူရန် ဖြစ်ပါသည်။</p>	<p>ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို အဓိပ္ပာယ် သတ်မှတ်ပါသည်။</p>

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်သည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

တန်းတူညီမျှခြင်းနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုပယ်ဖျက်ခြင်း

ကျား-မ ဖြစ်မှုနှင့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍအပေါ် အခြေခံသည့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို တားမြစ်ထားပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

တန်းတူညီမျှမှု ပြဌာန်းချက် တစ်ခုတည်းရှိခြင်းထက် အမျိုးသား-အမျိုးသမီးဖြစ်ခြင်း (ဖိလစ်ပိုင် ကွာခြားချက်) နှင့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ (လူမှုရေးအရ သတ်မှတ်ထားသော အခန်းကဏ္ဍများ) အပေါ်အခြေခံလျက် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို တားမြစ်သော ပြဌာန်းချက်ပါထားရှိခြင်းဖြင့် ပိုမိုအားကောင်းပါသည်။ အမျိုးသမီးများအား ခွဲခြားဆက်ဆံမှုအတိအလင်းအကာအကွယ်ပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ အမျိုးသား အမျိုးသမီး ဖြစ်ခြင်းနှင့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍကို အခြေခံလျက် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို တားမြစ်သော ပြဌာန်းချက်ရှိခြင်းဖြင့် ဥပဒေပြဌာန်းခြင်း၊ တရားစီရင်ရေးအပိုင်းမှ အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူခြင်း၊ နိုင်ငံတော်၏ မူဝါဒ ချမှတ်ခြင်းတို့အတွက် လမ်းညွှန်အဖြစ် အသုံးပြုနိုင်ပြီး အမျိုးသမီးများကို ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းကို တားဆီးကာကွယ် ကုစားနိုင်ပါသည်။ ခွဲခြားဆက်ဆံမှု မပြုရေးမူသည် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုအတွက် အခြေခံဖြစ်ပါသည်။

တစ်ခါတစ်ရံ အခြားသော ပြဌာန်းချက်များသည် တန်းတူညီမျှရေးနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမပြုရေးကို ချိုးဖောက်နိုင်ပါသည်။ သို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ရှေ့နောက်မညီညွတ်ဆန့်ကျင်နေမှုများ ပေါ်ပေါက်လာမည် ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာ နိုင်ငံသား ဖြစ်မှု ပြဌာန်းချက်များတွင် အမျိုးသား-အမျိုးသမီးဖြစ်ခြင်းနှင့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍတို့ကြောင့် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းမပြုရန် တားမြစ်ချက်ကို ချိုးဖောက်လျက် အမျိုးသားများနှင့်မတူညီဘဲ အမျိုးသမီးများအတွက် ကွဲပြားခြားနားစွာ ပြဌာန်းထားနိုင်ပါသည်။ ထိုမျှလောက် မြင်သာထင်ရှားခြင်း မရှိသော ဆန့်ကျင်နေမှုများလည်း ရှိနိုင်ပါသည်။ ဥပမာ အစိုးရရာထူးနေရာများအတွက် အရည်အချင်းသတ်မှတ်ချက်များသည် အမျိုးသမီးများအနေဖြင့် ပြည့်မီရန်ခက်ခဲနေခဲ့လျှင် သို့မဟုတ် ပြည့်မီသူများမှာ အမျိုးသားများသာများပြားပြီး အမျိုးသမီးများနည်းပါးနေပါက ယင်းအရည်အချင်း သတ်မှတ်ချက်များသည် အမျိုးသမီးများအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံသော သက်ရောက်မှုရှိနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ပြဌာန်းချက်များ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင်ပါဝင်နေခြင်း၊ သို့မဟုတ် အမျိုးသမီးများအပေါ် ထိခိုက်မှုများပြားသော ပြဌာန်းချက်များ ဖြစ်နေခြင်းတို့ကို သတိပြုရန်နှင့် ယင်းပြဌာန်းချက်များသည် အမျိုးသမီး သို့မဟုတ် အမျိုးသားဖြစ်ခြင်း၊ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍတို့အပေါ် အခြေပြုလျက် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမပြုရေး တားမြစ်ချက်ကိုလည်းကောင်း၊ အမျိုးသမီး၏ အခြား အခွင့်အရေးများကိုလည်းကောင်း၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအခြားနေရာများတွင် ဖော်ပြထားသော တန်ဖိုးများကိုလည်းကောင်း ချိုးဖောက်ခြင်း ရှိ၊ မရှိ သတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်ရန် အရေးကြီးပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>ဟွန်ဒူရပ်စ် ၁၉၈၂ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၆၀</p>	<p>All Hondurans are equal before the law. All forms of discrimination on account of sex, race, class, or any other reason prejudicial to human dignity shall be punishable. The law shall establish the crimes and penalties for violators of this provision.</p> <p>ဟွန်ဒူရပ်စ်နိုင်ငံသားအားလုံး ဥပဒေရှေ့မှောက်တွင် တန်းတူဖြစ်ပါသည်။ အမျိုးသမီးဖြစ်ခြင်း၊ အမျိုးသားဖြစ်ခြင်း၊ လူမျိုး၊ လူတန်းစား သို့မဟုတ် လူသားဂုဏ်သိက္ခာကို ထိခိုက်စေသော အခြား အကြောင်းတစ်ခုခုကြောင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပုံစံအားလုံးကို ပြစ်ဒဏ်ပေးနိုင်စေရမည်။ ဤပြဌာန်းချက်ကို ဖောက်ဖျက်ကျူးလွန်သူများအတွက် ပြစ်မှုနှင့် ပြစ်ဒဏ်များကို ဥပဒေတွင် သတ်မှတ်ထားရမည်။</p>	<p>အမျိုးသမီးဖြစ်ခြင်း၊ အမျိုးသားဖြစ်ခြင်း အပေါ် အခြေခံလျက် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းကို တားမြစ်ပါသည်။</p>
---	------------------	---	--

<p>အိဂျစ် ၂၀၁၄ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၃၊ အပိုဒ် ၅၃</p>	<p>Citizens are equal before the law, possess equal rights and public duties, and may not be discriminated against on the basis of religion, belief, sex, origin, race, colour, language, disability, social class, political or geographical affiliation, or for any other reason.</p> <p>နိုင်ငံသားများသည် ဥပဒေရှေ့မှောက်တွင် တန်းတူဖြစ်သည်။ တူညီသော အခွင့်အရေးများနှင့် အများပြည်သူအတွက် တာဝန်များ ရှိသည်။ ဘာသာရေး၊ ယုံကြည်မှု၊ ကျား-မ၊ ဇစ်မြစ်၊ လူမျိုး၊ အသားအရောင်၊ ဘာသာ စကား၊ မသန်စွမ်းမှု၊ လူတန်းစား၊ နိုင်ငံရေး သို့မဟုတ် ပထဝီနယ်မြေ ဆက်စပ်မှု၊ သို့မဟုတ် အခြားအကြောင်း တစ်ခုခုကြောင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု မပြုရပါ။</p>	<p>အမျိုးသမီးဖြစ်ခြင်း၊ အမျိုးသားဖြစ်ခြင်းအပေါ် အခြေခံလျက် ခွဲခြား ဆက်ဆံခြင်းကို တားမြစ်ပါသည်။</p>
<p>အရှေ့တီမော ၂၀၀၂ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၂၊ အပိုဒ် ၁၊ အပိုဒ် ၁၆ (၂)</p>	<p>No one shall be discriminated against on grounds of colour, race, marital status, gender, ethnical origin, language, social or economic status, political or ideological convictions, religion, education and physical or mental condition.</p> <p>အသားအရောင်၊ လူမျိုး၊ အိမ်ထောင်ရှိမရှိ၊ ကျား-မ တိုင်းရင်းသား ဇစ်မြစ်၊ ဘာသာစကား၊ လူမှုရေး သို့မဟုတ် စီးပွားရေးအဆင့်၊ နိုင်ငံရေး သို့မဟုတ် အယူဝါဒ ယုံကြည်ချက်များ၊ ဘာသာရေး၊ ပညာရေးနှင့် ရုပ်ပိုင်း သို့မဟုတ် စိတ်ပိုင်း အခြေအနေအပေါ် မူတည်လျက် မည်သူ့ကိုမျှ ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း မပြုရ။</p>	<p>ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍအပေါ် အခြေခံလျက် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းကို တားမြစ်ပါသည်။</p>
<p>ဘိုလစ်ဗီးယား ၂၀၀၉ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၄ (၂)</p>	<p>The State prohibits and punishes all forms of discrimination based on sex, colour, age, sexual orientation, gender identity, origin, culture, nationality, citizenship, language, religious belief, ideology, political affiliation or philosophy, civil status, economic or social condition, type of occupation, level of education, disability, pregnancy, and any other discrimination that attempts to or results in the annulment of or harm to the equal recognition, enjoyment or exercise of the rights of all people.</p> <p>လူအားလုံးအနေဖြင့် တန်းတူ အသိအမှတ်ပြုခြင်း၊ အခွင့်အရေးများ ရရှိခြင်း၊ ကျင့်သုံးခြင်းတို့ကို ထိခိုက်ပျက်ပြယ်စေရန် ကြိုးပမ်းသော သို့မဟုတ် ထိခိုက်ပျက်ပြယ်စေသည့် ရလဒ်ဖြစ်ပေါ်သော ကျား-မ၊ အသားအရောင်၊ အသက်အရွယ်၊ လိင်တိမ်းညွတ်မှု၊ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ ခံယူချက်၊ ဇစ်မြစ်၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ နိုင်ငံသား၊ နိုင်ငံသား ဖြစ်ခြင်း၊ ဘာသာစကား၊ ဘာသာရေး ယုံကြည်မှု၊ အယူဝါဒ၊ နိုင်ငံရေး ဆက်စပ်မှု သို့မဟုတ် အတွေးအခေါ်၊ အရပ်ဘက်အဆင့် သတ်မှတ်ချက်၊ စီးပွားရေး သို့မဟုတ် လူမှုရေး အခြေအနေ၊ အလုပ်အကိုင် အမျိုးအစား၊ ပညာရေးအဆင့်အတန်း၊ မသန်စွမ်းမှု၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင်မှု စသည်တို့ အပေါ် အခြေခံသည့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပုံစံအားလုံးကို နိုင်ငံတော်က တားမြစ်ပြီး ပြစ်ဒဏ်ပေးသည်။</p>	<p>အမျိုးသမီးဖြစ်ခြင်း၊ အမျိုးသားဖြစ်ခြင်း နှင့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍအပေါ် အခြေခံလျက် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းကို တားမြစ်ပါသည်။</p>

<p>တောင် အာဖရိက ၁၉၉၆ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၂၊ အပိုဒ် ၉ (၃) (၄)</p>	<p>3. The state may not unfairly discriminate directly or indirectly against anyone on one or more grounds, including race, gender, sex, pregnancy, marital status, ethnic or social origin, colour, sexual orientation, age, disability, religion, conscience, belief, culture, language and birth. 4. No person may unfairly discriminate directly or indirectly against anyone on one or more grounds in terms of subsection (3).</p> <p>၃။ နိုင်ငံတော်သည် မည်သူ့ကိုမဆို လူမျိုး၊ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ၊ အမျိုးသမီး ဖြစ်ခြင်း အမျိုးသားဖြစ်ခြင်း၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင်ခြင်း၊ အိမ်ထောင်ရှိမရှိ၊ တိုင်းရင်းသား သို့မဟုတ် လူမှုရေး ဇစ်မြစ်၊ အသားအရောင်၊ လိင်တိမ်းညွတ်မှု၊ အသက်အရွယ်၊ မသန်စွမ်းမှု၊ ဘာသာရေး၊ ခံယူချက်၊ ယုံကြည်မှု၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဘာသာစကား၊ မွေးဖွားစဉ်အခြေအနေတို့အပါအဝင် အကြောင်းတစ်ခုခု သို့မဟုတ် အကြောင်းအများကြောင့် တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ သွယ်ဝိုက်၍ဖြစ်စေ မမျှတသော ခွဲခြား ဆက်ဆံမှု မပြုလုပ်ရပါ။ ၄။ အပိုဒ်ခွဲ (၃) ဝါ အကြောင်းတစ်ခုခု သို့မဟုတ် အကြောင်းများကို အစွဲပြုလျက် မည်သူ့ကိုမျှ တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ သွယ်ဝိုက်၍ဖြစ်စေ မတရား ခွဲခြား ဆက်ဆံခြင်း မပြုရပါ။</p>	<p>အမျိုးသမီးဖြစ်ခြင်း၊ အမျိုးသားဖြစ်ခြင်း နှင့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍအပေါ် အခြေခံလျက် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းကို တားမြစ်ပါသည်။</p>
---	--	--	--

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်သည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

တန်းတူညီမျှခြင်းနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမရှိခြင်း

ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍသာတူညီမျှမှုရှိရေး နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် ကတိကဝတ်ပြုဆောင်ရွက်စေသည့် ပြဋ္ဌာန်းချက် ရှိပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုရှိရေး ကတိကဝတ်ပြုဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် နိုင်ငံတော်သည် အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုရှိရန် လုပ်ဆောင်နိုင်ပါမည်။ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုရှိရေးအပိုဒ်သည် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကိုတားမြစ်သော အပိုဒ်ထက် နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် စွမ်းဆောင်နိုင်မှုပိုမိုရရှိစေပါသည်။ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုရှိရန်အတွက် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို ပပျောက်စေရန်လိုအပ်သော်လည်း အမြစ်တွယ်နေသော အယူအစွဲ၊ ခွဲခြားဆက်ဆံသည့် အတိတ်ဖြစ်စဉ်နှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း အမျိုးသမီး အမျိုးသားတို့၏ မတူညီသောအနေအထားများကို လွန်မြောက်နိုင်ရန် နောက်ထပ် လုပ်ဆောင်ချက်များ လိုအပ်ပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>ဘိုလစ်ဗီးယား ၂၀၀၉ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၂၊ အပိုဒ် ၈ (၂)</p>	<p>The State is based on the values of unity, equality, inclusion, dignity, liberty, solidarity, reciprocity, respect, interdependence, harmony, transparency, equilibrium, equality of opportunity, social and gender equality in participation, common welfare, responsibility, social justice, distribution and redistribution of the social wealth and assets for well being. နိုင်ငံတော်သည် စည်းလုံးညီညွတ်ခြင်း၊ တန်းတူညီမျှခြင်း၊ အများပါဝင်ခြင်း၊ ဂုဏ်သိက္ခာရှိခြင်း၊ လွတ်လပ်ခြင်း၊ သွေးစည်းညီညွတ်ခြင်း၊ အပြန်အလှန်ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊ လေးစားခြင်း၊ အပြန်အလှန် ဖိခိုခြင်း၊ သဟဇာတဖြစ်ခြင်း၊ ထင်သာမြင်သာရှိခြင်း၊ ဟန်ချက်ညီခြင်း၊ အခွင့်အလမ်းတူညီခြင်း၊ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရာတွင် လူမှုရေးနှင့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှု ရှိခြင်း၊ တစ်ပြေးညီ သာယာဝပြောခြင်း၊ တာဝန်ယူခြင်း၊ လူမှုရေး တရားမျှတမှုရှိခြင်း၊ လူမှုရေးစည်းစိမ်ဥစ္စာနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုများကို သာယာဝပြောရေးအတွက် ဖြန့်ဝေခြင်းနှင့် ပြန်လည်ဖြန့်ဝေခြင်း ဟူသော တန်ဖိုးများအပေါ် အခြေပြုပါသည်။</p>	<p>ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုကို နိုင်ငံတော်၏ တန်ဖိုး၊ မူသို့မဟုတ် ဦးတည်ချက်အဖြစ် ဖော်ပြထား သည်။</p>
<p>ဇင်ဘာဘွေ ၂၀၁၃ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၁၊ အပိုဒ် ၃ (၁) (ဆ)</p>	<p>Zimbabwe is founded on respect for the following values and principles: (g) gender equality... ဇင်ဘာဘွေနိုင်ငံသည် အောက်ဖော်ပြပါ တန်ဖိုးများနှင့်မူများကို လေးစားခြင်းအပေါ် အခြေပြုပါသည်။ (ဆ) ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍသာတူညီမျှမှု</p>	<p>ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုကို နိုင်ငံတော်၏ တန်ဖိုး၊ မူသို့မဟုတ် ဦးတည်ချက်အဖြစ်ဖော်ပြထားသည်။</p>
<p>အရှေ့တီမော ၂၀၀၂ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၆ (ည)</p>	<p>The fundamental objectives of the State shall be: (j) To create, promote and guarantee the effective equality of opportunities between women and men. နိုင်ငံတော်၏ အခြေခံ ဦးတည်ချက်များမှာ (ည) အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများအကြား လက်တွေ့ သက်ရောက်မှုအားဖြင့် အခွင့်အလမ်းများ တူညီစေရေး ဖန်တီးလျက်အားပေးဖြည့်တင်ပြီး အာမခံချက်ပေးရန်</p>	<p>ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုကို နိုင်ငံတော်၏ တန်ဖိုး၊ မူသို့မဟုတ် ဦးတည်ချက်အဖြစ် ဖော်ပြထား သည်။</p>

တွေ့ရှိချက်များ

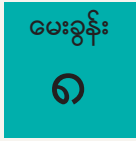
မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်သည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

တန်းတူညီမျှခြင်းနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုပယ်ဖျက်ခြင်း

ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပုံစံအမျိုးမျိုး ဖြစ်ပေါ်စေသော ကိစ္စရပ်များအပေါ် အခြေပြု၍ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုနှင့် မမျှတသော ဆက်ဆံမှုတို့ကို တားမြစ်ထားပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

ကျား-မအခန်းကဏ္ဍ နှင့် အမျိုးသမီးဖြစ်ခြင်း အမျိုးသားဖြစ်ခြင်း တို့အပြင် အမျိုးသမီးများ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုနှင့် မမျှတသော ဆက်ဆံမှုခံရစေနိုင်သည့် အခြားသော သွင်ပြင်လက္ခဏာများ၊ စရိုက်လက္ခဏာများနှင့် ယုံကြည်ချက်များရှိနိုင်ပါသည်။ ယင်းတို့မှာ ပုံသေဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့ အချိန်ကာလအလိုက်ပြောင်းလဲမှုလည်း ရှိနိုင်ပါသည်။ အိမ်ထောင်ရှိမရှိ၊ ကိုယ်ဝန်ရှိခြင်း၊ မိခင်ဖြစ်ခြင်း၊ ကျန်းမာရေးအခြေအနေ (ဥပမာ အိတ်ချ်အိုင်ဗွီ ကူးစက်နေခြင်း)၊ တိုင်းရင်းသား၊ လူမျိုးစု၊ ဇာတ်၊ ဆွေမျိုးစု၊ လူမျိုး၊ ဇစ်မြစ်၊ နိုင်ငံသား၊ ဘာသာရေးယုံကြည်မှုများ၊ လိင်တိမ်းညွတ်မှုလားရာ ၊ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍခံယူချက်၊ အသက်အရွယ်၊ စီးပွားရေးအဆင့်အတန်း၊ သို့မဟုတ် ငွေကြေးအဆင့်အတန်း၊ ဘာသာစကား၊ နိုင်ငံရေးယုံကြည်မှု၊ နိုင်ငံရေးဆက်စပ်မှု၊ အလုပ်အကိုင်၊ ပညာရည်အဆင့်၊ မသန်စွမ်းမှု၊ ယဉ်ကျေးမှု စသည်တို့ ပါဝင်နိုင်ပါသည် (အခြား အကြောင်းအချက်များလည်း ပါဝင်နိုင်ပါသည်)။

အထက်ဖော်ပြပါစာရင်းမှာ အပြည့်အစုံဖော်ပြထားခြင်း မဟုတ်သော်လည်း ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကိုတားမြစ်နိုင်ရန် အတွေ့ရများသည့် အမျိုးအစားများကို ထည့်သွင်း ဖော်ပြထားပါသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် အားကောင်းသော ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှု ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ပါဝင်နေသည့်တိုင် အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများအား တိုင်းရင်းသားဖြစ်ခြင်း သို့မဟုတ် ဘာသာရေးကဲ့သို့သော အခြားအကြောင်းများဖြင့် ခွဲခြားဆက်ဆံနိုင်ပါသည်။ ယင်း ခွဲခြားဆက်ဆံမှုပုံစံများမှာ တန်းတူညီမျှမှုကို အဟန့်အတား ဖြစ်စေပါသည်။ ဘဝနေထိုင်မှု နယ်ပယ်အများတွင် မညီမျှမှုကို ပေါ်ပေါက်စေပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>အီကွေဒေါ ၂၀၀၈ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၁ (၂)</p>	<p>All persons are equal and shall enjoy the same rights, duties and opportunities. No one shall be discriminated against for reasons of ethnic belonging, place of birth, age, sex, gender identity, cultural identity, civil status, language, religion, ideology, political affiliation, legal record, socio-economic condition, migratory status, sexual orientation, health status, HIV carrier, disability, physical difference or any other distinguishing feature, whether personal or collective, temporary or permanent, which might be aimed at or result in the diminishment or annulment of recognition, enjoyment or exercise of rights. All forms of discrimination are punishable by law. The State shall adopt affirmative action measures that promote real equality for the benefit of the rights-bearers who are in a situation of inequality. လူပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးတန်းတူဖြစ်ပြီး တူညီသော အခွင့်အရေးများ၊ တာဝန်များနှင့် အခွင့်အလမ်းများ ရှိကြပါသည်။ တိုင်းရင်းသား၊ မွေးဖွားရာနေရာ၊ အသက်အရွယ်၊ ကျား-မ၊ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ ခံယူချက်၊ ယဉ်ကျေးမှု စရိုက်လက္ခဏာ၊ အရပ်ဖက် အဆင့်အတန်း သတ်မှတ်ချက်၊ ဘာသာစကား၊ ဘာသာရေး၊ အယူဝါဒ၊ နိုင်ငံရေးဆက်စပ်မှု၊ ဥပဒေ မှတ်တမ်း၊ လူမှု စီးပွားရေး အခြေအနေ၊ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှု အဆင့်အတန်း၊ လိင်တိမ်းညွတ်မှုလားရာ၊ ကျန်းမာရေးအဆင့်၊ အိတ်ချ်အိုင်ဗွီကူးစက်မှု၊ မသန်စွမ်းမှု၊ ရုပ်ပိုင်း ကွဲပြားခြားနားမှု သို့မဟုတ် တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ အုပ်စုလိုက်ဖြစ်စေ၊ ယာယီဖြစ်စေ၊ အမြဲတမ်းဖြစ်စေ အခြား သိသာထင်ရှားသော သွင်ပြင်လက္ခဏာများကို အကြောင်းပြု၍ အခွင့်အရေးများကို အသိအမှတ်ပြုခြင်း၊ ခံစားခြင်းနှင့် ကျင့်သုံးခြင်းကို လျော့နည်းကျဆင်းစေရန် သို့မဟုတ် ပျက်ပြယ်စေရန် ရည်ရွယ်သည့် သို့မဟုတ် ရလဒ်ထွက်ပေါ် စေသည့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု မည်သူ့ကိုမျှမပြုရန် ဖြစ်ပါသည်။ ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပုံစံအားလုံးကို ဥပဒေအရ ပြစ်ဒဏ်ပေးနိုင်ပါသည်။</p>	<p>ပုံသေ နှင့်/သို့မဟုတ် အမြဲတမ်း သွင်ပြင်လက္ခဏာများ၊ ခံယူချက်များနှင့် ယုံကြည်မှုများအပေါ် အခြေခံလျက် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းကို တားမြစ်ပါသည်။</p>
--	----------------------	---	---

<p>မွန်ဂိုလီယာ ၁၉၉၂ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၂၊ အပိုဒ် ၁၄ (၂)</p>	<p>No person shall be discriminated against on the basis of ethnic origin, language, race, age, sex, social origin and status, property, occupation and position, religion, opinion and education. Every one shall be a person before the law. တိုင်းရင်းသားဖွဲ့စည်းခြင်း၊ ဘာသာစကား၊ လူမျိုး၊ အသက်အရွယ်၊ အမျိုးသမီး ဖြစ်ခြင်း၊ အမျိုးသားဖြစ်ခြင်း၊ လူမှုဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့် အဆင့်အတန်း၊ ဝိုင်ဆိုင်မှု၊ အလုပ်အကိုင်နှင့် အနေအထား၊ ဘာသာရေး၊ ထင်မြင်ချက်နှင့် ပညာရေး တို့ကို အခြေခံလျက် မည်သူ့ကိုမျှ ခွဲခြားဆက်ဆံမှု မပြုရပါ။ တရားဥပဒေ ရှေ့မှောက်သို့ မရောက်မှီကပင် လူတိုင်းတွင် တူညီသည်လူဂုဏ် သိက္ခာနှင့် အခွင့်အရေးရှိသင့်သည်။</p>	<p>ပုံသေ နှင့်/သို့မဟုတ် အမြဲတမ်း သွင်ပြင် လက္ခဏာများ၊ ခံယူချက် များနှင့် ယုံကြည်မှုများ အပေါ် အခြေခံလျက် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းကို တားမြစ်ပါသည်။</p>
<p>ဇင်ဘာဘွေ ၂၀၁၃ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၄၊ အပိုဒ် ၂၊ အပိုဒ် ၅၆ (၃)</p>	<p>Every person has the right not to be treated in an unfairly discriminatory manner on such grounds as their nationality, race, colour, tribe, place of birth, ethnic or social origin, language, class, religious belief, political affiliation, opinion, custom, culture, sex, gender, marital status, age, pregnancy, disability or economic or social status, or whether born in or out of wedlock. နိုင်ငံသား၊ လူမျိုး၊ အသားအရောင်၊ လူမျိုးစု၊ မွေးရပ်၊ တိုင်းရင်းသား သို့မဟုတ် လူမှုရေးဖွဲ့စည်းခြင်း၊ ဘာသာစကား၊ လူတန်းစား၊ ဘာသာရေး ယုံကြည်မှု၊ နိုင်ငံရေး ဆက်စပ်မှု၊ ထင်မြင်ချက်၊ ဓလေ့ထုံးတမ်း၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ အမျိုးသမီးဖြစ်ခြင်း၊ အမျိုးသားဖြစ်ခြင်း၊ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ၊ အိမ်ထောင် ရှိမရှိ၊ အသက်အရွယ်၊ ကိုယ်ဝန်ရှိမရှိ၊ မသန်စွမ်းမှု သို့မဟုတ် စီးပွားရေး လူမှုရေး အဆင့်အတန်း သို့မဟုတ် အိမ်ထောင်ပြင်ပတွင် မွေးဖွားခြင်း စသည်တို့ကို အကြောင်းပြုလျက် မမျှတသော ခွဲခြားဆက်ဆံ သည့် နည်းလမ်းဖြင့် ဆက်ဆံခြင်းမခံရရန် လူအားလုံးတွင် အခွင့်အရေး ရှိသည်။</p>	<p>ပုံသေ နှင့်/သို့မဟုတ် အမြဲတမ်း သွင်ပြင် လက္ခဏာများ၊ ခံယူချက် များနှင့် ယုံကြည်မှုများ အပေါ် အခြေခံလျက် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းကို တားမြစ်ပါသည်။</p>

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်သည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

တန်းတူညီမျှခြင်းနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမရှိခြင်း

မေးခွန်း
င တားမြစ်ထားသော ခွဲခြားဆက်ဆံမှု အကြောင်းရင်းခံစာရင်း ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပါရှိပါသလား။ ပါရှိပါက အခြားခွဲခြားဆက်ဆံမှု အမျိုးအစားများကိုလည်း တားမြစ်ထားကြောင်း ရှင်းလင်းသိသာပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

ခွဲခြားဆက်ဆံမှု၏ အရင်းခံအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်သည့် သွင်ပြင်လက္ခဏာ၊ ခံယူချက် သို့မဟုတ် ယုံကြည်မှုအားလုံးကို မည်သည့်အခြေခံဥပဒေတွင်မူ ထည့်သွင်းဖော်ပြနိုင်မည်မဟုတ်ပါ။ ထို့အပြင် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမှ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန် သတ်မှတ်ချက်နှင့် ကိုက်ညီသည်ဟု လက်ရှိအချိန်တွင် မယူဆသော်လည်း အချိန်ကာလကြာမြင့်လာသည်နှင့်အမျှ ပြောင်းလဲ သွားနိုင်ပါသည်။ အခွင့်အရေးများနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမပြုခြင်းကို နားလည်သဘောပေါက်မှုအဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲနေရာယင်းကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်မည့် ပြောင်းလွယ်ပြင်လွယ်မျိုး ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင်ရှိစေရန် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကိုတားမြစ်သည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်များပါ စကားအသုံးအနှုန်းကို အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူရာတွင် အပြည့်အစုံဖော်ပြထားခြင်း မဟုတ်ဘဲ နောက်ထပ် သတ်မှတ်ဖော်ပြထားသော အကြောင်းရင်းများကိုလည်း ထည့်သွင်းနိုင်သည်ဟု အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူနိုင်စေရန် အရေးကြီးပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>ကင်ညာ ၂၀၁၀ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၂၇ (၄)</p>	<p>The State shall not discriminate directly or indirectly against any person on any ground, including race, sex, pregnancy, marital status, health status, ethnic or social origin, colour, age, disability, religion, conscience, belief, culture, dress, language or birth.</p> <p>နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် လူမျိုး၊ အမျိုးသမီးဖြစ်ခြင်း အမျိုးသားဖြစ်ခြင်း၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင်ခြင်း၊ အိမ်ထောင်ရှိမရှိ၊ ကျန်းမာရေးအခြေအနေ၊ တိုင်းရင်းသား သို့မဟုတ် လူမှုရေး ဖွဲ့စည်းမှု၊ အသားအရောင်၊ အသက်အရွယ်၊ မသန်စွမ်းမှု၊ ဘာသာရေး၊ ခံယူချက်၊ ယုံကြည်မှု၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဝတ်စားဆင်ယင်မှု၊ ဘာသာစကား သို့မဟုတ် မွေးဖွားလာသည့် အခြေအနေအပါအဝင် မည်သည့်အကြောင်းနှင့်မျှ မည်သူ့ကိုမဆို တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်၍ဖြစ်စေ ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း မပြုရပါ။</p>	<p>တားမြစ်ထားသော ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပြုသည့် အကြောင်းရင်းများ စာရင်းမှာ အားလုံးကို ထည့်သွင်း ဖော်ပြထားခြင်း မဟုတ်ကြောင်း စကားအသုံးအနှုန်းကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် သိနိုင်သည်။ (ဥပမာ 'အပါအဝင်' နှင့် 'ကဲ့သို့သော' ဟု သုံးနှုန်းသည်။)</p>
<p>ဖိရို ၁၉၉၇ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၃၈ (၂က)</p>	<p>A person must not be unfairly discriminated against, directly or indirectly, on the ground of his or her: (a) actual or supposed personal characteristics or circumstances, including race, ethnic origin, colour, place of origin, gender, sexual orientation, birth, primary language, economic status, age or disability...</p> <p>လူတစ်ဦးကို (က) လူမျိုး၊ တိုင်းရင်းသားဖြစ်ခြင်း၊ အသားအရောင်၊ ဇာတိမြေ၊ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ၊ လိင်တိမ်းညွတ်မှု၊ မွေးဖွားစဉ် အခြေအနေ၊ ပင်တိုင်အသုံးပြုသည့်ဘာသာစကား၊ စီးပွားရေး အဆင့်အတန်း၊ အသက်အရွယ် သို့မဟုတ် မသန်စွမ်းမှုအပါအဝင် အမှန်တကယ် သို့မဟုတ် ထင်မြင်ယူဆထားသော လူတစ်ဦးချင်း၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာများ သို့မဟုတ် အခြေအနေများကို အကြောင်းပြုလျက် တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ သွယ်ဝိုက်၍ ဖြစ်စေ မတရား ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း မပြုရပါ။</p>	<p>တားမြစ်ထားသော ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပြုသည့် အကြောင်းရင်းများ စာရင်းမှာ အားလုံးကို ထည့်သွင်း ဖော်ပြထားခြင်း မဟုတ်ကြောင်း စကားအသုံးအနှုန်းကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် သိနိုင်သည်။ (ဥပမာ 'အပါအဝင်' နှင့် 'ကဲ့သို့သော' ဟု သုံးနှုန်းသည်။)</p>

<p>အာပီးနီးယား ၁၉၉၅ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၄-၁</p>	<p>... Any discrimination based on any ground such as sex, race, colour, ethnic or social origin, genetic features, language, religion or belief, political or any other opinion, membership of a national minority, property, birth, disability, age or other personal or social circumstances shall be prohibited.</p> <p>အမျိုးသားဖြစ်ခြင်း အမျိုးသမီးဖြစ်ခြင်း၊ လူမျိုး၊ အသားအရောင်၊ တိုင်းရင်းသား သို့မဟုတ် လူမှုရေး ဇစ်မြစ်၊ မျိုးရိုးဗီဇသွင်ပြင်လက္ခဏာများ၊ ဘာသာစကား၊ ဘာသာရေး သို့မဟုတ် ယုံကြည်မှု၊ နိုင်ငံရေး သို့မဟုတ် အခြား ထင်မြင်ချက်၊ လူနည်းစု လူမျိုးတွင် ပါဝင်မှု၊ ပိုင်ဆိုင်မှု၊ မွေးဖွားစဉ် အခြေအနေ၊ မသန်စွမ်းမှု၊ အသက်အရွယ် သို့မဟုတ် အခြား တစ်ဦးချင်း သို့မဟုတ် လူမှုရေး အခြေအနေများကဲ့သို့သော မည်သည့် အကြောင်းကြောင့်မဆို ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းကို တားမြစ်ပါသည်။</p>	<p>တားမြစ်ထားသော ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပြုသည့် အကြောင်းရင်းများ စာရင်းမှာ အားလုံးကို ထည့်သွင်း ဖော်ပြထားခြင်း မဟုတ်ကြောင်း စကားအသုံးအနှုန်းကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် သိနိုင်သည်။ (ဥပမာ 'အပါအဝင်' နှင့် 'ကဲ့သို့သော' ဟု သုံးနှုန်းသည်။)</p>
---	--------------------	--	--

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်သည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

တန်းတူညီမျှခြင်းနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမရှိခြင်း

မေးခွန်း
၁၀

အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသမီးများအကြား အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို အရှိန်အဟုန်မြှင့်တင်ရန် ရည်ရွယ်သည့် အထူးအစီအမံများကို ခွင့်ပြုကြောင်း အသိအမှတ် ပြုထားပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

အနှစ်သာရတန်းတူညီမျှမှုရှိရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်ရာတွင် အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများအကြား ကွဲပြားခြားနားချက်များနှင့် ယင်းတို့၏ ပကတိအခြေအနေ ကွာခြားချက်များကို အသိအမှတ်ပြုပြီး ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ အမျိုးသမီးများသည် ယခင်က ခွဲခြားဆက်ဆံခံရခြင်းအပါအဝင် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးဘဝနေထိုင်မှုတွင် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍကိုအကြောင်းပြုလျက် အတားအဆီးများနှင့် ရင်ဆိုင်ရခြင်းကြောင့် တန်းတူညီမျှမှု မရှိခြင်းကို ဖြေရှင်းရာတွင် အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများကို တန်းတူဆက်ဆံခြင်းဖြင့် မလုံလောက်နိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံများအနေဖြင့် အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများအကြား အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှု ပိုမိုလျင်မြန်စွာ ရရှိနိုင်ရေးကိုရည်ရွယ်သော ဥပဒေများ၊ မူဝါဒများနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များကို ရွေးချယ်အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ပါသည်။

အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှု ရရှိရန် နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် အမျိုးသမီးများအား ပညာရေး၊ အလုပ်အကိုင်၊ နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်မှု၊ စီးပွားရေးဘဝနှင့် အခြားနယ်ပယ်များတွင် ဦးစားပေးနိုင်ပါသည်။ ယင်းအစီအမံများမှာ အမျိုးသားများကို ခွဲခြားဆက်ဆံပြီး တန်းတူညီမျှမှု ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ချိုးဖောက်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆရပါသည်။ သို့သော် အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို အရှိန်မြှင့်တင်ပေးသော အထူးအစီအမံများသည် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမပြုရေး တန်ဖိုးကိုချိုးဖောက်ခြင်း မရှိပါ။ ခွဲခြားဆက်ဆံမှု မပြုရေး ပြဋ္ဌာန်းချက်များ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ အမျိုးသမီးများအပါအဝင် ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ဖယ်ကြည့်ခံရသော ကိုယ်စားပြုပါဝင်မှု နည်းပါးသည့် အုပ်စုများအတွက် (ပုံသဏ္ဍာန်ပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုထက်ပိုလွန်၍) အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို အားပေးမြှင့်တင်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ယာယီအထူးအစီအမံများမှာ အမျိုးသမီးများ တန်းတူညီမျှမှုရှိစေရန် နိုင်ငံတော်က ဆောင်ရွက်သော လုပ်ငန်းများဖြစ်ပါသည်။ အမျိုးသမီးများအတွက် ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ပေးခြင်းနှင့်/သို့မဟုတ် အထူးအစီအစဉ်များ ပါဝင်နိုင်ပါသည်။ ယာယီအထူးအစီအစဉ်များမှာ အမြဲတမ်းရှိနေရန် ရည်ရွယ်ထားခြင်းမဟုတ်ဘဲ အခွင့်အလမ်းတန်းတူရရှိမှုနှင့် တန်းတူဆက်ဆံမှု ဖြစ်သွားသောအခါ ရပ်တန့်ရန် ဦးတည်ရည်ရွယ်ပါသည် (CEDAW အပိုဒ် ၄-၁)။ ဇီဝဗေဒ ကွဲပြားခြားနားချက်နှင့် ဆက်စပ်သော အထူးအစီအမံဖြစ်သည့် ဥပမာ-သားဖွားခြင်းသည် အမြဲတမ်းအစီအမံဖြစ်နိုင်ပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>တောင်အာဖရိက ၁၉၉၆ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၂၊ အပိုဒ် ၉ (၂)</p>	<p>Equality includes the full and equal enjoyment of all rights and freedoms. To promote the achievement of equality, legislative and other measures designed to protect or advance persons, or categories of persons, disadvantaged by unfair discrimination may be taken.</p> <p>တန်းတူညီမျှမှုတွင် အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များအားလုံးကို အပြည့်အဝ တန်းတူညီမျှစွာ ခံစားခြင်း ပါဝင်ပါသည်။ တန်းတူညီမျှမှု ရရှိရေးအားပေးမြှင့်တင်ရန် မတရားခွဲခြားဆက်ဆံခံရခြင်းကြောင့် ထိခိုက်ဆုံးရှုံးမှု ဖြစ်နေသူများ သို့မဟုတ် လူအုပ်စုများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန် သို့မဟုတ် မြှင့်တင်ရန် ဥပဒေပြုရေးနှင့် အခြားအစီအမံများကို လုပ်ဆောင်နိုင်ပါသည်။</p>	<p>စကားအသုံးအနှုန်းတွင် 'စစ်မှန်သော true', 'အပြည့်အဝ full' သို့မဟုတ် 'အနှစ်သာရပိုင်း substantive' တန်းတူညီမျှမှုကို အလေးပေး ဖော်ပြပါသည်။ အထူးအစီအမံများကို ခွင့်ပြုသည်ဟု အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူနိုင်ပါသည်။</p>
---	----------------------------------	---	--

<p>အာဂျင်တီးနား ၁၉၉၄ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုင်း ၇၅ (၂၃)</p>	<p>The Congress shall have power: To legislate and promote positive measures guaranteeing true equal opportunities and treatment, the full benefit and exercise of the rights recognized by this Constitution and by the international treaties on human rights in force, particularly referring to children, women, the aged, and disabled persons. To issue a special and integral social security system to protect children from abandonment, since pregnancy up to the end of elementary education, and to protect the mother during pregnancy and the period of lactation.</p> <p>လွှတ်တော်တွင် ဥပဒေပြုလုပ် စစ်မှန်သော တူညီသည့် အခွင့်အလမ်းများနှင့် ဆက်ဆံမှုကိုအာမခံသည့် အပြုသဘော အစီအမံများကို လည်းကောင်း၊ ဤအခြေခံဥပဒေနှင့် အထူးသဖြင့် ကလေးသူငယ်များ၊ အမျိုးသမီးများ၊ သက်ကြီးရွယ်အိုများနှင့် မသန်စွမ်းသူများကို ရည်ညွှန်းသည့် တည်ဆဲလူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာနိုင်ငံတကာ စာချုပ်များတွင် အသိအမှတ်ပြုထားသည့် အခွင့်အရေးများကို အပြည့်အဝ ခံစားနိုင်ရေးနှင့် ကျင့်သုံးနိုင်ရေး အားပေးမြှင့်တင်ရန်လည်းကောင်း လုပ်ပိုင်ခွင့် ရှိပါသည်။ ကိုယ်ဝန်ဆောင်ချိန်မှ မူလတန်းပညာရေး ပြီးဆုံးသည်အထိ ကလေးသူငယ်များကို စွန့်ပစ်ခံရခြင်းမှ အကာအကွယ်ပေးရေး အထူးဘက်စုံ လူမှုဖူလုံရေးစနစ် ထုတ်ပြန်ရန် လည်းကောင်း၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင်စဉ်နှင့် နို့စို့ကလေးရှိစဉ် မိခင်ကို အကာအကွယ်ပေးရန် လည်းကောင်း လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိပါသည်။</p>	<p>အထူး ('အပြုသဘော positive') အစီအမံများကို ခွင့်ပြုသော စကားအသုံးအနှုန်း ဖြစ်ပါသည်။</p>
<p>ဂရိ ၁၉၇၅ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုင်း ၁၁၆ (၂)</p>	<p>Adoption of positive measures for promoting equality between men and women does not constitute discrimination on grounds of sex. The State shall take measures for the elimination of inequalities actually existing, in particular to the detriment of women.</p> <p>အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများ အကြား တန်းတူညီမျှမှုကို အားပေးမြှင့်တင်ရန် အပြုသဘော အစီအမံများကို ကျင့်သုံးခြင်းမှာ အမျိုးသား ဖြစ်ခြင်း အမျိုးသမီးဖြစ်ခြင်းကို အခွဲပြုလုပ် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း မဟုတ်ပါ။ အမှန်တကယ် ရှိနေသော မညီမျှမှုများ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများကို ထိခိုက်စေသည့် မညီမျှမှုများကို ပပျောက်စေရေး နိုင်ငံတော်က အစီအမံများ ဆောင်ရွက်ရမည်။</p>	<p>အထူး ('အပြုသဘော positive') အစီအမံများကို ခွင့်ပြုသော စကားအသုံးအနှုန်း ဖြစ်ပါသည်။</p>
<p>အီကွေဒေါ ၂၀၀၈ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုင်း ၃၃၁</p>	<p>The State shall guarantee to women equal access to employment, vocational and professional training and advancement, equitable pay, and the option to self-employment. All necessary measures shall be taken to eliminate inequality. Any form of discrimination, harassment or violent action, of any nature, whether direct or indirect, affecting women at work is forbidden.</p> <p>နိုင်ငံတော်သည် အမျိုးသမီးများကို အလုပ်အကိုင်၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းနှင့် ပညာရှင် (ပရော်ဖက်ရှင်နယ်) သင်တန်းတက်ရောက်ခွင့်နှင့် အဆင့်ဆင့် တိုးတက်ခွင့်၊ သာတူညီမျှ လုပ်ခလစာ၊ ကိုယ်ပိုင်အလုပ် လုပ်ကိုင်ရန် ရွေးချယ်နိုင်မှုတို့ ရှိစေရေး အာမခံချက်ပေးရမည်။ မညီမျှမှု ပပျောက်စေရေး လိုအပ်သော အစီအမံများအားလုံးကို လုပ်ဆောင်ရမည်။ လုပ်ငန်းခွင်တွင် အမျိုးသမီးများအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိသော မည်သည့် ပုံစံ သို့မဟုတ် မည်သည့် သဘောသဘာဝရှိသည့် တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်၍ ဖြစ်စေ ခွဲခြားဆက်ဆံမှု၊ နှောင့်ယှက်မှု သို့မဟုတ် အကြမ်းဖက်လုပ်ရပ်ကိုမဆို တားမြစ်ပါသည်။</p>	<p>အထူး ('အပြုသဘော positive') အစီအမံများကို ခွင့်ပြုသော စကားအသုံးအနှုန်း ဖြစ်ပါသည်။</p>

<p>တူရကီ ၁၉၈၂ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၀</p>	<p>Men and women shall have equal rights. The State has the duty to ensure that this equality is put into practice. Measures taken for this purpose shall not be interpreted as contrary to the principle of equality.</p> <p>အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများတွင် တန်းတူအခွင့်အရေး ရှိရမည်။ နိုင်ငံတော်တွင် ဤတန်းတူညီမျှမှုကို လက်တွေ့ကျင့်သုံးနိုင်ရေး ဆောင်ရွက်ပေးရမည့် တာဝန်ရှိသည်။ ဤရည်ရွယ်ချက်အတွက် ဆောင်ရွက်သော အစီအမံများသည် တန်းတူညီမျှမှုနှင့် ဆန့်ကျင်သည် ဟု အဓိပ္ပာယ်မကောက်ယူရပါ။</p>	<p>အထူး ('အပြုသဘော positive') အစီအမံများကို ခွင့်ပြုသော စကားအသုံးအနှုန်း ဖြစ်ပါသည်။</p>
<p>ကာဂျစ်စတန် ၂၀၁၀ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၆ (၂)</p>	<p>The Kyrgyz Republic shall respect and ensure human rights and freedoms to all persons on its territory and under its jurisdiction. No one may be subject to discrimination on the basis of sex, race, language, disability, ethnicity, belief, age, political and other convictions, education, background, proprietary and other status as well as other circumstances. Special measures defined by law and aimed at ensuring equal opportunities for various social groups in accordance with international commitments shall not be considered as discrimination.</p> <p>ကာဂျစ်စတန်နိုင်ငံသည် နယ်နိမိတ်အတွင်းနှင့် တရားစီရင်ပိုင်ခွင့် နယ်မြေအတွင်းရှိ လူအားလုံး၏ လူ့အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို လေးစားလျက် ဖြည့်ဆည်း ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။ မည်သူ့ကိုမျှ အမျိုးသမီးဖြစ်ခြင်း၊ အမျိုးသားဖြစ်ခြင်း၊ လူမျိုး၊ ဘာသာစကား၊ မသန်စွမ်းမှု၊ တိုင်းရင်းသား၊ ယုံကြည်မှု၊ အသက်အရွယ်၊ နိုင်ငံရေးနှင့် အခြား ယုံကြည်မှုများ၊ ပညာရေး၊ နောက်ခံအချက်များ၊ ပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် အခြား အဆင့်အတန်း အခြေအနေများ ကို အစွဲပြုလျက် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု မပြုရပါ။ နိုင်ငံတကာ ကတိကဝတ်များနှင့်အညီ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိ အုပ်စု အသီးသီးအတွက် တန်းတူ အခွင့်အလမ်းများ ရရှိရေး ရည်ရွယ်သည့် ဥပဒေအရ သတ်မှတ်ထားသော အထူးအစီအမံများကို ခွဲခြားဆက်ဆံမှုဟု မယူဆရပါ။</p>	<p>အထူး ('အပြုသဘော positive') အစီအမံများကို ခွင့်ပြုသော စကားအသုံးအနှုန်း ဖြစ်ပါသည်။</p>

<p>နမီးဘီးယား ၁၉၉၀ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၂၃ (၂) နှင့် (၃)</p>	<p>(2) Nothing contained in Article 10 here of shall prevent Parliament from enacting legislation providing directly or indirectly for the advancement of persons within Namibia who have been socially, economically or educationally disadvantaged by past discriminatory laws or practices, or for the implementation of policies and programmes aimed at redressing social, economic or educational imbalances in the Namibian society arising out of discriminatory laws or practices, or for achieving a balanced structuring of the public service, the defence force, the police force, and the correctional service. (3) In the enactment of legislation and the application of any policies and practices contemplated by Sub-Article (2) hereof, it shall be permissible to have regard to the fact that women in Namibia have traditionally suffered special discrimination and that they need to be encouraged and enabled to play a full, equal and effective role in the political, social, economic and cultural life of the nation.</p> <p>(၂) နမီးဘီးယားနိုင်ငံတွင် ယခင်က ခွဲခြားဆက်ဆံသော ဥပဒေများ သို့မဟုတ် လုပ်နည်းလုပ်ဟန်များကြောင့် လူမှုရေး စီးပွားရေး သို့မဟုတ် ပညာရေးအရ ရှိတဲ့နေသူများကို တိုးတက်စေရန်လည်းကောင်း၊ ခွဲခြားဆက်ဆံသည့် ဥပဒေများ သို့မဟုတ် လုပ်နည်းလုပ်ဟန်များကြောင့် ပေါ်ပေါက်လာသည့် နမီးဘီးယား လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း လူမှုရေး စီးပွားရေး သို့မဟုတ် ပညာရေး မမျှတမှုများကို ကုစားရန်လည်းကောင်း၊ အများပြည်သူ ဝန်ဆောင်မှု၊ ကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့များ၊ ရဲတပ်ဖွဲ့နှင့် အကျဉ်းထောင်လုပ်ငန်းများ ဟန်ချက်ညီစွာ စုဖွဲ့နိုင်စေရန်လည်းကောင်း တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်၍ဖြစ်စေ ဖြည့်ဆည်းပေးသည့် ဥပဒေများကို လွှတ်တော်အနေဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းခြင်းကို ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အပိုဒ် ၁၀ တွင် ပါဝင်သော မည်သည့်အချက်ကမျှ တားဆီးခြင်း မရှိစေရပါ။</p> <p>(၃) ဥပဒေများ ပြဋ္ဌာန်းရာတွင် လည်းကောင်း၊ ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အပိုဒ်ခွဲ ၂ တွင် ဖော်ပြထားသော မူဝါဒများနှင့် လုပ်နည်းလုပ်ဟန်များ ကျင့်သုံးရာတွင် လည်းကောင်း၊ နမီးဘီးယားနိုင်ငံတွင် အမျိုးသမီးများ သည် အစဉ်အလာအားဖြင့် အထူးခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းခံရပြီး နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဘဝတွင် အပြည့်အဝ တန်းတူညီမျှပြီး ထိရောက်သော အခန်းကဏ္ဍ ပါဝင်နိုင်စေရန်နှင့် အားပေးရန် လိုအပ်သည် ဟူသောအချက်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်။</p>	<p>အထူး ('အပြုသဘော positive') အစီအမံများ ကို ခွင့်ပြုသော စကားအသုံးအနှုန်း ဖြစ်ပါသည်။</p>
-----------------------------------	------------------------------------	---	--

<p>ပါပူအာ နယူးဂီနီ ၁၉၇၅ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၂၊ အပိုင်း ၅၅ (၁) အပိုင်း ၅၅ (၂)</p>	<p>1. Subject to this Constitution, all citizens have the same rights, privileges, obligations and duties irrespective of race, tribe, place of origin, political opinion, colour, creed, religion or sex.</p> <p>2. Subsection (1) does not prevent the making of laws for the special benefit, welfare, protection or advancement of females, children and young persons, members of under-privileged or less advanced groups or residents of less advanced areas.</p> <p>၁။ ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်အညီ နိုင်ငံသားအားလုံးတွင် လူမျိုး၊ လူမျိုးစု၊ ဇာတိနယ်မြေ၊ နိုင်ငံရေးထင်မြင်ချက်၊ အသားအရောင်၊ ယုံကြည်မှု၊ ဘာသာရေး သို့မဟုတ် အမျိုးသား အမျိုးသမီးဖြစ်ခြင်း မည်သို့ပင် ရှိစေကာမူ တူညီသော အခွင့်အရေးများ၊ ခံစားခွင့်များ၊ တာဝန်များ၊ ဝတ္တရားများ ရှိစေရမည်။</p> <p>၂။ အမျိုးသမီးများ၊ ကလေးသူငယ်များနှင့် လူငယ်များ၊ ချို့တဲ့သော သို့မဟုတ် တိုးတက်မှု နည်းပါးသော လူအုပ်စုများ သို့မဟုတ် တိုးတက်မှု နည်းပါးသော နယ်မြေဒေသများတွင် နေထိုင်သူများအတွက် အထူး ခံစားခွင့်၊ သာယာဝပြောရေး၊ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး သို့မဟုတ် တိုးတက်ရေးအတွက် ဥပဒေများ ပြဌာန်းခြင်းကို အပိုဒ်ခွဲ ၁ က တားမြစ်ခြင်း မရှိစေရပါ။</p>	<p>အထူး ('အပြုသဘော positive') အစီအမံများကို ခွင့်ပြုသော စကားအသုံးအနှုန်း ဖြစ်ပါသည်။</p>
--	---	--	---

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်သည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

တန်းတူညီမျှခြင်းနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမရှိခြင်း

မေးခွန်း
၁၁ အခြေခံ အခွင့်အရေးများ (ဥပမာ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ၊ အမျိုးသမီး အမျိုးသားဖြစ်ခြင်းကို အဖွဲ့ပြုလျက် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း မခံရရန် အခွင့်အရေး စသည်တို့) သည် အများပြည်သူ နယ်ပယ်နှင့် ပုဂ္ဂလိကနယ်ပယ် နှစ်ရပ်လုံးတွင် အကျုံးဝင်ကြောင်း ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ဖော်ပြထားပါသလား။ အခြေခံအခွင့်အရေးများသည် နိုင်ငံတော်နှင့် လူပုဂ္ဂိုလ်များ အကြား တွင်သာမက လူပုဂ္ဂိုလ်အချင်းချင်း၊ မိသားစုတွင်းနှင့် (ဖီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ကဲ့သို့သော) ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်းများ အချင်းချင်း၊ လူပုဂ္ဂိုလ်အချင်းချင်း အကြားတွင်လည်း အကျုံးဝင်ပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

အစဉ်အလာအားဖြင့် လူ့အခွင့်အရေးများသည် နိုင်ငံသားများအား နိုင်ငံတော်ကြောင့် ထိခိုက်မှုမဖြစ်ရေး အကာအကွယ် ပေးသည်ဟု မှတ်ယူကြပါသည်။ သို့ရာတွင် အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများအကြား အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှ ရရှိရန် (နိုင်ငံတော်မဟုတ်သော) ပုဂ္ဂလိကနယ်ပယ်တွင်လည်း ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကင်းရှင်းပြီး တန်းတူဆက်ဆံခြင်းဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး နှင့် တန်းတူအခွင့်အလမ်းရှိခြင်းဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးတို့ကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရပါမည်။ အများပြည်သူကဏ္ဍနှင့် လူတစ်ဦးချင်းဘဝနေထိုင်မှုတွင် အခြေခံအခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သော ပြဋ္ဌာန်းချက်ထားရှိခြင်းဖြင့် အိမ်ထောင်ဖက်ကို မလျော်မကန်ပြုမှုခြင်းကဲ့သို့သော ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍအခြေပြုအကြမ်းဖက်မှုနှင့် ဆက်စပ်သော ချိုးဖောက်မှုများ အပါအဝင် လူတစ်ဦးချင်း၊ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လုပ်ငန်းများက အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် တားဆီးရန် ပြစ်ဒဏ်ပေးရန်နှင့် ကုစားရန်ပိုမို၍ တာဝန်ရှိမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဤအစီအမံသည် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍတွင် အမျိုးသမီးများကို အလုပ်ခန့်ထားရာ၌ ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းနှင့် ပုဂ္ဂလိကကျန်းမာရေး ပြုစုစောင့်ရှောက်မှုနှင့် ပုဂ္ဂလိကပညာရေးရယူနိုင်မှုတို့တွင် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းကိုလည်း တားဆီးမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>မိုဇမ်ဘစ် ၂၀၀၄ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၅၆ (၁)</p>	<p>Individual rights and freedoms shall be directly applicable, shall bind both public and private entities, shall be guaranteed by the State, and shall be exercised within the Constitutional framework and the law.</p> <p>လူတစ်ဦးချင်းအခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို တိုက်ရိုက်ကျင့်သုံးနိုင်စေရမည်။ အများပြည်သူနှင့် ပုဂ္ဂလိက အဖွဲ့အစည်းများအပေါ် စည်းနှောင်မှုရှိစေရမည်။ နိုင်ငံတော်က အာမခံချက်ပေးရမည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် တရားဥပဒေမူဘောင်အတွင်း ကျင့်သုံးရမည်။</p>	<p>ပုဂ္ဂလိက (အစိုးရ မဟုတ်သော) လုပ်ဆောင်သူများသည်လည်း အခြေခံအခွင့်အရေးများကို လေးစားရမည်။</p>
<p>အင်ဒိုလာ ၂၀၁၀ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၂၈ (၁)</p>	<p>The constitutional principles regarding fundamental rights, freedoms and guarantees are directly applicable to, and binding upon, all public and private entities.</p> <p>အခြေခံအခွင့်အရေးများ၊ လွတ်လပ်ခွင့်များနှင့် အာမခံချက်များဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါမူများသည် အများပြည်သူနှင့် ပုဂ္ဂလိက အဖွဲ့အစည်းများအားလုံးနှင့် တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်ပြီး ယင်းတို့အပေါ် စည်းနှောင်မှု ရှိစေရမည်။</p>	<p>ပုဂ္ဂလိက (အစိုးရ မဟုတ်သော) လုပ်ဆောင်သူများသည်လည်း အခြေခံအခွင့်အရေးများကို လေးစားရမည်။</p>

ဆိုမာလီယာ ၂၀၁၂ ခုနှစ်	အပိုဒ် ၁၂ (၁)၊ ၁၂ (၂)	<p>(1) The fundamental rights and freedoms recognized in this Chapter shall always be respected in the making and application of the law. Likewise, they must be respected by all individuals and private organisations, as well as by every state institution and state official as they carry out their official functions. (2) It is the responsibility of the state not only to ensure it does not violate rights through its actions, but also to take reasonable steps to protect the rights of the people from abuse by others.</p> <p>(၁) ဥပဒေပြုခြင်းနှင့် ကျင့်သုံးခြင်းတွင် ဤအခန်း၌ အသိအမှတ်ပြုထားသော အခြေခံအခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို အမြဲတစေ လေးစားရမည်။ အလားတူ လူ့တစ်ဦးချင်းနှင့် ပုဂ္ဂလိက အဖွဲ့အစည်းများ အားလုံးသည်လည်း ယင်းတို့ကို လေးစားရမည်။</p> <p>နိုင်ငံတော်အဖွဲ့အစည်းများ နှင့် နိုင်ငံတော်၏ အရာရှိများသည်လည်း ၎င်းတို့၏ တရားဝင်လုပ်ငန်းတာဝန်ကို ဆောင်ရွက်စဉ်တွင် ယင်းတို့ကို လေးစားရမည်။ (၂) နိုင်ငံတော်သည် ၎င်း၏ဆောင်ရွက်မှုများကြောင့် ပြည်သူလူထု၏အခွင့်အရေးကို ချိုးဖောက်မှုမဖြစ်စေရန် တာဝန်ယူစေ၍ ပြည်သူများ၏ အခွင့်အရေးများကို မလျော်မကန်ပြုမိခြင်းကို ကာကွယ် စောင့်ရှောက်သည့် အကြောင်းအကျိုးဆီလျော်သော အဆင့်ဆင့် ဆောင်ရွက်မှုများကို လုပ်ဆောင်ရန်တာဝန်ရှိသည်။</p>	ပုဂ္ဂလိက (အစိုးရ မဟုတ်သော) လုပ်ဆောင်သူများ သည်လည်း အခြေခံ အခွင့်အရေးများကို လေးစားရမည်။
အီကွေဒေါ ၂၀၀၈ ခုနှစ်	အပိုဒ် ၃၃၀	<p>The State shall guarantee to women equal access to employment, vocational and professional training and advancement, equitable pay, and the option to selfemployment. All necessary measures shall be taken to eliminate inequality. Any form of discrimination, harassment or violent action, of any nature, whether direct or indirect, affecting women at work is forbidden.</p> <p>အမျိုးသမီးများ တန်းတူအလုပ်အကိုင်ရရှိရေး၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း သင်တန်းနှင့် ပရော်ဖက်ရှင်နယ်သင်တန်းများတက်ရောက်ပြီး ရာထူး အဆင့် တိုးမြှင့်နိုင်ရေးနှင့် သာတူညီမျှ လုပ်ခလစာရရှိရေး၊ ကိုယ်ပိုင် အလုပ်အကိုင် လုပ်ကိုင်လိုက လုပ်ကိုင်နိုင်စေရေး နိုင်ငံတော်က အာမခံရန်ဖြစ်သည်။ မညီမျှမှုကို ပပျောက်စေရန် လိုအပ်သော အစီအမံ အားလုံးကို လုပ်ဆောင်ရမည်။ လုပ်ငန်းခွင်တွင် အမျိုးသမီးများအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိသော တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ သွယ်ဝိုက်၍ဖြစ်စေ ခွဲခြား ဆက်ဆံမှု အနှောင့်အယှက်ပေးမှု သို့မဟုတ် အကြမ်းဖက်မှု မည်သည့် ပုံစံဖြစ်စေကာမူ၊ မည်သည့်သဘော သဘာဝရှိသည်ဖြစ်စေ တားမြစ် ပါသည်။</p>	အထူး ('အပြုသဘော') အစီအမံများကို ခွင့်ပြုသော စကားအသုံးအနှုန်း
တူရကီ ၁၉၈၂ ခုနှစ်	အပိုဒ် ၁၀	<p>Men and women shall have equal rights. The State has the duty to ensure that this equality is put into practice. Measures taken for this purpose shall not be interpreted as contrary to the principle of equality.</p> <p>အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများသည် တန်းတူညီမျှသောအခွင့်အရေး များ ရှိစေရန်ဖြစ်ပါသည်။ ဤတန်းတူညီမျှမှုကို ဖော်ဆောင်ရန် နိုင်ငံတော်တွင် တာဝန်ရှိပါသည်။ ဤရည်ရွယ်ချက်အတွက် ဆောင်ရွက်သော အစီအမံများ ကို တန်းတူညီမျှမှု မှုနှင့် ဆန့်ကျင်သည်ဟု အဓိပ္ပာယ်မကောက်ယူရန် ဖြစ်ပါသည်။</p>	အထူး ('အပြုသဘော') အစီအမံများကို ခွင့်ပြုသော စကားအသုံးအနှုန်း

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်ပါသည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

တန်းတူညီမျှခြင်းနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမရှိခြင်း

မလေ့ထုံးတမ်းနှင့် အစဉ်အလာ ကျင့်သုံးမှုများ၊ မလေ့ထုံးတမ်း ဥပဒေတို့သည် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍနှင့် အမျိုးသမီး အမျိုးသားများ တန်းတူညီမျှရေး ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမပြုရေးကို အလေးဂရုပြုရမည်ဟု ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေတွင် ဖော်ပြထားပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် မလေ့ထုံးတမ်းနှင့် အစဉ်အလာ ကျင့်သုံးမှုများ၊ မလေ့ထုံးတမ်း ဥပဒေတို့ကို အသိအမှတ်ပြု နိုင်ပါသည်။ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာအခွင့်အရေးကို အသိအမှတ်ပြုနိုင်ပါသည်။ ထို့အပြင်/သို့မဟုတ် ယဉ်ကျေးမှုနှင့် အစဉ်အလာ ကိုလေးစားကြောင်း ဖော်ပြနိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် အချို့သော မလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ၏ အချို့သော အပိုင်းကဏ္ဍများ အပါ အဝင် ယဉ်ကျေးမှု၊ မလေ့ထုံးတမ်းနှင့် အစဉ်အလာကျင့်သုံးမှုများသည် အမျိုးသမီးများ၏ အခြေခံအခွင့်အရေးများ ရရှိခံစားမှု ကို တားဆီးခြင်း သို့မဟုတ် ကန့်သတ်ခြင်း ဖြစ်နေနိုင်ပါသည်။ သို့မဟုတ် အမျိုးသမီးများ၏ တန်းတူညီမျှမှု အခွင့်အရေးကို ထိခိုက်စေနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာအခွင့်အရေးနှင့် အမျိုးသမီး အမျိုးသား ဖြစ် ခြင်း ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍတို့ကိုအစွဲပြုလျက် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ကင်းရှင်းရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးကဲ့သို့သော အခွင့်အရေးများကို ဟန်ချက်ညီစေရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် အခွင့်အရေးအဆင့်ဆင့်ကို ဖော်ပြနိုင်ပါသည်။ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု မပြုရေးတို့ကို ဦးစားပေးသတ်မှတ်ပြီး အစဉ်အလာ ကျင့်သုံးမှုများနှင့် မလေ့ ထုံးတမ်းဥပဒေတို့သည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ ယင်းမှုများနှင့် အခြားအခွင့်အရေးများကို လိုက်နာရန် ဖြစ်ပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>အီကွေဒေါ ၂၀၀၈ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၅၇</p>	<p>Indigenous communes, communities, peoples and nations are recognized and guaranteed, in conformity with the Constitution and human rights agreements, conventions, declarations and other international instruments, the following collective rights: ... 10. To create, develop, apply and practice their own legal system or common law, which cannot infringe constitutional rights, especially those of women, children and adolescents... The State shall guarantee the enforcement of these collective rights without any discrimination, in conditions of equality and equity between men and women.</p> <p>ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၊ လူ့အခွင့်အရေး သဘောတူညီချက်များ၊ ကွန်ဗင်းရှင်းများ၊ ကြေညာချက်များ၊ အခြားနိုင်ငံတကာ စာချုပ်စာတမ်းများနှင့် အညီ တိုင်းရင်းသား လူနေမှုအစုအဖွဲ့များ၊ ရပ်ရွာအသိုက်အဝန်းများ၊ လူမျိုးများနှင့် နိုင်ငံများကို အသိအမှတ်ပြုပြီး အောက်ဖော်ပြပါအခွင့်အရေး များရရှိစေရန် အာမခံပါသည်။ ... ၁၀။ ကိုယ်ပိုင် ဥပဒေစနစ် သို့မဟုတ် common law ခေါ် အစဉ်အလာ ကျင့်ထုံးဥပဒေကို ဖန်တီးကျင့်သုံး အသုံးပြုရန် အခွင့်အရေး ယင်းတို့သည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ အထူး သဖြင့် အမျိုးသမီးများ၊ ကလေးသူငယ်များနှင့် အရွယ်ရောက်စလူငယ်များ ၏ အခွင့်အရေးများကို မထိပါးစေရပါ။ ... အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီး များအကြား တန်းတူညီမျှမှု မျှတသော အခြေအနေတွင် ခွဲခြားဆက် ဆံမှုမပြုဘဲ ယင်းစုပေါင်း အခွင့်အရေးများ ရရှိစေရေး ဆောင်ရွက်ပေးရန် နိုင်ငံတော်က အာမခံချက်ပေးရမည်။</p>	<p>အမျိုးသမီးများ သို့မဟုတ် အခြားသူများ ကို ဂုဏ်သိက္ခာ ကျဆင်းစေသော သို့မဟုတ် ခွဲခြားဆက် ဆံသော မည်သည့် အပြုအမူကိုမျှ ခွင့်မပြုပါ။</p>
--	------------------	--	--

<p>နိပေါ ၂၀၀၇ ခုနှစ်</p>	<p>၁၂ကြိမ်မြောက် ပြင်ဆင်ချက် အပိုဒ် ၂၉ (၂)</p>	<p>No person shall be exploited in the name of custom, tradition and practice, or in any other way. ဓလေ့ထုံးတမ်း၊ အစဉ်အလာနှင့် ကျင့်သုံးမှုများကို အကြောင်းပြုလျက် ဖြစ်စေ အခြားနည်းလမ်းနှင့်ဖြစ်စေ မည်သူ့ကိုမျှ ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းမပြုရပါ။</p>	<p>အမျိုးသမီးများ သို့မဟုတ် အခြားသူများ ကို ဂုဏ်သိက္ခာ ကျဆင်းစေသော သို့မဟုတ် ခွဲခြားဆက်ဆံသော မည်သည့် အပြုအမူကိုမျှ ခွင့်မပြုပါ။</p>
<p>တောင် အာဖရိက ၁၉၉၆ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၂ (၃၉) (၂)</p>	<p>When interpreting any legislation, and when developing the common law or customary law, every court, tribunal or forum must promote the spirit, purport and objects of the Bill of Rights. ဥပဒေများကို အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူရာတွင်လည်းကောင်း၊ အစဉ်အလာ ကျင့်ထုံးဥပဒေ common law သို့မဟုတ် ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ customary law ကို ရေးဆွဲပြုစုရာတွင်လည်းကောင်း၊ တရားရုံး၊ ခုံရုံး သို့မဟုတ် ဖိုရမ် ဆွေးနွေးပွဲ အားလုံးသည် အခွင့်အရေးများဥပဒေ၏ သဘောသဘာဝ၊ ရည်ရွယ်ရင်းနှင့် ဦးတည်ချက်များကို အားပေးမြှင့်တင် ရမည်။</p>	<p>မည်သည့်ဥပဒေ သို့မဟုတ် ဓလေ့ထုံးတမ်း ဥပဒေကို မဆို အဓိပ္ပာယ်ကောက် ယူရာတွင် အခွင့်အရေး ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် ညီညွတ်စေရမည်။</p>
<p>တောင် အာဖရိက ၁၉၉၆ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၂ (၃၀)</p>	<p>Everyone has the right to use the language and to participate in the cultural life of their choice, but no one exercising these rights may do so in a manner inconsistent with any provision of the Bill of Rights. အားလုံးတွင် မိမိတို့ရွေးချယ်သည့် ဘာသာစကားကို အသုံးပြုခွင့်နှင့် မိမိတို့ ရွေးချယ်သည့် ယဉ်ကျေးမှုဘဝတွင်ပါဝင်ရန် အခွင့်အရေးရှိသည်။ သို့ရာတွင် အခွင့်အရေးများ ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်တစ်စုံတစ်ရာနှင့် မကိုက်ညီသော နည်းလမ်းဖြင့် ယင်းအခွင့်အရေးများကို မည်သူမျှ မကျင့်သုံးရန် ဖြစ်ပါသည်။</p>	<p>ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေပါ အခွင့်အရေး များနှင့် မညီညွတ်သော မည်သည့် ကျင့်သုံးမှု များကိုမျှ ခွင့်မပြုပါ။</p>
<p>အင်ဒိုလာ ၂၀၁၀ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၇</p>	<p>The validity and legal force of custom which does not contradict the Constitution and does not threaten human dignity shall be recognised. ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် မဆန့်ကျင်ဘဲ လူသားဂုဏ်သိက္ခာကို ခြိမ်းခြောက်မှုမပြုသော ဓလေ့ထုံးတမ်းများ၏ ခိုင်မာမှုနှင့် ဥပဒေအရ သက်ရောက်မှုကို အသိအမှတ်ပြုရမည်။</p>	<p>ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေပါ အခွင့်အရေး များနှင့် မညီညွတ်သော မည်သည့် ကျင့်သုံးမှုများ ကိုမျှ ခွင့်မပြုပါ။</p>

<p>အင်ဒိုလာ ၂၀၁၀ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၂၂၃</p>	<p>1. The state shall recognise the status, role and functions of the institutions of the traditional authorities founded in accordance with customary law which do not contradict the Constitution.</p> <p>2. Recognition of the institutions of the traditional authorities shall oblige public and private entities to respect, in their relations with these institutions, the values and norms of customary law that are observed within traditional political and community organisations and do not conflict with the Constitution or the dignity of the human person.</p> <p>၁။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် မဆန့်ကျင်ဘဲ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေနှင့် အညီ သတ်မှတ်ထားသော အစဉ်အလာ လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသူများတည်ထောင်ထားသော အဖွဲ့အစည်းများ၏ အဆင့်အတန်း၊ အခန်းကဏ္ဍနှင့် လုပ်ငန်းများကို နိုင်ငံတော်က အသိအမှတ်ပြုရမည်။</p> <p>၂။ အများပြည်သူ အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် အစဉ်အလာ လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသူများ တည်ထောင်ထားသော အဖွဲ့အစည်းများ ကို အသိအမှတ်ပြုခြင်းဖြင့် ယင်းအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဆက်ဆံရာတွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ သို့မဟုတ် လူသားဂုဏ်သိက္ခာနှင့် မဆန့်ကျင်ဘဲ အစဉ်အလာ နိုင်ငံရေးနှင့် ရပ်ရွာအသိုက်အဝန်း အဖွဲ့အစည်းများ အတွင်းတွင် လိုက်နာကျင့်သုံးသော ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ တန်ဖိုးများနှင့် စံနှုန်းများကိုလေးစားရန် တာဝန်ရှိစေရမည်။</p>	<p>ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ အခွင့်အရေးများနှင့် မညီညွတ်သော မည်သည့် ကျင့်သုံးမှုများကိုမျှ ခွင့်မပြုပါ။</p>
---------------------------------	-------------------	--	---

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်သည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

တန်းတူညီမျှခြင်းနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမရှိခြင်း

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ဘာသာရေးဥပဒေကို အသိအမှတ်ပြုထားပါက ဘာသာရေးဥပဒေသည် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍနှင့် အမျိုးသမီး အမျိုးသား တန်းတူညီမျှရေး၊ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမပြုရေးကို လေးစားရမည်ဟု ဖော်ပြထားပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ဘာသာရေးဥပဒေကို အသိအမှတ်ပြုနိုင်ပါသည်။ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးကို အသိအမှတ်ပြုနိုင်ပါသည်။ ထို့အပြင်/သို့မဟုတ် ယဉ်ကျေးမှုနှင့် အစဉ်အလာကို လေးစားခြင်းကိုလည်း ဖော်ပြနိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဘာသာရေးဥပဒေ၏ အချို့အပိုင်းကဏ္ဍများသည် အမျိုးသမီးများအနေဖြင့် အခြေခံအခွင့်အရေးများ ရရှိခံစားနိုင်မှု ကိုတားဆီးခြင်း သို့မဟုတ် ကန့်သတ်ခြင်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ သို့မဟုတ် ၎င်းတို့၏ တန်းတူညီမျှမှု အခွင့်အရေးကို ထိခိုက်စေနိုင်ပါ သည်။ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု မပြုရေးကို ဦးစားပေးကြောင်းနှင့် ဘာသာရေးဥပဒေအနေဖြင့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှရေးနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမပြုရေးမူများ၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ အခြားအခွင့်အရေးများကို လိုက်နာရမည်ဖြစ်ကြောင်း ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ဖော်ပြထားနိုင်ပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>ဂမ်ဘီယာ ၁၉၉၆ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၃၂</p>	<p>Every person shall be entitled to enjoy, practice, profess, maintain and promote any culture, language, tradition or religion subject to the terms of this Constitution and to the condition that the right protected by this section do not impinge on the rights and freedoms of others or the national interest, especially unity.</p> <p>ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ သတ်မှတ်ချက်များနှင့်အညီ ဤအပိုဒ်တွင် အကာအကွယ်ပေးထားသော အခွင့်အရေးများသည် အခြားသူများ၏ အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များ သို့မဟုတ် အမျိုးသားအကျိုးစီးပွား အထူးသဖြင့် စည်းလုံးညီညွတ်မှုကို မထိပါစေဘဲ မည်သည့် ယဉ်ကျေးမှု၊ ဘာသာစကား၊ အစဉ်အလာ သို့မဟုတ် ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုကိုမဆို ခံစားရန်၊ ကျင့်သုံးရန်၊ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရန်၊ ထိန်းသိမ်းရန်နှင့် အားပေး မြှင့်တင်ရန် အခွင့်အရေး လူတိုင်းတွင် ရှိစေရမည်။</p>	<p>အခြားသူများ၏ အခွင့်အရေးများကို ထိခိုက်စေသော မည်သည့် ကျင့်သုံးမှုများကိုမျှ ခွင့်မပြုပါ။</p>
<p>ယူဂန္ဒာ ၁၉၉၅ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၃၂ (၂)</p>	<p>(2) Laws, cultures, customs and traditions which are against the dignity, welfare or interest of women or any other marginalised group...or which undermine their status, are prohibited by this Constitution.</p> <p>(၂) အမျိုးသမီးများ သို့မဟုတ် အခြားပတ်ဝန်းကျင်နှင့် မဝင်ဆံ့သော မည်သည့် အုပ်စုမဆို၏ ဂုဏ်သိက္ခာ၊ သာယာဝပြောမှု သို့မဟုတ် အကျိုး စီးပွားနှင့် ဆန့်ကျင်သော သို့မဟုတ် ၎င်းတို့၏ အဆင့်အတန်းကို ပျက်ပြား စေသော ဥပဒေများ၊ ယဉ်ကျေးမှုများနှင့် အစဉ်အလာများကို ဤဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအရ တားမြစ်သည်။</p>	<p>အမျိုးသမီးများကို ထိခိုက်သော ကျင့်သုံးမှုများကို တားမြစ်ပါသည်။</p>

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်ပါသည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

တန်းတူညီမျှခြင်းနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုပယ်ဖျက်ခြင်း

ခွဲခြားဆက်ဆံမှု အမျိုးမျိုးကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် အသိအမှတ်ပြုထားပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

အမျိုးသမီးများသည် အမျိုးသမီးဖြစ်သည့်အတွက်သာမက အခြား သွင်ပြင်လက္ခဏာများ၊ ကိုယ်ပိုင်စရိုက်လက္ခဏာများနှင့်/သို့မဟုတ် ယုံကြည်ချက်များကြောင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုနှင့် ထိခိုက်နှစ်နာမှုများ တွေ့ကြုံခံစားရပါသည်။ ဥပမာ အမျိုးသမီးများသည် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍကြောင့်ဖြစ်သော ခွဲခြားဆက်ဆံမှုနှင့် မညီမျှမှုအပြင် ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ဖယ်ကြည့်ခံရသော စီးပွားရေးအဆင့်အတန်း၊ တိုင်းရင်းသား၊ ဘာသာရေး၊ လိင်တိမ်းညွတ်မှု သို့မဟုတ် မသန်စွမ်းသူဖြစ်ခြင်းကြောင့် ယင်းအကြောင်းအချက်များကြောင့်ဖြစ်သော ခွဲခြားဆက်ဆံမှုနှင့် မညီမျှမှုတို့ကိုပါ ရင်ဆိုင်ရနိုင်ပါသည်။ သို့ဖြင့် များပြားလှစွာသောအကြောင်းရင်းအများကြောင့် ခွဲခြားဆက်ဆံခံရသော အမျိုးသမီးများအပေါ် ဆိုးရွားစွာအကျိုးသက်ရောက်မှုသည် များပြားလာပါသည်။ ထို့အပြင် 'အမျိုးသား အမျိုးသမီးဖြစ်ခြင်း သို့မဟုတ် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍကို အကြောင်းပြု၍ ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းသည် ယင်းသို့သော (ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် မဝင်ဆုံသည့်) အုပ်စုများတွင် ပါဝင်သော အမျိုးသမီးများအပေါ် မတူညီသော နည်းလမ်းဖြင့် မတူညီသော အဆင့်အထိ သက်ရောက်မှု ရှိနိုင်ပါသည်။¹ သို့မဟုတ် ယင်းအုပ်စုများတွင်ပါဝင်သော အမျိုးသမီးများနှင့်မပါဝင်သော အမျိုးသမီးများအပေါ် သက်ရောက်မှုသည် နည်းလမ်းမတူညီဘဲ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုအများကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် အသိအမှတ်ပြုရန်အတွက် နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုအများကို တားမြစ်ပြီး ပပျောက်စေရန် ဥပဒေအရ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုများ လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>တောင်အာဖရိက ၁၉၉၆ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၉</p>	<p>(3) The state may not unfairly discriminate directly or indirectly against anyone on one or more grounds, including race, gender, sex, pregnancy, marital status, ethnic or social origin, colour, sexual orientation, age, disability, religion, conscience, belief, culture, language and birth.(4) No person may unfairly discriminate directly or indirectly against anyone on one or more grounds in terms of subsection (3) [above]. National legislation must be enacted to prevent or prohibit unfair discrimination.</p> <p>(၃) နိုင်ငံတော်သည် လူမျိုး၊ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ၊ အမျိုးသမီး အမျိုးသား ဖြစ်ခြင်း၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင်ခြင်း၊ အိမ်ထောင်ရှိမရှိ၊ တိုင်းရင်းသား သို့မဟုတ် လူမှုရေး ဇစ်မြစ်၊ အသားအရောင်၊ လိင်တိမ်းညွတ်မှု ၊ အသက်အရွယ်၊ မသန်စွမ်းမှု၊ ဘာသာရေး၊ အယူအဆ၊ ယုံကြည်မှု၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဘာသာစကားနှင့် မွေးဖွားစဉ်အခြေအနေ အပါအဝင် အကြောင်းအချက်တစ်မျိုး သို့မဟုတ် အကြောင်းအချက်အများကို အစွဲပြုလျက် မည်သူ့ကိုမျှ တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်၍ဖြစ်စေ ခွဲခြားဆက်ဆံမှု မပြုရပါ။ (၄) မည်သူမျှ အခြားတစ်စုံတစ်ဦးကို အထက်ပါ အပိုဒ်ခွဲ (၃) တွင် ဖော်ပြထားသော အကြောင်းအချက်များကိုအစွဲပြုလျက် တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်၍ဖြစ်စေ မတရားခွဲခြားဆက်ဆံမှု မပြုရပါ။ မတရားခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို တားဆီးရန် သို့မဟုတ် တားမြစ်ရန် အမျိုးသားအဆင့်ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။</p>	<p>အကြောင်းအချက်တစ်မျိုး သို့မဟုတ် အကြောင်းအချက်အများကို အစွဲပြုလျက် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းကို တားမြစ်ပါသည်။</p>
---	-----------------	---	---

1 General recommendation No. 28 On the Core Obligations of States Parties under Article 2 of the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women, UN Doc. CEDAW/C/GC/28 (2010), para 18. <<http://www1.umn.edu/humanrts/gencomm/CEDAW%20Gen%20rec%2028.pdf>>. အမျိုးသမီးများကို ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပုံစံအားလုံး ပပျောက်စေရေး ကွန်ဗင်းရှင်း အပိုဒ် ၂ အရ ကွန်ဗင်းရှင်းဝင်နိုင်ငံများ၏ ပင်မတာဝန်များဆိုင်ရာ အထွေထွေအကြံပြုချက် အမှတ် ၂၈၊ စာပိုဒ် ၁၈

သို့လစ်ပီးယား
၂၀၀၉ ခုနှစ်

အပိုဒ် ၁၄ (၂)

The State prohibits and punishes all forms of discrimination based on sex, colour, age, sexual orientation, gender identity, origin, culture, nationality, citizenship, language, religious belief, ideology, political affiliation or philosophy, civil status, economic or social condition, type of occupation, level of education, disability, pregnancy, and any other discrimination that attempts to or results in the annulment of or harm to the equal recognition, enjoyment or exercise of the rights of all people.

အမျိုးသမီး အမျိုးသားဖြစ်ခြင်း၊ အသားအရောင်၊ အသက်အရွယ်၊ လိင် တိမ်းညွတ်မှု ၊ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ ခံယူချက်၊ ဇစ်မြစ်၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ လူမျိုး၊ နိုင်ငံသား၊ ဘာသာစကား၊ ဘာသာရေး ယုံကြည်မှု၊ အယူဝါဒ၊ နိုင်ငံရေး ဆက်စပ်မှု သို့မဟုတ် အယူအဆ၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း အဆင့်အတန်း၊ စီးပွားရေး သို့မဟုတ် လူမှုရေး အခြေအနေ၊ အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်း အမျိုးအစား၊ ပညာအရည်အချင်းအဆင့်၊ မသန်စွမ်းမှု၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင်ခြင်းတို့အပေါ် အခြေခံသော ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပုံစံအားလုံးကိုလည်းကောင်း၊ လူသားအားလုံး၏ အခွင့်အရေးများကို တန်းတူ အသိအမှတ်ပြုခြင်း၊ ခံစားခြင်း သို့မဟုတ် ကျင့်သုံးခြင်းကို ပျက်ပြားစေရန် သို့မဟုတ် ထိခိုက်စေရန်ကြိုးပမ်းသည့် သို့မဟုတ် ပျက်ပြားစေသော သို့မဟုတ် ထိခိုက်သော ရလဒ် ဖြစ်ပေါ်စေသည့် အခြားမည်သည့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများကိုမဆို လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတော်က တားမြစ်ပြီး ပြစ်ဒဏ်ပေးသည်။

မတူညီသော
ခွဲခြားဆက်ဆံမှု
ပုံစံအသီးသီးကို
တားမြစ်ပါသည်။

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်သည်။)

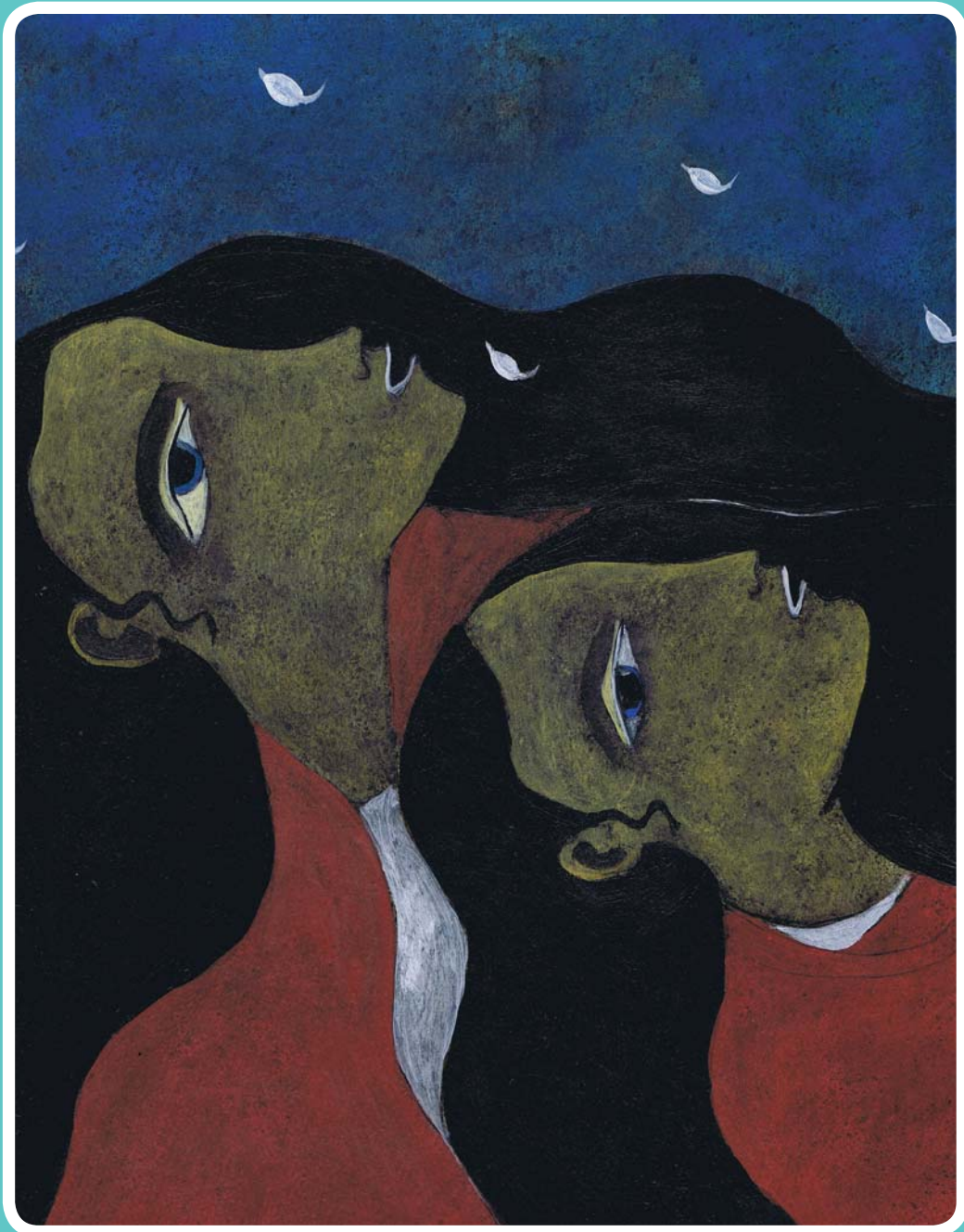
လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

အမျိုးသမီးများသာတူညီမှုအတွက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အကဲဖြတ်ခြင်း

စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးအခွင့်အလမ်းများ

မေးခွန်းများ ၁၅ - ၂၀

စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးအခွင့်အလမ်းများ

မေးခွန်း
၁၅

နိုင်ငံရေး စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးကဲ့သို့သော နယ်ပယ်အသီးသီးတွင် အမျိုးသမီးများ တန်းတူညီမျှမှု အခွင့်အရေးရှိကြောင်း ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် မည်သို့ ဖော်ပြထားပါသနည်း။

ရှင်းလင်းချက်

မတူညီသော ဘဝနေထိုင်မှုနယ်ပယ်အသီးသီးတွင် တန်းတူညီမျှမှုရှိရေးအခွင့်အရေးကို အသေးစိတ်ဖော်ပြသော ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ထားရှိခြင်းဖြင့် နောင်အခါ ပြဋ္ဌာန်းမည့် ဥပဒေများနှင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရ မူဝါဒများတွင် ယင်း နယ်ပယ်များကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် တရားစီရင်ရေးပိုင်းမှ အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူရာတွင် ယင်းတို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်ဖြစ်ကြောင်း ရှင်းလင်းစွာ သတ်မှတ်ထားနိုင်ပါသည်။ ယင်းပြဋ္ဌာန်းချက်များမှာ အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများအကြား လက်တွေ့တန်းတူညီမျှမှု အလျင်အမြန် ရရှိစေရေး ယာယီအထူးအစီအမံများအတွက် အခြေခံလည်းဖြစ်နိုင်ပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>ကင်ညာ ၂၀၁၀ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၂၇ (၃)</p>	<p>Women and men have the right to equal treatment, including the right to equal opportunities in political, economic, cultural and social spheres. အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများသည် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် လူမှုရေး နယ်ပယ်များတွင် အခွင့်အလမ်းများ တန်းတူရရှိရန် အခွင့်အရေး အပါအဝင် တန်းတူဆက်ဆံခြင်းကို ရပိုင်ခွင့် ရှိသည်။</p>	<p>နိုင်ငံရေး၊ အများပြည်သူအတွက် တာဝန်ထမ်းဆောင် သည့် နယ်ပယ်၊ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း အပါအဝင် နယ်ပယ်အားလုံးတွင် အမျိုးသမီးများသည် တန်းတူညီမျှမှု ရှိသည်။</p>
<p>ဂီယာနာ ၁၉၈၀ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၊ အခန်း ၂၊ အပိုဒ် ၂၉ (၁)</p>	<p>Women and men have equal rights and the same legal status in all spheres of political, economic and social life. All forms of discrimination against women on the basis of their sex are illegal. အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများသည် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုဘဝ နေထိုင်မှု နယ်ပယ်အားလုံးတွင် တန်းတူညီမျှသော အခွင့်အရေးများနှင့် ထပ်တူညီသော ဥပဒေဆိုင်ရာ အဆင့် အတန်းရှိသည်။ အမျိုးသမီးများကို အမျိုးသမီးဖြစ်ခြင်းကြောင့် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းပုံစံအားလုံးသည် ဥပဒေနှင့်ဆန့်ကျင်သည်။</p>	<p>နိုင်ငံရေး၊ အများပြည်သူအတွက် တာဝန်ထမ်းဆောင် သည့် နယ်ပယ်၊ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း အပါအဝင် နယ်ပယ်အားလုံးတွင် အမျိုးသမီးများသည် တန်းတူညီမျှမှု ရှိသည်။</p>
<p>တူနီးရှား ၂၀၁၄ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၄၆</p>	<p>The state guarantees the equality of opportunities between women and men to have access to all levels of responsibility in all domains. အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများသည် နယ်ပယ်အားလုံးတွင် တာဝန်ယူမှု အဆင့်အားလုံးသို့ရောက်ရှိတာဝန်ထမ်းဆောင် နိုင်ရန် အခွင့်အလမ်း တန်းတူရရှိစေရေးကို နိုင်ငံတော်က အာမခံချက်ပေးသည်။</p>	<p>နယ်ပယ်အားလုံးတွင် အမျိုးသမီးများသည် တန်းတူ ညီမျှမှု ရှိသည်။</p>
<p>တရုတ်နိုင်ငံ ၁၉၈၂ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၂၊ အပိုဒ် ၄၈</p>	<p>Women in the People's Republic of China enjoy equal rights with men in all spheres of life, political, economic, cultural and social, and family life. တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံမှ အမျိုးသမီးများသည် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ လူမှုရေးနှင့် မိသားစုဘဝဟူသော ဘဝ နေထိုင်မှု နယ်ပယ်အားလုံးတွင် အမျိုးသားများနှင့် တန်းတူညီမျှသော အခွင့်အရေးများ ရရှိခံစားရသည်။</p>	<p>နိုင်ငံရေး၊ အများပြည်သူအတွက် တာဝန်ထမ်းဆောင် သည့် နယ်ပယ်၊ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း အပါအဝင် နယ်ပယ်အားလုံးတွင် အမျိုးသမီးများသည် တန်းတူညီမျှမှု ရှိသည်။</p>

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်သည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးအခွင့်အလမ်းများ

အမျိုးသမီးများအတွက် လုပ်ခလစာတူညီစွာ ရရှိရန် အခွင့်အရေး ရှိပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများ လုပ်ကိုင်သော အလုပ် မတူညီပါက 'တူညီသော လုပ်ခလစာ' (equal pay) ကို အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြရန် ခဲယဉ်းပါသည်။ ထို့ကြောင့် 'တူညီသော တန်ဖိုးရှိသည့် အလုပ်အတွက် တူညီသော လုပ်ခလစာ ရရှိရန်' ဟူသော အယူအဆကိုလည်း အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ တူညီသော လုပ်ခလစာ ပြဋ္ဌာန်းချက် ရှိခြင်းဖြင့် အထွေထွေ ခွဲခြားဆက်ဆံမှု မပြုရေး ပြဋ္ဌာန်းချက်ထက် ပိုမို၍ အတိအလင်း ဖော်ပြချက်ရှိပြီး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု ပိုမိုရရှိပါသည်။ တူညီသော လုပ်ခလစာ ပြဋ္ဌာန်းချက် ရှိခြင်းဖြင့် အမျိုးသမီးများ အနေဖြင့် အောက်ဖော်ပြပါတို့ကဲ့သို့သော အခြေခိုင်လျက်ရှိသည့် အယူအစွဲများကို ကျော်လွှားနိုင်ရန် အထောက်အကူပြုပါသည်။

- အမျိုးသမီးများ၏ လုပ်ဆောင်မှုအရည်အသွေး၊ အမျိုးသမီးများ အလုပ်လုပ်ရသည့်အကြောင်းနှင့် အမျိုးသမီးများ လုပ်ကိုင်နိုင်သည့် အလုပ်အကိုင်ဆိုင်ရာ အယူအစွဲများ
- အလုပ်အကိုင်များကို တရားဝင် သို့မဟုတ် အလွတ်သဘော ကျား-မ ခွဲခြား လုပ်ကိုင်စေခြင်း နှင့်
- အမျိုးသမီးများ လုပ်ကိုင်သည့် အမျိုးအစား ပိုမိုများပြားသော အလုပ်အကိုင်များကို တန်ဖိုးထားမှု လျော့နည်းခြင်း

ဥပမာများ -

<p>လီဆိုသို ၁၉၉၃ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၃၀</p>	<p>Lesotho shall adopt policies aimed at securing just and favourable conditions of work and in particular policies directed to achieving— (a) remuneration which provides all workers, as a minimum with— (i) fair wages and equal remuneration for work of equal value without distinction of any kind, and in particular, women being guaranteed conditions of work, including pension or retirement benefits, not inferior to those enjoyed by men, with equal pay for equal work ...</p> <p>လီဆိုသိုနိုင်ငံသည် တရားမျှတလျက် ကောင်းမွန်သော အလုပ်အကိုင် အခြေအနေများရရှိစေရေးရည်ရွယ်သော အထူးသဖြင့် အောက်ပါတို့ကို အောင်မြင်စေရန် ဦးတည်သော မူဝါဒများကို ကျင့်သုံးမည်။ (က) အလုပ်သမားအားလုံး အနိမ့်ဆုံးအားဖြင့် အောက်ပါအတိုင်း လုပ်ခလစာ ရရှိစေရမည်။ (ခ) မျှတသော လုပ်ခရရှိစေရမည်။ တန်ဖိုးတူညီသော အလုပ်အတွက် တစ်စုံတစ်ရာ ခွဲခြားမှု မပြုဘဲ တန်းတူလုပ်ခလစာ ရရှိစေရမည်။ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးအား တူညီသောအလုပ်အတွက် တူညီသော လုပ်ခလစာရရှိစေပြီး အမျိုးသားများထက် မနိမ့်ကျသော ပင်စင် သို့မဟုတ် အငြိမ်းစားခံစားခွင့်များ အပါအဝင် အလုပ်အကိုင် အခြေအနေများကို အာမခံချက်ပေးရမည်။ ...</p>	<p>တူညီသော လုပ်ခလစာ ရရှိရေး အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သည်။</p>
---------------------------------	------------------	---	--

<p>မိသားစု ၁၉၉၂ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၆၃</p>	<p>Male and female citizens have equal rights in all fields— political, economic, cultural, social, and the family.... Men and women shall receive equal pay for equal work. အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီး နိုင်ငံသားများသည် နိုင်ငံရေးစီးပွားရေး ယဉ်ကျေးမှု လူမှုရေးနှင့် မိသားစုနယ်ပယ်အားလုံးတွင် တန်းတူ အခွင့်အရေး ရှိစေရမည်။ ... အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများသည် တူညီသော အလုပ်အတွက် တူညီသောလုပ်ခလစာ ရရှိစေရမည်။</p>	<p>တူညီသော လုပ်ခလစာ ရရှိရေး အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးကို ကာကွယ် စောင့်ရှောက် သည်။</p>
<p>ဘာကြီးနာ ဖာဆို ၁၉၉၁ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၉</p>	<p>The right to work is recognized and is equal for all. It is prohibited to discriminate in matters of employment and of remuneration founded notably on sex, colour, social origin, ethnicity or political opinion. အားလုံးအတွက် အလုပ်လုပ်ခွင့်ကို အသိအမှတ်ပြုပြီး တန်းတူဖြစ် စေရမည်။ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီး အမျိုးသားဖြစ်ခြင်း၊ အသား အရောင်၊ လူမှုဖွဲ့စည်းမှု၊ တိုင်းရင်းသားဖြစ်ခြင်း သို့မဟုတ် နိုင်ငံရေး ထင်မြင်ချက်တို့ကို အကြောင်းပြုလျက် အလုပ်အကိုင်ကိစ္စနှင့် လုပ်ခလစာကိစ္စတို့တွင် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို တားမြစ်သည်။</p>	<p>လုပ်ခလစာ ပေးရာတွင် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းကို တားမြစ်သည်။</p>
<p>မြန်မာ ၂၀၀၈ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၃၅၀</p>	<p>Women shall be entitled to the same rights and salaries as that received by men in respect of similar work. အမျိုးသမီးများသည် အလားတူ အလုပ်အတွက် အမျိုးသားများ ရရှိသော အခွင့်အရေးများနှင့် လစာများအတိုင်း တူညီစွာရရှိခွင့် ရှိစေရမည်။</p>	<p>တူညီသော အလုပ်အတွက် တူညီသော လုပ်ခလစာ ရရှိရေး အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးကို ကာကွယ် စောင့်ရှောက်သည်။</p>
<p>မိုးမိနီကန် သမ္မတနိုင်ငံ ၂၀၁၀ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၆၂ (၁)၊ ၆၂ (၉)</p>	<p>The State guarantees the equality and equity of women and men in the exercise of the right to work; Every worker has the right to a just and sufficient salary that permits [them] to live with dignity and to cover the basic material, social and intellectual needs of themselves and their family. The payment of equal salary for work of equal value is guaranteed, without discrimination of gender or other kind and under identical conditions of capacity, efficiency and seniority. အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများသည် အလုပ်လုပ်နိုင်ရန် အခွင့်အရေးကို ကျင့်သုံးရာတွင် တန်းတူညီမျှမှုနှင့် သာတူညီမျှမှုရှိစေရန် နိုင်ငံတော်က အာမခံချက်ပေးရမည်။ အလုပ်သမားတိုင်း ဂုဏ်သိက္ခာရှိစွာ နေထိုင်နိုင်ပြီး မိမိတို့ကိုယ်တိုင်နှင့် မိသားစု၏အခြေခံ ရုပ်ဝတ္ထုလူမှုရေးနှင့် အသိဉာဏ်ပိုင်း လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်သည့် မျှတပြီး လုံလောက်သော လစာရရှိခွင့်ရှိသည်။ စွမ်းဆောင်ရည်၊ လုပ်ငန်းတွင်ကျယ်မှုနှင့် လုပ်သက်တို့ တူညီပါက အမျိုးသမီးဖြစ်ခြင်း သို့မဟုတ် အခြားအကြောင်းများကြောင့် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းမရှိဘဲ တန်ဖိုးတူညီသော အလုပ်အတွက် တူညီသော လစာရရှိစေရန် အာမခံချက်ပေးသည်။</p>	<p>တူညီသော တန်ဖိုးရှိသည့် အလုပ်အတွက် တူညီသော လုပ်ခလစာ ရရှိရေး အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးကို ကာကွယ် စောင့်ရှောက်သည်။</p>

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်သည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးအခွင့်အလမ်းများ

မေးခွန်း
၁၇

စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၊ အလုပ်အကိုင် သို့မဟုတ် အခြားစီးပွားရေး လုပ်ဆောင်မှုများတွင် အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သော ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ရှိပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ပြီး အမျိုးသားများနှင့် တန်းတူ စီးပွားရေး လုပ်ကိုင်နိုင်သော စွမ်းရည်ရှိရန်မှာ အမျိုးသမီးများနှင့် မိသားစုများ ကိုယ်တိုင်ဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်နှင့် သာယာဝပြောစေရန် မရှိမဖြစ်လိုအပ်ပါသည်။ လုပ်ငန်းသစ်စတင်ခြင်း၊ ဈေးငွေရယူခြင်း စသည်တို့ကဲ့သို့သော စီးပွားရေးလုပ်ဆောင်မှုများတွင် အိမ်ထောင်ရှိ၊ အိမ်ထောင်မရှိ၊ တစ်ခုလပ်၊ မုဆိုးမ အမျိုးသမီးများ အပြည့်အဝ ပါဝင်နိုင်ရန်နှင့် မိသားစုဝင် အမျိုးသားများမှ သီးခြားလွတ်လပ်စွာ လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် အရေးကြီးပါသည်။ အိမ်ထောင်ရှိသော အမျိုးသမီးများသည်လည်း အိမ်ထောင်ဖက် သို့မဟုတ် ဆွေမျိုးအမျိုးသားများ၏ သဘောတူညီချက် မလိုအပ်ဘဲ စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များချမှတ်ပြီး လုပ်ဆောင်မှုများတွင် အပြည့်အဝ ပါဝင်လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်လည်း အရေးကြီးပါသည်။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများလုပ်ကိုင်ရာတွင် အမျိုးသမီးများ တန်းတူအခွင့်အရေး ရရှိစေရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သော ပြဋ္ဌာန်းချက်များမှာ အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများအကြား အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှု ပိုမိုလျင်မြန်စွာရရှိစေရန် ယာယီအထူးအစီအမံများ လုပ်ဆောင်ရေးအတွက် အခြေခံဖြစ်ပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>အီကွေဒေါ ၂၀၀၈ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၃၃၁</p>	<p>The State shall guarantee to women equal access to employment, vocational and professional training and advancement, equitable pay, and the option to self-employment. All necessary measures shall be taken to eliminate inequality. Any form of discrimination, harassment or violent action, of any nature, whether direct or indirect, affecting women at work is forbidden.</p> <p>အမျိုးသမီးများ အလုပ်အကိုင် တန်းတူရရှိရန်၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းနှင့် လုပ်ငန်းအလုပ်ကို ပညာရှင်သင်တန်းများ တက်ရောက်နိုင်ရန်၊ ရာထူးအဆင့် တိုးမြှင့်နိုင်ရန်၊ သာတူညီမျှ လုပ်လေစာရရှိရန်၊ ကိုယ်ပိုင်အလုပ် လုပ်ကိုင်လိုကာ လုပ်ကိုင်နိုင်ရန် နိုင်ငံတော်က အာမခံချက်ပေးရမည်။ တန်းတူညီမျှမှု မရှိခြင်း ပပျောက်စေရန် လိုအပ်သော အစီအမံအားလုံးကို လုပ်ဆောင်ရမည်။ လုပ်ငန်းခွင်တွင် အမျိုးသမီးများအပေါ် သက်ရောက်မှု ရှိသော တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ သွယ်ဝိုက်၍ဖြစ်စေ ခွဲခြားဆက်ဆံမှု၊ နှောင့်ယှက်မှု သို့မဟုတ် အကြမ်းဖက်လုပ်ဆောင်မှု မည်သည့်ပုံစံ မည်သည့် အမျိုးအစားကိုမဆို တားမြစ်သည်။</p>	<p>တန်းတူအလုပ် အကိုင်ရရှိရေး အကာအကွယ်ပေးသည်။</p>
<p>ဂီယာနာ ၁၉၈၀ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၊ အခန်း ၂၊ အပိုဒ် ၂၉ (၁)</p>	<p>Women and men have equal rights and the same legal status in all spheres of political, economic and social life. All forms of discrimination against women on the basis of their sex are illegal.</p> <p>အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများသည် နိုင်ငံရေး စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး ဘဝနေထိုင်မှု နယ်ပယ်အားလုံးတွင် တူညီသော အခွင့်အရေးများနှင့် တူညီသော ဥပဒေဆိုင်ရာ အဆင့်အတန်းရှိသည်။ အမျိုးသမီးများကို အမျိုးသမီးဖြစ်ခြင်းကြောင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပုံစံအားလုံးမှာ ဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်သည်။</p>	<p>တန်းတူညီမျှမှု အခွင့်အရေးတွင် စီးပွားရေး လုပ်ကိုင်မှု လည်း ပါဝင်သည်။</p>

<p>ဆုဒန် ၂၀၀၅ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၃၂</p>	<p>The State shall guarantee equal right of men and women to the enjoyment of all civil, political, social, cultural and economic rights, including the right to equal pay for equal work and other related benefits. တူညီသော အလုပ်အတွက် တူညီသော လုပ်ခလစာနှင့် အခြား ဆက်စပ် အကျိုးခံစားခွင့်များ ရရှိရန် အခွင့်အရေး အပါအဝင် ပြည်သူလူထု၊ နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် စီးပွားရေး အခွင့်အရေးများအားလုံးကို အမျိုးသား အမျိုးသမီးများ ရရှိခံစားနိုင်စေရေး အခွင့်အရေးကို နိုင်ငံတော်က အာမခံချက်ပေးရမည်။</p>	<p>တန်းတူညီမျှမှု အခွင့်အရေးတွင် စီးပွားရေး ဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများလည်း ပါဝင်သည်။</p>
------------------------------	------------------	--	--

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်ပါသည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးအခွင့်အလမ်းများ

မေးခွန်း
၁၈

မြေနှင့် အခြားပိုင်ဆိုင်ပစ္စည်းများကို ပိုင်ဆိုင်ရန်နှင့် အမွေဆက်ခံရန် အမျိုးသမီးများ တန်းတူအခွင့်အရေး ရှိကြောင်း အသိအမှတ်ပြုထားပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

အမျိုးသမီးများအနေဖြင့် စီးပွားရေး လုပ်ကိုင်နိုင်စွမ်းရှိစေရန် မြေနှင့် အခြားပစ္စည်းများ ရယူပိုင်ဆိုင်နိုင်ရန် အရေးကြီးပါသည်။ ကျေးလက်ဒေသများတွင် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများမှာ မြေယာရယူသုံးစွဲနိုင်မှုအပေါ် မကြာခဏ အခြေပြုနေခြင်းကြောင့် ကျေးလက်ဒေသများတွင် နေထိုင်သော အမျိုးသမီးများအတွက် အထူးသဖြင့် အရေးကြီးပါသည်။

အစဉ်အလာ ကျင့်သုံးမှုများ၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေနှင့်/သို့မဟုတ် ဘာသာရေးဥပဒေတို့ အသုံးပြုခြင်းသည် အမျိုးသမီးများ၏ မြေနှင့် ပိုင်ဆိုင်ပစ္စည်းဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများကို အကန့်အသတ် ဖြစ်စေနိုင်သော အခြေအနေများတွင် အမျိုးသမီးများအနေဖြင့် အမျိုးသားများနှင့်တန်းတူ မြေနှင့်ပိုင်ဆိုင်ပစ္စည်းများ ဝယ်ယူခြင်း၊ ပိုင်ဆိုင်ခြင်း၊ အမွေဆက်ခံခြင်း ပြုလုပ်နိုင်သည့် အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သော ပြဋ္ဌာန်းချက်ဖြင့် အကာအကွယ်ပေးနိုင်ပါသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် အခွင့်အရေးအဆင့်ဆင့် ဖော်ထုတ်ထားရှိပြီး ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေနှင့် ဘာသာရေးဥပဒေတို့သည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပါဝင်သော အခွင့်အရေး ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်အညီ ဖြစ်စေရမည်ဟု သတ်မှတ်ထားခြင်းဖြင့် အမျိုးသမီးများ၏ မြေနှင့် ပိုင်ဆိုင်ပစ္စည်း အခွင့်အရေးများကို အထွေထွေတန်းတူညီမျှမှု အပိုဒ်အောက်တွင် မူအားဖြင့်အကာအကွယ်ပေးနိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် အမျိုးသမီးများအနေဖြင့် မြေနှင့် အခြားပိုင်ဆိုင်ပစ္စည်းများ ဝယ်ယူခြင်း၊ ပိုင်ဆိုင်ခြင်းနှင့် အမွေဆက်ခံခြင်းပြုလုပ်နိုင်ကြောင်း အတိအလင်း ဖော်ပြသည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်ထည့်သွင်းထားခြင်းဖြင့် ဤအခွင့်အရေးကို ပိုမိုခိုင်မာစေလျက် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်နိုင်ပါမည်။

ဥပမာများ -

<p>ဘိုလစ်ဗီးယား ၂၀၀၉ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၄၀၂ (၂)</p>	<p>The State has the obligation to: 2. To promote policies aimed at eliminating all forms of discrimination against women in the access to, ownership and inheritance of land. (၂) မြေယာ ရယူလုပ်ကိုင်နိုင်မှု၊ ပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် အမွေဆက်ခံမှုတို့တွင် အမျိုးသမီးများအား ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပုံစံအားလုံး ပပျောက်စေရန် ရည်ရွယ်သော မူဝါဒများကို အားပေးမြှင့်တင်ရန် နိုင်ငံတော်တွင် တာဝန်ရှိသည်။</p>	<p>အမျိုးသမီးများ မြေယာလုပ်ကိုင်နိုင်မှု ဆိုင်ရာ ခွဲခြား ဆက်ဆံမှု ပပျောက်စေရန် နိုင်ငံတော်တွင် တာဝန်ရှိသည်။</p>
<p>နီပေါ (ယာယီ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေ) ၂၀၀၇ ခုနှစ်</p>	<p>၁၂ကြိမ်မြောက် ပြင်ဆင်ချက်၊ အပိုဒ် ၂၀</p>	<p>Sons and daughters shall have equal rights to ancestral property. သားများနှင့် သမီးများသည် မိဘဘိုးဘေးအစဉ်အဆက် ပိုင်ဆိုင်ခဲ့သော ပိုင်ဆိုင်ပစ္စည်းများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ တန်းတူအခွင့်အရေးများ ရှိစေရမည်။</p>	<p>အမျိုးသမီးများ၏ မြေယာ/ ပိုင်ဆိုင်ပစ္စည်းများကို ပိုင်ဆိုင်ခြင်းနှင့် အမွေဆက်ခံခြင်း အခွင့်အရေးကို အတိအလင်း အသိအမှတ်ပြုသော ပြဋ္ဌာန်းချက်ရှိသည်။</p>
<p>အီသီယိုပီးယား ၁၉၉၅ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၃၅</p>	<p>Women have the right to acquire, administer, control, use and transfer property. In particular, they have equal rights with men with respect to use, transfer, administration and control of land. They shall also enjoy equal treatment in the inheritance of property. အမျိုးသမီးများသည် ပိုင်ဆိုင်မှုများကို ဝယ်ယူရန်၊ အုပ်ချုပ်စီမံရန်၊ ထိန်းချုပ်ရန်၊ အသုံးပြုရန်နှင့် လွှဲပြောင်းပေးရန် အခွင့်အရေးရှိသည်။ အထူးသဖြင့် မြေယာအသုံးပြုခြင်း၊ လွှဲပြောင်းပေးခြင်း၊ အုပ်ချုပ်စီမံခြင်းနှင့် ထိန်းချုပ်ခြင်းတို့တွင် အမျိုးသားများနှင့် တန်းတူ အခွင့်အရေးရှိသည်။ ပိုင်ဆိုင်ပစ္စည်းများ အမွေဆက်ခံရာတွင်လည်း အမျိုးသမီးများကို တန်းတူဆက်ဆံရမည်။</p>	<p>အမျိုးသမီးများ၏ မြေယာ/ ပိုင်ဆိုင်ပစ္စည်းများကို ပိုင်ဆိုင်ခြင်းနှင့် အမွေဆက်ခံခြင်း အခွင့်အရေးကို အတိအလင်း အသိအမှတ်ပြုသော ပြဋ္ဌာန်းချက် ရှိသည်။</p>

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်ပါသည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးအခွင့်အလမ်းများ

မေးခွန်း
၁၉

လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်းဆိုင်ရာ တန်းတူညီမျှမှုကို အသိအမှတ်ပြုထားပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်းမှာ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ ကိစ္စရပ်မျှသာ မဟုတ်ပါ။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်းကို စည်းမျဉ်းထိန်းချုပ်သော ဥပဒေများအပေါ်တွင်လည်းကောင်း၊ အိမ်ထောင်သည်၊ မှဆိုးမနှင့် တစ်ခုလပ် အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးများနှင့် အခွင့်အလမ်းများကိုလည်းကောင်း တိုက်ရိုက် သို့မဟုတ် သွယ်ဝိုက်၍ သက်ရောက်မှုရှိပါသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အိမ်ထောင်ဖက်ရွေးချယ်ရာတွင် တန်းတူညီမျှမှု (ဆိုလိုသည်မှာ အမျိုးသမီးများသည် မည်သူ့ကိုလက်ထပ်လိုကြောင်း လွတ်လပ်စွာ ရွေးချယ်နိုင်ပါသည်)၊ လက်ထပ်ရာတွင် တန်းတူညီမျှမှု၊ အိမ်ထောင်သက်တမ်းအတွင်း တန်းတူညီမျှမှုနှင့် အိမ်ထောင်အဆုံးသတ်သောအခါ တန်းတူညီမျှမှုတို့ကို ဖော်ပြထားနိုင်ပါသည်။ တန်းတူအခွင့်အရေးများအပြင် တူညီသောတာဝန်များ ရှိကြောင်းကိုလည်း တစ်ခါတစ်ရံ အသိအမှတ်ပြု ဖော်ပြလေ့ရှိပါသည်။

လက်ထပ်စဉ်နှင့် အိမ်ထောင် သက်တမ်းတစ်လျှောက် အိမ်ထောင်ဖက်များ တန်းတူညီမျှမှုကို အသိအမှတ်ပြုခြင်းဖြင့် ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ ဘဝနေထိုင်မှု၏ ဤအရေးကြီးသော အပိုင်းကဏ္ဍတွင် အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးများကို ဖော်ဆောင်ပေးရေးဥပဒေနှင့် မူဝါဒတွင် လမ်းညွှန်သဖွယ် အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်းဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များတွင် တန်းတူညီမျှမှုကို အသိအမှတ်ပြုခြင်းဖြင့် အမျိုးသမီးများ၏ သီးခြားလွတ်လပ်မှု၊ ဆုံးဖြတ်ချက်နှင့် ရွေးချယ်မှုများကို လွတ်လပ်စွာ လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်းတို့ကို အကာအကွယ်ပေးပါသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေနှင့်/သို့မဟုတ် ဘာသာရေးဥပဒေကို အသိအမှတ်ပြုပြီး ၎င်းကျင့်သုံးမှုများသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ အခြားအခွင့်အရေးများနှင့် ကိုက်ညီစေရမည်ဟု သတ်မှတ်ထားခြင်းဖြင့် လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်းဆိုင်ရာ တန်းတူညီမျှမှု အခွင့်အရေးများသည် ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ သို့မဟုတ် ဘာသာရေးဥပဒေအရ လက်ထပ်ထိမ်းမြားသော အမျိုးသမီးများအား အရေးပါသော ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု ပေးနိုင်ပါမည်။ လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်းဆိုင်ရာ တန်းတူညီမျှမှုသည် အမျိုးသမီးများအား အဓမ္မ လက်ထပ်စေခြင်းနှင့် အဓမ္မကွာရှင်းခြင်းတို့မှ အကာအကွယ်ပေးပါသည်။ အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများအတွက် ဥပဒေအရ လက်ထပ်ထိမ်းမြားနိုင်သည့် အနိမ့်ဆုံး အသက်အရွယ်ကို တန်းတူသတ်မှတ်ပြီး အိမ်ထောင်ပျက်ပြားပါက ပိုင်ဆိုင်မှုများကို ညီတူညီမျှ ခွဲဝေရပါသည်။ အိမ်ထောင်ဖက် ကွယ်လွန်ပါက အဓမ္မဆက်ခံခွင့်ကို အာမခံချက်ပေးပါသည်။ ကလေးများကို တန်းတူအုပ်ထိန်းခွင့် ရှိရန် ပံ့ပိုးပေးပြီး နှစ်ဦးပိုင် ပစ္စည်းများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ တူညီသော ပြောရေးဆိုခွင့် ရှိစေရန် အာမခံချက်ပေးပါသည်။

ပုဆိုးတန်းတင် အကြင်လင်မယားဖြစ်ခြင်း (အစဉ်အလာ ကျင့်ထုံးဥပဒေအရ လက်ထပ်ခြင်း) သည် လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်းပင်ဖြစ်ပြီး သက်ရောက်မှုတူညီလျက် တန်းတူဖြစ်သည်ဟု အသိအမှတ်ပြုခြင်းဖြင့် ဥပဒေအရ လက်ထပ်မထားသော်လည်း အလားတူ ဆက်ဆံရေး ရှိသော အမျိုးသမီးများအားထပ်မံ၍ အကာအကွယ် ပေးနိုင်ပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>နမီးဘီးယား ၁၉၉၀ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၄</p>	<p>(1) Men and women of full age, without any limitation due to race, colour, ethnic origin, nationality, religion, creed or social or economic status shall have the right to marry and to found a family. They shall be entitled to equal rights as to marriage, during marriage and at its dissolution. (2) Marriage shall be entered into only with the free and full consent of the intending spouses.</p> <p>(၁) အရွယ်ရောက်ပြီးသော အမျိုးသား အမျိုးသမီးများသည်လူမျိုး၊ အသားအရောင်၊ တိုင်းရင်းသား၊ ဇာတိ၊ နိုင်ငံသား၊ ဘာသာရေး၊ အယူဝါဒ သို့မဟုတ် လူမှုရေးစီးပွားရေး အဆင့်အတန်းကြောင့် ကန့်သတ်ချက်တစ်စုံတစ်ရာမရှိဘဲ လက်ထပ်ရန်နှင့် မိသားစုတည်ထောင်ရန် အခွင့်အရေး ရှိစေရမည်။ လက်ထပ်ခြင်း၊ အိမ်ထောင် သက်တမ်းတစ်လျှောက်နှင့် အိမ်ထောင် ပျက်ပြားချိန်တွင် တူညီသော အခွင့်အရေးများ ရရှိစေရမည်။ (၂) အိမ်ထောင်ဖက်အဖြစ် ရည်ရွယ်သူ ၂ဦး လွတ်လပ်စွာ အပြည့်အဝ သဘောတူညီမှု ဖြင့်သာလျှင် လက်ထပ်ထိမ်းမြားရန် ဖြစ်သည်။</p>	<p>လက်ထပ်ချိန်၊ အိမ်ထောင် သက်တမ်းတစ်လျှောက်နှင့် အိမ်ထောင်အဆုံး သတ်ချိန်တွင် တန်းတူ ညီမျှမှုကို အသိအမှတ် ပြုပါသည်။</p>
<p>နီကာရာဂွာ ၁၉၈၇ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၇၂ နှင့် ၇၃</p>	<p>72. The marriage and in fact stable common law unions are protected by the State; they rest on the voluntary agreement of men and women and they can be dissolved by mutual consent or by the will of one of the parties...</p> <p>73. Family relations are based on respect, solidarity and absolute equality of rights and responsibilities between men and women.</p> <p>၇၂။ လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်းနှင့် အစဉ်အလာ ကျင့်ထုံးဥပဒေအရ တည်ငြိမ်သော လက်ထပ်ခြင်းများကို နိုင်ငံတော်က အကာအကွယ် ပေးသည်။ ယင်းတို့မှာ အမျိုးသား အမျိုးသမီးများ မိမိတို့ဆန္ဒ အလျောက် သဘောတူညီခြင်းအပေါ် မူတည်ပြီး နှစ်ဦးသဘောတူ သို့မဟုတ် တစ်ဘက်ဘက်၏ ဆန္ဒဖြင့်ပယ်ဖျက်ခွင့် ရှိသည်။ ... ၇၃။ မိသားစု ဆက်ဆံရေးများမှာ အမျိုးသား အမျိုးသမီးများအကြား လေးစားမှု၊ စည်းလုံးညီညွတ်မှုနှင့် အခွင့်အရေးများနှင့် တာဝန်များ လုံးဝ တန်းတူညီမျှမှုတို့အပေါ် အခြေခံစေရမည်။</p>	<p>ပုဆိုးတန်းတင်အကြင်လင် မယားဖြစ်ခြင်း De facto union ကို လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်းနှင့် တန်းတူဖြစ် ကြောင်း အသိအမှတ် ပြုပါသည်။</p>

<p>သို့လင်စီးယား ၂၀၀၉ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၆၃ (၁)၊ ၆၄ (၂)</p>	<p>I. The marriage between a man and a woman is formed by legal bond and is based on equality of the rights and duties of the spouses. ၁။ အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီး လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်းမှာ ဥပဒေအရ နှောင်ဖွဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး အိမ်ထောင်ဖက်များ၏ အခွင့်အရေးများနှင့် တာဝန်များ တန်းတူညီမျှမှုအပေါ် အခြေပြုသည်။ II. The free unions or de facto unions, which meet the conditions of stability and singularity and that are maintained between a man and a women without legal impediment, shall have the same effects as a civil marriage, both in the personal and property relations of the couple as well as with respect to adopted children or to children born to the couple. ၂။ လွတ်လပ်စွာ လက်ထပ်ထားခြင်း သို့မဟုတ် ပုဆိုးတန်းတင် အကြင် လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းနေထိုင်ခြင်းများသည် တည်ငြိမ်မှုရှိခြင်း၊ ဇနီး ခင်ပွန်းတစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး သစ္စာရှိစွာ ပေါင်းသင်းနေထိုင်ခြင်းဖြစ်ပြီး ဥပဒေ အရ အရှုပ်အရှင်းမရှိဘဲ ပေါင်းသင်းနေထိုင်ခြင်းဖြစ်လျှင် ယင်းဇနီးခင်ပွန်း စုံတွဲ၏ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာပိုင်းနှင့် ပိုင်ဆိုင်ပစ္စည်းပိုင်း ဆက်ဆံရေးများ၊ မွေးဖွားလာသော သားသမီးများ၊ မွေးစားသော ကလေးသူငယ်များ နှင့် စပ်လျဉ်း၍ တရားဝင်လက်မှတ်ရေးထိုး လက်ထပ်ခြင်းနှင့် တူညီသောသက်ရောက်မှု ရှိစေရမည်။</p>	<p>အိမ်ထောင်ပြုရာတွင် အခြေခံအဖြစ် အိမ်ထောင်ဖက်များ တန်းတူညီမျှမှု ရှိရမည်။ ပုဆိုးတန်းတင်အကြင် လင်မယားဖြစ်ခြင်း De facto union ကို လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်းနှင့် တန်းတူဖြစ်ကြောင်း အသိအမှတ် ပြုပါသည်။</p>
<p>ဂျပန် ၁၉၄၆ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၂၄</p>	<p>Marriage shall be based only on the mutual consent of both sexes and it shall be maintained through mutual cooperation with the equal rights of husband and wife as a basis. With regard to choice of spouse, property rights, inheritance, choice of domicile, divorce and other matters pertaining to marriage and the family, laws shall be enacted from the standpoint of individual dignity and the essential equality of the sexes. လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်းမှာ အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီး အပြန်အလှန် သဘောတူညီမှုတစ်ခုတည်းအပေါ်တွင်သာ အခြေပြုစေရမည်။ ဇနီးခင်ပွန်း နှစ်ဦးသား၏ တူညီသော အခွင့်အရေးများ အခြေခံပေါ်တွင် အပြန်အလှန် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ဆက်လက် တည်တံ့ခြင်းဖြစ်စေရမည်။ အိမ်ထောင်ဖက်ရွေးချယ်ခြင်း၊ ပိုင်ဆိုင်ပစ္စည်း အခွင့်အရေးများ၊ အမွေဆက်ခံခြင်း၊ နေထိုင်မည့်နေရာ ရွေးချယ်ခြင်း၊ ကွာရှင်းပြတ်စဲခြင်းတို့အပြင် လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်း၊ မိသားစုတို့နှင့် သက်ဆိုင်သော အခြားကိစ္စရပ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ လူတစ်ဦးချင်း၏ ဂုဏ်သိက္ခာ၊ အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီးများ အနှစ်သာရအားဖြင့် တန်းတူညီမျှဖြစ်ခြင်း ရှုထောင့်မှ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းရမည်။</p>	<p>လက်ထပ်ချိန်၊ အိမ်ထောင် သက်တမ်းတစ်လျှောက်နှင့် အိမ်ထောင်အဆုံးသတ်ချိန် တွင် တန်းတူညီမျှမှုကို အသိအမှတ်ပြုပါသည်။</p>

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်ပါသည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးအခွင့်အလမ်းများ

မေးခွန်း
၂၀

ပညာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး ရှိပါသလား။ မိန်းကလေးများနှင့် အမျိုးသမီးများ၏ ပညာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများကို အကာအကွယ်ပေးထားပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

ပညာရေးသည် အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများအကြား မညီမျှမှုများကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရန် အင်အားအကောင်းဆုံး နည်းလမ်းတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ ကမ္ဘာတစ်ဝန်းတွင် အမျိုးသမီးများသည် အမျိုးသားများထက် ပညာသင်ကြားနိုင်မှုနှုန်းထား လျော့နည်းပါသည်။ မိန်းကလေးများ၏ ပညာသင်ကြားခွင့်ကို သတ်မှတ်ပေးခြင်းဖြင့် နိုင်ငံတော်တွင် ပညာတက်ရောက် သင်ကြားနိုင်ရေး ဆောင်ရွက်ပေးရန်၊ သတ်မှတ်ထားသော အသက်အရွယ်မရောက်မီ ကျောင်းအပ်နှံစေရေး သေချာစေမည့် ဥပဒေများနှင့် မူဝါဒများကို ကျင့်သုံးရန်နှင့် မိန်းကလေးများ တန်းတူပညာသင်ကြားနိုင်မှု၊ ကျောင်းအပ်နှံနိုင်မှုတို့ကို တားဆီးနေ သော အခြေအနေများကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ပေးရန် တာဝန်ရှိမည်ဖြစ်ပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>အာဖဂန် နစ္စတန် ၂၀၀၄ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၄၄</p>	<p>The state shall devise and implement effective programs to create and foster balanced education for women, improve education of nomads as well as eliminate illiteracy in the country. နိုင်ငံတော်သည် အမျိုးသမီးများအတွက် ဟန်ချက်ညီသော ပညာရေးကို ဖန်တီးလျက် ပြုစုပေးပေးရန်၊ လူညံ့လည်သွား လာ နေထိုင်သူများ၏ ပညာရေး တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန်နှင့် နိုင်ငံအတွင်း စာမတတ်မြောက်မှု ပပျောက်စေရန် ထိရောက်သော လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များကို အကောင်အထည်ဖော်ရမည်။</p>	<p>မိန်းကလေးများနှင့် အမျိုးသမီးများ၏ ပညာသင်ကြားနိုင်ရန် အခွင့်အရေး</p>
<p>နီပေါနိုင်ငံ ယာယီ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေ ၂၀၀၇ ခုနှစ်</p>	<p>နိုင်ငံတော်၏ တာဝန် များ၊ လမ်းညွှန်မှုများ နှင့် မူဝါဒများ၊ အပိုဒ် ၃၅ (၈)</p>	<p>The State shall pursue a policy of encouraging maximum participation of women in national development by making special provision for their education, health and employment. နိုင်ငံတော်သည် အမျိုးသမီးများ၏ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် အလုပ်အကိုင်အတွက် အထူးပြဋ္ဌာန်းချက်များ ပြဋ္ဌာန်းခြင်းအားဖြင့် တစ်နိုင်ငံလုံး ဖွံ့ဖြိုးရေးတွင် အမျိုးသမီးများ အများဆုံး ပါဝင်နိုင်စေရန် အားပေးသည့် မူဝါဒကို ကျင့်သုံးမည်။</p>	<p>မိန်းကလေးများနှင့် အမျိုးသမီးများ၏ ပညာသင်ကြားနိုင် ရန် အခွင့်အရေး</p>
<p>ကျားဘား ၁၉၇၆ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၄၃</p>	<p>The State establishes the right, won by the Revolution, of its citizens, without distinction based on race, colour, sex, religious creeds, national origin, or any other type offending human dignity to... have a right to education at all national educational institutions, ranging from elementary schools to the universities, which are the same for all. နိုင်ငံတော်သည် တော်လှန်ရေးမှ ရရှိအောင်မြင်ခဲ့သော နိုင်ငံသား များ၏ အခွင့်အရေးဖြစ်သည့် အားလုံးအတွက် တစ်ပြေးညီ မူလတန်း ကျောင်းများမှ တက္ကသိုလ်များအထိ အမျိုးသားပညာရေး အဖွဲ့အစည်းအားလုံးတွင် တက်ရောက် ပညာသင်ကြားနိုင်ရန် အခွင့်အရေး ... ကို လူမျိုး၊ အသားအရောင်၊ အမျိုးသမီး အမျိုးသား ဖြစ်ခြင်း၊ ဘာသာရေး ယုံကြည်မှုများ၊ လူမျိုးဇစ်မြစ်တို့အပေါ် အခြေခံသည့် ခွဲခြားမှုသို့မဟုတ် လူသားဂုဏ်သိက္ခာကို ထိခိုက်စေ မည့် အခြာ ခွဲခြားမှု တစ်စုံတစ်ရာ မပြုလုပ်ဘဲ အနိုင်အမာ ဖော်ဆောင်ပေးမည်။</p>	<p>ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ နှင့်/ သို့မဟုတ် အမျိုးသား အမျိုးသမီး ဖြစ်ခြင်း သို့မဟုတ် ပညာရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အမျိုးသမီးများ ကို ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းကို တားမြစ်သည်။</p>

<p>အီကွေဒေါ ၂၀၀၈ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၄၃ (၁)</p>	<p>The State shall guarantee the rights of pregnant and breast-feeding women to: (1) Not be discriminated for their pregnancy in education, social, and labour sectors. နိုင်ငံတော်သည် ကိုယ်ဝန်ဆောင် အမျိုးသမီးများနှင့် နို့တိုက်လေးငယ်ရှိသော အမျိုးသမီးများ၏ (၁) ပညာရေး လူမှုရေးနှင့် အလုပ်သမား ကဏ္ဍများတွင် ကိုယ်ဝန်ဆောင်ခြင်းအကြောင်းကြောင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမခံရစေရန် အခွင့်အရေးကို အာမခံချက်ပေးရမည်။</p>	<p>ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ နှင့်/ သို့မဟုတ် အမျိုးသား အမျိုးသမီး ဖြစ်ခြင်း သို့မဟုတ် ပညာရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အမျိုးသမီးများကို ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းကို တားမြစ်သည်။</p>
<p>ကွန်ဂို ဒီမိုကရက်တစ် သမ္မတနိုင်ငံ ၂၀၀၆ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၄၅</p>	<p>...All persons have access to establishments of national education, without discrimination of place of origin, of race, of religion, of sex, of political or philosophical opinions, of their physical, mental or sensorial state in accordance with their capacities... ... လူအားလုံးတွင် ဇာတိနယ်မြေ၊ လူမျိုး၊ ဘာသာရေး၊ ကျား-မ၊ နိုင်ငံရေး သို့မဟုတ် အတွေးအမြင်ဆိုင်ရာ ထင်မြင်ချက်များ၊ ရုပ်ပိုင်း၊ စိတ်ပိုင်း သို့မဟုတ် အာရုံခံစားမှုပိုင်း ခွဲခြားဆက်ဆံမှု မရှိဘဲ မိမိတို့ စွမ်းဆောင်ရည် များနှင့်အညီ နိုင်ငံတော်က တည်ထောင်ဖွင့်လှစ်ထားသော ပညာရေးအစီအမံများတွင် တက်ရောက် သင်ကြားခွင့်ရှိသည်။ ...</p>	<p>ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ နှင့်/ သို့မဟုတ် အမျိုးသား အမျိုးသမီး ဖြစ်ခြင်း သို့မဟုတ် ပညာရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အမျိုးသမီးများကို ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းကို တားမြစ်သည်။</p>
<p>ဂမ်ဘီယာ ၁၉၉၆ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၃၀ (က)</p>	<p>All persons shall have the right to equal educational opportunities and facilities and with a view to achieving the full realisation of that right- (a) basic education shall be free, compulsory and available to all... လူအားလုံးတွင် တန်းတူပညာရေး အခွင့်အလမ်းများ ရရှိရန်နှင့် ပညာရေး အစီအမံများသို့ တက်ရောက်သင်ကြားရန် အခွင့်အရေး ရှိစေရမည်။ ယင်းအခွင့်အရေးကို အပြည့်အဝဖော်ဆောင်ရန် အလို့ငှာ (က) အခြေခံ ပညာရေးသည် အခမဲ့မသင်မနေရ ပညာရေးဖြစ်ပြီး အားလုံး တက်ရောက် သင်ကြားနိုင်စေရမည်။ ...</p>	<p>အခမဲ့ပညာသင်ကြားခွင့်။ ရံဖန်ရံခါ အဆင့်တစ်ခု အထိ ဥပမာ မူလတန်းပြီးစီးသည်အထိ ဟူ၍ သတ်မှတ်ဖော်ပြ ပါသည်။</p>
<p>တူရကီ ၁၉၈၂ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၄၂</p>	<p>... Primary education is compulsory for all citizens of both sexes and is free of charge in state schools. ... မူလတန်းပညာရေးသည် ကျား-မ မရွေး နိုင်ငံသားအားလုံး အတွက် မသင်မနေရ ပညာရေးဖြစ်ပြီး နိုင်ငံတော်က ဖွင့်လှစ်ထားသော ကျောင်းများတွင် အခမဲ့ဖြစ်သည်။</p>	<p>အခမဲ့ပညာသင်ကြားခွင့်။ ရံဖန်ရံခါ အဆင့်တစ်ခု အထိ ဥပမာ မူလတန်း ပြီးစီးသည်အထိ ဟူ၍ သတ်မှတ်ဖော်ပြပါသည်။</p>

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်သည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးအခွင့်အလမ်းများ

စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုနှင့် သောက်ရေဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး ရှိပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

အမျိုးသမီးများသည် အမျိုးသားများထက် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုကို ပိုမို၍တွေ့ကြုံခံစားရတတ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အထူးသဖြင့် ကျေးလက်ဒေသများတွင် စားနပ်ရိက္ခာ မဖူလုံမှုကြောင့် များစွာထိခိုက်မှုရှိပါသည်။ စားနပ်ရိက္ခာ မဖူလုံမှုသည် မကြာခင်က လူမှုရေး မညီမျှမှုများနှင့် ဆက်စပ်နေတတ်ပါသည်။ အမျိုးသမီးများအနေဖြင့် ရေရှည်တည်တံ့သော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်နိုင်စွမ်းနှင့်လည်း ဆက်စပ်နေပါသည်။ စားနပ်ရိက္ခာရရှိခွင့်ကို သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းပေးထားခြင်းဖြင့် နိုင်ငံတော်သည် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှု ရရှိစေမည့် ဥပဒေများနှင့် မူဝါဒများကိုကျင့်သုံးပြီး စားနပ်ရိက္ခာမဖူလုံမှု ဖြစ်စေသော အခြေခံမညီမျှမှုများကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ရှိစေမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>အီကွေဒေါ ၂၀၀၈ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၃ (၁)</p>	<p>The State's prime duties are: (1) Guaranteeing without any discrimination whatsoever the true possession of the rights set forth in the Constitution and in international instruments, especially the rights to education, health, food, social security and water for its inhabitants. နိုင်ငံတော်၏ အဓိကတာဝန်များမှာ (၁) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် နိုင်ငံတကာ စာချုပ်စာတမ်းများတွင် ဖော်ပြထားသော အခွင့်အရေးများ၊ အထူးသဖြင့် ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ စားနပ်ရိက္ခာ၊ လူမှုဖူလုံရေးနှင့် ရေဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများကို နိုင်ငံတွင်း နေထိုင်သူများအတွက် အမှန်တကယ် ရရှိပိုင်ဆိုင်နိုင်ရေး ခွဲခြားဆက်ဆံမှု တစ်စုံတစ်ရာမရှိဘဲ အာမခံချက်ပေးခြင်း</p>	<p>စားနပ်ရိက္ခာနှင့် ရေရရှိရန် အခွင့်အရေးကို နိုင်ငံတော်က အာမခံသည်။</p>
<p>ကွန်ဂို ဒီမိုကရက်တစ် သမ္မတနိုင်ငံ ၂၀၀၅ ခုနှစ်</p>	<p>ကဏ္ဍ ၂၊ အခန်း ၂၊ အပိုဒ် ၄၇</p>	<p>The right to health and to [a] secure food supply is guaranteed. The law specifies the fundamental principles and the rules of organization for public health and [a] secure food supply. ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးနှင့် (က) စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံစွာ ရရှိနိုင်ရန် အခွင့်အရေးကို အာမခံပါသည်။ ဥပဒေတွင် အခြေခံမူများနှင့် ပြည်သူ့ ကျန်းမာရေး နှင့် (က) စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုအတွက် စုဖွဲ့ပုံစည်းမျဉ်းများကို ဖော်ပြထားပါသည်။</p>	<p>စားနပ်ရိက္ခာ ရရှိရန် အခွင့်အရေးကို နိုင်ငံတော်က အာမခံသည်။</p>
<p>အီဂျစ် ၂၀၁၄ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၃၊ အပိုဒ် ၇၉</p>	<p>Each citizen has the right to healthy, sufficient amounts of food and clean water. The state shall provide food resources to all citizens. နိုင်ငံသားတိုင်း ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်ပြီး လုံလောက်သော စားနပ်ရိက္ခာနှင့် သန့်ရှင်းသောရေရရှိရန် အခွင့်အရေးရှိပါသည်။ နိုင်ငံတော်က နိုင်ငံသားတိုင်းကို စားနပ်ရိက္ခာ အရင်းအမြစ်များ ဖြည့်ဆည်းပေးရန် ဖြစ်ပါသည်။</p>	<p>စားနပ်ရိက္ခာနှင့် ရေ ရရှိရန် အခွင့်အရေးကို အသိအမှတ်ပြုသည်။</p>

<p>ဖီဂျီ ၂၀၁၃ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၂၊ အပိုဒ် ၃၆ (၁)</p>	<p>The State must take reasonable measures within its available resources to achieve the progressive realisation of the right of every person to be free from hunger, to have adequate food of acceptable quality and to clean and safe water in adequate quantities.</p> <p>နိုင်ငံတော်သည် လူတိုင်း ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးမှုမှ ကင်းလွတ်ရန်၊ လက်ခံနိုင်သော အရည်အသွေးရှိသည့် အစားအစာ အလုံ အလောက်ရရှိရန်နှင့် အန္တရာယ်ကင်းသော ရေသန့်ကို လုံလောက်သော ပမာဏရရှိရန် အခွင့်အရေးကို တစ်ဆင့်ချင်းတိုးတက် အကောင်အထည်ဖော်ရေးအတွက် ရရှိနိုင်သော အရင်းအမြစ် များဖြင့် ကြောင်းကျိုးဆီလျော်သော အစီအမံများကို လုပ်ဆောင်ရမည်။</p>	<p>စားနပ်ရိက္ခာနှင့် ရေ ရရှိရန် အခွင့်အရေးကို အဆင့်ဆင့် တိုးတက် ဖြည့်ဆည်းပေးရန် နိုင်ငံတော်တွင် တာဝန်ရှိသည်။</p>
<p>တောင် အာဖရိက ၁၉၉၆ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၂၊ အပိုဒ် ၂၇ (၁) (ခ)</p>	<p>Everyone has the right to have access to— (b) sufficient food and water ...</p> <p>လူတိုင်း (ခ) လုံလောက်သော အစားအစာနှင့် ရေ ရရှိရန် အခွင့်အရေး ရှိသည်။ ...</p>	<p>စားနပ်ရိက္ခာနှင့် ရေရရှိရန် အခွင့်အရေးကို အသိအမှတ်ပြုသည်။</p>
<p>ဘိုလစ် ဇီးယား ၂၀၀၉ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၆</p>	<p>I. Every person has the right to water and food. II. The State has the obligation to guarantee food security, by means of healthy, adequate and sufficient food for the entire population.</p> <p>၁။ လူတိုင်း ရေ နှင့် စားနပ်ရိက္ခာရရှိရန် အခွင့်အရေးရှိသည်။ ၂။ ပြည်သူတစ်ရပ်လုံးအတွက် ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်ပြီး လုံလောက်၍ ပြည့်စုံသော အစားအစာများ ရရှိစေခြင်းဖြင့် စားနပ်ရိက္ခာ ဖူလုံမှုကို အာမခံချက်ပေးရန် နိုင်ငံတော်တွင်တာဝန်ရှိသည်။</p>	<p>စားနပ်ရိက္ခာနှင့် ရေရရှိရန် အခွင့်အရေးကို အသိအမှတ်ပြုသည်။ စားနပ်ရိက္ခာ ဖူလုံရေး အာမခံချက် ပေးရန် နိုင်ငံတော်တွင် တာဝန်ရှိသည်။</p>
<p>မော်ရိုကို ၂၀၁၁ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၃၁</p>	<p>The State, the public establishments and the territorial collectivities work for the mobilization of all the means available [disponibles] to facilitate the equal access of the citizens [feminine] and the citizens [masculine] to conditions that permit their enjoyment of the right: ... to the access to water and to a healthy environment ...</p> <p>နိုင်ငံတော်၊ အများပြည်သူအဖွဲ့အစည်းများနှင့် နယ်မြေဒေသ အလိုက် အစုအဖွဲ့များသည် ရရှိနိုင်သော အရင်းအမြစ်များအားလုံးကို နှိုးဆော်လျက် နိုင်ငံသူ နိုင်ငံသားများအနေဖြင့် ရေရရှိရေးနှင့် ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်သော ပတ်ဝန်းကျင်တွင် နေထိုင်နိုင်ရေး အခွင့်အရေးကို ရယူခံစားနိုင်စေရန် ခွင့်ပြုသော အခြေအနေများကို တန်းတူရရှိနိုင်စေရေး ကူညီပံ့ပိုးပေးသည်။</p>	<p>စားနပ်ရိက္ခာနှင့် ရေရရှိရန် အခွင့်အရေးကို အဆင့်ဆင့် တိုးတက် ဖြည့်ဆည်းပေးရန် နိုင်ငံတော်တွင် တာဝန်ရှိသည်။</p>

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်ပါသည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးအခွင့်အလမ်းများ

မေးခွန်း
၂၂

ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးနှင့် ကျန်းမာရေးပြုစောင့်ရှောက်မှုရရှိရန် အခွင့်အရေးရှိပါသလား။ မျိုးပွား ကျန်းမာရေးနှင့်/သို့မဟုတ် မျိုးပွားကျန်းမာရေး ပြုစောင့်ရှောက်မှု အခွင့်အရေးကို အတိအလင်း ဖော်ပြ ထားပါသလား။ အမျိုးသမီးများသည် သားသမီးမွေးဖွားခြင်းဆိုင်ရာ ကိုယ်တိုင်ရွေးချယ်မှုများ ပြုလုပ်နိုင်သည့် အခွင့်အရေးနှင့် ၎င်းတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်ကို ကိုယ်တိုင်ထိန်းချုပ်နိုင်မှု ရှိပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

ကျန်းမာရေးနှင့် ကျန်းမာရေး ပြုစောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး၊ မျိုးပွားကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးဆိုရာ၌ အမျိုးသမီးများအတွက် အရေးကြီးသော ကိစ္စရပ်အမျိုးမျိုးပါဝင်ပါသည်။ ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးဆိုရာ၌ လူတစ်ဦး ချင်းအနေဖြင့် ကျင့်သုံးနိုင်သော အခွင့်အရေးမျှသာမဟုတ်ဘဲ သားဆက်ခြားခြင်းအပါအဝင် ကျန်းမာရေးပြုစောင့်ရှောက်မှု ကို နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် ဖြည့်ဆည်းပေးရမည့် (သို့မဟုတ် အလွယ်တကူရယူနိုင်ရန် ကူညီပံ့ပိုးပေးရမည့်) တာဝန်ရှိသော ကျန်းမာရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုဟု အဓိပ္ပာယ်သက်ရောက်ပါသည်။

အမျိုးသမီးများတွင် သားဖွားနိုင်သော စွမ်းရည်ရှိခြင်းကြောင့် မျိုးပွားကျန်းမာရေးမှာ အမျိုးသမီးများ၏ ကျန်းမာရေး အတွက် အရေးပါသော အပိုင်းကဏ္ဍတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ အမျိုးသမီးများ ကိုယ်တိုင် လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်နှင့် သီးခြားလွတ်လပ်မှု ရှိရန် အထူးလိုအပ်ပါသည်။ မျိုးပွားကျန်းမာရေး အခွင့်အရေးများကို ထည့်သွင်းထားခြင်းဖြင့် အမျိုးသမီးများအတွက် သီးသန့် အရေးပါသော ဤကျန်းမာရေး အပိုင်းကဏ္ဍကို နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရန် အထောက်အကူပြုပါသည်။ ပြုစောင့်ရှောက်မှု ရယူနိုင်ခြင်းမှာ တန်းတူညီမျှမှုနှင့် ကိုယ်တိုင်ဆောင်ရွက်နိုင်မှုရရှိရန် လိုအပ်သော်လည်း ထိုမျှဖြင့် လုံ လောက်မှု မရှိပါ။ အမျိုးသမီးများသည် သားသမီး ယူမယူ၊ သားသမီး အရေအတွက်နှင့် သားသမီးယူမည့်အချိန်ကာလတို့ အပါအဝင် ၎င်းတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်များ၊ ရုပ်ပိုင်းနှင့် စိတ်ပိုင်းကျန်းမာရေးတို့နှင့် ဆက်စပ်နေသော ဆုံးဖြတ်ချက်များအပေါ် ထိန်းချုပ်နိုင်ရပါမည်။

ဥပမာများ -

<p>အိကွေဒါ ၂၀၀၈ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၃၂</p>	<p>Health is a right guaranteed by the State and whose fulfilment is linked to the exercise of other rights, among which the right to water, food, education, sports, work, social security, healthy environments and others that support the good way of living. The State shall guarantee this right by means of economic, social, cultural, educational, and environmental policies; and the permanent, timely and non-exclusive access to programs, actions and services promoting and providing integral healthcare, sexual health, and reproductive health.</p> <p>ကျန်းမာရေးမှာ နိုင်ငံတော်က အာမခံချက်ပေးထားသော အခွင့်အရေး ဖြစ်ပါသည်။ ကျန်းမာရေးအခွင့်အရေး ပြည့်မီမှသာ ရေရရှိရေး၊ စားနပ်ရိက္ခာ၊ ပညာရေး၊ အားကစား၊ အလုပ်အကိုင်၊ လူမှုဖူလုံရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်သော ပတ်ဝန်းကျင်များနှင့် ကောင်းမွန်သော ဘဝနေထိုင်မှုကို ပံ့ပိုးမှုပေးသည့် အခြားအခွင့်အရေးများကို ဆက်စပ်ကျင့်သုံးနိုင်ပါသည်။ နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် စီးပွားရေး လူမှုရေး ယဉ်ကျေးမှု ပညာရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် မူဝါဒများချမှတ် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ဘက်စုံကျန်းမာရေး ပြုစောင့်ရှောက်မှု၊ လိင်မှုကိစ္စကျန်းမာရေးနှင့် မျိုးပွားကျန်းမာရေးတို့ကို အားပေးမြှင့်တင်လျက် ဖြည့်ဆည်းပေးသော လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ၊ လုပ်ငန်းများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများကို သီးသန့်ကန့်သတ်မထားဘဲ အမြဲတစေ အချိန်မီရယူအသုံးပြုနိုင်စေခြင်းဖြင့် ဤအခွင့်အရေးကို အာမခံချက်ပေးရန် ဖြစ်ပါသည်။</p>	<p>ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး</p> <p>ကျန်းမာရေးပြုစောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး</p> <p>မျိုးပွား ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး</p>
---------------------------------------	------------------	--	---

<p>အိကွေဒေါ ၂၀၀၈ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၃၆၃ (၆)</p>	<p>The State shall be responsible for: (6) Ensuring sexual and reproductive health actions and services and guaranteeing the integral healthcare and the life of women, especially during pregnancy, childbirth and postpartum. နိုင်ငံတော်သည် အောက်ပါတို့ကို တာဝန်ယူရန် ဖြစ်ပါသည်။ (၆) လိင်မှုကိစ္စနှင့် မျိုးပွားကျန်းမာရေး လုပ်ငန်းများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းနှင့် ဘက်စုံကျန်းမာရေး ပြုစုစောင့်ရှောက်မှုနှင့် အထူးသဖြင့် ကိုယ်ဝန်ဆောင်စဉ်၊ မီးဖွားစဉ်နှင့် မီးဖွားပြီးချိန်တွင် အမျိုးသမီးများ၏ ဘဝနေထိုင်မှုကို အာမခံခြင်း</p>	<p>မိခင် ကျန်းမာရေး ပြုစုစောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး</p>
<p>အိကွေဒေါ ၂၀၀၈ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၆၆ (၉)၊ ၆၆ (၁၀)</p>	<p>The following rights of persons are recognized and guaranteed: (9) The right to freely take informed, voluntary, and responsible decisions on one's sexuality and one's sexual life and orientation. The State shall promote access to the necessary means so that these decisions take place in safe conditions. (10) The right to take free, responsible and informed decisions about one's health and reproductive life and to decide how many children to have. လူပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အောက်ဖော်ပြပါ အခွင့်အရေးများကို အသိအမှတ်ပြုပြီး အာမခံပါသည်။ (၉) လိင်မှုကိစ္စ၊ လိင်ဆက်ဆံမှု၊ လိင်တိမ်းညွတ်မှုလားရာတို့နှင့်စပ်လျဉ်း၍ သိမြင်နားလည်မှုအပေါ် အခြေခံပြီး တာဝန်ယူ သော ဆုံးဖြတ်ချက်များကို မိမိဆန္ဒအလျောက် လွတ်လပ်စွာ ချမှတ်ခွင့်။ ယင်းဆုံးဖြတ်ချက်များကို အန္တရာယ်ကင်းသော အခြေအနေတွင် ချမှတ်နိုင်ရန်လိုအပ်သော အစီအမံများကို ရရှိနိုင်ရေး နိုင်ငံတော်က အားပေးမြှင့်တင်ရမည်။ (၁၀) ကျန်းမာရေး၊ သားသမီးမွေးဖွားခြင်းတို့နှင့်စပ်လျဉ်း၍ သိမြင်နားလည်မှုအပေါ် အခြေခံပြီးတာဝန်ယူသော ဆုံးဖြတ်ချက်များကို လွတ်လပ်စွာ ချမှတ်ခွင့်၊ သားသမီးအရေအတွက် မည်မျှ ယူမည်ကို ဆုံးဖြတ်ခွင့်။</p>	<p>သားသမီးမွေးဖွားခြင်းနှင့် သားသမီး အရေအတွက်ကို ဆုံးဖြတ်ချက်ချနိုင်သည့် အခွင့်အရေး</p>
<p>ဘိုလစ်မီးယား ၂၀၀၉ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၆၆</p>	<p>Women and men are guaranteed the exercise of sexual rights and their reproductive rights. အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများအား လိင်မှုကိစ္စ အခွင့်အရေးများနှင့် မျိုးပွားအခွင့်အရေးများကို ကျင့်သုံးနိုင်ရေးအာမခံချက် ပေးပါသည်။</p>	<p>လိင်မှုကိစ္စနှင့် မျိုးပွားကျန်းမာရေး အခွင့်အရေးများကို အာမခံချက်ပေးခြင်း</p>
<p>အင်ဂိုလာ ၂၀၁၀ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၇၇</p>	<p>The state shall promote and guarantee the measures needed to ensure the universal right to medical and health care, as well as the right to child care and maternity care... နိုင်ငံတော်သည် ဆေးဝါးကုသရန်နှင့် ကျန်းမာရေးပြုစုစောင့်ရှောက်မှုရရှိရန် လူအားလုံးအတွက် အခွင့်အရေး၊ ကလေးသူငယ် ပြုစုစောင့်ရှောက်မှုနှင့် မိခင် ပြုစုစောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးတို့ကို ဖော်ဆောင်ရန် လိုအပ်သော အစီအမံများကို အားပေးမြှင့်တင်လျက် အာမခံချက်ပေးမည်။</p>	<p>ကျန်းမာရေးပြုစုစောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး မိခင် ကျန်းမာရေး ပြုစုစောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး</p>
<p>နီပေါ ၂၀၀၇ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၂၀ (၂)</p>	<p>Every woman shall have the right to reproductive health and other reproductive rights. အမျိုးသမီးအားလုံး မျိုးပွားကျန်းမာရေးနှင့်အခြား သားသမီးမွေးဖွားခြင်း ဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများကို ရရှိစေရမည်။</p>	<p>မျိုးပွားကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး</p>

<p>ပါရာဂျေး ၁၉၉၂ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၆၁</p>	<p>The State recognizes the right of persons to freely and responsibly decide the number and the frequency of the birth of their children...</p> <p>သားသမီး အရေအတွက်နှင့် မွေးဖွားသည့် ကြိမ်နှုန်းကိုလွတ်လပ်ပြီး တာဝန်သိစွာ ဆုံးဖြတ်နိုင်ရေး လူ့ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အခွင့်အရေးများကို နိုင်ငံတော်က အသိအမှတ်ပြုပါသည်။ ...</p>	<p>သားသမီး အရေအတွက်နှင့် မွေးဖွားသည့် ကြိမ်နှုန်းကို ဆုံးဖြတ်ချက်ချနိုင်သည့် အခွင့်အရေး</p>
<p>ကင်ညာ ၂၀၁၀ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၄၊ အပိုဒ် ၂၊ အပိုဒ် ၄၃ (၁) (က)</p>	<p>Every person has the right (a) to the highest attainable standard of health, which includes the right to health care services, including reproductive health care...</p> <p>လူတိုင်းတွင် အောက်ဖော်ပြပါတို့ကိုရရှိရန် အခွင့်အရေးရှိသည်။ (က) အမြင့်မားဆုံး ရရှိနိုင်သည့် ကျန်းမာရေး စံနှုန်း၊ ယင်းတွင် မျိုးပွားကျန်းမာရေး ပြုစုစောင့်ရှောက်မှုအပါအဝင် ကျန်းမာရေး ပြုစုစောင့်ရှောက်မှု ဝန်ဆောင်မှုများရရှိရန် အခွင့်အရေး ပါဝင်ပါသည်။</p>	<p>အမြင့်မားဆုံး ရရှိနိုင်သည့် ကျန်းမာရေးအဆင့်အတန်းကို ရရှိရန် အခွင့်အရေး မျိုးပွားကျန်းမာရေးပြုစု စောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး</p>
<p>အီရတ် ၂၀၀၅ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၂၊ အခန်း ၁၊ အပိုဒ် ၃၁</p>	<p>Every citizen has the right to health care.</p> <p>နိုင်ငံသားတိုင်း ကျန်းမာရေး ပြုစုစောင့်ရှောက်မှုရရှိရန် အခွင့်အရေး ရှိသည်။</p>	<p>ပါရာဂျေး</p>

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်ပါသည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

မီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးအခွင့်အလမ်းများ

ဆေးဝါးကုသမှုနည်းလမ်းဖြင့် ကိုယ်ဝန်ဆောင်မှုကို အဆုံးသတ်ခြင်း (ကိုယ်ဝန်ဖျက်ချခြင်း)ကို ဖော်ပြထားပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

သားသမီးမွေးဖွားခြင်းဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များ ကိုယ်တိုင်ချမှတ်နိုင်ရေးမှာ လူသားဂုဏ်သိက္ခာအတွက် အထူးလိုအပ်ပါသည်။ အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများအကြား အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုအတွက်မရှိမဖြစ် လိုအပ်ချက်လည်း ဖြစ်ပါသည်။ သားသမီးမွေးဖွားခြင်းဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များ ကိုယ်တိုင်ချမှတ်နိုင်ရေးတွင် ကိုယ်ဝန်ဆောင်သည့် အကြိမ်နှင့် အချိန်ကာလကို ထိန်းချုပ်နိုင်မှု ပါဝင်ပါသည်။ ထိုအတွက် အန္တရာယ်ကင်းသော မျိုးပွားပြုစေရန်အတွက် ရယူအသုံးပြုနိုင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဥပမာ သန္ဓေတားခြင်းနှင့် ကိုယ်ဝန်ဖျက်ခြင်း စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

ကိုယ်ဝန်ဖျက်ခြင်းကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများတွင် ဖော်ပြလေ့မရှိသော်လည်း ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများတွင် အသက်ရှင်သန်ရန် အခွင့်အရေးကို ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းထားကြပါသည်။ ယင်းမှာ ကိုယ်ဝန်ဖျက်ခြင်းကို တားမြစ်ချက်ဟု အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူနိုင်ပါသည်။ ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး၊ ကိုယ်ခန္ဓာကျန်းမာသန်စွမ်းမှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး၊ သားသမီးမွေးဖွားခြင်းဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များချနိုင်သည့် အခွင့်အရေးကဲ့သို့သော မျိုးပွားခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အခွင့်အရေးများကို အာမခံချက်ပေးသော ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းဖြင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ကိုယ်ဝန်ဖျက်ခြင်းကို ခွင့်ပြုထားသည်ဟု အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ဆေးဝါးကုသမှု နည်းလမ်းဖြင့် ကိုယ်ဝန်ဆောင်ခြင်းကို ရပ်တန့်စေခြင်းအား တားမြစ်သည်ဟု ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းခြင်းမပြုဘဲ နိုင်ငံရေးလုပ်ငန်းစဉ်ဖြင့် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းလျက် ဤကိစ္စကို ဆုံးဖြတ်ရန် ခွင့်ပြုထားနိုင်ပါသည်။

ဥပမာများ -

တူနီးရှား ၂၀၁၄ ခုနှစ်	အပိုဒ် ၃၈	Health is a right for every human being. ကျန်းမာရေးသည် လူသားတိုင်း၏ အခွင့်အရေး ဖြစ်သည်။	ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး
နီပေါ ၂၀၀၇ ခုနှစ်	အပိုဒ် ၂၀ (၂)	Every woman shall have the right to reproductive health and other reproductive rights. အမျိုးသမီးတိုင်း မျိုးပွားကျန်းမာရေးနှင့် အခြားသားသမီးမွေးဖွားခြင်းဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများ ရှိစေရမည်။	မျိုးပွားကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး
တောင်အာဖရိက ၁၉၉၆ ခုနှစ်	အပိုဒ် ၁၂ (၂) (က) နှင့် (၂) (ခ)	Everyone has the right to bodily and psychological integrity, which includes the right (a) to make decisions concerning reproduction; (b) to security in and control over their body... လူတိုင်း ကိုယ်ခန္ဓာနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကျန်းမာကြံ့ခိုင်မှုရှိရန် အခွင့်အရေး ရှိသည်။ ယင်းတွင် (က) သားသမီးမွေးဖွားခြင်းဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရန်နှင့် (ခ) လုံခြုံရေးနှင့် မိမိတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်ကို ထိန်းချုပ်နိုင်မှု အခွင့်အရေးပါဝင်သည်။	ရုပ်ပိုင်းနှင့် စိတ်ပိုင်း ကျန်းမာကြံ့ခိုင်မှု ဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး

<p>အီကွေဒေါ ၂၀၀၈ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၆၆ (၉)၊ ၆၆ (၁၀)</p>	<p>The following rights of persons are recognized and guaranteed: (9) The right to freely take informed, voluntary, and responsible decisions on one's sexuality and one's sexual life and orientation. The State shall promote access to the necessary means so that these decisions take place in safe conditions. (10) The right to take free, responsible and informed decisions about one's health and reproductive life and to decide how many children to have.</p> <p>လူပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အောက်ဖော်ပြပါ အခွင့်အရေးများကို အသိအမှတ်ပြုလျက် အာမခံသည်။ (၉) မိမိ၏ လိင်မှုကိစ္စနှင့် လိင်ဆက်ဆံမှု၊ လိင်တိမ်းညွတ်မှုလားရာတို့အတွက် သိမြင်နားလည်မှုအပေါ် အခြေခံပြီး တာဝန်ယူသော ဆုံးဖြတ်ချက်များကို လွတ်လပ်စွာ မိမိဆန္ဒအလျောက် ချမှတ်နိုင်သည့် အခွင့်အရေး။ ယင်း ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ချမှတ်နိုင်သည့် အန္တရာယ် ကင်းရှင်းသော ပတ်ဝန်းကျင်ဖြစ်စေရန် လိုအပ်သော အစီအမံများကို ရရှိနိုင်ရေး နိုင်ငံတော်က အားပေးမြှင့်တင်ပေးရန် ဖြစ်သည်။ (၁၀) ကျန်းမာရေး နှင့် သားသမီးမွေးဖွားခြင်းတို့အတွက် သိမြင်နားလည်မှု အပေါ် အခြေခံပြီး တာဝန်ယူသော ဆုံးဖြတ်ချက်များကို လွတ်လပ်စွာ မိမိဆန္ဒအလျောက် ချမှတ်နိုင်သည့် အခွင့်အရေးနှင့် သားသမီး အရေးအတွက် မည်မျှရယူလိုကြောင်း ဆုံးဖြတ်နိုင်သည့် အခွင့်အရေး။</p>	<p>မျိုးပွားခြင်းဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရန် အခွင့်အရေး</p>
--	-----------------------------------	--	--

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်သည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးအခွင့်အလမ်းများ

လစာဖြင့် မီးဖွားခွင့် ခံစားရန် အခွင့်အရေး ပါရှိပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

အလုပ်အကိုင်ရှိသော အမျိုးသမီးများအတွက် မီးဖွားခွင့်မှာ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှု အကောင်အထည်ဖော်ရန် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သော အစိတ်အပိုင်းဖြစ်ပါသည်။ မီးဖွားခွင့်ဆိုရာ အခွင့်အရေးကို အပြည့်အဝရရှိရန် မီးဖွားခွင့်မှာ လစာပြည့် ရရှိသည့် ခွင့်ဖြစ်ရပါမည်။ သို့မှသာ မိခင်များ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအပိုင်းကို မထိခိုက်ဘဲ ရှိပါမည်။ မီးဖွားခွင့် အပြင် ကိုယ်ဝန်ဆောင်ခြင်းနှင့် သားသမီးမွေးဖွားခြင်းကြောင့် အလုပ်မှရပ်စဲမခံရစေရေး အကာအကွယ်ပေးရပါမည်။ သားသမီး မွေးဖွားစဉ် မီးဖွားခွင့်ပေးခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်သော လူမှုစီးပွားရေးဘဝတွင် အမျိုးသမီးများ အပြည့်အဝ ပါဝင်ဆောင်ရွက် နိုင်ရေးဖြည့်ဆည်းပေးရန်ဖြစ်ပါသည်။ မီးဖွားခြင်းကို အခြေပြုလျက် ဖြည့်ဆည်းပေးသော လူမှုဖူလုံရေးခံစားခွင့်များသည်လည်း အမျိုးသမီးများ စီးပွားရေးဘဝတွင် အပြည့်အဝပါဝင်နိုင်မည့် အခြေအနေများကို ဖန်တီးပေးပါသည်။

ဇနီးမီးဖွားခွင့် (Paternity leave) သည်လည်း အရေးပါသော အခွင့်အရေးတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ ကလေးသူငယ်ပြုစု စောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် အိမ်မှုကိစ္စနယ်ပယ်တွင် ဖခင်၏အခန်းကဏ္ဍကို အသိအမှတ်ပြုခြင်းအားဖြင့် အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူ ညီမျှမှုရှိရေး ပံ့ပိုးမှုပေးသော အရေးပါသည့် အခွင့်အရေးတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>အိသီယို ပီးယား ၁၉၉၅ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၃၅ (၅) နှင့် (၁)</p>	<p>5(a) Women have the right to maternity leave with full pay. The duration of maternity leave shall be determined by law taking into account the nature of the work, the health of the mother and the well-being of the child and family. (b) Maternity leave may, in accordance with the provisions of law, include prenatal leave with full pay ...</p> <p>၅ (က) အမျိုးသမီးများသည် လစာအပြည့်ဖြင့် မီးဖွားခွင့်ရရှိရန် အခွင့်အရေး ရှိသည်။ မီးဖွားခွင့်ကာလကို အလုပ်၏ သဘော သဘာဝ၊ မိခင်၏ ကျန်းမာရေး၊ ကလေးနှင့် မိသားစု၏ သာယာ ဝပြောရေးတို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားလျက် ဥပဒေအရသတ်မှတ် ရမည်။ (ခ) မီးဖွားခွင့်သည် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့်အညီ မီးဖွားမီ လစာအပြည့်ဖြင့် ခွင့်ရက်ခံစားခွင့်လည်း ပါဝင်သည်။</p>	<p>လစာဖြင့် မီးဖွားခွင့် ရရှိရန် အခွင့်အရေး</p>
<p>ဂါနာ ၁၉၉၂ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၂၇ (၁)</p>	<p>Special care shall be accorded to mothers during a reasonable period before and after child-birth; and during those periods, working mothers shall be accorded paid leave.</p> <p>မီးဖွားမီနှင့် မီးဖွားပြီး သင့်တော်သော ကာလအတွင်း မိခင်များ အား အထူး ပြုစုစောင့်ရှောက်မှု ပေးရမည်။ ယင်းကာလအတွင်း အလုပ်လုပ်နေသော မိခင်များအား လစာပြည့် ခွင့်ရက် ခံစားခွင့် ပေးရမည်။</p>	<p>လစာဖြင့် မီးဖွားခွင့် ရရှိရန် အခွင့်အရေး</p>

<p>အရှေ့တီမော ၂၀၀၂ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၃၉ (၄)</p>	<p>Maternity shall be dignified and protected, and special protection shall be guaranteed to all women during pregnancy and after delivery and working women shall have the right to be exempted from the workplace for an adequate period before and after delivery, without loss of remuneration or any other benefits, in accordance with the law.</p> <p>ဂုဏ်သိက္ခာရှိစွာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုရရှိလျက် သားသမီးမွေးဖွား နိုင်စေရမည်။ အမျိုးသမီးအားလုံး ကိုယ်ဝန်ဆောင်စဉ်နှင့် ကလေးမွေးဖွား ပြီးချိန်တွင် အထူးကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုရရှိရေး အာမခံချက်ပေးရမည်။ အလုပ်လုပ်နေသော အမျိုးသမီးများသည် ဥပဒေနှင့်အညီ မီးဖွားမိနှင့် မီးဖွားပြီးနောက် လုံလောက်သော ကာလအတွက် လုပ်လေစာ သို့မဟုတ် အခြား အကျိုးခံစားခွင့်များ မဆုံးရှုံးဘဲ အလုပ်ခွင်သို့ မသွားရောက်ဘဲ နေနိုင်သည့် ကင်းလွတ်ခွင့်ရရှိရန် အခွင့်အရေး ရှိစေရမည်။</p>	<p>လစာဖြင့် မီးဖွားခွင့် ရရှိရန် အခွင့်အရေး</p>
<p>ကမ္ဘောဒီးယား ၁၉၉၃ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၄၆</p>	<p>... The dismissal of woman worker for reason of pregnancy shall be prohibited. Woman shall have the right to take maternity leave with full pay and with guarantee of her seniority in employment and of other social benefits.</p> <p>... အမျိုးသမီးအလုပ်သမားများအား ကိုယ်ဝန်ဆောင်ခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ အလုပ်မှ ထုတ်ပယ်ခြင်းကို တားမြစ်သည်။ အမျိုးသမီးများသည် လုပ်ငန်းခွင်မှ ၎င်းတို့ရာထူးသော်လည်းကောင်း၊ အခြား လူမှုရေး ခံစားခွင့်များကိုလည်းကောင်း ဆက်လက် ရရှိခံစားနိုင်ရန် အာမခံချက်ဖြင့် လစာအပြည့်ဖြင့် မီးဖွားခွင့် ရယူရန် အခွင့်အရေး ရှိစေရမည်။</p>	<p>အလုပ်မှ ထုတ်ပယ်ခြင်း မခံရရေး အကာအကွယ်ပေးခြင်း လစာဖြင့် မီးဖွားခွင့်ရရှိရန် အခွင့်အရေး</p>
<p>ဘရာဇီး ၁၉၈၈ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၂၊ အပိုဒ် ၇ (၁၈) နှင့် (၁၉)</p>	<p>In addition to any others designed to improve their social condition, the following are rights of urban and rural workers: ... (18) maternity leave without loss of job or wages for a period of one hundred-twenty days; (19) paternity leave, as provided by law ...</p> <p>မြို့ပြနှင့် ကျေးလက် အလုပ်သမားများသည် ၎င်းတို့၏ လူမှုရေး အခြေအနေ တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန် စီမံထားသည့် အခြား အခွင့်အရေး များအပြင် အောက်ဖော်ပြပါ အခွင့်အရေးများကိုလည်း ရရှိစေရမည်။ ... (၁၈) အလုပ် သို့မဟုတ် လုပ်ငန်းခွင်မှ မဆုံးရှုံးဘဲ မီးဖွားခွင့် ရက်ပေါင်း ၁၂၀ (၁၉) ဥပဒေအရ ပြဋ္ဌာန်းထားသော ဇနီးမီးဖွားခွင့် ...</p>	<p>အလုပ်မှ ထုတ်ပယ်ခြင်း မခံရရေး အကာအကွယ်ပေးခြင်း လစာဖြင့် မီးဖွားခွင့် ရရှိရန် အခွင့်အရေး ဇနီးမီးဖွားခွင့် ရရှိရန် အခွင့်အရေး</p>

<p>အီကွေဒေါ ၂၀၀၈ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၃၃၂</p>	<p>The State shall guarantee respect for the reproductive rights of all workers, including the elimination of labour risks affecting reproductive health, access to employment and job security, without limitations due to pregnancy or number of children, maternity and breast-feeding rights, and the right to paternity leave.</p> <p>မျိုးပွားကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်စေသော အလုပ်သမားများ ကြံ့တွေ့ရသည့် အန္တရာယ် ကျရောက်နိုင်မှုများ ပပျောက်စေရေး၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင်ခြင်း သို့မဟုတ် သားသမီးအရေးအတွက်တို့ကို အကြောင်းပြု၍ ကန့်သတ်ခြင်း မရှိဘဲ အလုပ်အကိုင်ရရှိခွင့်နှင့် အလုပ်အကိုင်လုံခြုံမှု၊ မိခင်နှင့် နို့တိုက်လေးရှိခြင်းဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများနှင့် ဇနီးမီးဖွားသည့်အတွက် ခွင့်အပါအဝင် အလုပ်သမားများ အားလုံးအတွက် သားသမီးမွေးဖွားခြင်း အခွင့်အရေးများကို အလေးဂရုပြုရန် နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် အာမခံချက်ပေးရမည်။</p> <p>The dismissal of a working woman because of pregnancy and maternity, along with discrimination in connection with reproductive roles, is forbidden.</p> <p>အလုပ်လုပ်နေသော အမျိုးသမီးကို ကိုယ်ဝန်ဆောင်ခြင်း၊ မိခင်ဖြစ်ခြင်းတို့ကြောင့် အလုပ်မှထုတ်ပယ်ခြင်း၊ သားသမီးမွေးဖွားခြင်းဆိုင်ရာ အခန်းကဏ္ဍများကို အခွဲပြုလျက် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းတို့ကို တားမြစ်သည်။</p>	<p>မီးဖွားခွင့် နှင့် ဇနီးမီးဖွားခွင့် ရရှိရန် အခွင့်အရေး</p> <p>အလုပ်မှ ထုတ်ပယ်ခြင်း မခံရရေး အကာအကွယ် ပေးခြင်း</p>
<p>အီကွေဒေါ ၂၀၀၈ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၃၆၉</p>	<p>Mandatory universal insurance shall cover the contingencies of illness, maternity, paternity, labour hazards, termination of employment, unemployment, old age, invalidity, disability, death and those provide for by the law.</p> <p>အားလုံးအတွက် အာမခံ မထားမနေရ ထားရှိစေခြင်းဖြင့် နာမကျန်းဖြစ်ခြင်း၊ မိခင်ဖြစ်ခြင်း၊ ဇနီးဖြစ်ခြင်း၊ အလုပ်သမားကြံ့တွေ့ရသည့် ဘေးရန်များ၊ အလုပ်ရပ်စဲခံရခြင်း၊ အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်ခြင်း၊ အသက်ကြီးခြင်း၊ လူမမာဖြစ်ခြင်း၊ မသန်စွမ်းမှု၊ သေဆုံးခြင်း ဖြစ်ရပ်များနှင့် ဥပဒေက ပြဌာန်းထားသော မျှော်မှန်းမထားသည့် ကိစ္စရပ်များကို အာမခံ လုပ်ဆောင်ပေးနိုင်ပါသည်။</p>	<p>သားသမီးမွေးဖွားခြင်း ဆိုင်ရာ လူတိုင်းအတွက် အာမခံ</p>

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်သည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးအခွင့်အလမ်းများ

မေးခွန်း
၂၅

နိုင်ငံတော်၏ အကြမ်းဖက်မှု ကျူးလွန်ခြင်းမှ ကင်းလွတ်ရန်နှင့်ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုရရှိရန် အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးကို အသိအမှတ်ပြုထားပါသလား။ နိုင်ငံတော် မဟုတ်သူများ (ဥပမာ မိသားစုဝင်များ၊ အလုပ်ရှင်များ၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၊ ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်းများ စသည်တို့)၏ အကြမ်းဖက်ခြင်းမှ ကင်းလွတ်ရန် အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးကို အသိအမှတ်ပြုထားပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

အမျိုးသမီးများကို အကြမ်းဖက်ခြင်း (ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ အခြေပြု အကြမ်းဖက်ခြင်းဟုလည်း ခေါ်ပါသည်) မှာ ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းနှင့် မညီမျှခြင်း ပုံစံတစ်မျိုးဖြစ်သည့်အပြင် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းနှင့် မညီမျှခြင်း၏ အကြောင်းရင်းနှင့် အကျိုးဆက်လည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ အသက်ရှင်သန်ရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ တန်းတူကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုရရှိရေး၊ လုံခြုံရေးနှင့် လွတ်လပ်မှုရှိရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများ (အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးများ ၂၀၁၁ခုနှစ်၊ စာမျက်နှာ ၁၅) အပါအဝင် အမျိုးသမီးများ၏ လူ့အခွင့်အရေးများနှင့် အခြေခံလွတ်လပ်ခွင့်များကိုချိုးဖောက်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အကြမ်းဖက်မှုမှာ ရုပ်ပိုင်း၊ လိင်မှုကိစ္စ သို့မဟုတ် စိတ်ပိုင်းအကြမ်းဖက်မှု ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ (ဥပမာ အိမ်တွင်း အကြမ်းဖက်ခြင်း၊ အမျိုးသမီး လိင်အင်္ဂါလှီးဖြတ်ခြင်း၊ အဓမ္မလက်ထပ်စေခြင်း၊ လိင်မှုကိစ္စ နှောင့်ယှက်ခြင်း၊ မုဒိမ်းကျင့်ခြင်း၊ လူကုန်ကူးခြင်း စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။) အချို့အမျိုးသမီးများမှာ မသန်စွမ်းမှု၊ အသက်အရွယ်၊ လူမျိုး၊ တိုင်းရင်းသားဖြစ်ခြင်း၊ ဘာသာစကား၊ နိုင်ငံတွင်းဝင်ရောက်လာသူအနေဖြင့် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးကုန်သွယ်မှုမှတ်တမ်းအဆင့်အတန်း၊ ဘာသာရေး၊ လိင်တိမ်းညွတ်မှုလားရာတို့ကြောင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု အမျိုးမျိုးနှင့် ရင်ဆိုင်ရနိုင်ပြီး အကြမ်းဖက်မှုကို အထူးသဖြင့်မကာကွယ်နိုင်ဘဲ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ဓလေ့ထုံးတမ်း၊ ဘာသာရေး သို့မဟုတ် အစဉ်အလာတို့ကို အကြောင်းပြု၍ အမျိုးသမီးများကို အကြမ်းဖက်မှု မပြုလုပ်ရပါ။ အမျိုးသမီးများကို အကြမ်းဖက်မှုဖြစ်ပွားလျှင် (ရဲတပ်ဖွဲ့ သို့မဟုတ် စစ်တပ်ကဲ့သို့သော) နိုင်ငံတော်က ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ထားသည့် အဖွဲ့အစည်း လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သူများက ကျူးလွန်သည်ဖြစ်စေ၊ (အိမ်ထောင်ဖက် သို့မဟုတ် အလုပ်ရှင် ကဲ့သို့သော) လူတစ်ဦးချင်းက ကျူးလွန်သည်ဖြစ်စေ နိုင်ငံတော်က အမျိုးသမီးများကို အကြမ်းဖက်ခြင်းအား တားဆီးရန် အရေးယူဆောင်ရွက်ပြီး ပြစ်ဒဏ်များချမှတ်ရပါမည်။

ဥပမာများ -

<p>မိုမီနီကန် သမ္မတနိုင်ငံ ၂၀၁၀ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၄၂ (၂)</p>	<p>Inter-family and gender violence in all its forms is condemned. The State shall guarantee through the law the adoption of the necessary measures to prevent, sanction and eradicate violence against women. မိသားစုအတွင်း အကြမ်းဖက်ခြင်း၊ ကျား-မနှင့် ဆိုင်သော အကြမ်းဖက်ခြင်းပုံစံအားလုံးကို ပြစ်တင်ရုံ ချသည်။ နိုင်ငံတော်က အမျိုးသမီးများအား အကြမ်းဖက်ခြင်းကို တားဆီးရန်၊ ပြစ်ဒဏ်ပေးရန်နှင့် ပပျောက်စေရန် လိုအပ်သော အစီအမံများ ကျင့်သုံးလျက် ဥပဒေဖြင့် အာမခံချက်ပေးရမည်။</p>	<p>အမျိုးသမီးများကို အကြမ်းဖက်ခြင်းအား တားဆီးရန်၊ ပြစ်ဒဏ်ပေးရန်နှင့် ပပျောက်စေရန် နိုင်ငံတော်တွင် တာဝန်ရှိသည်။</p>
<p>တူနီးရှား ၂၀၁၄ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၄၆</p>	<p>...The state shall take all necessary measures to eradicate violence against women. ... အမျိုးသမီးများကို အကြမ်းဖက်ခြင်း ပပျောက်စေရန် လိုအပ်သော အစီအမံ အားလုံးကို နိုင်ငံတော်က လုပ်ဆောင်ရမည်။</p>	<p>အမျိုးသမီးများကို အကြမ်းဖက်ခြင်းအား တားဆီးရန်၊ ပြစ်ဒဏ်ပေးရန်နှင့် ပပျောက်စေရန် နိုင်ငံတော်တွင် တာဝန်ရှိသည်။</p>

<p>ဘူတန် ၂၀၀၈ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၉(၁၇)</p>	<p>The State shall endeavour to take appropriate measures to eliminate all forms of discrimination and exploitation against women including trafficking, prostitution, abuse, violence, harassment and intimidation at work in both public and private spheres. အများပြည်သူနှင့် ပုဂ္ဂလိက နယ်ပယ်များတွင် လူကုန်ကူးခြင်း၊ ပြည့်တန်ဆာ ပြုလုပ်ခြင်း၊ မလျော်မကန်ပြုမှုခြင်း၊ အကြမ်းဖက်ခြင်း၊ နှောင့်ယှက်ခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းခွင်တွင် ခြိမ်းခြောက်ခြင်း အပါအဝင်အမျိုးသမီးများကို ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းနှင့် ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်း ပုံစံအားလုံး ပပျောက်စေရေး သင့်တော်သော အစီအမံများကို နိုင်ငံတော်က လုပ်ဆောင်ရန်ဖြစ်သည်။</p>	<p>အများပြည်သူနှင့် ပုဂ္ဂလိက နယ်ပယ်များတွင် အမျိုးသမီးများကို အကြမ်းဖက်ခြင်းအား တားဆီးရန်၊ ပြစ်ဒဏ် ပေးရန်နှင့် ပပျောက်စေရန် နိုင်ငံတော်တွင် တာဝန် ရှိသည်။</p>
<p>ဇင်ဘာဘွေ ၂၀၁၃ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၅၂ (က)</p>	<p>Every person has the right to bodily and psychological integrity, which includes the right(a) to freedom from all forms of violence from public or private sources ... လူတိုင်း ရုပ်ပိုင်းနှင့် စိတ်ပိုင်း ကျန်းမာကြံ့ခိုင်ရန် အခွင့်အရေးရှိသည်။ (က) အများပြည်သူနှင့် ပုဂ္ဂလိကအရင်းအမြစ်များမှ အကြမ်းဖက်မှု ပုံစံအားလုံး ကင်းရှင်းရန်အခွင့်အရေး အပါအဝင် ဖြစ်သည် ...</p>	<p>အများပြည်သူနှင့် ပုဂ္ဂလိက တို့၏ အကြမ်းဖက်ခြင်းမှ ကင်းလွတ်ရန် အခွင့်အရေး</p>
<p>ဘိုလစ်ဗီးယား ၂၀၀၉ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၅ (၁)၊ ၁၅ (၂)၊ ၁၅ (၃)</p>	<p>I. Every person has the right to life and physical, psychological and sexual integrity. No one shall be tortured, nor suffer cruel, inhuman, degrading or humiliating treatment. The death penalty does not exist. II. Everyone, in particular women, have the right not to suffer physical, sexual or psychological violence, in the family as well as in the society. III. The State shall adopt the necessary measures to prevent, eliminate and punish sexual and generational violence, as well as any action or omission intended to be degrading to the human condition, to cause death, pain, and physical, sexual or psychological suffering, whether in public or private spheres. ၁။ လူတိုင်းတွင် ဘဝနေထိုင်မှုအခွင့်အရေးနှင့် ရုပ်ပိုင်း၊ စိတ်ပိုင်းနှင့် လိင်မှုကိစ္စပိုင်း ကျန်းမာကြံ့ခိုင်ရန် အခွင့်အရေးရှိသည်။ မည်သူ့ကိုမျှ နှိပ်စက် ညှဉ်းပန်းခြင်း၊ ရက်စက်သော၊ လူမဆန်သော၊ ဂုဏ်သိက္ခာ ကျဆင်းစေသော သို့မဟုတ် နိမ့်ကျစေသော ဆက်ဆံမှု မပြုရန် ဖြစ်သည်။ သေဒဏ် မထားရှိပါ။ ၂။ လူတိုင်း အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများသည် မိသားစုအတွင်းနှင့် လူ့အဖွဲ့ အစည်းအတွင်းတွင် ရုပ်ပိုင်း၊ လိင်မှုကိစ္စပိုင်း သို့မဟုတ် စိတ်ပိုင်း အကြမ်းဖက်မှု မခံစားရစေရန် အခွင့်အရေး ရှိသည်။ ၃။ နိုင်ငံတော်သည် လိင်မှုကိစ္စနှင့် မျိုးဆက်အလိုက် အကြမ်းဖက်ခြင်းကို လည်းကောင်း၊ အများပြည်သူ နယ်ပယ်တွင်ဖြစ်စေ၊ ပုဂ္ဂလိက နယ်ပယ်တွင်ဖြစ်စေ လူသားဂုဏ်သိက္ခာကျဆင်းစေရန်၊ သေဆုံးစေရန်၊ ထိခိုက်နာကျင်စေရန်၊ ရုပ်ပိုင်း လိင်မှုကိစ္စ သို့မဟုတ် စိတ်ပိုင်း ဒုက္ခဆင်းရဲ ခံစားရစေရန် ရည်ရွယ်သော လုပ်ဆောင်ခြင်း များနှင့် မလုပ်ဆောင်ဘဲနေခြင်းများကို လည်းကောင်း၊ တားဆီးရန်၊ ပပျောက်စေရန်နှင့် ပြစ်ဒဏ်ပေးရန်လိုအပ်သော အစီအမံများကို ကျင့်သုံးရမည်။</p>	<p>အများပြည်သူနှင့် ပုဂ္ဂလိက တို့၏ အကြမ်းဖက်ခြင်းမှ ကင်းလွတ်ရန် အခွင့်အရေး</p> <p>အများပြည်သူနှင့် ပုဂ္ဂလိက နယ်ပယ်များတွင် အကြမ်းဖက်မှုကို တားဆီးရန်၊ ပပျောက်စေရန်နှင့် ပြစ်ဒဏ်ပေးရန် နိုင်ငံတော် တွင် တာဝန်ရှိသည်။</p>

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်ပါသည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးအခွင့်အလမ်းများ

လူကုန်ကူးမှုကို တားမြစ်ထားပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

လူကုန်ကူးမှုမှာ ကြီးလေးသောလူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုဖြစ်ပြီး လိင်မှုကိစ္စ ခေါင်းပုံဖြတ်မှု၊ အလုပ်ခိုင်းစေခြင်း၊ လက်ထပ်စေခြင်း၊ နေအိမ်တွင် ကျွန်သဖွယ်စေခိုင်းခြင်း၊ စစ်ဖြစ်ခြင်းနှင့် အခြားလုပ်ရပ်များအတွက် အဓမ္မခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းများ ပါဝင်ပါသည်။ မျက်မှောက်ခေတ် ကျွန်ပြုခြင်းပုံစံတစ်မျိုးဟု ယူဆပါသည်။ လူကုန်ကူးခံရသူအများစုမှာ အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးသူငယ်များဖြစ်ပါသည်။ လူကုန်ကူးခြင်းသည် ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းမှ အကာအကွယ်ပေးခြင်း၊ ကျွန်ပြုခြင်း မလုပ်မနေရ အလုပ်ခိုင်းစေခြင်း၊ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်းနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာကျဆင်းစေသော ဆက်ဆံမှုကိုတားမြစ်ခြင်း၊ လွတ်လပ်စွာသွားလာခွင့်နှင့် ဂုဏ်သိက္ခာရှိစွာ နေထိုင်ခွင့် အပါအဝင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများတွင် ပါဝင်လေ့ရှိသော အခွင့်အရေးများ၊ တားမြစ်ချက်များနှင့် အကာအကွယ်ပေးခြင်းများ အများအပြားကို ချိုးဖောက်ပါသည်။ လူကုန်ကူးမှုကို အတိအလင်းဖော်ပြထားခြင်းဖြင့် နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် လူကုန်ကူးခံရသူများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန်နှင့် ဤဖြစ်မှုကို ပိုမိုထိရောက်စွာ စုံစမ်းစစ်ဆေးပြီး တရားစွဲဆို တင်ပို့လျက် ပြစ်ဒဏ်ပေးရန် အလေးအနက်ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ကြောင်း ကတိကဝတ်ကို ပိုမိုအားကောင်းစေပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>ဘူတန် ၂၀၀၈ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၉ (၁၇)</p>	<p>The State shall endeavour to take appropriate measures to eliminate all forms of discrimination and exploitation against women including trafficking, prostitution, abuse, violence, harassment and intimidation at work in both public and private spheres.</p> <p>လူကုန်ကူးခြင်း၊ ပြည်တန်ဆာပြုစေခြင်း၊ မလျော်မကန်ပြုမှုခြင်း၊ အကြမ်းဖက်ခြင်း၊ အများပြည်သူနယ်ပယ်နှင့် ပုဂ္ဂလိက နယ်ပယ်များတွင် နှောင့်ယှက်ခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းခွင်တွင် ခြိမ်းခြောက်ခြင်း အပါအဝင် အမျိုးသမီးများကို ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းနှင့် ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်း ပုံစံအားလုံးကို ပပျောက်စေရေး သင့်တော်သော အစီအမံများ ဆောင်ရွက်ရန် နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ရမည်။</p>	<p>လူကုန်ကူးမှု အပါအဝင် ခေါင်းပုံဖြတ်မှု ပပျောက်စေရန် နိုင်ငံတော်တွင် တာဝန်ရှိသည်။</p>
<p>အီရတ် ၂၀၀၅ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၂၊ အပိုဒ် ၃၇၊ တတိယအပိုဒ်</p>	<p>Forced labour, slavery, slave trade, trafficking in women or children, and sex trade shall be prohibited.</p> <p>အဓမ္မအလုပ်ခိုင်းစေခြင်း၊ ကျွန်ပြုခြင်း၊ ကျွန်ကုန်ကူးခြင်း၊ အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးသူငယ်များကို လူကုန်ကူးခြင်းနှင့် လိင်မှုကိစ္စ အရောင်းအဝယ် ပြုလုပ်ခြင်းများကို တားမြစ်သည်။</p>	<p>အဓမ္မအလုပ်ခိုင်းစေမှုနှင့် လူကုန်ကူးမှုကို တားမြစ်သည်။</p>
<p>ဗင်နီဇွဲလား ၁၉၉၉ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၃၊ အပိုဒ် ၅၄</p>	<p>No person shall be subjected to slavery or servitude. Traffic of persons, in particular women, children and adolescents, in any form, shall be subject to the penalties prescribes by law.</p> <p>မည်သူ့ကိုမျှ ကျွန်ပြုခြင်း သို့မဟုတ် ကျွန်သဖွယ်ခိုင်းစေခြင်း မပြုရပါ။ မည်သူ့ကိုမဆို အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများ၊ ကလေးသူငယ်များနှင့် အရွယ်ရောက်စလူငယ်များကိုမည်သည့်ပုံစံဖြင့်မဆို လူကုန်ကူးပါက ဥပဒေအရ သတ်မှတ်ထားသော ပြစ်ဒဏ်များ ကျခံစေရမည်။</p>	<p>ကျွန်ပြုခြင်းနှင့် လူကုန်ကူးခံရခြင်းမှ ကင်းလွတ်ရမည်။</p>

<p>ဆီယယ်ရာ လီယွန်း ၁၉၉၁ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၃၊ အပိုဒ် ၁၉ (၁)</p>	<p>No person shall be held in slavery or servitude or be required to perform forced labour or traffic or deal in human beings. မည်သူ့ကိုမျှ ကျွန်အဖြစ် မထားရှိရပါ။ သို့မဟုတ် ကျွန်သဖွယ် မစေခိုင်းရပါ။ သို့မဟုတ် အမွေအလုပ်မခိုင်းစေရပါ။ သို့မဟုတ် လူကုန်ကူးခြင်း လူသားများကို အရောင်းအဝယ်လုပ်ခြင်းမပြုရပါ။</p>	<p>ကျွန်ပြုခြင်းနှင့် လူကုန်ကူးခံရခြင်းမှ ကင်းလွတ်ရမည်။</p>
--	-----------------------------------	---	---

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်သည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးအခွင့်အလမ်းများ

လိင်လုပ်ငန်း သို့မဟုတ် လိင်မှုကိစ္စ ခေါင်းပုံဖြတ်မှုကို ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

လိင်လုပ်ငန်းကို ပြစ်မှုအဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်းသည် အမွေပြည့်တန်ဆာပြုစေခြင်းခံရသူများကို မတရားသဖြင့် ပြစ်ဒဏ်ပေးရာရောက်ပါသည်။ ယင်းတို့မှာ တရားစွဲဆိုခြင်းထက် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ CEDAW တွင် နိုင်ငံများအနေဖြင့် 'အမျိုးသမီးများကို ပြည့်တန်ဆာပြုလုပ်စေလျက် ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းကိုနှိမ်နင်းရန်' ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံများအနေဖြင့် အမျိုးသမီးများ လိင်မှုကိစ္စခေါင်းပုံဖြတ်ခံရမည့် အန္တရာယ်ဖြစ်စေသည့် သို့မဟုတ် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု ခွဲခြားဆက်ဆံမှုနှင့် အလုပ်လက်မဲ့ ဖြစ်ခြင်း ကဲ့သို့သော အမျိုးသမီးများ လိင်လုပ်ငန်းကို ရွေးချယ်ရသည့် အခြေအနေများကို ဖြေရှင်းလျက် လူကုန်ကူးခြင်း၊ လွတ်လပ်ခွင့်ဆုံးရှုံးခြင်း၊ အမွေအလုပ်ခိုင်းစေခြင်း၊ ဂုဏ်သိက္ခာဆုံးရှုံးခြင်း၊ ကျန်းမာရေး ပျက်ပြားခြင်း စသည်တို့ ကဲ့သို့သော ခေါင်းပုံဖြတ်မှုကို အထောက်အပံ့ပေးသည့် ချိုးဖောက်မှုများကို အဓိကထားရန် ဖြစ်ပါသည်။ ပြည့်တန်ဆာလုပ်ခြင်း သို့မဟုတ် လိင်လုပ်ငန်းလုပ်ခြင်းကို (ဥပမာအားဖြင့် ပြည့်တန်ဆာဝန်ဆောင်မှုများဝယ်ယူမှုနှင့် သီးခြားခွဲလျက်) ပြစ်မှုအဖြစ်သတ်မှတ်ခြင်းမှ ပယ်ဖျက်ပါက လိင်လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်နေသူများအနေဖြင့် ကျန်းမာရေး ပြုစုစောင့်ရှောက်မှုနှင့်ပညာပေးမှု ရယူရန်လည်းကောင်း၊ အန္တရာယ်ကင်းသော လုပ်ငန်းခွင် အခြေအနေမှာ ရရှိရန်လည်းကောင်း၊ လူမှုဖူလုံရေး အစီအမံများတွင် ပါဝင်ရန်လည်းကောင်း၊ ပြန်လည်ထူထောင်ရေး ဝန်ဆောင်မှုများရယူရန်လည်းကောင်း ဥပဒေအရ အကျိုးဆက်များကို စိုးရိမ်ကြောက်ရွံ့ရန် မလိုအပ်တော့ဘဲ လုပ်ဆောင်လာနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>အီကွေဒေါ ၂၀၀၈ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၆၆ (၃) နှင့် (၁)</p>	<p>The following rights of persons are recognized and guaranteed: ... 3. The right to personal well-being, which includes: (a) Bodily, psychological, moral and sexual safety. (b) A life without violence in the public and private sectors. The State shall adopt the measures needed to prevent, eliminate, and punish all forms of violence, especially violence against women, children and adolescents, elderly persons, persons with disabilities and against all persons at a disadvantage or in a vulnerable situation; identical measures shall be taken against violence, slavery, and sexual exploitation.</p> <p>လူပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အောက်ဖော်ပြပါ အခွင့်အရေးများကို အသိအမှတ်ပြုလျက် အာမခံချက် ပေးပါသည်။ ... ၃။ လူတစ်ဦးချင်း သာယာဝပြောမှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး၊ ယင်းတွင်အောက်ပါတို့ ပါဝင်ပါသည်။ (က) ရုပ်ခန္ဓာပိုင်း၊ စိတ်ပိုင်း၊ ကိုယ်ကျင့်တရားပိုင်းနှင့် လိင်မှုကိစ္စ အန္တရာယ်ကင်းရှင်းမှု (ခ) အများပြည်သူနှင့် ပုဂ္ဂလိကကာဏှများတွင် အကြမ်းဖက်မှု ကင်းရှင်းစွာ ဘဝနေထိုင်ခြင်း။ နိုင်ငံတော်သည် အကြမ်းဖက်မှု ပုံစံအားလုံးအထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများ၊ ကလေးသူငယ်များနှင့် အရွယ်ရောက်စ လူငယ်များ၊ သက်ကြီးရွယ်အိုများ၊ မသန်စွမ်းသူများ၊ ချို့တဲ့သူများနှင့် ဘဝရပ်တည်ရန် ခက်ခဲသော အခြေအနေတွင် ရှိသူများအား အကြမ်းဖက်မှုကို တားဆီးရန် ပပျောက်စေရန်နှင့် ပြစ်ဒဏ်ပေးရန် လိုအပ်သော အစီအမံများကို ချမှတ်ကျင့်သုံးရန်ဖြစ်သည်။ အကြမ်းဖက်မှု၊ ကျွန်ပြုခြင်းနှင့် လိင်မှုကိစ္စ ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းတို့ကို နှိမ်နင်းရန်လည်း အလားတူ အစီအမံများကို ပြုလုပ်ရမည်။</p>	<p>နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် လိင်မှုကိစ္စ ခေါင်းပုံဖြတ်မှု ပပျောက်ရေး လုပ်ဆောင်ပါမည်။</p>
--	--------------------------------	---	---

<p>ဘာဗီးယား ၂၀၀၆ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုင်း ၂၊ အပိုဒ် ၂၆</p>	<p>Forced labour is prohibited. Sexual or financial exploitation of person in unfavourable position shall be deemed forced labour. အဓမ္မအလုပ်ခိုင်းစေမှုကို တားမြစ်သည်။ အခက်အခဲကြုံတွေ့ရသော အခြေအနေတွင် ရောက်ရှိနေသူကို လိင်မှုကိစ္စ သို့မဟုတ် ငွေကြေး ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းကို အဓမ္မအလုပ်ခိုင်းစေခြင်းဟု ယူဆသည်။</p>	<p>လိင်မှုကိစ္စ ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းကို တားမြစ်ခြင်း</p>
--	---------------------------------	---	--

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်ပါသည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးအခွင့်အလမ်းများ

အမျိုးသမီးများကို ထိခိုက်စေရန် ရည်ရွယ်သော ပြောဆိုမှုကို တားမြစ်ထားပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

အခွင့်အရေးများကို တရားဝင်ကန့်သတ်ချက် ရှိနိုင်ပါသည်။ ဥပမာ အခြားသူများ၏ အခွင့်အရေးများနှင့် ဆန့်ကျင်နေသော အခါတွင် ဖြစ်ပါသည်။ မုန်းတီးမှု၊ ရန်လိုမှု၊ ခွဲခြားဆက်ဆံမှု၊ သည်းမခံမှု နှင့်/သို့မဟုတ် အကြမ်းဖက်မှုကို နှိုးဆွပေးသော ပြောဆိုမှုများသည် အခြားသူများ၏ အခွင့်အရေးကို ချိုးဖောက်သည့်အပြင် ဒီမိုကရက်တစ်လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်း တည်ထောင်ရေး၊ လူမှုရေး တရားမျှတမှု၊ တန်းတူညီမျှမှု၊ လူသားဂုဏ်သိက္ခာ စသည်တို့ကို သို့သော် နိုင်ငံတော်၏ လမ်းညွှန်မှုများကို ချိုးဖောက်နိုင်သောကြောင့် ယင်းတို့ကို မကြာခင်က ကန့်သတ်လေ့ရှိပါသည်။ အမျိုးသမီးများကို အကြမ်းဖက်မှု သို့မဟုတ် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို လှုံ့ဆော်နှိုးဆွသော ပြောဆိုမှုများသည် အမျိုးသမီးများ၏ အခြေခံအခွင့်အရေးများကို ချိုးဖောက်ရာ ရောက်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများကို မုန်းတီးသော အမူအကျင့်များနှင့် အယူအစွဲများကို အခွင့်ရည်စေခြင်းဖြင့် တန်းတူညီမျှမှုကို ထိခိုက်ပါသည်။ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ နယ်ပယ်ကို မုန်းတီးရေးစကားနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံသော စကားများမှ အကာအကွယ်ပေးရန် သတ်မှတ်ခြင်းဖြင့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုရှိရေး နိုင်ငံတော်၏ အလေးအနက် ကတိကဝတ် ပြုဆောင်ရွက်ခြင်းကို အတည်ပြုရာရောက်ပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>ဇင်ဘာ ၂၀၁၃ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၄၊ အပိုင်း ၂၊ အပိုဒ် ၆၁ (၅)</p>	<p>Freedom of expression and freedom of the media exclude: (b) advocacy of hatred or hate speech. လွတ်လပ်စွာ ပြောဆိုခွင့်နှင့် လူထုဆက်သွယ်ရေးလုပ်ငန်း (မီဒီယာ) လွတ်လပ်ခွင့်တို့တွင် (ခ) မုန်းတီးမှုနှင့် မုန်းတီးရေး စကားတို့ကို စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ခြင်း မပါဝင်ပါ။</p>	<p>မုန်းတီးရေး စကားများကို တားမြစ်သည်။</p>
---------------------------------	--	--	--

<p>ဖိနှိပ် ၂၀၁၃ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၂၊ အပိုဒ် ၁၇ (၃) (ခ) (၁) နှင့် (၄)</p>	<p>(3) To the extent that it is necessary, a law may limit, or may authorise the limitation of, the rights and freedoms mentioned in subsection (1) in the interests of: (b) the protection or maintenance of the reputation, privacy, dignity, rights or freedoms of other persons, including - (i) the right to be free from hate speech, whether directed against individuals or groups</p> <p>(၃) ဥပဒေသည် အပိုဒ်ခွဲ (၁) တွင် ဖော်ပြထားသော အခွင့်အရေး များနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို (၁) အောက်ပါတို့ အကျိုးငှာ (ခ) အခြားသူများ၏ ဂုဏ်သတင်း၊ တစ်ဦးချင်း လွတ်လပ်လုံခြုံမှု၊ ဂုဏ် သိက္ခာ၊ အခွင့်အရေးများ သို့မဟုတ် လွတ်လပ်ခွင့်များ (၁) လူ တစ်ဦးချင်း သို့မဟုတ် အုပ်စုများကို ရည်ရွယ်သော မုန်းတီးရေး စကားများမှ ကင်းလွတ်ရန် အခွင့်အရေး အပါအဝင်ကို ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရန် သို့မဟုတ် ထိန်းသိမ်းရန်လိုအပ်သော အတိုင်း အတာအထိ ကန့်သတ်နိုင်သည် သို့မဟုတ် ကန့်သတ်ခြင်းကို ခွင့်ပြုနိုင်သည်။</p> <p>4. In this section, 'hate speech' means an expression in whatever form that encourages, or has the effect of encouraging discrimination on a ground listed or prescribed under section 26 [actual or supposed personal characteristics or circumstances, including race, culture, ethnic or social origin, colour, place of origin, sex, gender, sexual orientation, gender identity and expression, birth, primary language, economic or social or health status, disability, age, religion, conscience, marital status or pregnancy; or opinions or beliefs, except to the extent that those opinions or beliefs involve harm to others or the diminution of the rights or freedoms of others, or on any other ground prohibited by this Constitution.]</p> <p>(၄) ဤအပိုဒ်တွင် 'မုန်းတီးရေးစကား' ဆိုသည်မှာ အပိုဒ် ၂၆ တွင် ဖော်ပြထားသော သို့မဟုတ် သတ်မှတ်ထားသော အကြောင်းတစ်ရပ်ရပ် (အမှန်တကယ်ရှိသော သို့မဟုတ် ရှိသည်ဟု ယူဆသော လူတစ်ဦးချင်း၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာများ သို့မဟုတ် လူမျိုး၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ တိုင်းရင်းသား သို့မဟုတ် လူမှုရေးလစ်မြစ်၊ အသားအရောင်၊ ဇာတိနယ်မြေဒေသ၊ အမျိုးသမီး အမျိုးသား ဖြစ်ခြင်း၊ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ၊ လိင်တိမ်းညွတ်မှုလားရာ၊ ကျား-မ ခံယူချက်နှင့် ထုတ်ဖော်ပုံ၊ မွေးဖွားစဉ် အခြေအနေ၊ အဓိကအသုံးပြု သည့် ဘာသာစကား၊ စီးပွားရေး လူမှုရေး သို့မဟုတ် ကျန်းမာရေး အဆင့်အတန်း၊ မသန်စွမ်းမှု၊ အသက်အရွယ်၊ ဘာသာရေး၊ အယူ အဆ၊ အိမ်ထောင်ရှိမရှိ၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင်မှု၊ ထင်မြင်ချက် သို့မဟုတ် ယုံကြည်ချက်များ (ယင်း ထင်မြင်ချက် သို့မဟုတ် ယုံကြည်ချက် များသည် အခြားသူများကို ထိခိုက်သော သို့မဟုတ် အခြားသူများ၏ အခွင့်အရေးများ သို့မဟုတ် လွတ်လပ်မှုများကို လျော့ပါးစေသော အတိုင်းအတာအထိ ခြွင်းချက်ပြုပါသည်။) သို့မဟုတ် ဤ ဖွဲ့စည်းပုံတွင် တားမြစ်ထားသော အခြားအကြောင်းများ) အပါအဝင် အခြေအနေများ) ကို အစွဲပြု၍ ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းကို အားပေးသည့် သို့မဟုတ် အားပေးသော သက်ရောက်မှု ရှိသည့် မည်သည့် ပုံစံဖြင့်မဆို ပြောဆိုမှုဟု အဓိပ္ပာယ်ရပါသည်။</p>	<p>အခြားသူများ၏ အခွင့်အရေးများ၊ လွတ်လပ်ခွင့်များ နှင့်/သို့မဟုတ် တစ်ဦးချင်း လွတ်လပ်လုံခြုံခွင့် တို့ကို ထိပါးသည့် ပြောဆိုမှုများကို ကန့်သတ်သည်။</p>
<p>အိဂျစ် ၂၀၁၄ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၃၊ အပိုဒ် ၅၃</p>	<p>Discrimination and incitement to hate are crimes punishable by law.</p> <p>ခွဲခြားဆက်ဆံမှုနှင့် မုန်းတီးရန် သွေးတိုးလှုံ့ဆော်ခြင်းတို့မှာ ဥပဒေအရ အပြစ်ပေးနိုင်သော ပြစ်မှုများ ဖြစ်ပါသည်။</p>	<p>မုန်းတီးမှုကို သွေးတိုး လှုံ့ဆော်ခြင်းအား တားမြစ်သည်။</p>

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်သည်။)

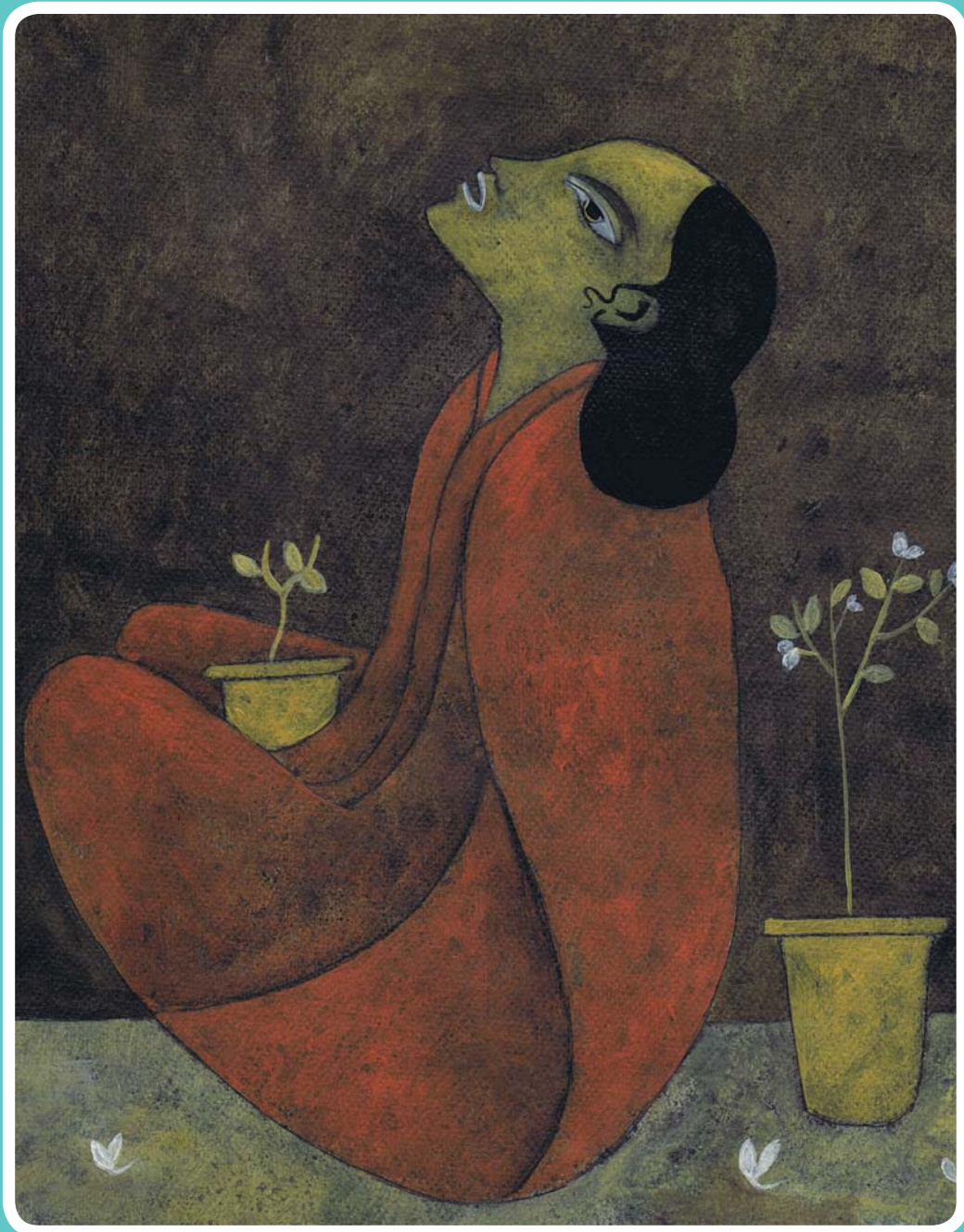
လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

အမျိုးသမီးများသာတူညီမှုအတွက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အကဲဖြတ်ခြင်း

နိုင်ငံသားဖြစ်မှု

မေးခွန်းများ ၂၉ - ၃၃

နိုင်ငံသားဖြစ်မှု

မေးခွန်း

၂၉

အမျိုးသမီးများသည် အမျိုးသားများနှင့် တန်းတူ နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကိုရယူခြင်း၊ ပြောင်းလဲခြင်း၊ ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းထားခြင်းများ ပြုလုပ်နိုင်ပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

နိုင်ငံသားဖြစ်မှု သတ်မှတ်ချက်များ တန်းတူဖြစ်လျှင် အမျိုးသမီးများသည် နိုင်ငံသားများအား အပ်နှင်းထားသော အခွင့်အရေးများနှင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများကို အပြည့်အဝတောင်းခံနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ အများပြည်သူကဏ္ဍတွင်လည်း အပြည့်အဝ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။ အမျိုးသမီးများသည် အမျိုးသားများနှင့် တန်းတူနိုင်ငံသားဖြစ်ခွင့်ရရှိနိုင်ကြောင်း ဖော်ပြသည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်ရှိခြင်းဖြင့် အမျိုးသမီးများနှင့်အမျိုးသားများအတွက် နိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်းကိုရယူခြင်း သို့မဟုတ် ဆက်လက် ထိန်းသိမ်းထားခြင်းဆိုင်ရာ မတူညီသော သတ်မှတ်ချက်များကို ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းလျက် ချမှတ်ခြင်းမပြုရန် တားဆီးနိုင်ပါသည်။ ဥပမာ နိုင်ငံသားဖြစ်မှု တန်းတူသတ်မှတ်ချက်ရှိခြင်းဖြင့် အမျိုးသမီးများသည် နိုင်ငံသားမဟုတ်သူနှင့် လက်ထပ်ခြင်းကြောင့် နိုင်ငံသားအဖြစ် ဆုံးရှုံးခြင်းကို တားဆီးနိုင်ပါသည်။ အလားတူ အမျိုးသမီးများသည် အမျိုးသားများနှင့်တန်းတူ နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို ပြောင်းလဲခြင်း၊ ဆက်လက်ရယူထားခြင်းများ ပြုလုပ်နိုင်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>မာလာဝီ ၁၉၉၄ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၂၄ (၁) (က) (၄)</p>	<p>Women have the right to full and equal protection by the law, and have the right not to be discriminated against on the basis of their gender or marital status which includes the right (a) to be accorded the same rights as men in civil law, including equal capacity (iv) to acquire and retain citizenship and nationality. အမျိုးသမီးများတွင် ဥပဒေ အကာအကွယ်ကို အပြည့်အဝ တန်းတူ ရရှိခွင့် နှင့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သို့မဟုတ် အိမ်ထောင် ရှိမရှိ အပေါ် အခြေခံလျက် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းမခံရရန် အခွင့်အရေး ရှိသည်။ (က) ယင်းတွင် တရားမဥပဒေ၌ အမျိုးသားများနှင့် တန်းတူ (၄) နိုင်ငံသားရရှိနိုင်ရန်နှင့် နိုင်ငံသားအဖြစ်ကို ဆက်လက် ရယူထားနိုင်ရန် ပါဝင်သည်။</p>	<p>နိုင်ငံသားဖြစ်မှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ခွဲခြားဆက်ဆံမှု မပြုရေး မှုကို ကျင့်သုံးသည်။</p>
<p>ဥရုစွေး ၁၉၆၆ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၃၊ အပိုဒ် ၇၄</p>	<p>All men and women born at any place within the territory of the Republic are natural citizens. သမ္မတနိုင်ငံ၏ နယ်နိမိတ်အတွင်း မည်သည့်နေရာတွင်မဆို မွေးဖွားသော အမျိုးသားအမျိုးသမီးအားလုံး အလိုအလျောက် နိုင်ငံသားများဖြစ်သည်။</p>	<p>အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများအတွက် နိုင်ငံသား အဖြစ်ရရှိရေး သတ်မှတ်ချက်များ ထပ်တူ ရှိသည်။</p>

<p>ဘိုလစ်ဗီးယား ၂၀၀၉ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၄၁</p>	<p>Bolivian nationality is acquired by birth or by naturalization. Persons who are born in the territory of Bolivia are Bolivians by birth, with the exception of children of foreign personnel on diplomatic mission; persons born abroad of a Bolivian mother or father are Bolivians by birth.</p> <p>မွေးဖွားစဉ်ကပင် နိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံသား ပြုထားခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း ဘိုလစ်ဗီးယား နိုင်ငံသားအဖြစ် ရရှိနိုင်သည်။ သံအဖွဲ့များတွင် လိုက်ပါလာသော နိုင်ငံခြား ဝန်ထမ်းများ၏ သားသမီးများကို ခြွင်းချက်ပြုလျက် ဘိုလစ်ဗီးယား နယ်နိမိတ်အတွင်း မွေးဖွားသူများသည် မွေးဖွားစဉ်ကပင် ဘိုလစ်ဗီးယားနိုင်ငံသားဖြစ်သည်။ ဘိုလစ်ဗီးယား မိခင် သို့မဟုတ် ဖခင်မှ ပြည်ပတွင် မွေးဖွားသူများသည်လည်း မွေးဖွားစဉ်ကပင် ဘိုလစ်ဗီးယားနိုင်ငံသားဖြစ်သည်။</p>	<p>အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများအတွက် နိုင်ငံသား အဖြစ် ရရှိရေး သတ်မှတ်ချက်များ ထပ်တူ တူညီသည်။</p>
-------------------------------------	-------------------	---	---

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်သည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

နိုင်ငံသားဖြစ်မှု

မေးခွန်း
၃၀

နှစ်နိုင်ငံသို့မဟုတ် နိုင်ငံအများတွင် နိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်းကို ခွင့်ပြုပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

နှစ်နိုင်ငံသို့မဟုတ် နိုင်ငံအများတွင် နိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်းကို ခွင့်ပြုခြင်းဖြင့် မွေးဖွားရာ နိုင်ငံမဟုတ်သော အခြားနိုင်ငံတွင် နေထိုင်ကြသော အမျိုးသမီးများကို အကာအကွယ်ပေးနိုင်ပါသည်။ ဒုတိယနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံသားအဖြစ်ရယူနိုင်ခြင်းဖြင့် နှစ်နိုင်ငံ အကြား လွတ်လပ်စွာသွားလာနေထိုင်နိုင်ပါသည်။ နိုင်ငံသားမဟုတ်သူများနှင့် အိမ်ထောင်ပြုသော အမျိုးသမီးများသည် အိမ်ထောင်ဖက်၏ ဇာတိနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံသားအဖြစ်ခံယူလျှင်လည်း နှစ်နိုင်ငံသို့မဟုတ် နိုင်ငံအများတွင် နိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်းကို ခွင့်ပြုခြင်းဖြင့် ယင်းတို့ကို အကာအကွယ်ပေးနိုင်ပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>ဂါနာနိုင်ငံ ၁၉၉၆ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၃၊ အပိုဒ် ၈ (၁) နှင့် (၃)</p>	<p>(1) A citizen of Ghana may hold the citizenship of any other country in addition to his citizenship of Ghana. (3) Where the law of a country requires a person who marries a citizen of that country to renounce the citizenship of his own country by virtue of that marriage, a citizen of Ghana who is deprived of his citizenship by virtue of that marriage shall, on the dissolution of that marriage, become citizen of Ghana. (၁) ဂါနာနိုင်ငံသားတစ်ဦးသည် ဂါနာနိုင်ငံသားဖြစ်သည့်အပြင် အခြား မည်သည့် နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံသားအဖြစ်ကိုမဆို ရယူထားနိုင်သည်။ (၃) နိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံ၏ ဥပဒေတွင် ယင်းနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံသားကို လက်ထပ်သူသည် မိမိ နိုင်ငံတွင် နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို စွန့်လွှတ်ရမည် ဟု သတ်မှတ်ထားလျှင် ယင်းသို့ လက်ထပ်ခြင်းကြောင့် ဂါနာနိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို စွန့်လွှတ်ပြီးသော ဂါနာနိုင်ငံသားသည် ယင်းအိမ်ထောင်ပြိုကွဲခဲ့ပါက ဂါနာနိုင်ငံသား ပြန်လည်ဖြစ်စေရမည်။</p>	<p>နှစ်နိုင်ငံသို့မဟုတ် နိုင်ငံအများတွင် နိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်းကို ခွင့်ပြုသည်။ လက်ထပ်ခြင်းကြောင့် ဆုံးရှုံးသော နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို ပြန်လည်ရရှိနိုင်သည်။</p>
------------------------------------	--	---	---

<p>ဖိနပ် ၂၀၁၃ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၁၊ အပိုင်း ၅၊ အပိုဒ် ၄</p>	<p>Citizens of Fiji may hold multiple citizenship, which means that - (a) upon accepting the citizenship of a foreign country, a person remains a citizen of Fiji unless he or she renounces that status; (b) a former citizen of Fiji, who lost that citizenship upon acquiring foreign citizenship, may regain citizenship of Fiji, while retaining that foreign citizenship unless the laws of that foreign country provide otherwise; and (c) upon becoming a citizen of Fiji, a foreign person may retain his or her existing citizenship unless the laws of that foreign country provide otherwise. ဖိနပ်နိုင်ငံသားများသည် နိုင်ငံအများတွင် နိုင်ငံသားအဖြစ်ခံယူထားနိုင်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ - (က) ဖိနပ်နိုင်ငံသားတစ်ဦးသည် ပြည်ပနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံသားအဖြစ်ကို ခံယူသော်လည်း ဖိနပ်နိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်းကို မစွန့်လွှတ်လျှင် ဖိနပ်နိုင်ငံသားပင် ဆက်လက်ဖြစ်စေရမည်။ (ခ) ဖိနပ်နိုင်ငံသား ဖြစ်ခဲ့ပြီး ပြည်ပနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံသားအဖြစ် ရယူခြင်းကြောင့် ဖိနပ်နိုင်ငံသား အဖြစ် ဆုံးရှုံးခဲ့သူသည် ယင်းပြည်ပနိုင်ငံ၏ ဥပဒေတွင် အခြားနည်း ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း မရှိပါက ယင်းပြည်ပ နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံသားအဖြစ် ဆက်လက်ရယူထားစဉ်မှာပင် ဖိနပ်နိုင်ငံ သားအဖြစ်ကိုလည်း ပြန်လည်ရယူနိုင်သည်။ (ဂ) နိုင်ငံခြားသား တစ်ဦးသည် ဖိနပ်နိုင်ငံသားဖြစ်လာသောအခါ ယင်းပြည်ပနိုင်ငံ ဥပဒေများတွင် အခြားနည်း ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းမရှိပါက မူရင်းနိုင်ငံသားအဖြစ် ဆက်လက်ရယူထားနိုင်သည်။</p>	<p>နှစ်နိုင်ငံသို့မဟုတ် နိုင်ငံအများတွင် နိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်းကို ခွင့်ပြုသည်။ ပြည်ပနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံသားအဖြစ် ခံယူခြင်းကြောင့် နိုင်ငံသားဖြစ်မှု ဆုံးရှုံးလျှင် နိုင်ငံသားအဖြစ် ပြန်လည်ရရှိနိုင်သည်။</p>
<p>ဂမ်ဘီယာ ၂၀၀၄ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၂ (က) (၁) နှင့် (၂)</p>	<p>A Citizen of The Gambia who acquires the Citizenship of another Country may, if he or she so desires, retain his or her citizenship of The Gambia. ဂမ်ဘီယာနိုင်ငံသားတစ်ဦးသည် အခြားနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံသား အဖြစ်ကို ခံယူမည်ဆိုပါက အလိုရှိလျှင် ဂမ်ဘီယာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံသား အဖြစ်ကို ဆက်လက်ရယူထားနိုင်သည်။</p>	<p>နှစ်နိုင်ငံသို့မဟုတ် နိုင်ငံအများတွင် နိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်းကို ခွင့်ပြုသည်။</p>
<p>မော်လတာ ၁၉၆၄ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၃၊ အပိုဒ် ၂၂ (၂)</p>	<p>Dual or multiple citizenship is permitted in accordance with any law for the time being in force in Malta. မော်လတာနိုင်ငံတွင် လက်ရှိတည်ဆဲဥပဒေများနှင့်အညီ နှစ်နိုင်ငံ သို့မဟုတ် နိုင်ငံအများတွင် နိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်းကို ခွင့်ပြုသည်။</p>	<p>နှစ်နိုင်ငံသို့မဟုတ် နိုင်ငံအများတွင် နိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်းကို ခွင့်ပြုသည်။</p>
<p>အီကွေဒေါ ၂၀၀၈ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၆</p>	<p>Ecuadorian nationality is obtained by birth or naturalization and shall not be forfeited because of marriage or its dissolution or by acquiring another nationality. အီကွေဒေါနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်းကို မွေးဖွားစဉ်ကပင် နိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်းကြောင့် သို့မဟုတ် နိုင်ငံသားပြုခြင်းဖြင့် ရရှိနိုင် သည်။ လက်ထပ်ခြင်း သို့မဟုတ် အိမ်ထောင်ပြိုကွဲခြင်း သို့မဟုတ် အခြားနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံသားခံယူခြင်းကြောင့် နိုင်ငံသားအဖြစ်မှ မဆုံးရှုံးစေရပါ။</p>	<p>လက်ထပ်ခြင်း သို့မဟုတ် အိမ်ထောင်ပြိုကွဲခြင်း ကြောင့် နိုင်ငံသားဖြစ်မှု မဆုံးရှုံးပါ။</p>
<p>ဇင်ဘာဘွေ ၂၀၁၃ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၄၀</p>	<p>Zimbabwean citizenship is not lost through marriage or the dissolution of marriage. လက်ထပ်ခြင်း သို့မဟုတ် အိမ်ထောင်ပြိုကွဲခြင်းကြောင့် ဇင်ဘာဘွေ နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံသားအဖြစ်မှ မဆုံးရှုံးစေရပါ။</p>	<p>လက်ထပ်ခြင်း သို့မဟုတ် အိမ်ထောင်ပြိုကွဲခြင်း ကြောင့် နိုင်ငံသားဖြစ်မှု မဆုံးရှုံးပါ။</p>

<p>ဘိုလစ်ဗီးယား ၂၀၀၉ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၄၂ (၂) (၁)</p>	<p>... Foreign citizens who acquire citizenship by marriage with Bolivian citizens do not lose it in the case of widowhood or divorce. ... ဘိုလစ်ဗီးယားနိုင်ငံသားများနှင့် လက်ထပ်ခြင်းဖြင့် နိုင်ငံသားအဖြစ် ရရှိသော နိုင်ငံခြားသားများသည် မုဆိုးမဖြစ်ခြင်း သို့မဟုတ် ကွာရှင်းပြတ်စဲခြင်းကြောင့် ဘိုလစ်ဗီးယားနိုင်ငံသား အဖြစ်မှ မဆုံးရှုံးစေရပါ။</p>	<p>မုဆိုးမဖြစ်ခြင်း (အိမ်ထောင်ဖက်ကွယ် လွန်ခြင်း) သို့မဟုတ် အိမ်ထောင်ပျက်ခြင်း ကြောင့် နိုင်ငံသားဖြစ်မှု မဆုံးရှုံးပါ။</p>
<p>ဘိုလစ်ဗီးယား ၂၀၀၉ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၄၃</p>	<p>I. Bolivians who marry foreign citizens shall not lose their nationality of origin. Nor shall Bolivian nationality be lost by acquiring foreign citizenship. II. Foreigners who acquire Bolivian nationality shall not be obligated to renounce their nationality of origin. ၁။ နိုင်ငံခြားသားနှင့် လက်ထပ်သော ဘိုလစ်ဗီးယားနိုင်ငံသားများသည် မိမိတို့၏ မူလနိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို မဆုံးရှုံးစေရပါ။ ပြည်ပနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံသားအဖြစ် ခံယူခြင်းကြောင့်လည်း ဘိုလစ်ဗီးယားနိုင်ငံသားအဖြစ်မှ မဆုံးရှုံးစေရပါ။ ၂။ ဘိုလစ်ဗီးယားနိုင်ငံသားအဖြစ် ခံယူလိုသော နိုင်ငံခြားသားများသည် မူလ နိုင်ငံသားအဖြစ်ကို စွန့်လွှတ်ရန်တာဝန်မရှိပါ။</p>	<p>ပြည်ပနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံသားခံယူခြင်းကြောင့် နိုင်ငံသား ဖြစ်မှု မဆုံးရှုံးပါ။ နိုင်ငံသားအဖြစ် ရရှိရန် မူလနိုင်ငံသားအဖြစ်ကို စွန့်လွှတ်ဖို့ မလိုအပ်ပါ။</p>

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်သည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

နိုင်ငံသားဖြစ်မှု

မေးခွန်း
၃၁

အမျိုးသမီးတစ်ဦးသည် သားသမီးများထံ ၎င်း၏ နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို သီးခြားလွတ်လပ်စွာ လက်ဆင့်ကမ်းပေးနိုင်ပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

အမျိုးသမီးတစ်ဦးသည် ၎င်း၏ နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို သားသမီးများထံ (အိမ်ထောင်ရှိမရှိ ကဲ့သို့သော) သတ်မှတ်ချက်များ မထားရှိဘဲ သီးခြားလွတ်လပ်စွာ လက်ဆင့်ကမ်းပေးနိုင်သော အခွင့်အရေးရှိခြင်းဖြင့် အမျိုးသမီးများ၏ ကိုယ်တိုင် ဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်ခွင့်ကို အကာအကွယ်ပေးပါသည်။ သားသမီးများသည်လည်း မိခင်နှင့် တစ်နိုင်ငံတည်းတွင် နိုင်ငံသားဖြစ်နိုင်ပြီး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုပေးရာရောက်ပါသည်။ သားသမီးများသည် နိုင်ငံသားများ ရရှိမည့်အခွင့်အရေးများ (ဥပမာ ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေး ပြုစုစောင့်ရှောက်မှု)နှင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများကို ရယူနိုင်ပါသည်။ အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးသူငယ်များသည် ရွှေ့ပြောင်းသွားလာနေထိုင်မှုကို ကန့်သတ်ခြင်းများနှင့်လည်း ရင်ဆိုင်ရမည်မဟုတ်တော့ပါ။ မိခင်နှင့် ဖခင်တို့သည် မတူညီသောနိုင်ငံများတွင် နိုင်ငံသားဖြစ်နေခြင်းကြောင့် သားသမီးများ နိုင်ငံမဲ့ဖြစ်ခြင်းကိုလည်း တားဆီးကာကွယ်နိုင်ပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>ဒိုမီနီကန် သမ္မတနိုင်ငံ ၂၀၁၀ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၈ (၁) အပိုဒ် ၁၈ (၄)</p>	<p>(1) Dominicans (feminine) and Dominicans (masculine) are the sons and daughters of a Dominican father or mother;</p> <p>(4) Dominicans are those born abroad, of Dominican father or mother, not withstanding having acquired, by place of birth, a different nationality from [that of] their parents.</p> <p>(၁) ဒိုမီနီကန် အမျိုးသမီး ဒိုမီနီကန် အမျိုးသားဆိုသည်မှာ ဒိုမီနီကန် မိခင် သို့မဟုတ် ဖခင်က မွေးဖွားသော သားသမီးများ ဖြစ်သည်။ (၄) ဒိုမီနီကန် မိခင် သို့မဟုတ် ဖခင်မှ ပြည်ပတွင် မွေးဖွားသူများသည်လည်း မွေးဖွားရာနေရာကြောင့် မိခင်ဖခင်များနှင့် မတူညီသောနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံသားအဖြစ် ရရှိသည့်တိုင် ဒိုမီနီကန်များဖြစ်သည်။</p>	<p>မိခင်သည် နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို သားသမီးများထံ သီးခြားလွတ်လပ်စွာ လက်ဆင့်ကမ်းနိုင်သည်။</p>
<p>နီကာရာဂွာ ၂၀၀၇ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၆ (၂) အပိုဒ် ၁၆ (၃)</p>	<p>(2) Nationals are the children of Nicaraguan fathers or mothers</p> <p>(၂) နီကာရာဂွာ ဖခင် သို့မဟုတ် မိခင်မှ မွေးဖွားသော သားသမီးများသည် နိုင်ငံသားများဖြစ်သည်။</p> <p>(3) Nationals are those born abroad, of a father or mother who were originally Nicaraguan, provided they request it after reaching the majority of age or emancipation.</p> <p>(၃) မူလက နီကာရာဂွာလူမျိုးဖြစ်သော ဖခင် သို့မဟုတ် မိခင်မှ ပြည်ပတွင် မွေးဖွားသူများသည် အရွယ်ရောက်ပြီးနောက် သို့မဟုတ် လွတ်လပ်စွာ ကိုယ်တိုင် ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် အသက်အရွယ် ရောက်ပြီးနောက် နီကာရာဂွာ နိုင်ငံသားဖြစ်လိုကြောင်း မေတ္တာရပ်ခံလျှင် နီကာရာဂွာ နိုင်ငံသားများဖြစ်သည်။</p>	<p>မိခင်သည် နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို သားသမီးများထံ သီးခြားလွတ်လပ်စွာ လက်ဆင့်ကမ်းနိုင်သည်။</p>

<p>ကင်ညာ ၂၀၁၀ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၄ (၁)</p>	<p>A person is a citizen by birth if on the day of the person's birth, whether or not the person is born in Kenya, either the mother or father of the person is a citizen. မေ့ဗားသည့်နေ့တွင် မိခင် သို့မဟုတ် ဖခင်သည် ကင်ညာနိုင်ငံသား ဖြစ်ပါက ထိုသူသည် ကင်ညာနိုင်ငံအတွင်း မေ့ဗားသည့်ဖြစ်စေ မမေ့ဗားသည့်ဖြစ်စေ မွေးရာပါနိုင်ငံသားဖြစ်သည်။</p>	<p>မိခင်သည် နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို သားသမီးများထံ သီးခြား လွတ်လပ်စွာ လက်ဆင့်ကမ်းနိုင်သည်။</p>
<p>ဇင်ဘာဘွေ ၂၀၁၃ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၃၆ (၁) (က)</p>	<p>Persons are Zimbabwean citizens by birth if they are born in Zimbabwe and, when they are born: (a) Either their mother or their father was a Zimbabwean citizen ဇင်ဘာဘွေနိုင်ငံအတွင်း မေ့ဗားပြီး မေ့ဗားချိန်တွင် (က) မိခင် သို့မဟုတ် ဖခင်သည် ဇင်ဘာဘွေနိုင်ငံသားဖြစ်ပါက ထိုသူသည် မွေးရာပါ ဇင်ဘာဘွေ နိုင်ငံသားဖြစ်သည်။</p>	<p>မိခင်သည် နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို သားသမီးများထံ သီးခြား လွတ်လပ်စွာ လက်ဆင့်ကမ်းနိုင်သည်။</p>
<p>တူရကီ ၁၉၈၂ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၆၆</p>	<p>The child of a Turkish father or a Turkish mother is a Turk တူရကီ ဖခင် သို့မဟုတ် တူရကီမိခင်က မွေးဖွားသော ကလေးသူငယ်သည် တူရကီ ဖြစ်သည်။</p>	<p>မိခင်သည် နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို သားသမီးများထံ သီးခြား လွတ်လပ်စွာ လက်ဆင့်ကမ်းနိုင်သည်။</p>
<p>အရှေ့တီမော ၂၀၀၂ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၃ (၂) (က) အပိုဒ် ၃ (၃)</p>	<p>(2) The following citizens shall be considered original citizens of East Timor, as long as they are born in the national territory: (a) Children of father or mother born in East Timor (၂) အောက်ဖော်ပြပါ နိုင်ငံသားများသည် နိုင်ငံတော်နယ်နိမိတ်အတွင်း မွေးဖွားပြီး (က) ဖခင် သို့မဟုတ် မိခင်သည်လည်း အရှေ့တီမောတွင် မွေးဖွားသူဖြစ်ပါက အရှေ့တီမော၏ မူရင်း နိုင်ငံသားများဟု မှတ်ယူရန် ဖြစ်သည်။ (3) Irrespective of being born in a foreign country, children of a Timorese father or mother shall be considered original citizens of East Timor (၃) ပြည်ပနိုင်ငံတွင် မွေးဖွားစေကာမူ အရှေ့တီမော ဖခင် သို့မဟုတ် မိခင်မှ မွေးဖွားသော သားသမီးများကို အရှေ့တီမော၏ မူရင်းနိုင်ငံသားများဟု မှတ်ယူရန် ဖြစ်သည်။</p>	<p>မိခင်သည် နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို သားသမီးများထံ သီးခြား လွတ်လပ်စွာ လက်ဆင့်ကမ်းနိုင်သည်။</p>
<p>ဖီဂျီကျွန်းများ ၁၉၉၇ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၂ (၁)</p>	<p>A child born outside Fiji on or after the date of commencement of this Constitution may become a citizen by registration if, at the date of the child's birth, either parent was a citizen. ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ စတင်အသက်ဝင်သည့် နေ့စွဲတွင် သို့မဟုတ် ထိုမှ နောက်တွင် ဖီဂျီနိုင်ငံ ပြင်ပ၌ မွေးဖွားသော ကလေးသူငယ်သည် မိခင် သို့မဟုတ် ဖခင်မှာ ကလေးသူငယ် မွေးဖွားသည့်နေ့တွင် နိုင်ငံသားဖြစ်ပါက မှတ်ပုံတင်ခြင်းဖြင့် နိုင်ငံသားဖြစ်နိုင်သည်။</p>	<p>မိခင်ဖြစ်စေ ဖခင်ဖြစ်စေ နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို သားသမီး များထံ သီးခြား လွတ်လပ်စွာ လက်ဆင့်ကမ်းနိုင်သည်။</p>
<p>ဂမ်ဘီယာ ၁၉၉၆ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၉</p>	<p>Every person born in The Gambia after the coming into force of this Constitution shall be presumed to be a citizen of The Gambia by birth if at the time of his or her birth, one of his or her parents is a citizen of The Gambia. ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အသက်ဝင်ပြီးနောက် ဂမ်ဘီယာတွင် မွေးဖွားသူတိုင်း မွေးဖွားချိန်တွင် မိဘတစ်ဦးသည် ဂမ်ဘီယာ နိုင်ငံသား ဖြစ်ပါက မွေးရာပါ နိုင်ငံသားဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်။</p>	<p>မိခင်ဖြစ်စေ ဖခင်ဖြစ်စေ နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို သားသမီး များထံ သီးခြား လွတ်လပ်စွာ လက်ဆင့်ကမ်းနိုင်သည်။</p>

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်ပါသည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

နိုင်ငံသားဖြစ်မှု

အမျိုးသမီးတစ်ဦးသည် သားသမီးများထံ ၎င်း၏ နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို သီးခြားလွတ်လပ်စွာ လက်ဆင့်ကမ်းပေးနိုင်ပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

အမျိုးသမီးများသည် အိမ်ထောင်ဖက်ထံ နိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်းကို လက်ဆင့်ကမ်းပေးအပ်နိုင်ခွင့် တန်းတူရှိပါက လွတ်လပ်စွာသွားလာခွင့်နှင့် နေထိုင်ခွင့်ကဲ့သို့သော အခွင့်အရေးများနှင့် မိသားစုအတွက် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများ ဆုံးရှုံးမည့် အန္တရာယ်နှင့် မကြုံတွေ့ရဘဲ အခြားနိုင်ငံမှ နိုင်ငံသားကို အိမ်ထောင်ဖက်အဖြစ် လွတ်လပ်စွာလက်ထပ်နိုင်ရန် အထောက်အကူဖြစ်စေပါသည်။

နိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်းကို လက်ဆင့်ကမ်းပေးအပ်နိုင်ခွင့် တန်းတူရှိခြင်းဖြင့် အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ တည်ထောင်ထားသော အသိုက်အဝန်းတွင် အပြည့်အဝပါဝင်ကြကြောင်း၊ နိုင်ငံသားဖြစ်မှု သတ်မှတ်ချက်များမှာ တန်းတူဖြစ်ကြောင်းနှင့် နိုင်ငံတော်သည် အမျိုးသမီးများထက် အမျိုးသားများကို အထူးအခွင့်အရေးပေးခြင်း မရှိကြောင်း ဖော်ပြခြင်းလည်း ဖြစ်ပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>မိုဇမ်ဘစ် ၂၀၀၄ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၂၆ (၁)</p>	<p>A foreign person who has been married to a Mozambican citizen for at least five years acquires Mozambican nationality, except in cases of statelessness, provided that all of the following conditions are met: (a) That he or she declares that he or she wishes to acquire Mozambican nationality; (b) That he or she meets the requirements and offers the guarantees prescribed by law.</p> <p>နိုင်ငံမဲ့ဖြစ်မှုများမှ လွဲ၍ အောက်ဖော်ပြပါ သတ်မှတ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီလျှင် မိုဇမ်ဘစ် နိုင်ငံသားတစ်ဦးနှင့် အနည်းဆုံး ၅ နှစ် အိမ်ထောင်ပြုထားသော နိုင်ငံခြားသားသည် မိုဇမ်ဘစ်နိုင်ငံသားအဖြစ်ကို ရရှိပါသည်။ (က) အမျိုးသားဖြစ်စေ အမျိုးသမီးဖြစ်စေ မိမိအနေဖြင့် မိုဇမ်ဘစ် နိုင်ငံသားဖြစ်လိုကြောင်း ထုတ်ဖော်ကြေညာခြင်း (ခ) အမျိုးသားဖြစ်စေ အမျိုးသမီးဖြစ်စေ ဥပဒေပါ သတ်မှတ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီပြီး ဥပဒေပါ အာမခံချက်ပေးရမည့် အချက်များကိုလည်း အာမခံချက်ပေးခြင်း</p>	<p>အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများသည် နိုင်ငံသားဖြစ်ရန် အခွင့်အရေးရှိပြီး အိမ်ထောင်ဖက်ထံ နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို လက်ဆင့်ကမ်းပေးအပ်နိုင်ခွင့် ရှိသည်။</p>
---	----------------------	---	---

<p>နမီးဘီးယား ၁၉၉၀ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၄ (၃) (က)</p>	<p>The following persons shall be citizens of Namibia by marriage (a) those who are not Namibian citizens under Sub-article (1) or (2) hereof and who:(aa) in good faith marry a Namibian citizen or, prior to the coming into force of this Constitution, in good faith married a person who would have qualified for Namibian citizenship if this Constitution had been into force; and (bb) subsequent to such marriage have ordinarily resided in Namibia as the spouse of such person of not less than ten years</p> <p>အောက်ပါပုဂ္ဂိုလ်များသည် အိမ်ထောင်ပြုခြင်းဖြင့် နမီးဘီးယား နိုင်ငံသားများ ဖြစ်ကြသည်။ (က) ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အပိုဒ်ခွဲ (၁) သို့မဟုတ် (၂) အရ နမီးဘီးယားနိုင်ငံသား မဟုတ်သူ များ။ ထိုသူများသည် (ကက) နမီးဘီးယားနိုင်ငံသားတစ်ဦးကို သဘောရှိဖြင့် လက်ထပ်ခဲ့သူဖြစ်ရမည် သို့မဟုတ် ဤဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ အတည်မဖြစ်မီဆိုပါက ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အတည်ဖြစ်ခဲ့လျှင် နမီးဘီးယားနိုင်ငံသားဖြစ်ရန် အရည်အချင်း ပြည့်မီသူတစ်ဦးကို သဘောရှိဖြင့် လက်ထပ်ခဲ့သူ ဖြစ်ရမည် (ခခ) ထိုသို့လက်ထပ်ပြီးနောက် ထိုသို့သောသူ၏ အိမ်ထောင်ဖက်အဖြစ် နမီးဘီးယားတွင် ၁၀ နှစ်ထက်မနည်း ပုံမှန်နေထိုင်ခဲ့သူဖြစ်ရမည်။</p>	<p>အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများသည် နိုင်ငံသားဖြစ်ရန် အခွင့်အရေးရှိပြီး အိမ်ထောင်ဖက်ထံ နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို လက်ဆင့်ကမ်း ပေးအပ်နိုင်ခွင့် ရှိသည်။</p>
<p>ဘာဘဒို့စ် ၁၉၆၆ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၃ (က) (၁) (ခ)</p>	<p>The following descriptions of persons also have the right upon application to be registered as citizens of Barbados, namely (b) a person who has been married to a citizen of Barbados, and has cohabited with that citizen, for such period as may be prescribed immediately preceding that person's application.</p> <p>အောက်ဖော်ပြပါတို့ကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များသည်လည်း ဘာဘဒို့စ် နိုင်ငံသားများအဖြစ် လျှောက်ထားလျက် နိုင်ငံသားအဖြစ် မှတ်ပုံတင်ရန် အခွင့်အရေး ရှိသည်။ (ခ) ဘာဘဒို့စ်နိုင်ငံသားနှင့် လက်ထပ်ထိမ်းမြားပြီး လျှောက်လွှာတင်သည့်အချိန်တွင် တည်ဆဲ ဖြစ်သည့် သတ်မှတ်ချက် အတိုင်း အချိန်ကာလတစ်ခုအတွင်း ယင်းနိုင်ငံသားနှင့် အတူနေထိုင်ခဲ့သူဖြစ်ရမည်။</p>	<p>အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများသည် နိုင်ငံသားဖြစ်ရန် အခွင့်အရေးရှိပြီး အိမ်ထောင်ဖက်ထံ နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို လက်ဆင့်ကမ်း ပေးအပ်နိုင်ခွင့် ရှိသည်။</p>
<p>ပနားမား ၁၉၇၂ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၀ (၂)</p>	<p>The following can solicit Panamanian nationality by naturalization: (2) the foreigners with three consecutive years of residence within the territory of the Republic [...] of a spouse of Panamanian nationality...</p> <p>အောက်ဖော်ပြပါတို့သည် ပနားမား နိုင်ငံသားအဖြစ် နိုင်ငံသားပြုခွင့် တောင်းခံနိုင်သည်။ (၂) ပနားမားနိုင်ငံသား၏ အိမ်ထောင်ဖက် ဖြစ်ပြီး သမ္မတ နိုင်ငံ နယ်နိမိတ်အတွင်း သုံးနှစ်ဆက်တိုက် နေထိုင်ခဲ့သည့် နိုင်ငံခြားသားများ ...</p>	<p>အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများသည် နိုင်ငံသားဖြစ်ရန် အခွင့်အရေးရှိပြီး အိမ်ထောင်ဖက်ထံ နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို လက်ဆင့်ကမ်း ပေးအပ်နိုင်ခွင့် ရှိသည်။</p>

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်သည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

နိုင်ငံသားဖြစ်မှု

အခြေခံအခွင့်အရေးများနှင့် အခြေခံလွတ်လပ်ခွင့်များကို နိုင်ငံသားများအတွက်သာမဟုတ်ဘဲ လူအားလုံးအတွက် အကာအကွယ်ပေးထားပါသလား။ အချို့အခွင့်အရေးများကို နိုင်ငံသားများအတွက်သာ ကန့်သတ်ထားပါက ယင်းကန့်သတ်ချက်များသည် ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံတွင် ကြောင်းကျိုးဆီလျော်မှု ရှိပြီး နိုင်ငံတကာကတိကဝတ်များကို လေးစားမှု ရှိပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

အခြေခံအခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များမှာ နိုင်ငံသားဖြစ်မှု အဆင့်သတ်မှတ်ချက်နှင့် မသက်ဆိုင်ဘဲ လူအားလုံးအတွက် ရရှိသင့်ပါသည်။ ရွေးကောက်ပွဲတွင် မဲပေးခွင့် သို့မဟုတ် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင် အရွေးခံခွင့်ကဲ့သို့သော နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးအချို့နှင့် လွတ်လပ်စွာ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာနေထိုင်ခွင့်မှတစ်ဆင့် အခွင့်အရေးအများစုမှာ နိုင်ငံသားများအတွက်သာ ကန့်သတ်ထားရန်မသင့်ကြောင်း နိုင်ငံတကာဥပဒေတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

အခွင့်အရေးများကို နိုင်ငံသားများအတွက်သာ ကန့်သတ်ထားခြင်းသည် အမျိုးသမီးများ၊ မည်သည့်နိုင်ငံသားဖြစ်ကြောင်း အခိုင်အမာ ပြသရန် အခက်အခဲရှိသူများ (ဥပမာ ပဋိပက္ခကြောင့် ရွှေ့ပြောင်းရသူများ) အတွက် အထူးသဖြင့် သက်ဆိုင်မှု ရှိပါသည်။ နိုင်ငံသားမဟုတ်သူများအတွက် အခွင့်အရေးများသည် ပြည်တွင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့ဝင်ရောက်လာသော အမျိုးသမီးများ သို့မဟုတ် အလုပ်လုပ်ရန်အခြားနိုင်ငံမှ ရွှေ့ပြောင်းလာရောက်သော အမျိုးသမီးများအတွက်လည်း အရေးကြီးပါသည်။ ယင်းအမျိုးသမီးများသည် ဘဝရပ်တည်ရန် အထူးသဖြင့်ခက်ခဲနိုင်ပါသည်။ နိုင်ငံသားမဟုတ်သော နေထိုင်သူများ၏ အခွင့်အရေးများကို အကာအကွယ်ပေးရေးမှာ တရားမျှတသောလူ့အဖွဲ့အစည်းဖြစ်ရန်အတွက် အထူးအရေးကြီးပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>ဇင်ဘာဘွေ ၂၀၁၃ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၇၆ (၁)</p>	<p>Every citizen and permanent resident of Zimbabwe has the right to have access to basic health-care services, including reproductive health-care services.</p> <p>ဇင်ဘာဘွေနိုင်ငံသားတိုင်းနှင့် အမြဲနေထိုင်ခွင့်ရသူတိုင်း မျိုးပွားကျန်းမာရေး ပြုစုစောင့်ရှောက်မှုဝန်ဆောင်မှုများအပါအဝင်အခြေခံကျန်းမာရေး ပြုစုစောင့်ရှောက်မှု ဝန်ဆောင်မှုများ ရယူအသုံးပြုနိုင်ခွင့် ရှိသည်။</p>	<p>အမြဲနေထိုင်ခွင့်ရသူများသည် ပညာရေးနှင့် လူမှုရေး ဝန်ဆောင်မှုများ ရရှိရန် အခွင့်အရေး ရှိသည်။</p>
<p>ဘိုလစ်ဗီးယား ၂၀၀၉ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၇</p>	<p>Every person has the right to receive an education at all levels, which is universal, productive, free, comprehensive and inter-cultural, without discrimination.</p> <p>အားလုံးအတွက် အကျိုးဖြစ်ထွန်းပြီး အခကြေးငွေပေးရန် မလိုသည့် ဘက်စုံပြည့်စုံသော ယဉ်ကျေးမှုအများ ပါဝင်ပြီး ခွဲခြားဆက်ဆံမှု မရှိသော ပညာရေးကို အဆင့်အားလုံးတွင် လူတိုင်း သင်ကြားခွင့် ရှိသည်။</p>	<p>လူအားလုံး ပညာသင်ကြားခွင့် ရှိသည်။</p>
<p>ကိုလံဘီယာ ၁၉၉၁ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၂</p>	<p>The authorities of the Republic are established in order to protect all persons residing in Colombia, in their life, honor, property, beliefs, and other rights and freedoms, and in order to assure the fulfilment of the social duties of the State and of individuals.</p> <p>ကိုလံဘီယာနိုင်ငံတွင် နေထိုင်သူအားလုံးအတွက် အသက်/ဘဝ နေထိုင်မှု၊ ဂုဏ်သိက္ခာ၊ ပိုင်ဆိုင်ပစ္စည်းများ၊ ယုံကြည်မှုများ၊ အခြားအခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန် အလို့ငှာလည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတော်နှင့် လူတစ်ဦးချင်း၏ လူမှုရေး တာဝန်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးရေး အာမခံချက်ပေးရန်အလို့ငှာလည်းကောင်း သမ္မတနိုင်ငံ အာဏာပိုင် အဖွဲ့အစည်းများကို တည်ထောင်ထားရှိသည်။</p>	<p>လူအားလုံး အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များ ရှိသည်။</p>

<p>ဘော့စနီးယား နှင့် ဟာဇီဂိုဗီးနာ ၁၉၉၅ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုင်း ၂ (၃)</p>	<p>All persons within the territory of Bosnia and Herzegovina shall enjoy the human rights and fundamental freedoms referred to in paragraph 2 above; these include: (a) The right to life. (b) The right not to be subjected to torture or to inhuman or degrading treatment or punishment. (c) The right not to be held in slavery or servitude or to perform forced or compulsory labour. (d) The rights to liberty and security of person. (e) The right to a fair hearing in civil and criminal matters, and other rights relating to criminal proceedings. (f) The right to private and family life, home, and correspondence. (g) Freedom of thought, conscience, and religion. (h) Freedom of expression. (i) Freedom of peaceful assembly and freedom of association with others. (j) The right to marry and to found a family. (k) The right to property. (l) The right to education. (m) The right to liberty of movement and residence.</p> <p>ဘော့စနီးယား နှင့် ဟာဇီဂိုဗီးနာ နယ်နိမိတ်အတွင်း ရှိနေသူအားလုံး အထက်ပါ အပိုင်း ၂ တွင် ဖော်ပြထားသည့် လူ့အခွင့်အရေးများနှင့် အခြေခံ အခွင့်အရေးများကို ရရှိခံစားစေရမည်။ ယင်းတို့တွင် (က) အသက်ရှင်သန်ခွင့် (ခ) နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်း သို့မဟုတ် လူမဆန်သော သို့မဟုတ် ဂုဏ်သိက္ခာ ကျဆင်းစေသော ဆက်ဆံမှု သို့မဟုတ် ပြစ်ဒဏ်ပေးမှု (ဂ) ကျွန်ုပ်ပြုခြင်း သို့မဟုတ် ကျွန်ုပ်တို့သို့ ခိုင်းစေခြင်း သို့မဟုတ် အဓမ္မ သို့မဟုတ် မလုပ်မနေရ အလုပ်ခိုင်း စေခြင်းများ မခံရစေရန် အခွင့်အရေး (ဃ) လွတ်လပ်ခွင့်နှင့် ရုပ်ပိုင်း ဆိုင်ရာ လုံခြုံမှုရရှိရန် အခွင့်အရေး (င) အရပ်ဘက်နှင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များတွင် မျှတသော ကြားနာစစ်ဆေးမှု ခံယူရရှိရန် အခွင့် အရေးနှင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ စစ်ဆေးစီရင်ခြင်းများနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အခြားအခွင့်အရေးများ (စ) ပုဂ္ဂလိကနှင့် မိသားစုဘဝနေထိုင်မှု အခွင့်အရေး၊ နေအိမ်ဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးနှင့် စာအဆက်အသွယ် ပြုလုပ်ခွင့် (ဆ) လွတ်လပ်စွာတွေးတောခွင့်၊ ယုံကြည်ယူဆခွင့်၊ ယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့် (ဇ) လွတ်လပ်စွာ ပြောဆိုခွင့် (ဈ) လွတ်လပ် စွာ အေးချမ်းသော လူစုဝေးမှု ပြုလုပ်ခွင့်နှင့် အခြားသူများနှင့် အသင်းအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းခွင့် (ည) လက်ထပ်ခွင့် နှင့် မိသားစု တည်ထောင်ခွင့် (ဋ) ဝိုင်ဆိုင်မှုများ ဝိုင်ဆိုင်ခွင့် (ဌ) ပညာသင်ကြား ခွင့် (ဍ) လွတ်လပ်စွာ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာနေထိုင်ခွင့်တို့ ပါဝင်သည်။</p>	<p>လူအားလုံး၏ လူ့အခွင့်အရေးများနှင့် အခြေခံ လွတ်လပ်ခွင့်များကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက် ပေးသည်။</p>
---	----------------------	---	--

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်ပါသည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

အမျိုးသမီးများသာတူညီမှုအတွက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အကဲဖြတ်ခြင်း

လွှတ်တော်နှင့် ရွေးကောက်ပွဲများ

မေးခွန်းများ ၃၄ - ၃၇

လွှတ်တော်နှင့် ရွေးကောက်ပွဲများ

နိုင်ငံရေးပါတီများတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ကိုယ်စားပြုခြင်းကို တိုးမြှင့်စေရန် ရည်ရွယ်သော ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ပါရှိပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

နိုင်ငံရေးပါတီများသည် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံ ရာထူးနေရာများအတွက် စိစစ်ရွေးချယ်ပေးပါသည်။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံရေးပါတီများ၏ အဖွဲ့အစည်းတွင်း လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ပုံ (ပါတီများအတွင်း အမျိုးသမီးများသည် ခေါင်းဆောင်နေရာများ ရရှိနိုင် မရရှိနိုင်) မှာ နိုင်ငံရေးစနစ်တွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုနှင့် ကိုယ်စားပြုမှုအတွက် အထူးအရေးကြီးပါသည်။ 'အမျိုးသမီးများသည် မဲဆွယ်ခြင်းနှင့် ပါတီအတွက် ထောက်ခံမှုရရှိရန် နှိုးဆော်ခြင်းတို့တွင် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ကြသော်လည်း ယင်းအဖွဲ့အစည်းများအတွင်း ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သော နေရာများကိုမူ အမျိုးသမီးများရရှိလေ့ မရှိပါ' (Shvedova 2005: 37)။ ပါတီအများအပြားတွင် အမျိုးသမီးအဖွဲ့ (အမျိုးသမီးများဖြင့်ဖွဲ့စည်းထားသည့် ပါတီအဖွဲ့အစည်းများ) ရှိပါသည်။ ယင်းတို့သည် ပါတီတွင် အခန်းကဏ္ဍတစ်ခုအဖြစ် ပါဝင်နိုင်သော်လည်း ပါတီက ချမှတ်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များအပေါ် ၎င်းတို့၏ ဩဇာသက်ရောက်မှုမှာ အကန့်အသတ်ရှိနိုင်ပါသည်။ အဓိက ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများ အပါအဝင် ပါတီစုဖွဲ့ပုံများအတွင်းတွင်လည်း အမျိုးသမီးများကို ပေါင်းစည်းထည့်သွင်းသင့်ပါသည်။ ပါတီများအနေဖြင့် ပြည်သူလူထု၏ နိုင်ငံရေးအကျိုးစီးပွားများကို စုစည်းဖော်ထုတ်သည့် အရေးပါသော လုပ်ငန်းကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရန် အမျိုးသမီးများသည် ပါတီများ၏ ဦးစားပေးမှုများနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်ကို သတ်မှတ်ရာတွင် ပါဝင်နိုင်ရပါမည်။

ဥပမာများ -

<p>အာဂျင်တီးနား ၁၉၉၄ ခုနှစ်</p>	<p>ပုဒ်မ ၃၇</p>	<p>... Actual equality of opportunities for men and women to elective and political party positions shall be guaranteed by means of positive actions in the regulation of political parties and in the electoral system.</p> <p>... အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများသည် ရွေးကောက်တင်မြှောက်သော ရာထူးနေရာများနှင့် နိုင်ငံရေးပါတီများမှ ရာထူးနေရာများရရှိရန် အခွင့်အလမ်း အမှန်တကယ် တန်းတူရရှိကြစေရန် နိုင်ငံရေးပါတီ စည်းမျဉ်းများနှင့် ရွေးကောက်ပွဲစနစ်တို့တွင် အပြုသဘော လုပ်ဆောင်လျက် အာမခံချက်ပေးရမည်။</p>	<p>နိုင်ငံရေးပါတီများသည် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှု အပါအဝင် အချို့သော မူများကို လေးစားလိုက်နာရမည်။</p>
<p>ကိုလံဘီယာ ၁၉၉၁ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၀၇</p>	<p>The Political Parties and Movements shall be democratically organized and shall hold with high principles of transparency, objectivity, morality, gender equity, and the duty to present and disseminate their political programs.</p> <p>နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် လှုပ်ရှားမှုများကို ဒီမိုကရေစီနည်းကျ စုဖွဲ့ပြီး ထင်သာမြင်သာရှိမှု၊ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျမှု၊ ကျင့်ဝတ်ကောင်းမွန်မှု၊ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှု၊ နိုင်ငံရေး လုပ်ငန်းစဉ်များကို တင်ပြပြီး ဖြန့်ဝေရန် တာဝန်ရှိမှုဟူသော အဆင့်မြင့်မားသည့် မူများကို ကျင့်သုံးရမည်။</p>	<p>နိုင်ငံရေးပါတီများသည် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှု အပါအဝင် အချို့သော မူများကို လေးစားလိုက်နာရမည်။</p>

<p>ဟောတီ ၁၉၈၇ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၃၁ (၁) (၁)</p>	<p>Any law concerning the Political Parties must reserve in its structures and in its mechanisms of functioning a treatment in conformity with the principle of the quota of at least thirty percent (30%) of women [as] expressed in Article 17.1.</p> <p>နိုင်ငံရေးပါတီများဆိုင်ရာ မည်သည့်ဥပဒေမဆို အပိုဒ် ၁၇-၁ တွင် ဖော်ပြထား သည့် (အတိုင်း) အမျိုးသမီး အနည်းဆုံး ၃၀% ခွဲတမ်းထားရှိရေး မှုနှင့်အညီ ပါတီစုဖွဲ့ပုံများနှင့် လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်သည့် အစီအမံများတွင် သတ်မှတ်ပေးရန် ဖြစ်သည်။</p>	<p>နိုင်ငံရေးပါတီများကို ဥပဒေအရ သို့မဟုတ် ရွေးကောက်ပွဲ စီမံခန့်ခွဲရေး အဖွဲ့ဖြင့် စည်းမျဉ်း ထိန်းချုပ်လျက် နိုင်ငံရေး ပါတီများအတွင်း အမျိုး သမီးများ ကိုယ်စားပြုပါဝင် မှုနှင့် ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု ရှိစေရေး အာမခံချက်ပေး သည်။</p>
<p>ဘိုလစ်ဗီးယား ၂၀၀၉ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၂၁၀</p>	<p>The internal election of the leaders and the candidates of the citizen associations, and of the political parties, shall be regulated and supervised by the Pluri-National Electoral Organ, which shall guarantee the equal participation of men and women.</p> <p>အဖွဲ့အစည်းတွင်း ခေါင်းဆောင်များ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်း၊ နိုင်ငံသား အသင်းအဖွဲ့များနှင့် နိုင်ငံရေးပါတီများ၏ အရွေးခံမည့် သူများ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်းတို့ကို လူမျိုးအများပါဝင်သော ရွေးကောက်ပွဲ အဖွဲ့အစည်းက စည်းမျဉ်းထိန်းချုပ်လျက် ကြီးကြပ်ရ မည်။ ယင်း ရွေးကောက်ပွဲ အဖွဲ့အစည်းကပင် အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများ တန်းတူပါဝင်နိုင်ရန် အာမခံရမည်။</p>	<p>နိုင်ငံရေးပါတီများကို ဥပဒေအရ သို့မဟုတ် ရွေးကောက်ပွဲ စီမံခန့်ခွဲရေးအဖွဲ့ဖြင့် စည်းမျဉ်းထိန်းချုပ် လျက် နိုင်ငံရေးပါတီများအတွင်း အမျိုးသမီးများ ကိုယ်စားပြုပါဝင်မှုနှင့် ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု ရှိစေရေး အာမခံချက်ပေး သည်။</p>
<p>နီပေါ ၂၀၀၇ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၄၂ (၃) (ဂ)</p>	<p>(3) Political parties shall fulfil the following conditions while filing an application pursuant to clause 1 - (c) there should be a provision [in the constitution or rules governing the party] for the inclusion of members from neglected and oppressed groups including women and Dalits in the executive committees at various levels...</p> <p>(၃) နိုင်ငံရေးပါတီများသည် အပိုဒ် ၁ နှင့်အညီ လျှောက်လွှာ တင်သွင်းရာတွင် အောက်ဖော်ပြပါ သတ်မှတ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီ ရမည်။ (ဂ) အဆင့် အသီးသီးရှိ အမှုဆောင်ကော်မတီများတွင် အမျိုးသမီးများနှင့် ဇာတ်နိမ့်များ (Dalits) အပါအဝင်လျစ်လျူရှုခံရ သော အုပ်စုများနှင့် ဖိနှိပ်ခံရသော အုပ်စုများမှ ပါတီဝင်များ ပါဝင် စေရန် ပြဌာန်းချက် (ဖွဲ့စည်းပုံတွင်ဖြစ်စေ ပါတီစည်းမျဉ်းများ တွင်ဖြစ်စေ) ပါရှိရမည်။</p>	<p>နိုင်ငံရေးပါတီများ၏ ဦးဆောင်အဖွဲ့အစည်း များတွင် အမျိုးသမီးများ ကိုယ်စားပြု ပါဝင်မှုကို အာမခံချက်ပေးသည်။</p>
<p>ယူဂန္ဒာ ၁၉၉၅ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၇၁ (၁) (ဃ)</p>	<p>A political party in the multiparty political system shall conform to the following principles - (d) members of the national organs of a political party shall be regularly elected from citizens of Uganda in conformity with the provisions of paragraphs (a) and (b) of this article and with due consideration for gender..</p> <p>ပါတီစုံ နိုင်ငံရေးစနစ်တွင် နိုင်ငံရေးပါတီသည် အောက်ဖော်ပြပါ မှုကို လိုက်နာရမည်။ (ဃ) နိုင်ငံရေးပါတီ၏ ဗဟိုအဆင့် အဖွဲ့ အစည်းတွင် ပါဝင်မည့်သူများကို ဤအပိုဒ်၏ စာပိုဒ် (က) နှင့် (ခ) ပါ ပြဌာန်းချက်များ နှင့်အညီ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍကို ကြောင်းကျိုး ဆီလျော်စွာ ထည့်သွင်း စဉ်းစားလျက် ယူဂန္ဒာနိုင်ငံသားများ အကြားမှ ပုံမှန်ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရမည်။</p>	<p>နိုင်ငံရေးပါတီများ၏ ဦးဆောင်အဖွဲ့အစည်း များတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်သည်။</p>

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်သည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

လွှတ်တော်နှင့် ရွေးကောက်ပွဲများ

မေးခွန်း
၃၅

ရွေးကောက်ပွဲစနစ်သည် အမျိုးသမီးများ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်းခံရရန် အလားအလာကောင်းသည့် အခြေအနေကို ဖန်တီးပေးနိုင်ပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

ရွေးကောက်ပွဲစနစ် အမျိုးအစားသည် ခွဲတမ်းများထားရှိသော စနစ်တွင်ဖြစ်စေ၊ မထားရှိသောစနစ်တွင်ဖြစ်စေ အမျိုးသမီးများ၏ နိုင်ငံရေး ကိုယ်စားပြုမှုအပေါ် များစွာသက်ရောက်မှုရှိပါသည်။ အမျိုးသမီးများကို ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရေး အထောက်အကူပြုမည့်စနစ်ကို စီစဉ်သတ်မှတ်ရာတွင် ရွေးကောက်ပွဲစနစ်၏ အပိုင်းကဏ္ဍအများအပြားကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပါမည်။

ကမ္ဘာတစ်ဝန်းရှိ ရွေးကောက်ပွဲစနစ်များကို ကျယ်ပြန့်သော အုပ်စု ၃၅ ခွဲနိုင်ပါသည်။ အမျိုးကျကိုယ်စားပြု (PR) စနစ်များ၊ မဲအများဆုံး/မဲအများစုရသူနိုင်သော စနစ်များနှင့် ရောနှောစနစ်များ (ပထမနှစ်မျိုး၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာများ ရောနှောပါဝင်သောစနစ်များ) ဖြစ်ပါသည်။ မဲအရေအတွက်မှ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အရေအတွက်အဖြစ် ပြောင်းလဲတွက်ချက်ရာတွင် အသုံးပြုသည့် ရွေးကောက်ပွဲပုံသေနည်း၊ မဲဆန္ဒနယ်အရွယ်အစား၊ မဲဆန္ဒနယ်တစ်ခုတွင် ရွေးကောက်မည့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အရေအတွက်၊ မဲပြားကို စီစဉ်ထားရှိပုံဆိုလိုသည်မှာ မဲဆန္ဒရှင်များသည် ရွေးကောက်ခံသူများ သို့မဟုတ် နိုင်ငံရေးပါတီများအကြား မိမိတို့ နှစ်သက်သည့် ရွေးကောက်ခံသူများ သို့မဟုတ် နိုင်ငံရေးပါတီများကို မည်သို့ ဖော်ပြရကြောင်း စသည့်ယင်းရွေးကောက်ပွဲစနစ်များ၏မတူညီသော သွင်ပြင်လက္ခဏာများသည် အမျိုးသမီးများရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရနိုင်သည့် အခွင့်အလမ်းအပေါ် များစွာ သက်ရောက်မှု ရှိနိုင်ပါသည် (International IDEA 2007: 15)။

ပုံသေစာရင်းကို အသုံးပြုသည့် အမျိုးကျကိုယ်စားပြု (PR) စနစ်များတွင် (ဆိုလိုသည်မှာ ပါတီများသည် မိမိတို့ ပါတီမှ အရွေးခံသူများကို စာရင်းပြုလုပ် ဖော်ပြထားပြီး မဲဆန္ဒရှင်များက ယင်းစာရင်းတွင် ပါဝင်သူများ ရှေ့နောက်အစီအစဉ်ကို ပြောင်းလဲနိုင်ခြင်းမရှိဘဲ နှစ်သက်ရာပါတီကို ရွေးချယ်မဲပေးရသောစနစ်များတွင်) မဲဆန္ဒနယ်လည်း ကြီးမားပါက အမျိုးသမီးများအတွက် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရနိုင်သည့် အခွင့်အလမ်းမှာ မဲဆန္ဒနယ်တစ်ခုတွင် တစ်ဦးကိုသာ ရွေးကောက်ပြီး မဲအများဆုံး/အများစု ရရှိသူအနိုင်ရသည့် စနစ်များမှာထက် ပိုမိုများပြားပါသည်။ ပါတီများအနေဖြင့် ရွေးကောက်ခံမည့်သူစာရင်းတွင်ပါဝင်သူများဟန်ချက်ညီမှု စုံလင်မှုရှိစေရန် အခွင့်အလမ်းပိုမိုရရှိပြီး မဲဆန္ဒနယ်တစ်ခုတွင်တစ်ဦးကိုသာ ရွေးကောက်ခြင်း မဟုတ်၍ အမျိုးသမီးများသည် ပါတီအတွင်းတွင် အမည်စာရင်းတင်သွင်းခြင်းခံရရန် အမျိုးသားများနှင့် ပြိုင်ဆိုင်ဖို့ မလိုအပ်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ဖယ်ဒရယ်နှင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချထားသော စနစ်များတွင် အမျိုးသမီးများ နိုင်ငံရေးအရ ပါဝင်နိုင်စေရန် အစီအမံများကို အဆင့်တိုင်းတွင် ချမှတ်ပေးရန် အရေးကြီးပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>ဘုရားနီ ၂၀၀၅ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၆၈</p>	<p>The elections of the Deputies takes place following the ballot for the bloc lists by proportional representation. These lists must have a multiethnic character and take into account the equilibrium between men and women. For three candidates registered together on a list, only two may belong to the same ethnic group, and at least one in four must be a woman.</p> <p>အမျိုးကျကိုယ်စားပြု (PR) စနစ်ဖြင့် ပါတီအသီးသီးမှ ရွေးကောက်ခံသူ စာရင်း (bloc list) များကို မဲပေးပြီးသောအခါ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ ရွေးချယ်ပါသည်။ ယင်းစာရင်းများတွင် တိုင်းရင်းသားများ ပါဝင်ပြီး အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများ ဟန်ချက်ညီမှု ရှိရေး ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပါမည်။ စာရင်းတွင် အတူတကွပါဝင်မည့် ရွေးကောက်ခံသူ ၃ ဦးလျှင် ၂ ဦးသာလျှင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုး တူညီနေခွင့်ရှိပါသည်။ ၄ ဦးလျှင် အနည်းဆုံး ၁ ဦးမှာ အမျိုးသမီးဖြစ်ရပါမည်။</p>	<p>အမျိုးကျကိုယ်စားပြု (PR) ရွေးကောက်ပွဲ စနစ်</p> <p>ပါတီမှ ရွေးကောက်ခံသူ စာရင်းတွင် အမျိုးသမီးများ အတွက် ခွဲတမ်းများ သတ်မှတ်ထားပါသည်။</p>
<p>ဇင်ဘာတွေ ၂၀၁၃ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၂၀ (၂)</p>	<p>Elections of Senators must be conducted in accordance with the Electoral Law, which must ensure that the Senators referred to in subsection (1)(a) are elected under a party-list system of proportional representation: ... and b. in which male and female candidates are listed alternately, every list being headed by a female candidate.</p> <p>အထက်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်းကို ရွေးကောက်ပွဲဥပဒေနှင့်အညီ လုပ်ဆောင်ရပါမည်။ အပိုဒ်ခွဲ (၁) (က) တွင် ဖော်ပြထားသည့် အထက်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များကို အမျိုးကျကိုယ်စားပြု ပါတီမှ ရွေးကောက်ခံသူစာရင်းအရ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရန်နှင့် (ခ) အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီး အရွေးခံသူများကို တစ်လှည့်စီ စာရင်းတင်ထားရှိရန်၊ စာရင်းအားလုံးတွင် အမျိုးသမီးရွေးကောက်ခံသူတစ်ဦးကို ထိပ်ဆုံးမှ ထားရှိရန် ဖြစ်ပါသည်။</p>	<p>အမျိုးကျကိုယ်စားပြု (PR) ရွေးကောက်ပွဲ စနစ်</p> <p>ပါတီမှ ရွေးကောက်ခံသူ စာရင်းတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်စေရန် သတ်မှတ်ထားပါသည်။</p>
<p>အာဂျင်တီးနား ၁၉၉၄ ခုနှစ်</p>	<p>ပုဒ်မ ၃၇</p>	<p>True equality of opportunity between men and women in running for elected and party offices shall be guaranteed through affirmative actions in the regulation of political parties and in the electoral system.</p> <p>ရွေးကောက်ခံ ရာထူးနေရာများနှင့် ပါတီရာထူးနေရာများအတွက် အရွေးခံ ရာတွင် အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများ အမှန်တကယ် တန်းတူ အခွင့်အလမ်း ရရှိစေရန် နိုင်ငံရေးပါတီများ စည်းမျဉ်း သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် ရွေးကောက်ပွဲစနစ်တို့တွင် မျှတမှုရှိရေး အပြုသဘော ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် အာမခံချက်ပေးရပါမည်။</p>	<p>အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲစနစ်နှင့် နိုင်ငံရေးပါတီ များအတွက် သတ်မှတ်ချက်များကို ဥပဒေအရ အကောင်အထည်ဖော်ရန် ဖြစ်ပါသည်။</p>
<p>အီကွေဒေါ ၂၀၀၈ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၁၆</p>	<p>For multi-person elections, the law shall establish an electoral system in line with the principles of proportionality, equality of vote, equity, parity and alternation of power between women and men and shall determine the voting precincts inside and outside the country.</p> <p>ရွေးကောက်ခံသူအများရှိသော ရွေးကောက်ပွဲများအတွက် အမျိုးကျမှုရှိရေး၊ မဲအားလုံး တန်းတူဖြစ်ရေး၊ သာတူညီမျှမှုရှိရေးနှင့် အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများအကြား လှုပ်ရှားခွင့် တစ်လှည့်စီရရှိရေး များနှင့်အညီ ရွေးကောက်ပွဲစနစ်တစ်ရပ်ကို ဥပဒေအရ တည်ထောင်ရပါမည်။ ပြည်တွင်း ပြည်ပရှိ မဲဆန္ဒနယ်များကိုလည်း ဥပဒေတွင်ပင် သတ်မှတ်ပေးရပါမည်။</p>	<p>ရွေးကောက်ပွဲစနစ်တွင် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုအတွက် အထွေထွေ သတ်မှတ်ချက်များကို ဥပဒေအရ အကောင်အထည်ဖော်ရန် ဖြစ်ပါသည်။</p>

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်ပါသည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

လွှတ်တော်နှင့် ရွေးကောက်ပွဲများ

လွှတ်တော်တွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ကိုယ်စားပြုပါဝင်ခြင်းကို လွယ်ကူချောမွေ့စေရေး အာမခံချက်ပေးသော ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ရှိပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

လွှတ်တော်များတွင် အမျိုးသမီးများ ကိုယ်စားပြုပါဝင်မှုမှာ ကမ္ဘာတစ်ဝန်း အမျိုးမျိုး ရှိပါသည်။ သို့ရာတွင် အမျိုးသမီးများ ထိရောက်စွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အနည်းဆုံး ၃၀% ရှိရန် လိုအပ်သည်ဟု ယေဘုယျယူဆကြပါသည်။ လွှတ်တော်တွင် အမျိုးသမီးများ ကိုယ်စားပြုပါဝင်မှုတိုးမြှင့်စေရန် အမြစ်တွယ်နေသော အယူအမြင်များနှင့် စနစ်တကျခွဲခြားဆက်ဆံမှုများကို ကျော်လွှားနိုင်ရန် စိန်ခေါ်မှုများရှိနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အမျိုးသမီးများ ကိုယ်စားပြုပါဝင်မှု တိုးတက်ကောင်းမွန်စေမည့် အစီအမံများကိုစဉ်းစားသင့်ပါသည်။ ယင်းသို့သော အစီအမံတစ်မျိုးမှာ ခွဲတမ်းထားရှိခြင်းဖြစ်ပြီး အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်း အမျိုးမျိုး ရှိပါသည်။ ဥပဒေအရ ပြဋ္ဌာန်းထားသော ရွေးကောက်ခံသူအရေအတွက် ခွဲတမ်းများ (ခွဲတမ်းများကို ဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားပြီး နိုင်ငံရေးပါတီများက လိုက်နာရပါသည်)၊ အမျိုးသမီးများအတွက်သီးသန့် သတ်မှတ်ထားသော ကိုယ်စားလှယ်နေရာများ၊ ကျား-မ မခွဲခြားသော ခွဲတမ်းများ (ယင်းတို့မှာ ကျား-မ ပါဝင်မှု အများဆုံးအချိုးအစားကို သတ်မှတ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာ အမျိုးသားဖြစ်စေ အမျိုးသမီးဖြစ်စေ ကိုယ်စားလှယ်နေရာ ၆၀%ထက် မပိုလွန်စေရန် ဖြစ်ပါသည်) နှင့် နိုင်ငံရေးပါတီများက မိမိတို့ ဆန္ဒအလျောက် သတ်မှတ်လိုက်နာသော ခွဲတမ်းများ ဖြစ်ပါသည်။

ရွေးကောက်ခံ ကိုယ်စားလှယ်များအတွက် ခွဲတမ်းများကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် သို့မဟုတ် ရွေးကောက်ပွဲဥပဒေ တွင် ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းလျက် သတ်မှတ်ပြီးသောအခါ ခွဲတမ်းဆိုင်ရာ အရေအတွက်အားဖြင့် မြင့်မားသော စံနှုန်းတစ်ရပ် သတ်မှတ်သင့်ပါသည်။ ရွေးကောက်ခံအမျိုးသမီးများသည် စာရင်းတွင် အနိုင်ရနိုင်သော နေရာများတွင် ယှဉ်ပြိုင်နိုင်ရေး အတွက် နေရာ သို့မဟုတ် အဆင့်သတ်မှတ်သည့် စည်းမျဉ်းတစ်ရပ်ကို လိုက်နာကျင့်သုံးစေရပါမည်။ ထိရောက်သောပြစ်ဒဏ် များလည်း ထားရှိရပါမည် (ဥပမာ ဥပဒေပါ ခွဲတမ်းလိုအပ်ချက်နှင့် မကိုက်ညီပါက ပါတီမှ ရွေးကောက်ခံမည့်စာရင်းကို မှတ်ပုံ တင်ခွင့်မပေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။)။ နိုင်ငံအများအပြားသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများနှင့် ဥပဒေများကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်ပြီး ပါတီများအနေဖြင့် အရွေးခံမည့်သူ စာရင်းများ တင်သွင်းရာတွင် အမျိုးသမီးနှင့် အမျိုးသား အရွေးခံမည့်သူများကို တစ်လှည့်စီ အရေအတွက် တူညီစွာဖော်ပြရန် (ဇစ်ပုံစံ သို့မဟုတ် မြင်းကျားပုံစံ စာရင်းများဟုလည်း ခေါ်ပါသည်) သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းလာကြပါ သည်။ ရွေးကောက်ပွဲအတွက် အရွေးခံမည့်သူစာရင်းများ ပြုစုရာတွင် ကျား-မ အရေအတွက်တူညီစေရေးကို အဓိက အမြဲ တမ်း လိုအပ်ချက်တစ်ရပ်အဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

သီးသန့် ကိုယ်စားလှယ်နေရာထားရှိခြင်းကိုလည်း ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ သို့မဟုတ် ရွေးကောက်ပွဲဥပဒေတွင် ထည့် သွင်းပြဋ္ဌာန်းနိုင်ပါသည်။ ဥပဒေပြုအဖွဲ့အစည်းများသို့ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရမည့် အမျိုးသမီးအရေအတွက်ကို သတ်မှတ် ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ သတ်မှတ်ရာတွင် သီးသန့်ကိုယ်စားလှယ်နေရာများအတွက် အမျိုးသမီးအရွေးခံသူများကို ရွေးချယ်ရာ တွင် ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ထင်သာမြင်သာရှိသော စည်းမျဉ်းများကို အားပေးမြှင့်တင်နိုင်မည့် ဥပဒေများဖြစ်စေရန် အထူးအာရုံ စူးစိုက်သင့်ပါသည်။ နိုင်ငံရေးပါတီများက မိမိတို့ဆန္ဒအလျောက် ခွဲတမ်းများသတ်မှတ်ခြင်းကို သာမန်အားဖြင့် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေများတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြလေ့မရှိပါ။ သို့ရာတွင် သက်ဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အပိုဒ်များအရ အကာ အကွယ်ပေးထားသော ယာယီအထူးအစီအမံ ပုံစံတစ်မျိုးအဖြစ် ယူဆသင့်ပါသည်။ သင့်တင့်လျောက်ပတ်မည့် အစီအမံများကို ရွေးချယ်ရာတွင် ရွေးကောက်ပွဲစနစ်အမျိုးအစားကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပါမည်။ အချို့သော ခွဲတမ်းများမှာ လိုက်ဖက် သည့် ရွေးကောက်ပွဲစနစ်တစ်ခုတွင် အသုံးပြုမှသာ ထိရောက်ပါသည်။

အရေးယူဆောင်ရွက်သောအစီအမံများရှိခြင်းနှင့် မလိုက်နာသည့်အတွက် ပြစ်ဒဏ်များချမှတ်ခြင်းတို့မှာ အစီအမံများ ထိရောက်မှုရှိရန် အထူးအရေးကြီးပါသည်။ သာမန်အားဖြင့် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းလျက် ဆောင်ရွက်ပါသည်။ ပါတီများကို အများ ပြည်သူရန်ပုံငွေ ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းဖြင့် အမျိုးသမီး အရွေးခံသူများ ပိုမိုထည့်သွင်းလာစေရန် ဆွဲဆောင်မှု သို့မဟုတ် ပြစ်ဒဏ် အဖြစ်အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။

လွှတ်တော်သို့ အမျိုးသမီးများကို ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရေးနှင့် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေး အတားအဆီးဖြစ်နိုင်ခြေများကို နှိုးကြားစွာသတ်ပြုရန်လည်းအရေးကြီးပါသည်။ ဥပမာအများပြည်သူ့ရာထူးတာဝန်ထမ်းဆောင်နိုင်ရန် သတ်မှတ်ထားသော အချို့အရည်အချင်းများမှာ အမျိုးသမီးများအတွက် ပြည့်မှီရန်ခက်ခဲခြင်း သို့မဟုတ် ယင်းအရည်အချင်းများနှင့် ပြည့်မှီသော အမျိုးသမီးအရေအတွက် အနည်းငယ်သာရှိခြင်းတို့ကြောင့် အမျိုးသမီးများအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံသော သက်ရောက်မှုရှိနိုင်ပါသည်။ ဥပမာ အများပြည်သူ့ ရာထူးတာဝန်အတွက် ရွေးကောက်ခံရန် အရည်အချင်း သတ်မှတ်ချက်အဖြစ် အဆင့်မြင့်ပညာလိုအပ်ချက်ထားရှိသည့် ရွေးကောက်ပွဲစည်းမျဉ်းများ ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းစည်းမျဉ်းများသည် အမျိုးသမီးများကို အချိုးအစားအားဖြင့်ပိုမို၍ဖယ်ထုတ်နိုင်ပါသည်။ အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများအကြား မူလတန်းနှင့် အဆင့်မြင့်ပညာ တက်ရောက်သင်ကြားနိုင်မှု နှုန်းထားများ ကွာဟချက်ကြီးမားသည့် နိုင်ငံများတွင်အထူးသဖြင့် စိုးရိမ်ဖွယ်ရာ ဖြစ်ပါသည်။

အမျိုးသမီးများ နိုင်ငံရေးတွင် မပါဝင်နိုင်စေရန် အဟန့်အတားပြုနေသည့် အတားအဆီးများသည် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမပြုရေးပြဋ္ဌာန်းချက်ကဲ့သို့သော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ အခြားသောပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ချိုးဖောက်ရာရောက်နိုင်ပါသည်။ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမပြုရေးပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အမျိုးသမီးများ ကိုယ်စားပြုပါဝင်မှုတိုးမြှင့်ရန် အထူးအစီအမံများ လုပ်ဆောင်ခြင်းကို တားမြစ်ထားသည့်အနေဖြင့် တစ်ခါတစ်ရံအဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူနိုင်ပါသည်။ ယင်းသို့သော အစီအမံများသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် မဆန့်ကျင်ကြောင်း ရှင်းလင်းစွာပြဋ္ဌာန်းထားမှသာ နောင်အခါ ဥပဒေအရ စိန်ခေါ်မှုများကို ရှောင်ရှားနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>တူနီးရှား ၂၀၁၄ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၃၄</p>	<p>The rights to election, voting, and candidacy are guaranteed, in accordance with the law. The state seeks to guarantee women’s representation in elected bodies. ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရန်၊ မဲပေးရန်နှင့် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းဖြစ်ရန် အခွင့်အရေးများကို ဥပဒေနှင့်အညီ အာမခံချက်ပေးပါသည်။ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ထားသော အဖွဲ့အစည်းများတွင် အမျိုးသမီးများ ကိုယ်စားပြုပါဝင်မှုကို အာမခံချက်ပေးရန် နိုင်ငံတော်က ဆောင်ရွက်ပါသည်။</p>	<p>အမျိုးသမီးများ ကိုယ်စားပြုပါဝင်ရန် အတွက် အထွေထွေ သတ်မှတ်ချက်များ</p>
<p>တူနီးရှား ၂၀၁၄ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၄၆</p>	<p>The state works to attain parity between women and men in elected Assemblies. ရွေးကောက်တင်မြှောက်ထားသော အဖွဲ့အစည်းများတွင် အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများအကြား အရေအတွက် ကွာဟမှု မရှိစေရန် နိုင်ငံတော်က ဆောင်ရွက်ပါသည်။</p>	<p>အမျိုးသမီးများ ကိုယ်စားပြုပါဝင်ရန် အတွက် အထွေထွေ သတ်မှတ်ချက်များ</p>
<p>အာဂျင်တီးနား ၁၉၉၄ ခုနှစ်</p>	<p>ပုဒ်မ ၃၇</p>	<p>Suffrage shall be universal, equal, secret and compulsory. Actual equality of opportunities for men and women to elective and political party positions shall be guaranteed by means of positive actions in the regulation of political parties and in the electoral system. လူအားလုံး တန်းတူ လျှို့ဝှက် မပေးမနေရ မဲပေးခွင့် ရှိရပါမည်။ အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများသည် ရွေးကောက်တင်မြှောက်သော ရာထူးနေရာများနှင့် ပါတီရာထူးနေရာများရရှိရန် အမှန်တကယ် တန်းတူ အခွင့်အလမ်းရရှိရေးအတွက် နိုင်ငံရေးပါတီများကို စည်းမျဉ်းထိန်းချုပ်ခြင်းနှင့် ရွေးကောက်ပွဲစနစ်တွင် အပြုသဘော လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြင့် အာမခံချက် ပေးရပါမည်။</p>	<p>အမျိုးသမီးများ ကိုယ်စားပြုပါဝင်ရန် အတွက် အထွေထွေ သတ်မှတ်ချက်များ</p>

<p>အာဖဂန် နက္ခတ် ၂၀၀၄ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၈၃</p>	<p>The elections law shall adopt measures to attain, through the electorate system, general and fair representation for all the people of the country, and proportionate to the population of every province, on average, at least two females shall be the elected members of the House of People from each province.</p> <p>ရွေးကောက်ပွဲဥပဒေတွင် နိုင်ငံ၏ ပြည်သူလူထုအားလုံးအတွက် လွှမ်းမိုးနိုင်ပြီး မျှတမှုရှိသော ကိုယ်စားပြုပါဝင်နိုင်မှု ရှိစေရေး မဲဆန္ဒရှင်များစနစ်မှတစ်ဆင့် ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်မည့် အစီအမံများကို ချမှတ်ထားရှိရမည်။ ပြည်နယ်များ၏ လူဦးရေ အချိုးအစားအတိုင်း ပျမ်းမျှအားဖြင့် ပြည်နယ်တစ်ခု လျှင် ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စား လှယ်အဖြစ် အမျိုးသမီး အနည်းဆုံး ဦးကို ရွေးကောက် တင်မြှောက်ရန်ဖြစ်သည်။</p>	<p>အထက်လွှတ်တော် နှင့်/ သို့မဟုတ် အောက်လွှတ်တော် တွင် အမျိုးသမီးများအတွက် ကိုယ်စားလှယ်နေရာများ သီးသန့် ထားရှိခြင်း</p>
<p>ဘူရှန်ဒီ ၂၀၀၅ ခုနှစ်</p>	<p>၆၊ ၂၊ အပိုဒ် ၁၆၄</p>	<p>The National Assembly is composed of at least one hundred Deputies... including a minimum of 30% of women, elected by universal direct suffrage...</p> <p>လွှတ်တော်တွင် အနည်းဆုံး ကိုယ်စားလှယ် ၁၀၀ ရှိပြီး ပြည်သူ တစ်ရပ်လုံးက တိုက်ရိုက်မဲပေးရွေးကောက်တင်မြှောက်သော အမျိုးသမီး အနည်းဆုံး ၃၀% ပါဝင်သည်။</p>	<p>အထက်လွှတ်တော် နှင့်/ သို့မဟုတ် အောက်လွှတ်တော် တွင် အမျိုးသမီးများအတွက် ကိုယ်စားလှယ်နေရာများ ခွဲတမ်းထားရှိခြင်း</p>
<p>တောင်ဆူဒန် ၂၀၁၁ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၂၊ အပိုဒ် ၁၆ (၃) နှင့် (၄) (က)</p>	<p>(3) Women shall have the right to participate equally with men in public life. (4) All levels of government shall:</p> <p>(a) promote women participation in public life and their representation in the legislative and executive organs by at least twenty-five per cent as an affirmative action to redress imbalances created by history, customs, and traditions...</p> <p>(၃) အမျိုးသမီးများသည် အများပြည်သူကဏ္ဍတွင် အမျိုးသားများ နှင့်တန်းတူ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရန် အခွင့်အရေး ရှိစေရမည်။</p> <p>(၄) အစိုးရအဆင့် အားလုံးတွင် (က) အများပြည်သူ ကဏ္ဍ၌ အမျိုးသမီးများ ပါဝင်မှုနှင့် ဥပဒေပြု အဖွဲ့အစည်းများ၊ အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့အစည်းများတွင် အနည်းဆုံး ၂၅% ကိုယ်စားပြုပါဝင်ရေး မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ရမည်။ သမိုင်းဖြစ်စဉ်၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် အစဉ်အလာများကြောင့်ဖြစ်သော ဟန့်ချက်မညီမှုများကို ကုစားရေး အပြုသဘော လုပ်ဆောင်ခြင်းအနေနှင့် ဖြစ်သည်။</p>	<p>ဥပဒေပြု အဖွဲ့အစည်းများ အားလုံးတွင် အမျိုးသမီးများ အတွက် ကိုယ်စားလှယ်နေရာများ ခွဲတမ်းထားရှိခြင်း</p>
<p>တောင်ဆူဒန် ၂၀၁၁ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၁၊ အပိုဒ် ၁၆၃ (၇)</p>	<p>In fulfilment of the principle of affirmative action, women shall be allocated at least twenty-five per cent of the seats and positions in each legislative and each executive organ of each state, without prejudice to their right to compete for the remaining seats and positions in such organs.</p> <p>အပြုသဘောလုပ်ဆောင်ရေး မှုကို ဖြည့်ဆည်းဆောင်ရွက်သော အားဖြင့် အမျိုးသမီးများအတွက် ပြည်နယ်အားလုံးရှိ ဥပဒေပြုနှင့် အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့အစည်း အားလုံးတွင် ရွေးကောက်တင်မြှောက် သောနေရာနှင့် ရာထူးနေရာ အနည်းဆုံး ၂၅% ကို သတ်မှတ် ပေးရန်ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ သတ်မှတ်ပေးခြင်းကြောင့် ထိုအဖွဲ့ အစည်းများတွင် ကျန်ရှိသည့်ရွေးကောက်တင်မြှောက်သော နေရာနှင့် ရာထူးနေရာများအတွက် အမျိုးသမီးများအနေဖြင့် ယှဉ်ပြိုင်ရယူနိုင်မှုကို မထိခိုက်စေရပါ။</p>	<p>တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် ဥပဒေပြု အဖွဲ့အစည်းများ တွင် အမျိုးသမီးများ အတွက် ကိုယ်စားလှယ် နေရာများ ခွဲတမ်းထား ရှိခြင်း</p>

<p>ကင်ညာ ၂၀၁၀ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၄၊ ၂ (၂၇) (၈)</p>	<p>In addition to the measures contemplated in clause (6), the State shall take legislative and other measures to implement the principle that not more than two-thirds of the members of elective or appointive bodies shall be of the same gender.</p> <p>အပိုဒ် ၆ တွင် ဖော်ပြထားသော အစီအမံများအပြင် နိုင်ငံတော်သည် ရွေးကောက်ခံ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ခန့်အပ်သောအဖွဲ့အစည်းများ တွင် ပါဝင်သူ ၃ ပုံ ၂ ပုံထက်ကျော်လွန်၍ အမျိုးသားချည်း သို့မဟုတ် အမျိုးသမီးချည်း မဖြစ်စေရေးကို အကောင်အထည် ဖော်ရန် ဥပဒေပြုနှင့် အခြားအစီအမံများကို လုပ်ဆောင်ရမည်။</p>	<p>အထက်လွှတ်တော် နှင့်/ သို့မဟုတ် အောက်လွှတ်တော်တွင် ကျား-မ မခွဲခြားဘဲ ကိုယ်စားလှယ်နေရာများ ခွဲတမ်းထားရှိခြင်း</p>
<p>ထိုင်းနိုင်ငံ ၂၀၀၇ ခုနှစ်</p>	<p>ပုဒ်မ ၉၇</p>	<p>In an election of members of the House of Representatives on a party-list basis, the party-list shall be done as follow: (2) The names of the party-list (1) shall not be repeated by the names of candidates in the election on the constituency basis of any parties, and to take into consideration of the opportunity, acceptable quota and the equality between men and women.</p> <p>ပါတီစာရင်းကိုအခြေပြုလျက် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ ရွေးကောက် တင်မြှောက်ရာတွင် အောက်ပါအတိုင်း လုပ်ဆောင် ရမည်။ (၂) ပါတီမှ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံမည့်သူစာရင်းတွင် ပါဝင်သော အမည်များသည် (၁) ပါတီမှ မဲဆန္ဒနယ်အလိုက် ရွေးကောက်ပွဲဝင်သည့် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများအမည်နှင့် မထပ်စေရပါ။ အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများအကြား အခွင့် အလမ်းရရှိမှု၊ လက်ခံနိုင်သော ခွဲတမ်းဖြစ်မဖြစ်၊ တန်းတူညီမျှမှု တို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။</p>	<p>နိုင်ငံရေးပါတီများသည် ပါတီမှ အရွေးခံမည့်သူများ စာရင်းတွင် ပါဝင်မည့် သူများကို ရွေးချယ်ရာတွင် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။</p>

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်သည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

<p>ကွန်ဂို ၂၀၀၆ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၄</p>	<p>Women have the right to an equitable representation within the national, provincial and local institutions. The State guarantees the implementation of man-woman parity in these said institutions.</p> <p>အမျိုးသမီးများသည် နိုင်ငံတော်အဆင့်၊ ပြည်နယ်အဆင့်နှင့် နယ်မြေဒေသအဆင့် အဖွဲ့အစည်းများအတွင်းတွင် သာတူညီမျှမှုရှိသော ကိုယ်စားပြု ပါဝင်မှုရရှိရန် အခွင့်အရေးရှိသည်။ အဆိုပါ အဖွဲ့အစည်းများတွင် အမျိုးသား-အမျိုးသမီး တန်းတူညီမျှမှု ရှိရေး အကောင်အထည်ဖော်ရန် နိုင်ငံတော်ကအာမခံသည်။</p>	<p>ဥပဒေပြုအဖွဲ့အစည်းများ/ ကော်မရှင်များတွင် အရေအတွက်တူညီမှု သို့မဟုတ် ခွဲတမ်းများ</p>
<p>ဂီယာနာ ၁၉၈၀ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၂၉</p>	<p>Women's participation in the various management and decision-making processes, whether private, public or state, shall be encouraged and facilitated by laws enacted for that purpose or otherwise.</p> <p>ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ၊ အများပြည်သူကဏ္ဍနှင့် နိုင်ငံတော်ကဏ္ဍတို့တွင် စီမံခန့်ခွဲမှု နှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သော လုပ်ငန်းစဉ် အသီးသီး၌ အမျိုးသမီးများ ပါဝင်ရန်ဥပဒေပြဌာန်း၍ဖြစ်စေ အခြားနည်းလမ်းဖြင့် ဖြစ်စေ အားပေးပြီး လွယ်ကူချောမွေ့အောင်ပြုရမည်။</p>	<p>ဥပဒေပြုအဖွဲ့အစည်းများ/ ကော်မရှင်များတွင် အရေအတွက်တူညီမှု သို့မဟုတ် ခွဲတမ်းများ</p>
<p>ထိုင်းနိုင်ငံ ၂၀၀၇ ခုနှစ်</p>	<p>ပုဒ်မ ၁၅၂</p>	<p>In considering a bill of which is decided by the President of Representatives to be concerned with children, youth, women, older persons, the disabled or handicapped, if the House of Representatives does not consider it by its full committee, the House of Representatives shall appoint an ad hoc committee consisting of representatives, from private organizations concerned with the respective types of persons, of not less than one-third of the total members of the committee, and with a close proportion of male and female members.</p> <p>ကလေးသူငယ်များ၊ လူငယ်များ၊ အမျိုးသမီးများ သက်ကြီးရွယ်အိုများ၊ မသန်စွမ်းသူ သို့မဟုတ် ဒုက္ခိတများနှင့် သက်ဆိုင်သည်ဟု လွှတ်တော် ဥက္ကဋ္ဌကဆုံးဖြတ်သော ဥပဒေကြမ်းတစ်ရပ်ကို စဉ်းစားရာတွင် လွှတ်တော်ကော်မတီက မျက်နှာစုံညီ စဉ်းစားခြင်း မရှိပါကလွှတ်တော်သည် ယင်းပုဂ္ဂိုလ်အသီးသီးနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်းများမှ ကိုယ်စားလှယ်များကို ကော်မတီဝင် အရေအတွက် စုစုပေါင်း၏ သုံးပုံတစ်ပုံထက်မနည်းပါဝင်စေလျက် အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီး ကော်မတီဝင်အရေအတွက် အမျိုးအစားလည်း များစွာမကွာခြားစေဘဲ အထူးကော်မတီတစ်ရပ် ခန့်အပ်ရမည်။</p>	<p>ဥပဒေပြုအဖွဲ့အစည်းများ/ ကော်မရှင်များတွင် အရေအတွက်တူညီမှု သို့မဟုတ် ခွဲတမ်းများ</p>

<p>အင်ဂိုလာ ၂၀၁၀ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုင်း ၃၊ အပိုဒ် ၁၅၆</p>	<p>The Standing Committee shall be chaired by the President of the National Assembly and composed of the following members: (a) The Vice-Presidents of the National Assembly; (b) Chairpersons; (c) The Chairs of the Parliamentary Groups; (d) Chairs of the Standing Committees on Labour; (e) The Chair of the Administrative Council; (f) The Chair of the Group of Parliamentary Women; (g) Twelve Members, in accordance with the number of seats held in the National Assembly.</p> <p>အမြဲတမ်းကော်မတီတွင် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌက ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ပြီး အဖွဲ့ဝင်များအဖြစ် အောက်ပါတို့ ပါဝင်ရမည်။ (က) လွှတ်တော် ဒုတိယ ဥက္ကဋ္ဌများ (ခ) ဥက္ကဋ္ဌများ (ဂ) လွှတ်တော် အုပ်စုများ၏ ဥက္ကဋ္ဌများ (ဃ) အလုပ်သမားရေးရာ အမြဲတမ်း ကော်မတီ၏ ဥက္ကဋ္ဌများ (င) အုပ်ချုပ်စီမံမှုကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌ (စ) အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ (ဆ) လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အရေအတွက်နှင့်အညီ ကော်မတီဝင် ၁၂ ဦး</p>	<p>ဥပဒေပြုအဖွဲ့အစည်းများ/ ကော်မရှင်များတွင် အရေအတွက်တူညီမှု သို့မဟုတ် ခွဲတမ်းများ</p>
--	------------------------------	--	---

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်သည်။)

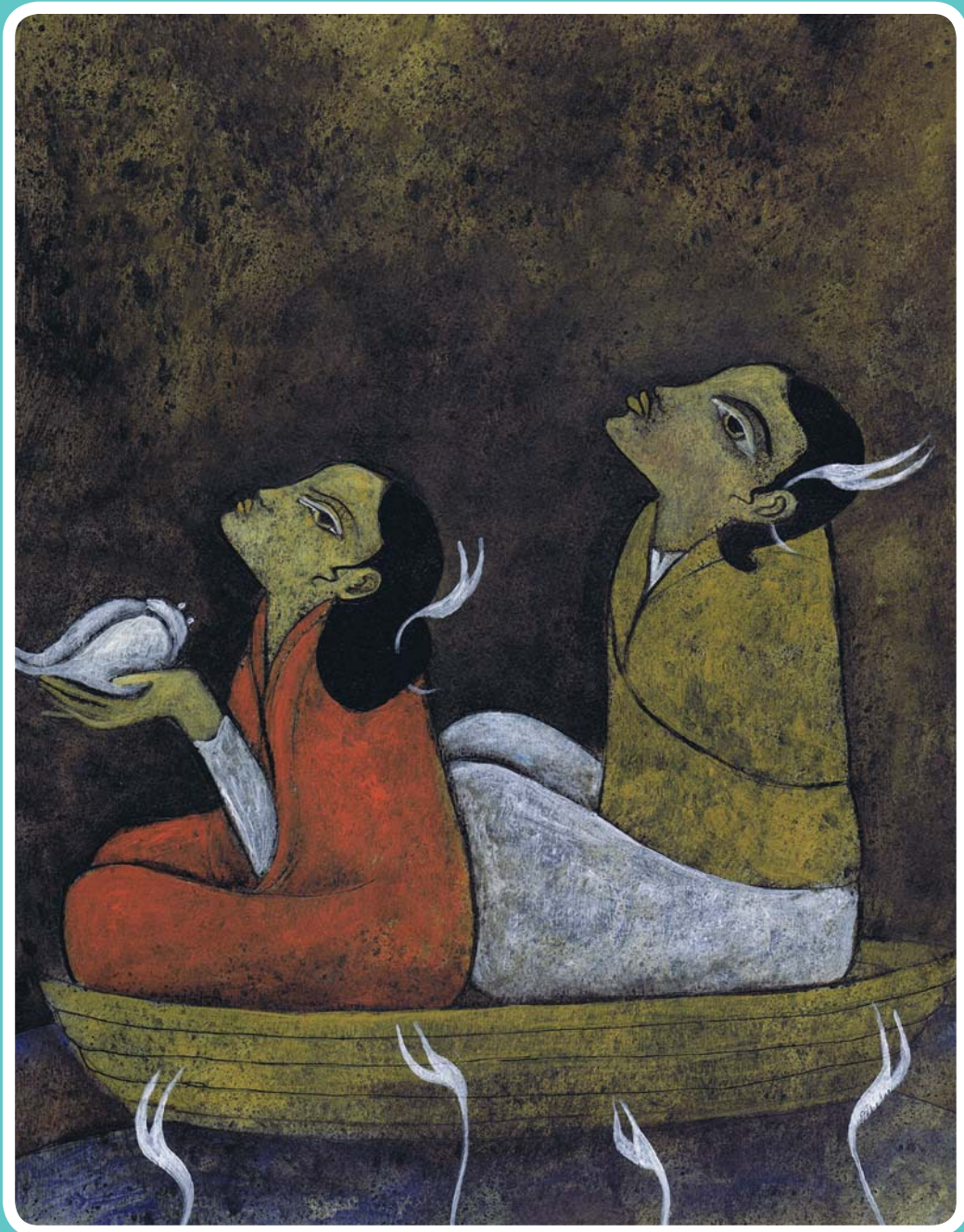
လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

အမျိုးသမီးများသာတူညီမှုအတွက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အကဲဖြတ်ခြင်း

နိုင်ငံတော်အစိုးရ

မေးခွန်းများ ၃၀ - ၄၅

နိုင်ငံတော်အစိုးရ

မေးခွန်း
၃၈

နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် မူဝါဒချမှတ်ရာတွင် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍကို အဓိက လုပ်ငန်းအဖြစ် သတ်မှတ်ရန် ညွှန်ကြားသည့် ပြဋ္ဌာန်းချက် ရှိပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍကို အဓိကလုပ်ငန်းအဖြစ် လုပ်ဆောင်ရာတွင် လက်ရှိနှင့် အနာဂတ်ဥပဒေများ၊ မူဝါဒများနှင့် လုပ်ငန်း အစီအစဉ်များကို ဆန်းစစ်လျက် အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများအပေါ် မတူညီသော သက်ရောက်မှုရှိပုံကို သတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်ရပါသည်။ အမျိုးသမီးများ စွမ်းဆောင်နိုင်စေရန်နှင့် တန်းတူညီမျှမှုရှိရေးအတွက် ဤဆန်းစစ်ချက်ကို အသုံးပြုရပါသည်။ ဥပဒေနှင့် မူဝါဒမှာ အမြင်အားဖြင့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍပိုင်း ကြားနေသည်ဟု ထင်မြင်ယူဆရသော်လည်း သက်ရောက်မှု အားဖြင့် အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများအကြား မညီမျှမှုကိုဖြစ်စေခြင်း တည်တံ့စေခြင်းများ ရှိနိုင်သောကြောင့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍကို အဓိကလုပ်ငန်းအဖြစ်လုပ်ဆောင်ခြင်းမှာ အရေးကြီးပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>အိကွေဒါ ၂၀၀၈ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၇၀</p>	<p>The State shall draw up and implement policies to achieve equality between women and men, through the specialized mechanism set up by law, and shall mainstream the gender approach in plans and programs and shall provide technical assistance for its mandatory enforcement in the public sector.</p> <p>နိုင်ငံတော်သည် ဥပဒေအရ တည်ထောင်ထားသော အထူးပြု အစီအမံများကို လုပ်ဆောင်လျက် အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများအကြား တန်းတူညီမျှမှုရှိရေး မူဝါဒများကို ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ရမည်။ စီမံကိန်းများနှင့် လုပ်ငန်း အစီအစဉ်များတွင် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ ချဉ်းကပ်ပုံကို အဓိက လုပ်ငန်းအဖြစ် လုပ်ဆောင်ရမည်။ အများပြည်သူကဏ္ဍတွင် မဖြစ်မနေ ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်ရန် နည်းပညာအကူအညီ ဖြည့်ဆည်းပေးရမည်။</p>	<p>နိုင်ငံတော်အစိုးရ မူဝါဒတွင် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍကို အဓိကလုပ်ငန်းအဖြစ် နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် လုပ်ဆောင်ရမည်။</p>
---------------------------------------	------------------	--	---

<p>ဝိယာနာ ၁၉၈၀ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၂၁၂ (ဆ) (၁)</p>	<p>(1) There are hereby established the following Commissions, the goals of which are to strengthen social justice and the rule of law- (a) the Human Rights Commission; (b) the Women and Gender Equality Commission; (c) the Indigenous Peoples' Commission; (d) the Rights of the Child Commission.</p>	<p>နိုင်ငံတော်အစိုးရ မူဝါဒတွင် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍကို အဓိကလုပ်ငန်းအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရေးကို တာဝန်ယူရန် အဖွဲ့အစည်းကို သတ်မှတ်ထားရှိမည်။</p>
	<p>အပိုဒ် ၂၁၂ (ထ) (၁)</p>	<p>(1) The Women and Gender Equality Commission shall promote national recognition and acceptance that women's rights are human rights, respect for gender equality and the protection, development and attainment of gender equality.</p>	
	<p>အပိုဒ် ၂၁၂ (ည) (၂)</p>	<p>(2) A Commission, other than the Human Rights Commission, shall have the following general functions (a) to monitor and review all existing and proposed legislation, policies and measure for compliance with the objects and matters under its purview and report the need for any amendment to any legislation to the National Assembly...</p>	
	<p>အပိုဒ် ၂၁၂ (ဓ) (၂)</p>	<p>(၂) လူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင်မဟုတ်သော ကော်မရှင်တစ်ခုသည် အောက်ဖော်ပြပါ အထွေထွေလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ရမည်။ (က) တည်ဆဲနှင့် အဆိုပြုထားသော ဥပဒေများ၊ မူဝါဒများနှင့် အစီအမံများ အားလုံးကို မိမိလုပ်ပိုင်ခွင့်နယ်ပယ်အတွင်းရှိ ဦးတည်ချက်များကိုစွဲရပ် များနှင့် ညီညွတ်မှု ရှိမရှိ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် ပြန်လည်သုံးသပ် ခြင်း။ ဥပဒေပြင်ဆင်ရန် လိုအပ်ပါက လွှတ်တော်သို့ အစီရင်ခံတင်ပြခြင်း။ In addition to the functions specified in article 212(2), the functions of the Women and Gender Equality Commission are to... (b) promote the integration of women's needs and interests and mainstreaming of gender issues... (j) recommend and promote the implementation of legislation and the formulation of policies and measures so as to enhance and protect the status of women...</p> <p>အပိုဒ် ၂၁၂ (ည) (၂) တွင် ဖော်ပြထားသော လုပ်ငန်းများအပြင် အမျိုး သမီးများနှင့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုကော်မရှင်သည် အောက် ဖော်ပြပါ လုပ်ငန်းများကိုလည်း လုပ်ဆောင်ရမည်။ (ခ) အမျိုးသမီးများ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် အကျိုးစီးပွားများ ပေါင်းစည်း ထည့်သွင်းဆောင်ရွက် နိုင်ရေးနှင့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ ကိစ္စရပ်များကို အဓိကလုပ်ငန်းအဖြစ် လုပ်ဆောင်ရေး အားပေးမြှင့်တင်ခြင်း (ည) အမျိုးသမီးများ၏ အခြေအနေ မြှင့်တင်ရေးနှင့် အမျိုးသမီးများ၏ အခြေအနေကို ကာကွယ်စောင့် ရှောက်ရန် ဥပဒေများ အကောင်အထည်ဖော်ရေးနှင့် မူဝါဒများနှင့် အစီအမံများ ရေးဆွဲရေးအကြံပြုချက် အားပေးမြှင့်တင်ခြင်း</p>	

<p>ကင်ညာ ၂၀၁၀ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၅၉</p>	<p>(1) There is established the Kenya National Human Rights and Equality Commission. (2) The functions of the Commission are... (b) to promote gender equality and equity generally and to coordinate and facilitate gender mainstreaming in national development...</p> <p>(၁) ကင်ညာအမျိုးသား လူ့အခွင့်အရေးနှင့် တန်းတူညီမျှမှု ကော်မရှင် ကို တည်ထောင်ထားပါသည်။ (၂) ကော်မရှင်၏ လုပ်ငန်းများမှာ ... (ခ) ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ တန်းတူဖြစ်ရေးနှင့် အထွေထွေ သာတူညီမျှမှုကို အားပေးမြှင့်တင်ခြင်းနှင့် အမျိုးသား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတွင် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍကို အဓိက လုပ်ငန်းအဖြစ်လုပ်ဆောင်ရေး ညှိနှိုင်းပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်လျက် လွယ်ကူချောမွေ့စေခြင်း ... တို့ ဖြစ်ပါသည်။</p>	<p>နိုင်ငံတော်အစိုးရ မူဝါဒတွင် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍကို အဓိကလုပ်ငန်းအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရေးကို တာဝန်ယူရန် အဖွဲ့အစည်းကို သတ်မှတ်ထားရှိမည်။</p>
<p>တောင်ဆူဒန် ၂၀၁၁ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၆၆ (၆) (၈)</p>	<p>(6) The objects of local government shall be to:...</p> <p>(h) ensure gender mainstreaming in local government ...</p> <p>(၆) နယ်မြေဒေသအစိုးရ၏ ဦးတည်ချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။ (၈) နယ်မြေဒေသအစိုးရလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရာတွင် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍကို အဓိကလုပ်ငန်းအဖြစ် ထည့်သွင်း လုပ်ဆောင်ခြင်း ...</p>	<p>နိုင်ငံတော်အစိုးရ မူဝါဒတွင် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍကို အဓိကလုပ်ငန်းအဖြစ် နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် လုပ်ဆောင်ရမည်။</p>

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်ပါသည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

နိုင်ငံတော်အစိုးရ

မေးခွန်း
၃၉

အမျိုးသမီးများအား အစိုးရဝန်ထမ်း ရာထူးနေရာများနှင့် သီးခြားလွတ်လပ်သော အဖွဲ့အစည်းများတွင် ခန့်ထားရေး အာမခံချက်ပေးရန် သို့မဟုတ် လွယ်ကူချောမွေ့စေရန် ပြဋ္ဌာန်းချက်တစ်စုံတစ်ရာ ရှိပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

အချို့ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများတွင် နိုင်ငံတွင်း မတူကွဲပြားမှုနှင့် ကျား-မပါဝင်မှုအမျိုးအစားကို အစိုးရဝန်ထမ်းများအတွင်း ထင်ဟပ်စေသင့်ကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ အစိုးရဝန်ထမ်းများ ရွေးချယ်ခန့်ထားခြင်း သီးခြားလွတ်လပ်သော အဖွဲ့အစည်းများ (ဥပမာ တိုင်ကြားချက်လက်ခံရေးအရာရှိနှင့် လူ့အခွင့်အရေး ကာကွယ်ရေး) တွင် ရွေးချယ်ခန့်အပ်ခြင်းများဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်များမှာ အရည်အချင်း သို့မဟုတ် လုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်မှုကိုသာ အဓိကထားပြီး ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ ဘက်လိုက်မှုမရှိဘဲ ကြားနေသည်ဟု ထင်မြင်ယူဆရနိုင်သည့်တိုင် အစိုးရဝန်ထမ်းများအကြား၊ ပညာရေးနယ်ပယ်တို့တွင် လက်ရှိအမျိုးသမီးနှင့် အမျိုးသား အချိုးအစားကြောင့်လည်းကောင်း၊ လူမှုရေး နှင့်/သို့မဟုတ် ယဉ်ကျေးမှုအစွဲများကြောင့်လည်းကောင်း တန်းတူညီမျှမှု မရှိခြင်းများကြောင့်အမျိုးသားများကို အသာစီးရစေပြီး အမျိုးသမီးများကို တစ်ပန်းရုံးစေခြင်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ မတူကွဲပြားမှု၊ အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများအကြား တန်းတူဖြစ်မှု သို့မဟုတ် အမျိုးသမီးများအတွက် တန်းတူအခွင့်အရေး ရရှိစေရေးတို့ကို တာဝန်များ သို့မဟုတ် ဦးတည်ချက်များအဖြစ် ဖော်ထုတ်ပြဋ္ဌာန်းသော အပိုဒ်ပါရှိခြင်းဖြင့် အထူးပြုဝန်ထမ်းခေါ်ယူသည့် အစီအမံများ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရေးနှင့် အစိုးရဝန်ထမ်းအဖြစ် အမျိုးသမီးများကို ခေါ်ယူခန့်အပ်ရေး အထောက်အကူပြုမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>ဟေတီ ၁၉၈၇ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၁၊ အပိုဒ် ၁၇ (၁)</p>	<p>The principle of the quota of at least thirty percent (30%) of women is recognized at all levels of national life, notably in the public services... နိုင်ငံတာဝန်ထမ်းဆောင်မှု အဆင့်အားလုံး အထူးသဖြင့် အများပြည်သူကဏ္ဍ လုပ်ငန်းများတွင် အမျိုးသမီးများအား အနည်းဆုံး ခွဲတမ်း ၃၀% သတ်မှတ်ပေးရေးမူကို အသိအမှတ်ပြုသည် ...။</p>	<p>အစိုးရဝန်ထမ်းများအကြား ခွဲတမ်းများထားရှိခြင်း</p>
<p>ဒီမိုကရက်တစ် ကွန်ဂို သမ္မတ နိုင်ငံ ၂၀၀၆ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၄</p>	<p>...Women have the right to an equitable representation within the national, provincial and local institutions. The State guarantees the implementation of man-woman parity in these said institutions... ... အမျိုးသမီးများသည် နိုင်ငံတော်အဆင့် ပြည်နယ်အဆင့်နှင့် နယ်မြေဒေသ အဆင့် အဖွဲ့အစည်းများတွင် သာတူညီမျှ ကိုယ်စားပြုပါဝင်ရန် အခွင့်အရေး ရှိသည်။ ယင်းအဖွဲ့အစည်းများ တွင် အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီး အရေအတွက် တန်းတူညီမျှမှု ရှိရေး အကောင်အထည်ဖော်ရန် နိုင်ငံတော်က အာမခံသည်။</p>	<p>နိုင်ငံတော်အစိုးရ အဖွဲ့အစည်း အဆင့်အားလုံးတွင် တန်းတူညီမျှမှု ရှိရေး အာမခံသည်။</p>

<p>အီကွေဒေါ ၂၀၀၈ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၂၂၄</p>	<p>The members of the National Electoral Council and the Electoral Dispute Settlement Court shall be designated by the Council for Public Participation and Social Control, after selection by a competitive and merit-based examination, with candidacies submitted by the citizenry and citizen right to challenge, as well as the guarantee of equity and parity between men and women, in accordance with the law.</p> <p>အမျိုးသားရွေးကောက်ပွဲကောင်စီနှင့် ရွေးကောက်ပွဲအငြင်းပွားမှု ဖြေရှင်းရေး တရားရုံးတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်လိုသော နိုင်ငံသား များအနေဖြင့် လျှောက်ထားနိုင်ပြီး အရည်အချင်းအခြေပြု စာမေးပွဲ ဖြေဆို၍ ယှဉ်ပြိုင်စေလျက် ရွေးချယ်ပြီး အများပြည်သူ ပါဝင် ဆောင်ရွက်ရေးနှင့် လူမှုရေး ထိန်းချုပ်မှုကောင်စီက ခန့်အပ်တာဝန် ပေးရမည်။ နိုင်ငံသားများအနေဖြင့် ငြင်းချက်ထုတ်ကန်ကွက်ခွင့် ရှိသည့်အပြင် အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများ အကြား သာတူ ညီမျှမှုနှင့် တန်းတူဖြစ်ရေး ဥပဒေနှင့်အညီ အာမခံချက်ပေးသည်။</p>	<p>သီးခြားလွတ်လပ်သော အဖွဲ့အစည်းများတွင် တန်းတူ ညီမျှမှု ရှိရေး အာမခံသည်။</p>
<p>ကင်ညာ ၂၀၁၀ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၂၇ (၈)</p>	<p>... the State shall take legislative and other measures to implement the principle that not more than two-thirds of the members of elective or appointive bodies shall be of the same gender.</p> <p>... နိုင်ငံတော်သည် ရွေးကောက်တင်မြှောက်သော သို့မဟုတ် ခန့်အပ်သော အဖွဲ့အစည်းများတွင် ပါဝင်သူ သုံးပုံနှစ်ပုံထက် ကျော်လွန်၍ အမျိုးသားများ သို့မဟုတ် အမျိုးသမီးများ မဖြစ်စေရေးကို အကောင်အထည်ဖော်ရေးအတွက် ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းခြင်းနှင့် အခြားအစီအမံများကို ဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်သည်။</p>	<p>အဖွဲ့အစည်းများတွင် ရာထူးတာဝန် ခန့်အပ်ရာ၌ အမျိုးသားဖြစ်စေ အမျိုးသမီးဖြစ်စေ မခွဲခြားဘဲ ခွဲတမ်းထားရှိခြင်း</p>
<p>ကင်ညာ ၂၀၁၀ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၁၃၊ အပိုဒ် ၁၊ အပိုဒ် ၂၃၂ (၁) (က)</p>	<p>The values and principles of public service include- (i) affording adequate and equal opportunities for appointment, training and advancement, at all levels of the public service, of- (i) men and women ...</p> <p>ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု တန်ဖိုးများနှင့် မူများတွင် အောက်ပါတို့ပါဝင် သည်။ (၈) ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု အဆင့်အားလုံးတွင် (၁) အမျိုးသား များနှင့် အမျိုးသမီးများ ... အတွက် ခန့်အပ်ခြင်း၊ လေ့ကျင့်သင်တန်း ပေးခြင်းနှင့် ရာထူးတိုးမြှင့်အတွက် လုံလောက်သော တန်းတူ အခွင့်အလမ်းများ ရရှိစေခြင်း ...</p>	<p>အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများအတွက် တန်းတူဖြစ်မှု/ ညီမျှမှု သို့မဟုတ် အခွင့်အလမ်း တူညီမှုကို ဦးတည်ချက် အဖြစ် ထားရှိသည်။</p>

<p>ကင်ညာ ၂၀၁၀ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၁၅၊ ၂၄၈ (၂)၊ ၂၅၀ (၁၁)</p>	<p>The commissions are- (a) the Kenya National Human Rights and Equality Commission; (b) the National Land Commission; (c) the Independent Electoral and Boundaries Commission; (d) the Parliamentary Service Commission; (e) the Judicial Service Commission; (f) the Commission on Revenue Allocation; (g) the Public Service Commission; (h) the Salaries and Remuneration Commission; (i) the Teachers Service Commission; and (j) the National Police Service Commission. 10. The members of a commission shall elect a vice-chairperson from among themselves. 11. The chairperson and vice-chairperson of a commission shall not be of the same gender.</p> <p>ကော်မရှင်များမှာ (က) ကင်ညာ အမျိုးသား လူ့အခွင့်အရေးနှင့် တန်းတူညီမျှမှု ကော်မရှင် (ခ) အမျိုးသား မြေယာကော်မရှင် (ဂ) သီးခြားလွတ်လပ်သော ရွေးကောက်ပွဲနှင့် နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ခြင်းကော်မရှင် (ဃ) လွှတ်တော်ဝန်ဆောင်မှု ကော်မရှင် (င) တရားစီရင်ရေး ဝန်ဆောင်မှု ကော်မရှင် (စ) ဘဏ္ဍာငွေကြေးခွဲဝေသတ်မှတ်ရေးကော်မရှင် (ဆ) ပြည်သူ့ ဝန်ဆောင်မှုကော်မရှင် (ဇ) လစာနှင့်လုပ်ခကော်မရှင် (ဈ) ဆရာဆရာမများ ဝန်ဆောင်မှု ကော်မရှင် (ည) အမျိုးသားရဲဝန်ဆောင်မှုကော်မရှင်တို့ဖြစ်သည်။ ၁၀။ ကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်များသည် ၎င်းတို့အကြားမှ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌကို ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရမည်။ ၁၁။ ကော်မရှင် ဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌတို့သည် အမျိုးသားချည်း သို့မဟုတ် အမျိုးသမီးချည်း မဖြစ်စေရပါ။</p>	<p>သီးခြားလွတ်လပ်သော အဖွဲ့အစည်းများတွင် ခေါင်းဆောင်မှု ရာထူးနေရာများ၌ တန်းတူဖြစ်ရေး အာမခံချက်ပေးသည်။</p>
<p>ဇင်ဘာဘေ့ ၂၀၁၃ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၉၊ အပိုဒ် ၁၉၄ (၁) (၄)</p>	<p>Public administration in all tiers of government, including institutions and agencies of the State, and government, and government-controlled entities and other public enterprises, must be governed by the democratic values and principles enshrined in this Constitution, including the following principles: (k) employment, training and advancement practices must be based on merit, ability, objectivity, fairness, the equality of men and women and the inclusion of persons with disabilities; and the State must take measures, including legislative measures, to promote these values and principles.</p> <p>နိုင်ငံတော်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အေဂျင်စီများ၊ နိုင်ငံတော်အစိုးရ၊ နိုင်ငံတော် အစိုးရက ထိန်းချုပ်ထားသော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အခြား အများပြည်သူလုပ်ငန်းများ အပါအဝင် နိုင်ငံတော်အစိုးရ အလှူအားလုံး၌ ပြည်သူ့ အုပ်ချုပ်ရေး ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဤ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသော ဒီမိုကရေစီ တန်ဖိုးများနှင့် မူများကို လိုက်နာရမည်။ အောက်ဖော်ပြပါ မူများ အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ (၄) အလုပ်အကိုင်၊ လေ့ကျင့်သင်တန်း ပေးခြင်း နှင့် ရာထူးတိုးမြှင့်ခြင်း လုပ်နည်းလုပ်ဟန်များသည် အရည်အချင်း၊ စွမ်းဆောင်ရည်၊ ဓမ္မဗိဇ္ဇာန်ကျမှု၊ မျှတမှု၊ အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများ တန်းတူဖြစ်မှု၊ မသန်စွမ်းသူများ ပါဝင်မှုတို့အပေါ် အခြေခံရမည်။ နိုင်ငံတော်သည် ဥပဒေပြုရေး အစီအမံများအပါအဝင် ယင်းတန်ဖိုးများနှင့် မူများကို အားပေး မြှင့်တင်သည့် အစီအမံများကို ဆောင်ရွက်ရမည်။</p>	<p>အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများအတွက် တန်းတူဖြစ်မှု/ ညီမျှမှု သို့မဟုတ် အခွင့်အလမ်း တူညီမှုကို ဦးတည်ချက် အဖြစ် ထားရှိသည်။</p>

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်ပါသည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

နိုင်ငံတော်အစိုးရ

မေးခွန်း
၄၀

နိုင်ငံတော်အစိုးရအတွင်း အမျိုးသမီးများ ပါဝင်ခြင်း၏ အရေးကြီးပုံကို အသိအမှတ်ပြုပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

နိုင်ငံတော်အစိုးရ အပိုင်းအားလုံး (ဥပဒေပြု၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် တရားစီရင်ရေးအပိုင်းများသာမက သီးခြားလွတ်လပ်သော ကော်မရှင်များ)၏ ရွေးကောက်တင်မြှောက်သော ရာထူးနေရာနှင့် ခန့်အပ်သောရာထူးနေရာများတွင် အမျိုးသမီးများကိုယ်စားပြု ပါဝင်မှုအရေးကြီးပုံကို အသိအမှတ်ပြုခြင်းသည် နိုင်ငံရေး ဆွေးနွေးခြင်း၊ ဥပဒေများနှင့် မူဝါဒများကို ဘောင်သတ်မှတ်ပေးသည့် အရေးပါသော တန်ဖိုးကိုဖော်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အမျိုးသမီးများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ကိုယ်စားပြုပါဝင်ခြင်းကို အားပေး မြှင့်တင်သည့် အထူး အစီအမံများအတွက် နိုင်ငံရေးနှင့် ဥပဒေပိုင်းနေရာရရှိစေရန် ဖန်တီးပေးပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>တောင်ဆူဒန် ၂၀၁၁ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၁၂</p>	<p>Ministers of the National Government shall be selected with due regard to the need for inclusiveness based on integrity, competence, ethnic and regional diversity and gender. ပြည်ထောင်စုအစိုးရ ဝန်ကြီးများကို ရွေးချယ်ရာတွင် ကျင့်ဝတ် ခိုင်မာမှု၊ လုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်မှု၊ တိုင်းရင်းသားစုံလင်မှု၊ နယ်မြေဒေသ စုံလင်မှု၊ အမျိုးသမီး အမျိုးသား ဖြစ်ခြင်းတို့ကို အခြေခံသည့် အများပါဝင်မှုရှိစေရေး လိုအပ်ချက်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပါမည်။</p>	<p>ကျား-မ စုံလင်မှုအတွက် အထွေထွေ လိုအပ်ချက်</p>
<p>အရှေ့တီမော ၂၀၀၂ ခုနှစ်</p>	<p>ပုဒ်မ ၆၃ (၁)</p>	<p>Direct and active participation by men and women in political life is a requirement of, and a fundamental instrument for consolidating, the democratic system. 2. The law shall promote equality in the exercise of civil and political rights and nondiscrimination on the basis of gender for access to political positions. နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသား အမျိုးသမီးများ တိုက်ရိုက်တက်ကြွစွာ ပါဝင်ရေးမှာ ဒီမိုကရေစီစနစ်၏ လိုအပ်ချက်နှင့် ဒီမိုကရေစီစနစ် ခိုင်မာစေရန် အခြေခံ နည်းလမ်းကိရိယာတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ ၂။ ပြည်သူလူထု အခွင့်အရေးများနှင့် နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးများ ကျင့်သုံးရာတွင် တန်းတူညီမျှမှုနှင့် နိုင်ငံရေးရာထူးတာဝန်များ ရယူရာတွင် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍကို အစွဲပြု၍ ခွဲခြားမှုမရှိရေး ဥပဒေက အားပေးမြှင့်တင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။</p>	<p>နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီး များ ပါဝင်ခြင်းသည် ဒီမိုကရေစီအတွက် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သည်ဟု အသိအမှတ်ပြုပါသည်။</p>

<p>အိကွေဒါ ၂၀၀၈ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၆၅</p>	<p>The State shall promote equality with respect to the representation of women and men in publicly appointed or elected office, in its executive and decision-making institutions, and political parties and movements. As for candidacies in multi-person elections, their participation shall be respected by rotation of power and sequencing. အုပ်ချုပ်မှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ လှုပ်ရှားမှုများရှိခန့်အပ်သော သို့မဟုတ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်သော အများပြည်သူ ရာထူးတာဝန်များတွင် အမျိုးသမီး အမျိုးသားများ ကိုယ်စားပြုပါဝင်မှု တန်းတူညီမျှစေရန် နိုင်ငံတော်က အားပေးမြှင့်တင်ရမည်။ အများပါဝင်အရွေးခံသော ရွေးကောက်ပွဲများတွင် ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်အရွေးခံခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ လုပ်ပိုင်ခွင့် အလှည့်ကျ ပေးအပ်ခြင်း၊ ရှေ့နောက် စီစဉ်ပေးခြင်းဖြင့် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုကို အလေးဂရုပြုရမည်။</p>	<p>ခန့်အပ်သော သို့မဟုတ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်သော ရာထူးတာဝန်များ အတွက်နှင့် အခြားသော နိုင်ငံတော် အဖွဲ့အစည်းများတွင် ကျား-မ သာတူညီမျှမှုကို အားပေးမြှင့်တင်ရန် နိုင်ငံတော်တွင် တာဝန်ရှိသည်။</p>
<p>အီဂျစ် ၂၀၁၄ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၁</p>	<p>The state commits to taking the necessary measures to ensure appropriate representation of women in the houses of parliament, in the manner specified by law. It grants women the right to hold public posts and high management posts in the state, and to appointment in judicial bodies and entities without discrimination. လွှတ်တော်အရပ်ရပ်တွင် အမျိုးသမီးများ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့်အညီ သင့်တင့်လျောက်ပတ်သည့် အရေအတွက်ကိုယ်စားပြုပါဝင်မှုရှိစေရန် လိုအပ်သောအစီအမံများကို နိုင်ငံတော်က အလေးအနက် တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရမည်။ အမျိုးသမီးများအား ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမရှိဘဲ နိုင်ငံတော်တွင် အဆင့်မြင့် အများပြည်သူ ရာထူးတာဝန်များ၊ အဆင့်မြင့် စီမံခန့်ခွဲမှု ရာထူးနေရာများ ရရှိတာဝန်ထမ်းဆောင်ရန်နှင့် တရားစီရင်ရေး အဖွဲ့အစည်းများတွင် ခန့်အပ်ခြင်းကိုယ်စားပြုရန် အခွင့်အရေးကို နိုင်ငံတော်က ပေးအပ်ရမည်။</p>	<p>နိုင်ငံတော်၏ မြင့်မားသော ရာထူးတာဝန်များကို ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမပြုဘဲ ရရှိခွင့်</p>
<p>ဇင်ဘာဘေဂွ ၂၀၁၃ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၀၄ (၄)</p>	<p>In appointing Ministers and Deputy Ministers, the President must be guided by considerations of regional and gender balance. နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် ဝန်ကြီးများနှင့် ဒုတိယဝန်ကြီးများ ခန့်အပ်ရာတွင် ဒေသအလိုက်နှင့် အမျိုးသားအမျိုးသမီး ဟန်ချက်ညီမှု ရှိစေရန် ထည့်သွင်း စဉ်းစားလျက် လမ်းညွှန်အဖြစ် အသုံးပြုရမည်။</p>	<p>ကျား-မ မတူကွဲပြားမှု ဆိုင်ရာ အထွေထွေ သတ်မှတ်ချက်</p>
<p>ယူဂန္ဒာ ၁၉၉၅ ခုနှစ်</p>	<p>အမျိုးသား ဦးတည်ချက်များနှင့် နိုင်ငံတော် မူဝါဒ လမ်းညွှန်မှုများ၊ အပိုဒ် ၆</p>	<p>The State shall ensure gender balance and fair representation of marginalised groups on all constitutional and other bodies. ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများ အားလုံးတွင် အမျိုးသား အမျိုးသမီး ဟန်ချက်ညီစွာ ပါဝင်စေရန် လည်းကောင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ဖယ်ကြည့်ခံရသော အုပ်စုများ အားလုံးမျှတစွာ ကိုယ်စားပြုပါဝင်ရန် လည်းကောင်း နိုင်ငံတော် အနေဖြင့် ဆောင်ရွက်ရမည်။</p>	<p>ကျား-မ မတူကွဲပြားမှု ဆိုင်ရာ အထွေထွေ သတ်မှတ်ချက်</p>

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်သည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

နိုင်ငံတော်အစိုးရ

လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များ (ရဲ၊ တပ်မတော်၊ ထောက်လှမ်းရေး စသည်တို့)သည် လူ့အခွင့်အရေးများကို လေးစားရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များမှာ နိုင်ငံတော်အဖွဲ့အစည်းများဖြစ်ပြီး နိုင်ငံတော်ကိုယ်စားလှုပ်ဆောင်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ပြည်တွင်းတွင် ၎င်းတို့၏ အခန်းကဏ္ဍမှာ ဥပဒေကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်လျက် အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်ရန်၊ အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို တားဆီးရန်နှင့် တရားဥပဒေချိုးဖောက်မှုများကို စုံစမ်းစစ်ဆေးရန် ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်စဉ် လူ့အခွင့်အရေးများကိုလေးစားခြင်းအပါအဝင် ဥပဒေဘောင်အတွင်းမှ ဆောင်ရွက်ရပါမည်။ လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များသည် လူ့အခွင့်အရေးများကိုလေးစားရန်၊ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန်နှင့် စောင့်ထိန်းရန်ပျက်ကွက်ပါက အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများအကြား တန်းတူညီမျှမှုဖော်ဆောင်ရန် မရှိမဖြစ်လိုအပ်ချက်များဖြစ်သည့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးနှင့် တရားမျှတမှုရရှိရေးကို ထိခိုက်နိုင်ပါသည်။ လုံခြုံရေးကိစ္စကြောင့် အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးများကို ပယ်ဖျက်၍မရပါ။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် အရေးပေါ်အခြေအနေများ၌ အခွင့်အရေးများကို ကန့်သတ်ခြင်းအား ခွင့်ပြုထားပါက ရုတ်သိမ်း၍မရသော (ဆိုလိုသည်မှာ အမြဲတစေ အပြည့်အဝ အလေးဂရုပြုရမည်ဖြစ်သော) အခွင့်အရေးများကိုလည်း သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းထားရပါမည်။

တိုင်းရင်းသား အမျိုးသမီးများ၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသော အမျိုးသမီးများနှင့် လူနည်းစုအုပ်စုတွင်ပါဝင်သော အမျိုးသမီးများကဲ့သို့သော ခွဲခြားဆက်ဆံမှုအများကို တွေ့ကြုံခံစားရသော အမျိုးသမီးများသည် လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များ၏ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုအန္တရာယ်ကို အထူးသဖြင့် ကြုံတွေ့ရနိုင်ပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>အယ်ဆာဗေဒါ ၁၉၈၃ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၅၉</p>	<p>The National Civil Police will have at its charge [cargo] the functions of [the] urban police and [the] rural police to guarantee the order, the security and the public tranquillity, as well as [the] collaboration in the investigation of a crime, and all of it in accordance with the law and with strict respect for the human rights. နိုင်ငံတော်အဆင့် ပြည်သူ့ရဲတပ်ဖွဲ့သည်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေး၊ လုံခြုံရေးနှင့် ပြည်သူလူထု အေးချမ်းသာယာရေး အာမခံချက်ပေးရန် မြို့ပြရဲလုပ်ငန်းများနှင့် ကျေးလက် ရဲလုပ်ငန်းများကို တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရမည်။ ပြစ်မှုကို စုံစမ်းစစ်ဆေးရာတွင်လည်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရမည်။ ယင်းတို့အားလုံးကို ဥပဒေနှင့်အညီ လူ့အခွင့်အရေးများကို လေးစားလျက် လုပ်ဆောင်ရန် ဖြစ်သည်။</p>	<p>ရဲတပ်ဖွဲ့သည် ဥပဒေကို လိုက်နာပြီး လူ့အခွင့်အရေးများကို လေးစားသည်။</p>
---	-------------------	---	---

<p>အိကောဒေါ ၂၀၀၈ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၅၈</p>	<p>The employees and officers of the Armed Forces and the National Police Force shall be trained in the basic principles of democracy and human rights and shall respect the dignity and human rights of persons without any discrimination and with full observance of the legal regulatory framework.</p> <p>တပ်မတော်နှင့် နိုင်ငံတော် ရဲတပ်ဖွဲ့မှ ဝန်ထမ်းများနှင့် အရာရှိများသည် ဒီမိုကရေစီ အခြေခံမူများနှင့် လူ့အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးမှုရရှိပြီး ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမပြုဘဲ ဥပဒေစည်းမျဉ်းထိန်းချုပ်ရေး မူဘောင်ကို အပြည့်အဝ လိုက်နာလျက် လူပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် လူ့အခွင့်အရေးများကို လေးစားရမည်။</p>	<p>တပ်မတော်နှင့် ရဲတပ်ဖွဲ့သည် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးမှု ရရှိပြီး ဥပဒေကို လိုက်နာလျက် လူ့အခွင့်အရေးများကို လေးစားရန်ဖြစ်သည်။</p>
<p>ဂမ်ဘီယာ ၁၉၉၆ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၈၇ (၃)</p>	<p>It shall be the duty of the members of the Gambia Armed Forces to respect the fundamental rights and freedoms of other persons.</p> <p>ဂမ်ဘီယာတပ်မတော်သားများသည် အခြားသူများ၏ အခြေခံအခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို လေးစားရန် တာဝန်ရှိသည်။</p>	<p>တပ်မတော်သည် လူ့အခွင့်အရေးများကို လေးစား ရမည်။</p>
<p>မိုဇမ်ဘင် ၂၀၀၄ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၂၅၄ (၁)</p>	<p>The function of the Police, in collaboration with other State institutions, shall be to guarantee law and order, to safeguard the security of persons and property, to keep public peace and to ensure respect for the democratic rule of law and the strict observance of the fundamental rights and freedoms of citizens.</p> <p>ရဲတပ်ဖွဲ့၏လုပ်ငန်းမှာ အခြားနိုင်ငံတော်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းလျက် ဥပဒေစိုးမိုးရေးကို တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ခြင်း၊ လူနှင့် ပိုင်ဆိုင်ပစ္စည်းများ လုံခြုံရေးကိုကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ ပြည်သူလူထု အေးချမ်းသာယာရေး ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ဒီမိုကရေစီနည်းကျ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးကို လေးစားမှုရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ နိုင်ငံသားများ၏ အခြေခံအခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို တိကျစွာလိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။</p>	<p>ရဲတပ်ဖွဲ့သည် ဥပဒေကို လိုက်နာပြီး လူ့အခွင့်အရေး များကို လေးစားရမည်။</p>
<p>ကင်ညာ ၂၀၁၀ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၂၄၄</p>	<p>The National Police Service shall... (c) comply with constitutional standards of human rights and fundamental freedoms; (d) train staff to the highest possible standards of competence and integrity and to respect human rights and fundamental freedoms and dignity ...</p> <p>နိုင်ငံတော် ရဲတပ်ဖွဲ့သည် (ဂ) လူ့အခွင့်အရေးနှင့် အခြေခံ လွတ်လပ်ခွင့်ဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ စံနှုန်းများကို လိုက်နာရမည် (ဃ) ဝန်ထမ်းများကို လုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်မှုနှင့် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ အမြင့်မားဆုံးစံနှုန်းများနှင့် ကိုက်ညီစေရန်နှင့် လူ့အခွင့်အရေးများ၊ အခြေခံလွတ်လပ်ခွင့်များနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာကို လေးစားရန် လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးရမည်။</p>	<p>ရဲတပ်ဖွဲ့သည် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ လေ့ကျင့် သင်တန်းပေးမှု ရရှိပြီး ဥပဒေကို လိုက်နာလျက် လူ့အခွင့်အရေးများကို လေးစားရန်ဖြစ်သည်။</p>

<p>အီရတ် ၂၀၀၅ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၉၊ ပထမ (ဃ)</p>	<p>The Iraqi National Intelligence Service shall collect information, assess threats to national security, and advise the Iraqi government. This Service shall be under civilian control, shall be subject to legislative oversight, and shall operate in accordance with the law and pursuant to the recognized principles of human rights.</p> <p>အီရတ် အမျိုးသား ထောက်လှမ်းရေးအဖွဲ့သည် အချက်အလက်များ စုဆောင်းလျက် နိုင်ငံတော်လုံခြုံရေး ခြိမ်းခြောက်မှု အန္တရာယ်များကို ဆန်းစစ်ပြီး အီရတ်အစိုးရကို အကြံပေးရမည်။ ထောက်လှမ်းရေးအဖွဲ့သည် အရပ်ဘက်၏ ထိန်းချုပ်မှုအောက်တွင် ရှိပြီး ဥပဒေပြုကဏ္ဍ၏ ကြီးကြပ်မှုကို ခံယူရမည်။ ဥပဒေနှင့်ညီညွတ်လျက် အသိအမှတ်ပြုထားသော လူ့အခွင့်အရေး မူများကိုလိုက်နာပြီး လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရမည်။</p>	<p>အမျိုးသားထောက်လှမ်းရေးအဖွဲ့သည် ဥပဒေကို လိုက်နာပြီး လူ့အခွင့်အရေးများကို လေးစားရမည်။</p>
-------------------------------------	------------------------------	--	--

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်သည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

နိုင်ငံတော်အစိုးရ

မေးခွန်း
၉၂

အုပ်ချုပ်ရေးကဏ္ဍ အမြင့်ဆုံးအဆင့်များသို့ အမျိုးသမီးများ ရောက်ရှိနိုင်စေရေး ပြဋ္ဌာန်းချက် ရှိပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

အပြည့်အဝ တန်းတူညီမျှမှု ဆိုသည်မှာ အမျိုးသမီးများသည် နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲ၊ အစိုးရအဖွဲ့အကြီးအကဲ၊ အစိုးရအဖွဲ့ဝင်များအဖြစ် မြင့်မားသောအုပ်ချုပ်မှုအဆင့် ရာထူးများကို ရရှိနိုင်ခွင့်ရှိပြီး အမှန်တကယ်ရရှိသူများလည်း ရှိရပါမည်။ လွှတ်တော်စနစ်များနှင့် တစ်စိတ်တစ်ဒေသ သမ္မတစနစ်များတွင် အစိုးရအဖွဲ့ အဖွဲ့ဝင်များကို လက်ရှိလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များအနက်မှ ရွေးချယ်ခန့်ထားပါသည်။ ရွေးချယ်မှုလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် နိုင်ငံရေးပါတီအတွင်း ဝါစဉ်နှင့် အခြား အပြန်အလှန်ဆက်စပ်မှုများက သက်ရောက်မှုရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် လွှတ်တော်နှင့် ပါတီများ၏ခေါင်းဆောင်မှုပိုင်းတွင် အမျိုးသမီးများ ကိုယ်စားပြုပါဝင်မှုမှာ အရေးကြီးပါသည်။ အမှုဆောင်အရာရှိများနှင့် အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးများ ခန့်အပ်ရာတွင် ကျား-မအခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှု ရှိရေးနှင့် တန်ဖိုးကိုဖော်ပြသော အထွေထွေပြဋ္ဌာန်းချက်ရှိခြင်းဖြင့် ရွေးချယ်သည့်လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုနှင့် အယူအစွဲရှိမှုကို ကျော်လွှားနိုင်ရေး အထောက်အကူပြုပါမည်။

ဥပမာများ -

<p>ရဝမ်ဒါ ၂၀၀၃ ခုနှစ်</p>	<p>အခြေခံမူများ အပိုဒ် ၉</p>	<p>The State of Rwanda commits itself to conform to the following fundamental principles and to promote and enforce the respect thereof: ... 4. building a state governed by the rule of law, a pluralistic democratic government, equality of all Rwandans and between women and men reflected by ensuring that women are granted at least thirty per cent of posts in decision making organs...</p> <p>ရဝမ်ဒါနိုင်ငံ အနေဖြင့် အောက်ဖော်ပြပါ အခြေခံမူများနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် ယင်းမူများတွင် ပါဝင်သည့် အောက်ပါတို့ကို အားပေးမြှင့်တင်ပြီး လိုက်နာဆောင်ရွက်စေရန် ကတိကဝတ်ပြုပါသည်။ ... ၄။ တရားဥပဒေစိုးမိုးသော နိုင်ငံတော်အဖြစ် တည်ဆောက်ခြင်း၊ အများပါဝင်သော ဒီမိုကရေစီအစိုးရဖြစ်စေခြင်း၊ ရဝမ်ဒါလူမျိုးများအားလုံး၊ အမျိုးသား အမျိုးသမီးများအကြား တန်းတူညီမျှမှု ရှိစေပြီး ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၏ ရာထူးတာဝန်များ အနည်းဆုံး ၃၀%တွင် အမျိုးသမီးများကို ခန့်ထားခြင်း ...</p>	<p>ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်သော အဖွဲ့အစည်းများတွင် အမျိုးသမီးများ ကိုယ်စားပြုပါဝင်ရပါမည်။</p>
<p>ဘိုလစ်ဗီးယား ၂၀၀၉ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၇၂ (၂၂)</p>	<p>The attributes of the President of the State, in addition to those established by this Constitution and the law, are the following: (22) To designate the Ministers of State, respecting the Pluri-national character of the country and gender equity in the composition of the ministerial cabinet.</p> <p>နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် ဤဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေနှင့် ဥပဒေများတွင် သတ်မှတ်ထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်များအပြင် အောက်ပါတို့ကို လုပ်ပိုင်ခွင့် ရှိသည်။ (၂၂) နိုင်ငံတွင် လူမျိုးအများရှိသော စရိုက်လက္ခဏာကို အလေးဂရုပြုလျက် အစိုးရအဖွဲ့ ဝန်ကြီးများအကြား ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုရှိစေလျက် နိုင်ငံတော်အဆင့် ဝန်ကြီးများ ခန့်အပ်ခြင်း။</p>	<p>အစိုးရအဖွဲ့တွင် ဝန်ကြီးများ ခန့်အပ်ရာ၌ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှု ရှိရပါမည်။</p>

<p>အာဖရိက အလယ်ပိုင်း သမ္မတနိုင်ငံ ၂၀၀၄ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၆၁ (၁)</p>	<p>The following are the domain of the law (1) the rules concerning the following matters:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Compliance (respect) concerning the quota granted to women in decision-making bodies. <p>အောက်ဖော်ပြပါတို့မှာ ဥပဒေနယ်ပယ်ဖြစ်ပါသည်။ (၁) အောက်ဖော်ပြပါကိစ္စရပ်များနှင့် သက်ဆိုင်သော စည်းမျဉ်းများ</p> <ul style="list-style-type: none"> • ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သော အဖွဲ့အစည်းများတွင်အမျိုးသမီးများ အရေအတွက် ခွဲတမ်းသတ်မှတ်ထားခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်း (အလေးဂရုပြုခြင်း) 	<p>ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်သော အဖွဲ့အစည်းများတွင် အမျိုးသမီးများ ကိုယ်စားပြု ပါဝင်ရပါမည်။</p>
<p>ကိုလံဘီယာ ၁၉၉၁ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၄၀</p>	<p>The authorities will guarantee the adequate and effective participation of women in the decision-making levels of the Public Administration.</p> <p>ပြည်သူ့အုပ်ချုပ်မှု ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သော အဆင့်များတွင် အမျိုးသမီးများ လုံလောက်စွာနှင့် ထိရောက်စွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အာဏာပိုင်များက အာမခံချက်ပေးရပါမည်</p>	<p>ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်သော အဖွဲ့အစည်းများတွင် အမျိုးသမီးများ ကိုယ်စားပြု ပါဝင်ရပါမည်။</p>
<p>ဇင်ဘာဘွေ ၂၀၁၃ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၀၄ (၄)</p>	<p>In appointing Ministers and Deputy Ministers, the President must be guided by considerations of regional and gender balance.</p> <p>ဝန်ကြီးများနှင့် ဒုတိယဝန်ကြီးများ ခန့်အပ်ရာတွင် နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် နယ်မြေဒေသနှင့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ ဟန်ချက်ညီမှု ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် အချက်များကို လမ်းညွှန်အဖြစ် အသုံးပြုရပါမည်။</p>	<p>အစိုးရအဖွဲ့တွင် ဝန်ကြီးများ ခန့်အပ်ရာ၌ အမျိုးသမီး နှင့် အမျိုးသား ဟန်ချက်ညီမှု ရှိရပါမည်။</p>

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်သည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

နိုင်ငံတော်အစိုးရ

မေးခွန်း: တရားစီရင်ရေးတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်မှု အရေးကြီးပုံကို အသိအမှတ်ပြုပါသလား။ တရားရုံးအဆင့်များ အားလုံး အထူးသဖြင့် တရားလွှတ်တော်ချုပ် သို့မဟုတ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတရားရုံးများသို့ ခန့်အပ်သည့် တရားစီရင်ရေးပိုင်း ရာထူးတာဝန်ခန့်အပ်ရေး အစီအမံများအရ အမျိုးသမီးများကို လွယ်ကူချောမွေ့စွာ ခန့်အပ်နိုင်ပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

အမျိုးသမီးများသည် ဥပဒေရေးရာ တန်းတူညီမျှမှုရရှိရန် တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍ အမြင့်ဆုံးအဆင့်အပါအဝင် အဆင့်အားလုံးတွင် ကိုယ်စားပြုပါဝင်ရပါမည်။ တရားသူကြီးအားလုံးသည် ၎င်းတို့၏ဘဝအတွေ့အကြုံများကို တရားစီရင်ရာတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားကြသည်သာဖြစ်ပါသည်။ ဥပဒေကို အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူခြင်းမှာ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ ဘက်မလိုက်ဘဲ လုပ်ဆောင်၍ မရပါ။ ထို့ကြောင့် အမျိုးသမီးများတစ်အုပ်စုလုံးအနေဖြင့် တရားမှုတစ်ရပ်ရပ်နှင့် အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပြီး အရေးယူဆောင်ရွက်မှုရှိစေရန် တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍတွင် ကိုယ်စားပြုပါဝင်ရပါမည်။

တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍ ရာထူးခန့်အပ်ခြင်းဆိုင်ရာ အစီအမံများသည် အမည်စာရင်းတင်သွင်းသူများနှင့် ခန့်အပ်သူများ မတူကွဲပြားမှုပေါ် သက်ရောက်မှု ရှိနိုင်ပါသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် ရာထူးခန့်အပ်သင့်သူကို ဖော်ထုတ်သည့် တရားဝင်လုပ်ငန်းစဉ် ရှိခြင်းဖြင့် အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်း သို့မဟုတ် အခြားအဖွဲ့အစည်းတစ်ခု၏ သဘောဆန္ဒဖြင့် ခန့်အပ်ခြင်းထက် အမည်စာရင်းတင်သွင်းသူများပိုမို၍ ကျား-မ စုံလင်မှုရှိပါမည်။ တရားသူကြီးများခန့်အပ်ရေး အမည်စာရင်းတင်သွင်းရာတွင် ပါတီစွဲမရှိသော တရားစီရင်ရေးကော်မရှင် သို့မဟုတ် ကော်မတီထားရှိလျက် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အမည်စာရင်းတင်သွင်းနိုင်စေရန် စဉ်းစားသင့်ပါသည်။ ယင်းကော်မရှင်တွင် ပါဝင်သူများမှာ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ နယ်ပယ်အားဖြင့်လည်းကောင်း (တရားစီရင်ရေးဝန်ဆောင်မှုကော်မရှင်တွင် ပါဝင်မည့်အဖွဲ့ဝင်များကို တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍမှသာမက အမှုလိုက်ရှေ့နေများ၊ တက္ကသိုလ်ပညာရှင်များ၊ အများပြည်သူ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ စသည်ဖြင့် ပါဝင်စေနိုင်ပါသည်) စုံလင်ရန် အရေးကြီးပါသည်။ အမျိုးသမီးများကို အမြင့်ဆုံးတရားရုံးသို့ ခန့်အပ်နိုင်ရန် အောက်တရားရုံးများတွင် တရားသူကြီးများအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရန် အခွင့်အလမ်းများရှိရပါမည်။ ဥပဒေအသိုက်အဝန်းအတွင်းဝါစဉ်အပေါ် အခြေခံလျက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ခုံရုံးသို့ ခန့်အပ်ပါက အမျိုးသမီးများ တစ်ပန်းရုံးနိုင်ပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>အီကွေဒေါ ၂၀၀၈ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၈၃ (၃)</p> <p>အပိုဒ် ၄၃၄</p>	<p>The judges of the National Court of Justice shall be elected by the Judiciary Council in conformity with a procedure entailing a competitive merit-based examination, subject to challenge and social monitoring.</p> <p>Parity between men and women shall be fostered.</p> <p>နိုင်ငံတော်အဆင့် တရားရုံး၏ တရားသူကြီးများကို အရည်အချင်းအခြေပြု စာမေးပွဲ ဖြေဆို ယှဉ်ပြိုင်စေသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းနှင့် အညီ တရားစီရင်ရေးကောင်စီက ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရမည်။ ယင်းသို့ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်းကို လူအများက ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်ခြင်း၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းများ ပြုလုပ်နိုင်စေရမည်။</p> <p>အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများအကြား တန်းတူညီမျှမှု ရှိစေရမည်။</p> <p>In the membership of the [Constitutional] Court, efforts shall be made to ensure parity between men and women.</p> <p>(ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ) တရားရုံးတွင် အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများ အရေအတွက် တန်းတူပါဝင်နိုင်စေရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ရမည်။</p>	<p>အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများအကြား တန်းတူ ညီမျှမှုကို ဦးတည်ချက်အဖြစ် ထားရှိပါသည်။</p>
--	---	---	--

<p>တောင်အာဖရိက ၁၉၉၆ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၇၄ (၁) အပိုဒ် ၁၇၄ (၂)</p>	<p>Any appropriately qualified woman or man who is a fit and proper person may be appointed as a judicial officer...The need for the judiciary to reflect broadly the racial and gender composition of South Africa must be considered when judicial officers are appointed.</p> <p>သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော အရည်အချင်း ပြည့်မီသည့် သင့်တော်သော အမျိုးသမီး သို့မဟုတ် အမျိုးသား မည်သူကိုမဆို တရားစီရင်ရေး အရာရှိ အဖြစ် ခန့်အပ်နိုင်သည်။ ... တရားစီရင်ရေး အရာရှိများကို ခန့်အပ်ရာတွင် တရားစီရင်ရေး ကဏ္ဍတွင် တောင်အာဖရိက နိုင်ငံ၏ လူမျိုးနှင့် ကျား-မ ပါဝင်မှုကို ကျယ်ပြန့်စွာ ထင်ဟပ်နိုင်ရန် လိုအပ်ချက်ကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားရန် ဖြစ်သည်။</p>	<p>တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍတွင် ရာထူးခန့်အပ်ရာ၌ ကျား-မ ဟန်ချက်ညီစေရေးကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား ရပါမည်။</p>
<p>တောင်ဆူဒန် ၂၀၁၁ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၂၂ (၆)</p>	<p>There shall be a substantial representation of women in the judiciary having regard to competence, integrity, credibility and impartiality.</p> <p>လုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်မှု၊ ကျင့်ဝတ်စိုင်းမာမှု၊ အများယုံကြည်သူဖြစ်ခြင်း၊ ဘက်မလိုက်ခြင်းတို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားလျက် တရားစီရင်ရေး ကဏ္ဍတွင် အမျိုးသမီးများ ကိုယ်စားပြုပါဝင်မှု များပြားစေရမည်။</p>	<p>တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍတွင် အမျိုးသမီးများ ကိုယ်စားပြု ပါဝင်နိုင်စေရေး အထွေထွေ သတ်မှတ်ချက်များ</p>

<p>ကင်ညာ ၂၀၁၀ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၇၁</p>	<p>(1) There is established the Judicial Service Commission. (2) The Commission shall consist of—(a) the Chief Justice, who shall be the chairperson of the Commission; (b) one Supreme Court judge elected by the judges of the Supreme Court; (c) one Court of Appeal judge elected by the judges of the Court of Appeal; (d) one High Court judge and one magistrate, one a woman and one a man, elected by the members of the association of judges and magistrates; (e) the Attorney-General; (f) two advocates, one a woman and one a man, each of whom has at least fifteen years' experience, elected by the members of the statutory body responsible for the professional regulation of advocates; (g) one person nominated by the Public Service Commission; and (h) one woman and one man to represent the public, not being lawyers, appointed by the President with the approval of the National Assembly (၁) တရားစီရင်ရေး ဝန်ဆောင်မှု ကော်မရှင် တည်ထောင်ရမည်။ (၂) ကော်မရှင်တွင် (က) တရားသူကြီးချုပ် သည် ကော်ရှင်၏ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်သည်။ (ခ) တရားလွှတ်တော်ချုပ် တရားသူကြီးတစ်ဦး၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် တရားသူကြီးများက ရွေးကောက်တင်မြှောက်သူ ဖြစ်ရမည်။ (ဂ) အယူခံတရားရုံး တရားသူကြီးတစ်ဦး၊ အယူခံတရားရုံး တရားသူကြီးများက ရွေးကောက်တင်မြှောက်သူ ဖြစ်ရမည်။ (ဃ) တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးတစ်ဦး နှင့် ခုံသမာဓိ တရားသူကြီးတစ်ဦး၊ အမျိုးသမီးတစ်ဦးနှင့် အမျိုးသားတစ်ဦး ဖြစ်ရမည်။ တရားသူကြီးများနှင့် ခုံသမာဓိ တရားသူကြီးများ အသင်းက ရွေးကောက် တင်မြှောက်သူ ဖြစ်ရမည်။ (င) ရှေ့နေချုပ် (စ) တရားလွှတ်တော်ချုပ်ရှေ့နေ နှစ်ဦး၊ အမျိုးသားတစ်ဦးနှင့် အမျိုးသမီးတစ်ဦး ဖြစ်ရမည်။ အတွေ့အကြုံ အနည်းဆုံး ၁၅ နှစ် ရှိရမည်။ တရားလွှတ်တော်ချုပ် ရှေ့နေများကို စည်းမျဉ်းထိန်းချုပ်ရန် တာဝန်ရှိသော ဥပဒေအရ ဖွဲ့စည်းထားသည့် အဖွဲ့အစည်း၏ အဖွဲ့ဝင်များက ရွေးကောက်တင်မြှောက်သူ ဖြစ်ရမည်။ (ဆ) ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုကော်မရှင်က အမည်စာရင်းတင်သွင်းသူတစ်ဦး နှင့် (ဇ) ရှေ့နေများ မဟုတ်ဘဲ လွှတ်တော်၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် နိုင်ငံတော်သမ္မတက ခန့်အပ်သည့် ပြည်သူ့လူထုကိုယ်စားလှယ် အမျိုးသမီးတစ်ဦးနှင့် အမျိုးသားတစ်ဦးတို့ ပါဝင်ရမည်။</p> <p>In the performance of its functions, the Commission shall be guided by the following...; and (b) the promotion of gender equality. ကော်မရှင်သည် လုပ်ငန်းတာဝန်များ ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါတို့ကို လမ်းညွှန်အဖြစ် ခံယူရမည်။ ... (ခ) ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုကို အားပေးမြှင့်တင်ခြင်း</p>	<p>တရားစီရင်ရေး ဝန်ဆောင်မှု ကော်မရှင်တွင် အမျိုးသမီး များကို ခန့်အပ်တာဝန်ပေးခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် စည်းမျဉ်းများ</p> <p>တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍတွင် ရာထူးခန့်အပ်ရာ၌ ကျား-မ ဟန်ချက်ညီစေရေးကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား ရပါမည်။</p>
<p>ဇင်ဘာဘွေ ၂၀၁၃ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၈၅</p>	<p>Appointments to the judiciary must reflect broadly the diversity and gender composition of Zimbabwe. တရားစီရင်ရေးအပိုင်း ရာထူးနေရာများသို့ ခန့်အပ်ရာတွင် ဇင်ဘာဘွေနိုင်ငံ၏ မတူကွဲပြားမှု နှင့် ကျား-မ ပါဝင်မှုအချိုးအစားကို ကျယ်ပြန့်စွာ ထင်ဟပ်စေရမည်။</p>	<p>တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍတွင် အမျိုးသမီးများ ကိုယ်စားပြု ပါဝင်နိုင်စေရေး အထွေထွေ သတ်မှတ်ချက်များ</p>

<p>အာဖရိက အလယ်ပိုင်း သမ္မတ နိုင်ငံ ၂၀၀၄ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၇၄</p>	<p>The Constitutional Court consists of nine members including at least three women, who hold the title of Councillor... The members of the Constitutional Court are designated as follows: two Magistrates including one women elected by their peers; one Attorney elected by their peers; two Professors of Law elected by their peers; two members including one women appointed by the President of the Republic; two members including one woman appointed by the President of the National Assembly...</p> <p>ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတရားရုံးတွင် Councillor ဟု ခေါ်သော အဖွဲ့ဝင် ၉ ဦး ရှိပြီး အနည်းဆုံး အမျိုးသမီး ၃ ဦး ပါဝင်ရမည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ တရားရုံးတွင် ပါဝင်သူများကို အောက်ပါ အတိုင်း သတ်မှတ်ပါသည်။ အမျိုးသမီးတစ်ဦး အပါအဝင် ခုံသမာဓိ တရားသူကြီး နှစ်ဦး၊ ခုံသမာဓိတရားသူကြီးများက ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရန်ဖြစ်သည်။ ရှေ့နေတစ်ဦး၊ ရှေ့နေများက ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရန်ဖြစ်သည်။ ဥပဒေ ပါမောက္ခနှစ်ဦး၊ ဥပဒေ ပါမောက္ခများက ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရန်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတော်သမ္မတက ခန့်အပ်သူနှစ်ဦး၊ အမျိုးသမီးတစ်ဦး ပါဝင်ရပါမည်။ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌက ခန့်အပ်သူနှစ်ဦး၊ အမျိုးသမီးတစ်ဦး ပါဝင်ရပါမည်။</p>	<p>တရားရုံးတွင်ရှိရမည့် အနည်းဆုံး အမျိုးသမီး အရေအတွက်ကို သတ်မှတ်ထားပါသည်။</p>
<p>တူနီးရှား ၂၀၁၄ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၀၆</p>	<p>Senior judges shall be nominated by presidential decree and in consultation with the Head of Government, based on an exclusive recommendation by the Supreme Judicial Council. Senior judicial posts shall be regulated by law. အဆင့်မြင့် တရားသူကြီးများကို ဦးဆောင်တရားရေးကောင်စီ၏ သီးခြားအကြံပြုချက်အပေါ် အခြေခံလျက် အစိုးရအကြီးအကဲနှင့် တိုင်ပင် ဆွေးနွေးပြီး သမ္မတအမိန့်ဒီကရီဖြင့် အမည်စာရင်း တင်သွင်းရမည်။</p>	<p>ပါတီခွဲကင်းရှင်းသည့် တရားစီရင်ရေး ဝန်ဆောင်မှု ကော်မရှင် သို့မဟုတ် ကော်မတီက တရားသူကြီးများ ခန့်အပ်ရန် အမည်စာရင်း တင်သွင်းသည်။</p>

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်သည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

နိုင်ငံတော်အစိုးရ

မေးခွန်း
၄၄

လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များတွင် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍစုံလင်မှု၏အရေးကြီးပုံကို အသိအမှတ်ပြုပါသလား။ လုံခြုံရေး တပ်ဖွဲ့များတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်နိုင်စေရေး အစီအမံများ ရှိပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

အမျိုးသမီးများသည် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ အခြေပြု အကြမ်းဖက်မှုကို မကာကွယ်နိုင်ခြင်း အပါအဝင် အမျိုးသားများနှင့် မတူညီသော လုံခြုံရေးစိုးရိမ်ပူပန်မှုများနှင့် ရင်ဆိုင်ရပါသည်။ အမျိုးသမီးများ၏ လိုအပ်ချက်များကို တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ရန် လုံခြုံရေးကဏ္ဍ အထူးသဖြင့် ရဲတပ်ဖွဲ့နှင့် တပ်မတော်တွင် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ စုံလင်မှုရှိစေရန်အရေးကြီးပါသည်။ လုံခြုံရေး ကဏ္ဍတွင် လူ့အခွင့်အရေးကို ကျား-မ မခွဲခြားဘဲ လေးစားလိုက်နာသော ပတ်ဝန်းကျင်ကို တည်ထောင်ပြီး လေးစားလိုက်နာရန် အရေးကြီးပါသည်။ အမျိုးသမီးများပါဝင်ခြင်းဖြင့် အထောက်အကူပြုနိုင်ပါသည်။ ဥပဒေပြုကော်မတီများနှင့် ရဲတပ်ဖွဲ့ ကော် မရှင်များကဲ့သို့သော ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှု အဖွဲ့အစည်းများသည်လည်း လုံခြုံရေးကဏ္ဍတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု ကို အားပေးမြှင့်တင်ခြင်းနှင့် လူ့အခွင့်အရေးများကို လေးစားသောအဖွဲ့အစည်း ပတ်ဝန်းကျင်တည်ဆောက်ခြင်းတို့တွင် အခန်းကဏ္ဍ ပါဝင်နိုင်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ယင်းအဖွဲ့အစည်းများသည်လည်း မတူကွဲပြားမှု ပါဝင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>အီကွေဒေါ ၂၀၀၈ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၆၀</p>	<p>Members of the Armed Forces and the National Police Force shall be subject to specific laws governing their rights and obligations and subject to their system of advancement and promotions based on merit and gender equity criteria. တပ်မတော်သားနှင့် နိုင်ငံတော်ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်များသည် ၎င်းတို့၏ အခွင့်အရေးများနှင့် တာဝန်များကို ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် သီးခြား ဥပဒေများကို လိုက်နာရပါမည်။ အရည်အချင်းနှင့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှု စံနှုန်းများအပေါ် အခြေခံသည့် ရာထူး တိုးမြှင့်မှု စနစ်ကို လိုက်နာရပါမည်။</p>	<p>ရာထူးတိုးမြှင့်ရန် အခွင့်အလမ်းများ ရရှိရေးတွင် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုကို ကျင့်သုံးရပါမည်။</p>
<p>ဘူရုနီ ၂၀၀၅ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၈၇</p>	<p>The Senate is provided with the following competences:... 5) Controlling the application of the constitutional provisions by demanding [exigent] the ethnic and gender representativeness and the equilibrium in all the State structures and institutions, notably the public administration and the Corps of Defence and of Security... အထက်လွှတ်တော်တွင် အောက်ဖော်ပြပါ လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ရှိပါ သည်။ ... (၅) နိုင်ငံတော်စုဖွဲ့ပုံများနှင့် အဖွဲ့အစည်းများ အထူး သဖြင့် ပြည်သူ့အုပ်ချုပ်မှု၊ ကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့များနှင့် လုံခြုံရေး တပ်ဖွဲ့များတွင် တိုင်းရင်းသားနှင့် အမျိုးသမီး အမျိုးသား ကိုယ်စား ပြုပါဝင်စေရန်နှင့် ညီမျှမှု ရှိစေရန် သတ်မှတ်ခြင်းအားဖြင့် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များ ကျင့်သုံးခြင်းကို ထိန်းချုပ်ခြင်း ...</p>	<p>နိုင်ငံတော် စုဖွဲ့ပုံများနှင့် အဖွဲ့အစည်းများ အားလုံးတွင် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ ဟန်ချက်ညီစေရပါမည်။</p>
<p>ဘူရုနီ ၂၀၀၅ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၂၄၇</p>	<p>The Corps of Defence and of Security develop within them a nondiscriminatory, non-ethnicist and non-sexist culture. ကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့များနှင့် လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များတွင် ခွဲခြား ဆက်ဆံမှု မပြုဘဲ လူမျိုးစွဲ ကျား-မ စွဲ မထားရှိသည့် ပတ်ဝန်းကျင် ကို တည်ဆောက်သည်။</p>	<p>လုံခြုံရေးကဏ္ဍသည် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု မပြုသော ကျား-မ မခွဲခြားသည့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို တည်ထောင်ရပါမည်။</p>

<p>ဆိုမာလီယာ</p>	<p>အပိုဒ် ၁၂၇ (၂)</p>	<p>Every Somali citizen is entitled to be considered for positions in the national armed forces at all levels, without discrimination and the rights of women shall be protected in this respect.</p> <p>ဆိုမာလီနိုင်ငံသားတိုင်း တပ်မတော်အဆင့်အားလုံးရှိ ရာထူးနေရာများတွင် ခန့်အပ်ရန် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု မပြုဘဲ စဉ်းစားခြင်းကို ခံယူခွင့်ရှိသည်။ ဤကိစ္စ နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရမည်။</p>	<p>တပ်မတော်တွင် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု မပြုရပါ။</p>
<p>ကင်ညာ ၂၀၁၀ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၁၅၊ ၂၄၈ (၂)၊ ၂၅၀ (၁၁)</p>	<p>The commissions are- (j) the National Police Service Commission. 10. The members of a commission shall elect a vice-chairperson from among themselves. 11. The chairperson and vice-chairperson of a commission shall not be of the same gender.</p> <p>ကော်မရှင်များမှာ ... (ည) နိုင်ငံတော်ရဲတပ်ဖွဲ့ဝန်ဆောင်မှုကော်မရှင်တို့ ဖြစ်သည်။ ၁၀။ ကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်များသည် မိမိတို့အကြားမှ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ တစ်ဦးကို ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရမည်။ ၁၁။ ကော်မရှင်၏ ဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဒုတိယ ဥက္ကဋ္ဌတို့သည် အမျိုးသားချင်း သို့မဟုတ် အမျိုးသမီးချင်း မဖြစ်စေရပါ။</p>	<p>ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲသော အဖွဲ့အစည်း၏ အကြီးအကဲများသည် ကျား-မ သာတူညီမျှမှု ရှိရပါမည်။</p>
<p>နီပေါ ၂၀၀၇ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၄၄ (၄) (က)</p>	<p>In order to give the Nepal Army a national character and make it inclusive, enlisting of Madhesi, indigenous ethnic groups, Dalits, women, and people from backward regions into the armed forces on the basis of the principles of equality and inclusiveness shall be ensured by law.</p> <p>နီပေါတပ်မတော်ကို အမျိုးသားစရိုက်လက္ခဏာပေါ်လွင်ပြီး အများပါဝင်နိုင်စေရန် တန်းတူညီမျှမှုနှင့် အများပါဝင်မှု မူများအပေါ် အခြေခံလျက် Madhesi လူမျိုးများ၊ တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများ၊ Dalits ဇာတ်နိမ့်များ၊ အမျိုးသမီးများနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုနောက်ကျသော နယ်မြေဒေသများမှ လူများကို တပ်မတော်သားအဖြစ် ခေါ်ယူရေး ဥပဒေအရ သတ်မှတ်ထားရမည်။</p>	<p>တပ်မတော်တွင် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှု ရှိရပါမည်။</p>

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်သည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

နိုင်ငံတော်အစိုးရ

မေးခွန်း
၄၅

လူ့အခွင့်အရေးများကို နိုင်ငံတော်အစိုးရအဆင့်အားလုံးတွင် အလေးဂရုပြုရမည်ဖြစ်ကြောင်း ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြထားပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

ထိရောက်မှု ရှိစေရန် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုရရှိရေး သတ်မှတ်ထားသည့် အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့် များကို ဖယ်ဒရယ်စနစ်များတွင်လည်းကောင်း၊ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချသည့် မည်သည့်ပုံစံမဆို ကျင့်သုံးသောတစ်ပြည်ထောင် နိုင်ငံများတွင်လည်းကောင်း ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုကို အလေးဂရုပြုလျက် အရေးယူဆောင်ရွက်ရမည်။

ဥပမာများ -

<p>ရုဒ်အန် ၂၀၀၅ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၂၅</p>	<p>The following principles shall guide the devolution and distribution of powers between all levels of government-... (c) acknowledgement of the role of the State in the promotion of the welfare of the people and protection of their human rights and fundamental freedoms... နိုင်ငံတော်အစိုးရ အဆင့်အားလုံးတွင် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများကို ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချလျက် ခွဲဝေပေးရာတွင် အောက်ဖော်ပြပါ မူများကို လမ်းညွှန်အဖြစ် အသုံးပြုရမည်။ (ဂ) ပြည်သူလူထု သာယာဝပြောရေးကို အားပေးမြှင့်တင်ခြင်းနှင့် ပြည်သူလူထု၏ လူ့အခွင့်အရေးများနှင့် အခြေခံလွတ်လပ်ခွင့်များကို ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ခြင်းတို့တွင် နိုင်ငံတော်၏ အခန်းကဏ္ဍကို အသိအမှတ်ပြုခြင်း ...</p>	<p>နိုင်ငံတော်အစိုးရ အဆင့်အားလုံးတွင် လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာများ ခွဲဝေသတ်မှတ်ရာတွင် လူ့အခွင့်အရေး များကို လမ်းညွှန်အဖြစ် အသုံးပြုရမည်။</p>
<p>ဇင်ဘာဘေ့ ၂၀၁၃ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၄၄</p>	<p>The State and every person, including juristic persons, and every institution and agency of the government at every level must respect, protect, promote and fulfil the rights and freedoms set out in this Chapter [Chapter 4, Declaration of Rights]. နိုင်ငံတော်နှင့် တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍမှ ပုဂ္ဂိုလ်များအပါအဝင် လူတိုင်း၊ အဆင့်အသီးသီးရှိ နိုင်ငံတော်အစိုးရ အဖွဲ့အစည်းနှင့် အေဂျင်စီအားလုံး သည် ဤအခန်းတွင် ဖော်ပြထားသော အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို လေးစားပြီး ကာကွယ်စောင့်ရှောက် လျက် အားပေးမြှင့်တင် ဖြည့်ဆည်းပေးရမည်။ (အခန်း ၄၊ အခွင့်အရေးများ ကြေညာချက်)</p>	<p>နိုင်ငံတော်အစိုးရ အဆင့်အားလုံးသည် လူ့အခွင့်အရေး များကို လေးစားရမည်။</p>
<p>အိန္ဒိယ ၁၉၄၉ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၃၊ အပိုဒ် ၁၂</p>	<p>In this Part [Fundamental Rights], unless the context otherwise requires, 'the State' includes the Government and Parliament of India and the Government and the Legislature of each of the States and all local or other authorities within the territory of India or under the control of the Government of India. ဤအပိုဒ် (အခြေခံအခွင့်အရေးများ) တွင် စကားစပ်အရ အခြားနည်း အဓိပ္ပာယ်ထွက်ပေါ်သည့်အခါမှလွဲ၍ 'နိုင်ငံတော်' ဆိုရာ၌ အိန္ဒိယ အစိုးရ၊ လွှတ်တော်၊ ပြည်နယ်အစိုးရနှင့် လွှတ်တော်များ၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံ နယ်နိမိတ်အတွင်းရှိ သို့မဟုတ် အိန္ဒိယအစိုးရ၏ ထိန်းချုပ်မှုအောက်ရှိ နယ်မြေနှင့် အခြား အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းအားလုံး ပါဝင်စေရမည်။</p>	<p>ပြည်နယ်နှင့် နယ်မြေခံ အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများ အပါအဝင် နိုင်ငံတော်အစိုးရ အဖွဲ့အစည်းအားလုံး သည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေပါ အခွင့်အရေးများကို လေးစားရမည်။</p>

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်ပါသည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

အမျိုးသမီးများသာတူညီမှုအတွက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အကဲဖြတ်ခြင်း

အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်း

မေးခွန်းများ ၄၆ - ၅၀

အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်း

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် သီးခြားလွတ်လပ်သော ကော်မရှင်များနှင့် တိုင်ကြားချက်လက်ခံသည့် အဖွဲ့အစည်းများ တည်ထောင်ရန် ပြဋ္ဌာန်းထားပါသလား။ ယင်းကော်မရှင်များတွင် အမျိုးသမီးများကိုယ်စားပြု ပါဝင်စေရေး အစီအမံများရှိပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍအပြင် သီးခြားလွတ်လပ်သော ကော်မရှင်များနှင့် တိုင်ကြားချက်လက်ခံရေး အရာရှိများသည် အရေးပါသော ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲရေးနှင့် အရေးယူရေးလုပ်ငန်းတာဝန်များကို ထမ်းဆောင်နိုင်ပါသည်။ ပြည်သူ့လူထုအနေဖြင့် အထူးသဖြင့် ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများအတွက် တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍထက် ယင်းအဖွဲ့အစည်းများသို့ သွားရောက်ရန် ပိုမိုလွယ်ကူနိုင်ပါသည်။ အမျိုးသမီးများ တရားစီရင်ရေး ရယူအသုံးပြုနိုင်မှု တိုးမြှင့်စေနိုင်ပါသည်။ ယင်းအဖွဲ့အစည်းများကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် အခိုင်အမာပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းဖြင့် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းလျက် တည်ထောင်သောအဖွဲ့အစည်းများထက် ပိုမိုမြင့်မားသော အဆင့်အတန်းကို ရရှိစေနိုင်ပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>အင်ဒိုလာ ၂၀၁၀ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၉၂ (၁)</p>	<p>The Ombudsman shall be an independent public body whose purpose shall be to defend the rights, freedoms and guarantees of citizens ensuring, by informal means, the justice and legality of the public administration.</p> <p>တိုင်ကြားချက်လက်ခံရေး အဖွဲ့သည် သီးခြားလွတ်လပ်သောအဖွဲ့အစည်းအဖြစ် အဖွဲ့အစည်းဖြစ်ပါမည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ နိုင်ငံသားများ၏ အခွင့်အရေးများ၊ လွတ်လပ်ခွင့်များနှင့် အာမခံချက်များကို ကာကွယ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ပြည်သူ့အုပ်ချုပ်မှုမှာ တရားမျှတမှုနှင့် ဥပဒေနှင့်ညီညွတ်မှု ရှိစေရန် အလွတ်သဘော နည်းလမ်းများဖြင့် ဆောင်ရွက်ပေးပါသည်။</p>	<p>တိုင်ကြားချက်လက်ခံရေးအဖွဲ့ တည်ထောင်ခြင်း</p>
<p>ပိုလန် ၂၀၀၄ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၂၅၆</p>	<p>The Ombudsman is an office established to guarantee the rights of citizens and to uphold legality and justice in the actions of the Public Administration.</p> <p>တိုင်ကြားချက်လက်ခံရေး အဖွဲ့သည် နိုင်ငံသားများ၏ အခွင့်အရေးများကို အာမခံချက်ပေးပြီး ပြည်သူ့အုပ်ချုပ်မှု လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရာတွင် ဥပဒေနှင့် အညီဖြစ်စေရေးနှင့် တရားမျှတမှုတို့ကိုဖော်ဆောင်ရန် ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ထားသည့်ရုံးဖြစ်သည်။</p>	<p>တိုင်ကြားချက်လက်ခံရေးအဖွဲ့ တည်ထောင်ခြင်း</p>
<p>ပနားမား ၁၉၇၂ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၂၉</p>	<p>The Office of the Ombudsman monitors the protection of the fundamental rights and guarantees recognized in this Constitution as well as of those which are provided for by international human rights conventions and the law through the non-judicial control of the facts, acts and omissions of public servants and providers of public services and makes sure that they are observed.</p> <p>တိုင်ကြားချက်လက်ခံရေးအရာရှိရုံးသည် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေတွင် အသိအမှတ်ပြုထားသော အခြေခံအခွင့်အရေးများနှင့် အာမခံချက်များကို လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေး ကွန်ဗင်းရှင်းများနှင့် ဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသော အခြေခံအခွင့်အရေးများနှင့် အာမခံချက်များကို လည်းကောင်း ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းအား စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးပါသည်။ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများ၊ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု ဖြည့်ဆည်းပေးသူများဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ၊ ၎င်းတို့၏ လုပ်ဆောင်မှုများ၊ မလုပ်ဆောင်ဘဲ ချန်လှပ်ထားခြင်းများကို တရားစီရင်ရေးအပိုင်းမှ မဟုတ်သော ထိန်းချုပ်မှုပြုလုပ် လျက်အခြေခံအခွင့်အရေးများနှင့် အာမခံချက်များကို လိုက်နာမှုအား စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးရန်ဖြစ်ပါသည်။</p>	<p>တိုင်ကြားချက်လက်ခံရေးအဖွဲ့ တည်ထောင်ခြင်း</p>

<p>ဘိုလစ်ဗီးယား ၂၀၀၉ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၂၀၈</p>	<p>I. The Public Defender shall oversee the enforcement, promotion, dissemination of and compliance with human rights, both individual and collective, that are established in the Constitution, laws and international instruments. The function of the Public Defender shall extend to the administrative activity of the entire public sector and the activity of private institutions that provide public services.</p> <p>၁။ အများပြည်သူကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးအရာရှိသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၊ ဥပဒေများနှင့် နိုင်ငံတကာ စာချုပ်စာတမ်းများတွင် ပြဌာန်းထားသော တစ်ဦးချင်းနှင့် စုပေါင်းလူ့အခွင့်အရေးများကို လိုက်နာစေရေး အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အားပေးမြှင့်တင်ခြင်း၊ ဖြန့်ဖြူးခြင်းနှင့် လိုက်နာစေခြင်းကို ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲရမည်။ အများပြည်သူကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးအရာရှိ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုအတိုင်းအတာမှာ အများပြည်သူ ကဏ္ဍတစ်ခုလုံး၏ အုပ်ချုပ်မှု လုပ်ငန်းများနှင့် ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုများ ဖြည့်ဆည်းပေးသော ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုတို့ဖြစ်သည်။</p> <p>II. The Public Defender shall also promote the defence of the rights of the nations and rural native indigenous peoples, of urban and intercultural communities, and of Bolivians who are abroad.</p> <p>၂။ အများပြည်သူကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးအရာရှိသည် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများ၊ ကျေးလက်ရှိ တိုင်းရင်းသားများ၊ မြို့ပြနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအများပါဝင်သော ရပ်ရွာအသိုက်အဝန်းများ၊ ပြည်ပရှိ ဘိုလစ်ဗီးယားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး အားပေးမြှင့်တင်ရမည်။</p> <p>III. The Public Defender is an institution with operational, financial and administrative autonomy, in accordance with the law. Its functions shall be governed by the principles of free services, accessibility, swiftness and solidarity. In the exercise of its functions it does not receive instructions from the organs of the State.</p> <p>၃။ အများပြည်သူကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးစနစ်သည် ဥပဒေနှင့်အညီ လုပ်ငန်းပိုင်း၊ ငွေကြေးပိုင်းနှင့် အုပ်ချုပ်စီမံမှုပိုင်း ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ် ဆောင်ရွက်နိုင်ရမည်။ လုပ်ငန်းများလုပ်ဆောင်ရာတွင် အခမဲ့ ဝန်ဆောင်မှုပေးရေး၊ ရယူအသုံးပြုနိုင်ရေး၊ လျင်မြန်ရေးနှင့် စုစည်းညီညွတ်မှုရှိရေး မူများကို လိုက်နာရမည်။ လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် နိုင်ငံတော် အဖွဲ့အစည်းများထံမှ ညွှန်ကြားချက်ကို ရယူလက်ခံခြင်း မပြုရပါ။</p>	<p>လူ့အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန် သီးခြားလွတ်လပ်သော အများပြည်သူအဖွဲ့အစည်း တည်ထောင်ခြင်း</p>
<p>သီရိလင်္ကာ ၁၉၇၈ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၅၆ (၁)</p>	<p>Parliament shall by law provide for the establishment of the office of the Parliamentary Commissioner for Administration (Ombudsman) charged with the duty of investigating and reporting upon complaints or allegations of the infringement of fundamental rights and other injustices by public officers and officers of public corporations, local authorities and other like institutions, in accordance with and subject to the provisions of such law.</p> <p>အများပြည်သူ အရာရှိများ၊ အများပြည်သူ ကော်ပိုရေးရှင်းများ၊ နယ်မြေခံအာဏာပိုင်များနှင့် အခြားအလားတူ အဖွဲ့အစည်းများမှ အရာရှိများက အခြေခံအခွင့်အရေးများကို ထိပါးခြင်းနှင့် အခြားမတရားမှုများ ကျူးလွန်သည်ဟု တိုင်ကြားချက် သို့မဟုတ် စွပ်စွဲချက်များကို သက်ဆိုင်ရာဥပဒေနှင့်အညီ သက်ဆိုင်ရာ ဥပဒေပါ ပြဌာန်းချက်များအတိုင်း စုံစမ်းစစ်ဆေးရန်နှင့် အစီရင်ခံတင်ပြရန် တာဝန်အပ်နှင်းထားသည့် အုပ်ချုပ်စီမံမှု လွှတ်တော်ကော်မရှင်နာ (တိုင်ကြားချက်လက်ခံရေးအရာရှိ) ရုံး တည်ထောင်ရန် လွှတ်တော်က ဥပဒေပြဌာန်းပေးရမည်။</p>	<p>တိုင်ကြားချက်လက်ခံရေးအဖွဲ့ တည်ထောင်ခြင်း</p>

<p>ဟေတီ ၁၉၈၇ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၄၊အပိုဒ် ၂၀၇ (၁)၊ ၂၀၇ (၂)၊ ၂၀၇ (၂) (ခ)</p>	<p>An office known as the Office of Citizen Protection is established to protect all individuals against any form of abuse by the government. နိုင်ငံသားကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးရုံး အမည်ဖြင့် ရုံးတည်ထောင်လျက် လူတစ်ဦးချင်းကို နိုင်ငံတော်အစိုးရက မလျော်မကန်ပြုမှုမှ ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရမည်။</p> <p>(1) The office is directed by a citizen bearing the title of Protector of Citizens. He is chosen by consensus of the President of the Republic, the President of the Senate and the President of the Chamber of Deputies. His term is seven (7) years and may not be renewed.</p> <p>(၁) ယင်းရုံးတွင် နိုင်ငံသားများကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးအရာရှိက အကြီးအကဲအဖြစ်ဆောင်ရွက်ရမည်။ နိုင်ငံတော်သမ္မတ၊ အထက်လွှတ်တော် ဥက္ကဋ္ဌ နှင့် အောက်လွှတ်တော် ဥက္ကဋ္ဌတို့ အားလုံး သဘောတူညီချက်ဖြင့် ရွေးချယ်ခန့်ထားပြီး ရာထူးသက်တမ်းမှာ ၇ နှစ်ဖြစ်သည်။ ရာထူးသက်တမ်း တိုးမြှင့်ခွင့်မရှိပါ။</p> <p>(2) His intervention on behalf of any complainant is without charge, whatever the court having jurisdiction might be.</p> <p>(၂) မည်သည့်တိုင်ကြားချက်အတွက်မဆို စီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသည့် တရားရုံးမှာ မည်သည့်တရားရုံးဖြစ်စေ အခကြေးငွေ မယူဘဲ ဆောင်ရွက်ပေးရန် ဖြစ်သည်။</p> <p>(2BIS) In the exercise of its functions, it will pay a special attention to the complaints presented by women, particularly in that relating to the discriminations and the aggressions of which they may be victims notably in their work.</p> <p>(၂) (ခ) လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် အမျိုးသမီးများက တိုင်ကြားသော တိုင်ကြားချက်များ အထူးသဖြင့် လုပ်ငန်းခွင်တွင် ခွဲခြားဆက်ဆံခံရခြင်း၊ ရန်လိုမှု ခံရခြင်းဆိုင်ရာ တိုင်ကြားချက်များကို အထူးအာရုံစိုက်ရမည်။</p>	<p>အမျိုးသမီးများကို အဓိကထားလျက် အစိုးရက မလျော်မကန် လုပ်ဆောင်ခြင်းကို ဖြေရှင်းရန် အများပြည်သူ အဖွဲ့အစည်းတည် ထောင်ခြင်း</p>
<p>ဇင်ဘာဘွေ ၂၀၁၃ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၂၃၂ (၁) (ခ)</p> <p>အပိုဒ် ၂၃၃</p>	<p>The following are the independent Commissions – (b) the Zimbabwe Human Rights Commission</p> <p>အောက်ဖော်ပြပါတို့မှာ သီးခြားလွတ်လပ်သော ကော်မရှင်များ ဖြစ်စေရမည်။</p> <p>(ခ) ဇင်ဘာဘွေ လူ့အခွင့်အရေး ကော်မရှင်</p> <p>The independent Commissions have the following general objectives in addition to those given to them individually-- a. to support and entrench human rights and democracy; b. to protect the sovereignty and interests of the people; c. to promote constitutionalism; d. to promote transparency and accountability in public institutions; e. to secure the observance of democratic values and principles by the State and all institutions and agencies of government, and government-controlled entities; and f. to ensure that injustices are remedied.</p> <p>သီးခြားလွတ်လပ်သော ကော်မရှင်တစ်ခုစီတွင် သီးခြားဦးတည်ချက်များ ရှိသကဲ့သို့ ကော်မရှင်အားလုံးတွင် အောက်ဖော်ပြပါ အထွေထွေဦးတည်ချက် များ ရှိသည်။ (က) လူ့အခွင့်အရေးများနှင့် ဒီမိုကရေစီကို ပံ့ပိုးပေးရန်နှင့် ခိုင်မြဲစေရန် (ခ) အချုပ်အခြာအာဏာနှင့် ပြည်သူလူထု၏ အကျိုးစီးပွားများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန် (ဂ) ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေစနစ်ကို အားပေးမြှင့် တင်ရန် (ဃ) အများပြည်သူ အဖွဲ့အစည်းများတွင် ထင်သာမြင်သာရှိမှုနှင့် တာဝန်ယူမှု/တာဝန်ခံမှုကို အားပေးမြှင့်တင်ရန် (င) နိုင်ငံတော်၊ အစိုးရ အဖွဲ့ အစည်းနှင့် အေဂျင်စီအားလုံး၊ အစိုးရက ထိန်းချုပ်သော အဖွဲ့အစည်းများက ဒီမိုကရေစီတန်ဖိုးနှင့် မူများကို လိုက်နာစေခြင်း (စ) မတရားမှုများကို ကုစားစေခြင်း</p>	<p>လူ့အခွင့်အရေး သို့မဟုတ် တန်းတူညီမျှမှု ကော်မရှင် တည်ထောင်ခြင်း</p>

<p>ဝိယာနာ ၁၉၈၀ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၂၁၂ (ဆ) (၁) (က)</p>	<p>(1) There are hereby established the following Commissions, the goals of which are to strengthen social justice and the rule of law - (a) the Human Rights Commission; (၁) လူ့အခွင့်အရေး တရားမျှတမှုနှင့် တရားဥပဒေ စိုးမိုးမှု အားကောင်းစေရန် အောက်ဖော်ပြပါ ကော်မရှင်များကို တည်ထောင်လိုက်သည်။ (က) လူ့အခွင့်အရေး ကော်မရှင်</p>	<p>လူ့အခွင့်အရေး သို့မဟုတ် တန်းတူညီမျှမှု ကော်မရှင် တည်ထောင်ခြင်း</p>
<p>ဖီနို ၁၉၉၇ ခုနှစ်</p>	<p>ပုဒ်မ ၄၂</p>	<p>(1) This section establishes a Human Rights Commission. (2) Its functions are: (a) to educate the public about the nature and content of the Bill of Rights, including its origins in international conventions and other international instruments, and the responsibilities of the Human Rights Committee, the Committee on the Elimination of Racial Discrimination and other organs of the General Assembly of the United Nations for promoting respect for human rights; (b) to make recommendations to the Government about matters affecting compliance with human rights, including the making of a recommendation that a particular question about the legal effect of a provision of the Bill of Rights be referred to the Supreme Court for its opinion; and (c) to perform such other functions as are conferred on it by a law made by the Parliament. (၁) ဤအပိုဒ်ဖြင့် လူ့အခွင့်အရေး ကော်မရှင်ကို တည်ထောင်သည်။ (၂) လူ့အခွင့်အရေး ကော်မရှင်၏ လုပ်ငန်းများမှာ (က) အခွင့်အရေးများ ဥပဒေ၏ သဘောသဘာဝနှင့် ပါဝင်သော အကြောင်းအရာများကို ယင်းဥပဒေ သည် နိုင်ငံတကာ ကွန်ဗင်းရှင်းများနှင့် အခြား နိုင်ငံတကာ စာချုပ်စာတမ်းများ၊ လူ့အခွင့်အရေး ကော်မတီ၊ လူမျိုးခွဲခြားရေး ပပျောက်စေရေး ကော်မတီနှင့် လူ့အခွင့်အရေးကို လေးစားမှု အားပေးမြှင့်တင်ရေး ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေ ညီလာခံ အခြားအဖွဲ့အစည်းများ၏ တာဝန်များတွင် အခြေခံကြောင်းနှင့်တကွ ပြည်သူလူထုကို ပညာပေးခြင်း (ခ) အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက် တစ်ရပ်၏ ဥပဒေအရ သက်ရောက်မှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ တရားလွှတ်တော်ချုပ်သို့ တင်သွင်းသော မေးခွန်းတစ်ရပ်ရပ်အပေါ် အကြံပြုချက်ပေးခြင်း အပါအဝင် လူ့အခွင့်အရေးကို လိုက်နာခြင်းအတွက် သက်ရောက်မှုရှိသော ကိစ္စရပ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ နိုင်ငံတော် အစိုးရအား အကြံပြုခြင်း (ဂ) လွှတ်တော်က ပြဋ္ဌာန်း သော ဥပဒေတွင် ကော်မရှင်ကိုအပ်နှင်းထားသည့် အခြားလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။</p>	<p>လူ့အခွင့်အရေး သို့မဟုတ် တန်းတူညီမျှမှု ကော်မရှင် တည်ထောင်ခြင်း</p>

<p>ဖိလစ်ပိုင် ၁၉၈၇ ခုနှစ်</p>	<p>ပုဒ်မ ၁၈(၇)၊ အပိုဒ် ၁၃</p>	<p>The Commission on Human Rights shall have the following powers and functions. 1. Investigate, on its own or on complaint by any party, all forms of human rights violations involving civil and political rights; ... 3. Provide appropriate legal measures for the protection of human rights of all persons within the Philippines, as well as Filipinos residing abroad, and provide for preventive measures and legal aid services to the underprivileged whose human rights have been violated or need protection; 4. Exercise visitatorial powers over jails, prisons, or detention facilities. 5. Establish a continuing program of research, education, and information to enhance respect for the primacy of human rights. 6. Recommend to the Congress effective measures to promote human rights and to provide for compensation to victims of violations of human rights, or their families, 7. Monitor the Philippine Government's compliance with international treaty obligations on human rights... 9. Request the assistance of any department, bureau, office, or agency in the performance of its functions, ...11. Perform such other duties and functions as may be provided by law.</p> <p>လူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင်သည် အောက်ဖော်ပြပါ လုပ်ပိုင်ခွင့်များနှင့် လုပ်ငန်းများ ရှိစေရမည်။ ၁။ ၎င်းကိုယ်တိုင်ဖြစ်စေ၊ အခြားအဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ရပ်က တိုင်ကြား၍ ဖြစ်စေ ပြည်သူလူထု အခွင့်အရေးနှင့် နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးများ ပါဝင်ပတ်သက်သည့် လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှု ပုံစံအားလုံးကို စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်း ... ၃။ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံတွင် နေထိုင်သူအားလုံးနှင့် ပြည်ပတွင်နေထိုင်လျက်ရှိသော ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးအားလုံးအတွက် လူ့အခွင့်အရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုပေးရန် သင့်တော်သော ဥပဒေအစီအမံများအားလုံးကို ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း၊ လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်ခံရသော သို့မဟုတ် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု လိုအပ်နေသော ချို့တဲ့သူများအား တားဆီးကာကွယ်ရေး အစီအမံများနှင့် ဥပဒေအကူအညီပေးသည့် ဝန်ဆောင်မှုများ ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း ၄။ အကျဉ်းထောင်များ၊ ထောင်များ သို့မဟုတ် ထိန်းသိမ်းရေးစခန်းများတွင် ဧည့်တွေ့ခွင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ကျင့်သုံးခြင်း ၅။ လူ့အခွင့်အရေးများ၏ အဓိကအရေးပါပုံကို လေးစားမှုတိုးတက်မြှင့်တင်ပေးရန် သုတေသန၊ ပညာပေးခြင်းနှင့် သတင်း အချက်အလက် ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း စဉ်ဆက်မပြတ် လုပ်ဆောင်မည့် လုပ်ငန်းစဉ်တည်ထောင်ခြင်း ၆။ လူ့အခွင့်အရေးများကို အားပေးမြှင့်တင်ရန်နှင့် လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်ခံရသူများ သို့မဟုတ် ၎င်းတို့၏ မိသားစုများအား လျော်ကြေးပေးအပ်ရန် ထိရောက်သော အစီအမံများကို လွှတ်တော်သို့ အကြံပြုတင်ပြခြင်း ၇။ နိုင်ငံတကာ စာချုပ်စာတမ်းများတွင်ပါဝင်သော လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ တာဝန်များအတိုင်း ဖိလစ်ပိုင်အစိုးရ၏ လိုက်နာဆောင်ရွက်မှုကို စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း ... ၉။ လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် မည်သည့် ဦးစီးဌာန၊ အဖွဲ့၊ ရုံး၊ အေဂျင်စီများမှမဆို အကူအညီ လိုအပ်ပါက တောင်းခံခြင်း ... ၁၁။ ဥပဒေအရ ပြဋ္ဌာန်းထားသော အခြားတာဝန်များနှင့် လုပ်ငန်းများကို လုပ်ဆောင်ခြင်း</p>	<p>လူ့အခွင့်အရေး သို့မဟုတ် တန်းတူညီမျှမှု ကော်မရှင် တည်ထောင်ခြင်း</p>
--	-----------------------------------	---	---

<p>မော်လဒိုက် ၂၀၀၈ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၉၉</p>	<p>a. There shall be an Anti-Corruption Commission of the Maldives. b. The Anti-Corruption Commission is an independent and impartial institution. It shall perform its duties and responsibilities in accordance with the Constitution and any laws enacted by the People’s Majlis. The Anti-Corruption Commission shall work to prevent and combat corruption within all activities of the State without fear. c. The Anti-Corruption Commission shall function as provided for by the statute governing the Anti-Corruption Commission. Such statute shall specify the responsibilities, powers, mandate, qualifications, and ethical standards of members. (က) မော်လဒိုက်နိုင်ငံ အဂတိလိုက်စားမှု တိုက်ဖျက်ရေးကော်မရှင် ဖွဲ့စည်းရမည်။ (ခ) အဂတိလိုက်စားမှုတိုက်ဖျက်ရေး ကော်မရှင်မှာ သီးခြားလွတ်လပ်ပြီး ဘက်မလိုက်သော အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည်။ ကော်မရှင်သည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၊ ပြည်သူ့လူထု Majlis များက ပြဋ္ဌာန်းသောဥပဒေများနှင့်အညီ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို ဆောင်ရွက်ရမည်။ အဂတိလိုက်စားမှုတိုက်ဖျက်ရေး ကော်မရှင်သည် နိုင်ငံတော်၏ လုပ်ငန်းအားလုံးတွင် စိုးရိမ်ကြောက်ရွံ့မှုမရှိဘဲ အဂတိလိုက်စားမှုကို တားဆီးရန်နှင့် တိုက်ဖျက်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည်။ (ဂ) အဂတိလိုက်စားမှု ကော်မရှင်သည် အဂတိလိုက်စားမှုကော်မရှင် ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအတိုင်း လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ရမည်။ ယင်းဥပဒေတွင် ကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်များ၏ တာဝန်များ၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်များ၊ အရည်အချင်း သတ်မှတ်ချက်များနှင့် ကျင့်ဝတ်စံနှုန်းများကို ဖော်ပြထားရမည်။</p>	<p>အဂတိလိုက်စားမှု တိုက်ဖျက်ရေး ကော်မရှင် တည်ထောင်ခြင်း</p>
<p>ဆိုမာလီယာ ၂၀၁၂ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၁၁ (ဂ) (၁)</p>	<p>There shall be an Anti-Corruption Commission and its mandate is to investigate allegations of corruption that implicate the public sector. အဂတိလိုက်စားမှုတိုက်ဖျက်ရေး ကော်မရှင် ဖွဲ့စည်းထားရှိရမည်။ ကော်မရှင်၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်မှာ အများပြည်သူကဏ္ဍ ပါဝင်ပတ်သက်သော အဂတိလိုက်စားမှု စွပ်စွဲချက်များကို စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းဖြစ်သည်။</p>	<p>အဂတိလိုက်စားမှု တိုက်ဖျက်ရေး ကော်မရှင် တည်ထောင်ခြင်း</p>
<p>တူနီးရှား ၂၀၁၄ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၃၀</p>	<p>The Good Governance andAnti-Corruption Commission contributes to policies of good governance, and preventing and fighting corruption. It is responsible for following up on the implementation and dissemination of these policies, for the promotion of a culture of good governance, and for the consolidation of principles of transparency, integrity and accountability. ကောင်းမွန်သောအုပ်ချုပ်မှုနှင့် အဂတိလိုက်စားမှု တိုက်ဖျက်ရေးကော်မရှင်သည် ကောင်းမွန်သော အုပ်ချုပ်မှု မူဝါဒများ ကျင့်သုံးနိုင်ရန် အထောက်အကူပြုပြီး အဂတိလိုက်စားမှု တားဆီးခြင်း တိုက်ဖျက်ခြင်းများ လုပ်ဆောင်သည်။ ကောင်းမွန်သော အုပ်ချုပ်မှု ပတ်ဝန်းကျင်ကို အားပေးမြှင့်တင်ရေး၊ ထင်သာမြင်သာရှိမှု၊ ကျင့်ဝတ်စိုင့်မာမှုနှင့် တာဝန်ယူမှု တာဝန်ခံမှုများ ခိုင်မာစေရေး အတွက် ယင်းမူဝါဒများကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် ပြန့်ပွားစေခြင်းကို နောက်ဆက်တွဲ ဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ရှိသည်။</p>	<p>အဂတိလိုက်စားမှု တိုက်ဖျက်ရေး ကော်မရှင် တည်ထောင်ခြင်း</p>
<p>ဘူရွန်ဒီ ၂၀၀၅ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၉၁ (ဆ)</p>	<p>The [Electoral] Commission is given the charge of the following missions:... g) To assure the respect for the provisions of this Constitution relative to multiethnicity and to gender and to take cognizance of [connaître] of the claims in this respect. ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်သည် အောက်ဖော်ပြပါ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရမည်။ ... (ဆ) တိုင်းရင်းသား အများ ပါဝင်ခြင်း၊ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ စုံလင်ခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဤဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို လေးစားမှု ရှိစေရန်နှင့် ဤကိစ္စနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရပိုင်ခွင့် တောင်းခံချက်များအတွက် အရေးယူဆောင်ရွက်ပေးရန်ဖြစ်သည်။</p>	<p>ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင် တည်ထောင်ခြင်း</p>

<p>ဘူတန် ၂၀၀၈ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၅ (၄) (ခ)</p>	<p>A political party shall be registered by the Election Commission on its satisfying the qualifications and requirements set out hereinafter, that:...(b) Its membership is not based on region, sex, language, religion or social origin...</p> <p>နိုင်ငံရေးပါတီသည် ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ဖော်ပြထားသော အောက်ဖော်ပြပါ အရည်အချင်း သတ်မှတ်ချက်များနှင့် လိုအပ်ချက်များ ပြည့်မီပါက ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်က မှတ်ပုံတင်ပေးရမည်။ ... (ခ) ပါတီဝင် ဖြစ်ခြင်းမှာ နယ်မြေဒေသ၊ ကျား-မ၊ ဘာသာစကား၊ ယုံကြည်ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာ သို့မဟုတ် လူမှုရေးဖွဲ့စည်းပုံအပေါ် အခြေမခံ စေရပါ။</p>	<p>ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင် တည်ထောင်ခြင်း</p>
<p>ကင်ညာ ၂၀၁၀ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၈၈ (၁)</p> <p>အပိုဒ် ၈၈ (၄)</p>	<p>1. There is established the Independent Electoral and Boundaries Commission.</p> <p>၁။ သီးခြားလွတ်လပ်သော ရွေးကောက်ပွဲနှင့် နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ရေး ကော်မရှင် တည်ထောင်ရမည်။</p> <p>4. The Commission is responsible for conducting or supervising referenda and elections to any elective body or office established by this Constitution, and any other elections as prescribed by an Act of Parliament....</p> <p>၄။ ကော်မရှင်သည် လူထုဆန္ဒခံယူပွဲနှင့် ဤဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေဖြင့် တည်ထောင်ထားသော ရွေးကောက်တင်မြှောက်သည့် အဖွဲ့အစည်း သို့မဟုတ် ရာထူးနေရာများအတွက် ရွေးကောက်ပွဲများ သို့မဟုတ် လွှတ်တော်က ပြဋ္ဌာန်းသည့် ဥပဒေအရ သတ်မှတ်ထားသော အခြား မည်သည့်ရွေးကောက်ပွဲမဆို ကျင်းပရန် သို့မဟုတ် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲရန် တာဝန်ယူရမည် ...။</p>	<p>ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင် တည်ထောင်ခြင်း</p>

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်သည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်း

မေးခွန်း
၄၇

တစ်နိုင်ငံလုံးအဆင့် အမျိုးသမီးကော်မရှင် သို့မဟုတ် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ ကော်မရှင်တည်ထောင်ရန် သို့မဟုတ် 'ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍဆိုင်ရာ အစီအမံများ' တွင်ပါဝင်သည့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများ တည်ထောင်ရန် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

တစ်နိုင်ငံလုံးအဆင့် အမျိုးသမီးများအတွက် အစီအမံများတွင် 'အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများအကြား တန်းတူညီမျှမှု ပိုမိုရရှိစေရန် ဦးဆောင်မှုပေးလျက် အစိုးရ၏လုပ်ဆောင်မှုများကို ပံ့ပိုးသော နိုင်ငံတော်အစိုးရရုံးများ၊ ဦးစီးဌာနများ၊ ကော်မရှင်များ သို့မဟုတ် ဝန်ကြီးဌာနများ ပါဝင်ပါသည်' (ကနေဒါ နိုင်ငံတကာ ဖွံ့ဖြိုးရေး အေဂျင်စီ ၂၀၀၇ ခုနှစ်)။ တစ်နိုင်ငံလုံးအဆင့် အမျိုးသမီးများအတွက် အစီအမံများ (ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍဆိုင်ရာ အစီအမံများ)၏ အခန်းကဏ္ဍမှာ 'အမျိုးသမီးများ တိုးတက်ရေးကို အားပေးမြှင့်တင်သည့် မူဝါဒများကိုစီစဉ်ရန်၊ အကောင်အထည်ဖော်ရေးအားပေးမြှင့်တင်ရန်၊ ဆောင်ရွက်ရန်၊ စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးရန်၊ အကဲဖြတ်သုံးသပ်ရန်၊ စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ရန်နှင့် ပံ့ပိုးမှုရရှိရေး နှိုးဆော်ရန်' ဖြစ်ပါသည် (ကုလသမဂ္ဂ ၁၉၉၅ ခုနှစ်၊ ၈၄)။ ယင်းအစီအမံများတွင် ဥပဒေပြုအပိုင်း (ဥပမာ အထူးပြုကော်မတီ)၊ အုပ်ချုပ်ရေးအပိုင်း (ဥပမာ အမျိုးသမီးရေးရာ တာဝန်ယူသော ဝန်ကြီးဌာန)နှင့် သီးခြားလွတ်လပ်သော ကော်မရှင်ကဲ့သို့သော နိုင်ငံတော်အစိုးရ အပိုင်းအသီးသီးမှ အဖွဲ့အစည်းများ ပါဝင်နိုင်ပါသည်။ ဦးဆောင်အဖွဲ့အစည်းမှာ မကြာခင် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍကော်မရှင် သို့မဟုတ် အမျိုးသမီးရေးရာတာဝန်ယူသော ဝန်ကြီးဌာနကဲ့သို့သော သီးခြားလွတ်လပ်သော အထူးပြုအဖွဲ့အစည်းဖြစ်ပါသည်။ ဤအဖွဲ့အစည်းမှာ ထိရောက်မှုရှိစေရန် လုံလောက်သော ရန်ပုံငွေရရှိပြီး လုပ်ပိုင်ခွင့်ကိုဆောင်ရွက်ရန် အခွင့်အာဏာလည်း ရရှိထားရပါမည်။

နိုင်ငံတော်အဆင့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍမူဝါဒကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းအား ညှိနှိုင်းပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲခြင်းအပြင် အမျိုးသမီးများအတွက် တစ်နိုင်ငံလုံးအဆင့် အစီအမံများကို ဦးဆောင်သော အဖွဲ့အစည်းသည် နိုင်ငံတကာ တာဝန်များကိုအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းအား ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲပြီး CEDAW ဆိုင်ရာ နိုင်ငံတော်အဆင့် အစီရင်ခံစာတင်သွင်းရေး ညှိနှိုင်းပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ရန်လည်း တာဝန်ယူရပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>ဂီယာနာ ၁၉၈၀ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၂၁၂ (ဆ)</p>	<p>There are hereby established the following Commissions, the goals of which are to strengthen social justice and the rule of law - (b) the Women and Gender Equality Commission... လူမှုရေး တရားမျှတမှုနှင့် တရားဥပဒေ စိုးမိုးမှု အားကောင်းစေရန် ဤ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ အောက်ဖော်ပြပါ ကော်မရှင်များကို ဖွဲ့စည်းလိုက်သည်။ (၁) အမျိုးသမီးများနှင့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှု ကော်မရှင် ...</p>	<p>တစ်နိုင်ငံလုံးအဆင့် အမျိုးသမီး ကော်မရှင် ဖွဲ့စည်း တည်ထောင်ခြင်း</p>
--------------------------------------	---------------------------	---	--

<p>တောင် အာဖရိက ၁၉၉၆ ခုနှစ်</p>	<p>ပုဒ်မ ၁၈၇</p>	<p>(1) The Commission for Gender Equality must promote respect for gender equality and the protection, development and attainment of gender equality. (2) The Commission for Gender Equality has the power, as regulated by national legislation, necessary to perform its functions, including the power to monitor, investigate, research, educate, lobby, advise and report on issues concerning gender equality. (3) The Commission for Gender Equality has the additional powers and functions prescribed by national legislation.</p> <p>(၁) ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှု ကော်မရှင်သည် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုကို အလေးဂရုပြုရေး၊ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် ရရှိစေရေး အားပေးမြှင့်တင်ရမည်။ (၂) ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုကော်မရှင်တွင် နိုင်ငံတော်အဆင့် ဥပဒေများ၏ စည်းမျဉ်းထိန်းချုပ်မှုအောက်တွင် ၎င်း၏လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သော လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုနှင့် သက်ဆိုင်သော ကိစ္စရပ်များကို စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်း၊ စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်း၊ သုတေသနပြုလုပ်ခြင်း၊ ပညာပေးခြင်း၊ မဲဆွယ်စည်းရုံးခြင်း၊ အကြံပေးခြင်း နှင့် အစီရင်ခံတင်ပြခြင်းများ လုပ်ဆောင်ရန်လုပ်ပိုင်ခွင့် အပါအဝင် ဖြစ်သည်။ (၃) ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှု ကော်မရှင်တွင် နိုင်ငံတော်အဆင့် ဥပဒေများ၌ ပြဋ္ဌာန်းထားသော နောက်ထပ် လုပ်ပိုင်ခွင့်များနှင့် လုပ်ငန်းများ ရှိသည်။</p>	<p>တစ်နိုင်ငံလုံးအဆင့် အမျိုးသမီး ကော်မရှင် ဖွဲ့စည်း တည်ထောင်ခြင်း</p>
<p>ကင်ညာ ၂၀၁၀ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၅၉</p>	<p>(1) There is established the Kenya National Human Rights and Equality Commission.</p> <p>(2) The functions of the Commission are... (b) to promote gender equality and equity generally and to coordinate and facilitate gender mainstreaming in national development;...</p> <p>(၁) ကင်ညာအမျိုးသားလူ့အခွင့်အရေးနှင့် တန်းတူညီမျှမှုကော်မရှင်ကို တည်ထောင်ရမည်။</p> <p>(၂) ကော်မရှင်၏ လုပ်ငန်းများမှာ ... (ခ) ကျား-မအခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှု နှင့် အထွေထွေသာတူညီမျှမှုကို အားပေးမြှင့်တင်ရန်၊ အမျိုးသား ဖွံ့ဖြိုးရေး တွင် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုကို အဓိက လုပ်ငန်းအဖြစ် လုပ်ဆောင်ရေး ညှိနှိုင်းပေါင်းစပ် ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် ကူညီပံ့ပိုးရန် ဖြစ်ပါ သည်။ ...</p>	<p>လူ့အခွင့်အရေး ကော်မရှင်သည် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုနှင့် အဓိကလုပ်ငန်းအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရေး တာဝန်ယူသည်။</p>

<p>ဇင်ဘာဘွေ ၂၀၁၃ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၂၃၂ (၁) (ဂ)</p> <p>အပိုဒ် ၂၄၅ (၂)</p> <p>အပိုဒ် ၂၄၆</p>	<p>The following are the independent Commissions – (c) the Zimbabwe Gender Commission</p> <p>အောက်ဖော်ပြပါတို့မှာ သီးခြားလွတ်လပ်သော ကော်မရှင်များ ဖြစ်သည်။ (ဂ) ဇင်ဘာဘွေ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ ကော်မရှင်</p> <p>Members of the Zimbabwe Gender Commission must be chosen for their integrity and their knowledge and understanding of gender issues in social, cultural, economic and political spheres, and the genders must be equally represented on the Commission.</p> <p>ဇင်ဘာဘွေ ကျား-မအခန်းကဏ္ဍ ကော်မရှင် အဖွဲ့ဝင်များသည် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ၊ အသိပညာနှင့် လူမှုရေး ယဉ်ကျေးမှု စီးပွားရေးနှင့် နိုင်ငံရေး နယ်ပယ်များတွင် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ ကိစ္စရပ်များကို နားလည် သဘောပေါက်မှုအတွက်ရွေးချယ်ထားသူများ ဖြစ်ရမည်။ ကော်မရှင်တွင် အမျိုးသမီး အမျိုးသားများ အရေအတွက် တူညီစွာကိုယ်စားပြု ပါဝင်ရမည်။</p> <p>The Zimbabwe Gender Commission has the following functions:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. to monitor issues concerning gender equality to ensure gender equality as provided in this Constitution; b. to investigate possible violations of rights relating to gender; c. to receive and consider complaints from the public and to take such action in regard to the complaints as the Commission considers appropriate; d. to conduct research into issues relating to gender and social justice, and to recommend changes to laws and practices which lead to discrimination based on gender; e. to advise public and private institutions on steps to be taken to ensure gender equality; f. to recommend affirmative action programmes to achieve gender equality; g. to recommend prosecution for criminal violations of rights relating to gender; h. to secure appropriate redress where rights relating to gender have been violated; and i. to do everything necessary to promote gender equality. <p>ဇင်ဘာဘွေ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ ကော်မရှင်သည် အောက်ဖော်ပြပါ လုပ်ငန်းများကိုဆောင်ရွက် ရမည်။</p> <p>(က) ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များကို စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးပြီး ဤဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသော ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှု ရှိရေး ဆောင်ရွက်ခြင်း</p> <p>(ခ) ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ ဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများ ချိုးဖောက်မှု ဖြစ်နိုင်ခြေ များကို စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်း</p> <p>(ဂ) အများပြည်သူထံမှ တိုင်ကြားချက်များကို လက်ခံပြီး စဉ်းစားခြင်းနှင့် ကော်မရှင်က သင့်တော် သည်ဟု ယူဆသော အရေးယူဆောင်ရွက်မှုများ ပြုလုပ်ခြင်း</p> <p>(ဃ) ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍနှင့် လူမှုရေး တရားမျှတမှုဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များကို သုတေသန ပြုလုပ်ပြီး ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ အခြေပြု ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ဖြစ်စေသော ဥပဒေများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ပြောင်းလဲရန် အကြံပြုခြင်း</p> <p>(င) ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှု ရှိရေး ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် လုပ်ငန်း အဆင့်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အများပြည်သူနှင့် ပုဂ္ဂလိက အဖွဲ့အစည်း များကို အကြံပေးခြင်း</p>	<p>ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ ကော်မရှင် တည်ထောင်ခြင်း</p>
--	---	---	---

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်ပါသည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်း

လူ့အသိုင်းအဝိုင်းတွင် ဖယ်ကြည့်ခံရသူများ သို့မဟုတ် ချို့တဲ့သူများသည် တရားစီရင်ရေး ရယူအသုံးပြုနိုင်စေရေးအတွက် လူတစ်ဦးအနေဖြင့် ဥပဒေတစ်ရပ်ကို ကန့်ကွက်ရန် သို့မဟုတ် အစိုးရ၏ လုပ်ဆောင်ချက်ကို တရားရုံးတွင်တိုင်ကြားရန် သတ်မှတ်ထားသော စည်းမျဉ်းများ ('standing' အတွက် စည်းမျဉ်းများ) မှာ လုံလောက်သော ပွင့်လင်းမှုနှင့် လူအများ အသုံးပြုနိုင်မှု ရှိပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

Standing (ကန့်ကွက်တိုင်ကြားခြင်း) ကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် အခြေခံအခွင့်အရေးများကဲ့သို့သော သီးခြားအခွင့်အရေးများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သတ်မှတ်ဖော်ပြနိုင်ပါသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် Standing ပြုလုပ်ခွင့် စည်းမျဉ်းများမှာ ကျယ်ပြန့်လေလေ၊ အမျိုးသမီးများ၊ လူ့အသိုင်းအဝိုင်းတွင် ဖယ်ကြည့်ခံရသူများအနေဖြင့် တရားစီရင်ရေးစနစ်ကို ရယူအသုံးပြုနိုင်လေလေဖြစ်ပါသည်။ ကန့်ကွက်တိုင်ကြားရန် တိုက်ရိုက်မထိခိုက်သော လူပုဂ္ဂိုလ် သို့မဟုတ် အုပ်စုကိုခွင့်ပြုခြင်းဖြင့် လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်းရှိသူများက လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်းမရှိသူများကိုယ်စား ဥပဒေအရစည်းရုံးလှုံ့ဆော်ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ပါသည်။ ထို့အပြင် (အမှန်တကယ်ထိခိုက်မှုမဖြစ်သေးဘဲ) ထိခိုက်မှုဖြစ်နိုင်ခြေကြိုတင်မျှော်မှန်းလျက်ကန့်ကွက်တိုင်ကြားခြင်းများကို ခွင့်ပြုခြင်းဖြင့် အမျိုးသမီးများကို ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိခြင်းမှ အကာအကွယ်ပေးနိုင်ပါသည်။

တိုင်ကြားချက်လက်ခံရေးအရာရှိအားလည်း ဥပဒေတစ်ရပ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ညီမညီ စီရင်ဆုံးဖြတ်ပေးရန် တရားရုံးသို့ ချဉ်းကပ်ခွင့် အပ်နှင်းထားနိုင်ပါသည်။ ယင်းသို့သော ပြဋ္ဌာန်းချက်ရှိခြင်းဖြင့် တိုင်ကြားချက်လက်ခံရေးအရာရှိများသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ချိုးဖောက်မှုများအား တရားရုံးများသို့ တိုက်ရိုက်တင်နိုင်ပြီး လူတစ်ဦးချင်းနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၏ အရင်းအမြစ်များနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်များအပေါ် မှီခိုအားထားခြင်း မပြုသောကြောင့် အရင်းအမြစ်နည်းပါးသူများသည် တရားစီရင်ရေးကို ပိုမိုကျယ်ပြန့်စွာရယူနိုင်ပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>တောင်အာဖရိက ၁၉၉၆ ခုနှစ်</p>	<p>ပုဒ်မ ၃၈</p>	<p>Anyone listed in this section has the right to approach a competent court, alleging that a right in the Bill of Rights has been infringed or threatened, and the court may grant appropriate relief, including a declaration of rights. The persons who may approach a court are: a. anyone acting in their own interest; b. anyone acting on behalf of another person who cannot act in their own name; c. anyone acting as a member of, or in the interest of, a group or class of persons; d. anyone acting in the public interest; and e. an association acting in the interest of its members.</p> <p>ဤအပိုင်းတွင် ဖော်ပြထားသူများသည် အခွင့်အရေးများဥပဒေပါ အခွင့်အရေးတစ်ရပ် ထိပါးခံရကြောင်း သို့မဟုတ် ခြိမ်းခြောက်ခံရကြောင်း စွပ်စွဲချက်ကို ကြားနာစစ်ဆေးစီရင်ခွင့်ရှိသော တရားရုံးသို့ တင်သွင်းခွင့် ရှိသည်။ တရားရုံးက အခွင့်အရေးများကို ကြေညာခြင်း အပါအဝင် သင့်တော်သော ကုစားမှုကို ခွင့်ပြုနိုင်သည်။ တရားရုံးသို့ စွပ်စွဲချက် တင်သွင်းခွင့်ရှိသူများမှာ (က) ကာယကံရှင် ကိုယ်တိုင် (ခ) ကိုယ်တိုင်မလုပ်ဆောင်နိုင်သူကိုယ်စား ဆောင်ရွက်ပေးသူ (ဂ) အစုအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ သို့မဟုတ် လူတန်းစားတစ်ရပ်တွင်ပါဝင်သူ သို့မဟုတ် အစုအဖွဲ့ သို့မဟုတ် လူတန်းစားတစ်ရပ်အကျိုးအတွက် လုပ်ဆောင်ပေးသူ (ဃ) အများပြည်သူ အကျိုးအတွက် လုပ်ဆောင်ပေးသူ နှင့် (င) အဖွဲ့ဝင်များ အကျိုးအတွက် ဆောင်ရွက်ပေးသော အသင်းအဖွဲ့တို့ ဖြစ်ပါသည်။</p>	<p>တိုင်ကြားချက်လက်ခံရေးအရာရှိ၊ ထိခိုက်သူများနှင့် ထိခိုက်သူ သို့မဟုတ် ထိခိုက်သော အုပ်စုများကိုယ်စား ဆောင်ရွက်သော သူများသည် အခွင့်အရေးများကို ချိုးဖောက်မှု (သို့မဟုတ် ချိုးဖောက်ရန် ခြိမ်းခြောက်မှု) များအတွက် တရားရုံးသို့ ချဉ်းကပ်နိုင်သည်။</p>
---	-----------------	--	--

<p>ဇင်ဘာသွေ ၂၀၁၃ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုင်း ၄၊ အပိုဒ် ၈၅ (၁)</p> <p>အပိုင်း ၄၊ အပိုဒ် ၈၅ (၂)</p> <p>အပိုင်း ၄၊ အပိုဒ် ၈၅ (၃)</p>	<p>1. Any of the following persons, namely-- a. any person acting in their own interests; b. any person acting on behalf of another person who cannot act for themselves; c. any person acting as a member, or in the interests, of a group or class of persons; d. any person acting in the public interest; e. any association acting in the interests of its members; is entitled to approach a court, alleging that a fundamental right or freedom enshrined in this Chapter [Chapter 4: Declaration of Rights] has been, is being or is likely to be infringed, and the court may grant appropriate relief, including a declaration of rights and an award of compensation.</p> <p>၁။ ဤအခန်း (အခန်း ၄ အခွင့်အရေးများကို ကြေညာခြင်း) တွင် ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းထားသော အခြေခံအခွင့်အရေး သို့မဟုတ် လွတ်လပ်ခွင့်ကို ထိပါးခဲ့သည်။ ထိပါးလျက်ရှိသည် သို့မဟုတ် ထိပါးဖွယ်ရာရှိသည်ဟူသော စွပ်စွဲချက်ကို အောက် ဖော်ပြပါ မည်သူမဆို (က) ကာယကံရှင် ကိုယ်တိုင် (ခ) ကိုယ်တိုင်မလုပ်ဆောင် နိုင်သူကိုယ်စား ဆောင်ရွက်ပေးသူ (ဂ) အစုအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ သို့မဟုတ် လူတန်းစား တစ်ရပ်တွင်ပါဝင်သူ သို့မဟုတ် အစုအဖွဲ့ သို့မဟုတ် လူတန်းစားတစ်ရပ် အကျိုးအတွက် လုပ်ဆောင်ပေးသူ (ဃ) အများပြည်သူ အကျိုးအတွက် လုပ်ဆောင်ပေးသူနှင့် (င) အဖွဲ့ဝင်များ အကျိုးအတွက် ဆောင်ရွက်ပေးသော အသင်းအဖွဲ့တို့ သည် တရားရုံးတွင် တင်သွင်းနိုင်သည်။ တရားရုံးကအခွင့်အရေးများကို ကြေညာခြင်းနှင့် လျော်ကြေးပေးစေခြင်း အပါအဝင် သင့်တော်သော ကုစားမှုကိုခွင့်ပြုနိုင်သည်။</p> <p>2. The fact that a person has contravened a law does not debar them from approaching a court for relief under subsection (1).</p> <p>၂။ အပိုဒ်ခွဲ ၁ အရ တရားရုံးတွင် ကုစားမှုရရှိရန် လျှောက်ထားခြင်းအား ဥပဒေ တစ်ရပ်ရပ်ကို ချိုးဖောက်ခြင်းအကြောင်းကြောင့် မတားမြစ်နိုင်ပါ။</p> <p>3. The rules of every court must provide for the procedure to be followed in cases where relief is sought under subsection (1), and those rules must ensure that-- a. the right to approach the court under subsection (1) is fully facilitated; b. formalities relating to the proceedings, including their commencement, are kept to a minimum; c. the court, while observing the rules of natural justice, is not unreasonably restricted by procedural technicalities; and d. a person with particular expertise may, with the leave of the court, appear as a friend of the court.</p> <p>၃။ အပိုဒ် ၁ အရ ကုစားမှု ရရှိရန် လျှောက်ထားသည့် မှုခင်းများတွင် လိုက်နာကျင့်သုံး ရန် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းကို တရားရုံးအားလုံး၏ စည်းမျဉ်းများတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားရှိရမည်။ ယင်းစည်းမျဉ်းများသည် (က) အပိုဒ်ခွဲ ၁ အရ တရားရုံးတွင် လျှောက်ထားခွင့်ကို အပြည့်အဝ အထောက်အကူပြု လွယ်ကူချောမွေ့စေရမည် (ခ) တရားရုံးလုပ်ငန်းများ စတင်ခြင်းအပါအဝင် တရားရုံးလုပ်ငန်းများဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ရမည့် လုပ်ငန်းအဆင့်များ နည်းပါးနိုင်သမျှ နည်းပါးစေရမည်။ (ဂ) တရားရုံးသည် မူလသဘာဝတရားမျှတမှု စည်းမျဉ်းများကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ပြီး လုပ်ထုံးလုပ်နည်းပိုင်း သတ်မှတ်ချက်များကြောင့် ကြောင်းကျိုးမဆီလျော်သော ကန့်သတ်ချက်များ မရှိစေရ (ဃ) နယ်ပယ်တစ်ရပ်တွင် ကျွမ်းကျင်မှုရှိသူကို တရားရုံး၏ မိတ်ဆွေအဖြစ် တရားရုံး၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် တရားခွင့်သို့ ခေါ်ယူခွင့် ရှိစေရမည်။</p>	<p>ထိခိုက်သူများ၊ ထိခိုက်သူ သို့မဟုတ် အုပ်စုများ ကိုယ်စား ဆောင်ရွက်သော သူများနှင့် အများ ပြည်သူ အကျိုးစီးပွား အတွက် လုပ်ဆောင် သူများသည် အခွင့်အရေးများကို ချိုးဖောက်မှု (သို့မဟုတ် ချိုးဖောက်ရန် မြှမ်းခြောက်မှု) များ အတွက် တရားရုံးသို့ ချဉ်းကပ်နိုင်သည်။</p> <p>တရားရုံးများသို့ သွားရောက် လုပ်ငန်းဆောင် ရွက်နိုင်စေရမည်။</p>
---------------------------------	---	---	--

	<p>အပိုင်း ၄၊ အပိုဒ် ၅၅ (၄)</p>	<p>4. The absence of rules referred to in subsection (3) does not limit the right to commence proceedings under subsection (1) and to have the case heard and determined by a court.</p> <p>၄။ အပိုဒ်ခွဲ ၃ တွင် ရည်ညွှန်းဖော်ပြထားသော စည်းမျဉ်းများမရှိခြင်းကြောင့် အပိုဒ်ခွဲ ၁ အရ စစ်ဆေးစီရင်ခြင်းများ စတင်ပြုလုပ်ခွင့်နှင့် မှုခင်းကို တရားရုံးက ကြားနာစစ်ဆေးပြီး စီရင်ဆုံးဖြတ်မှု ရရှိခွင့်ကို အကန့်အသတ် မဖြစ်စေရပါ။</p>	
<p>အာရှင် တီးနား ၁၉၉၄ ခုနှစ်</p>	<p>ပုဒ်မ ၄၃</p>	<p>Any person may file an expeditious and swift action of 'amparo,' whenever no other more appropriate judicial means exists, against any act or omission by public authorities or by private individuals, that presently or imminently harms, restricts, alters or threatens, in an arbitrary or manifestly illegal manner, the rights and guarantees recognized by this Constitution, by a treaty, or by a law. As appropriate, the judge may declare the norm upon which the harmful act or omission is founded unconstitutional. [When] this action complains of any form of discrimination, or regards the rights that protect the environment, competition, the user, the consumer, or rights of a collective nature in general, it may be brought by the affected party, the Defender of the People [ombudsman], and the associations that support these ends that are registered as required by a law that shall determine the requirements and forms of their organization.</p> <p>ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၊ စာချုပ်၊ သို့မဟုတ် ဥပဒေတစ်ရပ်တွင် အသိအမှတ် ပြုထားသော အခွင့်အရေးများနှင့် အာမခံချက်များကို ဥပဒေစည်းမျဉ်းနှင့် မညီညွတ်ဘဲ သို့မဟုတ် သိသာထင်ရှားစွာ ဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်သော နည်းလမ်းဖြင့် လက်ရှိ သို့မဟုတ် မကြာမီကာလအတွင်း ထိခိုက်သော၊ ကန့်သတ်သော၊ ပြောင်းလဲသော သို့မဟုတ် ခြိမ်းခြောက်သော အများပြည်သူ အာဏာပိုင်များ၊ ပုဂ္ဂလိကများ၏ မည်သည့်လုပ်ရပ် သို့မဟုတ် မလုပ်ဆောင်ဘဲ ချန်လှပ်ထားမှုအတွက်မဆိုအခြား ပိုမိုသင့်တော်သော တရားစီရင်ရေး နည်းလမ်း မရှိပါက မည်သူမဆို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ အခွင့်အရေးများ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး ကုစားမှုအတွက် ဥပဒေခိုလှုံရာ 'amparo' ကိုအလျင်အမြန် မဆိုင်းမတွ ရယူလိုကြောင်း လျှောက်ထားနိုင် သည်။ ထိခိုက်သောလုပ်ရပ် သို့မဟုတ် မလုပ်ဆောင်ဘဲ ချန်လှပ်ထားမှုသည် မည်သည့် စံနှုန်းအပေါ် အခြေခံလျက် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေနှင့် မညီညွတ်ဟု တွေ့ရှိရကြောင်း တရားသူကြီးက ကြေညာနိုင်ပါသည်။ ဤသို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပုံစံတစ်မျိုးမျိုး ရှိသည်ဟု တိုင်ကြားပါက သို့မဟုတ် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကာကွယ်ရေး၊ ပြိုင်ဆိုင်မှု၊ အသုံးပြုသူ၊ စားသုံးသူ သို့မဟုတ် ယေဘုယျ စုပေါင်း အခွင့်အရေးများနှင့် သက်ဆိုင် သော တိုင်ကြားချက်ဖြစ်ပါက ထိခိုက်သူ၊ ပြည်သူလူထုကို ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရေး အရာရှိ (တိုင်ကြားချက် လက်ခံရေးအရာရှိ)၊ ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့်အညီ မှတ်ပုံတင်ထားသည့် ယင်း ကိစ္စရပ်များအတွက် ပံ့ပိုးမှုပေးသော အဖွဲ့အစည်းများက တိုင်ကြားနိုင်သည်။ ဥပဒေတွင် ယင်း အဖွဲ့အစည်းများအတွက် လိုအပ်ချက်များနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံ အမျိုးအစားများကို သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းပေးထားရမည်။</p>	<p>တိုင်ကြားချက် လက်ခံရေးအရာရှိ သို့မဟုတ် ထိခိုက်သူ များ ကိုယ်စားအခြား သူများက လျှောက်ထား တောင်းခံ နိုင်သည်။</p>

<p>ဟွန်ဒူရပ်စ် ၁၉၈၂ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုင်း ၄၊ အခန်း ၁၊ အပိုဒ် ၁၈၃</p>	<p>The state recognizes the writ of amparo. Consequently, every aggrieved person, or any other in his behalf, has the right to file a petition for a writ of amparo: 1. To have the enjoyment of his rights and guarantees under the Constitution, treaties, conventions, and other international instruments maintained or restored; and 2.For a declaratory judgment in particular cases that a law or resolution or act of authority does not bind the petitioner, and is not applicable because it contravenes, limits or restricts any of the rights guaranteed by this Constitution.</p> <p>နိုင်ငံတော်သည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများအတွက် ဥပဒေခိုလှုံရာ စာချွန်တော် writ of amparo ကို အသိအမှတ်ပြုသည်။ သို့ဖြစ်၍ ကျူးလွန်ခံရသူဖြစ်စေ၊ ၎င်းကိုယ်စား မည်သူမဆိုဖြစ်စေ အောက်ပါ ကိစ္စရပ်များအတွက် ဥပဒေခိုလှုံရာ စာချွန်တော် writ of amparo ထုတ်ပြန်ပေးပါရန် တောင်းခံချက် တင်သွင်းနိုင်သည်။ ၁။ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ၊ စာချုပ်များ၊ ကွန်ဗင်းရှင်းများနှင့် အခြား တည်မြဲနေသော သို့မဟုတ် ပြန်လည်အသက်ဝင်စေသော နိုင်ငံတကာ စာချုပ်စာတမ်းများအရ အပ်နှင်းထားသော အခွင့်အရေးများနှင့် အာမခံချက်များကို ရရှိခံစားလိုခြင်း နှင့် ၂။ မူခင်းတစ်ရပ်ရပ်အတွက် ဥပဒေ သို့မဟုတ် ဆုံးဖြတ်ချက် သို့မဟုတ် အာဏာပိုင်၏ လုပ်ဆောင်ချက်သည် ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေက အာမခံချက်ပေးထားသော အခွင့်အရေးတစ်စုံတစ်ရာကို ဆန့်ကျင်ခြင်း၊ ကန့်သတ်ခြင်း သို့မဟုတ် ထိန်းချုပ်ခြင်းကြောင့် လျှောက်ထားချက် တင်သွင်းသူအပေါ် စည်းနှောင်မှုမရှိကြောင်းနှင့် အကျိုးမဝင်ကြောင်း ကြေညာသောစီရင်ချက် ရယူလိုခြင်း</p>	<p>ဥပဒေခိုလှုံရာ Right to amparoကို ထိခိုက်သူများ၊ သို့မဟုတ် ထိခိုက်သူများကိုယ်စား အခြားသူများက လျှောက်ထားတောင်းခံနိုင်သည်။</p>
---	---	--	---

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်ပါသည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်း

မေးခွန်း
၄၉

ရှေ့နေငှားရမ်းရန် မတတ်နိုင်သူများအတွက် အများပြည်သူရန်ပုံငွေဖြင့် ဥပဒေအကူအညီပေးရန် အာမခံချက် ပေးထားပါသလား။ အာမခံချက်ပေးထားလျှင် ရာဇဝတ်မှုများသာမက တရားမမှုများပါ ပါဝင်ပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

အထူးသဖြင့် ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများအတွက် ဥပဒေအကူအညီရရှိရန် အခွင့်အရေး (ရှေ့နေငှားရမ်းရန်နှင့် အကြံဉာဏ်ရယူရန် အခကြေးငွေအတွက် ပံ့ပိုးမှုပေးခြင်း သို့မဟုတ် အခမဲ့ ရှေ့နေလိုက်ပါဆောင်ရွက်ပေးရန်နှင့် အကြံဉာဏ်ရယူနိုင်ရန် နိုင်ငံတော်က စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း) မှာ အမျိုးသမီးများအနေဖြင့် တရားစီရင်ရေးစနစ်ကို တန်းတူရယူအသုံးပြုနိုင်ရန် အရေးကြီးနိုင်ပါသည်။ ရာဇဝတ်မှုများအတွက်သာမက မိသားစုနှင့် တရားမမှုကိစ္စရပ်များတွင်လည်း ဥပဒေ အကူအညီပေးခြင်း သည် အမျိုးသမီးများအတွက် အရေးကြီးနိုင်ပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>ဆာမိုအာ ၁၉၆၂ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၉ (၄) (ဂ)</p>	<p>Every person charged with an offence has the following minimum rights: (c) To defend himself in person or through legal assistance of his own choosing and, if he has not sufficient means to pay for legal assistance, to be given it free when the interests of justice so require. ပြစ်မှုဖြင့် စွဲချက်တင်ခံရသူအားလုံး အနည်းအားဖြင့် အောက်ဖော်ပြပါ အခွင့်အရေးများ ရရှိနိုင်သည်။ (ဂ) ကိုယ်တိုင် သို့မဟုတ် ကိုယ်တိုင်ရွေးချယ်သော ဥပဒေအကူအညီဖြင့် မိမိကိုယ်ကို ခုခံကာကွယ်ခွင့် သို့မဟုတ် ဥပဒေ အကူအညီရရှိရန် ငွေကြေး မတတ်နိုင်ပါက တရားမျှတမှုအတွက် လိုအပ်လျှင် ဥပဒေအကူအညီကို အခမဲ့ စီစဉ်ပေးခြင်း</p>	<p>ပြစ်မှုဆိုင်ရာကိစ္စများတွင် ဥပဒေအကူအညီရရှိနိုင်သည်။</p>
<p>မာရှယ် ကျွန်းများ ၁၉၇၉ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၂၊ ပိုဒ်မ ၄ (၄)</p>	<p>In all criminal prosecutions, the accused shall enjoy the right to be informed promptly and in detail of the nature and cause of the accusation against him; to a prompt judicial determination of whether there is good cause to hold him for trial; to a speedy and public trial before an impartial tribunal; to have adequate time and facilities for the preparation of his defence; to defend himself in person or through legal assistance of his own choice and, if he lacks funds to procure such assistance, to receive it free of charge if the interests of justice so require; to be confronted with the witnesses against him; and to have compulsory process for obtaining witnesses in his favour. ပြစ်မှုဖြင့် တရားစွဲဆိုတင်ပြခြင်းများ အားလုံးတွင် စွပ်စွဲခံရသူသည် ၎င်းအား စွပ်စွဲချက်များ၏ သဘောသဘာဝနှင့် အကြောင်းရင်းကို အသေးစိတ်ချက်ချင်း သိရှိရန် အခွင့်အရေးရှိသည်။ အမှုစစ်ဆေးရန်အတွက် ထိန်းသိမ်း ထားရန် ခိုင်လုံသော အကြောင်း ရှိမရှိ နှောင့်နှေးကြန့်ကြာခြင်းမရှိဘဲ တရားစီရင်ရေး အပိုင်းမှ ဆုံးဖြတ်သတ်မှတ်ပေးရန်၊ ဘက်မလိုက်သော ခုံရုံးရှေ့ မှောက်တွင် လျင်မြန်စွာ အများပြည်သူရှေ့ မှောက် အမှုစစ်ဆေးခြင်းကို ခံယူရရှိရန်၊ မိမိကိုယ်ကို ခုခံကာကွယ်နိုင်ရေးပြင်ဆင်ရန်အတွက် လုံလောက်သော အချိန်နှင့် အစီအမံများရရှိရန်၊ ကိုယ်တိုင်ခုခံကာကွယ်ရန် သို့မဟုတ် ကိုယ်တိုင် ရွေးချယ်သော ဥပဒေဆိုင်ရာကူညီသူကို ခုခံကာကွယ်စေရန်၊ ယင်းသို့သော အကူအညီရယူရန် ငွေကြေးမတတ်နိုင်ပါက တရားမျှတမှုအတွက် ယင်းသို့သော အကူအညီလိုအပ်လျှင် အခမဲ့စီစဉ်ပေးရန်၊ ၎င်းအား ဆန့်ကျင်ထွက်ဆိုသော သက်သေများနှင့် ကိုယ်တိုင်တွေ့ဆုံရန်၊ ၎င်းဘက်မှ ထွက်ဆိုမည့်သက်သေများရရှိနိုင်မည့် မလုပ်မနေရ လုပ်ငန်းစဉ်များရှိစေရန်အခွင့်အရေးရှိသည်။</p>	<p>ပြစ်မှုဆိုင်ရာကိစ္စများတွင် ဥပဒေအကူအညီရရှိနိုင်သည်။</p>

<p>ပိုမိုသက် ၂၀၀၄ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၆၂ (၂)</p>	<p>The accused shall have the right freely to choose a defence counsel to assist in all acts of the proceedings. It shall be ensured that adequate legal assistance and aid is given to accused persons who, for economic reasons, are unable to engage their own attorney. စွပ်စွဲခံရသူသည် တရားစစ်ဆေးစီရင်သည့် လုပ်ဆောင်ချက်အားလုံးတွင် အကူအညီပေးရန် စွပ်စွဲခံရသူဘက် ရှေ့နေကို လွတ်လပ်စွာရွေးချယ်ရန် အခွင့်အရေး ရှိစေရမည်။ စီးပွားရေးအကြောင်းကြောင့် ရှေ့နေမငှားရမ်းနိုင်သော စွပ်စွဲခံရသူများကို လုံလောက်သော ဥပဒေအကူအညီ ပေးအပ်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည်။</p>	<p>ပြစ်မှုဆိုင်ရာကိစ္စများတွင် ဥပဒေအကူအညီ ရရှိနိုင်သည်။</p>
<p>နမီးဘီးယား ၁၉၉၀ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၉၅ (၈)</p>	<p>The State shall actively promote and maintain the welfare of the people by adopting, inter alia, policies aimed at the following: (h) a legal system seeking to promote justice on the basis of equal opportunity by providing free legal aid in defined cases with due regard to the resources of the State. နိုင်ငံတော်သည် အောက်ဖော်ပြပါတို့ကို ရည်ရွယ်သောမူဝါဒများကိုကျင့်သုံးခြင်း စသည့် နည်းလမ်းများဖြင့် ပြည်သူလူထု သာယာဝပြောရေးကို အားပေးမြှင့်တင်ပြီး ထိန်းသိမ်းပေးရမည်။ (၈) နိုင်ငံတော်၏ အရင်းအမြစ်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားလျက် သတ်မှတ်ထားသော ဖြစ်ရပ်များတွင် အခမဲ့ ဥပဒေအကူအညီ ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းဖြင့် တန်းတူအခွင့်အလမ်းရရှိရေးအပေါ် အခြေပြုလျက် တရားမျှတမှုကို အားပေးမြှင့်တင်သော တရားဥပဒေစနစ်ထားရှိခြင်း။</p>	<p>ဥပဒေအကူအညီ ရရှိနိုင်သည်။ ကိစ္စရပ်အမျိုးအစား (ပြစ်မှု၊ တရားမမှု၊ မိသားစု) ကို သတ်မှတ်ဖော်ပြခြင်း မရှိပါ။</p>
<p>အယ်ဆာ ပေဒေါ ၁၉၈၃ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၉၄ (၂)</p>	<p>It corresponds to the Procurator General of the Republic: (II) To provide legal assistance to persons of limited economic resources and to represent them judicially in defending their individual liberty and labour rights. နိုင်ငံတော်ရှေ့နေချုပ်နှင့် တူညီသည်။ (၂) စီးပွားရေး အရင်းအမြစ် ရှိတဲ့သူများအား ဥပဒေအကူအညီပေးအပ်ရန်နှင့် တစ်ဦးချင်း လွတ်လပ်ခွင့်နှင့် အလုပ်သမား အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်ရာတွင် တရားစီရင်ရေးအပိုင်း၌ ရှေ့နေလိုက်ပါ ဆောင်ရွက်ပေးရန်။</p>	<p>ဥပဒေအကူအညီ ရရှိနိုင်သည်။ ကိစ္စရပ်အမျိုးအစား (ပြစ်မှု၊ တရားမမှု၊ မိသားစု) ကို သတ်မှတ်ဖော်ပြခြင်း မရှိပါ။</p>
<p>အိန္ဒိယ ၁၉၄၉ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၃၉ (က)</p>	<p>The State shall secure that the operation of the legal system promotes justice, on a basis of equal opportunity, and shall, in particular, provide free legal aid, by suitable legislation or schemes or in any other way, to ensure that opportunities for securing justice are not denied to any citizen by reason of economic or other disabilities. ဥပဒေစနစ် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် အခွင့်အလမ်း တန်းတူညီမျှမှုအပေါ် အခြေခံလျက် တရားမျှတမှုကို အားပေးမြှင့်တင်ရန် နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် ဆောင်ရွက်ရမည်။ အထူးသဖြင့် စီးပွားရေး သို့မဟုတ် အခြား မစွမ်းဆောင်နိုင်မှုများကြောင့် မည်သည့်နိုင်ငံသားမျှ တရားမျှတမှု ရယူနိုင်သည့် အခွင့်အလမ်းကင်းမဲ့ခြင်း မဖြစ်စေရန် သင့်တော်သော ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းခြင်း သို့မဟုတ် အစီအမံဆောင်ရွက်ခြင်း သို့မဟုတ် အခြားနည်းလမ်း လုပ်ဆောင်ခြင်းများဖြင့် ဥပဒေအကူအညီကို အခမဲ့ ဖြည့်ဆည်းပေးရမည်။</p>	<p>ဥပဒေအကူအညီ ရရှိနိုင်သည်။ ကိစ္စရပ်အမျိုးအစား (ပြစ်မှု၊ တရားမမှု၊ မိသားစု) ကို သတ်မှတ်ဖော်ပြခြင်း မရှိပါ။</p>
<p>ကင်္ဂဒမ် ၁၉၉၅ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၃ (၃)</p>	<p>Everyone shall have the right to qualified legal assistance. In cases stipulated by law, legal assistance shall be provided free of charge. အားလုံး အရည်အချင်းပြည့်မီသော ဥပဒေအကူအညီရရှိရန် အခွင့်အရေး ရှိစေရမည်။ ဥပဒေအရ သတ်မှတ်ပေးထားသော မှုခင်းများတွင် ဥပဒေအကူအညီကို အခမဲ့ ဖြည့်ဆည်းပေးရမည်။</p>	<p>ဥပဒေအကူအညီ ရရှိနိုင်သည်။ ကိစ္စရပ်အမျိုးအစား (ပြစ်မှု၊ တရားမမှု၊ မိသားစု) ကို သတ်မှတ်ဖော်ပြခြင်းမရှိပါ။</p>

<p>ဖိလစ်ပိုင် ၁၉၈၇ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၃၊ အပိုဒ် ၁၁။</p> <p>အပိုဒ် ၈၊ အပိုဒ် ၅။</p>	<p>Free access to the courts and quasi-judicial bodies and adequate legal assistance shall not be denied to any person by reason of poverty.</p> <p>ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုကြောင့် မည်သူမျှ တရားရုံးသို့ လွတ်လပ်စွာ မသွားရောက်နိုင်ခြင်း၊ တရားစီရင်ရေးနှင့် ဆက်စပ်နီးနွယ်သော အဖွဲ့အစည်းများသို့ မသွားရောက်နိုင်ခြင်းနှင့် လုံလောက်သော ဥပဒေအကူအညီ မရရှိခြင်းများ မဖြစ်စေရပါ။</p> <p>The Supreme Court shall have the following powers: Promulgate rules concerning the protection and enforcement of constitutional rights, pleading, practice, and procedure in all courts, the admission to the practice of law, the Integrated Bar, and legal assistance to the underprivileged. Such rules shall provide a simplified and inexpensive procedure for the speedy disposition of cases, shall be uniform for all courts of the same grade, and shall not diminish, increase, or modify substantive rights.</p> <p>တရားလွှတ်တော်ချုပ်သည် အောက်ဖော်ပြပါ လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ရှိစေရမည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်းဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းများ ထုတ်ပြန်ခြင်း၊ လျှောက်လဲခြင်း၊ လုပ်နည်းလုပ်ဟန်နှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ထုတ်ပြန်ခြင်း၊ ရှေ့နေလိုက်ရန် ခွင့်ပြုခြင်း၊ စုစည်းထားသော ရှေ့နေအသင်း၊ ချို့တဲ့သူများအား ဥပဒေအကူအညီပေးခြင်းဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းများကို ထုတ်ပြန်ခြင်း၊ ယင်းစည်းမျဉ်းများတွင် မူခင်းများကို လျင်မြန်စွာ ကြားနာစစ်ဆေးနိုင်ရန် ရိုးရှင်းပြီး ကုန်ကျစရိတ် မများသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းကို ဖော်ပြထားရန်ဖြစ်သည်။ အဆင့်တူတရားရုံးအားလုံးအတွက် တစ်ပြေးညီ ဖြစ်စေရမည်။ အနှစ်သာရပိုင်း အခွင့်အရေးများကို တိုးမြှင့် လျှော့ချခြင်း၊ ပြောင်းလဲခြင်း မပြုရပါ။</p>	<p>ဥပဒေအကူအညီ ရရှိနိုင်သည်။ ကိစ္စရပ် အမျိုးအစား (ပြစ်မှု၊ တရားမမှု၊ မိသားစု) ကို သတ်မှတ်ဖော်ပြခြင်း မရှိပါ။</p>
<p>တူနီးရှား ၂၀၁၄ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၀၈</p>	<p>The right to litigation and the right to defence are guaranteed. The law facilitates access to justice and provides legal assistance to those without financial means.</p> <p>တရားစွဲဆိုခွင့်နှင့် မိမိကိုယ်ကို ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့်များကို အာမခံသည်။ ဥပဒေသည် တရားမျှတမှု ရရှိနိုင်စေရန် ကူညီပံ့ပိုးပြီးငွေကြေးမတတ်နိုင်သူများကို ဥပဒေအကူအညီ ဖြည့်ဆည်းပေးသည်။</p>	<p>ဥပဒေအကူအညီ ရရှိနိုင်သည်။ ကိစ္စရပ် အမျိုးအစား (ပြစ်မှု၊ တရားမမှု၊ မိသားစု) ကို သတ်မှတ်ဖော်ပြခြင်း မရှိပါ။</p>

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်ပါသည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်း

မေးခွန်း
၅၀

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အကောင်အထည်ဖော်သည့် အစီအမံကို ပြဋ္ဌာန်းထားပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များမှာသက်ရောက်မှုရှိစေရန် ဥပဒေသစ်များ၊ အဖွဲ့အစည်းသစ်များ၊ အုပ်ချုပ်စီမံမှု စနစ်သစ်များ၊ မူဝါဒနှင့် စည်းမျဉ်းသစ်များဖန်တီးခြင်း ရှိရင်းပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း တို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အကောင်အထည်ဖော်ရပါမည်။ အကောင်အထည်ဖော်သည့် အချိန် ဇယားမှာ လွှတ်တော်နှင့် အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းအတွက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အပြည့်အဝအချိန်မကြန့်ကြာစေဘဲ အကောင်အထည်ဖော်ရေးလမ်းပြ မြေပုံဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အကောင်အထည်ဖော်ရေး ကော်မရှင်ကဲ့သို့သော အထူးပြု အဖွဲ့အစည်းများကလည်း ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အကောင်အထည်ဖော်မှုကို စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးပြီး ကူညီပံ့ပိုးလျက် ကြီးကြပ်နိုင်ပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>ဘေးဘီးယား ၂၀၀၆ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၈</p>	<p>Human and minority rights guaranteed by the Constitution shall be implemented directly. ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် အာမခံချက် ပေးထားသော လူ့အခွင့်အရေးနှင့် လူနည်းစုအခွင့်အရေးများကို တိုက်ရိုက် အကောင်အထည်ဖော်ရမည်။</p>	<p>ရွေးချယ်ထားသော ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ချက်ချင်း အကောင်အထည် ဖော်သည်။</p>
<p>အာဖဂန်နစ္စတန် ၂၀၀၄ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၅၇</p>	<p>The Independent Commission for supervision of the implementation of the Constitution shall be established in accordance with the provisions of the law. Members of this Commission shall be appointed by the President with the endorsement of the House of People. ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းကို ကြီးကြပ်ရန် သီးခြား လွှတ်လပ်သော ကော်မရှင်ကို ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်အညီ တည်ထောင်ရပါမည်။ ဤကော်မရှင်၏ အဖွဲ့ဝင်များကို လွှတ်တော်၏ ထောက်ခံချက်ဖြင့် နိုင်ငံတော်သမ္မတက ခန့်အပ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။</p>	<p>အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းကို ကြီးကြပ်ရန် အထူးအဖွဲ့အစည်းက တာဝန်ယူပါသည်။</p>
<p>ကင်ညာ ၂၀၁၀ ခုနှစ်</p>	<p>အခန်း ၁၈၊ အပိုဒ် ၂၆၁ (၁)၊ ၂၆၁ (၅)၊ ၂၆၁ (၇)</p>	<p>1. Parliament shall enact any legislation required by this Constitution to be enacted to govern a particular matter within the period specified in the Fifth Schedule, commencing on the effective date. ၁။ ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ကိစ္စရပ်တစ်ခုအတွက် လိုက်နာရန် လိုအပ်သော မည်သည့် ဥပဒေကိုမဆို လွှတ်တော်က အတည်ဖြစ်သော နေ့စွဲမှစ၍ ဇယား ၅ တွင် ဖော်ပြထားသော ကာလအတွင်း ပြဋ္ဌာန်းရမည်။ 5. If Parliament fails to enact any particular legislation within the specified time, any person may petition the High Court on the matter. ၅။ လွှတ်တော်က သတ်မှတ်ထားသော ကာလအတွင်း ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းရန် ပျက်ကွက်လျှင် မည်သူမဆို တရားလွှတ်တော်ချုပ်သို့ ဤကိစ္စအတွက် လျှောက်ထားလွှာ တင်သွင်းနိုင်သည်။ 7. If Parliament fails to enact legislation in accordance with an order under clause (6) (b), the Chief Justice shall advise the President to dissolve Parliament and the President shall dissolve Parliament. ၇။ အပိုဒ် ၆ (ခ) အရ လွှတ်တော်သည် အမိန့်နှင့်အညီ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းရန် ပျက်ကွက်ပါက တရားသူကြီးချုပ်သည် နိုင်ငံတော်သမ္မတအား လွှတ်တော်ကို ဖျက်သိမ်းရန် အကြံပြုပြီး နိုင်ငံတော်သမ္မတက လွှတ်တော်ကို ဖျက်သိမ်းရမည်။</p>	<p>အကောင်အထည်ဖော် သည့် ဥပဒေများ ပြဋ္ဌာန်းရန်နှင့် အဖွဲ့အစည်းသစ်များ ဖွဲ့စည်းရန် အချိန်ဇယား သတ်မှတ်ထားရပါမည်။</p>

<p>ကင်ညာ ၂၀၁၀ ခုနှစ်</p>	<p>ဇယား ၅ - လွှတ်တော် က ပြဋ္ဌာန်း ရမည့် ဥပဒေများ (အပိုဒ် ၂၆၁) (ရွေးချယ် ဖော်ပြချက် များ)</p>	<p>Chapter Three- Citizenship</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legislation on citizenship (Article 18)- One year <p>အခန်း ၃ - နိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်း</p> <ul style="list-style-type: none"> • နိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေ (အပိုဒ် ၁၈) - တစ်နှစ် <p>Chapter Four- the Bill of Rights:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Family (Article 45)- Five years • Fair administrative action (Article 47)- Four years • Fair hearing (Article 50)- Four years • Rights of persons detained, held in custody or detained (Article 51)- Four years • Kenya National Human Rights and Equality Commission (Article 59)- One year <p>အခန်း ၄ - အခွင့်အရေးများ ဥပဒေ</p> <ul style="list-style-type: none"> • မိသားစု (အပိုဒ် ၄၅) - ၅နှစ် • မျှတသော အုပ်ချုပ်စီမံမှု လုပ်ငန်း (အပိုဒ် ၄၇) - ၄နှစ် • မျှတသော ကြားနာစစ်ဆေးခြင်း (အပိုဒ် ၅၀) - ၄နှစ် • ထိန်းသိမ်းခံပုဂ္ဂိုလ်၊ ချုပ်နှောင်ထားခြင်း သို့မဟုတ် ထိန်းသိမ်းထားခြင်းခံရသူ၏ အခွင့်အရေးများ (အပိုဒ် ၅၁) - ၄နှစ် • ကင်ညာအမျိုးသားလူ့အခွင့်အရေးနှင့် တန်းတူညီမျှရေးကော်မရှင် (အပိုဒ် ၅၉) - ၁နှစ် <p>Chapter Seven- Representation of the People</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legislation on elections (Article 82)- One year • Electoral disputes (Article 87)- One year • Independent Electoral and Boundaries Commission (Article 88)- One year • Legislation on political parties (Article 92)- One year <p>အခန်း ၇ - ပြည်သူ့လူထုကို ကိုယ်စားပြုခြင်း</p> <ul style="list-style-type: none"> • ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ဥပဒေ (အပိုဒ် ၈၂) - ၁နှစ် • ရွေးကောက်ပွဲ အငြင်းပွားမှုများ (အပိုဒ် ၈၇) - ၁နှစ် • သီးခြားလွတ်လပ်သော ရွေးကောက်ပွဲနှင့် နယ်နိမိတ်ကော်မရှင် (အပိုဒ် ၈၈) - ၁နှစ် • နိုင်ငံရေးပါတီများဆိုင်ရာ ဥပဒေ (အပိုဒ် ၉၂) - ၁နှစ် <p>Chapter Eight- The Legislature</p> <ul style="list-style-type: none"> • Promotion of representation of marginalised groups (Article 100)- Five years <p>အခန်း ၈ - လွှတ်တော်</p> <ul style="list-style-type: none"> • လူ့အသိုင်းအဝိုင်းတွင် ဖယ်ကြည့်ခံအုပ်စုများကို ကိုယ်စားပြုမှု အားပေးမြှင့်တင်ခြင်း (အပိုဒ် ၁၀၀) - ၅နှစ် <p>Chapter Ten- Judiciary</p> <ul style="list-style-type: none"> • System of courts (Article 162)- One year • Vetting of judges and magistrates (Sixth schedule, Section 23)- One year <p>အခန်း ၁၀ - တရားစီရင်ရေး</p> <ul style="list-style-type: none"> • တရားရုံးစနစ်များ (အပိုဒ် ၁၆၂) - ၁နှစ် • တရားသူကြီးများနှင့် ခုံသမားမိလှကြီးများကို နောက်ကြောင်း စိစစ်ခြင်း (ဇယား ၆၊ ပုဒ်မ ၂၃) - ၁နှစ် <p>Chapter Eleven- Devolved Government</p> <ul style="list-style-type: none"> • County assembly gender balance and diversity (Article 197)- Three years <p>အခန်း ၁၁ - နိုင်ငံတော်အစိုးရ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်း</p> <ul style="list-style-type: none"> • မြို့နယ်အဆင့် ကောင်စီများတွင် ကျား-မ ပါဝင်မှု ဟန်ချက် ညီစေခြင်းနှင့် မတူကွဲပြားမှု ရှိစေခြင်း (အပိုဒ် ၁၉၇) - ၃နှစ် 	<p>အကောင်အထည် ဖော်သည့် ဥပဒေများပြဋ္ဌာန်းရန် နှင့် အဖွဲ့အစည်းသစ် များ ဖွဲ့စည်းရန် အချိန်ဇယား သတ်မှတ်ထား ရပါမည်။</p>
------------------------------	---	---	--

		<p>General</p> <ul style="list-style-type: none"> Any other legislation required by this Constitution- Five years အထွေထွေ ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ပြဋ္ဌာန်းရန် လိုအပ်သော အခြား ဥပဒေများ - ၅နှစ် <p>1. There is established the Commission for the Implementation of the Constitution.</p> <p>၁။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အကောင်အထည်ဖော်ရေး ကော်မရှင် တည်ထောင်ရမည်။</p> <p>6. The functions of the Commission shall be to-</p> <ul style="list-style-type: none"> a. monitor, facilitate and oversee the development of legislation and administrative procedures required to implement this Constitution; b. co-ordinate with the Attorney-General and the Kenya Law Reform Commission in preparing, for tabling in Parliament, the legislation required to implement this Constitution; c. report regularly to the Constitutional Implementation Oversight Committee on- <ul style="list-style-type: none"> i. progress in the implementation of this Constitution; and ii. any impediments to its implementation; and d. work with each constitutional commission to ensure that the letter and spirit of this Constitution is respected. <p>၆။ ကော်မရှင်၏ လုပ်ငန်းများမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> (က) ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် လိုအပ်သော ဥပဒေနှင့် အုပ်ချုပ်စီမံမှု လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ရေးဆွဲရေး စောင့်ကြည့် စစ်ဆေးခြင်း၊ ကူညီပံ့ပိုးခြင်းနှင့် ကြီးကြပ်ခြင်း (ခ) ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် လိုအပ်သော ဥပဒေများကို လွှတ်တော်သို့ တင်သွင်းနိုင်ရေး ရှေ့နေချုပ်၊ ကင်ညာဥပဒေ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးကော်မရှင်တို့နှင့် ညှိနှိုင်းပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်လျက် ပြုစုခြင်း (ဂ) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အကောင်အထည်ဖော်ရေး ကြီးကြပ်မှု ကော်မတီသို့ အောက်ပါတို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပုံမှန် အစီရင်ခံတင်ပြခြင်း <ul style="list-style-type: none"> ၁။ ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် တိုးတက်မှု ၂။ အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ကြုံတွေ့ရသော အဟန့်အတား အနှောင့်အယှက်များ (ဃ) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ကော်မရှင် အားလုံးနှင့် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်လျက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ စာသား၊ ဆိုလိုရင်း သဘောသွားတို့ကို အလေးဂရုပြုခြင်း <p>7. The Commission for the Implementation of the Constitution shall stand dissolved five years after it is established or at the full implementation of this Constitution as determined by Parliament, whichever is sooner, but the National Assembly may, by resolution, extend its life.</p> <p>၇။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အကောင်အထည်ဖော်ရေး ကော်မရှင်သည် တည်ထောင်ပြီး ၅နှစ်အကြာ သို့မဟုတ် ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အပြည့်အဝ အကောင်အထည်ဖော်ပြီး ဖြစ်သည်ဟု လွှတ်တော်က သတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်သောအချိန် ယင်းနှစ်မျိုးအနက် ဦးစွာဆိုက်ရောက်သည့်အချိန်၌ ပယ်ဖျက်ပြီး ဖြစ်စေရမည်။ သို့သော် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြင့် သက်တမ်းတိုးမြှင့်နိုင်သည်။</p>	<p>အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းကို ကြီးကြပ်ရန် အထူးအဖွဲ့အစည်းက တာဝန်ယူပါသည်။</p>
--	--	--	---

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်ပါသည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

အမျိုးသမီးများသာတူညီမှုအတွက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အကဲဖြတ်ခြင်း

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူခြင်း

မေးခွန်းများ ၅၁ - ၅၅

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူခြင်း

-ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို တိုးတက်သော အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူမှု ပြုနိုင်စေမည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုခြင်းနှင့်/သို့မဟုတ် တရားစီရင်ရေးပိုင်း ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းဆိုင်ရာ လိုက်နာရမည့် လမ်းညွှန်ချက်များ ရှိပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

အချို့ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများတွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူရာတွင် လိုက်နာရမည့် လမ်းညွှန်ချက် သို့မဟုတ် မူများကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ဥပမာ အခွင့်အရေးများကို နိုင်ငံတကာစာချုပ်များ၊ ကွန်ဗင်းရှင်းများ၊ စံနှုန်းများနှင့်အညီအဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူရန် ပြဋ္ဌာန်းထားနိုင်ပါသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ သို့မဟုတ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင်ပါဝင်သော အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို တိုးတက်သောနည်းလမ်းဖြင့် သို့မဟုတ် သက်ဆိုင်ရာလူပုဂ္ဂိုလ် သို့မဟုတ် အုပ်စုအတွက် အသာစီးအရဆုံး/အကျိုးကျေးဇူးအဖြစ်ဆုံး နည်းလမ်းဖြင့် အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူရန် သတ်မှတ်ထားနိုင်ပါသည်။

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို တိုးတက်သောချဉ်းကပ်ပုံဖြင့် အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူရာ၌ ဆင့်ကဲပြောင်းလဲလာသည့် အခွင့်အရေးများကို နားလည်သဘောပေါက်ပုံ အသစ်ကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားပါသည်။ ယင်းမှာ အချိန်နှင့်အမျှ ပြောင်းလဲနိုင်ပါသည်။ ယင်းသို့သော ချဉ်းကပ်ပုံကို အသုံးပြုခြင်းဖြင့် တည်တံ့ခိုင်မြဲသော ဥပဒေအဖြစ် ရည်ရွယ်သည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အချိန်ကာလကြာမြင့်လာသည်နှင့်အမျှ ပြောင်းလဲတတ်သော မျက်မှောက်ခေတ် နိုင်ငံရေး လူမှုရေး စံနှုန်းများနှင့် ဆက်စပ်လျက် နားလည်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြင့် အချိန်ကာလကြာမြင့်လာသည်နှင့်အမျှ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ အခွင့်အရေးများကို လက်တွေ့ကျင့်သုံးပုံ ကျယ်ပြန့်လာနိုင်ပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>ဒိုမီနီကန် သမ္မတနိုင်ငံ ၂၀၁၀ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၇၄ (၄)</p>	<p>The interpretation and regulation of the fundamental rights and guarantees, recognized in this Constitution, shall be governed by the following principles:</p> <p>(4) The public powers interpret and apply the norms concerning fundamental rights and their guarantees, in the most favourable sense (that is) entitled thereto and, in case of conflict between fundamental rights, shall seek to harmonize the assets and interests protected by this Constitution.</p> <p>ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် အသိအမှတ်ပြုထားသော အခြေခံအခွင့်အရေးများနှင့် အာမခံချက်များကို အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူခြင်းနှင့် စည်းမျဉ်း ထိန်းချုပ်ခြင်းများပြုလုပ်ရာ၌ အောက်ဖော်ပြပါမူများကို လိုက်နာရမည်။</p> <p>(၄) လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသော အများပြည်သူအဖွဲ့အစည်းများသည် အခြေခံ အခွင့်အရေးများနှင့် အာမခံချက်များဆိုင်ရာ စံနှုန်းများကို အကျိုးကျေးဇူးအများဆုံး ခံစားရစေမည့်အဓိပ္ပာယ်ဖြင့် ဖွင့်ဆို ကျင့်သုံးရမည်။ အခြေခံအခွင့်အရေးများအကြား ဆန့်ကျင်နေလျှင် ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေက ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ထားသော ပိုင်ဆိုင်မှုများနှင့် အကျိုးစီးပွားများကို သဟဇာတဖြစ်စွာ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်နိုင်စေရန် လုပ်ဆောင်ရမည်။</p>	<p>အခွင့်အရေးများကို အကျိုးကျေးဇူးအများဆုံး ခံစားရစေမည့် နည်းလမ်းဖြင့် အဓိပ္ပာယ် ဖော်ပြရန် ဖြစ်ပါသည်။</p>
---	--------------------------	--	---

<p>ပင်နီဖွဲ့လား ၁၉၉၉ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၉</p>	<p>The State shall guarantee to every individual, in accordance with the progressive principle and without discrimination of any kind, no renounceable, indivisible and interdependent enjoyment and exercise of human rights.</p> <p>နိုင်ငံတော်က လူတိုင်းကို တိုးတက်သော မှန်အညီ ခွဲခြားဆက်ဆံမှု တစ်စုံတစ်ရာမရှိစေဘဲ စွန့်လွှတ်ခြင်း၊ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်းပြု၍ မရသော အပြန်အလှန် ဖိုရိုနေသော လူ့အခွင့်အရေးများ ခံစားကျင့်သုံးနိုင်စေရန် အာမခံချက်ပေးရမည်။</p>	<p>အခွင့်အရေးများကို အကျိုးကျေးဇူး အများဆုံး ခံစားရစေမည့် နည်းလမ်းဖြင့် အဓိပ္ပာယ် ဖော်ပြရန် ဖြစ်ပါသည်။</p>
<p>အီကွေဒေါ ၂၀၁၁ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၄၂၇</p>	<p>Constitutional provisions shall be interpreted by the literal meaning of its wording that is mostly closely in line with the Constitution as a whole. In the event of any doubt, it is the most favourable interpretation of the full and effective force of rights and that best respects the will of the constituent, in accordance with the general principles of constitutional interpretation, that shall prevail.</p> <p>ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ တစ်ခုလုံးနှင့် အကိုက်ညီဆုံးဖြစ်သည့် စာသားအတိုင်း တိုက်ရိုက်အဓိပ္ပာယ်ဖြင့် ဖွင့်ဆိုရမည်။ သံသယရှိပါက ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရေး အထွေထွေမူများနှင့် ညီညွတ်ပြီး သက်ဆိုင်သူ၏ ဆန္ဒကို အကောင်းဆုံးအလေးဂရုပြုသည့်အပြင် အခွင့်အရေးများကို အပြည့်အဝ ထိရောက်စွာဖော်ဆောင်သော အကျိုးကျေးဇူးအများဆုံးဖြစ်စေသည့် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်ကို အတည်ယူရန်ဖြစ်သည်။</p>	<p>အခွင့်အရေးများကို အကျိုးကျေးဇူး အများဆုံး ခံစားရစေမည့် နည်းလမ်းဖြင့် အဓိပ္ပာယ် ဖော်ပြရန် ဖြစ်ပါသည်။</p>
<p>ဖီဂျီကျွန်းများ ၁၉၉၇ ခုနှစ်</p>	<p>ပုဒ်မ ၃ (ခ)</p>	<p>In the interpretation of a provision of this Constitution:... (b) regard must be had to the context in which this Constitution was drafted and to the intention that constitutional interpretation take into account social and cultural developments, especially:</p> <p>(i) developments in the understanding of the content of particular human rights; and (ii) developments in the promotion of particular human rights.</p> <p>ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်တစ်ရပ်ကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရာ၌ ... (ခ) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ မူကြမ်း ပြုစုခဲ့သောဆက်စပ်အခြေအနေကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသည့်အပြင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရာ၌ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု ဖြစ်ပေါ်ပြောင်းလဲမှုများ အထူးသဖြင့် (၁) လူ့အခွင့်အရေးအရပ်ရပ်တွင် ပါဝင်သော အကြောင်းအရာပိုင်း နားလည်သဘောပေါက်မှု ပြောင်းလဲလာခြင်းများနှင့် (၂) လူ့အခွင့်အရေး အသီးသီးကို အားပေးမြှင့်တင်မှုဆိုင်ရာ ပြောင်းလဲလာခြင်းများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် ရည်ရွယ်ကြောင်းကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။</p>	<p>အခွင့်အရေးများကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရာ၌ အခွင့်အရေး များကို နားလည်သဘောပေါက်ပုံ တိုးတက်မှုများကို လက်တွေ့ကျင့်သုံးရန် ဖြစ်သည်။</p>
<p>ကိပ်ဟွန် ၂၀၁၀ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၇ (၂)</p> <p>အပိုဒ် ၁၇ (၃)</p>	<p>The extent and essential content of constitutional norms on the rights, freedoms and guarantees may not be constrained by way of interpretation.</p> <p>အခွင့်အရေးများ၊ လွတ်လပ်ခွင့်များနှင့် အာမခံချက်များဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ စံနှုန်းများ၏ အတိုင်းအတာနှင့် အနှစ်သာရ အကြောင်းအရာများကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုပုံဖြင့် မကန့်သတ်ရပါ။</p> <p>The constitutional and legal provisions relating to fundamental rights shall be interpreted and incorporated in accordance with the Universal Declaration of Human Rights.</p> <p>အခြေခံအခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များကို တစ်ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးများ ကြေညာချက်နှင့်အညီ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုပြီး ပေါင်းစည်းထည့်သွင်းရမည်။</p>	<p>အခွင့်အရေးများကို နိုင်ငံတကာ ဥပဒေနှင့်အညီ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရမည်။</p>

<p>ဂီယာနာ ၁၉၈၀ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၃၉ (၂)</p>	<p>In the interpretation of the fundamental rights provisions in this Constitution a court shall pay due regard to international law, international conventions, covenants and charters bearing on human rights.</p> <p>ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ အခြေခံအခွင့်အရေး ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရာ၌ တရားရုံးသည် လူ့အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ ဥပဒေ၊ နိုင်ငံတကာ ကွန်ပင်းရှင်းများ၊ စာချုပ်များနှင့် ပဋိညာဉ်များကို သင့်တော်သလို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။</p>	<p>အခွင့်အရေးများကို နိုင်ငံတကာ ဥပဒေနှင့်အညီ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆို ရမည်။</p>
<p>ဘေးဘီးယား ၂၀၀၆ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၈</p>	<p>Provisions on human and minority rights shall be interpreted to the benefit of promoting values of a democratic society, pursuant to valid international standards in human and minority rights, as well as the practice of international institutions which supervise their implementation.</p> <p>လူ့အခွင့်အရေးနှင့် လူနည်းစုအခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို လူ့အခွင့်အရေးနှင့် လူနည်းစုအခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ တည်ဆဲနိုင်ငံတကာ စံနှုန်းများ၊ ယင်းတို့ကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းအား ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲသည့် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်နည်းလုပ်ဟန်တို့နှင့်အညီ ဒီမိုကရေစီ လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်း၏ တန်ဖိုးများကို အားပေးမြှင့်တင်ရေး အကျိုးပြုမည့် နည်းလမ်းဖြင့် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရမည်။</p>	<p>အခွင့်အရေးများကို နိုင်ငံတကာ ဥပဒေနှင့်အညီ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆို ရမည်။</p>

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်သည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူခြင်း

မေးခွန်း
၅၂

ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများကို ကြောင်းကျိုးမသင့်သော ကန့်သတ်ချက်များမှ အကာအကွယ်ပေးထားပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများတွင် အချို့သော အခွင့်အရေးများကို ကန့်သတ်နိုင်သည့် အကြောင်းများ သို့မဟုတ် အခြေအနေများကို ဖော်ပြထားနိုင်ပါသည်။ ဥပမာ အရေးပေါ် အခြေအနေကာလအတွင်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ယင်းသို့သော ထူးခြားသည့် အခြေအနေများတွင်ပင် အခြေခံအခွင့်အရေးများကို လေးစားလိုက်နာရပါမည်။ အခြေခံအခွင့်အရေး ကန့်သတ်ချက်များကို ရှင်းလင်းစွာဖော်ပြပြီး အတိုင်းအတာတစ်ခုဖြင့်သာ ကန့်သတ်ရပါမည်။

လွတ်လပ်စွာ ပြောဆိုခွင့် သို့မဟုတ် ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေကိုကျင့်သုံးခွင့်ကဲ့သို့သော အချို့သော အခွင့်အရေးများကို ကျင့်သုံးခြင်းသည် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် ဆန့်ကျင်နေနိုင်ပါသည်။ အခြားအခွင့်အရေးများ ကျင့်သုံးခြင်းကြောင့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှု အခွင့်အရေးများကို ထိခိုက်နိုင်ပါသည်။ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းဖြင့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုအခွင့်အရေးများကို ဦးစားပေးပြီး အခြားအခွင့်အရေးများကို အကန့်အသတ် ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>တောင် အာဖရိက ၁၉၉၆ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၃၆</p>	<p>1. The rights in the Bill of Rights may be limited only in terms of law of general application to the extent that the limitation is reasonable and justifiable in an open and democratic society based on human dignity, equality and freedom, taking into account all relevant factors, including-</p> <p>၁။ အခွင့်အရေးများဥပဒေပါ အခွင့်အရေးများကို ကန့်သတ်မည်ဆိုပါက အောက်ဖော်ပြပါ တို့အပါအဝင် သက်ဆိုင်ရာ အကြောင်းအချက်အားလုံးကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားလျက် လူသားဂုဏ်သိက္ခာ၊ တန်းတူညီမျှမှုနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်တို့ကို အခြေခံပြီး ပွင့်လင်းလျက် ဒီမိုကရေစီနည်းကျဖြစ်သော လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် ကြောင်းကျိုးဆီလျော်ပြီး ခိုင်လုံမှုဖော်ပြနိုင်သည့် အတိုင်းအတာအထိသာလျှင် ယေဘုယျ သက်ရောက်မှုရှိသည့် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းလျက်သာလျှင် ကန့်သတ်နိုင်သည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> a. the nature of the right; b. the importance of the purpose of the limitation; c. the nature and extent of the limitation; d. the relation between the limitation and its purpose; and e. less restrictive means to achieve the purpose. <p>(က) အခွင့်အရေး၏ သဘောသဘာဝ (ခ) ကန့်သတ်ရသည့် ရည်ရွယ်ချက်၏ အရေးပါမှု (ဂ) ကန့်သတ်ချက်၏ သဘောသဘာဝနှင့် အတိုင်းအတာ (ဃ) ကန့်သတ်ချက်နှင့်ကန့်သတ်ရသည့် ရည်ရွယ်ချက်အကြားဆက်စပ်မှုနှင့် (င) ရည်ရွယ်ချက်အောင်မြင်စေရန် အကန့်အသတ်နည်းပါးသည့် နည်းလမ်းများ</p> <p>2. Except as provided in subsection (1) or in any other provision of the Constitution, no law may limit any right entrenched in the Bill of Rights.</p> <p>၂။ ပုဒ်မခွဲ (၁) သို့မဟုတ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အခြားမည်သည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်တွင်မဆို ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အတိုင်းမှ လွဲ၍ မည်သည့်ဥပဒေကမျှ အခွင့်အရေးများ ဥပဒေတွင် အခိုင်အမာ ပြဋ္ဌာန်းထားသော မည်သည့် အခွင့်အရေးကိုမဆို ကန့်သတ်ခြင်းမပြုရ။</p>	<p>ခွင့်ပြုနိုင်သော အခွင့်အရေးကန့် သတ်ချက်များမှာ ကျဉ်းမြောင်းပါသည်။ ကန့်သတ်ချက်မှာ သတ်မှတ်ထားသော စံနှုန်းများနှင့် ညီညွတ်ပြီး လိုအပ်သော ကန့်သတ်ချက် ဖြစ်ရပါမည်။</p>
---------------------------------	------------------	---	--

<p>တောင် အာဖရိက ၁၉၉၆ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၃၇ (၅) (ဂ)</p>	<p>5. No Act of Parliament that authorises a declaration of a state of emergency, and no legislation enacted or other action taken in consequence of a declaration, may permit or authorize... c. any derogation from a section mentioned in column 1 of the Table of Non-Derogable Rights, to the extent indicated opposite that section in column 3 of the Table.</p> <p>COLUMN 1. SECTION - NUMBER 9 COLUMN 2. SECTION TITLE - Equality COLUMN 3. EXTENT TO WHICH THE RIGHT IS NON-DEROGABLE - With respect to unfair discrimination solely on the grounds of race, colour, ethnic or social origin, sex, religion or language.</p> <p>၅။ လွှတ်တော်က ပြဋ္ဌာန်းသော အရေးပေါ်အခြေအနေကြေညာရန် ခွင့်ပြုသည့် ဥပဒေ သို့မဟုတ် အရေးပေါ်အခြေအနေ ကြေညာချက်၏ ရလဒ်အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းသောဥပဒေ သို့မဟုတ် အခြား လုပ်ဆောင်ချက်ဖြင့် ရုတ်သိမ်း၍မရသော အခွင့်အရေးများ ဇယား ကော်လံ ၁ တွင် ဖော်ပြထားသော အပိုဒ်မှ ဇယား ကော်လံ ၃ တွင် ဖော်ပြထားသော အတိုင်းအတာအထိ ပယ်ဖျက်ခြင်းအား ခွင့်ပြုခြင်း သို့မဟုတ် လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးခြင်း မပြုရပါ။ ကော်လံ ၁။ အပိုဒ် - အမှတ် ၉ ကော်လံ ၂။ အပိုဒ်ခေါင်းစဉ် - တန်းတူညီမျှခြင်း ကော်လံ ၃။ အခွင့်အရေးကို ရုတ်သိမ်းခြင်း မပြုနိုင်သည့် အတိုင်းအတာ ဖော်ပြချက် - လူမျိုး၊ အသားအရောင်၊ တိုင်းရင်းသား သို့မဟုတ် လူမှုဇစ်မြစ်၊ ကျား-မ၊ ဘာသာရေး သို့မဟုတ် ဘာသာစကားကိုသာလျှင် အစွဲပြု၍ မတရား ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း</p>	<p>ကန့်သတ်ခြင်း မပြုနိုင်သော အခွင့်အရေးများကို ဖော်ပြထားပါသည်။</p>
<p>တောင်ရုဒန် ၂၀၁၁ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၈၈</p>	<p>During a state of emergency, the President may, by law or orders, take any measures that shall not derogate from the provisions of this Constitution except as provided herein: (a) to suspend part of the Bill of Rights. However, there shall be no infringement on the right to life, prohibition against slavery, prohibition against torture, the right of non-discrimination on the basis of race, sex, religious creed, the right to litigation or the right to fair trial...</p> <p>နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် အရေးပေါ်အခြေအနေကာလအတွင်း ဥပဒေ သို့မဟုတ် အမိန့်များထုတ်ပြန်လျက် ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အတိုင်းမှလွဲ၍ ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များကို မပျက်ပြားစေသည့် အစီအမံများကို လုပ်ဆောင် နိုင်သည်။ (က) အခွင့်အရေး များ ဥပဒေ တစ်စိတ်တစ်ဒေသကို ကန့်သတ်ခြင်း။ သို့ရာတွင် အသက် ရှင်သန်ရန် အခွင့်အရေး၊ ကျွန်ုပ်ပြုခြင်းကိုတားမြစ်ခြင်း၊ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်းကို တားမြစ်ခြင်း၊ လူမျိုး၊ ကျား-မ၊ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုကို အစွဲပြု၍ ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့်၊ တရားစွဲဆိုခွင့် သို့မဟုတ် မျှတသော အမှုစစ်ဆေးစီရင်ခြင်းဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးတို့ကို မထိပါးစေရပါ။</p>	<p>ကန့်သတ်ခြင်း မပြုနိုင်သော အခွင့်အရေးများကို ဖော်ပြထားပါသည်။</p>

<p>စားဘီးယား ၂၀၀၆ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၈</p>	<p>The Constitution shall guarantee, and as such, directly implement human and minority rights guaranteed by the generally accepted rules of international law, ratified international treaties and laws. The law may prescribe manner of exercising these rights only if explicitly stipulated in the Constitution or necessary to exercise a specific right owing to its nature, whereby the law may not under any circumstances influence the substance of the relevant guaranteed right.</p> <p>ယေဘုယျ လက်ခံထားကြသော နိုင်ငံတကာ ဥပဒေ စည်းမျဉ်းများ၊ အတည်ပြုထားသော နိုင်ငံတကာ စာချုပ်များနှင့် ဥပဒေများအရ အာမခံချက် ပေးထားသော လူ့အခွင့်အရေးနှင့် လူ့နည်းစု အခွင့်အရေးများကို ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေက အာမခံချက်ပေးပြီး တိုက်ရိုက်အကောင်အထည်ဖော်ရမည်။ ဥပဒေတွင် ယင်းအခွင့်အရေးများကို ကျင့်သုံးသည့် နည်းလမ်းကို သတ်မှတ်ဖော်ပြမည်ဆိုပါက ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေတွင် ယင်းသို့ သတ်မှတ်ဖော်ပြနိုင်ကြောင်း အတိအလင်း ပြဆိုထားရမည်။ သို့မဟုတ် အခွင့်အရေး၏ သဘောသဘာဝအရ ယင်းသို့သတ်မှတ်ပေးရန် လိုအပ်မှသာ သတ်မှတ်ပေးနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် ဥပဒေသည် မည်သည့် အခြေအနေတွင်မျှ အာမခံချက် ပေးထားပြီးဖြစ်သည့် သက်ဆိုင်ရာဥပဒေ၏ အနှစ်သာရအပေါ် ဩဇာ သက်ရောက်မှု မရှိစေရပါ။</p>	<p>ဥပဒေများနှင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရ မူဝါဒသည် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ သို့မဟုတ် အတည်ပြုထား သော နိုင်ငံတကာ ဥပဒေတွင် အကာအကွယ် ပေးထားသော အခွင့်အရေးများကို မထိပါးစေရပါ။</p>
<p>ဟွန်ဂေရီ ၁၉၈၂ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၆၄</p>	<p>Laws and governmental provisions or any other provisions that regulate the exercise of declarations, rights and guarantees recognized by this Constitution shall not be enforced if they diminish, restrict, or evade such rights and guarantees.</p> <p>ဥပဒေများ၊ နိုင်ငံတော်အစိုးရက ပြဋ္ဌာန်းချက်များ သို့မဟုတ် ဤ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေက အသိအမှတ်ပြုသည့် ကြေညာချက်များ၊ အခွင့်အရေးများနှင့် အာမခံချက်များ ကျင့်သုံးရာတွင် လိုက်နာရမည့် အခြား ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည် ယင်းသို့သော အခွင့်အရေးများနှင့် အာမခံချက်များကို လျော့ပါးစေခြင်း၊ ကန့်သတ်ခြင်း သို့မဟုတ် ရှောင်လွှဲခြင်း ဖြစ်စေပါက ယင်းတို့အတိုင်း အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုရပါ။</p>	<p>ဥပဒေများနှင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရ မူဝါဒသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေတွင် အကာအကွယ် ပေးထားသော အခွင့်အရေးများကို မထိပါးစေရပါ။</p>
<p>ဇင်ဘာဘေ့ ၂၀၁၃ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၈၆</p>	<p>1. The fundamental rights and freedoms set out in this Chapter must be exercised reasonably and with due regard for the rights and freedoms of other persons.</p> <p>၁။ ဤအခန်းတွင် ဖော်ပြထားသော အခြေခံအခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို အခြားသူများ၏ အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို ထိုက်သင့်သလို ထည့်သွင်းစဉ်းစားလျက် ကြောင်းကျိုးဆီ လျော်စွာကျင့်သုံးရမည်။</p> <p>2. The fundamental rights and freedoms set out in this Chapter may be limited only in terms of a law of general application and to the extent that the limitation is fair, reasonable, necessary and justifiable in a democratic society based on openness, justice, human dignity, equality and freedom, taking into account all relevant factors, including:</p> <p>၂။ ဤအခန်းတွင် ဖော်ပြထားသော အခြေခံအခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့် များကို ကန့်သတ်မည် ဆိုပါက အောက်ပါတို့အပါအဝင် သက်ဆိုင်ရာ အကြောင်းအချက်အားလုံးကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားလျက် လူသားဂုဏ်သိက္ခာ၊ တန်းတူညီမျှမှုနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်တို့ကို အခြေခံပြီး ပွင့်လင်းလျက် ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ဖြစ်သော လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် ကြောင်းကျိုးဆီလျော်ပြီး ခိုင်လုံမှုဖော်ပြနိုင်သည့် အတိုင်းအတာအထိသာလျှင် ယေဘုယျ သက်ရောက်မှုရှိသည့် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းလျက်သာလျှင် ကန့်သတ်နိုင်သည်။</p>	<p>ကန့်သတ်ခြင်း မပြုနိုင်သော အခွင့်အရေးများကို ဖော်ပြထားပါသည်။</p>

- a. the nature of the right or freedom concerned;
- b. the purpose of the limitation, in particular whether it is necessary in the interests of defence, public safety, public order, public morality, public health, regional or town planning or the general public interest;
- c. the nature and extent of the limitation;
- d. the need to ensure that the enjoyment of rights and freedoms by any person does not prejudice the rights and freedoms of others;
- e. the relationship between the limitation and its purpose, in particular whether it imposes greater restrictions on the right or freedom concerned than are necessary to achieve its purpose; and
- f. whether there are any less restrictive means of achieving the purpose of the limitation.

(က) အခွင့်အရေး သို့မဟုတ် လွတ်လပ်ခွင့်၏ သဘောသဘာဝ

(ခ) ကန့်သတ်ရသည့် ရည်ရွယ်ချက် အထူးသဖြင့် ကာကွယ်ရေး၊ အများပြည်သူအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေး၊ တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေး၊ အများပြည်သူကိုယ်ကျင့်တရား၊ အများပြည်သူ ကျန်းမာရေး၊ ဒေသန္တရ သို့မဟုတ် မြို့ပြ စီမံကိန်းရေးဆွဲရေး သို့မဟုတ် အများပြည်သူ အကျိုးစီးပွားအတွက် ကန့်သတ်ရန် လိုအပ်ချက် ရှိမရှိ

(ဂ) ကန့်သတ်ချက်၏ သဘောသဘာဝနှင့် အတိုင်းအတာ

(ဃ) တစ်စုံတစ်ဦးက အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များ ရယူခံစားခြင်းသည် အခြားသူများ၏ အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို မထိပါးစေရေးသေချာစေရန် လိုအပ်ချက်

(င) ကန့်သတ်ချက်နှင့် ကန့်သတ်ရသည့် ရည်ရွယ်ချက်အကြား ဆက်စပ်မှု အထူးသဖြင့် အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို ရည်ရွယ်ချက်အောင်မြင်စေရန် လိုအပ်သည်ထက် ပိုလွန်၍ ကန့်သတ်ခြင်း ရှိမရှိ နှင့်

(စ) ကန့်သတ်ရသည့် ရည်ရွယ်ချက်အောင်မြင်စေရန် ကန့်သတ်မှုနည်းပါးသည့် နည်းလမ်းများဖြင့် လုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်း ရှိမရှိ

3. No law may limit the following rights enshrined in this Chapter, and no person may violate them:

၃။ ဤအခန်းတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အောက်ဖော်ပြပါ အခွင့်အရေးများကို မည်သည့်ဥပဒေကမျှ မကန့်သတ်ရပါ။ မည်သူကမျှ ယင်းတို့ကို မချိုးဖောက်ရပါ။

- a. the right to life, except to the extent specified in section 48;
- b. the right to human dignity;
- c. the right not to be tortured or subjected to cruel, inhuman or degrading treatment or punishment;
- d. the right not to be placed in slavery or servitude;
- e. the right to a fair trial;
- f. the right to obtain an order of habeas corpus as provided in section 50(7)(a).

(က) အသက်ရှင်သန်ခြင်းဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး။ ပုဒ်မ ၄၈ တွင် ဖော်ပြထားသည့် အတိုင်းအတာမှ လွဲ၍

(ခ) လူသားဂုဏ်သိက္ခာဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး

(ဂ) နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်း သို့မဟုတ် ရက်စက်သော လူမဆန်သော သို့မဟုတ် လူသားဂုဏ်သိက္ခာ ကျဆင်းစေသော ဆက်ဆံမှု သို့မဟုတ် ပြစ်ဒဏ်ပေးမှု မခံရစေရန် အခွင့်အရေး

(ဃ) ကျွန်ုပ်ပြုခြင်း သို့မဟုတ် ကျွန်ုပ်သဖွယ်စေခြင်းခြင်း မခံရစေရန် အခွင့်အရေး

(င) မျှတသော တရားစစ်ဆေးစီရင်ခြင်းဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး

(စ) ပုဒ်မ ၅၀ (၇) (က) တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အတိုင်း ရှေ့တော်သွင်းစာချွန်တော်အမိန့်ရရှိရန် အခွင့်အရေး

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်သည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူခြင်း

တရားရုံးများနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများအား လူ့အခွင့်အရေး ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆို ကျင့်သုံးရာတွင် ပြည်ပဥပဒေကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် ခွင့်ပြုထားပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

ကျား-မ အခန်း ကဏ္ဍသာတူညီမှုပြဋ္ဌာန်းချက်များမှာ အသစ်ပြဋ္ဌာန်းချက်များဖြစ်လျှင် သို့မဟုတ် ကျယ်ပြန့်စွာကျင့်သုံးခြင်းသို့မဟုတ် စမ်းသပ်အသုံးပြုခြင်းမရှိသေးလျှင် တရားရုံးများနှင့် အခြားဥပဒေကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုသော အဖွဲ့အစည်းများ (ဥပမာ တိုင်ကြားချက်လက်ခံရေးအရာရှိ) အနေဖြင့် မိမိတို့ကိုယ်တိုင် စီရင်ဆုံးဖြတ်ပုံ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရေးဆောင်ရွက်ရာတွင် ပြည်ပနိုင်ငံများ၏ ဥပဒေနှင့် ပြည်ပနိုင်ငံများ၏ ကျင့်ထုံးဥပဒေတို့ကို လေ့လာခြင်းဖြင့်အထောက်အကူဖြစ်နိုင်ပါသည်။ အလားတူ ကိစ္စရပ်များကို အခြားနိုင်ငံများတွင် မည်သို့နားလည်သဘောပေါက်ပြီး မည်သို့ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ကြောင်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းဖြင့် နိုင်ငံတကာတွင် အားလုံး သဘောတူညီချက်နှင့် ကိုက်ညီသည့် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုမှု ဖြစ်စေရန် အားပေးမြှင့်တင်နိုင်ပါသည်။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ သို့မဟုတ် နိုင်ငံအနည်းငယ်က အခွင့်အရေးများကို နည်းလမ်းသစ်များဖြင့် တိုးချဲ့ခြင်း သို့မဟုတ် နားလည်သဘောပေါက်ခြင်းများ ရှိမည်ဆိုပါက ဆန်းသစ်တီထွင်သော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုပုံများပင် ထွက်ပေါ်လာနိုင်ပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>ဇင်ဘာ ၂၀၁၃ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၄၆ (၁) (င)</p>	<p>When interpreting this Chapter, a court, tribunal, forum or body (e) may consider relevant foreign law (Chapter 4 – Declaration of Rights) ဤအခန်းကို အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူရာတွင် တရားရုံး၊ ခုံရုံး၊ ဖိုရမ်ဆွေးနွေးပွဲအဖွဲ့ သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့် (င) ပြည်ပနိုင်ငံများမှ သက်ဆိုင်ရာ ဥပဒေကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်သည်။ (အခန်း ၄ - အခွင့်အရေးများကို ကြေညာခြင်း)</p>	<p>တရားရုံးများနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများသည် ပြည်ပနိုင်ငံများမှ ဥပဒေကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်သည်။</p>
<p>မာလာဝီ ၁၉၉၄ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၁ (၂) (ဂ)</p>	<p>In interpreting the provisions of this Constitution, a court of law shall (c) where applicable, have regard to current norms of public international law and comparable foreign case law ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရာတွင် တရားရုံးအနေဖြင့် (ဂ) အကျုံးဝင်မည်ဆိုပါက နိုင်ငံတကာ အများပြည်သူ ဥပဒေ လက်ရှိ စံနှုန်းများနှင့် ပြည်ပနိုင်ငံများမှ အလားတူ ကျင့်ထုံးဥပဒေတို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် ဖြစ်သည်။</p>	<p>တရားရုံးများနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများသည် ပြည်ပနိုင်ငံများမှ ဥပဒေကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်သည်။</p>
<p>တောင်အာဖရိက ၁၉၉၆ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၃၉ (၁) (ဂ)</p>	<p>When interpreting the Bill of Rights, a court, tribunal or forum (c) may consider foreign law အခွင့်အရေးဥပဒေကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရာတွင် တရားရုံး၊ ခုံရုံး သို့မဟုတ် ဖိုရမ်ဆွေးနွေးပွဲအဖွဲ့သည် (ဂ) ပြည်ပနိုင်ငံ ဥပဒေကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်သည်။</p>	<p>တရားရုံးများနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများသည် ပြည်ပနိုင်ငံများမှ ဥပဒေကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်သည်။</p>

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်သည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူခြင်း

မေးခွန်း
၅၄

တရားရုံးများနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများသည် လူ့အခွင့်အရေး ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုခြင်းနှင့် ကျင့်သုံးခြင်းများ ပြုလုပ်ရာတွင် နိုင်ငံတကာဥပဒေကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် အားပေးပါသလား၊ သို့မဟုတ် သတ်မှတ်ထားပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

နိုင်ငံတကာဥပဒေ၏ကျယ်ပြန့်ပုံကို နိုင်ငံတကာနှင့် ဒေသအဆင့် စာချုပ်များ/ကွန်ဗင်းရှင်းများ၊ နိုင်ငံတကာ ကြေညာချက်များနှင့် မူများတွင် တွေ့နိုင်ပါသည်။ မလိုက်နာက အရေးယူမှုမရှိသော်လည်း ဂုဏ်သတင်းပျက်ပြားနိုင်သည့် အသိဖြင့် လိုက်နာရသည့် ဥပဒေမျိုး 'soft law' ဟု ခေါ်ပါသည်။ ယင်းကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုပုံ လမ်းညွှန်ချက်များနက်ရှိုင်းပုံကို နိုင်ငံတကာ တရားရုံးများ၏ စီရင်ချက်များ၊ စာချုပ်အကောင်အထည်ဖော်မှု ကြီးကြပ်ရန်လုပ်ပိုင်ခွင့်အပ်နှင်းထားသော ကော်မရှင်များ/ ကော်မတီများ၏ အကြံပြုချက်များတွင် တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။ ယင်းတို့ အားလုံးမှာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကိုလည်းကောင်း၊ ဥပဒေများကိုလည်းကောင်း အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရာတွင်တန်ဖိုးကြီးမားနိုင်ပါသည်။ ကျား-မအခန်းကဏ္ဍသာတူညီမှုကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေးစံနှုန်းများမှာ နိုင်ငံတကာဥပဒေတွင် ပိုမိုမြင့်မားနေသော ဖြစ်ရပ်များတွင် နိုင်ငံတကာဥပဒေနှင့် အသိဖြင့်လိုက်နာရသည့်ဥပဒေ 'soft law' တို့မှာ အထူးသဖြင့် အထောက်အကူဖြစ်နိုင်ပါသည်။ နိုင်ငံတကာဥပဒေကိုအသိအမှတ်ပြုခြင်းဖြင့်ကျား-မအခန်းကဏ္ဍသာတူညီမှုကိုပြည်တွင်းတွင်နားလည်သဘောပေါက်မှုနှင့် တာဝန်ယူဆောင်ရွက်မှု ကျယ်ပြန့်လာနိုင်ပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>တူရကီ ၁၉၈၂ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၉၀</p>	<p>In case of a conflict between the laws and international agreements duly put into effect in the field of fundamental rights and freedoms due to different in provisions on the same matter, the provisions of the international agreements shall prevail. အခြေခံအခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များနယ်ပယ်တွင် စနစ်တကျ အတည်ပြုထားသော ဥပဒေများနှင့် နိုင်ငံတကာသဘောတူညီချက်များ အကြား ကိစ္စရပ်တစ်ခုတည်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကွဲပြားပြီး ဆန့်ကျင်နေလျှင် နိုင်ငံတကာ သဘောတူညီချက်များပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များက လွှမ်းမိုးစေရမည်။</p>	<p>ဥပဒေနှင့် စံနှုန်းများ အဆင့်ဆင့်ကို ဖော်ပြချက် - နိုင်ငံတကာ ဥပဒေက လွှမ်းမိုးပါသည်။</p>
<p>ဖိလီပိုင် ၁၉၉၇ ခုနှစ်</p>	<p>ပုဒ်မ ၄၃ (၂)</p>	<p>In interpreting the provisions of this Chapter [Bill of Rights], the courts must promote the values that underlie a democratic society based on freedom and equality and must, if relevant, have regard to public international law applicable to the protection of the rights set out in this Chapter. ဤအခန်း (အခွင့်အရေးများ ဥပဒေ) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရာတွင် တရားရုံးများအနေဖြင့် လွတ်လပ်မှုနှင့် တန်းတူညီမျှမှုအပေါ် အခြေခံလျက် ဒီမိုကရေစီ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အခြေခံဖြစ်သော တန်ဖိုးများကို အားပေးမြှင့်တင်ရမည်။ သက်ဆိုင်ပါက ဤအခန်းတွင် ဖော်ပြထားသော အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်သော နိုင်ငံတကာ အများပြည်သူ ဥပဒေကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။</p>	<p>ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေပါ အခွင့်အရေး များနှင့် တာဝန်များကို လက်မှတ်ရေးထိုး ထားပြီးသော စာချုပ် များနှင့်အညီ အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူ ရပါမည်။ /ကောက်ယူ နိုင်ပါသည်။</p>

ဆိုမာလီယာ ၂၀၁၂ ခုနှစ်	အပိုဒ် ၄၀ (၂)	<p>In interpreting these rights, the court may consider the Shari'ah, international law, and decisions of courts in other countries, though it is not bound to follow these decisions.</p> <p>ဤအခွင့်အရေးများကို အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူရာတွင် တရားရုံးအနေဖြင့် ရှာရီယာ ဥပဒေ၊ နိုင်ငံတကာဥပဒေနှင့် အခြားနိုင်ငံ တရားရုံးများ၏ စီရင်ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် ယင်း စီရင်ဆုံးဖြတ်ချက်များအတိုင်း လိုက်ပါဆုံးဖြတ်ရန် စည်းနှောင်မှုမရှိပါ။</p>	အခွင့်အရေးများကို နိုင်ငံတကာ ဥပဒေနှင့်အညီ အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူ နိုင်ပါသည်။
အင်ဂိုလာ ၂၀၁၀ ခုနှစ်	အပိုဒ် ၂၆ (၂) နှင့် ၂၆ (၃)	<p>2. Constitutional and legal precepts relating to fundamental rights must be interpreted and incorporated in accordance with the Universal Declaration of the Rights of Man, the African Charter on the Rights of Man and Peoples and international treaties on the subject ratified by the Republic of Angola. 3. In any consideration by the Angolan courts of disputes concerning fundamental rights, the international instruments referred to in the previous point shall be applied, even if not invoked by the parties concerned.</p> <p>၂။ အခြေခံအခွင့်အရေးများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ စည်းမျဉ်းများနှင့် ဥပဒေပါ စည်းမျဉ်းများကို တစ်ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးများ ကြေညာချက်၊ လူ့အခွင့်အရေးများနှင့် လူမျိုးအခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ အာဖရိက ဗဟိုညာဉ်၊ အင်ဂိုလာသမ္မတနိုင်ငံက အတည်ပြုထားသော ယင်း အကြောင်းအရာနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် နိုင်ငံတကာ စာချုပ်များနှင့်အညီ အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုလျက် ပေါင်းစည်းထည့်သွင်းရမည်။ ၃။ အင်ဂိုလာ တရားရုံးများသည် အခြေခံအခွင့်အရေးများနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အငြင်းပွားမှုများကို စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်ရာတွင် ယခင်အချက်တွင် ရည်ညွှန်းဖော်ပြခဲ့သော နိုင်ငံတကာစာချုပ် စာတမ်းများကို သက်ဆိုင်ရာပါတီများက ထုတ်ဖော်ရည်ညွှန်းခြင်း မပြုသည့် တိုင် အသုံးပြုရမည်။</p>	အခွင့်အရေးများကို နိုင်ငံတကာ ဥပဒေနှင့် အညီ အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူနိုင်ပါ သည်။
မော်လဒီဗစ် ၂၀၀၈ ခုနှစ်	အပိုဒ် ၆၈	<p>When interpreting and applying the rights and freedoms contained within this Chapter [Chapter II, Fundamental Rights and Freedoms], a court or tribunal shall promote the values that underlie an open and democratic society based on human dignity, equality and freedom, and shall consider international treaties to which the Maldives is a party.</p> <p>ဤအခန်း (အခန်း ၂ အခြေခံ အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များ) တွင် ဖော်ပြထားသော အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြခြင်း၊ ကျင့်သုံးခြင်းများပြုလုပ်ရာ၌ တရားရုံး သို့မဟုတ် ခုံရုံးသည် လူသား ဂုဏ်သိက္ခာ၊ တန်းတူညီမျှမှုနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်တို့ကိုအခြေခံပြီး ပွင့်လင်းလျက် ဒီမိုကရေစီနည်းကျဖြစ်သော လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အခြေခံတန်ဖိုးများကို အားပေးမြှင့်တင်ရမည်။ မော်လဒီဗစ်နိုင်ငံက လက်မှတ်ရေးထိုး ပါဝင်ထားသော နိုင်ငံတကာ စာချုပ်များကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။</p>	အခွင့်အရေးများကို နိုင်ငံတကာ ဥပဒေနှင့် အညီ အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူနိုင်ပါ သည်။
အရှေ့တီမော ၂၀၀၂ ခုနှစ်	ပုဒ်မ ၂၃	<p>Fundamental rights enshrined in the Constitution shall not exclude any other rights provided for by the law and shall be interpreted in accordance with the Universal Declaration of Human Rights.</p> <p>ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းထားသော အခြေခံ အခွင့်အရေးများသည် ဥပဒေအရ ပြဋ္ဌာန်းထားသော အခြားမည်သည့် အခွင့်အရေးကိုမဆို ဖယ်ထုတ်ခြင်း မရှိစေရပါ။ တစ်ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေး ကြေညာစာတမ်းနှင့်အညီ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရမည်။</p>	အခွင့်အရေးများကို နိုင်ငံတကာ ဥပဒေနှင့်အညီ အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူ ရန် ဖြစ်ပါသည်။

<p>ဒိုမီနီကန် သမ္မတနိုင်ငံ ၂၀၁၀ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၇၄ (၃)</p>	<p>The treaties, pacts and conventions concerning human rights, subscribed and ratified by the Dominican State, have constitutional hierarchy and are of direct and immediate application by the tribunals and other organs of the State.</p> <p>ဒိုမီနီကန်နိုင်ငံက လက်ခံအတည်ပြုထားသော လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ စာချုပ်များ၊ သဘောတူညီချက်များနှင့် ကွန်ဗင်းရှင်းများသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအဆင့်ရှိပြီး ခုံရုံးများနှင့် အခြားနိုင်ငံတော်အဖွဲ့အစည်းများက တိုက်ရိုက်ချက်ချင်း ကျင့်သုံးနိုင်သည်။</p>	<p>ဥပဒေနှင့် စံနှုန်းများ အဆင့်ဆင့်ကို ဖော်ပြချက် - နိုင်ငံတကာ ဥပဒေက လွှမ်းမိုးပါသည်။</p>
<p>အီကွေဒေါ ၂၀၀၈ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၁၇၂</p>	<p>Judges shall administer justice subject to the Constitution, international human rights instruments and the law.</p> <p>တရားသူကြီးများသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၊ နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေး စာချုပ်စာတမ်းများ၊ ဥပဒေတို့နှင့်အညီ တရားစီရင်ရမည်။</p>	<p>အခွင့်အရေးများကို နိုင်ငံတကာ ဥပဒေနှင့် အညီ အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူရန် ဖြစ်ပါသည်။</p>
<p>ဘိုလစ်ဗီးယား ၂၀၀၉ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၂၅၆</p>	<p>I. The international treaties and instruments in matters of human rights that have been signed and/or ratified, or those that have been joined by the State, which declare rights more favorable than those contained in the Constitution, shall have preferential application over those in this Constitution.</p> <p>II. The rights recognized in the Constitution shall be interpreted in agreement with international human rights treaties when the latter provide more favourable norms.</p> <p>၁။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပါဝင်သော အခွင့်အရေးများထက် သာလွန်ကောင်းမွန်သော အခွင့်အရေးများကို နိုင်ငံတော်က လက်မှတ်ရေးထိုးအတည်ပြုထားသော သို့မဟုတ် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ပါဝင်ထားသော လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ စာချုပ်များနှင့် စာချုပ်စာတမ်းများတွင် ကြေညာဖော်ပြထားပါက ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ အခွင့်အရေးများထက် ယင်းအခွင့်အရေးများကိုဦးစားပေး၍ ကျင့်သုံးရန်ဖြစ်သည်။</p> <p>၂။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် အသိအမှတ်ပြုထားသော အခွင့်အရေးများကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရာတွင် နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေးစာချုပ်များ၌ ပိုမိုကောင်းမွန်သော စံနှုန်းများ ပြဋ္ဌာန်းထားပါက ယင်းတို့နှင့်အညီ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရန်ဖြစ်သည်။</p>	<p>လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ ဥပဒေသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေထက် ပိုမိုလိုလားဖွယ် ရှိပါက လွှမ်းမိုးမှု ရှိစေရမည်။</p> <p>အခွင့်အရေးများကို နိုင်ငံတကာ ဥပဒေနှင့် အညီ အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူရန်ဖြစ်ပါသည်။</p>

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်သည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူခြင်း

မေးခွန်း
၅၅

နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေး ဥပဒေ စာချုပ်များ တိုက်ရိုက်အသက်ဝင်ပါသလား။

ရှင်းလင်းချက်

နိုင်ငံတကာဥပဒေကို ပြည်တွင်းဥပဒေအတွင်း ပေါင်းစည်းထည့်သွင်းရာ၌ နိုင်ငံရေးအရ ဆန္ဒမရှိခြင်း သို့မဟုတ် အားကောင်းသော အစုအဖွဲ့တစ်ခုက ဆန့်ကျင်နေခြင်းအပါအဝင် အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ကာလကြာမြင့်စွာ သို့မဟုတ် အတောမသတ်နိုင်ဘဲ နှောင့်နှေးကြန့်ကြာမှုများဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် လက်မှတ်ရေးထိုးအတည်ပြုထားသော နိုင်ငံတကာ စာချုပ်များကို တိုက်ရိုက်ကျင့်သုံးနိုင်ပါက ဆိုလိုသည်မှာ ယင်းနိုင်ငံတကာ စာချုပ်များသည် အလိုအလျောက် ဥပဒေဖြစ်လာပါက ပိုမို၍ထိရောက်တွင်ကျယ်မှု ရှိပါသည်။ နိုင်ငံတကာစာချုပ်များနှင့် ကွန်ဗင်းရှင်းများကို သွယ်ဝိုက်၍ ကျင့်သုံးမည်ဆိုပါက ယင်းစာချုပ်စာတမ်းများတွင် ပါဝင်သော ကတိကဝတ်များကို လက်တွေ့ဖော်ဆောင်ရန်အလို့ငှာ ပြည်တွင်းဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းရပါသည်။ တိုက်ရိုက်ကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် နိုင်ငံတကာစာချုပ်များ၊ ကွန်ဗင်းရှင်းများ စသည်တို့တွင် ပါဝင်သော အခွင့်အရေးများကို အမျိုးသမီးများအနေဖြင့် ပိုမို၍တိုက်ရိုက်ရယူခံစားနိုင်ပါသည်။

ဥပမာများ -

<p>ဘရာဇီး ၁၉၈၈ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၅ (၃)</p>	<p>International treaties and conventions on human rights approved by both houses of the National Congress, in two different voting sessions, by three-fifths votes of their respective members, shall be equivalent to Constitutional Amendments. လွှတ်တော်နှစ်ရပ်လုံးက သီးခြားစီ နှစ်ကြိမ် မဲပေးဆုံးဖြတ်လျက် သက်ဆိုင်ရာ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် အရေအတွက် ၅ ပုံ ၃ ပုံဖြင့် အသီးသီး အတည်ပြုပြီးသော နိုင်ငံတကာစာချုပ်များနှင့် ကွန်ဗင်းရှင်းများသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်ချက်များနှင့် အဆင့်တူဖြစ်စေရမည်။</p>	<p>နိုင်ငံတကာ ဥပဒေ စာချုပ်စာတမ်းများသည် လွှတ်တော်က အတည်ပြုပြီးသည်နှင့် တိုက်ရိုက် အကျိုးဝင်သည်။</p>
<p>ကင်ညာ ၂၀၁၀ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၂ (၅) အပိုဒ် ၂ (၆)</p>	<p>The general rules of international law shall form part of the law of Kenya. နိုင်ငံတကာဥပဒေ အထွေထွေ စည်းမျဉ်းများသည် ကင်ညာဥပဒေ၏တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ဖြစ်စေရမည်။</p> <p>Any treaty or convention ratified by Kenya shall form part of the law of Kenya under this Constitution. ကင်ညာနိုင်ငံက အတည်ပြုသော စာချုပ် သို့မဟုတ် ကွန်ဗင်းရှင်းသည် ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ကင်ညာနိုင်ငံ ဥပဒေ၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ဖြစ်စေရမည်။</p>	<p>နိုင်ငံတကာ ဥပဒေ စာချုပ်စာတမ်းများသည် လွှတ်တော်က အတည်ပြုပြီးသည်နှင့် တိုက်ရိုက် အကျိုးဝင်သည်။</p>

<p>ကာဂျစ်စတန့် ၂၀၁၀ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၆ (၃)</p>	<p>International treaties to which the Kyrgyz Republic is a party that have entered into force under the established legal procedure and also the universally recognized principles and norms of international law shall be the constituent part of the legal system of the Kyrgyz Republic. The provisions of international treaties on human rights shall have direct action and be of priority in respect of provisions of other international treaties.</p> <p>ကာဂျစ်သမ္မတနိုင်ငံ စာချုပ်ဝင်အဖြစ် ပါဝင်သော နိုင်ငံတကာစာချုပ်များသည် သတ်မှတ်ထားသော ဥပဒေ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း၊ တစ်ကမ္ဘာလုံးက အသိအမှတ် ပြုသော နိုင်ငံတကာ ဥပဒေမူများ စံနှုန်းများနှင့်အညီ အသက်ဝင်ပြီးဖြစ်ပါက ကာဂျစ်သမ္မတနိုင်ငံ၏ ဥပဒေစနစ်တွင် အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် ပါဝင်စေရမည်။ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ စာချုပ်များပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည် တိုက်ရိုက်ကျင့်သုံးနိုင်ပြီး အခြားနိုင်ငံတကာ စာချုပ်များပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ထက် ဦးစားပေး ဖြစ်စေရမည်။</p>	<p>နိုင်ငံတကာ ဥပဒေ စာချုပ်စာတမ်းများ သည် တိုက်ရိုက် အကျိုးဝင်သည်။</p>
<p>ဗင်နီဇွဲလား ၁၉၉၉ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၂၃</p>	<p>The treaties, pacts and conventions relating to human rights which have been executed and ratified by Venezuela have a constitutional rank, and prevail over internal legislation, insofar as they contain provisions concerning the enjoyment and exercise of such rights that are more favourable than those established by this Constitution and the laws of the Republic, and shall be immediately and directly applied by the courts and other organs of the Public Power.</p> <p>ဗင်နီဇွဲလားနိုင်ငံက အတည်ပြုဆောင်ရွက်ပြီးသော လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ စာချုပ်များ၊ သဘောတူညီချက်များနှင့် ကွန်ဗင်းရှင်းများသည် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေနှင့် တန်းတူအဆင့်ရှိပြီး ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် သမ္မတနိုင်ငံ ဥပဒေများတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်များမှာထက် သာလွန်သော အခွင့်အရေးများကို ရယူခံစား ကျင့်သုံးနိုင်စေမည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်များပါဝင်သည့် အတိုင်းအတာအထိ ပြည်တွင်း ဥပဒေများအပေါ် လွှမ်းမိုးမှုရှိစေရမည်။ တရားရုံးများနှင့် အခြားသော အများပြည်သူ အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများက ချက်ချင်း တိုက်ရိုက်ကျင့်သုံးနိုင်စေရမည်။</p>	<p>နိုင်ငံတကာ ဥပဒေ စာချုပ်စာတမ်းများ သည် လွှတ်တော်က အတည်ပြုပြီးသည်နှင့် တိုက်ရိုက် အကျိုးဝင်သည်။</p>
<p>ဟေတီ ၁၉၈၇ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၂၇၆ (၂)</p>	<p>Once international treaties or agreements are approved and ratified in the manner stipulated by the Constitution, they become part of the legislation of the country and abrogate any laws in conflict with them.</p> <p>ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် သတ်မှတ်ဖော်ပြထားသည့် နည်းလမ်းဖြင့် နိုင်ငံတကာ စာချုပ်များနှင့် သဘောတူညီချက်များကို အတည်ပြုပြီးသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ယင်းတို့သည် နိုင်ငံတော်၏ ဥပဒေများတွင် တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ပါဝင်ပြီး ယင်းတို့နှင့် ဆန့်ကျင်သော ဥပဒေများကို ဖျက်ပြယ်စေရမည်။</p>	<p>နိုင်ငံတကာ ဥပဒေ စာချုပ်စာတမ်းများ သည် လွှတ်တော်က အတည်ပြုပြီးသည်နှင့် တိုက်ရိုက် အကျိုးဝင်သည်။</p>
<p>တောင်ဆူဒန် ၂၀၁၁ ခုနှစ်</p>	<p>အပိုဒ် ၉ (၃)</p>	<p>All rights and freedoms enshrined in international human rights treaties, covenants and instruments ratified or acceded to by the Republic of South Sudan shall be an integral part of this Bill.</p> <p>တောင်ဆူဒန် သမ္မတနိုင်ငံက အတည်ပြုထားသော သို့မဟုတ် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ပါဝင်ထားသော နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေးစာချုပ်များ၊ ပဋိညာဉ်များနှင့် စာချုပ်စာတမ်းများတွင် ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းထားသော အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များ အားလုံးသည် ဤ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပေါင်းစည်း ပါဝင်ပြီးဖြစ်သည်။</p>	<p>နိုင်ငံတကာ ဥပဒေ စာချုပ်စာတမ်းများ သည် တိုက်ရိုက် အကျိုးဝင်သည်။</p>

တွေ့ရှိချက်များ

မေးခွန်းနှင့်ကိုက်ညီသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်များနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာပေါ်တွင် သင်၏ မှတ်သားချက်များကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။

(အဓိက စကားလုံးများနှင့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေနိုင်ပါသည်။)

လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဖော်ပြထားသည့် ရှင်းလင်းချက်များ၊ နှိုင်းယှဉ် ဥပမာများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားသည့် နိုင်ငံများမှ အဓိကစိန်ခေါ်ချက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ အမျိုးသမီးများ၏ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူပြု နိုင်မည့် မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုကိုမဆို ဤနေရာတွင် ထည့်သွင်းပါ။

ခက်ဆစ်ဝေါဟာရများ

ဤခက်ဆစ်ဝေါဟာရများအပိုင်းတွင် ရည်ညွှန်းဖော်ပြထားသည့် အရင်းအမြစ်များအားလုံးကို ရည်ညွှန်းချက်များအပိုင်းတွင် အပြည့်အစုံ ကိုးကားဖော်ပြထားပါသည်။

အမ်ပရို ဥပဒေအကာအကွယ် (Amparo)

လူတစ်ဦးချင်း၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ အခွင့်အရေးများကို အစိုးရ သို့မဟုတ် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းက မချိုးဖောက်နိုင်စေရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန်ရည်ရွယ်သည့် အထူးဥပဒေလုပ်ထုံးလုပ်နည်း။

အမျိုးသမီးများကို ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း (Discrimination against women)

'နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ အရပ်ဘက် သို့မဟုတ် အခြားမည်သည့် နယ်ပယ်တွင်မဆို အမျိုးသမီးများ၏ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် အခြေခံလွတ်လပ်ခွင့်များကို အသိအမှတ်ပြုခြင်း၊ ရယူခံစားခြင်း သို့မဟုတ် ကျင့်သုံးခြင်းကို ထိခိုက်စေရန် သို့မဟုတ် ပျက်ပြားစေရန် ရည်ရွယ်သော သို့မဟုတ် ယင်းသို့သော သက်ရောက်မှုရှိသော ကျား-မ ဖြစ်ခြင်းအပေါ် အခြေခံသည့် မည်သည့်ခွဲခြားမှု၊ ဖယ်ထုတ်မှု သို့မဟုတ် ကန့်သတ်မှုမဆိုဖြစ်ပါသည်။'

(CEDAW - အပိုင်း ၁၊ အပိုဒ် ၁)

အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများ တန်းတူညီမျှခြင်း (ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှု) (Equality between women and men (gender equality))

'အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများ၊ မိန်းကလေးများနှင့် ယောက်ျားလေးများသည် တူညီသောအခွင့်အရေးများ၊ တာဝန်များနှင့် အခွင့်အလမ်းများရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ တန်းတူညီမျှမှုဆိုသည်မှာ အမျိုးသမီးများသည် အမျိုးသားများနှင့် ထပ်တူဖြစ်လိမ့်မည်ဟုမဆိုလိုဘဲ အခွင့်အရေးများ၊ တာဝန်များနှင့် အခွင့်အလမ်းများသည် မွေးဖွားစဉ်အမျိုးသားဖြစ်သည် သို့မဟုတ် အမျိုးသမီးဖြစ်သည်ဆိုသည့်အပေါ် မူတည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုဆိုသည်မှာ အမျိုးသမီးအမျိုးသားလူအုပ်စုအသီးသီး၏ မတူကွဲပြားမှုကို အသိအမှတ်ပြုလျက် အမျိုးသားများသာမက အမျိုးသမီးများ၏ အကျိုးစီးပွားများ၊ လိုအပ်ချက်များနှင့် ဦးစားပေးမှုကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားမည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။ ကျား-မအခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုမှာ 'အမျိုးသမီးများနှင့်သာသက်ဆိုင်သော ကိစ္စရပ်' မဟုတ်ဘဲ အမျိုးသားများနှင့်လည်း သက်ဆိုင်ပြီး အပြည့်အဝ ပါဝင်ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများ သာတူညီမျှမှုရှိရေးကို လူ့အခွင့်အရေး ကိစ္စရပ်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ရေရှည်တည်တံ့နိုင်သော ပြည်သူ့လူထုဗဟိုပြု ဖွံ့ဖြိုးမှုဆောင်ရွက်နိုင်ရန်ရှိမည့် လိုအပ်ချက် သို့မဟုတ် အညွှန်းကိန်းအဖြစ်လည်းကောင်း ရှုမြင်သင့်ပါသည်။

(UN Office of the Special Advisor on Gender Issues and Advancement of Women 2001: 1 ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ ကိစ္စရပ်များနှင့် အမျိုးသမီးများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂ အထူးအကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်ရုံး)

ကျား-မ ဆိုင်ရာအခန်းကဏ္ဍ (Gender)

'လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုတွင် အမျိုးသား အမျိုးသမီးများနှင့် သင့်တော်လျောက်ပတ်သည်ဟု လူအများက မှတ်ယူထားသော အခန်းကဏ္ဍများ၊ အပြုအမူများ၊ လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့် ဂုဏ်ပုဒ်များ' ဖြစ်ပါသည်။

(World Health Organization [n.d.] ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့)

'ကျား-မ ဆိုင်ရာ အခန်းကဏ္ဍ ဆိုသည်မှာ လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုတွင် အချိန်ကာလတစ်ခု၌ အမျိုးသား အမျိုးသမီးတို့နှင့် ဆီလျော်သည်ဟုယူဆကြသော အခန်းကဏ္ဍများ၊ အပြုအမူများ၊ လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့် ဂုဏ်ပုဒ်များကို ရည်ညွှန်း ပါသည်။ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍသည် အမျိုးသားဖြစ်ခြင်း၊ အမျိုးသမီးဖြစ်ခြင်းတို့နှင့်ဆက်စပ်သော လူမှုရေးစရိုက်လက္ခဏာများနှင့် အခွင့်အလမ်းများ၊ အမျိုးသမီး အမျိုးသား ယောက်ျားလေး မိန်းကလေးများအကြား ဆက်ဆံရေးများကို ရည်ညွှန်းသည့်အပြင် အမျိုးသမီးများအချင်းချင်း အမျိုးသားများအချင်းချင်း ဆက်ဆံရေးများကိုလည်း ရည်ညွှန်းပါသည်။ ယင်းစရိုက်လက္ခဏာများ၊ အခွင့်အလမ်းများနှင့် ဆက်ဆံရေးများသည် လူအများကလက်ခံထားခြင်းဖြင့် ဖြစ်တည်နေပြီး လူမှုဆက်ဆံရေး ဖြစ်စဉ်များမှတစ်ဆင့် လက်ခံကျင့်သုံးလာကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အခြေအနေအချိန်အခါအပေါ်မူတည်သည့်အပြင် အပြောင်းအလဲများလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ အခြေအနေတစ်ရပ်တွင် အမျိုးသမီးတစ်ဦး သို့မဟုတ် အမျိုးသားတစ်ဦး မည်သို့လုပ်ဆောင်ရန် မျှော်မှန်းသည်၊ ခွင့်ပြုသည်၊ တန်ဖိုးထားသည်ကို ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍက အဆုံးအဖြတ်ပေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်း အများအပြားတွင် အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများအား ပေးအပ်သောတာဝန်များ၊ လုပ်ဆောင်စေသောလုပ်ငန်းများ၊ အရင်းအမြစ်များ ရရှိနိုင်မှုနှင့် ထိန်းချုပ်နိုင်မှု၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သည့် အခွင့်အလမ်းများမှာ ကွဲပြားခြားနားပြီး တန်းတူညီမျှမှုမရှိပါ။ လူတန်းစား၊ လူမျိုး၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုအဆင့်၊ တိုင်းရင်းသားအုပ်စု၊ လိင်တိမ်းညွတ်မှုလားရာ၊ အသက်အရွယ် စသည်တို့ အပါအဝင် လူမှုရေး-ယဉ်ကျေးမှု ဆန်းစစ်ချက်အတွက် အရေးပါသော အခြားစံနှုန်းများကဲ့သို့ပင် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍသည် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော လူမှုရေး-ယဉ်ကျေးမှု ဆက်စပ်အခြေအနေ၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ဖြစ်ပါသည်။'

(UN Women Training Centre, [n.d.] ကုလသမဂ္ဂ အမျိုးသမီးများ လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးရေး ဗဟိုဌာန)

'ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ' ဟူသော ဝေါဟာရမှာ အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများအတွက် အများကသတ်မှတ်၍ ဖြစ်ပေါ်နေသော စရိုက်လက္ခဏာများ၊ ဂုဏ်ပုဒ်များနှင့် အခန်းကဏ္ဍများကိုလည်းကောင်း၊ အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများအကြား အထက်အောက် အဆင့်ဆင့်ဆက်ဆံရေးများနှင့် အမျိုးသားများကို အသာစီးရစေပြီး အမျိုးသမီးများကို တပန်းရုံးစေသော လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် အခွင့်အရေးများခွဲဝေသတ်မှတ်မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေသည့် လူ့အဖွဲ့အစည်းက ဇီဝကွဲပြားခြားနားမှုများအတွက် သတ်မှတ်သော လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု အဓိပ္ပာယ်ကို လည်းကောင်း ဆိုလိုပါသည်။ အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများကို လူမှုရေးအရ အနေအထားသတ်မှတ်ခြင်းအပေါ် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ လူမှုရေး၊ ဘာသာရေး၊ အယူဝါဒရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အကြောင်းအချက်များက သက်ရောက်မှုရှိပါသည်။ ယဉ်ကျေးမှု၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် ရပ်ရွာအသိုက်အဝန်းတို့က ယင်းတို့ကို ပြောင်းလဲနိုင်ပါသည်။

(CEDAW General Recommendation 28: 2 ၊ CEDAW အထွေထွေ အကြံပြုချက် အမှတ် ၂၈ - စာမျက်နှာ ၂)

ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှု (Gender equity)

အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများအား ၎င်းတို့၏ လိုအပ်ချက်အသီးသီးအလိုက် မျှတစွာဆက်ဆံခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ တန်းတူညီမျှသော ဆက်ဆံမှု သို့မဟုတ် ကွဲပြားခြားနားသော်လည်း အခွင့်အရေး၊ ခံစားခွင့်၊ တာဝန်များနှင့် အခွင့်အလမ်းများအရ တူညီသည်ဟု ယူဆသော ဆက်ဆံမှုတို့ ပါဝင်နိုင်ပါသည်။

(International Labour Organization 2000: 92၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားအဖွဲ့ ၂၀၀၀ ခုနှစ်၊ စာမျက်နှာ ၉၂)

ကျား-မ ဆိုင်ရာအကျုံးဝင်သော စကားအသုံးအနှုန်း (Gender-inclusive language)

ကျား-မ ဆိုင်ရာအကျုံးဝင်သော စကားအသုံးအနှုန်းဆိုသည်မှာ အမျိုးသားများသာမက အမျိုးသမီးများကိုပါ ရည်ညွှန်းသော အသုံးအနှုန်းများကိုဆိုလိုပါသည်။ ပုလွိုင် နှာမိစားများသာမက ကုတ္တီလိင် နှာမိစားများကိုပါ အသုံးပြုခြင်း၊ (နှာမိများမှာ ပုလွိုင်နှင့် ကုတ္တီလိင် ကွဲပြားသော ဘာသာစကားများတွင် ပုလွိုင် နှာမိ နှင့် ကုတ္တီလိင် နှာမိနှစ်မျိုးလုံး အသုံးပြုခြင်း) ဖြစ်ပါသည်။ (ဥပမာ ပြင်သစ်ဘာသာတွင် နိုင်ငံသားတစ်ဦးမှာ *un citoyen* ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံသူတစ်ဦးမှာ *une citoyenne* ဖြစ်ပါသည်။)

ကျား-မ ဘက်မလိုက်သော စကားအသုံးအနှုန်း (Gender-neutral language)

ကျား-မ ဘက်မလိုက်သော စကားအသုံးအနှုန်းမှာ အမျိုးသမီး သို့မဟုတ် အမျိုးသားဖြစ်ကြောင်း ခွဲခြားရည်ညွှန်းခြင်း မရှိဘဲ ကူညီလိင် သို့မဟုတ် ပုလွင်နာမ်စားများကို အသုံးမပြုပါ။

အမျိုးမျိုး ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း (ဆက်စပ်ပေါင်းဆုံခြင်း) (Multiple discrimination (Intersectionality))

“ဆက်စပ်ပေါင်းဆုံခြင်း” အယူအဆမှာ ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပုံစံများ သို့မဟုတ် လက်အောက်ခံသတ်မှတ်မှုစနစ်များ နှစ်ခု သို့မဟုတ် နှစ်ခုထက် ပို၍အပြန်အလှန်သက်ရောက်ခြင်းကြောင့် စုဖွဲ့ပုံပိုင်းနှင့် အပြန်အလှန် ဆက်စပ်သက်ရောက်မှုပိုင်း အကျိုးဆက်များကို ဖော်ပြပါသည်။ လူမျိုးရေးဝါဒ၊ ဖခင်အုပ်စိုးသောဝါဒ၊ စီးပွားရေးအားနည်းချက်များနှင့် အခြားခွဲခြားဆက်ဆံ သော စနစ်များကြောင့် အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများ၊ လူမျိုးများနှင့် အခြားအုပ်စုများ၏ အထက်အောက် အနေအထား များကို ဖြစ်ပေါ်စေသောမညီမျှမှု အလွှာများပေါ်ပေါက်လာပါသည်။ ထို့အပြင် စွမ်းဆောင်နိုင်စွမ်းကင်းမဲ့စေသည့် ဆက်စပ်သက် ရောက်မှုကိုဖြစ်စေသော လုပ်ရပ်များနှင့် မူဝါဒများသည် ယင်းဆက်စပ်ပေါင်းဆုံသည့် လမ်းကြောင်းများတစ်လျှောက် ဝန်ထုပ် ဝန်ပိုးများ ဖြစ်ပေါ်စေသည့် နည်းလမ်းများကိုလည်း ဖော်ပြပါသည်။’

(United Nations, Division for the Advancement of Women 2000 ကုလသမဂ္ဂ၊ အမျိုးသမီးများ တိုးတက်ရေး ဌာန ၂၀၀၀ ခုနှစ်)

ရုတ်သိမ်း၍ မရသော အခွင့်အရေး (Non-derogable right)

ပယ်ဖျက်ခြင်း၊ ပျက်ပြားစေခြင်း မဖြစ်စေဘဲ ပြည်တွင်း သို့မဟုတ် နိုင်ငံတကာ ဆူပူမှု သို့မဟုတ် လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခ ကာလများ အပါအဝင် မည်သည့်အခြေအနေတွင်မဆို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပေးရမည့် အခွင့်အရေးဖြစ်ပါသည်။

(ရည်ညွှန်းချက် - ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံ ၂၀၀၃ခုနှစ်)

ခွဲတမ်း (ဥပဒေပြုအဖွဲ့အစည်း သို့မဟုတ် လွှတ်တော်) (Quota (legislative or parliamentary))

‘ရွေးကောက်တင်မြှောက်သော အဖွဲ့အစည်းတွင် သတ်မှတ်ထားသော ကိုယ်စားလှယ်အရေအတွက် သို့မဟုတ် အချိုး အစားကို ပါတီ သို့မဟုတ် အုပ်စုက အမည်စာရင်း တင်သွင်းရာတွင် (အမျိုးသမီးများ ကဲ့သို့သော) ကိုယ်စားလှယ်အမျိုးအစား တစ်မျိုးမှသာ ရွေးချယ်စေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အမျိုးသမီးများအတွက် အနိမ့်ဆုံးသတ်မှတ်ထားသော အရေအတွက် ပြည့်မီအောင် အမည်စာရင်းတင်သွင်းခြင်းနှင့် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်းခံရစေရန် အသုံးပြုပါသည်။’

(International IDEA 2007: 24)

ကျား-မ ကွာခြားမှု (Sex)

‘ကျား-မ ကွာခြားမှု’ (sex) ဟူသော ဝေါဟာရမှာ အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများအကြား ဇီဝကွဲပြားခြားနားမှုကို ရည်ညွှန်း ပါသည်။’

(CEDAW General Recommendation 28: 2 ၊ အထွေထွေ အကြံပြုချက် အမှတ် ၂၈ - ၂)

အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှု (Substantive equality)

အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှု အယူအဆမှာ ပုံသဏ္ဍာန်ပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုထက်ကျော်လွန်လျက် ယခင်က ခွဲခြား ဆက်ဆံမှုကိုလည်းကောင်း၊ အခွင့်အရေးများကို ရယူခြင်းနှင့် ဘဝနေထိုင်မှုအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိသော ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ခြင်းတို့တွင် အမျိုးသမီးများရင်ဆိုင်ရသော နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးအတားအဆီးများကိုလည်းကောင်း အသိ အမှတ်ပြုပါသည်။ အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုမှာ (အချို့) အမျိုးသမီးများ သားဖွားနိုင်စွမ်းအလားအလာကြောင့် အမျိုးသား များနှင့် ကွာခြားကြောင်း အသိအမှတ်ပြုပါသည်။ အမျိုးသမီးများ၏ ပကတိအခြေအနေကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းအားဖြင့်

အနှစ်သာရပိုင်းတန်းတူညီမျှမှုမှာ တန်းတူဆက်ဆံရုံသာမက အခွင့်အလမ်းများကို တန်းတူရရှိရေး၊ တန်းတူရလဒ်များ ထွက်ပေါ်စေရေးတို့ အတွက်ပါ ရည်ရွယ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ပိုမို ကျယ်ပြန့်သောတန်းတူညီမျှမှု အယူအဆ ဖြစ်ပါသည်။

‘အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုရရှိရန် ဆက်စပ်နေသော နယ်ပယ်သုံးရပ်တွင် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရပါသည်။ ယင်းတို့မှာ အမျိုးသမီးများ လူမှုစီးပွားရေး တစ်ပန်းရုံးနေခြင်းကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အယူအစွဲနာမည်ဆိုးသတ်မှတ်ခြင်းနှင့် အကြမ်းဖက်ခြင်းကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အမျိုးသမီးများ၏ ကိုယ်တိုင်လုပ်ဆောင်မှု၊ အသံနှင့် ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုတို့ကို အားကောင်းစေခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။’

(UN Women 2015: 13)

လူကုန်ကူးမှု (Trafficking in persons)

‘အတင်းအကြပ်ပြုခြင်း သို့မဟုတ် အင်အားသုံးခြင်း သို့မဟုတ် အခြားအဓမ္မပြုလုပ်သည့် ပုံစံများ၊ ခြိမ်းခြောက်/သွေးဆောင်ခေါ်ယူခြင်း၊ လိမ်ညာခြင်း၊ လှည့်ဖြားခြင်း၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို အလွဲသုံးခြင်း၊ ဘဝရပ်တည်ရန်ခက်ခဲသည့် အခြေအနေကို အလွဲသုံးခြင်း၊ အခြားသူတစ်ဦးအပေါ် ထိန်းချုပ်နိုင်သူထံမှ သဘောတူညီချက်ရရှိရန် ငွေကြေး သို့မဟုတ် ခံစားခွင့်များ ပေးအပ်ခြင်း သို့မဟုတ် လက်ခံယူခြင်းနည်းလမ်းဖြင့် ခေါင်းပုံဖြတ်ရန်အလို့ငှာ လူစုဆောင်းခြင်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း၊ လွှဲပြောင်းပေးခြင်း၊ နေထိုင်ခွင့်ပြုခြင်း သို့မဟုတ် လက်ခံထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းဆိုရာ၌ အနိမ့်ဆုံးအားဖြင့် အခြားသူများ ပြည့်တန်ဆာပြုလုပ်ခြင်းကို ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်း သို့မဟုတ် လိင်မှုကိစ္စ ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်း အခြားပုံစံများ၊ အဓမ္မ အလုပ်ခိုင်းစေခြင်း သို့မဟုတ် ဝန်ဆောင်မှုများပေးစေခြင်း ကျွန်ုပ်ပြုခြင်း သို့မဟုတ် ကျွန်ုပ်ပြုခြင်းနှင့်ဆင်တူသော လုပ်နည်းလုပ်ဟန်များ၊ ကျွန်ုပ်သဖွယ် စေခိုင်းခြင်း သို့မဟုတ် ကိုယ်အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းများ ထုတ်ယူခြင်းတို့ ပါဝင်စေရမည်။’

(Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime, Article 3 နိုင်ငံဖြတ်ကျော်ဂိုဏ်းဖွဲ့ ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်းကို တားဆီးသော ကုလသမဂ္ဂကွန်ဗင်းရှင်းကိုဖြည့်စွက်သည့် လူကုန်ကူးမှု အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးသူငယ်များအား လူကုန်ကူးမှုကို တားဆီးနှိမ်နင်း ပြစ်ဒဏ်ပေးရေး နောက်ဆက်တွဲသဘောတူစာချုပ် အပိုဒ် ၃)

အမျိုးသမီးများကို အကြမ်းဖက်ခြင်း (Violence against women)

‘အမျိုးသမီးများကို ရုပ်ပိုင်း၊ လိင်မှုကိစ္စပိုင်း သို့မဟုတ် စိတ်ပိုင်းထိခိုက်မှု ဖြစ်စေသော သို့မဟုတ် ဖြစ်စေနိုင်သည့် အလားအလာ ရှိသော ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ အခြေပြုအကြမ်းဖက်မှု မည်သည့်လုပ်ရပ်မဆို ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းသို့ လုပ်ဆောင်ရန် ခြိမ်းခြောက်မှုများ၊ အနိုင်အထက် လုပ်ဆောင်စေခြင်း သို့မဟုတ် စည်းမျဉ်းဥပဒေမဲ့ လွတ်လပ်ခွင့်ကင်းမဲ့စေခြင်းတို့ ပါဝင်ပါသည်။ လူအများရှေ့တွင် ဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့ ဆိတ်ကွယ်ရာနေအိမ်အတွင်းတွင်လည်း ဖြစ်နိုင် ပါသည်။’

(UN Declaration on the Elimination of Violence against Women, article 1 အမျိုးသမီးများကို အကြမ်းဖက်မှု ပပျောက်စေရေး ကုလသမဂ္ဂကြေညာချက် အပိုဒ် ၁)

ရည်ညွှန်းစာအုပ်များ

Allen, M., 'Women and Constitution Building in 2013', in International IDEA, *Annual Review of Constitution-Building Processes, 2014* ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ တည်ဆောက်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များ နှစ်ပတ်လည်သုံးသပ်ချက် ၂၀၁၄ တွင် ပါဝင်သော အမျိုးသမီးများနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ တည်ဆောက်ခြင်း ၂၀၁၃ ခုနှစ် (Stockholm: International IDEA, 2014), pp. 16–24

Balakrishnan, R., *Report of the Expert Group Meeting on Structural and Policy Constraints in Achieving the MDGs for Women and Girls*, United Nations Commission on the Status of Women, 58th session အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးများတွက် ထောင်စုနှစ် ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်များ အောင်မြင်အောင် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဖွဲ့စည်းပုံပိုင်းနှင့် မူဝါဒပိုင်း ကန့်သတ်ချက်များ ဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်သူအုပ်စု ဆွေးနွေးပွဲ အစီရင်ခံစာ၊ အမျိုးသမီးများ၏ အခြေအနေဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂကော်မရှင်၏ ၅၈ ကြိမ်မြောက် အစည်းအဝေး(New York: UN, 2014)

J. Ballington and A. Karam (eds), *Women in Parliament: Beyond the Numbers* အမျိုးသမီးများ လွှတ်တော်တွင် ပါဝင်မှု - အရေးအတွက်ကို ကျော်လွန်ခြင်း (Stockholm: International IDEA, 2005)

Canadian International Development Agency, 'Tipsheet #6: What are "National Women's Machineries"?' ကနေဒါ နိုင်ငံတကာဖွံ့ဖြိုးရေး အေဂျင်စီ အချက်အလက်စာတမ်း အမှတ် ၆ - အမျိုးသမီးများအတွက် နိုင်ငံအဆင့် အစီအမံများ မည်သို့ရှိပါသနည်း။ (2007), <<http://www.oecd.org/dac/gender-development/44896421.pdf>>, accessed 31 January 2015

Howard-Hassman, R. E., 'Universality of women's rights since 1970: the centrality of autonomy and agency', *Journal of Human Rights*, 10/4 (2011), ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်မှစတင်၍ အမျိုးသမီး အခွင့်အရေးများ အားလုံးအတွက် ရရှိမှု - ကိုယ်တိုင်ဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်းနှင့် ကိုယ်တိုင်ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းတို့ အရေးပါပုံ။ လူ့အခွင့်အရေးဂျာနယ် ၁၀/၄ (၂၀၁၁ ခုနှစ်) pp. 433–49

International Labour Organization, 'ABC of Women Worker's Rights and Gender Equality' အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားအဖွဲ့၊ အမျိုးသမီးအလုပ်သမားများ၏ အခွင့်အရေးများနှင့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍသာတူညီမှု (Geneva: ILO, 2000), p. 92

Irving, H., *Gender and the Constitution: Equity and Agency in Comparative Constitutional Design* ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ - သာတူညီမျှမှုနှင့် ကိုယ်တိုင်ဆောင်ရွက်နိုင်မှုကို ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေများ တွင် ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းထားပုံ နှိုင်းယှဉ်ချက် (New York: Cambridge University Press, 2008)

Lambert, P. A. and Scribner, D. L., 'A politics of difference versus a politics of equality: do constitutions matter?', *Comparative Politics*, 41/3 ကွဲပြားခြားနားခြင်း နိုင်ငံရေးနှင့် တန်းတူညီမျှခြင်း နိုင်ငံရေး - ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေများမှာ အရေးကြီးပါသလား။ နိုင်ငံရေးနှိုင်းယှဉ်ချက် စာစောင် ၄၁/၃ (2009), pp. 337–57

Larserud, S. and Taphorn, R., *Designing for Equality: Best-fit, Medium-fit and Non-favourable Combinations of Electoral Systems and Gender Quotas* တန်းတူညီမျှရေးစီစဉ်ခြင်း - ရွေးကောက်ပွဲစနစ်များနှင့် အမျိုးသမီးများ

အတွက် ခွဲတမ်းထားရှိခြင်း အကောင်းဆုံး အလယ်အလတ်နှင့် မသင့်တော်သောပေါင်းစပ်စီစဉ်ပုံများ (Stockholm: International IDEA, 2008)

Lucas, L. E., 'Does gender specificity in constitutions matter?', *Duke Journal of Comparative and International Law*, 20/1 (2009), ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများတွင် ကျား-မ အတိအကျ ထည့်သွင်းဖော်ပြခြင်းမှာ အရေးကြီးပါသလား။ ဥပဒေနှိုင်းယှဉ်ချက်နှင့် နိုင်ငံတကာဥပဒေဆိုင်ရာ *Duke ဂျာနယ်* ၂၀/၁ (၂၀၀၉ခုနှစ်) pp. 133-65

Rights of Women, *From Rights to Action: Using International Rights and Mechanisms on Violence against Women in the UK* အမျိုးသမီး အခွင့်အရေးများ၊ အခွင့်အရေးမှ လုပ်ဆောင်ချက်သို့ - ယူကေနိုင်ငံတွင် အမျိုးသမီးများအား အကြမ်းဖက်ခြင်းဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ အခွင့်အရေးများနှင့် အစီအမံများကို အသုံးပြုခြင်း (London: Rights of Women, 2011), <http://www.rightsofwomen.org.uk/pdfs/From_Rights_to_Action.pdf>, accessed 25 November 2015

Robinson, M., 'Securing Women's Rights through the Constitution', Presentation at the Zimbabwe High Level Dialogue on Women's Empowerment in the Political and Economic Arena, 26 April 2010, ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများမှတစ်ဆင့် အမျိုးသမီးအခွင့်အရေးများကို လုံခြုံမှုရှိစေခြင်း၊ ဇင်ဘာဘွေနိုင်ငံ နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေး နယ်ပယ်တွင် အမျိုးသမီးများ စွမ်းဆောင်နိုင်စေရေးဆိုင်ရာ အဆင့်မြင့်ဆွေးနွေးပွဲ၌ တင်ပြဆွေးနွေးချက် ၂၀၁၀ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၆ ရက် <http://www.realizingrights.org/pdf/Securing_Womens_Rights_in_the_Constitution-Zimbabwe.pdf>, accessed 12 December 2014

Shvedova, N., 'Obstacles to Women's Participation in Parliament', in J. Ballington and A. Karam (eds), *Women in Parliament: Beyond the Numbers (A Revised Edition)* လွှတ်တော်တွင်းရှိအမျိုးသမီးများ - အရေအတွက် အလွန် (ပြန်လည်ပြင်ဆင် ထုတ်ဝေခြင်း) တွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြထားသော လွှတ်တော်တွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်နိုင်ရေး အတားအဆီးများ (Stockholm: International IDEA, 2005) p. 37

United Nations, 'Beijing Declaration and Platform for Action', Presented at the Fourth World Conference on Women, 4-5 September 1995, Beijing ပီကင်းတွင် ၁၉၉၅ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၄ ရက်မှ ၅ ရက်အထိ ကျင်းပခဲ့သော အမျိုးသမီးများဆိုင်ရာ စတုတ္ထမြောက် ကမ္ဘာ့ဆွေးနွေးပွဲတွင်တင်သွင်းခဲ့သည့် ပီကင်းကြေညာချက်နှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရေး စုစည်းအဖွဲ့

United Nations, Division for the Advancement of Women, Office of the High Commissioner for Human Rights and United Nations Development Fund for Women, 'Gender and racial discrimination: Report of the Expert Group Meeting', 21-24 November 2000, Zagreb, Croatia, ကုလသမဂ္ဂ အမျိုးသမီးများ တိုးတက်ရေးဌာန၊ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ မဟာမင်းကြီးရုံးနှင့် အမျိုးသမီးများအတွက် ကုလသမဂ္ဂဖွံ့ဖြိုးရေး ရန်ပုံငွေ အဖွဲ့ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍနှင့် လူမျိုးရေးခွဲခြားမှု - ကျွမ်းကျင်သူအဖွဲ့ အစည်းအဝေး အစီရင်ခံစာ၊ ၂၀၀၀ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၁ ရက်မှ ၂၄ ရက် ဇာဂရက်မြို့၊ ခရိုအီးယား<<http://www.un.org/womenwatch/daw/csw/genrac/report.htm>>, accessed 16 December 2015

United Nations, Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women (UN Women), 'Progress of the World's Women 2015-2016: Transforming Economies, Realizing Rights', 2015, ကျား-မအခန်းကဏ္ဍ သာတူ ညီမျှမှုနှင့်အမျိုးသမီးများစွမ်းဆောင်နိုင်စေရေး ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့.(UN Women) ကမ္ဘာ့အမျိုးသမီးများ တိုးတက်မှု ၂၀၁၅ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၆ ခုနှစ် - စီးပွားရေးများအသွင်ပြောင်းခြင်းနှင့် အခွင့်အရေးများကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း<http://progress.unwomen.org/en/2015/pdf/UNW_progressreport.pdf>, accessed 16 December 2015

UN Women, Training Centre, 'Glossary, Gender', [n.d.], ကုလသမဂ္ဂ အမျိုးသမီးအဖွဲ့ သင်တန်းဌာန ခက်ဆစ် ဝေါလာရများ၊ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ <<https://trainingcentre.unwomen.org/mod/glossary/view.php?id=36&mode=letter&hook=G&sortkey=&sortorder=>>, accessed 16 December 2015

United Nations, General Assembly, Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women, adopted 18 December 1979, entered into force 3 September 1981, ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံ၊ အမျိုးသမီးများကို ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းပုံစံအားလုံး ပပျောက်စေရေး ကွန်ဗင်းရှင်း၊ ၁၉၇၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၈ ရက် နေ့တွင် အတည်ပြုပြီး ၁၉၈၁ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၃ ရက်နေ့တွင် စတင်အသက်ဝင်သည်။ <<http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/text/econvention.htm>>, accessed 12 December 2014

United Nations, General Assembly, Resolution A/RES/57/200, 16 January 2003 ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေ ညီလာခံဆုံးဖြတ်ချက် အမှတ် A/RES/57/200 ၂၀၀၃ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၆ ရက်

United Nations, General Assembly, Declaration on the Elimination of Violence against Women, A/RES/48/104, 20 December 1993, ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံ၊ အမျိုးသမီးများကို အကြမ်းဖက်မှု ပပျောက် စေရေးကြေညာချက် A/RES/48/104 ၁၉၉၃ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၀ ရက် <<http://www.un.org/documents/ga/res/48/a48r104.htm>>, accessed 16 December 2015

United Nations, General Assembly, Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime, adopted 15 November 2000, ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံ၊ နိုင်ငံဖြတ်ကျော်ပို့ဆောင်မှု ပြစ်မှု ကျူးလွန်ခြင်းကို တားဆီးသော ကုလသမဂ္ဂ ကွန်ဗင်းရှင်းကို ဖြည့်စွက်သည့် လူကုန်ကူးမှု အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီး များနှင့် ကလေးသူငယ်များအား လူကုန်ကူးမှုကို တားဆီးနှိမ်နင်း ပြစ်ဒဏ်ပေးရေး နောက်ဆက်တွဲသဘောတူစာချုပ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၅ ရက်တွင် အတည်ပြုသည်။ <<http://www.unodc.org/documents/treaties/UNTOC/Publications/TOC%20Convention/TOCebook-e.pdf>>, accessed 16 December 2015

United Nations, Office of the High Commissioner for Human Rights (UN OHCHR), 'What are human rights?', n.d., ကုလသမဂ္ဂ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ မဟာမင်းကြီးရုံး (UN OHCHR) လူ့အခွင့်အရေးများ ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။ <<http://www.ohchr.org/en/issues/pages/whatarehumanrights.aspx>>, accessed 26 November 2014

UN OHCHR, Committee on the Elimination of Discrimination against Women, 'General Recommendation No. 28 on the core obligations of States Parties under article 2 of the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women', ကုလသမဂ္ဂ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ မဟာမင်းကြီးရုံး၊ အမျိုး သမီးများကို ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပပျောက်စေရေးကော်မတီ၊ အမျိုးသမီးများကို ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း ပုံစံအားလုံး ပပျောက် စေရေး ကွန်ဗင်းရှင်း အပိုဒ် ၂ ပါ ကွန်ဗင်းရှင်းဝင်နိုင်ငံများ၏ ပင်မတာဝန်များဆိုင်ရာ အထွေထွေအကြံပြုချက် အမှတ် ၂၈ CEDAW/C/GC/28, 16 December 2010

UN OHCHR, Committee on the Elimination of Discrimination against Women, 'General Recommendation No. 25, on Temporary Special Measures', ကုလသမဂ္ဂ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ မဟာမင်းကြီးရုံး၊ အမျိုးသမီးများကို ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပပျောက်စေရေးကော်မတီ၊ ယာယီအထူးအစီအမံများဆိုင်ရာ အထွေထွေအကြံပြုချက် အမှတ် ၂၅ <<http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CEDAW/Pages/Recommendations.aspx>>, accessed 25 November 2015

UN OHCHR, Committee on the Elimination of Discrimination against Women, 'General Recommendation No. 28, on the Core Obligations of States Parties under Article 2 of the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women', ကုလသမဂ္ဂလူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ မဟာမင်းကြီးရုံး၊ အမျိုးသမီးများကို ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပပျောက်စေရေး ကော်မတီ၊ အမျိုးသမီးများကိုခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း ပုံစံအားလုံးပပျောက်စေရေး ကွန်ဗင်းရှင်း အပိုဒ် ၂ ပါ ကွန်ဗင်းရှင်းဝင် နိုင်ငံများ၏ ပင်မတာဝန်များဆိုင်ရာ အထွေထွေအကြံပြုချက် အမှတ် ၂၈ CEDAW/C/GC/28 <<http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CEDAW/Pages/Recommendations.aspx>>, accessed 25 November 2015

UN OHCHR, Committee on the Elimination of Racial Discrimination, 'General Recommendation No. 32: The Meaning and Scope of Special Measures in the International Convention on the Elimination of Racial Discrimination' ကုလသမဂ္ဂလူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ မဟာမင်းကြီးရုံး၊ လူမျိုးခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပပျောက်စေရေး ကော်မတီ၊ အထွေထွေ အကြံပြုချက် အမှတ် ၃၂ -လူမျိုးခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပပျောက်စေရေး နိုင်ငံတကာကွန်ဗင်းရှင်းတွင် ပါဝင်သည့် အထူးအစီအမံများ၏ အဓိပ္ပာယ်နှင့် အတိုင်းအတာ (New York: United Nations, 2009)

United Nations, Office of the Special Advisor on Gender Issues and Advancement of Women, 'Gender Mainstreaming: Strategy for Promoting Gender Equality', August 2001, ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ ကိစ္စရပ်များနှင့် အမျိုးသမီးများတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂအထူးအကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်၊ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ လုပ်ငန်းများကို အဓိက လုပ်ငန်းအဖြစ် လုပ်ဆောင်ခြင်း - ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုကို အားပေးမြှင့်တင်သည့် မဟာဗျူဟာများ <<http://www.un.org/womenwatch/osagi/pdf/factsheet1.pdf>>, accessed 16 December 2015

United Nations, Term Portal, 'Non-derogable right', ကုလသမဂ္ဂ ဝေါဟာရများ ဝက်ဘ်ဆိုက်စုစည်းမှု ရုတ်သိမ်း၍မရသော အခွင့်အရေး <http://unterportal.un.org/display/Record/UNHQ/non-derogable_right/c299081>, accessed 16 December 2015

Wahiu, W., Boekenfoerde, M. and Hedling, N., *A Practical Guide to Constitution Building ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ တည်ဆောက်ရေး လက်တွေ့လမ်းညွှန်ချက်* (Stockholm: International IDEA, 2011)

World Health Organization, 'What do we mean by "sex" and "gender"?', [n.d.], ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့၊ "sex" နှင့် "gender" ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။ <<http://apps.who.int/gender/whatisgender/en/>>, accessed 16 December 2015

ဆက်လက်ဖတ်ရှုလေ့လာရန် စာအုပ်စာတမ်းများ

အထွေထွေ အရင်းအမြစ်များ

American Bar Association Central and East European Law Initiative, CEDAW Assessment Tool, အမေရိကန် ရှေ့နေများအသင်း ဥရောပတိုက် အလယ်ပိုင်းနှင့် အရှေ့ဥရောပ ဥပဒေလုပ်ငန်း၊ အကဲဖြတ်ချက် နည်းလမ်းကိရိယာ <http://apps.americanbar.org/rol/publications/assessment_tool_cedaw_tool_2002.pdf>

An assessment tool based on the Convention to Eliminate All Forms of Discrimination against Women အမျိုးသမီးများကို ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပုံစံအားလုံး ပပျောက်စေရေး ကွန်ဗင်းရှင်းအပေါ် အခြေခံသော အကဲဖြတ်ချက် နည်းလမ်းကိရိယာ

Comparative Constitutions Project, Constitue Database, ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများ နှိုင်းယှဉ်လေ့လာရေး စီမံချက်၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အချက်အလက် မှတ်တမ်းစု <<https://www.constituteproject.org/>>

A searchable database of national constitutions, in English and Arabic နိုင်ငံအသီးသီး၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေ များ အချက်အလက် မှတ်တမ်းစု၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ၊ အာရဗီဘာသာတို့ဖြင့် ဖော်ပြထားပြီး အလိုရှိသောဝေါဟာရကို အသုံးပြုလျက် ရှာဖွေနိုင်သည်။

International Institute for Democracy and Electoral Assistance (International IDEA), ဒီမိုကရေစီနှင့် ရွေးကောက်ပွဲအကူအညီပေးရေး နိုင်ငံတကာအဖွဲ့ ConstitutionNet, <<http://www.constitutionnet.org/about>>

Online portal designed to help legislators, constitutional lawyers and other constitutional practitioners find useful and relevant information, share knowledge and build a community of best practice ဥပဒေပြုသူများ၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ရှေ့နေများနှင့် အခြားဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သူများအနေဖြင့် အသုံးဝင်ပြီး သက်ဆိုင်သော အချက်အလက်များရှာဖွေနိုင်ရန်၊ အသိပညာ မျှဝေနိုင်ရန်နှင့် အကောင်းဆုံးလုပ်နည်း လုပ်ဟန် အသိုက်အဝန်း တည်ဆောက်ရန် အထောက်အကူပြုနိုင်စေရေး စီစဉ်ထားသော အင်တာနက်လမ်းညွှန် ဝက်ဘ်ဆိုက်

Swiss Centre of Expertise in Human Rights, Women’s Human Rights [app], လူ့အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ဆွစ် ကျမ်းကျင်သူဗဟိုဌာန၊ အမျိုးသမီးများ၏ လူ့အခွင့်အရေးများ <<http://womenshumanrights.ch/overview.html>>

စမတ်ဖုန်းများနှင့် တက်ဘ်လက် သင်ပုန်းများအတွက် အပြန်အလှန် ရှာဖွေနိုင်သော ဝက်ဘ်ဆိုက်နှင့် ပရိုဂရမ် (အက်ပဲလ်၊ အင်ဒရိုက်နှင့် ဘလက်ဘယ်ရီ အတွက်) An interactive website and application for smartphones and tablets (Apple, Android and Blackberry)

United Nations, Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women (UN Women), Constitutional Database, ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုနှင့် အမျိုးသမီးများ စွမ်းဆောင်နိုင်စေရေး ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့ <<http://constitutions.unwomen.org/>>

ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍနှင့် ပတ်သက်သော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို မူရင်းဘာသာ၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန် တို့ဖြင့် ပြုစုဖော်ပြချက်၊ အဓိကဝေါဟာရ၊ ပြဋ္ဌာန်းချက်၊ နယ်မြေဒေသ သို့မဟုတ် နိုင်ငံအလိုက် ရှာဖွေနိုင်ပါသည်။
Compilation of constitutional provisions related to gender available in the original language (along with English translations), searchable by keyword, provision, region or country

United Nations Treaty Collection ကုလသမဂ္ဂ စာချုပ်များ စုစည်းထားရှိခြင်း , <<https://treaties.un.org/pages/ParticipationStatus.aspx>>

နိုင်ငံတကာ စာချုပ်များ အချက်အလက်မှတ်တမ်းစာ၊ စာချုပ်တစ်ခုစီကို မည်သည့်နိုင်ငံက လက်မှတ်ရေးထိုး အတည်ပြုကြောင်း အချက်အလက်များ ပါဝင်ပါသည်။ *A database of international treaties featuring information on which country has signed and ratified each treaty*

United Nations, Office of the High Commissioner for Human Rights, Committee on the Elimination of Discrimination against Women, General Recommendations, ကုလသမဂ္ဂ လူ့အခွင့်ရေးဆိုင်ရာ မဟာမင်းကြီးရုံး၊ အမျိုးသမီးများကို ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပပျောက်ရေးကော်မတီ၊ အထွေထွေအကြံပြုချက်များ <<http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CEDAW/Pages/Recommendations.aspx>>

အမျိုးသမီးများကို ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပပျောက်စေရေးဆိုင်ရာ ကော်မတီ၏ အကြံပြုချက်များကို ဖော်ပြထားပါသည်။ *A list of the recommendations made by the Committee on the Elimination of Discrimination against Women*

ကိစ္စရပ်တစ်ခုစီအတွက် နောက်ထပ် လေ့လာဖတ်ရှုနိုင်မည့် စာအုပ်စာတမ်းများ

နိုင်ငံသားမဟုတ်သူများ၏ အခွင့်အရေးများ (Rights of non-citizens)

United Nations, Office of the High Commissioner for Human Rights, The Rights of Non-citizens ကုလသမဂ္ဂ လူ့အခွင့်အရေးများ ဆိုင်ရာ မဟာမင်းကြီးရုံး၊ နိုင်ငံသားမဟုတ်သူများ၏ အခွင့်အရေးများ (New York and Geneva: United Nations, 2006), <<http://www.ohchr.org/Documents/Publications/noncitizensen.pdf>>, accessed 25 November 2015

ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေနှင့် ဘာသာရေး ဥပဒေ၊ လုပ်နည်းလုပ်ဟန်များနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ

Irving, H., *Gender and the Constitution: Equity and Agency in Comparative Constitutional Design* ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ-တန်းတူညီမျှမှုနှင့် ကိုယ်တိုင်ဆောင်ရွက်နိုင်မှုကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် စီစဉ်ထားရှိမှုကို နှိုင်းယှဉ်လေ့လာခြင်း (New York: Cambridge University Press, 2008), pp. 236–50

Tripp, A. M., 'Conflicting Agendas? Women's Rights and Customary Law in African Constitutional Reform', in S. H. Williams (ed.), *Constituting Equality: Gender Equality and Comparative Constitutional Law* ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် တန်းတူညီမျှမှုကို ထည့်သွင်းဖော်ပြခြင်း - ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများကို နှိုင်းယှဉ်ချက်စာအုပ်တွင် ဖော်ပြထားသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များ ဆန့်ကျင်နေပါသလား။ အာဖရိက ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးတွင် အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးများနှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ (New York: Cambridge University Press, 2009)

Musawah: For Equality in the Muslim Family, 'Resources', မူဆလင်မိသားစုတွင် တန်းတူညီမျှမှုအတွက် အရင်းအမြစ်များ <<http://www.musawah.org/resources>>, accessed 25 November 2015

ယာယီအထူးအစီအမံများ

UN Committee on the Elimination of Discrimination against Women, *General Recommendation No. 25, on article 4, paragraph 1, of the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women, on Temporary Special measures*, 2004, အမျိုးသမီးများကို ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပပျောက်စေရေး ကုလသမဂ္ဂကော်မတီ၊ အမျိုးသမီးများကို ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းပုံစံအားလုံး ပပျောက်စေရေးကွန်ဗင်းရှင်း အပိုဒ် ၄ စာပိုဒ် ၁ ယာယီအထူးအစီအမံများဆိုင်ရာ အထွေထွေ အကြံပြုချက် အမှတ် ၂၅ <[http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/recommendations/General%20recommendation%2025%20\(English\).pdf](http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/recommendations/General%20recommendation%2025%20(English).pdf)>, accessed 25 November 2015

UN Committee on the Elimination of Discrimination against Women, *General Recommendations 5 and 23*, အမျိုးသမီးများကို ခွဲခြားဆက်ဆံမှုပပျောက်စေရေး ကုလသမဂ္ဂကော်မတီ အထွေထွေအကြံပြုချက် အမှတ် ၅ နှင့် ၂၃ <<http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/recommendations/recomm.htm>>, accessed 25 November 2015

အမျိုးသမီးများအတွက် နိုင်ငံအဆင့် အစီအမံများ

United Nations Division for the Advancement of Women, Department of Economic and Social Affairs, *The Role of National Mechanisms in Promoting Gender Equality and the Empowerment of Women*, Report of the Expert Group Meeting, Rome, 29 November–2 December 2004, EGM/National Machinery/2004/REPORT, 31 January 2005, အမျိုးသမီးများ တိုးတက်ရေး ကုလသမဂ္ဂ ဌာန၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး ဌာန၊ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုနှင့် အမျိုးသမီးများ စွမ်းဆောင်နိုင်စေရေး အားပေး မြှင့်တင်ရန် နိုင်ငံအဆင့် အစီအမံများ၏ အခန်းကဏ္ဍ။ ကျွမ်းကျင်သူအဖွဲ့အစည်းအဝေး အစီရင်ခံစာ ရောမမြို့၊ ၂၀၀၄ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၉ ရက် မှ ဒီဇင်ဘာ ၂ ရက် <<http://www.un.org/womenwatch/daw/egm/nationalm2004/docs/EGM%20final%20report.26-jan-05.pdf>>, accessed 25 November 2015

United Nations Division for the Advancement of Women, Department of Economic and Social Affairs, *The Role of National Mechanisms in Promoting Gender Equality and The Empowerment of Women: Achievements, Gaps and Challenges*, Rome, 29 November–2 December 2004 EGM/National Machinery/2004/BP.1, 31 January 2005, အမျိုးသမီးများတိုးတက်ရေး ကုလသမဂ္ဂဌာန၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး ဌာန၊ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုနှင့် အမျိုးသမီးများ စွမ်းဆောင်နိုင်စေရေး အားပေးမြှင့်တင်ရန် နိုင်ငံအဆင့် အစီအမံများ၏ အခန်းကဏ္ဍ - အောင်မြင်မှုများ၊ လစ်ဟာချက်များနှင့် စိန်ခေါ်မှုများ၊ ရောမမြို့၊ ၂၀၀၄ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၉ ရက် မှ ဒီဇင်ဘာ ၂ ရက် <<http://www.un.org/womenwatch/daw/egm/nationalm2004/docs/background%20paper%20rev,RJ%2012.12.04.pdf>>, accessed 25 November 2015

McBride, D. and Mazur, A., 'Gender Machineries Worldwide', World Development Report 2012, Background Paper, 2011, ကမ္ဘာတစ်ဝန်း ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ အစီအမံများ၊ ကမ္ဘာ့ဖွံ့ဖြိုးရေး အစီရင်ခံစာ ၂၀၁၂ခုနှစ်၊ နောက်ခံ အချက်အလက်များစာတမ်း ၂၀၁၁ ခုနှစ် <<http://siteresources.worldbank.org/INTWDR2012/Resources/7778105-1299699968583/7786210-1322671773271/McBride-Mazur-Background-Paper-Final.pdf>>, accessed 25 November 2015

အလုပ်အကိုင်နှင့် အလုပ်သမား

United Nations, Committee on the Elimination of Discrimination against Women, *General Recommendation 13*, ကုလသမဂ္ဂ၊ အမျိုးသမီးများကို ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပပျောက်စေရေးကော်မတီ၊ အထွေထွေအကြံပြုချက် အမှတ် ၁၃ <<http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/recommendations/recomm.htm>>, accessed 25 November 2015

International Labour Organization, *Equal Remuneration Convention 1951* (No. 100), အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားအဖွဲ့အစည်း၊ တစ်ပြေးညီလုပ်ခလစာရရှိရေး ကွန်ဗင်းရှင်း ၁၉၅၁ ခုနှစ် (အမှတ် ၁၀၀) <http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO:12100:P12100_ILO_CODE:C100>, accessed 25 November 2015

International Labour Organization, *Equality at Work: Tackling the Challenges—Global Report under the follow-up to the ILO Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work*, International Labour Conference, 96th Session, 2007, Report I (B), အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားအဖွဲ့အစည်း၊ လုပ်ငန်းခွင် တန်းတူညီမျှမှု - စိန်ခေါ်မှုအခက်အခဲများကို ဖြေရှင်းခြင်း - အခြေခံမူများနှင့် လုပ်ငန်းခွင်အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ အိုင်အယ်အို ကြေညာချက်ကို နောက်ဆက်တွဲဆောင်ရွက်ချက်တွင် ပါဝင်သည့် ကမ္ဘာတစ်ဝန်း အစီရင်ခံစာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားဆွေးနွေးပွဲ၊ ၉၆ ကြိမ်မြောက် အစည်းအဝေး ၂၀၀၇ ခုနှစ်၊ အစီရင်ခံစာ ၁ (ခ) <http://www.ilo.org/public/portuguese/region/eurpro/lisbon/pdf/equality_07.pdf>, accessed 25 November 2015

ပညာရေး

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, *Gender and Education for All: The Leap to Equality*, Education for All Global Monitoring Report 2003/4, ကုလသမဂ္ဂ ပညာရေး သိပ္ပံနှင့် ယဉ်ကျေးမှု အဖွဲ့အစည်း၊ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍနှင့် အားလုံးအတွက် ပညာရေး - တန်းတူညီမျှမှုရှိစေရေး ခုန်ပျံကျော်လွှား ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အားလုံးအတွက် ပညာရေး ကမ္ဘာတစ်ဝန်းစောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်း အစီရင်ခံစာ ၂၀၀၃-၀၄ခုနှစ် <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/efa_gmr_2003-4.pdf>, accessed 25 November 2015

United Nations, Office of the High Commissioner for Human Rights, 'International Disability Alliance submission to the CEDAW Committee's General Discussion on Girls'/Women's Right to Education', 58th session, 7 July 2014, ကုလသမဂ္ဂ၊ လူ့အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ မဟာမင်းကြီးရုံး၊ နိုင်ငံတကာ မသန်စွမ်းမှု မဟာမိတ်အဖွဲ့၊ မိန်းကလေးများ/အမျိုးသမီးများ၏ ပညာရေးအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ CEDAW ကော်မတီ အထွေထွေ ဆွေးနွေးပွဲသို့ တင်သွင်းချက်၊ ၅၈ ကြိမ်မြောက်အစည်းအဝေး၊ ဇူလိုင်လ ၇ ရက် <<http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CEDAW/Pages/WrittenContributionsEducation.aspx>>, accessed 25 November 2015

ကျန်းမာရေးနှင့် မျိုးပွားကျန်းမာရေး အခွင့်အရေးများ

Irving, H., *Gender and the Constitution: Equity and Agency in Comparative Constitutional Design* ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၊ တန်းတူညီမျှမှုနှင့် ကိုယ်တိုင်ဆောင်ရွက်မှုကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေများ တွင် စီစဉ်ထားပုံနှိုင်းယှဉ်ချက် (New York: Cambridge University Press, 2008), pp. 191–218

UN Committee on the Elimination of Discrimination against Women, *General Recommendation No. 24, Women and Health*, 20th session, 1999, အမျိုးသမီးများကိုခွဲခြားဆက်ဆံမှုပပျောက်စေရေး ကုလသမဂ္ဂကော်မတီ၊ အထွေထွေ

အကြံပြုချက် အမှတ် ၂၄ အမျိုးသမီးများနှင့် ကျန်းမာရေး ၂၀ ကြိမ်မြောက် အစည်းအဝေး ၁၉၉၉ ခုနှစ် <<http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/recommendations/recomm.htm#recom24>>, accessed 25 November 2015

UN Committee on the Elimination of Discrimination against Women, *General Recommendation No. 15, Women and AIDS*, 9th session, 1990 အမျိုးသမီးများကို ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပပျောက်စေရေး ကုလသမဂ္ဂ ကော်မတီ၊ အထွေထွေ အကြံပြုချက် အမှတ် ၁၅ အမျိုးသမီးများနှင့် အေအိုင်ဒီအက်စ် ၉ ကြိမ်မြောက်အစည်းအဝေး ၁၉၉၀ ခုနှစ် <<http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/recommendations/recomm.htm#recom15>>, accessed 25 November 2015

United Nations, Office of the High Commissioner for Human Rights and World Health Organization, *The Right to Health*, Fact Sheet no. 31, June 2008, ကုလသမဂ္ဂ၊ လူ့အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ မဟာမင်းကြီးရုံးနှင့် ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့၊ ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး၊ အချက်အလက် စာစောင် အမှတ် ၃၁၊ ၂၀၀၈ခုနှစ် ဇွန်လ <<http://www.ohchr.org/Documents/Publications/Factsheet31.pdf>>, accessed 25 November 2015

Heymann, J. et al., 'Constitutional rights to health, public health and medical care: The status of health protections in 191 countries', ကျန်းမာရေး၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးနှင့် ဆေးဝါးကုသမှုဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဝါ အခွင့်အရေးများ၊ ၁၉၁ နိုင်ငံတွင် ကျန်းမာရေး ပြုစုစောင့်ရှောက်မှု အခြေအနေ *Global Public Health*, 8/6 (2013), pp. 639–53

Kinney, E. D., 'Provisions for health and health care in the constitutions of the countries of the world', ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများတွင် ကျန်းမာရေးနှင့် ကျန်းမာရေးပြုစောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ *Cornell International Law Journal*, 37/2 (2004), pp. 285–355

United Nations, Economic and Social Council, Commission on Human Rights, 'Report of the special rapporteur, Paul Hunt', ကုလသမဂ္ဂ စီးပွားရေး လူမှုရေးကောင်စီ၊ လူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင် အထူးအစီရင်ခံစာ ပြသူ Paul Hunt ၏ အစီရင်ခံစာ E/CN.4/2004/49, 16 February 2004, paragraphs 7–56

United Nations, Economic and Social Council, Committee on Economic, Social and Cultural Rights, 'Substantive issues arising in the implementation of the International Covenant on Economic, Social, and Cultural Rights', ကုလသမဂ္ဂ စီးပွားရေး လူမှုရေးကောင်စီ၊ စီးပွားရေး လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ကော်မတီ၊ စီးပွားရေး လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ ပဋိညာဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ပေါ်ပေါက်လာသော အနစ်သာရပိုင်း ကိစ္စရပ်များ E/C.12/2000/4, 11 August 2000, <<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G00/439/34/PDF/G0043934.pdf?OpenElement>>, accessed 25 November 2015

လွတ်လပ်ခွင့်နှင့် အကြမ်းဖက်မှုမှ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု ရရှိခွင့်

United Nations, Office of the High Commissioner for Human Rights, *15 Years of the United Nations Special Rapporteur on Violence against Women, Its Causes and Its Consequences*, ကုလသမဂ္ဂ လူ့အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ မဟာမင်းကြီးရုံး၊ အမျိုးသမီးများကို အကြမ်းဖက်ခြင်း၊ ယင်းအကြမ်းဖက်မှု၏ အကြောင်းရင်းများနှင့် အကျိုးဆက်များဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂ အထူးအစီရင်ခံစာပြခြင်း လုပ်ငန်းစဉ် ၁၅ နှစ်ခရီး 2009, <<http://www.ohchr.org/Documents/Issues/Women/15YearReviewofVAWMandate.pdf>>, accessed 25 November 2015

Rights of Women, *From Rights to Action: Using International Rights and Mechanisms on Violence against Women in the UK* အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးများ၊ အခွင့်အရေးများမှ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုသို့ - အမျိုးသမီးများကို အကြမ်းဖက်မှုဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာအခွင့်အရေးများနှင့် အစီအမံများကိုယူကေနိုင်ငံတွင် အသုံးပြုခြင်း (London: Rights of Women, 2011), <http://www.rightsofwomen.org.uk/pdfs/From_Rights_to_Action.pdf>, accessed 25 November 2015

United Nations, General Assembly, Declaration on the Elimination of Violence against Women, ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံ၊ အမျိုးသမီးများကိုအကြမ်းဖက်မှု ပပျောက်စေရေးကြေညာချက် A/RES/48/104, 20 December 1993, <<http://www.un.org/documents/ga/res/48/a48r104.htm>>, accessed 25 November 2015

UN Committee on the Elimination of Discrimination against Women, *General Recommendation No. 19, Violence against women*, အမျိုးသမီးများကို ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပပျောက်စေရေး ကုလသမဂ္ဂကော်မတီ၊ အထွေထွေ အကြံပြုချက် အမှတ် ၁၉၊ အမျိုးသမီးများကို အကြမ်းဖက်ခြင်း 1992, <<http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/recommendations/recomm.htm#recom19>>, accessed 25 November 2015

လူကုန်ကူးမှု

United Nations Office on Drugs and Crime, *Global Report on Trafficking in Persons*, ကမ္ဘာတစ်ဝန်းလူကုန်ကူးမှု အစီရင်ခံစာ February 2009, <https://www.unodc.org/documents/Global_Report_on_TIP.pdf>, accessed 25 November 2015

United Nations Office on Drugs and Crime, 'Human trafficking' လူကုန်ကူးမှု, [n.d.], <<http://www.unodc.org/unodc/en/human-trafficking/what-is-human-trafficking.html>>, accessed 25 November 2015

United Nations Office on Drugs and Crime, United Nations Convention against Transnational Organized Crime and the Protocols Thereto နိုင်ငံဖြတ်ကျော် ဝိုက်ဖွဲ့ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်းကို တိုက်ဖျက်ရေး ကုလသမဂ္ဂ ကွန်ဗင်းရှင်းနှင့် ယင်းကွန်ဗင်းရှင်း၏ နောက်ဆက်တွဲ သဘောတူညီချက်များ, 15 November 2000, <<http://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CTOC/>>, accessed 25 November 2015

ခွဲခြားဆက်ဆံမှု အများရှိနေခြင်း (ဆက်စပ်ပေါင်းဆုံခြင်း)

UN Committee on the Elimination of Discrimination against Women, *General recommendation No. 28, Core Obligations of States Parties under Article 2 of the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women* အထွေထွေအကြံပြုချက် အမှတ် ၂၈ အမျိုးသမီးများကို ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း ပုံစံ အားလုံးပပျောက်စေရေး ကွန်ဗင်းရှင်း အပိုဒ် ၂ အရ ကွန်ဗင်းရှင်းပင် နိုင်ငံများ၏ ပင်မတာဝန်များ, UN Doc. CEDAW/C/GC/28, 16 December 2010, <<http://www1.umn.edu/humanrts/gencomm/CEDAW%20Gen%20rec%2028.pdf>>, accessed 25 November 2015

United Nations, General Assembly, World Conference against Racism, Racial Discrimination, Xenophobia and Related Intolerance, 'Review of reports, studies and other documentation for the Preparatory Committee and the World Conference' လူမျိုးရေးဝါဒ၊ လူမျိုးရေးခွဲခြားမှု၊ နိုင်ငံခြားသားကို ကြောက်ရွံ့မှုနှင့် ယင်းတို့နှင့် ဆက်စပ်နေသောသည်းမခံမှုတိုက်ဖျက်ရေးကမ္ဘာ့အစည်းအဝေး၊ ကြိုတင်ပြင်ဆင်ရေးကော်မတီနှင့် ကမ္ဘာ့ ဆွေးနွေးပွဲအတွက် အစီရင်ခံစာများ၊ လေ့လာချက်များနှင့် အခြားစာရွက်စာတမ်းများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ချက်, UN A/CONF.189/PC.3/5, 27 July 2001, <<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G01/147/44/PDF/G0114744.pdf?OpenElement>>, accessed 25 November 2015

ဥပဒေပြုရေးနှင့် နိုင်ငံရေးပါတီများတွင် ခွဲတမ်းများ သတ်မှတ်ထားရှိခြင်း
Legislative and political party quotas

Larserud, S. and Taphorn, R., *Designing for Equality: Best-fit, Medium-fit and Non-favourable Combinations of Electoral Systems and Gender Quotas* တန်းတူညီမျှမှုအတွက် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ခြင်း - ရွေးကောက်ပွဲစနစ်များနှင့် အမျိုးသမီး အမျိုးသားအရေအတွက် ခွဲတမ်းများကို အကောင်းဆုံးအလယ်အလတ်နှင့် မသင့်တော်သော ပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ပုံများ (Stockholm: International IDEA, 2008)

Dahlerup, D. et al., *Atlas of Electoral Gender Quotas* ရွေးကောက်ပွဲတွင် အမျိုးသမီး အမျိုးသား ခွဲတမ်းများကို ကမ္ဘာ့မြေပုံပုံစံဖြင့် ဖော်ပြချက် (Stockholm: International IDEA, 2014)

Dahlerup, D. and Freidenvall, L., 'Gender Quotas in Politics: A Constitutional Challenge', in Susan H. Williams (ed.), *Constituting Equality: Gender Equality and Comparative Constitutional Law* (New York: Cambridge University Press, 2009) တန်းတူညီမျှမှုကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းခြင်း - ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို နှိုင်းယှဉ်လေ့လာချက်စာအုပ်ပါ နိုင်ငံရေးတွင် ကျား-မ ခွဲတမ်းများ - ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအတွက် စိန်ခေါ်မှု အခက်အခဲအပိုင်း

လိင်တိမ်းညွတ်မှုလားရာ နှင့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ စရိုက်လက္ခဏာများ

United Nations, General Assembly, Human Rights Council, 'Discriminatory laws and practices and acts of violence against individuals based on their sexual orientation and gender identity' ခွဲခြားဆက်ဆံသော ဥပဒေများနှင့် လုပ်နည်းလုပ်ဟန်များ၊ လိင်တိမ်းညွတ်မှုလားရာ နှင့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ ခံယူချက်အပေါ် မူတည်၍ လူတစ်ဦးချင်းကို အကြမ်းဖက်သည့် လုပ်ရပ်များ၊ UN A/HRC/19/41, 17 November 2011, <<http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/HRC/RegularSessions/Session19/Pages/ListReports.aspx>>, accessed 25 November 2015

United Nations, General Assembly, Human Rights Council, 'Discrimination and violence against individuals based on their sexual orientation and gender identity' လိင်တိမ်းညွတ်မှုလားရာနှင့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ ခံယူချက်အပေါ်မူတည်၍ လူတစ်ဦးချင်းကို ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းနှင့် အကြမ်းဖက်သည့်လုပ်ရပ်များ၊ A/HRC/29/23, May 2015, <<http://www.ohchr.org/EN/Issues/Discrimination/Pages/LGBTUNReports.aspx>>, accessed 25 November 2015

United Nations, Office of the High Commissioner for Human Rights, *Fact Sheet: International Human Rights Law and Sexual Orientation and Gender Identity*, [n.d.] အချက်အလက် စာစောင် - နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေး ဥပဒေနှင့် လိင်တိမ်းညွတ်မှုလားရာ နှင့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ ခံယူချက်, <https://www.unfe.org/system/unfe-6-UN_Fact_Sheets_v6_-_International_Human_Rights_Law_and_Sexual%orientation_Gender_Identity.pdf>, accessed 25 November 2015

The Yogyakarta Principles: The Application of International Human Rights Law in relation to Sexual Orientation and Gender Identity ယိုဂရာခါတာ မူများ - လိင်တိမ်းညွတ်မှုလားရာနှင့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ ခံယူချက်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေးဥပဒေကို ကျင့်သုံးပုံ, <<http://www.yogyakartaprinciples.org/index.html>>, accessed 25 November 2015

နိုင်ငံရေးတွင် ကိုယ်စားပြုနိုင်မှုနှင့် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်မှု
Political representation and participation

J. Ballington and A. Karam (eds), *Women in Parliament: Beyond the Numbers* လွှတ်တော်တွင်းရှိ အမျိုးသမီးများ - အရေအတွက်အလွန် (Stockholm: International IDEA, 2005)

Roza, V., Llanos, B. and Garzón de la Roza, G., *Gender and Political Parties: Far from Parity* ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍနှင့်နိုင်ငံရေး ပါတီများ - တန်းတူဖြစ်ရန် များစွာ လိုသေးခြင်း (Stockholm: International IDEA, 2011)

တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍ *The judiciary*

Irving, H., *Gender and the Constitution: Equity and Agency in Comparative Constitutional Design* ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ - တန်းတူညီမျှမှုနှင့် ကိုယ်တိုင် ဆောင်ရွက်နိုင်မှုကို ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားပုံ နှိုင်းယှဉ်လေ့လာခြင်း (New York: Cambridge University Press, 2008), pp. 134–61

တရားစီရင်ရေးရရှိနိုင်မှု *Access to justice*

United Nations, Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women (UN Women), *Progress of the World's Women: In Pursuit of Justice* ကမ္ဘာ့အမျိုးသမီးများတိုးတက်မှု - တရားမျှတမှုအတွက်ဆောင်ရွက်ခြင်း, 2011, <<http://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2011/7/progress-of-the-world-s-women-in-pursuit-of-justice>>, accessed 25 November 2015

ဖယ်ဒရယ်စနစ်နှင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချသော စနစ်များ

Irving, H., *Gender and the Constitution: Equity and Agency in Comparative Constitutional Design* ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ - တန်းတူညီမျှမှုနှင့် ကိုယ်တိုင်ဆောင်ရွက်နိုင်မှုကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေ တွင် ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းခြင်း နှိုင်းယှဉ်ချက် (New York: Cambridge University Press, 2008), pp. 65–89

Beall, J., 'Decentralisation and Engendering Democracy: Lessons from Local Government reform in South Africa', Crisis States Research Centre Working Paper no. 54 ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းနှင့် ဒီမိုကရေစီ ဖော်ဆောင်ခြင်း - တောင်အာဖရိက ဒေသန္တရအစိုးရ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးမှ သင်ခန်းစာများ၊ အကြပ်အတည်းနိုင်ငံများ သုတေသန ဗဟိုဌာနလုပ်ငန်း စာတမ်းအမှတ် ၅၄, November 2004, <<http://eprints.lse.ac.uk/28206/>>, accessed 25 November 2015

United Nations Research Institute for Social Development, 'Decentralization and Gender Equality', in *Gender Equality: Striving for Justice in an Unequal World* ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှု - မညီမျှသော လောကတွင်တရားမျှတမှုရရှိရေး ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခြင်း စာအုပ်ပါ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းနှင့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုအပိုင်း, February 2005, <<http://www.unrisd.org/unrisd/website/document.nsf/%28httpAuxPages%29/874EA9EA23B1C60EC1256FB1004DBDF5?OpenDocument&panel=additional>>, accessed 25 November 2015

အခွင့်အရေးများကို တိုးတက်သော နည်းလမ်းဖြင့် အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူခြင်း

Brewer-Carías, A. R., *Constitutional Protection of Human Rights in Latin America: A Comparative Study of Amparo Proceedings* လက်တင်အမေရိကတွင် လူ့အခွင့်အရေးများကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဖြင့် အကာအကွယ် ပေးခြင်း - Amparo အစည်းအဝေးမှတ်တမ်းများကို နှိုင်းယှဉ်လေ့လာခြင်း (New York: Cambridge University Press, 2008), pp. 59–61

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြုလုပ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် အမျိုးသမီးများ

Hart, V., *Democratic Constitution Making ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြုလုပ်ခြင်း* (Washington, DC: United States Institute of Peace, 2003), <<http://www.usip.org/sites/default/files/resources/sr107.pdf>>, accessed 25 November 2015

A. Dobrowolsky and V. Hart (eds), *Women Making Constitutions: New Politics and Comparative Perspectives အမျိုးသမီးများက ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြုလုပ်ခြင်း - နိုင်ငံရေးအသစ်နှင့်နှိုင်းယှဉ်ရှုမြင်ပုံများ* (New York: Palgrave Macmillan, 2003)

Miller, L. E., 'Designing Constitution-Making Processes: Lessons from the Past, Questions for the Future', in L. E. Miller (ed.), *Framing the State in Times of Transition: Case Studies in Constitution Making အသွင်ကူးပြောင်းသည့် ကာလများတွင် နိုင်ငံတော်ကို မူဘောင်သတ်မှတ်ခြင်း - ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြုလုပ်သည့် ဖြစ်ရပ်လေ့လာချက်များစာအုပ်ပါ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပြုလုပ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကိုစီစဉ်ရေးဆွဲခြင်း - အတိတ်မှ သင်ခန်းစာများ၊ အနာဂတ်အတွက် မေးခွန်းများအပိုင်း* (Washington, DC: United States Institute of Peace, 2010)

Waylen, G., *Engendering Transitions: Women's Mobilization, Institutions and Gender Outcomes အသွင်ကူးပြောင်းမှု ဖော်ဆောင်ခြင်း - အမျိုးသမီးများကိုနှိုးဆော်ခြင်း၊ အဖွဲ့အစည်းစနစ်များနှင့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ ထွက်ပေါ်ရလဒ်များ* (New York: Oxford University Press, 2007)

Waylen, G., 'Women Activists in Democratic Transitions', in A. Lowenthal and S. Bitar (eds), *Democratic Transitions: Conversations with World Leaders ဒီမိုကရေစီအသွင်ကူးပြောင်းခြင်းများ - ကမ္ဘာ့ခေါင်းဆောင်များနှင့် ဆွေးနွေးခြင်း စာအုပ်ပါ ဒီမိုကရေစီ အသွင်ကူးပြောင်းရာတွင် အမျိုးသမီး တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများအပိုင်း* (Baltimore, MD: Johns Hopkins University Press and International IDEA, 2015)

နောက်ဆက်တွဲ နိုင်ငံတကာနှင့် ဒေသအဆင့် ဥပဒေစာချုပ်စာတမ်းများ

ဤဇယားတွင် နိုင်ငံတကာနှင့် ဒေသအဆင့် ဥပဒေ စာချုပ်စာတမ်းများကို ရွေးချယ်ဖော်ပြထားပါသည်။ မည်သည့် အပိုင်းများသည် အကဲဖြတ်ချက် စာအုပ်တွင် ပါဝင်သော မေးခွန်းများနှင့် သက်ဆိုင်ကြောင်းကိုလည်း ဖော်ပြထားပါသည်။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာအတိုကောက်များ

ဤစာမျက်နှာတွင် နောက်ဆက်တွဲ၌ ရည်ညွှန်းဖော်ပြထားသော နိုင်ငံတကာစာချုပ်စာတမ်းများ၏ အမည်များနှင့် အတိုကောက်များကို စာရင်းပြုလုပ်ဖော်ပြထားပါသည်။

- ACHPR - African Charter on Human and Peoples' Rights (adopted 27 June 1981, entered into force 21 October 1986) လူ့အခွင့်အရေးနှင့် လူမျိုးအခွင့်အရေး ဆိုင်ရာ အာဖရိက ပဋိညာဉ်စာတမ်း (၁၉၈၁ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၇ ရက်နေ့တွင် အတည်ပြုပြီး ၁၉၈၆ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၂၁ ရက်နေ့တွင် စတင်အသက်ဝင် သည်။)
- P ACHPR Protocol to the African Charter on Human and Peoples' Rights on the Rights of Women in Africa (adopted 11 July 2003, entered into force 25 November 2005) လူ့အခွင့်အရေးနှင့် လူမျိုးအခွင့်အရေး ဆိုင်ရာ အာဖရိကပဋိညာဉ်စာတမ်း၏ နောက်ဆက်တွဲ အာဖရိကတိုက်ရှိ အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက် (၂၀၀၃ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၁ ရက်နေ့တွင် အတည်ပြုပြီး ၂၀၀၅ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် စတင်အသက်ဝင်သည်။)
- ACRWC African Charter on the Rights and Welfare of the Child (adopted 11 July 1990, entered into force 29 November 1999) ကလေးသူငယ်၏ အခွင့်အရေးများနှင့် သာယာဝပြောရေးဆိုင်ရာ အာဖရိကပဋိညာဉ်စာတမ်း (၁၉၉၀ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၁ ရက်နေ့တွင် အတည်ပြုပြီး ၁၉၉၉ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၉ ရက်နေ့တွင် စတင်အသက်ဝင်သည်။)
- APA African Platform for Action (adopted November 1994) အာဖရိက လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ရေး စုစည်းအဖွဲ့ (၁၉၉၄ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် အတည်ပြုသည်။)
- ACHR American Convention on Human Rights (adopted 22 November 1969, entered into force 18 July 1978) လူ့အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ အမေရိကန်ကွန်ဗင်းရှင်း (၁၉၆၉ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၂ ရက်နေ့တွင် အတည်ပြုပြီး ၁၉၇၈ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၈ ရက်နေ့တွင် စတင်အသက်ဝင်သည်။)
- ACHR AP American Convention on Human Rights in the Area of Economic, Social, and Cultural Rights Additional Protocol (adopted 17 November 1988, entered into force 16 November 1999) စီးပွားရေး လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု အခွင့်အရေးများ နယ်ပယ်တွင် လူ့အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ အမေရိကန်ကွန်ဗင်းရှင်း နောက်ဆက်တွဲ သဘောတူညီချက် (၁၉၈၈ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် အတည်ပြုပြီး ၁၉၉၉ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် စတင်အသက်ဝင်သည်။)

ASEAN	Association of Southeast Asian Nations အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများအသင်း
ASEAN HRD	ASEAN Human Rights Declaration (adopted 18 November 2012) အာဆီယံ လူ့အခွင့်အရေး ကြေညာချက် (၂၀၁၂ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၈ ရက်နေ့တွင် အတည်ပြုသည်။)
BD	Fourth World Conference on Women, Beijing Declaration (adopted 15 September 1995, endorsed by United Nations General Assembly Resolution 50/203 on 22 December 1995) အမျိုးသမီးများဆိုင်ရာ စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် ကမ္ဘာ့ဆွေးနွေးပွဲ၊ ဘေဂျင်းကြေညာချက် (၁၉၉၅ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁၅ ရက်နေ့တွင် အတည်ပြုပြီး ၁၉၉၅ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၂ ရက်တွင် ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံက ဆုံးဖြတ်ချက်အမှတ် ၅၀/၂၀၃ ဖြင့် ထောက်ခံသည်။)
CD	Cairo Declaration on Human Rights in Islam (adopted 5 August 1990) အစ္စလာမ်ဘာသာတွင် လူ့အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ကိုင်ရှိကြေညာချက် (၁၉၉၀ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၅ ရက်နေ့တွင် အတည်ပြုသည်။)
CCER	Convention (No. 100) Concerning Equal Remuneration for Men and Women Workers for Work of Equal Value (adopted 29 June 1951, entered into force 23 May 1953) တန်ဖိုးတူညီသော အလုပ်အတွက် အမျိုးသား အမျိုးသမီး အလုပ်သမားများအား လုပ်ခလစာတူညီစွာ ပေးအပ်ရေးဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်း (အမှတ် ၁၀၀) (၁၉၅၁ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၉ ရက်နေ့တွင် အတည်ပြုပြီး ၁၉၅၃ ခုနှစ် မေလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် စတင်အသက်ဝင်သည်။)
CSTPEPO	Convention for the Suppression of the Traffic in Persons and of the Exploitation of the Prostitution of Others (adopted 2 December 1949, entered into force 25 July 1951) လူကုန်ကူးမှုနှင့် အခြားသူများ ပြည့်တန်ဆာပြုခြင်းကို ခေါင်းပုံဖြတ်မှု နှိမ်နင်းရေး ကွန်ဗင်းရှင်း (၁၉၄၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂ ရက်နေ့တွင် အတည်ပြုပြီး ၁၉၅၁ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၅ ရက်နေ့တွင် စတင်အသက်ဝင်သည်။)
CCQRC	Convention on Certain Questions Relating to the Conflict of Nationality Laws—The Hague (adopted 12 April 1930, entered into force 1 July 1937) နိုင်ငံသားဥပဒေများ ပဋိပက္ခဖြစ်နေခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် မေးခွန်းများဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်း - သည်ဟေဂ် (၁၉၃၀ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၂ ရက်နေ့တွင် အတည်ပြုပြီး ၁၉၃၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့တွင် စတင်အသက်ဝင်သည်။)
CEDAW	Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (adopted 18 December 1979, entered into force 3 September 1981) အမျိုးသမီးများကို ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပုံစံအားလုံး ပပျောက်စေရေး ကွန်ဗင်းရှင်း (၁၉၇၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၈ ရက်နေ့တွင် အတည်ပြုပြီး ၁၉၈၁ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၃ ရက်နေ့တွင် စတင်အသက်ဝင်သည်။)
CEDAW GR	Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women, General Recommendations အမျိုးသမီးများကို ခွဲခြားဆက်ဆံမှုပုံစံအားလုံး ပပျောက်စေရေးကွန်ဗင်းရှင်း၊ အထွေထွေအကြံပြုချက်များ
CNMW	Convention on the Nationality of Married Women (adopted 29 January 1957, entered into force 11 August 1958) အိမ်ထောင်ရှိ အမျိုးသမီးများ၏ နိုင်ငံသားဖြစ်မှုဆိုင်ရာကွန်ဗင်းရှင်း (၁၉၅၇ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၉ ရက်နေ့တွင် အတည်ပြုပြီး ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၁ ရက်နေ့တွင် စတင်အသက်ဝင်သည်။)

CPRW	Convention on the Political Rights of Women (adopted 31 March 1953, entered into force 7 July 1954) အမျိုးသမီးများ၏ နိုင်ငံရေး အခွင့်အရေးများ ဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်း (၁၉၅၃ခုနှစ် မတ်လ ၃၁ ရက်နေ့တွင် အတည်ပြုပြီး ၁၉၅၄ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၇ ရက်နေ့တွင် စတင်အသက်ဝင်သည်။)
CRC	Convention on the Rights of the Child (adopted 20 November 1989, entered into force 2 September 1990) ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်း (၁၉၈၉ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် အတည်ပြုပြီး ၁၉၉၀ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂ ရက်နေ့တွင် စတင်အသက်ဝင်သည်။)
DAW ASEAN	Declaration of the Advancement of Women in the ASEAN region (adopted 5 July 1988) အာဆီယံဒေသတွင် အမျိုးသမီးတိုးတက်ရေး ကြေညာချက် (၁၉၈၈ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၅ ရက်တွင် အတည်ပြုသည်။)
DEVAW ASEAN	Declaration of the Elimination of Violence against Women in the ASEAN region (adopted 30 June 2004) အာဆီယံဒေသတွင် အမျိုးသမီးများကို အကြမ်းဖက်မှုပျောက်စေရေး ကြေညာချက် (၂၀၀၄ ခုနှစ် ဇွန်လ ၃၀ ရက်နေ့တွင် အတည်ပြုသည်။)
IAC	Inter-American Convention on the Granting of Political Rights to Women (adopted 2 May 1948, entered into force 29 December 1954) အမျိုးသမီးများ နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးများ ရရှိစေရေး အမေရိကတိုက်များ ကွန်ဗင်းရှင်း (၁၉၄၈ ခုနှစ် မေလ ၂ ရက်နေ့တွင် အတည်ပြုပြီး ၁၉၅၄ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၉ ရက်နေ့တွင် စတင်အသက်ဝင်သည်။)
ICCPR	International Convention on Civil and Political Rights (adopted 16 December 1966, entered into force 23 March 1976) အရပ်ဘက်ပြည်သူလူထုနှင့် နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာပဋိညာဉ် (၁၉၆၆ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် အတည်ပြုပြီး ၁၉၇၆ ခုနှစ် မတ်လ ၂၃ ရက်နေ့တွင် စတင် အသက်ဝင်သည်။)
ICESCR	International Covenant on Economic, Social, and Cultural Rights (adopted 16 December 1966, entered into force 3 January 1976) စီးပွားရေး လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု အခွင့်အရေးများ ဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာပဋိညာဉ် (၁၉၆၆ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် အတည်ပြုပြီး ၁၉၇၆ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၃ ရက်နေ့တွင် စတင်အသက်ဝင်သည်။)
PPSPTP	Protocol to Prevent, Suppress, and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children (adopted 15 November 2000, entered into force 25 December 2003) လူကုန်ကူးမှု အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးသူငယ်များကို လူကုန်ကူးမှုကို တားမြစ်ရန်၊ နှိမ်နင်းရန်နှင့် ပြစ်ဒဏ်ပေးရန် သဘောတူစာချုပ် (၂၀၀၀ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၅ ရက်နေ့တွင် အတည်ပြုပြီး ၂၀၀၃ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် စတင်အသက်ဝင်သည်။)
UDHR	Universal Declaration of Human Rights (adopted 10 December 1948) တစ်ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးများ ကြေညာချက် (၁၉၄၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၀ ရက်တွင် အတည်ပြုသည်။)
UNSC 1325	United Nations Security Council Resolution 1325 (31 October 2000) ကုလသမဂ္ဂ လုံခြုံရေးကောင်စီ ဆုံးဖြတ်ချက်အမှတ် ၁၃၂၅ (၂၀၀၀ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၃၁ရက်)
VC	Vienna Convention on the Law of Treaties (adopted 23 May 1969, entered into force 27 January 1980) စာချုပ်များ ဥပဒေဆိုင်ရာ ဝိယင်နာ ကွန်ဗင်းရှင်း (၁၉၆၉ခုနှစ် မေလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် အတည်ပြုပြီး ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် စတင်အသက်ဝင်သည်။)

WBAC

Convention (No. 3) Concerning the Employment of Women Before and After Childbirth, as Modified by the Final Articles Revision Convention, 1946 သားမဖွားမီနှင့် သားဖွားပြီး အမျိုးသမီးများကို အလုပ်အကိုင် ခန့်ထားခြင်းဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်း (အမှတ် ၃)၊ နောက်ဆုံးအပိုဒ်များ ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရေး ကွန်ဗင်းရှင်းမှ ပြင်ဆင်ထားသည့်အတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

မေးခွန်း	ACHPR	P ACHPR	ACRWC	APA	ACHR	ACHR AP	ASEAN HRD	BD	CD	CCER	WBAC
မေးခွန်း ၁ - ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ စကားအသုံး အနှုန်းမှာ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍအားဖြင့် ကြားနေသော အသုံးအနှုန်း ဖြစ်ပါသလား၊ သို့မဟုတ် အမျိုးသမီး အမျိုးသားများ ပါဝင်သော အသုံးအနှုန်း ဖြစ်ပါသလား။ နိုင်ငံသားများ၊ အများပြည်သူ အရာရှိများ၊ အစိုးရအရာရှိများကို ဖော်ပြသော ဝေါဟာရများမှာ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ ကြားနေမှု/ အမျိုးသား အမျိုးသမီး ပါဝင်မှု ရှိပါသလား။	Arts. 1-3; 19	Art. 2.1(a)	Art. 2				Art. 2	e.g., Art. 8	Arts. 1; 8; 23		
မေးခွန်း ၂ - နိဒါန်းတွင် အမျိုးသမီးများကို အတိအလင်း ပါဝင်စေလျက် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပါ ရပ်ရွာအသိုက်အဝန်း တွင် နေထိုင်သူများကို ထည့်သွင်းဖော်ပြ ပါသလား။ အမျိုးသမီးများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုကို အသိအမှတ်ပြုပါသလား။	P; Arts. 2, 18.3	Art. 2.1(a)	P.	P.	Art. 1		P.	Arts. 3-7	P; Arts. 1; 8		
မေးခွန်း ၃ - ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုကို အလေးအနက် ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ကြောင်း နိဒါန်းတွင် တန်ဖိုးတစ်ရပ်အနေဖြင့် ဖော်ပြထားပါ သလား။	P; Arts. 2; 18.3	Art. 2.1(a)	P.	P.	Art. 1	Art. 3	P.	Arts. 3-7	P; Arts. 1; 8		
မေးခွန်း ၄ - အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးများကို အတိအလင်း အသိအမှတ်ပြုလျက် ကာကွယ် စောင့်ရှောက်သော အပိုဒ် သို့မဟုတ် အပိုဒ်များ ရှိပါသလား။	Arts. 2; 18.3; 19	See generally	Art. 3	See generally		Arts. 3; 6	Arts. 2; 4	See generally	Arts. 1; 3(a); 6(a); 7(a); 13		
မေးခွန်း ၅ - ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြထားပါ သလား။		Art. 1(f)	Art. 3								
မေးခွန်း ၆- ကျား-မဖြစ်မှု နှင့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍအပေါ် အခြေခံသည့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို တားမြစ်ထားပါ သလား။	Arts 2; 18.3; 19; 28	See generally	Art. 3		Art. 1	Art. 3	Art. 2	Art. 24	Arts. 1; 8		
မေးခွန်း ၇- ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူ ညီမျှမှုရှိရေး နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် ကတိကဝတ်ပြု ဆောင်ရွက်စေသည့် ပြဋ္ဌာန်းချက် ရှိပါသလား။	Arts. 2; 18.3; 23	Arts. 2-6; 8; 25			Arts. 1; 23; 24	Arts. 1-3	Arts. 2; 5; 9; 33; 36	Arts. 24; 36-38		Arts. 2-3	
မေးခွန်း ၈ -ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပုံစံအမျိုးမျိုး ဖြစ်ပေါ်စေသော ကိစ္စရပ်များအပေါ် အခြေပြု၍ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုနှင့် မမျှတသော ဆက်ဆံမှုတို့ကို တားမြစ် ထားပါသလား။	Art. 18.1-18.3	See generally			Art. 4.5	Arts. 6; 7(a); 9; 15.1-15.3(a)	Arts. 4; 19; 30	Arts. 17; 29	Arts. 3(a); 6(a); 7-8; 13		

CSTPEPO	CCQRC	CEDAW	CEDAW GR	CNMW	CPRW	CRC	DAW ASEAN	DEVAW ASEAN	IAC	ICCPFR	ICESCR	PPSPTP	UDHR	UNSC 1325	VC
		Art. 2(a)							P.	P.; Arts. 2.1; 3; 26	e.g., Art. 1	e.g., Art. 2(a)	e.g., Art. 1		
		P.; Art. 2(a)			P.				P.			P.	P.		
		P.; Art. 2(a)			P.				P.	P.; Arts. 2; 26	P.		P.		
		Art. 3			See generally		See generally	See generally	Art. 1	Arts. 3; 26	Arts. 2.2; 3	See generally	Art. 2		
		Art. 1													
		Art. 3			Arts. 1-3					Arts. 2.1; 3; 26	Arts. 2.2; 3		Art. 2		
See generally		Arts. 2; 7-8	See generally				Arts. 3-5	See generally		Arts. 2.1; 3; 16; 25-26		Arts. 9-13		See generally	
		Arts. 9-16	Nos. 16-17; 19.6; 19.11; 19.16	See generally	See generally		Art. 3	See generally		Art. 3		See generally		See generally	

မေးခွန်း	ACHPR	P ACHPR	ACRWC	APA	ACHR	ACHRAP	ASEAN HRD	BD	CD	CCER	WBAC
မေးခွန်း ၉- တားမြစ်ထားသော ခွဲခြားဆက်ဆံမှု အကြောင်းရင်းခံ စာရင်း ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပါရှိပါသလား။ ပါရှိပါက အခြားခွဲခြားဆက်ဆံမှု အမျိုးအစားများကိုလည်း တားမြစ်ထားကြောင်း ရှင်းလင်းသိသာပါသလား။	Art. 2		Art. 3		Art. 1	Art. 3	Arts. 2; 9	Art. 32	Art. 1		
မေးခွန်း ၁၀ - အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသမီးများအကြား အနှစ်သာရပိုင်း တန်းတူညီမျှမှုကို အရှိန်အဟုန် မြှင့်တင်ရန် ရည်ရွယ်သည့် အထူးအစီအမံများကို ခွင့်ပြုကြောင်း အသိအမှတ် ပြုထားပါသလား။	Arts. 1; 25-26				Art. 26	Arts. 1-2; 6	Art. 30.2-30.3	Arts. 19; 24			
မေးခွန်း ၁၁ -အခြေခံ အခွင့်အရေးများ (ဥပမာ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ၊ အမျိုးသမီး အမျိုးသားဖြစ်ခြင်းကို အစွဲပြုလျက် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း မခံရရန် အခွင့်အရေး စသည်တို့) သည် အများပြည်သူ နယ်ပယ်နှင့် ပုဂ္ဂလိကနယ်ပယ်နှစ်ရပ်လုံးတွင် အကျုံးဝင်ကြောင်း ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ဖော်ပြထားပါသလား။ အခြေခံ အခွင့်အရေးများသည် နိုင်ငံတော်နှင့် လူပုဂ္ဂိုလ်များအကြားတွင် သာမက လူပုဂ္ဂိုလ်အချင်းချင်း၊ မိသားစုတွင်းနှင့် (စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ကဲ့သို့သော) ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်းများ အချင်းချင်း၊ လူပုဂ္ဂိုလ်အချင်းချင်း အကြားတွင်လည်း အကျုံးဝင်ပါသလား။	Arts. 17; 18.1-18.3; 19-20; 22; 27-28	Art. 2	Art. 20	Arts. 1-2	Arts. 1; 27	Art. 3			Arts. 8; 9(b); 13; 16; 23		
မေးခွန်း ၁၂ - ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် အစဉ်အလာ ကျင့်သုံးမှုများ၊ ဓလေ့ထုံးတမ်း ဥပဒေတို့သည် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍနှင့် အမျိုးသမီး အမျိုးသားများ တန်းတူညီမျှရေး ခွဲခြားဆက်ဆံမှု မပြုရေးကို အလေးဂရုပြုရမည်ဟု ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ဖော်ပြထားပါသလား။	Arts. 9.2; 19; 27-28	Arts. 4.1; 4.2(d); 5	Arts. 1.3; 21		Arts. 27; 32	Art. 5	Arts. 8-9; 22				
မေးခွန်း ၁၃ -ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ဘာသာရေးဥပဒေကို အသိအမှတ်ပြု ထားပါက ဘာသာရေးဥပဒေသည် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍနှင့် အမျိုးသမီး အမျိုးသား တန်းတူညီမျှရေး၊ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမပြုရေးကို လေးစားရမည်ဟု ဖော်ပြထားပါသလား။	Arts. 8; 19; 27-28	Arts. 4.1; 4.2(d); 5	Arts. 1.3; 21		Arts. 12.3; 13.5; 16; 29; 32	Art. 5	Arts. 8; 22				
မေးခွန်း ၁၄ - ခွဲခြားဆက်ဆံမှု အမျိုးမျိုးကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် အသိအမှတ်ပြုထားပါသလား။	Art. 2		Art. 3		Art. 1	Art. 3	Art. 2	Art. 2	Art. 1		

CSTPEPO	CCQRC	CEDAW	CEDAW GR	CNMW	CPRW	CRC	DAW ASEAN	DEVAW ASEAN	IAC	ICCPR	ICESCR	PPSPTP	UDHR	UNSC 1325	VC
		Arts. 3; 11.1; 11.3								Arts. 2.1; 26	Art. 2.2		Art. 2		
		Art. 4	Nos. 5-6; 8; 23.15; 25	See generally			Arts. 3-5	See generally			Art. 2.1				
		Arts. 2; 10-13; 15-16	Nos. 11.1; 19.9				Art. 1			Arts. 2.1-2.2; 26					
		Arts. 2-3; 5	No. 14; see generally nos. 19 & 21							Arts. 2.1-2.2; 3	Arts. 4-5		Art. 29.2-29.3		
		Art. 3	Nos. 14; 21.13; 21.16(1)(a)-(b)							Arts. 2-1; 3; 18.3; 20.2	Arts. 4-5		Art. 29(2)-(3)		
		Art. 2	Nos. 25.12; 25.28; 25.38; No.28.18							Arts. 2.1; 26	Art. 2.2		Art. 2		

မေးခွန်း	ACHPR	P ACHPR	ACRWC	APA	ACHR	ACHR AP	ASEAN HRD	BD	CD	CCER	WBAC
မေးခွန်း ၁၅ - နိုင်ငံရေး စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးကဲ့သို့သော နယ်ပယ်အသီးသီးတွင် အမျိုးသမီးများ တန်းတူညီမျှမှု အခွင့်အရေး ရှိကြောင်း ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေတွင် မည်သို့ဖော်ပြထားပါသနည်း။	Arts. 17; 18.1-18.3; 19; 22; 28		Art. 12		Arts. 1; 3; 16.1	Art. 3	Arts. 26; 33; 35	Art. 13	Arts. 8; 9(b); 13; 16; 23		
မေးခွန်း ၁၆ - အမျိုးသမီးများအတွက် လုပ်ခလစာတူညီစွာ ရရှိရန် အခွင့်အရေး ရှိပါသလား။	Arts. 15; 18.3; 28				Art. 10	Art. 7(a)	Art. 9	Art. 16	Art. 13	Arts. 1-3	
မေးခွန်း ၁၇ - စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၊ အလုပ်အကိုင် သို့မဟုတ် အခြား စီးပွားရေး လုပ်ဆောင်မှုများတွင် အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သော ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ရှိပါသလား။	Arts. 15; 18.3; 21; 28	Arts. 13; 19	Arts. 15; 27; 29	Art. 29		Arts. 6-9	Arts. 9; 26-37	Art. 16	Arts. 6(a); 11(a); 13	Arts. 1-3	Arts. 2-4
မေးခွန်း ၁၈ - မြေနှင့် အခြားပိုင်ဆိုင်ပစ္စည်းများကို ပိုင်ဆိုင်ရန်နှင့် အမွေဆက်ခံရန် အမျိုးသမီးများ တန်းတူ အခွင့်အရေး ရှိကြောင်း အသိအမှတ်ပြုထားပါသလား။	Arts. 14; 18.3; 28	Arts. 6(j); 21			Art. 21		Art. 9	Art. 15	Arts. 6(a); 15		
မေးခွန်း ၁၉ - လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်း ဆိုင်ရာ တန်းတူညီမျှမှုကို အသိအမှတ်ပြုထားပါသလား။	Arts. 18.1-18.3; 28	Arts. 6-7	Art. 18		Art. 17	Arts. 15.1-15.3(a)	Art. 19		Arts. 5; 6(a); 7		
မေးခွန်း ၂၀ - ပညာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး ရှိပါသလား။ မိန်းကလေးများနှင့် အမျိုးသမီးများ၏ ပညာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများကို အကာအကွယ်ပေးထားပါသလား။	Arts. 12; 17.1; 18.3; 28		Art. 11			Arts. 13; 16	Arts. 27.3; 31	Arts. 27; 30; 35	Arts. 7; 9(b); 17(c)		
မေးခွန်း ၂၁ - စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုနှင့် သောက်စေ့ဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး ရှိပါသလား။	Arts. 4; 16	Art. 15	Arts. 5; 14			Art. 12	Arts. 28(a)-(e)		Arts. 7(a); 17(c)		
မေးခွန်း ၂၂ - ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးနှင့် ကျန်းမာရေး ပြုစုစောင့်ရှောက်မှု ရရှိရန် အခွင့်အရေး ရှိပါသလား။ မျိုးပွားကျန်းမာရေး နှင့်/သို့မဟုတ် မျိုးပွားကျန်းမာရေး ပြုစုစောင့်ရှောက်မှု အခွင့်အရေးကို အတိအလင်း ဖော်ပြထားပါသလား။ အမျိုးသမီးများသည် သားသမီးမွေးဖွားခြင်းဆိုင်ရာ ကိုယ်တိုင်ရွေးချယ်မှုများ ပြုလုပ်နိုင်သည့် အခွင့်အရေးနှင့် ၎င်းတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်ကို ကိုယ်တိုင် ထိန်းချုပ်နိုင်မှု ရှိပါသလား။	Arts. 4; 14; 16; 18.1-18.3; 27-28		Arts. 5; 14			Arts. 7; 9-12	Arts. 19; 28(d); 29-30	Arts. 17; 30	Arts. 6(a); 7(a); 13; 17		

CSTPEPO	CCQRC	CEDAW	CEDAW GR	CNMW	CPRW	CRC	DAW ASEAN	DEVAW ASEAN	IAC	ICCPR	ICESCR	PPSPTP	UDHR	UNSC 1325	VC
		Arts. 2-3					Art. 1			Art. 3	Arts. 1.1; 3; 15		Arts. 22; 27-29		
See generally		Art. 11.1(d)	No. 13.3								Art. 7(a)		Art. 23.2-23.3		
		Arts. 11.1-11.3	Nos. 5; 13; 16-17; 19.6; 19.11					Art. 5			Arts. 6-9	See generally	Arts. 23-25		
		Arts. 13(a)-(b)	No. 21										Art. 17		
		Arts. 16.1-16.2	No. 21							Art. 23	Art. 10.1		Arts. 16; 23.1		
		Art. 10	Nos. 3; 5								Arts. 6; 13		Art. 26		
		Art. 3								Art. 6.1	Art. 11		Art. 25.1		
		Arts. 1; 2(b); 12	Nos. 19; 21; 24								Art. 12		Art. 25		

မေးခွန်း	ACHPR	P ACHPR	ACRWC	APA	ACHR	ACHR AP	ASEAN HRD	BD	CD	CCER	WBAC
မေးခွန်း ၂၃ - ဆေးဝါးကုသမှုနည်းလမ်းဖြင့် ကိုယ်ဝန်ဆောင်မှုကို အဆုံးသတ်ခြင်း (ကိုယ်ဝန်ဖျက်ချခြင်း)ကို ဖော်ပြထားပါသလား။								Art. 17			
မေးခွန်း ၂၄ - လစာဖြင့် မီးဖွားခွင့် ခံစားရန် အခွင့်အရေး ပါရှိပါသလား။		Art. 14.2(c)				Arts. 6; 9; 15.1-15.3(a)	Art. 30	Art. 16	Art. 17		Arts. 2-4
မေးခွန်း ၂၅- နိုင်ငံတော်၏ အကြမ်းဖက်မှု ကျူးလွန်ခြင်းမှ ကင်းလွတ်ရန်နှင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုရရှိရန်အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးကို အသိအမှတ်ပြုထားပါသလား။ နိုင်ငံတော် မဟုတ်သူများ (ဥပမာ မိသားစုဝင်များ၊ အလုပ်ရှင်များ၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၊ ပုဂ္ဂလိက အဖွဲ့အစည်းများ စသည်တို့)၏ အကြမ်းဖက်ခြင်းမှ ကင်းလွတ်ရန် အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးကို အသိအမှတ်ပြုထားပါသလား။	Arts. 3-7; 15; 20-21; 23-24; 26-28	Arts. 3-5; 8-9; 11; 12.1(c)-(d); 13	Arts. 5; 7-10; 15-17; 22; 27; 29		Arts. 1; 3-5; 11; 25; 27; 29; 32	Arts. 6-8; 10.1; 11	P.; 10-34	Art. 29	Arts. 2; 3(a); 4; 6(a); 7(a); 8; 11; 13; 15(b); 17-20; 22-23		
မေးခွန်း ၂၆- လူကုန်ကူးမှုကို တားမြစ်ထားပါသလား။	Arts. 5; 27-28	Arts. 3-3; 4.2(g); 5	Arts. 15-16; 27; 29		Arts. 6.1-6.2; 7-9		Art. 13		Arts. 11(a); 20		
မေးခွန်း ၂၇ - လိင်လုပ်ငန်း သို့မဟုတ် လိင်မှုကိစ္စ ခေါင်းပုံဖြတ်မှုကို ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပါသလား။	Arts. 5; 28	Arts. 3-3; 4.1; 5	Arts. 15-16; 27				P.; Arts. 27.1; 27.3		Arts. 11(a); 20		
မေးခွန်း ၂၈ - အမျိုးသမီးများကို ထိခိုက်စေရန် ရည်ရွယ်သော ပြောဆိုမှုကို တားမြစ်ထားပါသလား။					Arts. 13.5; 32						
မေးခွန်း ၂၉ - အမျိုးသမီးများသည် အမျိုးသားများနှင့် တန်းတူ နိုင်ငံသား ဖြစ်မှုကို ရယူခြင်း၊ ပြောင်းလဲခြင်း၊ ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းထားခြင်းများ ပြုလုပ်နိုင်ပါသလား။		Arts. 4(g); 6					Arts. 15-16; 18				
မေးခွန်း ၃၀- နှစ်နိုင်ငံသို့မဟုတ် နိုင်ငံအများတွင် နိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်းကို ခွင့်ပြုပါသလား။											
မေးခွန်း ၃၁ - အမျိုးသမီးတစ်ဦးသည် သားသမီးများထံ ၎င်း၏ နိုင်ငံသား ဖြစ်မှုကို သီးခြားလွတ်လပ်စွာ လက်ဆင့်ကမ်းပေးနိုင်ပါသလား။		Art. 6	Art. 6		Art. 18						

CSTPEPO	CCQRC	CEDAW	CEDAW GR	CNMW	CPRW	CRC	DAW ASEAN	DEVAW ASEAN	IAC	ICCPR	ICESCR	PPSPTP	UDHR	UNSC 1325	VC
		Art. 12	Nos. 19.22; 24.31(c)												
		Arts. 11.1; 11.2(a)-(b)	No. 24.28								Art. 10.2		Art. 25		
See generally		Art. 3	Nos. 11; 14; 19					Arts. 1-8		Arts. 2; 6.1; 7; 9-10; 14-15; 17; 20.2	Art. 7	See generally	Arts. 3; 6-15; 20	Arts. 10-11	
See generally		Art. 6	No. 19							Arts. 8.1-8.3(a)		See generally	Art. 3		
Arts. 1-4		Art. 6	No. 19.6									Art. 3(a)	Art. 5		
										Art. 20.2	Art. 4				
	Arts. 8-11	Art. 9.1		Arts. 1-3									Art. 15		
	Arts. 3-6			Arts. 1-3											
	Arts. 13-16	Art. 9.2				Arts. 7-8									

မေးခွန်း	ACHPR	P ACHPR	ACRWC	APA	ACHR	ACHR AP	ASEAN HRD	BD	CD	CCER	WBAC
မေးခွန်း ၃၂ - နိုင်ငံသားအမျိုးသမီးများသည် နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို အိမ်ထောင်ဖက်ထံ နိုင်ငံသားအမျိုးသားများနှင့်တန်းတူလက်ဆင့်ကမ်းပေးနိုင် ပါသလား။											
မေးခွန်း ၃၃ - အခြေခံအခွင့်အရေးများနှင့် အခြေခံလွတ်လပ်ခွင့်များကို နိုင်ငံသားများအတွက်သာမဟုတ်ဘဲ လူအားလုံးအတွက် အကာအကွယ်ပေးထားပါသလား။ အချို့အခွင့်အရေးများကို နိုင်ငံသားများအတွက်သာ ကန့်သတ်ထားပါက ယင်းကန့်သတ်ချက်များသည် ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံတွင် ကြောင်းကျိုးဆီလျော်မှုရှိပြီး နိုင်ငံတကာ ကတိကဝတ်များကို လေးစားမှုရှိပါသလား။											
မေးခွန်း ၃၄ - နိုင်ငံရေးပါတီများတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ကိုယ်စားပြုခြင်းကိုတိုးမြှင့်စေရန်ရည်ရွယ်သော ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ပါရှိပါသလား။	Art. 13			Art. 3					Art. 23(b)		
မေးခွန်း ၃၅ - ရွေးကောက်ပွဲစနစ်သည် အမျိုးသမီးများ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်းခံရရန် အလားအလာကောင်းသည့် အခြေအနေကို ဖန်တီးပေးနိုင်ပါသလား။				Art. 3			Art. 25		Art. 23(b)		
မေးခွန်း ၃၆ - လွှတ်တော်တွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ကိုယ်စားပြုပါဝင်ခြင်းကို လွယ်ကူ ချောမွေ့စေရေး အာမခံချက်ပေးသော ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ရှိပါသလား။	Art. 13			Art. 3			Art. 25.1		Art. 23(b)		
မေးခွန်း ၃၇ - လွှတ်တော်တွင် အမျိုးသမီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ အပြည့်အဝ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေး အကာအကွယ်ပေးထားပါသလား။	Art. 3(g)						Art. 25.1		Art. 23(b)		
မေးခွန်း ၃၈ - နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် မူဝါဒချမှတ်ရာတွင် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍကို အဓိက လုပ်ငန်းအဖြစ် သတ်မှတ်ရန် ညွှန်ကြားသည့် ပြဋ္ဌာန်းချက် ရှိပါသလား။				Art. 3							
မေးခွန်း ၃၉ - အမျိုးသမီးများအား အစိုးရဝန်ထမ်း ရာထူးနေရာများနှင့် သီးခြားလွတ်လပ်သော အဖွဲ့အစည်းများတွင် ခန့်ထားရေး အာမခံချက်ပေးရန် သို့မဟုတ် လွယ်ကူ ချောမွေ့စေရန် ပြဋ္ဌာန်းချက်တစ်စုံတစ်ရာ ရှိပါသလား။				Art. 3					Art. 23(b)		

CSTPEPO	CCQRC	CEDAW	CEDAW GR	CNMW	CPRW	CRC	DAW ASEAN	DEVAW ASEAN	IAC	ICCPR	ICESCR	PPSPTP	UDHR	UNSC 1325	VC
	Arts. 8-11	Art. 9		Arts. 1-3											
											Art. 4				
		Arts. 7-8				Arts. 1-3	Art. 1		Art. 1	Art. 3			Art. 21	Arts. 1-2	
		Art. 7					Art. 1		Art. 1				Art. 21		
		Art. 7				Arts. 1-3	Art. 1		Art. 1	Art. 25			Art. 21		
		Art. 7							Art. 1				Art. 21		
		Arts. 1-5; 7-8					Art. 1-3		Art. 1				Art. 21		
							Art. 1						Art. 21		

မေးခွန်း	ACHPR	P ACHPR	ACRWC	APA	ACHR	ACHR AP	ASEAN HRD	BD	CD	CCER	WBAC
မေးခွန်း ၄၀ - နိုင်ငံတော်အစိုးရအတွင်း အမျိုးသမီးများ ပါဝင်ခြင်း၏ အရေးကြီးပုံကို အသိအမှတ်ပြုပါသလား။				Art. 3			Art. 25.1		Art. 23(b)		
မေးခွန်း ၄၁ - လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များ (ရဲ၊ တပ်မတော်၊ ထောက်လှမ်းရေး စသည်တို့) သည် လူ့အခွင့်အရေးများကို လေးစားရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားပါသလား။		Art. 8		Art. 3							
မေးခွန်း ၄၂ - အုပ်ချုပ်ရေးကဏ္ဍ အမြင့်ဆုံးအဆင့်များသို့ အမျိုးသမီးများ ရောက်ရှိနိုင်စေရေး ပြဋ္ဌာန်းချက် ရှိပါသလား။				Art. 3			Art. 25.1		Art. 23(b)		
မေးခွန်း ၄၃ - တရားစီရင်ရေးတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်မှု အရေးကြီးပုံကို အသိအမှတ်ပြုပါသလား။ တရားရုံး အဆင့်များအားလုံး အထူးသဖြင့် တရား လွှတ်တော်ချုပ် သို့မဟုတ် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ တရားရုံးများသို့ ခန့်အပ် သည့် တရားစီရင်ရေးပိုင်း ရာထူးတာဝန် ခန့်အပ်ရေး အစီအမံများအရ အမျိုးသမီး များကို လွယ်ကူချောမွေ့စွာ ခန့်အပ်နိုင်ပါ သလား။		Art. 8		Art. 3							
မေးခွန်း ၄၄ - လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များတွင် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ စုံလင်မှု၏ အရေး ကြီးပုံကို အသိအမှတ်ပြုပါသလား။ လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်နိုင်စေရေး အစီအမံများ ရှိပါ သလား။		Art. 8		Art. 3							
မေးခွန်း ၄၅ - လူ့ အခွင့်အရေးများကို နိုင် ငံတော်အစိုးရအဆင့်အားလုံးတွင် အလေးဂရုပြုရမည်ဖြစ်ကြောင်း ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြထားပါသလား။		Art. 2	Art. 1	Art. 3			Arts. 4; 6-8				
မေးခွန်း ၄၆ - ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် သီးခြားလွတ်လပ်သော ကော်မရှင်များ နှင့် တိုင်ကြားချက် လက်ခံသည့် အဖွဲ့ အစည်းများ တည်ထောင်ရန် ပြဋ္ဌာန်း ထားပါသလား။ ယင်းကော်မရှင်များတွင် အမျိုးသမီးများကိုယ်စားပြုပါဝင်စေရေး အစီအမံများ ရှိပါသလား။				Art. 3							

CSTPEPO	CCQRC	CEDAW	CEDAW GR	CNMW	CPRW	CRC	DAW ASEAN	DEVAW ASEAN	IAC	ICCPR	ICESCR	PPSPTP	UDHR	UNSC 1325	VC
		Arts. 7-8					Art. 1		Art. 1				Art. 21		
		Arts. 7-8					Art. 1		Art. 1				Art. 21		
		Art. 7					Art. 1							Art. 8	
							Art. 1								
		Arts. 2-3					Arts. 1-5			Arts. 2-3	Arts. 2-3; 5		P.; Art. 30		
		Art. 7					Art. 4						Art. 21.2		

မေးခွန်း	ACHPR	P ACHPR	ACRWC	APA	ACHR	ACHR AP	ASEAN HRD	BD	CD	CCER	WBAC
မေးခွန်း ၄၇ - တစ်နိုင်ငံလုံးအဆင့် အမျိုးသမီးကော်မရှင် သို့မဟုတ် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ ကော်မရှင် တည်ထောင်ရန် သို့မဟုတ် 'ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍဆိုင်ရာ အစီအမံများ' တွင် ပါဝင်သည့် အခြား အဖွဲ့အစည်းများ တည်ထောင်ရန် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်း ထားပါသလား။				Art. 3							
မေးခွန်း ၄၈ - လူ့အသိုင်းအဝိုင်းတွင် ဖယ်ကြည့်ခံရသူများ သို့မဟုတ် ချို့တဲ့သူ များသည် တရားစီရင်ရေး ရယူအသုံးပြု နိုင်စေရေးအတွက် လူတစ်ဦးအနေဖြင့် ဥပဒေတစ်ရပ်ကို ကန့်ကွက်ရန် သို့မဟုတ် အစိုးရ၏ လုပ်ဆောင်ချက်ကို တရားရုံးတွင် တိုင်ကြားရန် သတ်မှတ်ထားသော စည်းမျဉ်းများ ('standing' အတွက် စည်းမျဉ်းများ) မှာ လုံလောက်သော ပွင့်လင်းမှုနှင့် လူအများ အသုံးပြုနိုင်မှု ရှိပါသလား။	Arts. 3; 7	Art. 8		Art. 3	Arts. 24-25		Arts. 3, 5, 20.1		Arts. 8; 19		
မေးခွန်း ၄၉ - ရှေ့နေငှားရမ်းရန် မတတ်နိုင်သူများအတွက် အများပြည်သူ ရန်ပုံငွေဖြင့် ဥပဒေအကူအညီပေးရန် အာမခံချက် ပေးထားပါသလား။ အာမခံချက် ပေးထားလျှင် ရာဇဝတ်မှုများ သာမက တရားမမှုများပါ ပါဝင်ပါသလား။		Art. 8		Art. 3	Art. 8.1		Art. 20.1				
မေးခွန်း ၅၀ - ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အကောင်အထည်ဖော်သည့် အစီအမံကို ပြဋ္ဌာန်းထားပါသလား။											
မေးခွန်း ၅၁ - ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို တိုးတက်သော အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူမှု ပြုနိုင်စေမည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုခြင်း နှင့်/သို့မဟုတ် တရားစီရင်ရေး ပိုင်း ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းဆိုင်ရာ လိုက်နာရမည့် လမ်းညွှန်ချက်များ ရှိပါသလား။		Art. 8		Art. 3						Art. 4	
မေးခွန်း ၅၂ - ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ သာတူညီမျှမှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများကို ကြောင်းကျိုးမသင့်သော ကန့်သတ်ချက် များမှ အကာအကွယ်ပေးထားပါသလား။					Arts. 12(3), 27(1), 27(2), 30, 32(2)	Art. 5	Art. 8				

CSTPEPO	CCQRC	CEDAW	CEDAW GR	CNMW	CPRW	CRC	DAW ASEAN	DEVAW ASEAN	IAC	ICCPR	ICESCR	PPSPTP	UDHR	UNSC 1325	VC
							Art. 1								
		Art. 15								Arts. 2.3; 14-16; 26			Arts. 6-8; 10		
		Art. 15													
		Art. 2													Arts. 27; 46
		Arts. 2-5													
			Nos. 24(14), 28(11), 30(2), 73(c)			Arts. 13(2), 14(3), 15(2)				Arts. 4(1), 4(2), 18(3), 25	Arts. 4, 5, 28		Art. 29(2)		

မေးခွန်း	ACHPR	PACHPR	ACRWC	APA	ACHR	ACHR AP	ASEAN HRD	BD	CD	CCER	WBAC
မေးခွန်း ၅၇ - တရားရုံးများနှင့် အခြား အဖွဲ့အစည်းများအား လူ့အခွင့်အရေး ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆို ကျင့်သုံးရာတွင် ပြည်ပဥပဒေကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် ခွင့်ပြုထားပါ သလား။											
မေးခွန်း ၅၇ - တရားရုံးများနှင့် အခြား အဖွဲ့အစည်းများသည် လူ့အခွင့်အရေး ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုခြင်း နှင့် ကျင့်သုံးခြင်းများ ပြုလုပ်ရာတွင် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားရန် အားပေးပါသလား။ သို့မဟုတ် သတ်မှတ်ထားပါသလား။											
မေးခွန်း ၅၅ - နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့် အရေး ဥပဒေစာချုပ်များ တိုက်ရိုက်အသက်ဝင်ပါသလား။	Art. 1					Art. 2	Arts 33; 39				

CSTPEPO	CCQRC	CEDAW	CEDAW GR	CNMW	CPRW	CRC	DAW ASEAN	DEVAW ASEAN	IAC	ICCPR	ICESCR	PPSPTP	UDHR	UNSC 1325	VC
															Arts. 27: 46
															Arts. 27: 46
								Art. 1.4	Art. 2						Arts. 27: 46

စာရေးသူ

မယ်လာနီ အယ်လင် Melanie Allen သည် International IDEA အဖွဲ့၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ တည်ဆောက်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်များဆိုင်ရာ အစီအစဉ်တွင် ပရိုဂရမ်အရာရှိ Programme Officer အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်လျက် ရှိပါသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ တည်ဆောက်သောလုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍနှင့် စွမ်းဆောင်ရည် တည်ဆောက်ခြင်းဆိုင်ရာ ကမ္ဘာတစ်ဝန်း နှိုင်းယှဉ်လေ့လာသော အရင်းအမြစ်များကို အဓိကထား လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ပါသည်။ လက်ရှိ ဆောင်ရွက်ဆဲ စီမံချက်များမှာ အမျိုးသမီးများ၏ နိုင်ငံရေး လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေး တန်းတူညီမျှမှုကို အားပေးမြှင့်တင်ရန် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ တန်းတူညီမျှမှုရှိရေး စည်းရုံးလှုံ့ဆော်သူများအနေဖြင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ တည်ဆောက်ရေးတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေး စွမ်းဆောင်နိုင်စေခြင်းကို အဓိကထား လုပ်ဆောင်ပါသည်။

ပန်းချီပုံ ရေးဆွဲပေးသူ

ချီရက်ဂ် ဘင်ဂ်ဒယ် Chirag Bangdel သည် နီပေါနိုင်ငံ ခတ္တမန္တူမြို့တွင် နေထိုင်သော ပန်းချီဆရာ၊ စာရေးဆရာ၊ ကဗျာဆရာ ဖြစ်ပါသည်။ နီပေါနိုင်ငံတွင်းနှင့် အခြားနိုင်ငံများတွင် ပန်းချီပြပွဲများ၌ ၎င်း၏ ပန်းချီကားများကို ပုံမှန် ပြသပါသည်။ ပုံဖော်ပန်းချီအပြင် မီဒီယာအများ ရောနှောပေါင်းစပ်ဖန်တီးထားသည့် Tattva ခေါ် အနုပညာဖန်တီးချက် များလည်း ပြုလုပ် ဖန်တီးပါသည်။ အကြမ်းဖက်မှု၏ အကျိုးမဲ့အချိုးနီးဖြစ်မှုကို စူးစမ်းလေ့လာဖော်ပြသော 'Experience Red' ရဲရဲနီအတွေ့အကြုံ ခေါ် သရုပ်ဖော်နှင့် တည်ဆောက်တပ်ဆင် အနုပညာလက်ရာများကိုလည်း ဖန်တီးဖော်ဆောင်နေဆဲဖြစ်ပါသည်။

Bangdel သည် နီပေါနိုင်ငံတွင် တစ်ကိုယ်တော် ပြပွဲ ၂၀ ကျော် ပြုလုပ်ပြသခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ဒုတိယ၊ ဂျာမနီ၊ နယ်သာလန် နှင့် ဝါကစ္စတန်တို့တွင်လည်း ပြပွဲများပြသခဲ့ပါသည်။ အဋ္ဌမမြောက်ပြပွဲကို ခတ္တမန္တူမြို့တွင် ၂၀၀၆ ခုနှစ်က ပြုလုပ်ပြသခဲ့ပြီး နိုင်ငံတကာ အမျိုးသမီးများအနေ အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် ကမ္ဘာ့ဘဏ်က စီစဉ်ပြုလုပ်ပေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ WaterAid Nepal အဖွဲ့ကလည်း ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့် အမျိုးသမီးများမျိုးပွား ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ တည်ဆောက်တပ်ဆင် အနုပညာ လက်ရာများ ဖန်တီးပေးရန် လုပ်ငန်းအပ်နှံထားပါသည်။

ကဗျာပေါင်းချုပ် လေးအုပ်၊ ဝတ္ထုနှင့် ဟိုက်ကု ပေါင်းချုပ်တစ်အုပ် (*Mist around the Stupa စေတီမှာနှင်းတွေဝေ*) တို့ကို လည်း ရေးသားခဲ့ပါသည်။ မဂ္ဂဇင်းအသီးသီးတွင်လည်း ပင်တိုင်ဆောင်းပါးရှင်အဖြစ် ရေးသားလျက်ရှိပါသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေး အတွက် တောင်အာရှ ကဗျာပွဲတော်ကိုလည်း စတင် တည်ထောင်သူ ဥက္ကဋ္ဌအနေဖြင့် ခတ္တမန္တူမြို့တွင် နှစ်စဉ်ကျင်းပလျက် ရှိပါသည်။

Chirag Bangdel ၏ လက်ရာကို ယခင်က International IDEA မှ ထုတ်ဝေခဲ့ဖူးသည့် စာအုပ်ဖြစ်သော တိုင်းပြုပြည်ပြု လွှတ်တော်များတွင် ပါဝင်သည့် အမျိုးသမီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ *Women Members of the Constituent Assembly* (2011) စာအုပ်အဖုံးအဖြစ်လည်း ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။

International IDEA

အကြောင်း အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြချက်

ဒီမိုကရေစီနှင့်ရွေးကောက်ပွဲ အကူအညီပေးရေး နိုင်ငံတကာအဖွဲ့ International Institute for Democracy and Electoral Assistance (International IDEA) သည် အစိုးရအများ ပါဝင်သောအဖွဲ့အစည်းဖြစ်ပြီး ကမ္ဘာတစ်ဝန်း ရေရှည် တည်တံ့သော ဒီမိုကရေစီထွန်းကားရေး ပံ့ပိုးမှုပေးလျက်ရှိပါသည်။ International IDEA ၏ လုပ်ငန်းတာဝန်မှာ နှိုင်းယှဉ် လေ့လာရရှိသော အသိပညာဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း၊ ဒီမိုကရေစီ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုတွင် ကူညီခြင်း၊ မူဝါဒများနှင့် နိုင်ငံရေးအပေါ် ဩဇာသက်ရောက်ခြင်းဖြင့် ရေရှည်တည်တံ့သော ဒီမိုကရေစီအပြောင်းအလဲကို ပံ့ပိုးမှုပေးရန် ဖြစ်ပါသည်။

International IDEA သည် မည်သည့်လုပ်ငန်းများကို လုပ်ဆောင်ပါသနည်း။

ရွေးကောက်ပွဲများ၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ တည်ဆောက်ရေး၊ နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ ဒီမိုကရေစီတွင် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ၊ အမျိုးသမီးများ နိုင်ငံရေး စွမ်းဆောင်နိုင်စေရေး၊ ဒီမိုကရေစီ ကိုယ်တိုင် အကဲဖြတ်ချက်များ၊ ဒီမိုကရေစီနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး နယ်ပယ် များတွင် လုပ်ငန်းအမျိုးအစား သုံးမျိုးဆောင်ရွက်ပါသည်။

၁။ ကမ္ဘာတစ်ဝန်း ဆက်စပ်အခြေအနေ အသီးသီးတွင် ဒီမိုကရေစီတည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်များဆိုင်ရာ လက်တွေ့ အတွေ့အကြုံမှ ရရှိသော နှိုင်းယှဉ်အသိပညာ ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း

၂။ ဒီမိုကရေစီ အဖွဲ့အစည်းစနစ်များနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရာတွင် နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင် လုပ်ဆောင်သူ များအား အကူအညီပေးခြင်းနှင့် နိုင်ငံရေး လုပ်ငန်းစဉ်များတွင်ပါဝင်ရန် ဖိတ်ကြားလာပါက ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း

၃။ နှိုင်းယှဉ်လေ့လာရာမှ သိရှိရသော အသိပညာအရင်းအမြစ်များဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းနှင့် နိုင်ငံရေးတွင်ပါဝင် လုပ် ဆောင်သူများအား အကူအညီပေးခြင်းဖြင့် ဒီမိုကရေစီ တည်ဆောက်ရေး မူဝါဒများအပေါ် ဩဇာသက်ရောက်ခြင်း

International IDEA သည် မည်သည့်နယ်မြေဒေသများတွင် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ပါသနည်း။

International IDEA သည် ကမ္ဘာတစ်ဝန်း လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ပါသည်။ စတော့ဟုမ်းမြို့တွင် ရုံးစိုက်ပြီး အာဖရိက၊ အာရှပစိဖိတ်၊ လက်တင်အမေရိကနှင့် ကယ်ရစ်ဘီယန်ဒေသများတွင် ရုံးများဖွင့်လှစ်ထားပါသည်။ International IDEA သည် ကုလသမဂ္ဂတွင် အမြဲတမ်းလေ့လာသူ ဖြစ်ပါသည်။

ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍတန်းတူညီမျှမှုသည် ဒီမိုကရေစီနည်းကျသော၊ တရားမျှတသော လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အခြေခံအုတ်မြစ် ဖြစ်ပါသည်။ ဒီမိုကရေစီနှင့် ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာအကူအညီပေးရေး နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်း International Institute for Democracy and Electoral Assistance (International IDEA) သည် အမျိုးသမီးများ စွမ်းရည်ကို မြှင့်တင်ပေးသော ဒီမိုကရေစီလုပ်ငန်းစဉ်များကို အလေးအနက်ဆောင်ရွက်ပါသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ တည်ဆောက်သောလုပ်ငန်းစဉ်များသည် အမျိုးသမီးများနှင့် ကျား-မ တန်းတူအခွင့်အရေးစည်းရုံးလှုံ့ဆော်သူများအား ဒီမိုကရေစီအုပ်ချုပ်ရေးကို ဖော်ဆောင်ရာတွင်ပါဝင်စေရန် ထူးခြားသော အခွင့်အလမ်း တစ်ခုဖြစ်သည်။

အမျိုးသမီးများ၏တန်းတူညီမျှမှုအတွက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအား အကဲဖြတ်ခြင်း လေ့ကျင့်ခန်းစာအုပ်သည် အမျိုးသမီးများတန်းတူအခွင့်အရေးရှိစေရေးရှုထောင့်မှနေ၍ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ သို့မဟုတ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမူကြမ်းအား လေ့လာသုံးသပ်ရာတွင် အထောက်အပံ့ဖြစ်စေသည်။ မေးခွန်းများ၊ လိုရင်းတိုရှင်းရှင်းလင်းဖော်ပြချက်များနှင့် ကမ္ဘာတဝှမ်းရှိ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများမှ ပြဋ္ဌာန်းချက်ဥပမာများကို အသုံးပြုလျက် အကဲဖြတ်ချက်တွင် အမျိုးသမီးများ၏အခွင့်အရေးနှင့် ကျား-မတန်းတူညီမျှမှုအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိသည့် အရေးပါဆုံး ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပိုင်း ကိစ္စရပ်များကို လေ့လာဆန်းစစ်နိုင်ရန် လမ်းညွှန်ထားပါသည်။

အကဲဖြတ်ချက်မှာ ကျား-မတန်းတူညီမျှမှုရှိရေး စည်းရုံးလှုံ့ဆော်သူများသာမက အမျိုးသမီးများ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများနယ်ပယ်တွင် ပထမဆုံးအကြိမ် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သူများ အတွက်ပါ စီစဉ်ပြုစုထားပါသည်။ ထိုသို့ပါဝင်သူများမှာ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ မူကြမ်းပြုစုသူများ၊ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းတွင် ပါဝင်သူများ သို့မဟုတ် သက်ဆိုင်ရာလူပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ကျား-မအခန်းကဏ္ဍတန်းတူညီမျှမှုမှာ ဒီမိုကရေစီနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်လုံး၏အရည်အသွေးအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိသောကြောင့် အကဲဖြတ်ချက်စာအုပ်မှာ အမျိုးသမီးများအတွက်သာမက အမျိုးသားများအတွက်လည်း လေ့လာနိုင်သည့် အရင်းအမြစ်တစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။

International IDEA
Strömsborg
SE-103 34 Stockholm စတော့ဟုမ်းမြို့
Sweden ဆွီဒင်နိုင်ငံ
ဖုန်း - +46 8 698 37 00
ဖက်စ် - +46 8 20 24 22
Email: info@idea.int
Website: www.idea.int

INTERNATIONAL IDEA MYANMAR
68 (B), Sayar San Raod,
Bahan Township,
Yangon, Myanmar
Phone: +95 9 26312 8104
Email: info-myanmar@idea.int
Website: www.idea.int